1938. szeptember 1. V. évf. 1. szám.

Utunk

A lelkiélet havi folyóirata

A tartalomból:

Dr. Czapik Gyula: Akit gyászolunk . . . — † P. Bíró Xav. Ferenc S. J. írataiból: „Hasonló akarok lenni Hozzá." — Dr. Czapik Gyula: A sokoldalú szent. — Pintér József: Felmagasztalt keresztfordozás. — Schnaffner Szigfrid O. S. B.: A Szűznek neve Mária . . . — Wimmer M. Anzelm O. S. M.: A Királynő misztériuma. — Petrucz Antal S. J.: Nyugtalan a mi szívünk. — Dr. Schmiedt Béla: Hazamegyek, miként . . . — Müller Lajos S. J.: A szentek mint emberek. — Endrődy László S. J.: Szent komolyság. — Rótt Antal S. J.: A vig kedély. Dr. Zoltán István: Kikért szabad a szentmisét bemutatni? — Irodalom.

Korda R.-T. Kiadása Budapest.

„Utunk" **szkétikus folyóirat. Megjelenik a szünidő kivételével minden hó 1-én. — Felelős szerkesztő: dr. Czapik Gyula. — Kiadja: a Korda Rt. (Igazgató: dr. Czapik Gyula.) — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 3. szám. Csekkszám: 42,881. Telefon: 1—361—85. Fiókkiadóhivatal: Korda-fiók, Szeged, gróf Apponyi-utca 20. szám. — Csehszlovákiai főbizományos: Szent József könyvkereskedés, Pozsony. Előfizetése portóval 28 cseh korona. Romániai főbizományos: Magyar Lapok Kiadóhivatala Oradea. Str. Regele Carol II. No 5. Románia. Előfizetési ára 175 lei.**

Előfizetési ára félévre 1 P 80 fill. **Egyes szám ára 40 fill.**

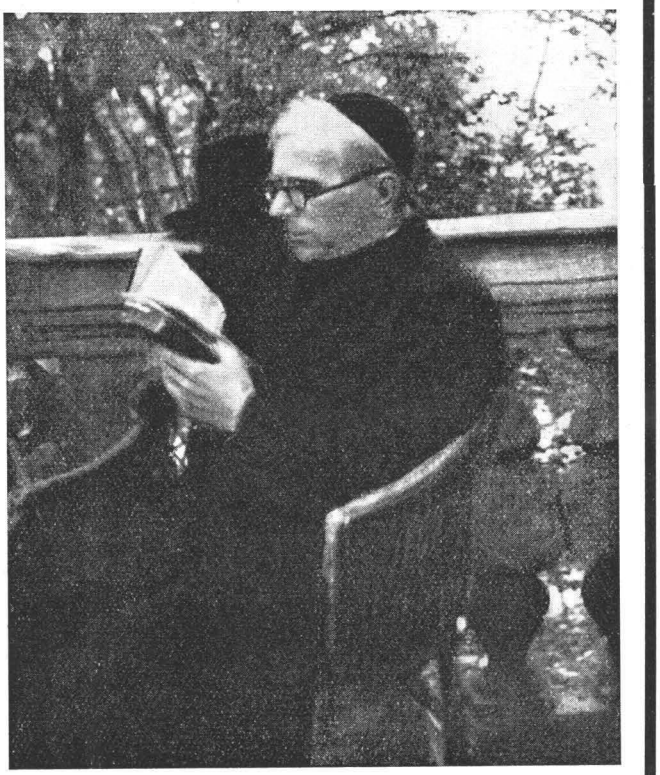
Pergamentáblájú, sárgult papirosú, öreg legendás könyvből írtuk ki az alábbi sorokat. Zamatos régiségén csak annyit újítottunk, hogy ósdinak ne lássék.

Akkorában, amikorában sok igen jámborok a pusztaságokban lakának és imákkal, virrasztásokkal, kemény bőjtölésekkel törekvének lelküktől távol űzni a gonoszt, élt vala egy ifjú közöttük. Történe pedig, hogy egyik napon az ifjú elméne Antonius atyához, aki fölötte nagy bölcsességgel szokta vala Isten felé vezetni a pusztában élőknek lelkét. Az ifjú is tanácsot vala kérendő az igen járatos és nagyon szent férfiútól, mert sok kétségben gyötrődék vala. Antonius atya kifirtatá ez ifjút cselekedetei, életének módja, jámbor áhitatai és szokásai felől. Végezetül pedig sirván, könnyezék. „Mi miatta szomorkodol, atyám?" — kérdé az ifjú. „Téged siratlak, fiam, — felelé Antonius atya — mivelhogy látom, hogy bizonytalan utakon jársz." Megrémüle az ifjú és kérésekkel rimánkodván szorongatá Antonius atyát, oktatná ki tévelygésére. Antonius atya engedvén könyörgésének, igy szóla néki: „Köntösödet hosszabbra hagyod, mint a puszta jámborai szokták; bőrövvel övezed derekadat, nem kötéllel, mint társaid teszik; bőjtölésednél megvonod magadtól a vizet is, máskép, mint mások; alamizsna céljából nem a járt úton jársz a városba, hanem enmagad kénye szerint kóborolsz. Én szerelmetes fiam, mindaz, ki megveti eleinek bölcseségét, az balga lelkű és mindaz, ki elkerüli a jók által már járt utakat és enmaga kivánsága szerénte halad, veszedelembe kerül és eltéved, avagy rablók hatalmába esvén életét veszti." És az ifjú megszivlelé Antonius atya szavait és hallgatván a bölcseségre mindenben követé a szentéletű öreget és igen nagyon tökéletessé lőn.

Az Utunk *folyóirat nem a divatoskodó és mindenben mástól eltérő utakat kedvelő lelkeknek lapja. Már neve is mutatja, hogy Annak nyomában akar haladni, aki önmagától hirdette, hogy „Én vagyok az út, az igazság és az élet!" Azoknak tapasztalatát és bölcseségét dolgozza föl cikkeiben minden munkatársa, akik Krisztusnak útját végigjárták, igazságának fáklyáját kezükben tartották és részeseivé lettek az örök életnek. A régi és kipróbált, az Egyház által hirdetett lelkiség anyagára azonban a mai ember nyelvén, a mai ember igényei szerint és a mai ember gondolkodásának megfelelően mutat reá. A római katakombákba már bevezették a villanyvilágitást, de a falak és sirüregek ugyanazok ma is, mint amelyek a vértanúkat látták. Régi a fal, új a megvilágitás. Lapunk is a régi, szentek által kipróbált tökéletesség útját hirdeti, de új világitásban. Ez a réginek és újnak helyes mértéke is hozzájárul ahhoz, hogy e folyóiratot mindazok megkedvelték, akik csak két-három számát átolvasták. Ámde mily sokan vannak még, akik nem ismerik, akik nem is látták. Mily szivesen olvasnák ezek is, ha valaki megmutatná nekik. Nem tennéd meg ezt Te, kedves Olvasónk? Jézus nevében megkérünk reá!*

Akit gyászolunk...

Irta: Dr. Czapik Gyula

P. Biró Xav. Ferenc S. J. (1869—1938.)

Emberek vagyunk; lelkünket az érzelem szálaival keresztül-kasul fonja a Teremtő és ezért sajgó szívvel, könnyes szemekkel temetünk.

Keresztények vagyunk; utunkat Krisztus taposta ki és ez az út a szív utolsó dobbanásával nem ér véget. Számunkra a halál nem a kaszás életromboló, hanem a kulcsár, aki — mint a nagy magyar író kifejezte — egy ajtót becsuk idelent és egy ajtót kinyit odafönt. Az, aki ezen az ajtón átmegy: a lélek, a mi számunkra olyan érték, hogy jelentéktelenné törpül fönnmaradása mellett a test lezárulása.

Keresztény emberek vagyunk; a földi és égi, a természetes és természetfölötti egyazon személyben egyesül bennünk. Amikor könnyes szemekkel nézzük a koporsó lezárulását, ugyanakkor a vigasztalás örömével énekeljük a gyászmise prefációját: vita mutatur, non tollitur: az élet átváltozik, meg nem szűnik!

*

Ilyen lelkülettel emlékezünk meg P. Biró Xav. Ferenc jézustársasági atyáról, aki 1938 augusztus 26-án átköltözött az örökkévalóságba.

Meghatódottan, könnyes szemekkel gondolunk koporsójára, amely e lap szerkesztősége, kiadója, a köréje csoportosuló lelki együttes szívéhez annyira hozzánőtt szívet zár magába. Gondolunk a kézre, amely intézményeinknek — ahova ez a lap is tartozik — alapját lerakta, amely oly határozottan mutatott utat és amely oly fáradhatatlanul segített, ahol csak lehetett. Gondolunk a szemre, amely büszke örömmel csillogott, ha sikereink voltak és nem sírt, hanem az ég felé tekintett, ha nehézségek tornyosultak elénk. Könnyes a szemünk és sírunk, — *hiszen emberek vagyunk* — mert az a szív már nem dobog, az a kéz már merev, az a szem már megtört...

Nem töröljük le a könnyeket, — hiszen a Teremtő alkotásai ezek is — hanem a hit világosságát fölgyujtva örülünk, hogy aki nemcsak hirdette, hanem élte is a szeretetet, az Örök Szeretet Szívéhez följutott. Mi örülünk, de nem annak, hogy a földi harc után a küzdő megpihent, hanem annak, hogy a harc végén úgy láthatjuk, hogy „jó" harcot harcolt. Mi örülünk, de nem annak, hogy az élet versenyében futva az élen haladt, hanem annak, hogy a „Célhoz" ért. Mi annak örülünk, — hogy a Szent Pál által emlegetett „dicsőség koronájá"-val meggyőződésünk szerint fölékesítette őt a szeretetért szeretetet osztó Szeretet.

Föld és ég, ember és keresztény nem ellentétek, hanem csak kezdő és végső pontjai az élet valóságának. A koporsó pedig csak egy közbeeső esemény az emberi szív első dobbanása és az örökkévalóság kezdete között.

A koporsót gyászolhatjuk; az örökkévalóság dicsőségének örülhetünk; abból, ami az örökkévalóságon és koporsón *innen* van: tanulhatunk.

*

P. Biró Xav. Ferenc eseménydús és alkotásokban gazdag életéből sokat tanulhatunk. E sok közül kettő álljon egyelőre itt mint alapvető okulás: megtanulhatjuk tőle a *lelkiséget* és a *szeretetet.*

Sokat írnak és beszélnek ma a *világnézetről.* Annyiféle értelmezést adnak a szónak és annyi

meghatározást bogoznak össze róla. Pedig olyan egyszerű és érthető ez a fogalom. A világnézet az a szempont, amelyből valaki a neki fontos értéket keresi mindenben; annyiban becsüli a dolgokat, amennyiben megtalálja bennük, és jelentéktelennek tartja őket, ha hiányát állapítja meg.

A gyermek mindenben játékot keres és a vagyont érő gyémánt is csak gurigázásra alkalmas kavics a szemében, a kölni dóm pedig értéktelen kőrakás a számára, mellyel mit sem tud kezdeni, mert a világnézeti értékelője a játék. A festő a hullán is, a felhős égen is, de Krisztus kereszten függő testén is csak a színek és vonalak varázsát keresi; az építész arányok után kutat, a kereskedő hasznot méricskél. Mindenkinek van egy főszempontja, amelyből nézi, értékeli vagy leértékeli az egész mindenséget.

P. Biró világnézete a *lelkiség* volt. Ezt kereste mindenben: emberben, munkában, anyagiakban, szellemiekben, erényben és bűnben, sikerben és törekvések romjaiban.

Érdekes, hogy épp ez az ember, aki szinte fanatikusan beszélt, írt és agitált az *anyagi jólét* megteremtésén, tüzesen kárhoztatta a nyomor megtűrését, követelte, hogy a mindennapi kenyér puha legyen és ne száraz, *mindent a lelkiekért tett.*

Rengeteg nagy és sokoldalú élettapasztalatában látta, hogy az anyagiak lebecsülése és hiánya mennyi vallásos intézményünk lesorvadását és tengődését okozta. Keservesen látta, hogy hány alapjában istenszerető lelket tört le a nincstelenség. Látta, hogy mennyi a nádszál-lélek, és ezek mily könnyen hajlanak balfelé, ha a földi jólét errefelé húzza őket. Tárgyilagosan megállapította, hogy az ember kenyeret követelő és süteményre is vágyó testben él; hogy az ember örömet is nyujtó földön él, de *le is vonta belőle a következtetést.* Le kell törni ezért az anyagi gondok kétségbe taszító erejét, meg kell adni a kenyérszerzés lehetőségét, meg kell nyitni az utat a megengedett földi örömök felé is, hogy így *szabad lehessen a lélek.*

P. Biró helyes vallási mérlegeléssel Isten akaratának és rendelésének tekintette a földi életet, de *annak anyagi vonatkozásait is,* mint a földi életnek egyik alkotórészét. Ha pedig az Isten alkotta, akkor nem lehet rossz önmagában, hanem csak az emberi gyarlóság tette ilyenné. Az igazi vallásosság azonban fölemelheti, megnemesítheti, sőt megszentelheti az anyagi életet is. Hiszen az anyagi világ önmagában közömbös, amelyet másoknak és magának is boldogító jólétére használhat az erényes ember, önmaga és bűntársa örök pusztulására fordíthat a bűnös kéjenc. Az anyagi világ fölöttesévé az embert teremtette az Isten, de az embernek nemcsak az a kötelessége, hogy az anyagi világ bajait legyűrje és így egy lehúzó kolonctól szabadítsa meg a lelkét, hanem az is, hogy az egész anyagi világot az Isten szolgálatába és dicsőítésébe beleállítsa, fölemelje.

Nem értéke teljességében becsülték P. Birót azok, akik mint a szociális jólét kemény és szókimondó követelőjét tapsolták; de azok sem értették meg őt, akik a régi aszkéták világmegvetésének gáncsolását magyarázták szavaiból. P. Biró azért követelte a kenyeret, hogy az ember élhessen, de lelkének is élhessen. Megvetésre is csekély semminek tekintette ő is a földieket, de csak akkor, ha az égiekkel összehasonlítjuk, önmagában azonban Isten alkotását látta az anyagban és az anyagiakban, amelyeket föl kell emelnie a léleknek az istenszolgálat magasságára.

*

P. Biró a szeretet hősiesen szép életét élte. Azét a szeretetét, amelyről az Apostol megírta, hogy még a hitnél és reménynél is nagyobb.

Karakterének alaptónusa az érzelem volt. Könnyekig meghatódva tudott örülni a jónak, átszellemült arccal dícsérte a szépet, tüzesen lelkesedett, ha magasztos, nemes lehetőségeket látott valahol.

Az érzelem azonban nem volt csak indulat és ösztön nála. A szép és magasztos becsülése nem csupán az esztéta vonzódása volt benne. Érzelemvilágával arányosan művelte ki észtehetségét és akaratát is. Világos csze, kiművelt agya is volt. Bölcseleti és teológiai tudása messze meghaladta a közepest. Ha valamit nem látott tisztán, nem sajnálta a munkát, hogy fél könyvtárakat forgasson át, ha egy problémát nem tudott megoldani, nem szégyelte a szakembereket megkérdezni. Igy aztán amit gyermekiesen bájos hite megérzett, a tudás útján meggyőződésévé erősödött; amit szépnek és jónak látott, alapos teológiai ismeretei alapján helyesnek és igaznak is tartott.

Érzelmi életének legszebbje: a szeretete is a hittudományok alapján fölépítve *jól rendezett isteni erénnyé* (hogy a teológiai kifejezést is ide iktassuk: virtus theologica bene ordinata-vá) emelkedett lelkében és életében.

A teológia szeretetének természetes hajlamát erős odafordulássá alakította, mert öntudatossá tette benne az *indítóokot:* az Isten kedvének keresését. P. Biró szeretett, mert természete volt; *erősen* szeretett, mert Istenért akart szeretni.

Ez a teológiai tudás nem engedte szertelenné bomlani szeretetét. Az alaptermészetéből bőségesen kicsapó tüzet korlátok közé fogta, helyesen irányította, sőt ha kellett, megfékezte. Sok ember küszködik, hogy a szeretet tüzét fölgyullassza magában; P. Birónak pedig sok dolga akadt azzal, hogy ez el ne ragadja. Ha valakiben csak kis jót látott, jó szíve már-már kész volt a jó mellett gonoszkodó sok rosszat észre sem

venni, de az öntudatos és eszes akarata helyes mérlegelésre késztette. Tudatában is volt ennek. Másfél évtizede egyik exercitiuma után megmutatta jóföltételeit e sorok írójának. Egy Jézus Szíve-kép hátára írott két szó volt csupán: „Kegyetlen leszek!" A bájos, drága lélek nagy szeretetének helyes korlátok közé vonását értette alatta.

Szeretetének legnagyobb teljesítményét azonban az *önmaga szeretetének mártíros letörésével érte el.* Nagyon szerette az Istent, nagyon szerette felebarátait, de önmagát csak annyira, amennyire az Isten parancsolta és nem annyira, amennyire Isten megengedte.

P. Biró életében a személyes „*én*" ritka fogalom volt. „Én" alatt ő inkább eszméit, övéit, intézményeit, alkotásait értette. Ezek pedig emberek között és emberekben éltek; más intézmények között működtek; mások érdekeit is érintve küzdöttek. Azaz e világon léteztek. A gyarló és az érdekek uralma alatt álló világon. Nem egyszer, nem sokszor, de nagyon sokszor megtörtént, hogy a jóért való tevékenységben mások korlátozták, veszélyeztették, bántották kedvenceit. Ez mélységesen fájt neki. Visszaszoríthatta, sokszor visszaparancsolhatta volna az elsőbbség erkölcsi jogát és a kegyeletes szeretetet sértőket, de *sohasem tette meg.* Ő nemcsak szépen hirdette, de élte és övéivel is élette azt a szeretetet, amelyet Szent Pál így dicsőített: *„A szeretet türelmes, nyájas; a szeretet nem féltékeny, nem cselekszik rosszat, nem fuvalkodik fel, nem nagyravágyó, nem keresi a magáét, nem gerjed haragra, nem gondol rosszat, nem örvend a gonoszságnak, de együtt örvend az igazsággal; mindent eltűr, mindent elhisz, mindent remél, mindent elvisel."* (I Kor. 13, 4—7.)

*

Ha P. Biró fejfájára föl kellene vésni érdemeit, mi ezeket íratnánk:

Dicsőséget adott Istennek;
Alkotásokat az embereknek;
Szeretetet mindenkinek.

„A látható világban az ember Isten legnemesebb alkotása. Testből és lélekből, anyagból és szellemből áll. Isten az emberrel való érintkezését, örök terveinek keresztülvitelét, egyesítő viszonyát, még a legbensőbb kegyelmi, istengyermeki viszonyát is, — az anyagban, az anyagon át, az anyaggal teremti meg csodálatos bölcseséggel és kibeszélhetetlen természetességgel. Az ember sem nem angyal, sem nem tiszta szellem. Az ember anyag is. Nehéz neki a szellemi létezés, ismerés, akarás, szóval a szellemvilág. Neki valahogyan a szellemi világot is meg kell érzékíteni, hogy értse, ízlelje, akarja, örömét lelje benne. Azért Isten a legmagasztosabb szellemi és kegyelmi nagy tényeket is, az egész vallási világot, a legegyszerűbb, legkézzelfoghatóbb anyagi dolgokban adja az embernek. Az anyag érzékelése által emeli fel az embert a szellemvilágba.

Isten ember lesz, hogy lássa az ember az Istent és követve Őt, isteni legyen. — A megszentelő malaszt a vízhez, olajhoz van kötve. A legméltóságosabb Oltáriszentség a hétköznapi kenyér és bor színe alatt van. A szentmisét teljesen az anyagvilággal szoros kapcsolatban mutatjuk be. Az Anyaszentegyház az építkezés, a festészet, a szobrászat, a zene, az ének, a kéziipar remekléseivel, a szertartás gyönyörűségeivel igyekszik az örökkévalóság nagy gondolatait megérzékeltetni és így az átszellemesített anyaggal hatni az érzéki emberre. Szentelményeiben az Egyház minden anyagi dolgot megáld s a lélek és üdvözülés szolgálatára rendeli.

S maga az Úr Jézus Krisztus is — eltekintve attól, hogy Ő, a végtelen isteni szellem, az anyaggal, az emberi testtel a legszorosabb egységben örökre és lényegileg egybeforrott, és anyagi munkában töltötte el életének harminc évét — még későbbi nyilvános életében is legmagasztosabb tanításait rendszerint az anyagvilágból vett példabeszédekben közölte velünk s az örök üdvözülés egyedüli szükséges munkáját kereskedelemhez hasonlította, sőt első helyen, szinte kizárólagos jogcímül az üdvözülésre az anyaggal való bánásmódot: a segítő szeretetet állította fel.

A Mester, ki a názáreti házban harminc évig az anyagból ácsolta mennyei Atyjának dicsőségét, örök példát ad az Őt követő mindenkori apostoloknak, hogy a testből és lélekből álló természettel bíró emberrel szemben mily gyengéd és kegyes tapintattal kell viselkedni, ráeszmélve, hogy az érzéki embert hogyan lehet és kell az isteni Tanító módszerével, érzéki eszközök használata által az érzékfelettiekhez felemelni, hogyan lehet és kell egyszerre földi és égi boldogulását is előmozdítani."

(† P. Biró Xav. Ferenc S. J. irataiból)

„Hasonló akarok lenni Hozzá"

(Jézus Szíve-triduum)

† P. Biró Xav. Ferenc S. J. irataiból

Lelkem elé állítom az Úr Jézus szentséges Szívét úgy, amint azt az egyházi művészet szokta festeni. Szemlélem a szentséges Szíven a keresztet, a töviskoszorút, a mély sebet, a fényözönt és a lángokat. S míg szemléletében elmerülök, feléled lelkemben a vágy, hogy Jézus Szívét egyre jobban megismerjem, megszeressem és mindenben követni tudjam. — Alázattal könyörgöm a kegyelemért, hogy a szentséges Szív fényénél egyre jobban — titkos, csalfa mélységeiben is — megismerjem, megútáljam és üldözzem az én szívem rosszaságát és kitartó erővel formáljam szívemet a szentséges Szívhez hasonlóvá.

I.

Az Úr Szívén a kereszt

Miért van a szentséges Szíven a kereszt?

A szentséges Szívbe fúródó kereszt jelképe annak az igazságnak, hogy: habár az Úr Jézus csak egyszer függött keserves kínok között a kereszten, de Szívében, egész életén át, állandóan szenvedte a keresztkínokat. Szívében-lelkében valóban keresztre volt feszítve, szenvedéssel tele életének mind a harminchárom évében. Ha áttekintjük szentséges életét a betlehemi jászol ridegségétől kezdve egészen fel a véres Golgotáig, a kereszt kifosztottságáig, el kell fogadnunk ezt az igazságot.

A Szívét ékesítő kereszt jelzi azt is, hogy az Úr tiszta, önzetlen szeretetből szenvedett érettünk. Nem kényszerből, nem panaszkodva, keseregve, másokat okolva, szerencsétlen érzéssel hordozta keresztjét, — mintegy megbánva, hogy a megváltásba fogott. Ő a szenvedést önként, örömmel, szeretetből vállalta és viselte el érettünk.

Ha összemérem szívemet az Úr Szívével, vajjon milyen ítéletet kell magam felett kimondanom? Hasonlít-e szívem az Övéhez: a kereszt, a szenvedés értékelésében, elfogadásában és készséges hordozásában? Én, aki Jézus Szívének tisztelője vagyok és kiengesztelésére vállalkoztam, tudok-e szívesen szenvedni? Hogyan nézhet rám a kereszten megsebzett Szívű Jézus? Örömmel, mert vele viselem keresztjeimet, vagy bánkódva, mert futok a kereszttől?

Mit jelent a kereszt a szentséges Szíven?

Az Úr Szívén a kereszt azt a kemény igazságot hirdeti, hogy az Úrnak vétkeink kiengesztelésére meg kellett halnia a kereszten. Ha ezt nem vállalja, elkárhozom. Hogy szeretett engem az Úr! Így szeretem-e én is Őt? Vagy tán még mindig vétkezem és vétkezni is fogok? Nézzem csak át az elmult félévet, — vagy csak egyetlen napomat is — hányszor bántottam meg vétkeimmel az én Uram Jézusom szentséges Szívét? S még azt merem állítani, hogy Jézus Szívének tisztelője vagyok és kiengesztelésére vállalkozom?! Mikor szűnök meg már vétkeimmel bántalmazni ezt az irántam szeretettől lángoló Szívet?!

Az Úr Szívébe mélyedő kereszt azt az igazságot is elém állítja, hogy szeretetből vállalt kínjai által kiszabadított engem az örök pokolból. Pedig hányszor megérdemeltem a poklot! Hányszor dobhatott volna engem megsértett haragjában oda az Úr. De nem tette. Nemcsak hogy a pokolba nem dobott, de szentséges Szíve tisztelőinek táborába hívott s azt várja tőlem, hogy engesztelő szeretettel szeressem Őt. Teljesítem-e az Úr óhaját? Vagy tán könnyelműen játszom a pokollal? Meddig lesz ez így? Ki biztosít, hogy nem jutok-e tényleg oda? Ha egyszer megharagszik az Úr és elhagy, önmagamnak már nem lesz ereje a visszatérésre! Acélozzam meg akaratomat a pokol gondolatával és tegyek komoly elhatározást a javulásra!

A szentséges Szívből kiemelkedő kereszt biztatva hirdeti, hogy az Úr a kereszten viselt gyötrelmeivel szerezte meg számomra a mennyei örök örömöket. A pokol helyett mennyországot ad nekem. Hogy szeret engem az én jó Mesterem! Ő valóban mindent megtett, hogy biztosítsa üdvösségemet. Rajtam múlik csupán, hogy elérem-e azt! Mit teszek, hogy az égbe juthassak? Mit fogok kerülni? Mire törekszem? Az Úr keresztkínokat szenvedett el, hogy nekem megszerezze az eget, én meg kényeskedve, rózsás úton, komoly önmegtagadás és szenvedés nélkül akarok oda feljutni? Ez teljesen lehetetlen dolog! Különösen lehetetlen annak, aki Jézus Szívének tisztelői közé áll és hasonlóvá akarja tenni szívét az Úr Szívéhez. Még inkább lehetetlen annak szenvedés nélkül, a kereszt jele nélkül feljutni az örök örömök honába, aki az Úr szorosabb követésére vállalkozott és a parancsokon túl az evangéliumi tanácsok: szent szegénység, szent tisztaság és a szent engedelmesség megtartására kötelezte magát.

Jól meg kell tehát értenem a kereszt tanítását és következetes, komoly akarattal élnem is kell azt, különben örök üdvösségemmel játszom!

*

Merüljek el nagy vágyódással a szentséges Szív szemléletébe s engedjem lelkemre hatni fenséges tanításait. Alázattal kérjem a kegyelmet, hogy Vele egyesülten — szentséges Szívének kiengesztelésére felajánlva — tudjam erőslelkűen hordozni életem minden keresztjét — mindhalálig.

A velencei Szent Márk-tér.

A sokoldalú szent

Irta: Dr. Czapik Gyula

Önző teremtés az ember. Kíméletesebben úgy szokták mondani, hogy egocentrikus a lelkivilága. Mindent a maga személye, környezete és érdekköre szempontjából néz az első tekintetre és csak akkor állít be más nézőszögeket, amikor öntudatossá válik cselekedete. Amikor fölébe kerül belül a természetes Ádám fiának a Krisztus testvére. A keresztény a pogánynak.

Nemrégiben olyan jellegzetesen láttam ezt a lélekfolyamatot. Illetve csak az első részét: az egocentrikus gondolkodást. Egyik történelmi nagyságunk szobra tövében találkoztam véletlenül a legendás ember egyenes leszármazottjával. Autóbuszra vártunk és beszélgettünk. Megkérdeztem: *„Ugyan kérem, mire gondol ön, amikor e szobor előtt elmegy?"* Gondolkodás nélkül válaszolt, tehát épp akkor is ez a gondolat foglalkoztatta: *„Arra, hogy a nagyapám."* Észrevette az arcomon, hogy más választ szívesebben hallottam volna. Mély lelkiéletű, lelke mélyéig nemes az illető. Pillanat alatt úrrá lett benne az egyéni fölött az általánosabb szempont és elvörösödve szebbítette feleletét: *„Igaza van, arra is kellene gondolnom, hogy nagy ember és jó ember is volt!"*

*

Nem tudom elhallgatni, hogy most, Szent István centenáriumának esztendejében olyan erősen kiütközni látom ezt a természetes egocentrikus szemléletet.

Garmadára növekedtek már íróasztalomon azoknak a cikkeknek, beszédeknek, előadásoknak kivágott oldalai, amelyeket az utóbbi hónapokban összegyüjtöttem és amelyek Szent Istvánról szólanak. Egyetlenegy sincs közöttük, amelyik *mást* is látna és *mást* is dicsőítene benne, mint a királyságunk megalapítóját, kereszténységünk apostolát. Magasztalják a zseniális államférnököt, aki bámulatos pontossággal és körültekintéssel számította ki államiságunk szerkezetét és akinek tervét kilenc század zivatara és terhe kitűnően megépítettnek igazolták. Magasztalják az apostolt, aki a maga hitének tüzét másokban is ki tudta gyujtani és attól sem idegenkedett, hogy kemény kézzel hajlítsa meg az ugyancsak kemény pogány nyakakat, mert

atyai hatalmat és szeretetet akart gyakorolni velük épp javukra.

Ez mind így igaz és százpercentesen igazságos is, hogy Szent Istvánban elsősorban az államszervezőt és apostolt dicsőítsük. Ámde ha *megállapodunk* ennél, csupán honpolgári énünk centrumából mérjük le Szent Istvánt. Ez pedig csak egyik — bár igaz, hogy nagyobb — része az ő nagy egyéniségének, amelyben még számos más érték is van. Olyan érték, amelyet kincsnek kell hogy tartson hellén és római, magyar és nem-magyar.

És nekünk mindenkép érdekünk, hogy Szent Istvánban necsak nacionalista szempontból lemért nagyot lásson a világ, hanem e fölött is elismerésreméltót. Olyant, akitől minden lélek tanulhat.

*

Szent István korunk felfogásával ellentétes egyéniség volt.

A mai szellemvilág disztingválni akar szellemi és anyagi, lelki és testi, földi és vallásos, állami és egyházi dolgok fölött.

Szent Istvánban és minden alkotásában nem találunk választóvonalat a tények és érdekek között. *Benne egy a hazai és hívő, a világi és vallásos, az állami és egyházi.* Az egyházi törvények államiak is országában, főispánoknak püspököket nevez ki, tolvajt és káromkodót, gyilkost és szentségtörőt, misekerülőt, megátalkodottat mind bünteti. Igaz, hogy ez a vegyítés nem egyéni karakterisztikonja, hanem korának konkretizálása. Ámde akkor is jellegzetes tulajdonsága.

És azt kell mondanunk, hogy a mai felfogással szemben ez a *helyes* tulajdonság.

Az életet ugyanis csak *elméletben* lehet részeire bontani. A valóságban bonyolult szervezet az, mint az élő emberi test, vagy — hogy más hasonlatot is említsek — mint az élő víz, vagy a puskapor. Az élő emberi szervezettől nem lehet különválasztani a szívet és az agyat. Ha kiemelik bármelyiket és elvágják az összeköttetést, meghal a szervezet. A lábat vagy kart sem lehet külön ízekre szeparálni. Ha kiszivattyúzzák az emberből a vért, tönkre megy. A víz hidrogén és oxigén vegyülete, melyeknek tulajdonságait és arányát jól ismerjük, de a szomjas ember hiába szedi magába mindkettőt külön-külön, szomjan pusztul. A puskaporról is tudjuk, hogy mik az alkatrészei és mégis mázsaszámra rakhatják egymás mellé ezeket az összetevőket, nem robbannak.

Az *emberi* élet is akkor igazi és boldog, ha összetevői *együtt vannak* benne. Testi és lelki, anyagi és szellemi, világi és vallásos, állami és egyházi elem kellő vegyülékben összeolvadnak az igazi emberben.

Lehet valaki a villanymótorok zseniális szerkesztője, de ha erkölcsi életét nem tudja Isten akarata szerint uralni, csak *jó elektromérnök*, de *nem jó ember*. Lehet valaki kitűnő hadvezér, de ha hitetlen, csak alkalmas *harcvezető*, de *nem jó ember*. A társadalomnak azonban nemcsak *szakemberek* kellenek, hanem *jó* emberek is. Ez a jóság kapcsolja össze a sok szakmunkásságot boldog társadalommá, mint ahogyan a vér visz életet a szervekbe és kapcsolja őket össze szervezetbe.

Amikor tehát Szent István tulajdonságaira rámutatunk, mondjuk ki bizony nyomatékosan, hogy *nagyságának titka a földi és égi, a világi és vallási, az állami és egyházi elemek élő egységben való összevegyítése.* Homlokegyenest ellenkezője annak, amit ma sokan kívánunk: az Egyház és állam, a világ és a vallás szétválasztásának.

*

Szent Istvánban típusát találjuk a középkor *univerzális életfelfogásának*. Mégpedig igen rokonszenves és helyes típusát.

Egyik megnyilvánulása volt ennek, hogy az emberi életet is *egységes egésznek*, univerzálisnak tekintette. Kezdődött ez az élet a születéssel és végződött az örökkévalósággal. A földi élet csak egyik kis része volt a teljesnek.

Ez az aránytalanság, amely a földi és örökkévaló élet között fönnállott, *nem* vitte azonban oda Szent Istvánt, hogy evilági tartózkodását *lebecsülje*, semmibe vegye. Az örökkévalóság szemszögéből hajlandó az ember semminek nyilvánítani a parányi, rövid időbeli életet. A „sub specie aeternitatis" jelszava sokakat indít erre. Szent István azonban megbecsülte ezt az ideáti életet is és gonddal élte végig. Tudta, hogy *az örökkévalóság sorsát ez az itteni élet dönti el.* Olyan lesz, mint amilyent itt kiérdemeltünk.

Szent István épp ezért nem volt passzív és világmegvető szent. Úgy élt, hogy bármikor az Úrhoz mehessen, de úgy élt, hogy bármeddig itt maradhasson. Hogy mennyire teljesítette utolsó percéig földi kötelességeit, mutatja koronájának és országának fölajánlása. Ez utolsó napján történt. Előtte pedig három éven keresztül tépelődött és vergődött a trónöröklés elrendezésének kérdésével.

A mai emberek, amikor a középkor univerzális életfelfogásáról hallanak, hajlandók minden akkori szentet világmegvető és csak önsanyargatásnak élő halálra törekvőnek nézni. Olyannak, akinek minden cselekedete csak a földi élet burkolt megerősítésére van beállítva.

Szent István bizonyító példa arra, hogy ez a „sub specie aeternitatis" világszemlélet nem bujt ki a földi kötelesség hűséges teljesítése alól. Sőt iparkodott azt derekasan elvégezni, mert tudta, hogy amilyen az időbeli élete, olyan lesz az örökkévalósága.

*

Ha Szent István életeseményeit, tetteit, intézkedéseit, alkotásainak berendezését részletes vizsgálat alá vesszük, egy érdekes vonást álla-

píthatunk meg. Szent István minden körülmények között az *atyai hatalmat és kötelességet* vette alapul. Nemcsak családjában, de *a királyi trónon is* atyának képzelte magát.

Kétségtelen, hogy ez a vonása a bencés szellem hatása alatt alakult ki benne. Akik reá nagy hatást gyakoroltak, többségükben a bencések voltak. A bencés élet pedig az *abbas*, az atya és *fiai* viszonyán épült föl. Ezt a természetes — tehát az embernek megfelelő és erős — viszonyt a lelki síkra emelte föl a bencés élet és így alapjait még jobban alátámasztotta, vonatkozásait kifínomította és az Istennel való összekapcsolással szétbonthatatlanná tette.

Szent István a királyi trónon is atyának tekintette magát. Az ország nagyjai: gyermekei, népe: családja. Róluk tehát gondoskodnia kell úgy a földi, mint vallási vonatkozásban.

E szemszögből nézve megértjük hatalmi szóval elrendelt térítéseit is. Kötelességének érezte, hogy mint atya nemcsak irányítani, hanem kifejezetten kormányozni is tartozik gyermekeit és felelős azoknak lelkéért. A pogányságot szellemi kiskorúságnak tekintette, követőinek helyes utat mutatni atyai föladata.

Korunkban épp tanulságos ez a tulajdonság. Ma a *tekintélyt* minden időknél jobban hangoztatva, parancsuralom alatt él fél Európa. A keresztény életfelfogás símulni tud sokféle hatalmi rendszerhez, még ehhez is. Ámde az ilyen rendszereknek is tekintettel kell lenniök az emberi természet adottságaira és követeléseire. Még a parancsuralmat is elviseli az ember, de a természete úgy kívánja, hogy ne zsarnok, hanem *atya* álljon fölötte. Atya, akinek kemény parancsszavát a *szeretet*, a felelősség, a jót-akarás diktálja és aki ezt a szeretetet még akkor sem vetkőzi le, ha sujt.

*

Szent István elöljárói tulajdonságai bőséges anyagát képezhetnék egy külön tanulmánynak. Vonatkozásokat készíthetne belőle a maga hivatási viselkedése számára akár miniszter, akár polgármester, akár plébános, akár zárdafőnöknő.

Az elöljáró alaptulajdonságául az *előrelátást* követeli a keresztény életfelfogás. *Praeesse est praevidere* — mondja az axióma: Élen állni annyi, mint előrelátni. Azt akarja ez kifejezni, hogy az még nem jó elöljáró, aki a pillanatnyi helyzetben föltalálja magát és minden napnak múló problémáit el tudja simítani. A jó elöljáró a messzebb fekvő célokat is látja, a végső célt pedig soha nem veszíti szeme elől. A közbeeső utat is jól és okosan teszi meg, de úgy, hogy ezek ne gátolják a magasabb és későbbi célokat.

Szent István kormányzói és szervezői munkásságában évezredekre tekintett előre. Amit csak alkotott és amiről csak rendelkezett, egyéni élettartamán messze túl szánta. Nem volt tehát önző és nem a „csak nekem legyen jó és utánam jöhet az özönvíz!" egoista könnyebbségét kereste. Elöljárói alkotásai olyanok is, hogy évszázadok viharait állták és amit egyik-másik történelmi zivatar összedöntött, ugyanabból a kőből és ugyanúgy építették föl.

Mint elöljárónak, tulajdonságai között ki szokták emelni *keménységét* és *önállóságát*. Ez igaz! Nem volt passzív egyéniség. Az alázatosságot bőségesen gyakorolta, de csak a maga helyén. Amikor parancsolni kellett, nem meghajlással kezdte, hanem kicsiny alakját is kiegyenesítette.

Ámde mindennek *előzménye* is volt. Mielőtt Szent István magáévá tett valami célt és mielőtt kemény akarattal annak végsőkig való megalkotásához fogott: *tanácsot tartott, tanácsot kért és tanácsot fogadott el.* Hiszen a székesfehérvári tanácskozások történelmi tények. A püspököknek, kiváló szerzeteseknek befolyása közismert. És ez egyetlen vonallal sem csökkenti elöljárói nagyságát, sőt ellenkezően, növeli. Az autokráciát Szent István élete nem avatta elöljárói erénnyé.

*

Néhány napja Velencében a Szent Márkteren álltam. Nem tudom megmondani, hogy életemben hányadszor. Majdnem három órán keresztül itta a lelkem azt a sok szépséget, arányt, fínomságot, amit évszázadok művészei hordtak oda együvé.

Nemzetközi és vegyes közönség hullámzott körülöttem. Német mérnökök a térbeosztást dícsérték, festők a képeket tanulmányozták, egy építész azt fejtegette társának a közelemben, hogy milyen merész gondolat volt, hogy a dogepalota építői a masszív falat a homlokzat felső részére tolták föl . . .

Kis társaság váltotta fel őket. Egy falusi káplán nyolc-tíz jámbor asszonynak magyarázta a látnivalókat. Lelkesen, olasz temperamentummal beszélt nekik. Közelebb húzódtam. Kíváncsi voltam, mit mond. Egyetlen mondatát hallottam csak tisztán: „Látjátok, hogyan szerették azok a régi velenceiek az Istent! Látjátok, milyen gyönyörű hajlékot építettek számára!" . . .

— — — — — — — — — —

Szent István történelmi alakját is nemzetközi és minden rendű, rangú társaság szemléli most jubileuma alkalmával. Akárcsak a velencei Szent Márk-téren, rajta is mindenki sok érdekeset, nemeset és értékeset láthat. Tanulhat tőle politikus és pap, történész és aszkéta, püspök és apáca. De tanulhat tőle még a falusi anyóka is. Megtanulhatja, hogy aki szereti az Istent, a lelkét fönségesre alakítja ki, hogy Isten kegyelmének méltó lakóhelye legyen.

Felmagasztalt keresztfordozás

Irta: Pintér József

Nincs panasztalan élet. Nagyon érezzük, hogy nem örömvölgyben élünk. A fájdalmaknak roppant súlyai feküsznek rajtunk. Mindenkinek megvan a maga keresztje, mely elől meg nem szökhetik. Eltitkolni lehet. Sőt alatta néha összeroskadni is. Van, aki mosolygásba takarja. Van, aki terhe alatt káromkodik is. De mindenképen hordozni kell.

Évezredek óta mindent megpróbált már az ember, hogy hatalma alól kivonja magát. Szeretett volna keresztek nélkül élni. De nem sikerült.

Antisthenes bölcs nagybetegen feküdt. Kinjában így sóhajtott fel: Ki szabadit meg e bajoktól?

— Ez itt, ni! — mondta Diogenes, miközben kést nyujtott neki, hogy megölje vele magát.

Mire a beteg így felelt:

— Nem mondtam, hogy: az élettől, hanem: a bajoktól!

Hát a bajoktól, szenvedésektől és keresztektől senki és semmi nem szabadithat meg. Mert a keresztviselés benne van az emberi élet programmjában. Isten gondviselése állitja be oda. Sok ember kábán áll vele szemben. Sőt lázadó elégedetlenséggel kérdi: Miért van a szenvedés? Különösen a jóké? Hát valóban ez az élet legkinosabb kérdése!

Az angolországi egyházüldözés idejében egy vértanúnak a szivét tépték ki a hóhérok. A hős hitvalló szörnyű gyötrelmében így sirt fel: Jézusom, mit akarsz a szivemmel?

Mi is sokszor kérdezzük: Uram, mit akarsz a kinjaimmal? Miért engeded, hogy ajkunkon égigszaladó jajt préseljen ki a gyötrelem? Hát csak azért dobod e földre az embert, hogy itt sirjon?!

Igy harapnak bele a kinzó kérdések farkasai a fájdalom titkát kutató emberbe. De a probléma megoldását sehol nem találhatja meg, csak Krisztus keresztjének a tövében. Mert az ő keresztje a mi szenvedéseink titkát is megfejti. Megtanit arra, hogy a fájdalom az Úristen jobbkeze az ember megmentésében. Érezheti, hogy a kereszt az ember szertelen gőgjének megtörése. Rávilágit arra a gondolatra, hogy a szenvedésben szeretetet lássunk. Wilde Oszkár irta, hogy „a szeretet valamely fajtája adja meg egyedül lehető magyarázatát annak a rengeteg szenvedésnek, ami a világra nehezedik. Meggyőződésem, hogy nincs más magyarázat, és hogyha a világ csakugyan szomoruságból épült, akkor a szeretet keze épitette".

Istennek hozzánkvaló atyai szeretete magyarázza meg csak az élet keresztjeit. És nem az a boldogtalan, aki szenved, hanem aki azt hiszi, hogy az Isten nem törődik vele. Higgyük el, hogy Isten közösséget vállal szenvedéseinkkel. Azért von minket a keresztre, hogy lelkünk megtisztuljon. Azt akarja, hogy ne csak találjunk kereszteket, hanem hogy azokat fel is magasztaljuk a hordozásuk béketürésében a szenvedő Krisztus szavával: „Atyám, legyen meg a te akaratod!" Mert Krisztus vállán a kereszt a hangtalan és Isten akaratán megnyugvó szenvedés apoteózisa volt.

Az élet megpróbáltjai boldogabbak, mint a fellegtelen örömök élvezői. Az emberek persze ezt nehezen értik meg. Innen van életük sok veresége. Ők az életet azonositják az élvezettel. Ezért az élet keresztjére, a szenvedésekre csak borzalommal tudnak gondolni és nézni. S ha aztán ez mégis két karja közé öleli őket, akkor átkozódnak és kétségbeesnek. Mikor Isten belevág az elevenjükbe a fájdalom és megpróbáltatások késével, azt kérdik Adyval: „De mit csináljunk az élettel, ha fáj?" Kár, hogy nem tudnak vele mit kezdeni! A haszontalannak látszó szenvedés bizony nehéz lehet. Pedig értékesithetnék. Úgy, hogy keresztjüket felmagasztalnák. Ezt tehetnék például annak a gondolatnak a szolgálatával, hogy a szenvedés törlesztése annak az adósságnak, melyet bűneinkkel csináltunk... Lehetne aztán e penitenciás gondolat mellett arra is irányitani szándékukat, hogy öntudatos lélekkel másokért ajánlják fel szenvedéseiket... És ha mernék bátran a kereszt alá hajtani a vállukat Krisztus érettünk viselt fájdalmainak viszonzására és betelje-sítésére, akkor lennének csak igazán nagyok a keresztfelmagasztalás szépségében.

Páli Szent Vince aggódni kezdett, ha napok múltak el szenvedés nélkül. Ilyenkor igy fohászkodott: „Uram, mit vétettem, hogy most nem látogatsz meg kereszteddel?" Ez már a szenvedés krisztusi életbölcseségében való elmerülés. A nagy szentek útja. Azoké, akik — mig a szenvedés néha stigmákat is égetett rajtuk — naponkint azt ismételgették: Uram, növeld erőmet és hagyd meg keresztemet!

Oh, én nem vagyok ilyen! Hiányzik belőlem ekkora szent hősiesség. Szégyenlem is, hogy eddig csak futni próbáltam keresztjeimtől. Zúgolódtam ellenük s igyekeztem meghátrálva kikerülni ezeket. Gyáva voltam. De ezután már a kereszteket én is mint az igazi boldogság értékmérőjét akarom a kezemben szorongatni. Hiszem, hogy a szenvedés nagy lelki nyereséggel jár. Hiszem, hogy Isten szeretteljes közelségének bizonyitéka. És rendületlenül bizom abban, Uram Jézus, amit te mondtál, hogy: „boldogok, akik sirnak, mert ők majd vigasztalást találnak". (Máté 5, 5.) Tudom, hogy egykor igazolni fogod e mondásodat. Addig pedig, ha már nem is himnuszozva s a nagy szentek mámorával, de legalább panasztalan könnyezéssel és szent akaratodon való megnyugvással fogom cipelni keresztemet. Úgy-e Uram, ez is felmagasztalása lesz ennek?!

„Mesterem, Jézusom Szíve, add, hogy hasonló legyek Hozzád!

Mesterem, Jézusom Szíve, add, hogy kiválóan hasonlítsak Hozzád!

Mesterem, Jézusom Szíve, add, hogy az alázatosság harmadik fokán egybeolvadjak Veled!"

(P. Biró S. J.)

A Szűznek neve Mária...

Schnattner Szigfrid O. S. B.

A Szentírásban kifejezetten két névről találjuk feljegyezve, hogy mennyei eredetű.

Az egyik a mi Urunk Jézus Krisztusnak imádandó szent neve, a másik pedig Keresztelő Szent Jánosé. Mindkettőnek az égi hírnök nyilatkoztatta ki nevét és adta meg egyben gyönyörű jelentéstartalmát. **Jézus** neve annyit jelent, mint Megváltó, Üdvözítő, **János** pedig: akit az Isten szeret.

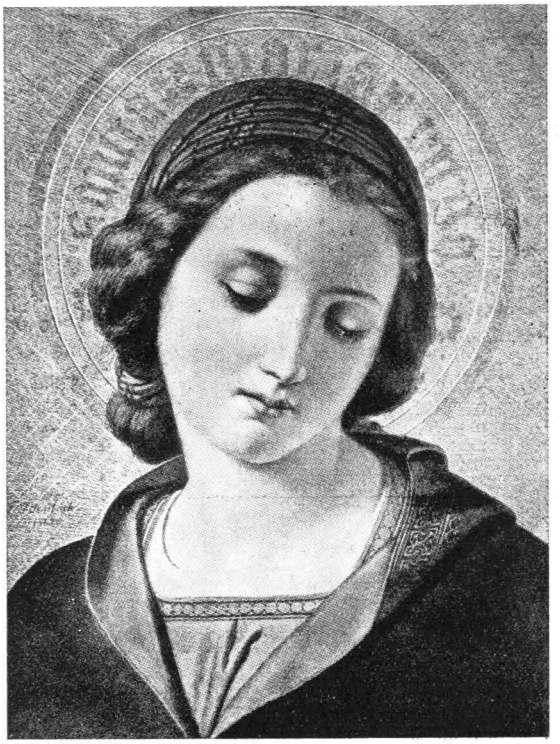
A szentatyák abból a körülményből, hogy a Boldogságos Szűz mind kiválasztás, mind pedig méltóság tekintetében mérhetetlenül magasabban áll, mint Szent János, joggal arra következtetnek, hogy Őneki se a véletlen, esetlegesség, hanem az ég Urának egészen különös intézkedése, előrelátása juttatta a Mária nevet.

Damiani Szent Péter szerint: „Az istenség kincstárából veszi eredetét a te fenséges és csodálatos neved, ó Mária." S ugyancsak igazat adhatunk szószerint a szavaknak: „mert a Szentháromság oly nevet kívánt neked adni, mely a te Fiad neve után, minden más névnél fenségesebb legyen és neked oly méltóságot és hatalmat adjon, hogy annak hallatára tisztelettel hajoljon meg minden térd: a mennyben, földön és föld alatt és minden nyelv kénytelen legyen megvallani e név dicső voltát, kedvességét és erejét".

Istennek nem lehetett mindegy, közömbös, hogy milyen nevet emlegetnek a legtöbbet az ő szent neve után, melyikhez fognak a legtöbbet fohászkodni, melyiket sóhajtják legtöbbször kapcsolatban az Isten Fiának nevével, égből eredő, Istentől kiválasztott, csodálatos és szent név, Mária!

KIRÁLYNŐ

Mária nevének egyik sok joggal tulajdonított értelmezése: Hatalmas, fölséges asszony, Úrnő, magasabb fokban: Királynő. Ebben a jelentésben a Mária-név a legjobban megilleti a Szűzanyát, aki a leghatalmasabb, legfölségesebb lény a földi teremtmények, sőt az égi lakók között is. A királynő méltóságát nem lehet növelni, Mária méltóságát nem lehet fokozni. Isten után ő az első, a legdicsőbb,

Ittenbach

Madonna.

az égi Királyhoz ő áll legközelebb, minden szentnél a legközelebb. Királynő: hódolatra késztető értelmezése, fokozást nem ismerő magyarázata az Isten anyja nevének. A királyok Királyának, az uralkodók Uralkodójának édesanyja. „Ha a fiú király, — írja Szent Atanáz — akkor az anyát királynőnek kell hívnunk és mint ilyent kell tisztelnünk!" Tisztelnünk a szolgai félelem kizárásával, szeretnünk a fiúi szeretet édes melegével. Ha csak parancsolónak, uralkodónak neveznők őt, szavainkban csupán a hatalom és a szigorúság jutna kifejezésre, hanem kegyes Úrnőnknek, Királyné Asszonynak, sőt „mi Asszonyunk"-nak nevezzük, s ebben bennfoglaltatik az ő jósága, szelíd édesanyai leereszkedése mindenkihez. „Abban a pillanatban, melyben Mária beleegyezését adá ahhoz, hogy az örök Igének anyjává legyen, kiérdemelte, hogy a világ és minden teremtményének királynőjévé tétessék." (Szienai Szent Bernardin.)

Jézus mint Király csak az igazságosztó hatalmat tartotta fenn magának, az irgalom gyakorlását átadta az ő királyi anyjának. „A dicsőséges Szűznek annyi az alattvalója, ahány a Szentháromság szolgálatára rendelt teremtmény van. Mert az összes teremtmények, hívják azokat akár angyaloknak, akár

embereknek és minden, ami mennyben, vagy a földön található, mind alá van vetve nemcsak az Isten uralmának, hanem egyszersmind ennek a dicső Szűznek is. (U. a.)

Minden szentnek és az angyaloknak is Királynőjévé tétetett azáltal, hogy a világ Megváltójának Anyjává választatott. A Szent Szűz úrnője az apostoloknak, a vértanúknak, a szűzeknek, úrnője még a sátánnak is, mert uralkodik a bűn felett is, mivel Isten végtelen irgalma folytán sem az eredeti, sem más egyéb bűn rajta egy pillanatig se uralkodott.

TENGER CSILLAGA

Megszoktuk már, szinte közhellyé vált az életet tengerhez hasonlítani; lelkünk a hajó, kikötő a halál, a révbejutás, a végső cél: az örökkévalóság. A kiindulás biztos, de a célbajutás bizonytalan, örökös aggodalom a tengeren: a lélek épsége.

Vén tengeri fókák, edzett hajósok beszélik, milyen kínos az ég kiterített abroszán és a csillagos mennybolton keresni a biztos utat, „tájolni", igazítani a hajó futását. De az eredmény biztos, a kimenetel szerencsés.

Kolumbus hajójának Santa Maria volt a neve. O stella maris! De sokszor sóhajtottak fel Hozzád az élet zajos tengeréről. A kereszténység a legősibb korától fogva nem szűnt meg nevednek ezzel a szimbolikus értelmével címezni és kitüntetően segítségül hívni. „A tenger csillaga elnevezés — írja Szent Bernát — egészen ráillik a Boldogságosra, mert Őt nagyon találóan lehet a csillaggal összehasonlítani. Amint ugyanis a csillag kilöveli magából a fénysugarat, a nélkül, hogy ezáltal önmagában kárt tenne, akként szülé a Szent Szűz is az ő szent Fiát, a saját sérelme nélkül. És valamint a napsugár semmit sem von le a nap fényességéből, úgy Jézus sem vett el semmit sem az ő anyjának szűzi sértetlenségéből. Mária az az előre hirdetett csillag, melynek Jákobból kelle támadnia és amelynek fénye egyaránt felragyog a magasságba és bevilágít a mélységbe s amely inkább a lelket, mint a testet van hivatva melegíteni."

Mária a tenger csillaga. Ami a csillag szelíd fénye a tengeren járó hajósnak, az, sőt mérhetetlenül több Mária ránk nézve az élet háborgó tengerén. Útmutató. Amint a napkeleti bölcseket a csodálatos csillag elvezette Betlehembe, Jézushoz, úgy vezet bennünket Mária, a tenger csillaga, az ő szent Fiához, Jézus Krisztushoz, aki a mi végcélunk, örök boldogságunk, Urunk és Istenünk.

KESERŰSÉGGEL TELJES

A tenger vizének, hogy rothadásnak és poshadásnak ne legyen kitéve, a bölcs isteni Gondviselés folytán, kesernyés, sós íze van.

A tenger az élet képe. Sokszorosan így vagyunk az élettel. De jó, hogy az Úr megkeseríti az életet, hogy lelkünk a sok öröm és élvezet édessége miatt meg ne rothadjon, el ne petyhüdjön és megmenekülve a romlástól, inficiáló halált másnak ne okozzon.

Az élet keserűségeitől még a Boldogságos Szűz sem maradt megkímélve. Sőt Őt kellett legjobban óvnia Istennek, Máriát tehát legjobban megilleti nevének értelme szerint is a „keserűséggel teljes" elnevezés; keserű tenger, akinek élete igazán a szenvedések keserű tengere volt.

Jogosan kérdi egy német író: Ugyan mondjátok, mi lenne nekünk Jézus töviskorona és kereszt nélkül? Mennyire joggal kérdhetjük mi is: Mondjátok, mi lenne nekünk Mária szenvedés és keserűség nélkül?

Akik a Szent Szűz nevét a héber Mara szóból származtatják, azt állítják, hogy annak értelme: keserű, vagy keserűséggel teljes. Így nevezte magát Noémi is: „Ne nevezzetek engem Noéminek, azaz szépnek, hanem nevezzetek Máriának, azaz keserűnek, mert igen megtöltött engem keserűséggel a Mindenható." (Ruth I. 20.)

Minden kereszt tövében őt találjuk az egészen szép Noémit, aki az Isten rendelkezése folytán Marává lett. A szenvedések közepette is megőrizve úrnői méltóságát, ragyogó csillagként világítja be életutainkat.

Fájdalmas Anya, vértanúk Királynéja. Van-e fájdalom, mint a Tied? „Kihez hasonlítsalak Téged, vagy kivel mondjalak egyenlőnek? Jeruzsálem leánya! Kivel vesselek össze Téged, hogy vigasztaljalak? Sion Szűzleánya! Mint a tenger, nagy a te ínséged, ki gyógyít meg téged?" (Jer. sir. II. 13.)

Szép vagy, a legmagasabb polcra helyezett Királyné vagy; csillag vagy, tündöklő, fényes csillag; a szenvedések Asszonya vagy, de tenger fájdalmadban is egészen szép vagy!

„Míly könnyű Isten jelenlétében élni! Gondoljuk csak el: Isten mindenütt van, — lehetetlen, hogy csak éppen mellettem ne legyen! Isten oly végtelen nagy, hogy mindent betölt, — lehetetlen, hogy csak éppen az én szívemet hagyná üresen."

A Királynő misztériuma

Irta: Wimmer M. Anzelm O. S. M.

A vértanúság misztériuma előtt mindenki szívesen hajol meg, mert mindenki érzi, hogy itt már nem csupán emberi nagysággal találkozunk, amely tőlünk elismerést és hódolatot követel, hanem olyan méretű életstílussal és benső, gazdagon túlhabzó erővel, amelyet elismerni igen, de amelyet emberileg magyarázni nem lehet.

Az, ami reánk a legmélyebb benyomást gyakorolja, az éppen ennek a kínnal szemben tanúsított magatartásnak a magyarázhatatlansága. Itt nem a megkínzatásnak, a szenvedésnek külső formái, hátborzongató eszközei, — gondoljunk csak a spanyol kommunisták kivégzési módszereire — véres, idegeket rongáló és lelket megrendítő látványa a mérvadó, nem a kereszt, amely a vértanúk vállaira nehezedik, hanem az a fennkölt, utánozhatatlanul királyi méltóság, amellyel ezt a keresztet viselik addig, amíg az le nem hull a fájdalom végső pontjáig, a halálig megkínzott vállakról.

Ha ezzel a magatartással találkozunk, és erre sokszor van alkalmunk, akkor ennek a vértanústílusnak a valósága térdre kényszerít és ilyenkor önkénytelenül azt kérdezzük magunktól, hogy ezek az emberek, mert ők is csak emberek, honnan veszik ezt az ellenállóképességet, ezt az öntudatot, ezt a meggyőződést, ezt a fölényt, ezt a szótlanul hallgatag megnyugvást, amelynek a stílusa valóban királyi gesztus, amelyet megcsodálni igen, de felülmúlni nem lehet.

Ugyanezek az érzések keletkeznek bennünk akkor, midőn a vallásos élet gyakorlata, az egyházi év liturgiája, a lelki hangulatok változatossága szembeállít minket a Golgota magaslatán történtekkel és rámutat arra a vértanúságra, amelyet az Istenanya szenvedett el, és amely olyannyira egyedülálló, hogy mi, a hálás kereszténység, kénytelenek vagyunk őt a „Vértanúk Királynéjának" nevezni.

Némán állunk a keresztfa tövében és megrendülve vagyunk szemtanúi az Istenanya szenvedésének. Az általa gyakorolt benyomás olyan nagy, hogy önkénytelenül a dolog, a szemünk előtt lejátszódó tragédia

Loyolai Szent Ignác Fájdalmas Szűzanya képe.

mélyére akarunk hatolni és megérteni azt, ami emberileg tulajdonképen érthetetlen.

*

Ami az Istenanya vértanúságában leginkább feltűnik, az az ő meg nem tántorodó meggyőződése. Szenvedésének, amely tulajdonképen egész életére kiterjed, minden mozzanata, minden cselekedete, minden gesztusa ennek a rendíthetetlen meggyőződésnek a jegyében áll és erről tesz tanúságot. Az Istenanya egész magatartásán meglátszik, hogy ő teljesen tisztában van azzal, hogy milyen jelentősége van isteni Fia áldozatának, hogy mi függ az ő véres kínszenvedésétől, hogy mit hoz az ő keserves kereszthalála. Éppoly mértékben van tudatában annak, hogy neki mily kiváló rész jutott a megváltás munkájában, hogy ez a mérhetetlen szenvedés hozzátartozik istenanyai küldetéséhez és méltóságához, amelynek legtündöklőbb királynői ékessége.

Ha a szenvedő Istenanya mellett állunk, akkor reánk is átcsap ennek a meggyőződésnek az árama

és akkor megértjük, hogy az ő megkínzott lelkét nem lepték el a gyötrő kérdéseknek szomorú légiói, hogy az ő lelkét nem kísértette az az égető, Isten elleni anarchiába kergető „miért", amelyre a legkevesebben találják meg a feleletet.

Ő igenis tudta, hogy miért. És ezért állt ott, gyenge nő létére a keresztfa tövében, a nélkül, hogy megingott volna. Pedig Krisztus halálakor még a föld is megingott, még a sziklák is megrepedtek. Csak az Istenanya állt szilárdan, mert az ő lelke, amelyben minden kérdésre megvolt a felelet, egész maradt és érintetlen.

Királynő állt a keresztfa tövében, akinek koronája a meggyőződésnek az a tüze volt, amely átszellemült ragyogásba borította nemes homlokát.

Ezért nevezzük az Istenanyát a vértanúk Királynőjének.

*

A keresztfa tövében álló Istenanya lelki szemei előtt azok vonultak el, akikért isteni Fia nem sajnálta feláldozni életét.

A kicsinyhitűek, a kételkedők, az elbukottak és az újra elbukni akarók, a gyengék, a szenvedők, a nélkülözők, a kitaszítottak, a meg nem értettek, a tántorgók, a lelkileg ügyetlenek és az elvakultak beláthatatlan serege. Azok a tömegek, amelyeket senki sem szeret, amelyeket mindenki megvet. Egyszóval azok, akikért Krisztus meghalt.

Az Istenanya, akinek a pillantása hozzászokott a lelki mélységekhez, lelkük tátongó nyomorába tekintett, le egészen addig, ameddig emberi tekintet már el nem jut. És ott meglátta a tömegek kínjait, a sokaság keservét, a meg nem váltottak reménytelenségét. De ott meglátta azt is, hogy mi lesz ebből a silány, foszladásnak indult embertömegből akkor, ha Krisztus megváltja őket, és hogy milyen átváltozáson fog ez az emberiség keresztülmenni. Ott, a tömeg lelke mélyén forrásokat látott felszakadni: a bátor vértanúság, az öntudatos hitvallás, az érintetlen tisztaság és a lelki jóra fordulásért folytatott küzdelmek forrását, amelyből az örök üdvösség, a legmagasabb fokú lelki kultúra élővize fakad, hogy elárassza a világot és megváltoztassa az ő arculatát.

Ez nem látomás volt, hanem meglátása és átérzése az emberiség tragédiájának és a megváltás következményének. Ezekre a tényekre támaszkodott akkor, amikor vértanúsága tetőpontját érte el, amikor a fájdalom tőre átjárta istenanyai szívét. Ezt a tömeget ölelte szívére, mikor a sír bezárult és ő egyedül maradt mérhetetlen fájdalmával.

Királynő állt a keresztfa tövében, akinek a palástja az a beláthatatlan tömeg, amelynek üdvösségéért a Királynő Fia kereszthalált halt, és amelynek hálás szeretete dicsfényt áraszt arra a törékeny alakra, amelyet a vértanúság nem tudott megtörni.

Ezért nevezzük az Istenanyát a Vértanúk Királynéjának.

*

Az Istenanya magatartásán meglátszik, hogy nem gondolt magára, hogy tőle minden önző, saját személyét illető gondolat távol állt.

Egész stílusa olyan, hogy abból minden az ő saját vértanúságára vonatkozó foglalkozás teljesen ki van zárva.

Az, ami az ő lelkét eltölti, az az isteni Fiának nyujtott támasz és elégtétel. Éspedig abban az őrjöngő pillanatban, amelyben az emberek elvesztették józan belátásukat, amelyben Júdások találtattak, akik emberéletért ezüstpénzzel telt zacskót kaptak, amelyben egy kivételével nem találtattak apostolok, akik közeledni mertek volna a keresztfához, amelyben a tömeg forrongva áradta körül a keresztfát, gúnyolt, bántalmazott és mindenáron az isteni Vértanú vérét akarta kiontani.

A legkeservesebb egyedüllétnek a pillanatában ott áll az Istenanya, aki csak a Keresztrefeszítettre gondol. Nem beszél, csak áll és annak a pillantását fogja föl és viszonozza, akinek a szemére nemsokára a halál megváltó árnya borul. Ebbe a pillantásba belefekteti anyai szeretetének minden melegét, tapintatos megértésének minden világosságát és hősies jelenlétének minden kiengesztelő és kárpótló erejét. Áll és engesztel, áll és kárpótol, áll és támaszt nyujt, áll és oly szeretetet tanúsít, amely méltó az emberek üdvösségéért feláldozott Istenhez.

Királynő állt a keresztfa tövében, akin megnyugodott a Keresztrefeszített utolsó pillantása, amelynek szeretetteljes mélysége oly természetfeletti ragyogással áradt feléje, hogy annak a fényessége még máig sem halványult el, hogy minden időn keresztül a Királynő legvonzóbb ékessége maradjon.

Ezért nevezzük az Istenanyát a Vértanúk Királynőjének.

*

Misztérium?

Emberi tekintettel nézve igenis az: a vértanúság misztériuma.

De lehet-e, szabad-e az Istenanyára, aki a keresztfa tövében áll, emberi tekintettel nézni? És emberi mértékkel mérni az ő vértanúságát?

Nem méltóbb és egyszersmind célszerűbb is, a hit szemével tekinteni a Golgotán történtekre és megérteni, hogy az Istenanyáról van szó, aki résztvesz Krisztus szenvedésében, hogy része legyen a megváltás nemes gesztusában?

Ha így gondolkodunk és ezzel a lelkülettel szemléljük a Golgota eseményeit, akkor megértjük, hogy mi történt ott.

A misztérium azért tovább is misztérium marad. A Királynő misztériuma, amelynek ragyogó világosságában az Istenanya nagyságának körvonalai annál határozottabban bontakoznak ki, minél inkább hozzászoktak szemeink a vértanúság misztériumának fényes ragyogásához.

Nyugtalan a mi szívünk

Irta: Petruch Antal S. J.

Muskátli virul az ablakban. Nézem. Nekem a tulipiros vagy tisztafehér tetszik. Másnak ismét az, amely a kettő közt ingadozik. A szín is ízlés dolga; vagy talán több ennél?

Miért fordítja a muskátli levelét-virágját az utcára? Megfordítom, hogy befelé, a szoba felé pompázzék.

Ki nyúlt a virághoz? Ki fordította vissza?

Hiába keresem a tettest, mert a muskátli magától fordult ismét az utcára. Mi az oka ennek? Szépségével talán hódításra vágyik a járókelők közt?

Akad-e más hasonlóan hiú növény?

Bizonyára jártunk már sötét pincében, ahol burgonya volt eltéve. Tavasszal, amikor ébred a természet, a burgonyában is megindul az életkeringés. A rügyek megduzzadnak, majd sápadt lándzsa döfi át a héját. Viaszsárga szára egyre hosszabbodik: elindul a szellőztetőlyuk felé, melyen át elvétve napsugár téved a pincébe. A vékony, hosszú kocsány felkúszik a nedves falra és két levelét kidugja az utcára.

Ha a muskátlit nézem, még gondolhatnám, hogy hiúság vezeti, mikor a cserepek közé könyöklő leány módjára az utcára kacsingat. A burgonyáról azonban ezt mégsem tehetem fel. Hisz olyan csúnya. Bár az is igaz, hogy olykor a csúnya lányok a leghívságosabbak.

Nem! A mi esetünkben nincs szó hiúságról! Sem a muskátlit, sem pedig a burgonyát nem az utca népe, hanem a Nap vonzza. Napra van szüksége. Nélküle nem lehet meg. Ezért mindent elkövet, hogy a Napot lássa.

A növénynek ezt a Napra-fordulását heliotropizmusnak hívjuk.

*

Az ember is heliotropizmusnak van alávetve. Az embernek is van Heliosza — Napja. Nap nélkül ő sem lehet meg.

A növényvilágban, ha minden oldalról éri a Nap, gyönyörű, szabályos, harmóniás alakot ölt a virág. Ha csak egy oldalról kapja a Napot, elferdül, suta lesz. Ha pincében elzárják a Naptól, hosszú, viaszsárga kocsányt növeszt, a végén két zöldes levéllel.

Igy van ez az emberrel is. Ha Napja minden oldalról éri, ha Napja teljesen átjárja, harmóniás lélekké fejlődik, kiben kedve telik mindenkinek; aki boldog önmagában és boldogít másokat is. Ha hiányos fényt kap, ha nem tölti el egészen az ő Napja, akkor félszeg lesz. S ha valaki mintegy pincébe van zárva, valami ősösztön tör ki belőle, mely húzza-vonzza, sodorja Heliosza — Napja felé.

Ez a Nap — az Isten. Nélküle nyugtalan az emberi szív, csak benne bír megnyugodni.

„Feléd vonzódom, — mondja Szent Ágoston — igazság és ártatlanság, a te tiszta fénnyel ragyogó és örökké kívánatos teljességed hibátlan szépségéhez. Te vagy a mi teljes megnyugvásunk és zavartalan életünk. Aki hozzád férkőzik, belép Ura örömébe; nem kell félnie és jó sora lesz a legjobbnak birtokában. Elcsúsztam mellőled, én Istenem; igen messze elbolyongtam ifjúságomban a te erősségedtől s inséges pusztaság lettem önmagamnak." (Vallomásai II. könyv 10. fej. Vass József fordítása.)

Honnan ez a heliotropizmus, vagy kérdezzük nyiltan: honnan ez a theotropizmus — Istenre fordulás?

Ez a mi természetünk legmélyéből ered.

Mily öröm nézni a hal ficánkolását a vízben, de mily kínos szörnyű vergődését szemlélni, ha partra veti magát. Amint a halnak víz kell, csak vízben boldogulhat, éppígy az embernek Isten kell, nélküle, kívüle meg nem nyugodhat.

Miért bírunk csak Istenben megnyugodni? Miért boldogíthat csupán az Isten?

Azért, mert isteni az eredetünk; mert a Szentháromság legbelsőbb életéből patakzik a mi létünk.

Hogyan?

Szép az Isten... oly szép, hogy a Szentírás biztat: „Akik magasztaljátok őt, kapjatok új erőre; ne lankadjatok, mert el nem éritek! Ki látta őt, hogy le tudná írni, és ki tudta magasztalni úgy, amint kezdettől fogva vagyon?" (Jézus, Sirák fia 43, 34. 35.)

Isten maga a szépség.

A szépség szeretetet és csodálatot vált ki.

Amit szeretünk, amit csodálunk, azt meg akarjuk sokszorosítani. Minthogy pedig ez nem sikerül, azért iparkodunk lerajzolni, lefesteni és szoborban megörökíteni szeretetünk és csodálatunk tárgyát.

Isten Fiában, az Igében szemléli önnön szépségét s ez végtelen szeretetet és csodálatot vált ki belőle.

Isten is szeretetének és csodálatának tárgyát, Fiát, az Igét szeretné megsokszorosítani. De ő sem teheti ezt, bár hatalma végtelen. Nem teheti, mert a Fiában szemlélt szépség végtelen. A végtelen pedig csak egy lehet. Ha már meg nem sokszorosíthatja, legalább rajzot, festményt, szobrot készít róla. A rajz, festmény és szobor azonban sohasem adja vissza az eredetit egészében, hanem csak több-kevesebb vonását rögzíti.

Isten a teremtményekben sokszorosítja meg a Fiában, az Igében csodált és megszeretett szépséget, annak egy-egy vonását lerajzolja, lefesti, kőbe vési.

Innen aztán a fűszálon ringó harmatcsepp, a benne megtörő hajnali napsugár ragyogása. Azonban nemcsak a virágos rét s a felette mosolygó szivárvány poézise tükrözteti vissza némikép az isteni szépséget, hanem minden teremtmény, tehát én is; — minden teremtmény, ha az mégoly prózainak is látszik, mint a szürke porszem.

Akármilyen művészi is a rajz, de az magában mégis a legszerényebb keretek között mozog: egy síkban és csak vonalakkal örökíti meg a szépséget. A festmény már gazdagabb: az egy síkon a színeket is feltünteti. Leggazdagabb a szobor, mely kidomborítja tárgyát.

A Teremtő az élettelen dolgokban rajzolja meg kimondhatatlan változatban az isteni szépségnek egy-egy vonását. Az élettelen tárgyak az isteni szépségnek képsorozata. Képek sorozata..., mert csak az isteni létet ragyogtatják vissza. Azonban a növény- és állatvilágban az istenség színeiben is káprázik. A növények és állatok megadják tehát tökéletességeinek festményét. Végül az ember visszatükrözteti az isteni tökéletesség legsajátosabb, legértékesebb vonását: értelmét és szabadakaratát.

Ha tudni akarom, hogy külsőleg milyen vagyok, tükörbe nézek. Ha tudni akarom, hogy mi vagyok, szintén tükörbe kell néznem. De ez a tükör a Szentháromság legbensőbb élete. S ebben a tükörben mint az istenség eleven szobrát látom magam.

Tehát eleven szobra vagyok az istenségnek. Nem azért, mert van értelmem és szabadakaratom, — így rajza volnék pusztán és nem szobra; nem is azért, mert értelmi és szabadakarati tevékenység folyik bennem — így legfeljebb festménye lehetnék; hanem azért, mert istenieseu értelmi és szabadakarati életet kell élnem: ami őt foglalkoztatja, az foglalkoztasson engem is; ami őt érdekli, az érdekeljen engem is; amit ő szeret, azt szeressem én is; — ami őt nem foglalkoztatja, az ne foglalkoztasson engem sem; ami őt nem érdekli, az ne érdekeljen engem sem; amit ő nem szeret, azt ne szeressem én sem.

A Teremtő elgondolása és rendelése szerint az Istenségnek élő szobra vagyok. Ez azonban csak akkor lehetek, ha isteni életet élek: ha Istent keresem és szeretem mindenütt és minden teremtményben, mely az isteni szépségnek kisugárzása.

Az Istenségnek élő szobra vagyok... Tehát csak az ő mélységeiben pihenhet meg értelmem, csak az ő boldogsága és szerelme elégítheti ki szívemet...

Hazamegyek, miként . . .

Irta: Dr. Schmiedt Béla

Amikor a harmadik új harang is felkerült a toronyba, a jelenlevők végképen megkönnyebbültek. A bensőből kiszakadó sóhajok olyan erősek voltak, hogy majdnem megszólaltatták a harangokat. A harangok ilyenkor különben is sokkal hajlamosabbak a szóra. Erre várnak hetek óta.

A falu szinte kivétel nélkül ott állott a templomtorony árnyékában. A harangszentelés és haranghúzás nagy ünnep. Sok embert, nagy közönséget kíván.

Akiket a házőrzés kötelessége mégis távol tartott, azok az udvarban álldogáltak. Ünnepélyesen, mint a zászló. Várakozón, miként a kapufélfa.

Az öreg Képíró a kisajtóban állott. Fokozni akarta a várakozást. Volt is rá oka. Apa volt és mégsem...

A harangokat meghúzták a toronyban. Szépen szóltak és ájtatosan.

— Meghiszem azt! — szólt oda Képíróhoz a szomszédja. — A szentegyház húzza most! Szent Józsefet az esperes úr húzza. A plébános úr Szent Istvánba kapaszkodik. A kántor úrnak meg a Kis Szent Terézharang jutott. Ennyi szentség egy csomóban csak meghathatja az embert — szólt a szomszéd a bajusza alatt.

Képíró nem szólt semmit sem. Szótlan volt évek óta. Fia nemcsak a pénzét tékozolta el, hanem rózsapiros jókedvét is.

Hogy az asszony hazajött a harangszentelésről, az öreg Képíró is útnak indult. Lassú volt a járása. Érthető. A szenvedők lassan járnak és kereszthordozón. A boldogok gyorsan és mohón.

Képíró nagyon lassan járt. Talán azért, hogy könnyen megállhasson, ha eléje toppanna a fia. Amikor a templomhoz ért, köszönés nélkül vegyült el a tömeg között. A bánatos ember szégyenli magát. Szégyenli szíve fonnyadtságát. Pedig a közönség hangos volt. Pénzeket csörgettek a zsebekben.

Haranghúzásra kellett jelentkezni. Aki a legnagyobb összeget adja „harang-zsebpénzre", az húzza meg elsőnek a nagyharangot.

Képíró egy parázs százast tett a plébános úr imakönyvére. Az imakönyvre tette, mert a falusi ember szentkép félét lát a papírpénzben.

Képíró volt a legbőkezűbb. El is sápadt. Vértelen arccal tünt el a templomajtóban. Senkit sem engedett

magával menni. Egyedül akart a toronyban lenni. Tanú nélkül.

Izgatottan fogta meg a harangkötelet. Mintha félt volna. Régen volt, amikor még barátságban volt a haranggal. Akkor gyermek volt még. Akkor félkézzel is tudott parancsolni a falu Szavának. Most mindkét kézre szüksége van. Máskülönben nem bírna Szent Józseffel.

— Fiam! — szakadt ki a szó a melléből s kinézett félszemmel az egyik toronyablakon. Csak úgy találomra, céltalanul. — Fiam! — ismételte meg a szót. — Figyelj fel rám és a harangszóra.

S Képíró remegő ajakkal lendítette meg a harangot. A harang felbúgott. Szava végighullámzott a házak felett s szétterült a mezsgyéken.

A torony tövében senki sem tudta, hogy az öreg Képíró miért harangozik olyan szépen. A harang ugyanis nagyon szépen szólott. Beszédesen és sokatmondóan.

Fönn a toronyban nagy esemény játszódott le. A harangszó szöveget kapott. Képíró beleszőtte, beleakasztotta a harangszóba lelke minden panaszát és apai szívének minden fájdalmát.

A torony tövében állók szöveg nélkül hallották a harangszót. De fönt, a toronyban a harangok angyalai följegyezték a szavakat.

Az öreg Képíró könnyezve panaszkodott, miközben húzta a harangot.

— Figyelj fel rám! Istenem! Egy édesapa harangozik. Egy öreg, sír szélén álló ember, aki nem kér tőled már más örömet, csak azt, hogy még egyszer megölelhesse tékozló fiát.

Képíró a fiának harangozott.

— Fiam! Neked húzom új harangunkon az első verset. Húzom; hátha felkölthetnélek, mert bizonyos vagyok, hogy elaludtál valahol. Miattad kongatom a harangunkat, hátha hazavezet ez a szent hang. Hátha irányt ad...

Sokáig harangozott az öreg Képíró. Már gyengülni kezdett. Megingott. Megszédült. Földre rogyott.

Egy másik világba zuhant át. A látomások szekerére jutott.

Vályút látott. A közelben gémeskút. A kút kávája mellett egy fiú ült. Ágrólszakadtan. Gyürötten. Csapzott hajjal. Képíró megismerte a sápadt arcot. A kalapot is. A subát is. S úgy látta, hogy a fiú megmozdult.

Képíró izgatottan markolt bele a harangkötélbe. Szívettépően nyögött:

— Kelj fel, fiam! Jöjj haza! Vár a régi ház. A régi udvar. Vár a régi ajtóküszöb. Vár a régi tányérod, poharad, kanalad. Vár az elhagyott atyai hajlék.

— Jöjj haza! A legjobb otthon! Atyádnál! Ne késsél, mert fogy az erőm. A harangba helyeztem utolsó reményemet és erőmet. Hazaharangozlak. Addig húzom ezt a harangkötelet, amíg fel nem verem az összes eltévedt lelket, amíg bele nem hatol a harang szava a betyárkunyhók csendjébe, s amíg ki nem mondod a nagy szót: hazamegyek. Hazamegyek, mert sok béres duskál atyám házánál kenyérben, én pedig éhen veszek. Fölkelek tehát és atyámhoz megyek és mondom neki: Atyám! Vétkeztem az ég ellen és te ellened; már nem vagyok méltó fiadnak hivatni, csak béreseid közé fogadj be engem.

Az öreg Képíró mintha mosolygott volna. Arca símulni kezdett. A harangkötélről lecsúszott a keze. Csend lett. Nagy esemény előtti csend. Az öreg Képíró egy alakot látott a messzi távolban, mintha harangra figyelt volna és mintha toronyirányt haladt volna.

Az öreget ölbekapva hozták le a toronyból.

*

Sötét este volt. Képíróéknál valaki a lámpa körül forgolódott. Egy kéz nyúlt ki... kereste a petróleumlámpa csavarját.

Künn a tornácon az ablak alatt valaki felkiáltott:

— Édesapám!

A fiú volt.

Hazaharangozták. Hazajött.

*

Fiú vagy, avagy apa?

Mindegy. Aki ma még fiú, az a vérség törvénye alapján holnap talán már apává lesz.

A lélek szerint más a helyzet!

A lélek szerint fiú vagy mindörökre. Az Isten fogadott gyermeke. Az Egyház fia.

Nem hagynak elveszni! Nem hagynak elkallódni!

Ha imádkozik az Egyház, akkor érted imádkozik. Ha harangozik, akkor neked harangozik... Haza... haza... haza...

Ha tékozló fiú lennél, akkor figyelj fel mindenre, ami a templomból jön: harangszóra... csengetésre... énekszóra... imára... s tedd fel a süvegedet s haladj egyenest toronyirányt. Haza. Ha a toronyhoz igazodsz, akkor nem tévedsz el, mert irányt mutat a hazatérőknek.

S a torony tövében?...

Ott az Atya vár. S az Atya ajkán egy csók, melynek izzásában a Lélek tüze ég. Ez a tűz aztán kiolvaszt és szétválaszt multat és jelent, igent és nemet. Ez a tűz olyan melegséggel ölelí át az ember lelkét, hogy nem tudja elfelejteni az atyai hajlék melegét és az atyai kenyér ízét...

„A megsebzett szeretet a legnagyobb szenvedés, de a legédesebb is, ha szeretem a keresztén függő Jézust. Ilyenkor rám néz az Úr s én kérem Őt, hogy szemünk találkozása maradjon örök."

(P. Biró S. J.)

A Szentek mint emberek

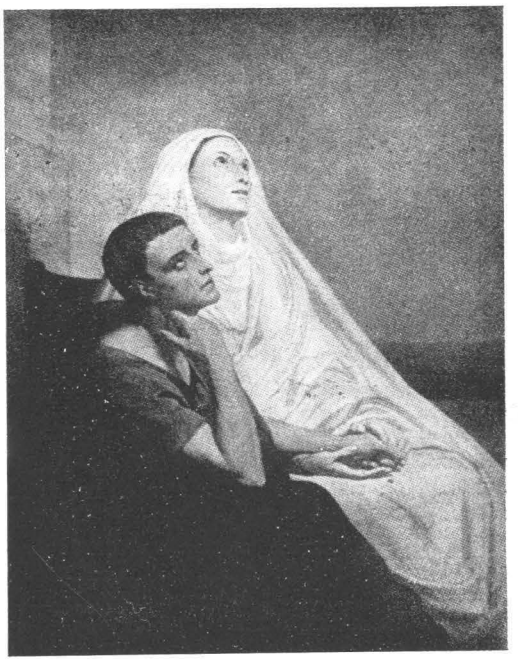
Irta: Müller Lajos S. J.

Bevezetés.

Alig van érdekesebb és üdvösebb dolog, mint a Szentek életével és lélektanával foglalkozni, bár el kell ismerni, hogy ez a tanulmány az embert nem kis nehézségek elé is állítja. Innen van, hogy oly kevésnek sikerült ezt a feladatot teljesen kielégítően megoldani, s szinte az ujjunkon olvashatjuk meg azokat a Szentéletrajzokat, amelyek szerzőjüknek világirodalmi sikert biztosítottak. Az okokra nem nehéz rámutatni. Némelyek nem igen tudják megérteni, hogy a Szentek valahogyan mások voltak, mint az átlagemberek. Hiszen azért lettek Szentek. Bizonyos adottságok, nevezetesen sokszor szunnyadó hatalmas akaraterő találkozott bennük a kegyelmek bőségével, amely kettő együtt tette őket erényhősökké. Mások megint, akik Szentek életének megírására szánták magukat, nem vették eléggé figyelembe, hogy a Szentek is csak emberek voltak, akiknek rengeteg küzdenivalójuk akadt önmagukkal, hajlamaikkal, gyengeségeikkel, sőt emberi nyomorúságukkal, öröklött szenvedélyeikkel, talán jóval nagyobbakkal, mint aminőkkel az átlagembereknek meg kell harcolniok. Éppen ez az utóbbi körülmény megnemlátása, sőt talán szántszándékos elhallgatása tesz sok életrajzot csodálatos élmények halmazává, amely azonban a gondolkodó embert unalommal, sőt bizonyos undorral tölti el, elcsüggeszti és a könyv olvasásának abbahagyására készteti. Hiszen minket csak az érdekel, amiben valamiképen mi is szerepelünk. Ha óriásokat látunk sziklákat dobálni, ez lehet szenzáció, de semmi haszonnal nem jár. Míg ellenben, ha hozzánk hasonló embereket építeni látunk, akkor talán kedvet kapunk hozzáfogni, hogy mi is az ő példájukra kicsi tégláinkat egymásra rakjuk és házat — ha nem is olyan nagyot, mint ők — építsünk.

Szerény cikksorozatunkkal éppen az a célunk, hogy a Szentekben rámutassunk éppen erre a sokszor elhanyagolt oldalra, megmutassuk bennük, ami emberi.

Hogy életrajzok lesznek-e ezek a cikkek, vagy talán novellák, egyre megy, bírálja el az olvasó. Rendes életrajzot adni semmiestre sem akarunk. Ez terjedelmesebb könyveknek feladata. Egyébként is meglehetősen közismert Szentekkel foglalkozunk s így életadataik felsorolásával sok újat nem mondanánk. Cikkeink inkább csak kidomborítják bennük az emberit és ami sok életrajzban csaknem — hogy úgy mondjuk — kulisszatitok marad. Ha a Szenteknek gyarlóságait, sőt előzetes bukásait s ennek ellenére is magasra ívelő pályáikat látva helyes önbizalomra ébredünk s követésükre buzdulunk, e csekély munkánk elérte célját.

Szent Ágoston anyjával, Szent Monikával.

I.

Szent Ágoston.

Azzal a férfiúval kezdjük, aki szinte egyedülálló lángeszével s egész egyéniségével kortársai, sőt talán minden idők emberei fölött messze kimagaslik, s akire mi, átlagemberek csak bizonyos szent félelemmel s csodálkozással merünk, tudunk feltekinteni. Maradandó becsű, klasszikus munkáiból annyi maradt meg számunkra, hogy szinte rövid egy emberélet annak elolvasására, amit ő, annyi más teendője mellett megírt. S mégis, ha ezt az embert, aki másfél ezredév távlatából is csak növekszik, közelebbről tekintjük, tapasztaljuk, hogy mennyire kicsi, mennyire ember volt minden nagysága mellett is.

Ágoston a numidiai Tagastében, a római birodalom emez északafrikai szabad városában született. A világtájakat behálózó pompás római közutak éppen Tagasténál keresztezik egymást és ez adott a városkának élénk forgalmat és nagy jelentőséget. A Keletről és Nyugatról érkező karaván ok itt találkoztak és cserélték ki áruikat. A tobzódó római luxusnak a tüzes-

vérű afrikaiak szabadabb erkölcseivel való elegyedése pedig az itteni társadalmi életnek sajátságos színezetet kölcsönzött.

Szentünk legidősebb fia volt a város egyik tehetős polgárának, Patriciusnak. Ez még pogány volt, de nem fanatikus, hanem a vallás iránt meglehetősen közömbös. Életcélnak az élvezetet tekintette, s hogy ehhez hozzájusson, az eszközökben nem igen volt válogatós. Csak negyven éves korában házasodott. Felesége, Monika, keresztény leány, s keresztény szülők gyermeke, akik azonban szintén alig élhettek valami intenzív hitéletet, mert különben nem adták volna leányukat pogány férjhez. Bár a vallászkülönbség mint bontó akadály, akkor még fenn nem állott, s így ez a házasság érvényes volt, de buzgó hívek irtózata az ilyen frigyek iránt oly élénk volt, hogy éppen ez létesítette a szokásjog alapján ezt az akadályt, mely a katolikusok és meg nem kereszteltek közt mai napig fennáll.

Hogy Monikát ma mégis a szentek közt tiszteljük, azt sok szenvedésén kívül, főleg igen vallásos dajkájának köszönheti. A házasság, amelyből Ágoston származott, éppen nem volt szerencsésnek mondható. Ami a feleket összehozta, nem a szerelem, a szív, hanem a számító ész volt.

Patriciusnak meg kellett elégednie oly asszonnyal, akit tőle vallás és erkölcs szempontjából oly szakadék választott el, amely a korral együtt csak mindinkább mélyült. Monika élete az önmegtagadásnak volt állandó láncolata. Minden türelme ellenére bezzeg olykor még a verésből is kijutott neki, habár távolról sem annyi, mint hasonló sorban levő barátnőinek, akik nem vitték annyira a hallgatás művészetében, mint Monika. Sokan nem ismerték, vagy félreismerték erényeit, s így a rágalmazó nyelvek sem kímélték becsületét. Patricius és Monika három gyermeknek adtak életet. A legidősebb volt köztük Ágoston. Az akkor dívó, de az Egyház által sohasem helyeselt szokás szerint egyiket sem vitték keresztvízre, hanem bizonyos középúttal beérve a hitre készülő, úgynevezett katekumének anyakönyvébe íratták be. A keresztséggel azután el szoktak várni, egészen a felnőtt korig, esetleg a halál órájáig.

A szerencsétlen Ágoston érezte és tapasztalta az ilyen felemás házasságnak összes átkát. Pogány gyermekek közt nőtt fel, pogány iskolába járt, s így erkölcsi szempontból sem volt jobb azoknál. Lopásban, hazugságban, csalásban éppen nem maradt mögöttük. Hiszen akkorában a ravaszságot, körmönfontságot szinte erényszámba vették, s mint az életrevalóságnak és tehetségnek egyik jelét magasztalták. Iskolába csupán kényszerűségből ment, s az ott hallottak egyáltalában nem érdekelték. Ha a tanító jól elverte, s otthon panaszkodott, senki sem sajnálta, még az anyja sem. Igy aztán, amint maga leírja, gyermekévei valóságos szerencsétlenség voltak számára, elkeserítették és léhává, könnyelművé tették. A serdülő kor sem jelentett számára javulást. Bár értelmileg korán megérett volt, de a sok verés dacba és önfejűségbe rögzítette. Bár a tunyaságnak hódolt, de azért tüneményes tehetsége folytán messze kitűnt a tanulásban társai között. Szüleinek ez nagyon hízelgett és arra bírta őket, hogy Ágostonnak a lehetőséget a további tanulásra megadják.

E végből a következő tanévben Madurába, Tagastétól mintegy 30 mérföldre fekvő virágzó városkába küldték iskolába. Harminc mérföld abban az időben tekintélyes távolság volt, s nagy, ellenőrizhetetlen függetlenséget jelentett, főleg olyan karakterre és beállítottságra, aminő Ágostoné volt. Egyszerre maga ura lett s megnyílt előtte a nagyvilág. Elsősorban a pogány klasszikusok tanulmányozására adta magát s szinte mohón olvasta, szinte falta azokat. Nemcsak az irodalmi oldal érdekelte őt, hanem az a világnézet is, amelyet azok visszatükröztek és hirdettek.

Egyébként is azt a laza erkölcsöt, amelyet a pogány írók tanítottak és magasztaltak, megtestesülve láthatta a körötte nyüzsgő életben. Könnyen idomult ő is környezetéhez. Szabad gyeplőt engedett a romlott természetnek s résztvett a Bacchus-ünnepélyek vad orgiáiban. Neki is csak az volt az istenített ideálja, ami az akkori dekadens Rómának: elegancia, érzékiség, vakmerőség s a vétkes szerelem kilengéseinek mosolygó elnézése. Ez az a levegő, amelyet a vállalkozó szellemű, élénk fantáziájú, minden érzéki élvezetre szomjas 15 éves Ágoston belehelt. Hasztalan volt atyjának óvó szava, s aggódó anyjának unszolása, akinek vallását különben is fitymálta és megvetette. Ágostonból kimondott pogány lett, aki minden erkölcsi féken túltette magát, éspedig az életnek éppen a legkritikusabb éveiben.

Madurából már mint a legaljasabb vétkek rabja került haza, s ami még rosszabb, a lelkiismeret mintha csak kihalt volna belőle egészen. A bajt betetőzte az a körülmény, hogy a pogány apa fia romlottságában semmi aggasztót sem látott, sőt azt még helyeselte is. A férfiasság megnyilatkozását látta abban, ami reményeket nyujtott neki fia nagy jövőjére. Ami Ágostont némi kis tartózkodásra mégis csak késztette, egyedül anyja iránti szeretete volt. De azért Monika áhítatgyakorlatait csak megmosolyogta, figyelmeztetéseit semmibe sem vette, mintha egyáltalában semmi benyomást sem tennének rá.

Az a kíméletlen bánásmód és szeretethiány, amelyet Monika férje részéről tapasztalt, csak még annál inkább ösztönözte Monikát, hogy egész szívével zseniális fia és büszkesége felé forduljon, aki minden botlásai mellett mégis mindig az ő kedvence maradt. Ámde minél inkább szerette őt, annál borzalmasabb szenvedést okozott anyai szívének a csaknem imádott gyer-

meknek erkölcsi züllése s az aggodalom annak jövőjét illetőleg.

Hozzá még állandóan szemrehányásokat tett önmagának s lelkiismeretét terhelve érzé, hogy fiát Madurába engedte, és semmit sem tett, hogy őt, a szinte még gyermeket, a világ veszélyétől ott óvja. Elhatározta tehát, hogy a mulasztást lehetőleg jóvá teszi, és semmit el nem mulaszt, amivel fiát Istenhez visszatérítheti, s a keresztény életnek megmentheti, még akkor is, ha ezért egész életében kell is küzdenie s imádkoznia. Erélyesen hozzálátott tehát, hogy elsősorban a saját életét tökéletesítse, szentelje meg, mert csakis így remélt egyenesen és Isten szívén keresztül fiára hatni. Itt-ott beszélt fiának Istenről, de annál többet Istennek fiáról. Most már csakugyan nyitott szemekkel igyekezett kísérni minden lépését, még akkor is, amikor a szülői háztól távol volt.

Mindez azonban akkortájt Ágostonra igen keveset hatott. Még dicsekedett is romlottságával csak azért is, hogy édesanyjának szomorúságot okozzon. De végtére is az a körülmény, hogy reá oly szerető szem vigyáz, érte oly szerető szív imádkozik, mégsem maradt lelkére nyom nélkül. Lassankint felébredt benne a *viszontszeretet* is édesanyja iránt és ez a vonzalom szüntelen fokozódott.

A következő állomás Ágoston életében Karthágó, Észak-Afrikának ez a központja mindazokra, akik tanulni és élvezni akartak. Ágostont tehát mind a két szempontból nagyon érdekelte. Szülei meg is adták neki a lehetőséget, hogy itt töltsön néhány évet. A 17 éves ifjút, mint maga később leírja, körülzajongta itt az élet forgataga és a szerelmi kalandok és üzelmek minden példája és lehetősége. Résztvehetett ezekben Ágoston is minden ellenőrzés és korlát nélkül. Nem is mulasztotta el az alkalmakat. De azért volt oly okos, hogy a tanulmányokat sem hanyagolta el, hiszen ez volt s maradt mindig egyik uralkodó szenvedélye. Bár kiélvezte a jelent, de azért gondolt a jövőre is. Ebben az időben halt meg atyja, akinek Monika kiesdette Istennél még a halál előtt a megtérésnek kegyelmét. Mint keresztény költözött az örök életbe. Ez némi hatással volt Ágostonra is. Minthogy atyja elhúnyta őt anyagi szempontból is érzékenyen érintette, azért mostantól fogva még szorgalmasabban kezd tanulni. Hamarosan már az egész egyetem ismeri mint a legtehetségesebb, de egyben legvidámabb és legérzékibb hallgatót. És, sajnos, mind a három jellemvonására büszke volt s ebből titkot sem csinált. Szónoklati dolgozatait mint példát állították társai elé, akik benne a tanteremben egyúttal mint a szabad szerelemnek minden aggálytól mentes mintaképét is ünnepelték.

Ámde Istennek útjai igazán csodálatosak. Egyszer, amikor Cicerót olvasta, a következő helyre bukkant benne: „Ha az embernek valóban van lelke, amint ezt a legjelentékenyebb filozófusok tanítják, s ha ez a lélek csakugyan halhatatlan és isteni, ebből szükségképen következik, hogy minél magasabbra emelkedik a lélek a föld fölé és megközelíti a fellegeket, minél értelmesebb és teltebb az igazság szeretetével és minél inkább kutatja az igazságot, annál tisztább is marad a vétektől és a szenvedélytől."

Ágoston — mint maga elbeszéli — csak amúgy véletlenül akadt erre a helyre Ciceró művében és íme mégis egy új élet hajnalpirkadását jelentette számára, amely egész további sorsára vetette sugarát. A régi rómainak ez a mondása nem hagyott neki békét. Újra meg újra elolvasta. Majd ennek a kapcsán felvetette önmagának a kérdést, vajjon olyan szerencsés és boldog-e most ő, mint ahogyan ezt önmagával elhitetni szeretné? Kutatott most már az irodalomban más szentenciák után, amelyek vagy megerősítik Ciceró mondását, vagy pedig megnyugtatják és újra elaltatják ébredő lelkiismeretét. Nagy buzgalommal forgatta a régi bölcselők könyveit. De ezek nem sokat segítettek rajta. Ekkor aztán a Szentíráshoz nyúlt s egyidőre ez kötötte le szinte egész érdeklődését. De sajnos, ez sem tartott soká, s csakhamar félredobta a könyvek Könyvét is. Hallott valamit a manicheusokról és azoknak a jó és rossz természetét illető érdekes tanításáról. Szóba állott velük. Ezek meg is ígérték neki, hogy problémáit megfejtik, éspedig olymódon, hogy azért érzéki élvezeteiről sem kell lemondania. Hiszen ők — mint mondották — éppen azt tanítják, hogy a bűnnek lehetetlen ellenállni, hiszen az természetes valami és így engedni kell neki. Ágostonnak több se kellett. Hiszen ezzel lelkiismeretét szépen állandó sakkban tarthatja. Felcsapott tehát manicheusnak.

Átugrunk ezután néhány évet Ágoston életében. Visszatér Tagastébe és iskolát nyit. De csakhamar megbánja. Nem tud már nyugtalan kedélyével beleilleszkedni az ilyen kis vidéki város keretei közé. Visszatér tehát Karthágóba és ott alapít szónoklati iskolát, amelynek 20 éves ifjú létére tehetségével csakhamar általános hírnevet szerez. Egyben azonban szinte restelkedve veszi észre, hogy annyit mégsem tud, amennyit katedrája tőle méltán elvár. Ismét nekilát a tanulásnak s szinte nyakló nélkül falja a tudnivalókat. De becsvágya szüntelen kínozza őt. Már Karthágó is kicsi neki. Elhatározza tehát, hogy az akkori világ középpontjába, Rómába teszi át működési terét. Hasztalan igyekszik őt erről édesanyja lebeszélni, hiába tiltakozik a terv ellen a leány, akit elcsábított és aki hű maradt hozzá. Mindeme kötelékeknél erősebb volt benne a hiú vágy, hogy mint a szónak művésze a birodalom fővárosában vívjon ki magának babérokat.

Isten tervei azonban nem egyeztek Ágoston szándékaival.

(Folytatjuk.)

Szent komolyság

Irta: Endrődy László S. J.

„Imádkoznom kell e kegyelemért, hogy tisztán lássak."
„A nemeslelkű emberek előtt csak egy cél lebeg, a legeszményibb, a legszentebb: az örök Isten."

I. „FÖLKELEK ÉS ATYÁMHOZ MEGYEK..."

Néha föléled lelkemben a vágy, hogy életemet elmélyítsem. A szokott események és szokásos hibák közt napjaim mintha csak a valóság felszínén sodródnának-vetődnének — mint a folyóba vetett narancshéj — nyom nélkül tovább. De néha valami megsejteti velem, hogy ez a felszínesség, ez az erőtlen himbálódzás az értéktelenség jele. S ilyenkor vágyódom, hogy csendben a mélybe szálljak, elmerüljek a nálam nagyobb, engem fölülmúló valóságok homályában: korallszikla legyek a mély áramlások közt, vagy gyöngykagyló a tiszta tenger-mélyen. Azt szeretném, hogy életem értelmes és értékes legyen, hogy méltó legyek önmagamhoz s lelkem legnemesebb vágyaihoz, melyek ilyenkor halkan megszólalnak bennem.

E vágyak engem Istenhez, a mindent magábazáró és felülmúló szent, személyes Valósághoz vezetnek. Ő a mélység, amelybe szálljak, Ő a szeretet, melyben elmerüljek! Ő maga a Lét, az élet és minden tökély Telje, ki egyedül képes létemnek értelmet adni és életemet értékessé tenni, mert Ő az én egyetlen, végső, legeszményibb és legszentebb *Célom*.

De hogy juthatok el hozzád, Istenem, ki mint az Irás mondja, megközelíthetetlen világosságban lakozol?[1] A mi Urunk Jézus Krisztustól tudom, hogy Atyám vagy, mert gyermekeddé fogadtál engem. „Fölkelek és Atyámhoz megyek...[2] E szavak egy történetet juttatnak eszembe, melyen újra elgondolkozhatom: *„Mily különös, hogy Istennek gyermekei közt annyi a tékozló fiú és oly kevés az egészen ártatlan."* Én talán ártatlan, egészen ártatlan lennék? Ó, Istenem! Te tudod... Fejem mélyen lehajtva, a bűnbánat útján közeledem tehát feléd. Leborulok előtted, mint a tékozló fiú és megvallom: „Atyám! vétkeztem az ég ellen és te ellened; már nem vagyok méltó fiadnak hivatni..."[3] És te, ó Istenem, akkor újra kimondhatatlan szeretettel magadhoz ölelsz: *„Lelkem az életgyónásban megtisztult, akaratom megszilárdult."*

Nem lenne-e számomra most is az új élet kezdete az a boldog óra, melyben a gyónásban meggyógyítasz és magadhoz ölelsz? — Vagy ha már végeztem életgyónást és azt tanácsolják, ne ismételjem meg, — nem lenne jó legalább lélekben újraélni a tékozló fiú útját s a boldog kibékülést? Bűneimet megbánhatom úgy is, ha nem gondolok egyenkint rájuk, csak föltekintek a feszületre. Miattuk halt meg Jézus a kereszten, hogy nekem életem legyen és el ne veszszek, hogy visszatérjek az atyai házba. Ha őt nézem és csendben felébresztem magamban a bánatot, már más emberré lettem. Még el se merném hinni, és máris szerető Atyámnál vagyok. S ezért a bűnbánat nem kínos, nem zúzza össze a lelket, hanem felemel és kibékít. A bánatkönnyek nem keserűek, nem marják a szívet, hanem forró szeretettel töltik el.

Szeretném újraélni ezt a szent és boldog órát, amikor bűnbánatom könnyeit szerető ölelésben csókolja le arcomról az én isteni Atyám!

II. A CSEND SZAVA.

Vannak, akiket szenvedélyeik elvakítanak és akikben a bűnök fojtják el Isten szavát. Másokat viszont dolgaik és terveik kötnek le, úgyhogy szinte nem is tudják lelküket Isten igazságainak és Jézus életének szemléletére emelni. Ez a veszély megvan nálam is. Munkáim és tevékenykedésem néha sűrű ködként terülnek lelkemre, ilyenkor nem látni mást, csak magát ezt a ködöt, melyben az égi napfény is csak halványan, elmosódva világít. Ki tudná megszámlálni, hány ily ködös napja van életemnek, amikor napi teendőim, a helyett, hogy Istenhez emelnének, elhomályosítják gondolatvilágomban őt és igazságait? Ügyeim és munkáim lármája mellett meghallom-e még a kegyelem szelíd szavát?

Ha Istenre akarok figyelni, csöndben kell lennem. Ki kell bontakoznom a köznapi lármából és elvonulnom oda, ahol senki sem zavar. Ha ezt megteszem, a csend beszélni fog; az igazságok, melyeket újra átértek, megvilágosítanak s lelkemről felszáll a köd, okosabb és erősebb leszek. Ez az Istennel töltött magány: a lelkigyakorlat. Ha jól végzem, én is elmondhatom róla: *„Sokat tanultam, sok hasznot, nagy lendületet meritettem belőle."*

Vannak kifejezések, melyeket gyermekkorom óta kívülről tudok, de az értelmüket elfelejtem, elveszítem. Ha e szavakat mondom: „Isten,... bűn,... megváltás,... ítélet,... hivatás,... Jézus...", megértésem bizony legtöbbnyire csak oly halovány, mint a ködbeveszett napfény. A megvilágosítást Isten a lelkigyakorlat okosan berendezett magányában adja. *„Ebben érti meg és át igazán az ember a megváltás nagy jelentőségét, értelmét, a bűn rútságát, a teremtés fölséges célját és Isten végtelen emberszeretetét."*

Ha egyszer én is igazán „meg- és át"-érteném mindezt! Életem utána másmilyen lenne, okosabb és szentebb. És munkáim is csak nyernének azzal, ha párnapos magány után összeszedett és Istenhez emelt lélekkel tudnám irányítani és végezni őket és nem engedném, hogy teljesen lefoglaljanak.

A lelkigyakorlat *nagy kegyelem és nagy lelki érték*, különösen annak, aki jól végzi. A jó lelkigyakorlat

[1] 1 Tim. 6, 16.
[2] Lk. 15, 18—19.
[3] Lk. 15, 18—19.

emléke elkísér, és egy év mulva már újra vágyat ébreszt bennem az Istennel töltött magány után, melyben megújul a megértés és a szeretet. Ilyenkor is követned kell a kegyelem szelíd szavát, mely a lelkigyakorlatban Istenhez hív.

Megeshetik az is, hogy Isten az ő szent tervei szerint akaratomtól függetlenül is kivezet a köznapi élet zajából, hogy a csendben oktatóm legyen és lelkemet megmentse. A betegség, mely a kórházi ágy, a szanatóriumi szoba magányába kényszerít, ahol a szenvedés gondolkodni, imádkozni tanít, — jó lelkigyakorlat és Istennek nagy jótéteménye. Így kell felfogni, így kell felhasználni. Kaszap István tapasztalatból tudta: *„Betegségében mennyivel világosabban lát az ember!"* Az is igaz, hogy sokszor: *„Egy kis betegség többet használ, mint egészségesen 10—20 éven át."*

Istennek sok eszköze van irgalmas tervei keresztülvitelére.

III. TISZTÁNLÁTÁS.

Ha a bánatban s gyónásban Isten barátságát elnyertem s a lelkigyakorlat természetfeletti igazságaiban megvilágosodtam, már sok mindent másképen fogok látni. A meg- és átértett igazságok és belső lelki tapasztalataim a világról, az életről s az emberekről új gondolatokat adnak nekem, melyeknek megértésére azelőtt képtelen lettem volna. Most érzem, hogy eddig bizony felszínes, kicsinyes és homályos volt a gondolkodásom: figyelmem megakadt a külsőségeken, terveimet a földi dolgok kis körére és a múló idő pillanataira korlátoztam s ítéleteimben is mennyi következetlenséget halmoztam fel!

De mióta Isten közelében voltam, igazi tisztánlátásra és teljes, átfogó világnézésre törekszem. Nem szakítom ki az emberből a lelkét, hogy csak a testét nézzem, nem zárom ki a világból az alkotó és ítélő Istent, nem hagyom ki a történelemből a szegletkövet, Jézus Krisztust s a szenvedés értéke és a halál titka sem lesz már előttem teljesen érthetetlen.

Mindez tisztánlátást ad nekem, mely — gyenge emberi értelmem módján — a dolgokat a maguk természetfeletti hátterével, a cselekvéseket a maguk földöntúli jelentőségében mutatja meg. Amikor először nyílik így fel a tekintet, nagy *átértékelés* megy az emberben végbe. Kincs? Hír? Gyönyör? Igaz ítéletet mond róluk a fiatal diák, Kaszap István, amikor Isten szeretetében megvilágosodva így ír az emberiség e bálványáról: *„A mammont nagyhatalomnak tartják, a balga emberek hódolnak neki, megalázkodnak előtte s kedvéért minden gonoszságra képesek."* A hírnévért pedig csak *„a földre szegezett szemű emberek rajonganak... Eltölthetik a rövidlátó emberek szívét büszke örömmel, de igazi boldogsággal nem. Aki az örök végcélt tekinti, jól érzi ezt: kincs, hírnév nem boldogság."* S a gyönyör, az élvezet? *„Tehet-e boldoggá egy embert, kinek fölséges célra rendelt, Istenhez hasonló lelke van?... A sátán borít elvakultságot az emberekre, kik elmerülnek benne..."*

Ez az átértékelés átmenetileg elszomoríthat, míg főkép a világot szemléljük. Ezért írta a jóért és nemes küzdelmekért hevülő diákszív oly fájdalmasan: *„De jaj! szomorúság fogja el lelkemet, mikor látom társaim léha felfogását... A legjobban bánt a jeles tehetségűek magasabb ambíció és kemény akarat nélkülisége... Talentumaikkal rosszul sáfárkodnak."* És mennyi bűn is! Pedig *„mily szörnyű a bűn! Krisztus mondja: Láttam a sátánt, mint a villámot az égből leesni"*. E fájó felismeréssel és a bűn irtózata révén Isten elszakítja a szivet az értéktelen, bűnös világtól és magához kapcsolja. *„Nyugodtan, de nagy csalódással nézem a világot, mennyi bűn, mennyi szenny, piszok az emberek közt és főleg az emberekben!"*

De a természetfeletti tisztánlátás (különösen ha imával, lelkikönyvek olvasásával, lelkigyakorlattal ápoljuk) gondolatainkat mintegy magától Istenhez emeli. Amikor azután lassan Istenen keresztül kezdjük látni a világot, annak sötétsége is magasztosabb és vigasztalóbb értelmet nyer.

A lelket ekkor már megragadta az egyetlen cél: *„a legeszményibb, a legszentebb"*, meg- és átértette *„a teremtés fölséges célját"*, és az isteni kegyelem titkos útjain felismerte és lelkébe szívta *„Isten végtelen emberszeretetét"*. Ennek bármily halovány felismerése is, a földön elérhető legfőbb tisztánlátás és bölcseség.

*

Ha magamra tekintek, Uram, úgy látom, még igen felszínes, zavart és mélyebb megértés híján való az életem. A te boldogító, fényes igazságaidat még csak alig-alig fogadta be a lelkem. Mi lehetne más az én imám, Uram, mint a könyörgés a *szent komolyságért*, melyre a bánat, a hitigazságok mélyebb ismerete és a természetfölötti tisztánlátás vezetnek. Mi lehetne az én imám más, ó Jézus, mint leborulás előtted és *„könyörgés lelki világosságért a két vak szavával: Miserere nostri, Fili David! — Könyörülj rajtunk, Dávidnak fia!"*[4] — Te látod, Jézusom, tétován tapogató két kezem, te látod fényre szomjas, de elsötétült két szemem, irgalmazz nekem! Előtted feltárom lelkem minden nyomorát, te ismered a veszélyeket is, melyek fenyegetnek: *„Imádkoznom kell a kegyelemért, hogy tisztán lássak, mert a szenvedélyek elvakítanak."* — Ó Jézus, szeretet Istene, irtsd ki belőlem a felszínességet, a lelki léhaságot, adj nekem szent komolyságot, egy életre szóló mély és szilárd meggyőződést, hogy tisztán lássak és látva — én is, mint Kaszap István — mindig terád, egyetlen, örök végcélomra, a te isteni Szívedre tekintsek. Amen.

---

[4] Mt. 20, 30.

Részlet *Endrődy László S. J.: „Szeretettel, szenvedéssel"* című most megjelenő művéből.

„Mit tesz az öngyilkos? Az életét dobja el magától. De mielőtt ezt tenné, — leszámol a multtal és aztán beleveti magát a hullámokba. Elmerülni, semmivé lenni vágyik...

Akik lelkiéletük útján nem tudnak szabadulni életük tényleges vagy képzelt emlékeitől s nincs erejük, hogy szembe nézzenek a valósággal, — azoknak csak egyetlen biztos megoldás van hátra: számoljanak le a multtal! Hisz a mult nem lehet cél, csakis a jövő! Ha valaki megúnta életének eddigi útját, mely csak hátrahúzta, rajta, vessen véget neki! Mélyedjen el Jézus Szívének tengerében, haljon meg mindannak, ami önmagához köti — ami nem Jézus — s életet nyer mindörökre."

A víg kedély

Irta: Róth Antal S. J.

Van valami szomorú, nagyon lesujtó az emberi életben. Tudniillik az, hogy sok dologban, leginkább életbevágó dolgokban, *nemzedékeken* és századokon *át* sem tudunk, vagy *nem akarunk okulni*. Mint a legyek újra meg újra nekirepülünk az ablaküvegnek. Százszor csalódva százegyedszer ugyanolyan oktalanul megismételjük a kísérletet. Ha nem volna ez olyan tragikus, hát kacagtató komédia volna az ember törekvése annak, aki ezt emberi magaslaton felül tudná végignézni. Sok igazság van abban a keserű gúnyban, hogy a józanokat kellene a többiektől elzárni, hogy e keveseket meg ne bolondítsák és hogy így maradjon belőlük a késői kornak is.

Miben is áll a mi tragi-komédiánk? Mint mondottuk, semmi másban, mint *a hasztalan fáradozásban:* szizifuszi munkát végzünk. Minden erőnket megfeszítjük, hogy felhengergessük a hordót a hegyre, de csak azért, hogy az onnan visszaguruljon.

Keresünk, kutatunk, *ahol nem találunk* és meg akarjuk lelni valahol az ürben azt, ami bennünk van.

A nagy hajsza.

Micsoda idegenforgalom van a földtekén az év minden szakában! A nyugalomhoz szokott embernek kibírhatatlan (hát még a szegény agyonhajszolt, „ideges", szenvedőleges alanynak!) ez a tolongás, amelyet nagyobb állomásokon, forgalmasabb helyeken lát. A szemlélő előtt valóságos népvándorlás ismétlődik meg. Menekülnek az emberek a bizonytalanba, az idegenbe.

Az élet és idő amúgyis csak rohanás, de *ezt az iramot az ember még szédületesen fokozza.* Sehol nem találja helyét: tegnap még a havasok közt élvezte a nyugalmat, ma a tengeren keresi az izgalmat, holnap a nagyvárosokban szórakozik.

Miért e hajsza? — Öröm kell! Ezért minden. Ide megy ki a játék.

Miért hajszolja? *Mert nincs.* Ha volna, nem keresné mindenütt. De kell az öröm és azért keresi is mindenütt, azért kísérel meg mindent.

Borzong az ember a sivárságtól, ürességtől, mely benne tátong, amely hegyet, tengert, országokat és városokat nyelt el és mégsem lakott jól. Sőt nagy mohósága, kapzsisága még szegényebbé tette.

Azáltal, hogy két kézzel akarta megragadni az örömöt, összetörte. Azért újra keres és kutat. Kísérletezik a magánnyal, az emberekkel, a fenséges természettel, de a végén csak magára marad, magára talál, üres-magára az idegen világban.

Víg emberek.

Túlzás azt állítani, hogy nincs öröm és megelégedés. Sőt! Sokszor ott is van, ahol a legkevésbbé gondolnók.

Vannak, kik az örömöt magukban hordják. Kedélyük ha egy percre borússá is változik, ez csak olyan, mint a gyermek arca, amely könynyek között is mosolyog.

Ez a könnyen lelkesedő, melegszívű, reménykedő és bizakodó ember derűt, kedélyt és örömöt visz az életbe. Ő az emberiség örök fiatalja, aki nemcsak maga víg kedélyű, de másokat is örömre hangol. Szívesen látott vendég mindenütt, mert közelében mindenki jól érzi magát, szinte kívánják is társaságát. Mintha egy más világból ideszakadt mosoly lenne, amelynek csak örülni lehet.

A vig ember a nagy bajt nem látja oly terhesnek és elviselhetetlennek, a csekélységet igazán annak tartja. Arról legtöbbször úgysem tehet, az apróságokon pedig túlteszi magát. Tehát egyáltalán nincs oka, hogy elveszítse derűjét.

Nem hajszol, *nem kerget semmit, de ami útjába akad, azon megtalálja a szépet és a jót.* Nem is az a baj a világon, hogy nincs öröm, hanem az, hogy sok ember kapkodásában nem veszi észre vagy elszalasztja.

A derűs ember társaságban is megtalálja társát, akivel elszórakozik és elszórakoztat. A magányban pedig nem az elmult idők keserűségét, hanem kedvességét éli át újra.

Minek búsulnék, — mondja — egy a fizetség! Ez az életszemlélet sok felesleges bosszúságtól megóvja. Kedélye, mint a méh, csak a mézet szívja az élet virágaiból, a mérget a póknak hagyja.

Nem él ugyan könnyebb, jobb életet a többieknél, de jobban éli. Nem szed magára terhes, önmagafaragta kereszteket.

Örömrontók.

Kedély dolga ez! — mondhatja valaki, akinek máskép rezdül a lelke.

Tagadhatatlan. De ha már anyagi dolgok

miatt is annyit kémkedik az emberiség, nem fizetné-e ki magát egy kis bepillantás ilyen kedélybe? *Mennyi mindent ellesnek,* eltanulnak az emberek egymástól, hát *miért ne az örömöt is,* ha lehet?

Nem nagy mesterség ez, csak *kis jóakarat* és tanulékonyság kell hozzá: lerakni a sötét szemüveget; sokat nézni, de keveset meglátni; nem minden kellemetlen szót becsületsértésnek felfokozni. — Reálisan látni, helyesen megítélni az eseményeket, és minél kevesebb személyi kérdést csinálni: *ez a víg kedély titka és az öröm forrása.*

Mennyit *félremagyarázunk* ott, ahol később magunk is tiszta szándékot találunk? Mennyi *rosszakaratot* tételezünk fel igazán jó embereknél is? És a *kíváncsiságunk* hova el nem visz minket és miket meg nem láttat velünk? Csak úgy halmozódik bennünk az anyag, hogy **neki**keseredjünk. A jót különben is csak suttogva mondják és fül kell hozzá, hogy meghallhassuk; a rosszat ellenben tárogatóval hirdetik. A sok rossztól pedig megcsömörlik az ember.

Mennyi örömtől fosztjuk meg magunkat önkénytelenül, akaratlanul is — oktalanságunk miatt!

Aztán *az érzékenységből* sokkal *több veszekedés,* ellenségeskedés, gyűlölködés és halálig tartó keserűség támad, *mint a tényleges megbántásokból.* Ezeket — ha korbáccsal vagy tűzzel is, de — ki lehet igazítani, mert léteznek. Kiadja az ember a mérgét és vége a haragnak.

De *az érzékenykedésnek nincs alapja kívül* és így helyre sem hozható. A „sértett" fél ki sem elégíthető! Az okot kellene megszüntetni, de ez nincs meg a másikban, tehát el sem tüntethető. Előáll a lehetetlen helyzet: meg kellene semmisíteni azt, ami nincs és éppen azért, mert nincs. A maga készítette keserű italt az utolsó cseppig kénytelen lenyelni az érzékenykedő a nélkül, hogy meggyógyítaná belső baját.

Ilyen furcsák is lehetünk mi emberek! Másokra, mindenkire és mindenre panaszkodunk, mikor pedig örömünk megrontói magunk vagyunk.

A teljes öröm.

Vannak rejtélyek, események az életben, amelyek kiszámíthatatlanul és kíméletlenül törnek az emberre. És akármilyen derűs is valakinek a kedélye, összeroppan alatta. A túlméretezett teher, vagy váratlanul elénk toppanó kellemetlen esemény örömrontó élménnyé lesz.

De nem is kell olyan mélyre mennünk az élet rejtélyeibe, már előbb is megakadunk. Akármennyire is áldott jó természet a víg kedély, sokszor meghökken ez is. Nem lehet mindíg felszínesen nézni az életet és apró dolgokon sem tehetjük mindíg túl magunkat. Amikor az ember belül vérzik, akkor hiába a jó kedély! És hány ember jár holtra sebzett lélekkel?

Ezek és sokan mások halálukig búsulásra, lassú fonnyadásra, életfogytiglani lelki börtönre lennének ítélve, ha a természetes életsíkon kellene megtalálniok az örömöt. Mi is pótolhatná az igazi jóbarát, a drága hitves, vagy a szeretett gyermek elvesztését?

Ezért az igazi, a teljes *öröm a természetes kedély felett, ezen túl van.* Akinek része volt benne, tudja, hogy elzsibbasztja ez még a testet is, hogy a lélek teljesen bele tudjon merülni a gyönyörűségbe. E természetfeletti, mindent betöltő öröm képes csak egészen kielégíteni az embert.

Ha a lélek telítve van örömmel, ez a testre átragad akkor is, ha kórágyon vagy műtőasztalon fekszik.

Ez az öröm nem más, mint az Isten bírása. Isten az övé és ő teljesen az Istené. Nincs más lelki vágya, mint Istent bírni. A többi mind ennek van alárendelve. Ilyen lélek az élet minden körülményei között magának mondhatja Azt, aki nélkül a mindenség is semmi; a legnagyobb nélkülözésben, lelki szárazságban is övé a gazdagság és bőség forrása; a legkínosabb szenvedésben magában hordja a legédesebb Vigasztalót.

A természetes ember számára — aki eszének kicsi mécsvilágánál akar eligazodni az életben — az evangélium tele van ellentétekkel. De e megcáfolhatatlan paradoxonok az élet igazságait és mélységeit állítják elénk. Ezekben kapjuk a legmagvasabb feleleteket a legnehezebb kérdésekre, a miénkre is.

„Boldogok a lelki szegények, mert övék a mennyek országa." Lelki szegény, akinek mása nincs, csak az Isten. Igy a lelki szegénység egyúttal a legnagyobb lelki gazdagság is. És ez a teljes öröm is. Mert ott, ahol a jó bőségben van, ott az öröm is elönt minden kínt és behegeszt minden sebet, gyémántként ragyogtat minden verejtéket és könnycseppet. Aki lelkileg annyira szegény és gazdag egyszerre, hogy semmire nincs szüksége, az az örömből is annyit merített, hogy betellett.

Boldogok azért azok, kik örülni tudnak, kik örülni megtanultak, mert édes és boldog egész életük. Ők a beérkezettek. Beteljesedett rajtuk az Úr ígérete.

Legboldogabbak azok, kik az Úrban örülnek, mert örömük teljes és éppen mivel teljes, el nem vétetik tőlük.

„Akinek sok van, annak még hozzáadatik!" Tanuljunk meg azért örülni az Úrban!

Kikért szabad a szentmisét bemutatni?

Irta: Dr. Zoltán István

Az utóbbi hetekben a napilapok közleményei szerint nagy port vert fel egy eset. Több budapesti plébánián szentmisét kértek egy élőért, akinek csak a keresztnevét jelezték. A szentmisét annak módja szerint elfogadták és kitűzték idejét. Közben azonban az egyik politikai párt hirdetéseket tett közzé, amelyben közölte, hogy vezéréért ekkor és ekkor, itt és itt szentmisét mondatnak és a párthívek jelenjenek meg azon. Az esetet komplikálta a körülmény, hogy az a pártvezér, akiért a szentmisét bemutattatni kívánták, épp pártjának az állam törvényeivel való összeütközése miatt letartóztatásban van. Egyéb körülményekből is úgy látszott, hogy a szentmise mondatásával politikai jellegű tüntetést céloznak és ezért az egyházi hatóság tiltakozott az ilyen eljárás ellen és a szentmisének a megjelölt időpontban való bemutatását megtagadta.

Távol áll tőlünk minden politikai állásfoglalás. Jelen sorainkkal nem is mondunk semmiféle véleményt sem a szóbanforgó egyéniségről, sem pártjáról, hanem az esetnek kapcsán csupán azt akarjuk megvilágítani, hogy az Egyház fegyelme szerint kikért lehet a szentmisét bemutatni?

*

A szentmise az újszövetség *áldozata.* Megújítása Jézus keresztáldozatának. A legmagasabb fokú vallási aktus tehát és Isten imádásának legtökéletesebb módja.

Amikor valakiért bemutatják a szentmisét, Krisztus keresztáldozatára appellálnak és *arra való hivatkozással* kérik számára a kegyet.

A szentmise felajánlásának ebből a fogalmából következik, hogy *mindenkiért be lehet mutatni a szentmisét, aki valami kegyelem elnyerésére képes.* Márpedig minden élő ember képes erre. Tehát tulajdonképen *minden élőért* lehet miséztetni.

Újabb kegy és kegyelem befogadására azonban egyesek már *nem* képesek. Ezek a következők: *a megdicsőült szentek; az elkárhozott lelkek; a keresztség nélkül elhalt kisdedek.*

A megdicsőült szentek életük pályafutását már az örökkévalóságban is elvégezték; eljutottak Isten boldogító látására és így állapotukban *semmiféle változás sem lehetséges már.* — Az elkárhozottak sorsa hasonlóképen *örökre eldőlt;* a pokolból nem menti már meg őket semmi és az ottani kínjaikat sem enyhítheti már semmi, lévén, hogy az örök Igazság ítélt felettük. — A keresztség nélkül elhalt kisdedek örök sorsa *szintén lezáratott.* A mennyországba nem juthatnak be, mert nincsenek a kegyelem állapotában, lévén, hogy az áteredő bűnt nem törölte le róluk a keresztség; a pokolba sem kerülnek, mert hiszen nincsen egyéni bűnük, amelyik ilyen büntetést érdemelne; épp ezért a mennyország előcsarnokában töltik örök életüket a természetes és az égi fényt nélkülöző boldogság állapotában.

A *gyakorlatban* tehát tulajdonképen csak *két* osztályért nem lehet misét bemutatni: *a szentekért és a keresztség nélkül elhalt kisdedekért.* Azt azonban, hogy valaki a pokolba jutott-e vagy nem, *senki sem tudja* megmondani. A gyakorlatban tehát *mindenkiért* és minden olyan megholtért, akit az Egyház nem avatott szentté, avagy nem keresztség nélkül meghalt kisded, *lehet* miséztetni.

*

Az Egyház e tannak alapján — bizonyos fegyelmi megszorításokkal — mindenkiért be is mutatja a szentmisét. Nem zár ki tehát annak nagy kegyelemforrásából senkit sem. Még a nemkatolikusokért is lehet miséztetni.

*

A szentmise *külsőségei* tekintetében azonban már bizonyos *megszorításokat* tesz az Egyház. A szentmise külsőségeinél legjelentősebb annak *közhírré tétele.* Ezt már bizonyos körülmények között nem engedi meg.

A szentmisét ugyanis e külsőségek szerint *kétféleképp* lehet szolgáltatni. Lehet *nyilvánosan* felajánlani a szentmisét és lehet *magánúton,* vagyis *privátim* felajánlani.

A szentmise *nyilvános felajánlása* akkor történik, ha közhírré teszik, vagy a dolog természete szerint közhírré válik, hogy kiért miséznek. Közhírré teszik a szentmise mondását, ha kihirdetik, a templom előcsarnokában kifüggesztik, vagy ujságban nyilvánosságra hozzák, hogy ekkor és ekkor, ebben és ebben a templomban, ezért és ezért a lélekért fogják bemutatni a szentmisét.

A dolog természete szerint pedig nyilvánossá válik a szentmise akkor, ha valamely megholtért annak temetésével kapcsolatban mutatják be, vagy pedig nászmisét mondanak, midőn a szentmise keretében történik a házasságkötés. (Ez Magyarországon ritka helyen van szokásban.)

Magánúton vagy más szóval *privátim* mutatják be a szentmisét akkor, ha csak a szentmise mondatója, a miséző pap és esetleg egy-két személy tudja csak, hogy kiért miséznek.

Magánúton mindenkiért lehet miséztetni, csak azokért nem, akiket az Egyház úgy közösített ki kebeléből, hogy az ítéletben kimondotta, miszerint minden hívőnek kerülni kell az illetőt. A kiközösítés e büntetésének fogalmához tartozik ugyanis, hogy azt, akit így megbüntettek, *az Egyház nyilvános imáiból is kizárták.* Ámde még az ilyenekért is szabad miséztetni akkor, ha a szentmisét *megtérésükért* mutatják be. Privátim szabad tehát miséztetni az eretnekekért, sőt a nemkeresztényekért is. Az Úr kegyelmet adhat még ilyeneknek is, főképen megadhatja nekik a megtérésnek kegyelmét. Szabad miséztetni minden megholtért. Mi ugyanis nem tudhatjuk, hogy miként áll azoknak lelke Isten előtt.

Nyilvánosan azonban egyes esetekben *nem* szabad a szentmisét bemutatni. Mégpedig nem szabad bemutatni azokért az *élőkért,* akiket az Egyház *kiközösített;* nem szabad továbbá bemutatni azokért a *megholtakért* (a temetési misét és évforduló misét sem), akiktől az Egyház kénytelen volt az *egyházi temetést megtagadni.*

Ennek a tilalomnak az indoka teljesen érthető. A kiközösítés és az egyházi temetés megtagadása fogalmában benne van az, hogy az Egyház az ilyenképen büntetettekkel *megszakít minden külső közösséget.* A büntetésüknek egyik lényeges része éppen ez. A külső közösségnek pedig a legfontosabb megnyilvánulása az érettük való áldozatbemutatás; tehát ha a büntetés fennáll, akkor misét sem lehet érettük nyilvánosan bemutatni.

Az Egyház azonban nem kegyetlen. A külsőségekben be kell ugyan tartania bizonyos rendet, de ezek a külsőségek nem tartoznak a lélek követelményeihez. Épp ezért az Egyház ha meg is tagadja a szentmise *nyilvános,* tehát hirdetett bemutatását, de *nem vonja meg* tőlük a *magánúton* bemutatott szentmisét. Ezekért is szabad misézni, de e misézések idejét és helyét nem szabad közhírré tenni.

*

Az Egyház tanításából, fegyelmi törvényeiből látjuk, hogy *a bűnösöket, így tehát a politikai bűnösöket sem zárja ki a szentmise kegyelméből.* Ezekért is lehet misézni. Sőt a keresztény gondolkozás fokozott mértékben ajánlatosnak tartja, hogy ilyenekért misézzenek. A bajbanlévőknek és a bűnösöknek nagy szükségük van az Isten segítségére, felvilágosító és bűnbánatra indító kegyelmére.

Az Egyház a csendben, minden nyilvánosság nélkül bemutatott szentmisét nem is tagadta volna meg a cikkünk elején említett esetben. Azonban *egy olyan körülmény jött közbe, amelyik miatt meg kellett tagadnia.*

A szentmise ugyanis fenséges és hitünk legnagyobb ténykedése. Amint az Egyház egész történetének legnagyobb eseménye a Golgota áldozata volt, úgy annak megújulása is a lelkiélet legmagasztosabb ténye. *Ezt a fenséges áldozatot nem szabad belesodorni a politikai küzdelmekbe, de az állam törvényei ellen való tüntetésbe sem.*

Amikor tehát az Egyház nem engedte meg, hogy a szóbanforgó esetben nyilvánosan bemutassák a szentmisét, *azért* rendelkezett így, mert Krisztus áldozatát *nem engedte politikai tüntetés eszközévé tenni.* Rendelkezésével nem mondott ítéletet sem ez esetben szereplő egyéniségéről, sem annak törekvéseiről, csupán a szentmise fenségét védte, amikor az állam intézkedése, bíróinak ítélete elleni tüntető akció felhasználására nem adta oda. Ezt minden értelmes ember beláthatja és nem nehéztelhet érte.

Irodalom

Tower Vilmos: **Illemkódex.** Papok és szerzetesek számára. 439 oldal, a szerző kiadása. Önköltségi áron aluli ára 2·50 P.

Tökéletes illemtan, de ennél jóval több. Nemcsak azt magyarázza ugyanis, hogy mi illik és mi nem illik, hanem mindennek mélyebb, az erényességben és szeretetben gyökerező hátterét is kifejti. A katolikus ember ugyanis az udvariasságban nemcsak szokás- és társadalmi formát lát, hanem minden udvarias cselekedetének irányítója és forrása a szeretet. A szeretet készteti arra, hogy tetteivel másnak kellemetlenséget ne okozzon, sőt megkönnyítse életét.

Bár ez a könyv elsősorban papok és szerzetesek számára íródott, — és így különleges szempontokat érvényesít — de legnagyobb részét világiak is használhatják.

Feltűnést fog kelteni a könyvnek ára. Ennek magyarázatául meg kell említenünk, hogy a szerző önköltségén adta ki a könyvet és még papír- és nyomdaszámláját sem kapja vissza az eladás után. Paptársainak és a szerzeteseknek akart ilyenfélekép szolgálatot tenni. A rendes körülmények között a könyvnek az ára épp a kétszerese lenne.

Virágh Andor S. J.: **A szentséges Szív titkai.** Korda r. t. kiadása. Ára —·90 P.

Nagyon érdekes, modern, meglepő beállítású könyv. Gondolatainak rögzítésére a Jézus Szíve-tisztelet alapgondolatait választotta és kapcsán rengeteg okos, jól megcsiszolt gondolattöredéket nyujt olvasójának. Mozaikszemek ezek, mindegyikük a vallási életnek és igazságainak egy-egy színét viseli magán, egymásmellé állítva pedig, az Úr Jézus Szívének fönséges szeretetét mutatják be.

„Napkelet és napnyugat." Élő szellemek hódolata az Oltáriszentség előtt. Összeállította *Bangha Béla S. J.* Pázmány-kiadás. Ára 2·50 P.

Az Eucharisztikus Világkongresszus alkalmával P. Bangha Béla S. J. érintkezésbe lépett a nagyvilág híresebb katolikus szereplőivel. Mindezektől egy-egy nyilatkozatot kért az Eucharisztiára vonatkozóan. E levelezés eredménye e könyv. Nagy szellemek, kiváló vezéregyéniségek írásai és fényképei egymásmellett. Lelküknek Krisztusért izzó lencséjén keresztül elénk vetítik Krisztus teste imádásáról vallott hitüket.

ISKOLAI FÜZETEK
IRÓSZEREK
IRODAI PAPIROK
LEVÉLPAPIROK
ELŐNYÖSEN BESZEREZHETŐK A KORDÁNÁL.

PÉLDATÁRAK

Fattinger—Solymoss O.S.B.:

TANIT AZ ÉLET

Rendszeres, modern, az életből vett eseményekből összeállított kitűnő példatár. Fattinger hitoktató nagysikerű példatára I. és II. kötetének legkitűnőbb példáiból állította össze Solymoss bencés tanár hatalmas, háromszáz oldalnál terjedelmesebb kötetét. Egyházi szónokok, hitoktatók számára elsőrendű segédeszköz!
Ára kartonkötésben **P 6·80,** díszkötésben **P 8·50.**

Rab Pál S. J.:

Eucharisztikus példák

Az Oltáriszentségről szóló példák főleg az újabb korból és a közelmultból.
Ára kartonkötésben **P 1·80,** díszkötésben **P 2·90**

Fischer—Kertész:

Példatár a pogány missziókból

A Hiszekegy tizenkét ágazata szerinti példákat tartalmaz. Hitoktatóknak rendkívül hasznos!
Ára **P 1·20.**

TOMKA ÁGOSTON S. J.:

HITELEMZÉSEK

Módszeres és teljesen kidolgozott, elsőrendű hitelemzések. Minden óra anyagához pedagógiai utasításokat ad. Eredeti mesének feldolgozása felejthetetlen hatású a gyermekre.

I. kötet: **A PARANCSOLATOKRÓL.** III. és V. osztály anyaga. Ára **P 2·80.**

II. kötet: **A HITÁGAZATOK ÉS BIBLIAI TÖRTÉNETEK.** III. és V. osztály anyaga. Ára **P 4·50.**

III. kötet: **A SZENTSÉGEKRŐL.** Első gyónás és áldozásról. III. és V. osztály anyaga. Ára **P 3·20.**

P. Csávossy nyugtája Mária Margit nővér boldoggáavatására küldött adományokról: 20·— P Killmayer Ludmilla Budapest, 12·60 P Cser M. Margit Budapest, 10·— P Dombi Márk Zirc, Strahel Gézáné Budapest, Mária Raimunda Szeged, Szente Jánosné Bácsalmás, 7·— P Bencsik Margit Kiskunfélegyháza, 5·— P Baross Gizella Budapest, Anonymus Mihály Vác, ifj. Kincztler Sándorné Kiskunhalas, 2·— P T. T. Budapest, Kerekes Lajosné Jászalsószentgyörgy, Schlenz Károlyné Diósgyőr, Tóth Margit Pereg, Balogh M. Viktorina Baja, id. Krébesz Gyula Kunágota, Dömötör Irén Pozsony, Vajdits Géza Pécs, 1·— P ifj. Róth Mihály Pécs, Berényi A. Erzsébet Lócs, Zselényi Magda Szolnok, Zselényi Béláné Szolnok, Hatvani Imréné Kiskunhalas, Támok Györgyné Kiskunhalas, Támba Antalné Kiskunhalas, Osváth Erzsébet Szeged, Hegedüs Sándorné Budapest, N. N. Szeged, Schöflinnel Szeged, Balku Lászlóné Kótaj.

Új magyar könyvek:

Virágh Andor S. J.: **A szentséges Szív titkai.** Gyönyörű szép, modern nyelvezettel megírt könyv a Jézus Szíve-tiszteletről. Ára —·90 P.
Tower Vilmos **Illemkódex** papok és szerzetesek számára. A világirodalom első és egyetlen részletes illemkönyve. Ára **2·50 P.**
Szunyogh Xav. Ferenc: **Szárnyaló szívvel.** Lelkigyakorlatos elmélkedések. Ára **5·80 P.**
Szunyogh Xav. Ferenc: **Magyar szentek — szent magyarok.** Magyar szentek rövid életrajza. Ára **1·90 P.**
P. Raoul Plus S. J.: **Elmélkedések katolikus munkásifjak számára.** I. kötet. Ára —·**60 P.**
Dezső István: **Szent István király és lelkivilága.** Ára —·**70 P.**
Huszár Károly: **Az Eucharisztikus Kongresszus csodálatos éjtszakája.** Ára —·**30 P.**
Gerely Jolán: **Ha tudnád . . .** Leánykönyv. Ára **2·50 P.**
Grimaud - Nagy László: **Az „én" szentmisém.** Könyv a szentmiséről. Ára **3·— P.**
Shvoy Lajos püspök: **Amerikai levelek.** Naplószerű feljegyzések. Ára **4·30 P.**
Dvihally Géza: **Magyarok világünnepe.** Történelmi bizonyságok az ezeréves nemzet hitvallásáról. Ára **2·— P.**

MODERN HITOKTATÁSI ESZKÖZ:

Dr. Turner—Putnoky:

Engedjétek hozzám! . . .

Szemléltető és magyarázó rajzok a hittantanításhoz. A hitoktató nagy hasznát veheti és mindenhol alkalmazhatja. Ára P 2·80.

Új német könyvek:

Parsch: **Das Jahr des Heiles.** Klosterneuburgi liturgikus naptár III. kötet. 12. kiadás. Új illusztrációkkal. Ára **P 9·08** helyett **P 6·82.**

Weismantel: **Franz und Clara.** Die Geschichte der Liebe zweier grosser Menschen. Ára **P 10·31** helyett **P 7·76.**

Dr. Karl Rudolf: **Bildung zum Christen.** Ára **P 4·60** helyett **P 3·46.**

Erich Przywara: **Deus Semper Maior.** Theologie der Exerzitien I. rész. Ára **P 9·24** helyett **P 6·94.**

Deininger O. S. B.: **Vom Zölibat.** Ára **P —·41** helyett **P —·32.**

Joseph Kuckhof: **Vater.** Ára **P 3·15** helyett **P 2·36.**

Bergmann: **Lobt froh den Herrn!** Buzdítás és szöveg közös imára. Ára **P 4·79** helyett **P 3·60.**

Wunderle: **Zur Psychologie der Stigmatisation.** Der erste Versuch einer Zusammenhängenden Darstellung im Lichte der neuen Religionspsychologie. Ára **P 3·63** helyett **P 2·73.**

Joseph Decking: **Katechesen für die reifere Jugend.** Gondolatok és vázlatok. Ára **P 5·78** helyett **P 4·34.**

Rudolf Peil: **Lernet den Christusglauben kennen!** Ára **P 5·94** helyett **P 4·46.**

Gröber: **Christliche Kunst der Gegenwart.** Ára **P 2·31** helyett **P 1·74.**

Johan Piusk: **Die Sakramentale Welt.** Ára **P 6·27** helyett **P 4·71.**

Rademacher: **Psalmen und Liturgie.** A vasárnapi és ünnepi szentmisék biblikus és liturgikus magyarázata. Ára **P 7·92** helyett **P 5·95.**

Lauck: **Bibelkommentar.** Die Heil Schrift für das Leben erklärt. IX/1. Jeremias Klagelieder. Ára **P 12·21** helyett **P 9·18.**

Schmittdiel: **Mutter Pauline.** Élete és működése. Ára **P —·33** helyett **P —·25.**

J. Wenner: **Reichkonkordat und Länderkonkordate.** Ára **P 2·48** helyett **P 1·86.**

J. Wenner: **Kirchliches Lehrapostolat in Wort und Schrift.** Ára **P 4·12** helyett **P 3·10.**

Deininger: **Verantwortung für das kommende Geschlecht.** Ára **P 6·27** helyett **P 4·71.**

Loehr: **Eucharis.** Egy bencés szerzetesjelöltnő élete. Ára **P 6·60** helyett **P 4·96.**

SAJTÓ ALATT:

Raoul Plus S. J.—Uhl Antal: **Elmélkedések papok számára.**

Endrődy László S. J.: **Szeretettel, szenvedéssel . . .** Kaszap István elmélkedései.

A KIADÓHIVATAL KÉRI A HÁTRALÉKOS ELŐFIZETÉSEK BEKÜLDÉSÉT ÉS AZ ÚJ ELŐFIZETÉSEK SZIVES MEGÚJITÁSÁT!!!

Tower Vilmos:

ILLEMKÓDEX

Papok és szerzetesek számára.

A 440 oldalra terjedő könyv ára, önköltségi áron alul **P 2·50.**

HITOKTATÁSI SEGÉDKÖNYVEK

DR. MAGDICS IGNÁC:

HITELEMZÉSEK

Teljesen kidolgozott, módszeres feldolgozás, minden kötetben kitűnő példatár

I. kötet: I. és II. osztály anyaga. Ára P 3·20

II. kötet: III — IV. osztály anyaga. **A hitről.** Ára P 4·50

III. kötet: III — VI. osztály anyaga **A parancsolatokról és kegyelemeszközökről.** Ára P 4·50.

Az „UTUNK" előfizetői a Korda r. t. kiadványaiból 20 százaléknak megfelelő előnyárat élveznek.

A könyvek megrendelhetők a Korda könyvkereskedésében, Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 3. szám.

Nyomatott: Korda R. T. nyomdájában, Budapest, VIII., Csepreghy-utca 2. Igazgató: Dr. Czapik Gyula.

1938. október 1. V. évf. 2. szám.

Utunk

a lelkiélet havi folyóirata

A tartalomból:

Dr. Gálos László: A három törvény. — † P. Bíró Xav. Ferenc S. J. irataiból: „Hasonló akarok lenni Hozzá." — Petrucz Antal S. J.: Egy nagy lélek titka . . . — Dr. Petrő József: A hivatás lélektani alapja. — Schnattner Szigfrid O. S. B.: Mária lanyasága. — Pintér József: Ráfael és társai. — Müller Lajos S. J.: A Szentek mint emberek. — Rótt Antal S. J.: A tömegember. — Virágh Andor S. J.: Apostoli lelkület. — Melau Ferenc: A gangeszi légy. — Dr. Tóth Kálmán: Legyen meg a te akaratod, miképen mennyben, azonképen lit a földön is . . . — Endrődy László S. J.: A jó Páter Petit első diadalútja. — Dr. Czakó: Figyelmeztető. — Irodalom.

Korda R.-T. Kiadása Budapest.

„Utunk" aszkétikus folyóirat. Megjelenik a szünidő kivételével minden hó 1-én. — Felelős szerkesztő: dr. Czapik Gyula. — Kiadja: a Korda Rt. (Igazgató: dr. Czapik Gyula.) — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 3. szám. Csekkszám: 42,881. Telefon: 1—361—85. Fiókkiadóhivatal: Korda-fiók, Szeged, gróf Apponyi-utca 20. szám. — Csehszlovákiai főbizományos: Szent József könyvkereskedés, Pozsony. Előfizetése portóval 28 cseh korona. Romániai főbizományos: Magyar Lapok Kiadóhivatala Oradea. Str. Regele Carol II. No 5. Románia. Előfizetési ára 175 lei.

Előfizetési ára félévre 1 P 80 fill. **Egyes szám ára 40 fill.**

Az iskolában szerzett tapasztalatait összegyüjtötte és kartársai okulására kiadta egy olasz tanitónő. A száz és száz belefoglalt apróság a laikusok előtt értéktelen semmiség, de a nevelők komoly tanulságokat merithetnek belőlük. Rajtuk kivül azonban okulhat e könyvből a lélekbúvár is.

Az egyik epizódban kisleányka szerepel. Azt kérdezték tőle, hogy kit tart a legnagyobb úrnak a töldön? Minden gondolkodás nélkül azt felelte, hogy az „édesanyámat!" „No no! gondolkodjál csak egy kicsit, — akarta a helyes útra igazitani a tanitónő — talán van még az édesanyádnál is hatalmasabb?" Egy pillanatra meghökkent a kicsike. Hogy még az ő édesanyjánál is lehet valaki nagyobb? Hamarosan magától is megtalálta a helyes választ: „Igen, az édesanyámnál is nagyobb a király." „És miért nagyobb a király az édesanyádnál is?" — faggatta tovább a gyermeket nevelője. „Azért, mert a királynak az édesanyám is szót fogad."

Azt szokták mondani, hogy a gyermek eszét a szive vezeti rá az igazságra. Érzelme a helyesnek közelébe vezeti s onnét már csöpp esze is odatalál.

A fönti gyermeket a szive késztette arra, hogy kis világa legnagyobb urának az édesanyját vallja; és nem kellett sok fejtörés, hogy szerettétől eljusson az igazi hatalomhoz: a királyhoz. Valóban nagy úrnak kell lennie ennek, mert még az édesanyja is — számára a legkedvesebb — meghajlott előtte.

Mi, vallásos emberek, hasonlók vagyunk ahhoz az olasz gyermekhez. A lelkünk sikján minden nagy és fönséges, ami és aki szent hitünkkel kapcsolatos. Valamennyi között azonban a legnagyobb szeretettel a Szűzanyára nézünk föl, mert jóságos hajlama olyan, hogy még az anyai készséget is messze elhagyja.

Jézus előtt imádattal borulunk le, mert eszünk és meggyőződésünk az isteni Hatalom birtokosának tudja őt. Annak a hatalomnak, amely mindent magában foglal és meghalad: még a királyit is!

Eszünk királynak, a királyok Királyának vallja Jézust, de szivünk is segiti e megvallásban, mert Jézusnak még a mi szeretett mennyei Anyánk: Mária is engedelmeskedett. Sőt korholó készségünket még mélyebbre hajtja meg az evangéliumban följegyzett Mária szó — a kánai parancs — : „Amit Jézus mond, azt cselekedjétek!"

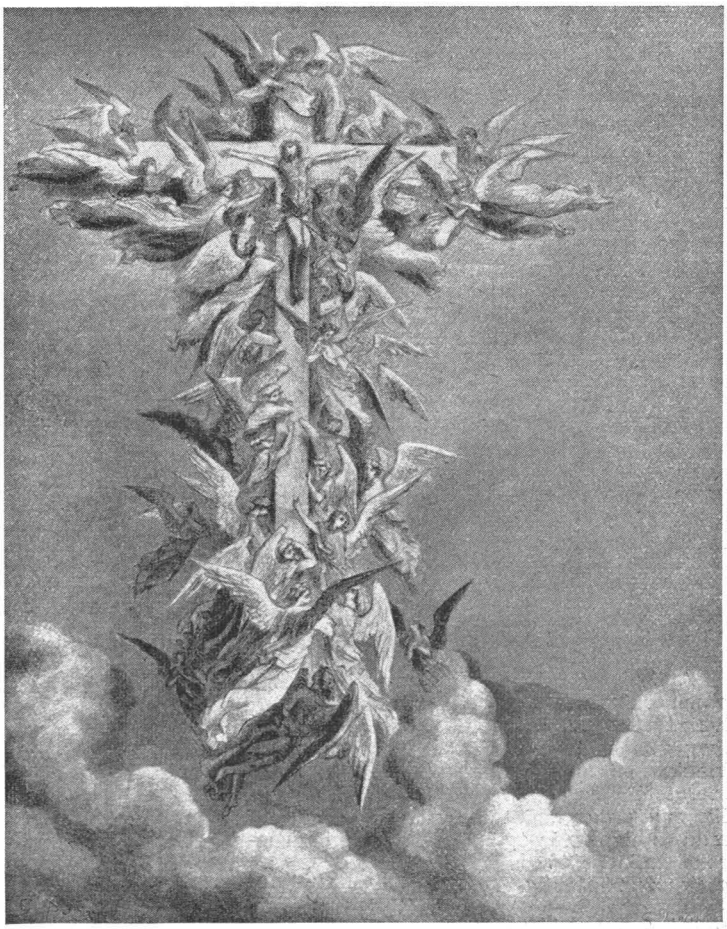
Az Utunk *elsősorban a hivő és nem a kétségekben botorkáló katolikusok lapja. Mint ilyen az ész világosságával, de a szív melegségével is mutatja és hirdeti a helyes utat. A szív szeretetével szól Máriáról, de ugyanakkor leborulva imádja Jézust, aki a királyok Királya előttünk, hiszen Mária is engedelmeskedett neki. Cikkeiben a Krisztus Király országának törvényeit és igazságait ismerteti, rámutat szépségeikre, bizonyitja hasznosságukat. Olvasóink tábora mint egyetértő társak szervezete várja e lapnak minden számát, megértéssel olvassa minden cikkét. S kapcsolatuknak természetes folyománya az az agitálás is, amelyet lapunk terjesztése, ajánlása, előfizetők gyüjtése munkájában kifejtenek. És ha volna még a sok között néhány, aki az olvasásnál megállapodott eddig, kérve-kérjük: e számtól kezdve tegyen többet: terjessze ismerősei körében folyóiratunkat!*

A három törvény

Irta: Dr. Gálos László

Krisztus Király országának is megvan a maga alkotmánya: törvények, szerepek, jogok, kötelességek, melyek az Istenország rendjét biztosítják, életútját irányítják. De amint országok alkotmányából kiemelkednek az alaptörvények, úgy itt, Isten országában is vannak bizonnyal oly isteni rendelkezések, melyek a többit mintegy magukban foglalják és ennek a természetfeletti országnak mintegy gerincét alkotják. Melyek ezek a legfőbb törvények és melyek az ezeknek megfelelő kötelességek?

A nagyemlékű XIII. Leó pápának van egy mélyértelmű, búcsúkkal is ellátott imádsága, a „Látod Uram, hogy mindenünnen ránk törnek a szelek..." kezdetű, melyben az Egyház hajójának kormányosaként keltegetni kezdi a mindíg velünk lévő, de talán elszunnyadó Jézust. Ebben az imádságban az emberiség rendjét óhajtja helyreállítva látni három vonatkozásban: Isten felé, a felebarát irányában és önmagunkkal szemben. Az ideális viszonyt erényekben látja megvalósulni, mikor azt mondja: „...kegyelmed és indítások által térjenek vissza az emberek a szükséges rendhez, visszaállítva Isten irányában a pietást, a felebaráttal szemben az igazságosságot és a szeretetet, önmagunkkal szemben pedig a mértékletességet". Ez egész erkölcsi életünk kompendiuma, foglalata. Itt nyernek rendezést összes viszonyaink, ez az a kívánatos rend, az ordo debitus, mely ha általánosságban megvalósul, úgy megvan Isten országa a földön, a civitas Dei, a respublica charitatis. Viszont ez a három kötelesség az, ami a jelen világból leginkább hiányzik.

I.

Pietás az Istennel szemben

Isten iránti kötelességünk a vallás, a religio, ami etimológiailag lekötést jelent. (Religio a religando.) Ennek a lelke a pietás, a devotio, mely lekötöttségünk tartalma, lelkülete, bája, kedvessége. Istentől való függésünk kegyeletes elismerése, az ebben való elmélyülés vágya, az élet alázatossága. Állandóan Istenre függesztett tekintet, imára kulcsolódó kéz, tisztán, nyugodtan dobogó szív. Feddhetetlen jellem, korrekt, becsülettel megjárt élet. Vallásos, Istenre néző világszemlélet és Istenből élő lelkület: hit és erkölcs.

A pietás tehát elsősorban gyüjtőfogalom: összessége mindama jegyeknek, melyek a vallásosság fogalomkörét betöltik. De a mellett elsősorban azt a kegyeletes lelkületet jelenti, mellyel a látható világ fölé emelkedő láthatatlan, érzékfeletti, természetfeletti világra nézünk. Mellyel Isten, örökkévalóság, hit, lelkiismeret misztériumos világát fölébe tesszük, többre értékeljük a fizikai rend közvetlenül látható dolgainál és erőinél.

Technikus korok, haladásukra büszke századok, túlságosan a jelennek élő néprétegek nem ismerik a pietást. Hiányzik belőlük az az alázat, mely elismerné, hogy minden vívmánya, ereje és sikere mellett is rászorul Istenre, rá van utalva az égre. Ezért vallási

szempontból sem jó az emberiség nagy részének indusztrializálódása, mert a földműves mintegy Isten tenyerén él, sokszor néz az ég felé napfényért, esőért, minden ősszel boldogan takarítja be Isten sok kincsét, ajándékát, fél a jégveréstől, fagytól, tehát látja, érzi, hogy Isten nélkül meg nem élhet. Ellenben a sok gyári munkás heteken át nem néz az égre, nem törődik az idővel, a bányász a föld alatt nem is látja Isten szép kék sátrát, bérét megkapja mindegyik, függetlenül sok természeti áldástól, kincstől. Ugyanígy az a sok-sok ember, aki földi hivatásában annyira elmélyül, hogy a kenyérharcban elfásulva, Istenre, örökkévalóságra gondolni nem is jut ideje. Ezért akarja pl. az utóbbi idők két nagy pápai körlevele: a Rerum novarum és a Quadragesimo anno a társadalmi rend reformját, mert korunk jelenlegi roppant harcában a lelket a jelenvalókért vívott küzdelem annyira leköti, hogy nem jut ideje, gondolata, ereje az örökkévalókra. És így esik meg, hogy „az egyedül szükséges" szóba sem jön, a „többiek" pedig, melyek ehhez csak hozzáadatnának, melyek iránt sancta indifferenciát, szent közömbösséget kellene éreznie minden léleknek, betöltik egészen a lelket, lenyűgözik az Egyház erőit és földiessé teszik az egész közéletet.

Ebben a környezetben, mely a lelke fenekéig profán, az egyén sem maradhat pietásos lélek, vagy ha az akar maradni, el kell egészen zárkóznia a világtól és le kell mondania arról, hogy környezetét kovászként megjavítja.

Nekünk kereszténveknek mégis programmunk kell hogy legyen Krisztus Királynak és Isten országának első törvénye: Pietas in Deum: mély vallásosság az Isten iránt. Hívő Istenre hagyatkozás, mindennek visszavitele Istenre mint végső célra, alázatos Istenből vigasztalódás: erre van szükségünk. Még akkor is, ha földi ügyesek kárunkra érvényesülnek. Vallásos lelkek, papok életének is komoly veszélye a quotidiana vilescunt igazsága: a fölségesekkel sem tudunk, sajnos, mindíg fölségesen érezni, bánni, ha mindennap végezzük őket. Alázatos pietás kell tehát, mely egyedül tud mélyre tekinteni, a százszor látottban is újat látni, újat észrevenni, újat élvezni. Egyedül ez a lelkület alkalmas korunknak is utat, példát mutatni, új szellemet adni, békét sugározni. Persze ez nem egy nap munkája. Ez életprogramm, melyet vallani annyi, mint világi érvényesülésről lemondani, lemaradni. De akik földi jogviták helyett ezt a belső békét vállalják, azoknak minden kincsük Jézus, ki pólyájából tépést csinál és beköti vele földi gonoszok ütötte sebeinket.

II.

Igazságosság és szeretet a felebaráttal szemben

Amíg Isten felé a pietás rendezi életünk, lelkünk vonatkozásait, addig embertársaink irányában az igazságosság és a szeretet. Az igazságosság tárgyköre meg van határozva: Suum cuique, megadni mindenkinek, ami megilleti, senkit sem sértve, bántva. A szeretteté nincsen, az végtelen. A kettő úgy viszonylik egymáshoz, mint a teremtés és kinyilatkoztatás, mint az alap és az épület, mint a fegyelmi és kegyelmi rend, mint a tékozló ifjú fivére és atyja. A kettő csak az isteni Szívben találkozik igazán helyes arányban: Jézus Szíve igazságosság és szeretet tárháza, továbbá az üdvösség jelében: a szent keresztben, mely Isten igazságosságának és szeretetének egyformán műve. Az evangéliumi szőllőmunkások gazdája is egyszerre igazságos és kegyes, megadja a bért az elsőknek és az utolsóknak: az elsőknek igazságosan, az utolsóknak könyörülő szeretetből. A kettő helyes harmóniáján múlik együttélésünk minden lehetősége.

Mindenekelőtt egyik sem lehet meg a másik nélkül. A szeretetlen, kegyetlen igazságosság éppoly emberi egyoldalúság, mint az igazságtalan szeretet. Sem a kemény réz, sem a puha ón egyedül nem ad alkalmas harangöntvényt, hanem a kettő kellő arányú keveréke. Az élet harangjának is csak úgy lesz jó hangja, a család világában csak úgy lesz harmónia, a társadalom rendjében csak úgy lesz béke, ha ez az arány helyes, ha e két erény együtt él és hat. Nem lehet nagy közösségi igazságtalanságokat egyszerűen az egyéni szeretet körébe utalni és viszont a csak hatósági intézményes szegénygondozás, gyermekvédelem sem elégséges. A kettő összetartozik elválaszthatatlanul.

Az igazságosság objektíven lát, a szeretet szemlélete viszont egyéni. Az igazságosság rendez, a szeretet dekorál. Az jutalmaz és büntet, ez megaranyozza a jutalmat és enyhíti, elviselhetővé teszi a büntetést. Az igazságosság az ország alapja: Justitia regnorum fundamentum: meghatározza kinek-kinek helyét, munkakörét, jogát. A szeretet viszont a civitas Dei lelke, Isten országa polgárainak ismertetőjele és összekötő kapcsa, az örök élet levegője, fénye, illata, lelke.

Társadalmunk kifogyott mind a kettőből. Hatalmi, önző érdekek száműzték az igazságosságot és vele elhagyta korunkat ennek édestestvére: a szeretet is. Kihalt a közjó, a korszükségletek iránti felelősség; nemzetközi, társadalmi, osztályközi igazságtalanságok fénykorát éljük. A farizeusi szabadkőműves jótékonyság, az altruista öntetszelgés pedig egyenesen egymás ellen akarja kijátszani a két testvért: hatósági szegénygondozással akarja feleslegessé tenni a szeretet és irgalmasság egészen speciálisan keresztény erényeit. Több jogot! több vagyont! ez az igazságtalanság jelszava. A szeretet megalázza a szegényt, az alamizsna lázít és bánt — ezt hirdeti az önző szeretetlenség. Ezzel szemben az alsó tömegek szervezkednek ugyancsak kíméletlen, igazságtalan és gyűlölettől köszörült fegyverekkel az előbbiek ellen. Szélsőségekben vergődünk, minden rendszer abba a hibába esik, melyet az előbbeniben kifogásolt és melynek letörésére vállalkozott fellépésekor. Rendetlenség és forradalmak árán akarunk rendet, bosszú és igazságtalanság árán igazságos társadalmi egyensúlyt.

Eljött az idő, mikor közösségeknek, államoknak, néposztályoknak is vallomást kell tenniök Krisztusról. Ezek az idők hangosan kérdezik ezeket a közületeket: Milyen vallású vagy? Mit tartasz Krisztus felől? Amint az egyéni életben minden baj, haláleset, szerencsétlenség voltaképen nem egyéb, mint felkínálása Isten részéről a komoly életszentségnek, éppúgy a mai emberiséget Isten igazi apostolai, prófétái, hittérítői: a háborúk, szerencsétlenségek akarják megtéríteni, kereszthez láncolni, Isten országába gyűjteni. E katasztrófák végső tisztulásuk után új koreszmét hoznak, illetve visszakényszerítik az emberiséget az egyedül lehetséges útra: az igazságosság és szeretet útjára.

Persze, ez csak úgy lehetséges, ha vallásos alapokon állunk, mert az igazságosság és szeretet tárháza Jézus szentséges Szíve. Ennek átszúrása mindent

igazol: az igazságosságot és a szeretetet, mind a kettőt tisztán forrásozza önmagából oly bőségesen, hogy a közösségeknek is ebből a Szívből kell meríteniök, erre a Szívre kell hallgatniok.

Ez az utolsó csepp véréig szenvedő és mindhalálig engedelmes Szív hirdeti legjobban, hogy Isten országának minő erős törvénye az igazságosság. A megsértett isteni Fölségnek elégtétel jár, éspedig nem bakok, tulkok vére, hanem a bűnt elkövető ember elégtétele. Amíg ez meg nem történik, addig itt a földön ószövetségi szolgaság, a túlvilágon pokoltornácabeli szomorú ádvent az emberiség sorsa. Eljön Jézus, az Isten Fia és e nagy törvény iránti engedelmességből szenved egészen a kereszthalálig. Csak így törlődött tisztára Ádám öröklött bűnfoltja, csak ilyen áron fizetődött ki adósságunk, csak így gyógyult meg évezredes öröklött betegségünk. Itt nincs alku, engedmény semmi: Isten igazságossága kemény, mint a kereszt gerendája, mint a Kálvária sziklái.

Isten részéről ez az igazságos követelés Jézus emberi természetének feláldozásában, jelesül szentséges Szívének átszúrásában valósul. Áldozatot vállalni és teljesíteni önmagának kiürítéséig, egyedül e Szív képes. Ezért Jézus Szíve az igazságosság tárháza napjainkra nézve is.

Másrészt az emberiség megváltása a végtelen isteni szeretet műve is. Az emberiség nyomorán könyörülő Atya szeretetéé, ki úgy szerette e világot, hogy egyszülött Fiát adá. A Fiú kettős szeretetéé, mellyel vállalta egyrészt az Atya akaratának teljesítését és mellyel testvérünk lenni, érettünk szenvedni nem átallt. E csodálatos isteni szeretet, mely ekkora és ilyen megváltást szerzett — quae talem ac tantum nobis dedit Redemptorem — a másik végtelen nagy tanítás a mai és a mindenkori emberiség számára: nem elég az igazságosság egymaga, hanem szeretet is kell, mely bearanyozza, könnyűvé teszi az igazságosság kötelességeit és annak teljesítését.

Mivel ez a két alaperény itt van meg: Jézus szentséges Szívében, ezért világos, hogy csak mélyen vallásos katolikus társadalom képes belső megújulásra. Mert különben nincs honnét meríteni, nincs mit utánozni. Sőt, Jézus szentséges Szíve nélkül szélsőségesen különválasztják e két áldott testvért és megbomlott egyensúlyával veszedelembe viszik az emberiséget. Isten országának ugyanis lényegében nincsenek más törvényei, mint az egyéni életszentségnek.

III.

Mértékletesség magunkkal szemben

Önmagunk irányában a mértékletesség a kötelességünk. Jellemfejlesztés, belső erők tiszta uralma az alsóbbak fölött, értelmesség érvényesülése az ösztönnel szemben, elv és eszme diadala a természet megromlott kívánkozásain el nem képzelhető másként, mint a mértékletesség gyakorlatával kapcsolatos önmegtagadás, önfegyelmezés árán. Ez a gyakorlati természetfelettiség rendet tart, függetlenséget, tisztalátást biztosít, erősít, öntudatossá tesz és visszaadja a királyi jogart a lelkiélet jogosult uralkodójának: az akaratnak. Ez földi kultúránk alapja és égi boldogságra képesítésünk.

A keresztény élet Krisztus követése, ezt pedig maga az Üdvözítő önmegtagadásnak és kereszthordozásnak mondja. „Aki utánam akar jönni, tagadja meg magát, vegye föl keresztjét és kövessen engem." Az alsóbb természet telhetetlensége, ösztönös kívánkozása elsősorban a szenvedélyek terén féket kíván, mert aki ezek fölött nem úr, az nem alkalmas Krisztus követésére, Isten országára, mert szolga, márpedig az újszövetség Isten szabadosainak világa. Ez persze alsóbb természetünknek nehéz, de ez elkerülhetetlenül szükséges ahhoz, hogy Jézus tanítványai lehessünk. Csak a titokzatos jellel: a kereszttel (tau-val) megjelöltek léphetnek be a választottak közé már az ószövetség szerint is.

Ennek a temperantiának, mértékletességnek érvényesülnie kell az erkölcsi életnek mind a három síkján: a „növekedjetek", „sokasodjatok" és „uralkodjatok" egész területén. Az önfenntartás dolgában a bőjt, a virrasztás, mint szembeszegülés a táplálkozás és a nyugalom ösztönével, mindennemű alázatosság, mint megtörése a túlságosan nagyratörő ambícióknak, önkéntes szegénység és szerénység a kötelességünk. A fajfenntartás dolgában a gondolatokig menő megalkuvástalan tisztaság a házasságon kívül és belül, a szűzesség bája és érdemei folynak ebből a kötelességből. Az uralkodás területén a zsarnokoskodás helyett mások szolgálata, segítése Szent József stílusában, ki a Szentcsalád feletti főségét elsősorban gondoskodó szolgálatként fogta fel.

Sokan azért húzódnak a harmadik kötelességtől, mert szerintük középszerűségre nevel ez a folytonos ki nem élés, ez az állandó visszatartása feltörni kívánó erőknek, indulatoknak. A lélek — mint ők mondják — végül megszokja ezt és belecsontosodik bizonyos középszerűségbe, pedig több is tellenék tőle.

Ennek az önszeretettől és önkímélettől sugallt érvelésnek éppen az ellenkezője igaz: e folytonos fegyelmezés teszi a lelket igazán urrá saját házában és környezetében egyaránt. Örökké igazak Kempis Tamás mély lelkéből fakadt és sokszoros tapasztalat által is igazolt antitézisei: „Csak az parancsol biztosan, aki készséggel engedelmeskedik, csak az beszél jól, aki tud hallgatni stb." Valójában minden emberi cél akkor boldogító programm, ha helyes arányban van az erőkkel, képességekkel. De ezt meglátni, mérlegelni nem önhitt kevélység, hanem őszinte alázatosság képes egyedül. Földi ambíciókat is csak úgy lehet elérni, ha nem önzés a cselekvés rúgója, hanem eszme, ennek szolgálatára pedig csakis önmegtagadó lélek képes, mennyivel inkább áll ez természetfeletti célokról, feladatokról. E nélkül nem lehetünk urak saját portánkon, mennyivel kevésbbé környezetünkön. A lélek erőit nem izmok módjára kell erősíteni folytonos sportoló gyakorlással, hanem visszatartó önmegtagadással, önfegyelmezéssel lehet csak nagyranevelni.

Ez a három törvény Isten országának, Krisztus Királynak legfőbb törvénye, akarata. Ezek megtartásában valósul a keresztény egész programmja, a betlehemi üzenet: „Dicsőség Istennek, békesség a földön a jóakaratú embereknek!"

„Csosot francia festőről mondják a következő esetet: egyik tanítványának néhány javítanivalót mutatott a képén. — Köszönöm, — mondta a tanítvány — holnap kijavítom. — Miért holnap — válaszolta a mester — és ha az éjjel meghalna?!"

Ha Isten megállítaná életemet még ma, ez éjjel? Mi lenne javítanivalóm?

(Plus S. J.)

„Hasonló akarok lenni Hozzá"

(Jézus Szíve-triduum)

† P. Biró Xav. Ferenc S. J. irataiból

II.

Az Úr Szívén a töviskoszorú

Miért van az Úr Szívén a töviskoszorú?

A történelmi valóság szerint az Úr Jézusnak a fejére nyomták a töviskoszorút. A feszületeken is szentséges fején ábrázolják azt. Miért látta akkor Alacoque Szent Margit a töviskoszorút az Úr Szívén?

Ennek oka az, mert, habár a fejen volt látható a megaláztatás és meggyaláztatás ezen kínzóeszköze, de ami miatt a szent fejre került, az a szívben fogamzott meg. Minden rossz, hiba, vétek, gonoszság a rendetlen szív kívánságából, szenvedelméből, megromlott szeretetéből fogamzik meg és a szív gonosz kívánságára a fejben, az agyban, az értelemben fejlődik, termelődik ki. Itt van a melegágya a főbűnök atyjának: a kevélységnek, büszkeségnek, önteltségnek, makacsságnak, önző szeretetnek. Mindez Isten helyett az „ént" teszi központtá, azt szolgálja, azt tiszteli és imádja istenként, királyként, — míg az igaz Istent, az igaz Királyt, az Úr Jézust pedig elveti, kigúnyolja töviskoronával. Nem akarja, hogy az Úr uralkodjék felette!

És ezt teszi, — ha nem is mondja ki szóval — minden bűn, — mert a bűn az önző, kevély, büszke, hiú, öntelt, gőgös szív gonosz szeretetének gonosz gyermeke. Minden rossz a kevély szív gonosz szeretetéből születve, önmagát keresi és dicsőíti, — az Urat pedig megalázza és töviskoszorúra érdemesíti.

Tehát a gonosz szíven át, a fejben kigondolt bűnökért és azok atyjának: a kevélységnek garázdálkodásaiért szenvedi az Úr, engesztelésül, láthatólag szent fején, láthatatlanul szent Szívén a töviskoszorút.

Nézd ezt a tövissel koszorúzott, meggyalázott Uradat, Istenedet, te büszke lélek! Ismerd el, hogy kicsiben és nagyban mennyire öntelt, büszke vagy, te! Nem hiszed? Vizsgáld csak meg magad: hányszor mentegeted, mosogatod hibáidat? És el nem ismered, sőt az is megesik, hogy letagadod. Eltelsz haraggal, sértődöttséggel, ha hibáidra figyelmeztetnek. Hányszor eltitkolod hibáidat! Te mindenkinél okosabb vagy, mindent jobban értesz. Oktatásokat éppen ezért nem fogadsz el. Tied mindig az utolsó szó! Kit nem kezelsz felülről lefelé? Még az Urat is hányszor megkritizálod, mikor elégedetlen vagy körülményekkel, személyekkel szemben, amelyek közé s akikkel együvé helyezett az isteni Gondviselés.

Nem látod, hogy a kevélység Lucifer-nyálával teljesen be vagy kenve? S te mégis azt hiszed, hogy Jézus Szívének tisztelője vagy, s hogy így töviskoronás meggyaláztatásáért kiengeszteled az Urat? Hiszen neked, Jézus Szíve-tisztelőnek, ki a szelíd és alázatos szívű Jézushoz hasonlóvá akarod formálni szívedet, nemcsak hogy meglevő hibáidat kellene alázatosan elismerned, hanem még a jogtalanul kapott gyanúsítást, félreismerést, hátrahelyeztetést is zokszó nélkül s örömmel kellene elviselned. Teszed-e ezt?

Mire tanít a töviskoszorú a Szent Szíven?

A szentséges Szívbe mélyedő töviskoszorú a mélységes alázatosság szeretetére tanít, gyakorlására buzdít. Felserkent, először negatív irányban: hogy a kevélységnek lelkünkben burjánzó vadhajtásait következetes akarással kiirtsuk és a kevélységünkből fakadó hibák töviseitől az Úr Szívét megkíméljük. De buzdít arra is, hogy az alázatosságot pozitíve is gyakoroljuk: szelíd, szerény modorral, tanulékonysággal, engedelmességgel, békülékenységgel, türelemmel, szolgálatkészséggel, ítéletünk szíves alárendelésével, mások kimentésével s önmagunknak mások mögé helyezésével. Ismered-e, gyakorolod-e ezeket az alapvető erényeket?

Azt mondod: szívesen megtennél te mindent, de mikor felebarátod, feljebbvalód olyan nem jó, annyi benne a hiba. De gondold meg, hogy ha az Úr Jézus is így ítélt volna rólad, mikor csúnya bűnös valál, vajjon hol lennél te most? Oh, mennyire nem hasonlítasz te Őhozzá, a „bűnösök barátjához" s aki az ellenségszeretetet is megparancsolta neked, erre is a legszebb példát adva életében!

S nézd meg az Urat, — milyen feljebbvalókkal van dolga! A pogány Augusztus, Pontius Pilátus, Heródes, Annás, Kaifás! De még többet is kell mondani. A mennyei Atya már csak jó volt s nézd, micsoda meghajlásra, megalázódásra küldte ártatlan szent Fiát?! — Az istállóba, az ácsműhelybe, a keresztfa gyalázatába és kínjába küldte. Hiszed-e ezt? Hát milyen feljebbvaló volt a mennyei Atya? — És milyen alázatos az ő Fia? Ámulj-bámulj, te szegény bűnös, te kényes és okvetetlenkedő, dőre emberke! Ugyan mikor fogod megérteni az Úr Szívének szellemét? Látod, mennyire csak szó és vágy még a te szereteted — és nem tett! S hol vagy még a kiengesztelés gondolatától, tettbeli gyakorlatától?! — Mi lesz veled, ha egyszer istállóba kerülsz, ha harminc éven át lezárnak egy ácsműhelybe, ha egyszer a keresztrefeszítés kínjába, gyalázatába kényszerülsz menni?! Mik a te apró-cseprő kis türnivalóid e nagy, súlyos dolgokhoz mérve! Úgy-e elnémítanak? S úgy-e szégyennel töltenek el, ha a töviskoszorús Úr Jézus Szívére tekintesz?!

Alázatos tanulékonysággal szemléld az Úr jóságos, szerető Szívébe mélyedő borzalmas töviseket és véssed lelkedbe tanításukat. — S fordulj nagy vágyódással, komoly elhatározással a töviskoszorús szerető Szívhez, hogy gyógyítsa meg mély szívbeli kevélységedet és segítsen, hogy ezentúl tövis helyett rózsát tudj Szíve köré fonni.

Egy nagy lélek titka . . .

Irta: Petruch Antal S. J.

Alig egy hónapja, hogy P. Biró Ferenc elköltözött.

Az összes megemlékezések, melyek foglalkoznak vele, kiemelik, hogy kitűnt kortársai közül legalább is egy emberfővel.

Ki is volt ő? Akik hallották szavát, akiket beavatott terveibe, akik látták műveit, bizonyára megfelelnek erre a kérdésre. Mit mondtak ezek a páterről, míg élt? Egyik rázta a fejét aggodalmasan: „P. Biró forradalmár!" Egy másik legyintett a kezével: „P. Biró fantaszta!" Egy harmadik elfogódott hangon bevallotta: „P. Biró látnok!" — Igaz, hogy P. Biró szinte látnoki intuícióval volt megáldva, ösztönösen megérezte, hol mi a baj és mi ellene az orvosság.

Fantaszta volt ő? Tény, hogy P. Birónak sok gondolata, ötlete, terve volt. A sok között akad mindig, amely nem életképes, amint nem minden elvetett búzaszem csírázik ki. De hogy mennyire reális talajon mozgott, mutatja pl. az a meggyőződése is, hogy hiába alapítunk napilapokat és folyóiratokat, ha nem szervezzük meg az elárusítást. — Ha 1918 őszén — amikor hivatalos tényezők kikérték tanácsát a teendők felől — jobban hallgatnak rá, ma elég bizonyosnak látszik, hogy kikerültük volna a forradalmat s ezzel hazánk akkora megcsonkítását s a mindkettőnek nyomában járó mérhetetlen bajt és szenvedést. Fantaszta volt-e P. Biró, amikor 1920-ban gyűléseken fejtegette a munkatáborok szükségességét Magyarországon, vagy amikor annyira hangoztatta, hogy a magyart kereskedelmi és ipari pályákra kell nevelni, vagy amikor a zsidók visszaszorítását sürgette, nem furkósbottal, hanem életképes versennyel?

Forradalmár volt-e P. Biró? Az igaz, hogy szűkek, nagyon is szűkek voltak számára a fennálló keretek. Tény, hogy nem bírta a betűrágást, a vakondmagaslatokat, a pepecselést; sem a lelkiéletben, — ezért állt hadilábon a szokványos aszkézissel — sem a tudományban — ezért merített elsősorban a Szentírásból s a hivatalos hagyományból, s kézikönyvek helyett visszanyúlt a klasszikus auktorokhoz, így pl. egészen élete végéig olvasta Aquinói Szent Tamás Summa theologica című munkáját, — sem pedig a praktikus életben — ezért hirdette pl., hogy alamizsnálkodással nem lehet a szociális kérdést megoldani.

P. Biró szűknek érezte a fennálló kereteket, de azért nem volt forradalmár. Nem hasonlított ő a rab oroszlánhoz, mely neki esik a ketrec vasrudainak. Ő inkább olyan volt, mint a sétány platánjai, melyek szervesen növekvő gyökereikkel felemelik, majd megrepesztik az aszfaltburkolatot és kidöntik az esetleg nánehezedő kőkerítést. — Nem, P. Biró nem volt forradalmár, hanem szabadsághős, a szabadság kitűnő bajnoka. Nem akart ő rombolni, hanem építeni; nem szándékozott ő elvenni, hanem mindenkinek megadni a magáét; nem iparkodott ő felforgatni, hanem rendezni mindent a maga célja, rendeltetése szerint.

Kicsoda volt P. Biró? Csak kevesen értették meg, mert messze magaslott ki a szürke hétköznapiságból. Nagy lélek volt. A nagy lelkeknek pedig az a végzete, hogy magánosan, értetlenül járják az élet útjait.

De talán halála után mégis csak megközelítették P. Biró igazi mívoltát? Kétségkívül sok szépet írtak róla. Elsorolták alkotásait, mindegyik iparkodott gazdag lelkének egy-egy újabb szépségét bemutatni. De mégis, ezek csak részek, töredékek az egészből, széjjel guruló gyöngyök. Hogy tartoznak össze ezek a részek, töredékek? Mi fogja egybe a gyöngyöket? Itt tanácstalanul állunk. Hogy megfelelhessünk ezekre a kérdésekre, ismernünk kellene cselekedeteinek és általában életének legbensőbb rúgóját, mely kiemelte őt a többi ember sorából. Ez azonban titok előttünk. Mi lehet ez a titok? Lehet-e ezt megfejteni?

*

Ebben az évben történt. Nem emlékszem már pontosan, de talán februárban volt. Szokás szerint este meglátogattam P. Birót. Világosan emlékszem még, amint elmondotta, hogy Isten látomásban részesítette Manrézában Szent Ignácot. Látta, amint Isten teremtette a világot, amint minden teremtmény az isteni Háromság legbensőbb életéből, az örök Fényből kiindul és oda visszatér. Amit ott látott, azt nem bírta ugyan elmondani, de páratlan és felejthetetlen volt számára az összes teremtmények látása Istenben és Istennek minden dolgában.

A mód, ahogy ezt P. Biró elmondta, világosan mutatta, hogy őreá is mély hatást gyakorolt az a körforgás, ahogy a teremtmények Istenből kiindulnak és hozzá visszatérnek.

Hogy könnyebben megérthessük ezt, nézzük az óceánt, melyből a tüzelő nap hatása alatt pára emelkedik a magasba. Ez cseppekké sűrűsödik és esőként hullik a földre, ahol el is vész. Azonban csak látszatra, mert forrásként újra felszínre tör. A források csermelyt képeznek; a csermelyek patakot; a patakok folyókká, majd folyamokká duzzadnak s a tengerbe szakadnak. Igy tér vissza a pára az óceánba, ahonnan elindult.

Valahogy így van az Istennel is. Isten a szépség mérhetetlen óceánja, melyből az isteni szeretet párákat — szépségpárákat — vált ki. Ezek a párák a

teremtmények, melyek az isteni szépséget, tökéletességet tükröztetik vissza mint rajz, mint festmény, esetleg mint élő szobor, melyet Isten felfoghatatlan irgalmában még gyermekévé is fogadott.*

Ezek a szépségpárák kiindulnak az istenségből azért, hogy oda visszatérjenek. Az ember, mint az istenség élő szobra, magától térhet vissza azáltal, hogy legbensőbb lényének megfelelő életet él: hogy szemléli az isteni tökéletességet; hogy azt akarja, amit Isten akar; hogy szereti az isteni szépséget és részesedik az isteni boldogságban. Más szóval, az ember akkor tér vissza Istenhez, ha megismeri, szereti, szolgálja őt és ezáltal üdvözíti lelkét. — Az ember azonban nemcsak élő szobra az istenségnek, hanem fogadott fia is. És mint ilyennek, visszatérése akkor lesz tökéletes, teljes, amikor a mennyei hazába jut, ahol színről-színre látja Atyját.

A többi teremtmények: az élettelen tárgyak, növények és állatok maguktól nem tehetik meg a körforgást, maguktól nem juthatnak vissza Istenhez. Magukban olyanok, mint az alpesi réteken megrekedt sziklatömbök. Hogy tovább juthassanak, sodró árra szorulnak. Ez a sodró ár az ember. Hogyan? — Az ember, az istenségnek ezen élő szobra és fogadott gyermeke a teremtmények szolgálata, sőt önfeláldozása nélkül nem boldogulhat, de még nem is élhet. Amikor tehát a teremtmények lehetővé teszik létezését és boldogulását, hogy értelmével és akaratával Istenhez térjen, akkor általa ők is Istenhez jutnak vissza, — ahogy háborúban nem pusztán az ember, hanem a fegyver és állat is vívja ki a győzelmét és osztozik a dicsőségben, de a katonák közvetítésével.

A teremtmények az ember közvetítésével jutnak vissza Istenhez, — nemcsak amennyiben szolgálnak neki, hanem annyiban is, amennyiben ezek az istenség rajzai és festményei. Visszatérni Istenhez ugyanis annyi, mint elmerülni benne. Azonban Istenben, a Szellemben nem merülhetnek el ők. Hogy ezt megtehessék, szellemi létre kell jutniok. S hogy történik ez? Amikor az ember megismeri, szemléli bennük az isteni tökéletességet és szereti bennük az isteni szépséget, egyrészt önmaga elmerül Istenben, másrészt pedig az anyagi teremtmények spiritualizálódnak, mintegy szellemi létet nyernek benne, akivel ők is visszaözönlenek az isteni óceánba.

Az értelem és akarat nélküli teremtmények sodró árra szorulnak, hogy megtehessék a körforgást. S vajjon sodorja-e őket az ember Isten felé, ahová természet szerint vágynak?

Szent Pál elleste sóvárgásukat (Róm. 8, 19—22.), s ez mély börtön nyírkos fenekéről feltörő sóhaj. A teremtett világ sóvárog szabadulás után, mert romlott szolgaságba vetette a lázadó emberiség. Mintegy vajúdik fájdalmában, hogy nem térhet vissza Istenhez, hogy bűnösöknek kénytelen szolgálni még akkor is, ha Isten ellen fordulnak, ha vétkeznek. Epedve várja a teremtett világ, hogy Isten fiai vegyék őket birtokukba, hogy kikerüljék a legbensőbb lényükkel ellenkező rabszolgaságot és hogy Isten fiai által visszatérhessenek az isteni szépség óceánjába.

Szívet tépő, velőkig ható a teremtett világ sírása, segélykiáltása.

P. Biró is meghallotta zokogását. Erről tanúskodnak előadásai, e mellett szól az általa használt újszövetségi Szentírás, melyben Szent Pálnak a rómaiakhoz intézett levelében az idevágó részt (8, 19—22.) píros ceruzával aláhúzta és jegyzettel ellátta.

P. Biró meghallotta a természet zokogását, s az ő nemes szíve is felzokogott, mert a természetben tulajdonképen Isten zokog. Meghallotta a teremtmények segélykiáltását és felszabadító hadjáratra határozta el magát, mert a teremtmények segélykiáltása végeredményben Isten kiáltása.

*

Azt gondoljuk, hogy ezzel megtaláltuk P. Biró gazdag lelkéhez a kulcsot; úgy érezzük, hogy megoldottuk ennek a nagy léleknek a titkát.

Most már értjük, miért szerette annyira a teremtett világot, miért beszélt olyan gyakorlatiasan, miért nem tudott, de nem is akart soha elvonatkoztatni az anyagiaktól, miért hangoztatta akkora nyomatékkal a teremtmények helyes használatát.

Szabadságharcra szánta el magát; művei, alkotásai ezt szolgálják. Szabadságharchoz katonák kellenek. Férfiak között nem talált, aki zászlajához csatlakozott volna. Toborzott tehát a gyönge, de fínom érzékkel megáldott nők között. Velük alkotott meg egy intézményt, eddig — mondhatnók — teljesen szokatlan gazdasági programmal, mely azonban lényegében szociális célkitűzés; megszentelni az anyagi világot, vagy hogy Szent Pál szavaival éljünk: felszabadítani a teremtett világot a romlottság szolgaságából. (Róm. 8, 21.)

„Hallgatni tudni — mondhatjuk — annyi, mint létezni tudni. Amikor az ember beszél, valami eltávozik az ő egyéniségéből; amikor az ember magábaszáll, meggazdagszik. — Ha másvalakivel vagy, magadnak csak fele vagy, ha egyedül vagy, te vagy egész teljességedben" — mondotta Leonardo da Vinci.

Mily kevéssé szeretek „létezni" és egészen, teljesen önmagam lenni!

Mily kevéssé szeretek ebbe az élő szentélybe lépni, ami az én lelkem. Mert ha magamba szállok, azt nem azért teszem, hogy egyszerűen társalogjak magammal, bármilyen gazdagító is legyen az, hanem azért, hogy megtaláljam Istent lelkemnek központjában, ahol a kegyelem által lakni méltóztatik.

És lám, önmagam lényege itt a mélyben van elrejtve, és sohasem vagyok ott található. Ha az én nagy gazdagságom ott benn van, hogyan lehetek akkor felszínes ember? Igaz, hogy a kegyelmi állapot alakit belőlem szentélyt, a csend fedezi fel a szentélyben a valóságos jelenlétet. Minthogy az én lényegem a láthatatlanban van, csakis a láthatatlanban tudom azt megtalálni. Ha ezt nem teszem, akkor csupán felszínes személyiség leszek, a mélységes életnek nagy ismeretlenje."

(Plus S. J.: Papi elmélkedések.)

* Lásd „Utunk" szept. számában 13. és 14. lapot.

A hivatás lélektani alapja

Irta: Dr. Petró József

Sudártermetű, nyiltarcú fiatalember lépdel a papnevelőintézet hűvös folyosóján. Felvételre jelentkezik. Jeles érettségi bizonyítványából reménység száll fel arcába. Idáig nem gondolt arra, hogy pap lesz. Most azonban a pályaválasztás döntőjében körülményei úgy alakultak, hogy legokosabbnak látszik, ha „kitanul papnak". Érzi, hogy belőle is lehet még jó pap, ha idáig nem is számított a vallásos fiúk közé. Keres papi ajtót, ahol bekopoghasson és feltehesse a kérdést:

— Van-e nekem papi hivatásom?

Egy másik fiatalember is ezt az utat járja. Átszellemült lényén a tüdőbaj és valami egészen rendkívüli bensőség jelei tükröződnek. Kisdiák kora óta édesanyjával együtt azért imádkozott, hogy valamikor szentmisét mutathasson be. Sokat nélkülöztek is e cél eléréséért. Most fény sugárzik a szeméből, mikor félve és kérően mondja:

— Úgy-e felvesznek, hisz oly erős a papi hivatásom?!

Mikor elgondolkozunk a felett, van-e ezeknek a fiatalembereknek igazán papi hivatásuk, a lélektan birodalmának egyik legnehezebben járható útjához érünk. Az isteni Gondviselés eszközei az emberssorsok életfonalának irányításában mindíg titokzatosak. De talán sehol sem annyira, mint éppen a legnehezebb életfeladatra, az Isten szolgálatára kiválasztottak irányításában.

Amit a következőkben a papi hivatásról mondunk, az legnagyobbrészt a szerzetesi és szerzetesnői hivatásról is áll.

Szükséges-e a papi élethez mindenegyes esetben papi hivatás?

Ha adva van egy mélyen vallásos fiatalember, aki a papi „pályán", mint akármelyik más pályán, gyermekkorától belenevelt példás kötelességteljesítéssel elvégzi feladatát, kell-e még tőle külön a papi hivatás igazolását is kívánnunk?

Erre a kérdésre a Szentírásban és az Egyház tanításában kell választ keresnünk.

A Szentírás számtalanszor szól a papi hivatásról. Isten az elemek harcában titokzatos némasággal van jelen, a népek történetének változásaiban is a vezetőszerepet engedi át az emberi szabadakaratnak, de mikor az emberiség üdvözítésének munkálására segítőtársakat kell elindítani, akkor az Irás szerint mindíg maga választja ki a megfelelő embereket.

Ha az ószövetségi szövegeket most nem is vesszük figyelembe, az újszövetségi kinyilatkoztatás is kétségtelenül arra tanít, hogy a papi működésre isteni meghívás, küldetés elengedhetetlenül szükséges.

Mikor Szent Pál a főpapról ír, aki „emberek közül választatván, emberekért rendeltetik Isten előtt való ügyeikre", a papi tisztségről így nyilatkozik: „És nem is veszi senki magának ezt a tisztességet, hanem csak az, akit Isten hív, mint Áront." (Zsid. 5, 1—4.)

Sőt, a kinyilatkoztatás szerint az Úr Jézus maga is kifejezetten meghívott pap volt, s ez a tény a papi hivatás szükségességének legelső dogmatikai alapja, mert hiszen Krisztus Urunk minden újszövetségi papnak példaképe. Szent Pál szerint ugyanis „Krisztus sem önmagát dicsőítette meg, hogy főpappá legyen, hanem azt, aki mondotta neki: „Fiam vagy te." (Zsid. 5, 5.) Bár Krisztus emberi természete az isteni természettel való személyi egyesítése révén mindazon természetes és természetfeletti javaknak birtokosa volt, amelyek valaha is papot díszíthetnek, mégis ahhoz, hogy pap lehessen, a mennyei Atya külön meghívása volt szükséges.

Ezért nem csoda, ha az apostolok sem felszólítás nélkül társultak az Úr Jézushoz, hanem az Úr hívta őket. Rászólt a vámosra: „Kövess engem!" (Lk. 5, 27.) Általában „azokat hívta magához, akiket ő akart, és hozzája mentek, és rendelt tizenkettőt". (Mk. 3, 13. 14.)

A meghívottság gondolata állandóan az apostolok szeme előtt lebegett. Az Úr még megható búcsúbeszédében is ráterelte erre a figyelmet: „Nem ti választottatok engem, hanem én választottalak titeket." (Jn. 15, 16.)

Mátyás apostoli kiválasztása is mutatja, mennyire szükségesnek tartották az apostolok az isteni meghívást. Júdás helyébe ugyanis nem választják az új apostolt, hanem sorsot húznak, mégpedig kifejezetten azért, hogy Isten mutassa meg akaratát, ő hívja meg az új munkatársat. (Ap. Csel. 1, 24—26.)

Későbbi működésükben is az apostolok minduntalan hirdetik, hogy „küldött", „meghívott" hirdetői az igazságnak. Szent Pál apostol pl. a galatákhoz írt levelében magát „nem az emberektől, sem ember által, hanem Jézus Krisztus és az Atya-Isten által küldött apostol"-nak nevezi. (1, 1.)

Az Egyház is mindenkor hirdette az isteni meghívás szükségességét azoknál, akik papi vagy szerzetesi életre felvételt kérnek. Sőt a trienti zsinat egyenesen tolvajoknak és nem az ajtón bejött rablóknak nevezi azokat, akik hivatás nélkül lépnek a papi

rendbe. (Sess. 23. c. 4.) Az ú. n. római katekizmus pedig azt tanítja, hogy nincs szerencsétlenebb, nyomorultabb és Isten Egyházára károsabb osztálya az embereknek, mint ezek a hivatás nélkül betolakodott papok. (2, 7. 3.)

Mi tulajdonképen a papi hivatás?

Jó pap tehát csak az lehet, akit Isten hivott meg szolgálatára.

De mennyi kérdés vetődik itt fel bennünk! Kérdeznünk kell, hol, mikor, milyen körülmények között adja Isten akaratát a meghívottnak? Milyen biztosítékunk van arra, hogy tényleg Isten szólott? Mi is igazában a papi hivatás lényege?

A papi hivatás mibenléte felől nem volt egységes az egyházi írók állásfoglalása egészen a legújabb időkig. Különösen is nagy vita folyt e körül Franciaországban a jelen század elején.

Francia egyházi írók t. i. általánosan azt tartották, hogy a papi hivatás nem más, mint erős érzelmi vonzódás, hajlam, vágyakozás (attrait), mely az Isten szolgálatát kívánatosnak tünteti fel a pályaválasztás előtt álló ifjú lelkében. Ez a vágyakozás a Szentlélek Isten műve. Ennek az isteni szónak engedelmeskedni köteles úgy az ifjú, mint a püspök, akinél az ifjú a papnevelőbe való felvételt kéri. Az ilyen ifjúnak ugyanis joga és kötelessége a szent rendek felvétele. A püspök tehát nem tagadhatja meg tőle a felvételt és a papszentelést. Ez a felfogás meglehetősen általános volt a francia szemináriumokban e század elején.

Azért azután nagy feltűnést keltett Lahitton Józsefnek, az Aire-i papnevelő régensének könyve (La Vocation Sacerdotale, 1909.), mely a hivatás lényegét az illetékes püspök által történt meghívásban, a papnevelőintézetbe való felvételben látja. A szerző az ú. n. római káté következő szövegéből indul ki: „Arról mondhatjuk, hogy Isten hívja, akit az Egyház törvényes szolgái hívnak." (2, 7. 3.) A papi hivatás tehát nem annyira a lélekben megnyilvánuló érdeklődés, vágyakozás a papi élet után, mint inkább a püspök ama külső akarati ténye, hogy a jószándékú jelentkezőt meghívja és elindítja az Isten szolgálatára. Isten az Egyház szolgái, vagyis a püspök és annak megbízottai által hívja meg az embereket mások üdvösségének munkálására.

E könyv felett hatalmas vita indult meg. Egymásután jelentek meg tartalmas munkák mind a két oldalon. Végül is az Egyház volt kénytelen e kérdésben dönteni. X. Pius pápa bíborosi bizottságának adta ki az ügyet véleményezés céljából. A bíborosok véleményét a pápa is magáévá tette, és 1912 június 26-án levél alakjában nyilvánosságra hozta. (A. A. S. 1912. 485, 1.) A pápa ebben a levélben megdícséri Lahitton munkáját, és abból különösen három nézetet emel ki helyeslőleg:

1. A püspök szabad elhatározását megelőzően senkinek sincs semmiféle joga a szentelésre.

2. Nem mondható, hogy a papi hivatás lényege — legalább is szükségszerűen és rendszerint — az egyén bizonyos belső vágyakozása a papi rend után.

3. Sőt ellenkezőleg, a szentelendőben, hogy a püspök őt megfelelően hivhassa, nem kell mást megkívánni, mint a papi életre való alkalmasságot és a tiszta szándékot.

Ez a pápai megnyilatkozás teljes világosságot derített erre a sokat vitatott kérdésre. E szerint tehát a papi hivatáshoz a szentelendő részéről mindössze csak az szükséges, hogy Isten dicsőségére irányuló, tiszta szándékkal kérje a küldetését és hogy alkalmas legyen a papi szolgálatra. A hivatást azután a püspök hívó szava teszi teljessé. A főpásztor mint Isten megbízottja hívja a papjelöltet, azért ez a hívás isteni hivatás. Igy tehát nemcsak belső sugallatok által, hanem az apostolutód, vagyis az Egyház hívása által is megbizonyosodhatunk a felől, hogy van papi hivatásunk.

Ha már most a szentelendőben a hivatás lélektani gyökerét kutatjuk, szemünkbe ötlik a pápa kívánsága: a tiszta szándék. Ez a szándék nem érzelgős ábrándozás, nem érzelmi vágyakozás, nem puszta hajlam vagy édes sejtés, kíváncsiság, üres jövővárás, hanem nemes, kemény, férfias akarat: Isten dicsőségére és a lelkekért önzetlenül fáradozni az egész életen keresztül. Ez a fenkölt akarat természetesen megdobogtatja a szívet is, és a szilárd elhatározás fehér oszlopát boldog érzelmek fényei veszik körül. De azért, ha valakiről azt mondjuk, hogy „kedve van" papnak vagy szerzetesnek lenni, ez a kedv csak annyiban lehet a hivatás alapja, amennyiben nem puszta érzelem és vágyakozás, hanem akarat és tett!

X. Pius pápa azáltal, hogy a helyes szándékra, mint a papi hivatás legfőbb lélektani eredőjére rámutatott, ebben az életbevágó kérdésben megjelölte a helyes utat, s igen sok kételyt és töprengést oszlatott el.

„A világ nem más, mint zajos és tarka-barka látványosság, amely megakadályoz minket abban, hogy belső valóságunkra figyeljünk." — Igy beszél egy konvertita. (René Schwob.)

Mennyire igaza van!

A világ nagy veszedelme nem annyira abban áll, hogy bűnre vezet, hanem hogy elveszi tőlünk az igazi értékelést. A lényeg eltűnik és a semmi foglalja el az egész helyét.

A világ nem veszi figyelembe azt a munkát, ami csendben folyik, ha mindjárt elsőrendű is az, mert nem csinál zajt, ellenben ami kívülről csillog, ha csak egyszerű szalmaláng, tüzijáték, éjtszakai villám, fölkelti bámulatát."

(Plus S. J.: Papi elmélkedések.)

Mária anyasága

Irta: Schnattner Szigfrid O. S. B.

Október 11.

Az ő hónapjában, a késő, dércsípett őszirózsák havában csendes ünnepe a Szűzanyának. Pár éve, hogy elrendelte az Egyház, a liturgiában új hang, új miseszöveg a Missaleban, friss betét a papi imakönyvekben: jelzi az Egyház szándékát: Festum Maternitatis Beatae Mariae Virginis.

Nekünk nem lehet fontos, hogy szükséges volt-e ez az ünnep vagy sem; igényelte-e valaki, kérelmezték-e, csupán az számít, hogy az Anyaszentegyház így rendelkezett s ez a rendelkezés a legjobb.

Külön ünnepet szenteltünk Máriának azért, hogy a legnagyobb kegyelem jutott neki osztályrészül, amikor ég és föld álmélkodására az Isten anyjává lett. Ne felejtsük el, hogy az istenanyai méltóság miatt van a szeplőtelen fogantatás. Az istenanyaság ünnepe az asszonyok között a legáldottabbnak szól. A maternitas a karácsonyi éjjel és a gyümölcsoltó között, a kettőt együvé kapcsoló, összekötő híd. Az istenanyai kiválóság az angyali köszöntés ünnepélyes ismétlése, a soha meg nem unható refrénnel: Üdvözlégy, malaszttal teljes. Az istenanyai méltóságért vagy teljes a kegyelemmel. Még a mennyei szent karokat se illetheti e megszólítás, mert ők csak részt nyertek Isten kegyelméből; Máriát azonban minden kegyelemmel megáldotta Isten. Előre kiválasztott edény, az istenanyaságnak szentséges szent foglalata. Ő maga! A tartalom miatt van a keret. A legszentebb tartalmat csak igen szentséges szent foglalatba tehetjük, tehát Máriának, Istent kivéve, mindennél szentebbnek kellett lennie. Évát, vagy az angyalokat Isten szeplőtelenül tiszta szentségben teremtette, nem tagadhatta meg ezt attól, akit éppen az istenanyai méltóságban mindenek fölé emelt és a szentségnek oly fokával ruházta fel, aminőt még föld teremtményben nem láthatott s aki előtt még az angyalok legfőbbje: Gábor is csodálattal, megrendülve áll meg.

Máriát az emberiség megváltása érdekében kellett Istennek megóvnia minden bűntől, tehát azért, hogy minden tekintetben méltó legyen a Megváltó anyjává lenni. Mária anyasága által történt az Istennek emberré levése és így a megváltás isteni munkája. A szentatyák egyértelműen állítják, hogy az Úristen sokféleképen megbocsáthatta volna az engedetlen ősszülők bűnét, igenis nem volt okvetlenül szükséges, hogy az Ige, a második isteni személy felvegye az emberi természetet, de Isten végtelen bölcsesége úgy választotta meg a megváltásnak módját, hogy az nagyjában megfeleljen a bűnbeesés módjának.

Két asszony játssza a legfőbb szerepet: a minden élők anyja és az Élet Anyja.

Az első asszonyt az ördög megcsalhatta és vele együtt sikerült megrontania összes ivadékait is, de a második Asszonyt, akit már az édenben hatalmas és diadalmas ellenségévé tett az Úr a sátánnak — soha nem tudja a bűnnel leigázni. Az istenanyaságban látnia kellett „az ő ellenségének", hogy a második Éva, a megígért Asszony még az eredeti bűnnel se volt bemocskolható és azzal, hogy Isten Fiát méhébe fogadhatta, emberi, szeplőtelen testet is adott neki — a paradicsomi ősellenséget a porig alázta.

Mária anyává lett, hogy ivadéka végkép megtörje az ördög hatalmát. Mária ezt a diadalt anyasága révén, méhének áldott gyümölcse, szent Fia erejével tehette meg. Valóságban tehát nem Mária, hanem Jézus, az ő ivadéka által tiporta szét a kígyó fejét és roppantotta össze az ősellenség hatalmát, erejét. Már az ősevangélium tehát kifejezetten az Ő anyaságát jövendöli meg, a csábító ördög legyőzésével Isten, Mária anyasága révén, a Szabadítót ígéri meg az emberiségnek.

Asszony által győzött az ördög, Asszony által fog megaláztatni. Az ellenkezést, amelyet megígért az Asszonynak Isten, a fogantatással kezdte meg Mária és az anyasággal juttatta diadalra. A sátán hozta világra a bűnt, de akit Mária anyaságával hozott a világra, eltörölte a föld színéről a bűnt. Az ellenkezés az ördöggel szemben — Krisztusban és Máriában egy természetű, hisz a személyes egyesülés az Isten Fia meg a Szűz Fia között, Szent Ágoston szerint, a kegyelemből származott.

Maga a Szentírás kb. 12 helyen nevezi a Boldogságos Szűzet Krisztus Anyjának. De ugyanilyen világossággal tanítják e lapok Jézus valóságos istenségét, tehát az Evangélium lapjain sokszorosan meg van örökítve Mária istenanyai méltósága.

Az efezusi zsinat 431-ben így döntött: „Aki nem vallja, hogy valósággal Isten az Immanuel, Krisztus, és azért Istenanya a Szent Szűz... ki van közösítve." Ugyanezt az igazságot később még két más egyetemes zsinat is újból, ünnepélyesen hangoztatta. (451; 553.) Szentegyházunk pedig mindenkor csorbítatlanul hitte és vallotta. Szent János apostol tanítványa, Szent Ignác, Antiochia püspöke így ír: „A mi Istenünk, Jézus, Máriától született."

Már jóval az efezusi zsinat előtt, kb. 250 körül használatos kifejezés az egyházi nyelvhasználatban Isten-Anyja, Istennek-szülője. (Origenes!) Mégis csak az efezusi szent zsinaton nyilatkozott erről a hivatalos Egyház, minden téves vélekedés és hamis tanítás megtörésére. Az október 11-i csendes ünnep pedig az efezusi zsinat emlékére van rendelve.

„Ha valaki nem hiszi, hogy Mária Istennek Anyja, az istentelen." (Nazianzi Szent Gergely.)

Ráfael és társai

Irta: Pintér József

Grácban egy katonatiszt éjtszakának idején arra ébredt fel, hogy bölcsőben fekvő kisfia őt szólítja. Azt hitte, hogy valami baja van a gyermeknek. Ezért felkelt és hozzáment. De látta, hogy az nyugodtan alszik. Ekkor visszafeküdt. Pár perc mulva megint hallotta a hívó hangot. Újra felkelt. De most már kiemelte a bölcsőből a gyermeket s maga mellé fektette az ágyba. Még tiz perc sem telt el, mikor rettentő recsegéssel beszakadt a szoba mennyezete. Egyik lezuhanó gerendának vége éppen ott ütötte át a bölcső fenekét, ahol a kisgyermek feje szokott feküdni.

Az ilyen és hasonló esetek mellett nem mehet el az ember gondolkodás nélkül. És nem fogadhatja el magyarázatul azt az odadobott kifejezést: Véletlen volt! Gondolkozó ember előtt nincs véletlen. Csak isteni gondviselés van. Könnyen megérthető gondolat, hogy Isten az emberiség erkölcsi és fizikai rendjében sokszor a világkormányzás kulisszái mögé húzódik és gondviselésének egyik-másik munkáját, — a nélkül, hogy a gyeplőt kiadná kezéből — hatalma alatt álló, szolgálattévő szellemekre, angyalokra bizza. Egyszer végrehajtják az ő ítéletét. Máskor követségben járnak az ő üzenetével. „Isten szócsövei" — mint Szent Jeromos mondja. Aztán van idő, mikor ártatlanokat és szűzeket védelmeznek. Van idő, mikor az emberek útitársaivá szegődnek, mint Ráfáel az ifjú Tóbiás mellé. Sokszor tanácsot adnak. Vigasztalnak. Oltalmaznak. Ezért nevezzük őket őrangyaloknak.

Hogy őrangyalok vannak, azt maga Isten mondta. A többek közt Mózesnek: „Ime, én elküldöm angyalomat, hogy előtted menjen és őrizzen az úton." (Móz. II. 23, 20.) Aztán Baruch próféta szájával is hangoztatta: „Az én angyalom veletek lesz." (Bar. 6, 6.) Zsoltárba foglalva pedig Dávid király így emlegette: „Az Úr angyala táboroz azok körül, kik őt félik. És szabadulást hoz nekik." (Zsolt. 33. 8.) Urunk Jézus is sokszor szólt az angyalokról. Említette róluk, hogy ezek az égben mindenkor látják az Atya orcáját (Máté 18, 10.); — ezeket küldi el majd ő az utolsó ítéletkor, hogy egybegyüjtsék a választottakat (Márk 13, 27.); — ezek előtt vall meg ő is mindenkit, aki vallomást tett őróla az emberek előtt. (Lk. 12, 8.) Kell-e még egyéb bizonyíték is arra, hogy vannak angyalok és hogy „Isten seregé"-nek egy része az emberek őrzésére van mozgósítva?

„Tiszteletben tartsd őt" — adta parancsba nekünk Isten az őrangyallal szemben való első kötelességünket. (Móz. II. 23, 21.) Mégpedig a jelenléte miatt kell őt becsülnünk. Mellettünk van mindenütt. Mert „az angyal nem hatolhat az emberi lélekbe, hogy az ember szívében legyen és bensőleg működjék" — mint Szent Tamás mondja, azért tehát szeretettel és féltő szorongással csak az oldalunkon lépeget. És sugalmaz nemes cselekedetet, önzetlen akarást és őszinte lelket. Életuntaknak örök kalauza. Elkísér mindenhová. Még a bűnözés tanyájához is. De ott aztán már csak a kivilágított, vagy lefüggönyözött ablakok alatt sír, mert oda be nem mehet, ahol a sátán a portás. Ilyenkor aggodalma tetőre hág, mert tudja, hogy az elkárhozás veszedelme kapcsolódik hozzánk. És mily ujjongó öröme van, ha elrontott életünk felett érzett keserűségünk után felsikolt lelkünkben a nagy visszavágyódás őhozzá. Mosolyogva jön felénk, ki előbb zokogva húzódott félre.

Szeretnünk kell az őrzőangyalt hozzánk való nagy jóakaratáért. Majd csak az ítélet napján fogjuk megtudni, hogy ki volt nekünk az őrangyal? Neki köszönhetjük, hogy a multban sokszor ő alakitotta úgy a körülményeket, hogy nem tehettük meg a rosszat. Ő biztatott arra, hogy ne menjünk el abba a társaságba, hol lelki égést szenvedtünk volna. Ő tanácsolta, hogy utasítsuk vissza annak az embernek közeledését, ki ártó szándékkal lopakodott közelünkbe. Könyörögve könyörgött, hogy ne igyuk a pornográfia mosogatólevét. Soha semmiféle fáradságot nem kímélt a megszentelésünk munkájában. Mindig örült, ha könnyithetett életünk terhének súlyán. Mindig a szivén viseli a sorsunkat. Értsük meg hát, hogy mit jelent nekünk az őrangyal jósága és együttérzése. A szeretet aranyszálaiból fonjunk glóriát áldott neve köré.

És végül bizzunk őrangyalunkban védelmezni tudó erejéért. Azt mondja a zsoltáros Dávid király: „Áldjátok az Urat angyalai mind, ti erős hősök." (102. zsolt. 20.) Óh, milyen jó tudni az embernek azt, hogy ezek az erős hősök az őrzői életének, lelkének, boldogságának. Testvér, nem érezted-e még soha őrangyalodnak csodálatosan oltalmazó erejét elmult életedben? Gondolj csak vissza! Mikor lezuhanástól, vízbefullástól, puskagolyótól, karamboltól menekültél meg szerencsésen. Mikor a fájdalmak terhe alatt vergődő tested váratlan enyhülést talált. Mikor lelked kitartása már bágyadni kezdett a szennyes képzelet és más kisértések nyomása alatt s te helytálltál a becsület mellett. Mikor eltévedtél vágyaid útvesztőjében s a fenyegető megszégyenülés elkerült. Mikor azt hitted, hogy egész életed fáradsága, munkája veszendőbe megy és mégis sikert arattál. Mondd, Testvér, nem érezted még soha, hogy őrzőangyalod istenes eligazítása mellett célhoz értél, bajtól menekültél, örömöt leltél? Kapaszkodj hát csak bele ezután is mindig, mert csak vele lehetsz olyan erős, hogy sohasem fog meglepni a kétségbeesés. Főképen utolsó órádban, mikor ő fog majd érted csatázni a gonoszlélekkel halálos ágyad fölött, hogy diadalt ne vehessen rajtad az utolsó rohamával.

Kár, hogy az angyalközelség tudata nem vált még vérré mindnyájunkban. És kár, hogy kevés fogalmunk van Isten atyai jóságáról, mely őrangyalok szolgálatát rendelte életünk idejére. Nagyon sajnálhatjuk, ha gondatlanságunk által oly sokszor meghiúsítottuk ezeknek érettünk való fáradozását. Hát ez ne történjék meg már ezután! Igyekezzünk a velük való testvériséget kiérdemelni avval, hogy hallgatunk reájuk. Ők manuductoraink, kezünket fogó vezetőink akarnak lenni az örök boldogság hona felé. Ők azt akarják, hogy az égből dezertált angyalok helyébe mi kerüljünk. Hogy így lesz-e, ez bizony már egyedül csak rajtunk fordul meg!

A Szentek mint emberek

Irta: Müller Lajos S. J.

Szent Ágoston

(Folytatás)

„Az embert vágyai vezérlik." Ágoston egyszer csak felkerekedett s anyját megcsalva, előle megszökve, éjtszaka hajóra szállt s Itáliába vitorlázott. Rómában telepedett le. De rajta is valóra vált: „Csak midőn a tömkelegbe lépünk, venni észre gyászos tévedésünk."

Első baj Rómában mindjárt az volt, hogy Ágoston komolyan megbetegedett s ágynak dőlt. Szerencsére akadtak ott barátai, akik felkarolták, ápolták, talpra állni segítették. Most aztán tanítványokról kellett gondoskodnia, hogy megélhetését biztosítsa. Eleinte ez sem ment oly könnyen, mint elgondolta. A sürgő-forgó nagy városban nehezebb volt figyelmet és érdeklődést kelteni, mint Tagostében vagy Karthágóban. Róma amúgy sem nyerte meg tetszését. Untatták még azok a kerek téglák is, amelyekkel az utcák ki voltak rakva. A levegő meg szinte fojtogatta. De meg aztán oly elvadult erkölcsökkel találkozott, amelyek undorították még őt is, aki a vétkezésben ugyan nem maradt a rómaiak mögött, de ebben is megőrzött valami úri tónust. A csupa eszem-iszom, részegeskedés, amely ott dívott, a színházban a vad üvöltés és fenyegetések az idegen bevándorlókkal szemben, elvették minden kedvét, hogy életét Rómában töltse. A tudományos kérdések iránt még a „magas műveltségű" körökben is bámulatos érdeklődéshiányt tapasztalt. Másrészt őrülten majmolták Kelet fényűzését, erkölcsi züllését, sőt hamis vallási kultuszait is. Tele volt a város ilyen templomokkal, amelyekbe csak úgy özönlöttek a bálványok ledér imádói. Ezekben a templomokban falta fel az ázsiai kígyó Róma szívét.

Aztán látta Ágoston, hogy mily elképesztően kevésre becsüli Róma az embernek, nevezetesen az elfogott ellenségnek életét. Mindez Ágostonra, minden romlottsága ellenére, mégis csak nagy benyomást tett. Volt ideje mindezekről kissé elmélkedni. Válaszúthoz ért és érezte, hogy jövő sorsáról egyszer már döntenie kell.

A bűn még bilincsekben tartotta. Nem ugyan azért, mintha talán sok gyönyörűséget talált volna benne, de az egyszer már második természetévé vált. Azt az egyet azonban önmaga előtt sem titkolhatta már, hogy ő távolról sem oly szabad, mint azt soká képzelte. Ő mégis csak rabszolga, a szenvedélynek szánalomraméltó rabszolgája. A manicheus-féle eretnekség iránti nagy lelkesedése is erősen lelohadt. Lángeszével csakhamar átlátta a manicheizmusban való belső ellentmondásokat. Amíg azelőtt pompás dialektikáját arra használta, hogy a manicheusi tanokat védelmezze, most már arra fordította, hogy minél csattanósabban megcáfolja ugyanazokat. De azért mégis csak kitartott e szekta hívei között, hogy így valamelyest igazolja azt az életet, amelyet megváltoztatni még nem tudott. De szívében már nem hitt Manesz bölcseségében.

Egy körülmény azonban erélyesen beleszólt megint sorsába s valami változtatást követelt. Iskolájából nem tudott állásához méltóan megélni. Hallgatója volt ugyan elég, de kevés fizetett. Majd az egyik, majd a másik párolgott el, s elfelejtette a tandíját megfizetni. Alig maradt volna így egyéb hátra, mint Rómától elbúcsúzni s Afrikába visszatérni. Ekkor hirtelenében reménycsillag tűnt fel ismét az égen, amely Milánó felől küldötte feléje sugarait. Ott ugyanis egy retorikai tanszékre hirdettek pályázatot.

Már maga a hely is nagyon megfelelt Ágoston ízlésének és ambícióinak. Hiszen Milánó akkoriban felülmúlta magát Rómát is sok olyan dologban, amelyek affajta emberekre, aminő Ágoston is volt, nagy vonzóerőt fejtettek ki. Milánó s nem Róma volt akkor a császár székhelye, egyben a szellemi kultúra és divat irányítója. No meg ott volt Ambrus püspök, aki tudománya s szónoki sikerei folytán szinte fogalom volt a művelt világon, nevezetesen a szónokok szemében.

Ágoston tehát pályázott az üresedésben levő szónoki katedrára s néhány befolyásos barátja ajánlatára el is nyerte azt.

Milánóban első teendői közé tartozott tisztelgő látogatást tenni Ambrus püspöknél, akiben Ágoston eleinte csak a tudóst, s főleg szónokot tekintette s tisztelte. Mint szakember, mint ugyancsak szónok, kereste a vele való megtisztelő összeköttetést. Az ismeretségből aztán, amely az első látogatással nem szakadt meg, lassan barátság fejlődött. Sőt idők multán Ágoston a saját legnagyobb meglepetésére azon vette magát észre, hogy lelkét is fel-feltárja a lelkek nagy vezére előtt.

De ez a közeledés e két nagy szellem között sok fázison s fokozaton ment keresztül. Úgy látszik, hogy Ambrus az ízig-vérig becsületes, egyenes lelkű római, aki tudomány dolgában Ágostont messze felülmúlta, eleinte nem igen értette meg a csapongó lelkű, másrészt melancholikus, érzékeny és szenvedélyesen ér-

zékies afrikai fiatalembert, jóllehet ez most már komolyan kereste benne az igazsághoz vezető kalauzát.

Napok, hónapok, sőt évek teltek el. A fiatal, becsvágyó szónoklattanár jól feltalálta magát Milánóban s gyökeret vert annak talajában. Előkelőségek is keresték barátságát s meghívogatták asztalukhoz. Ágostonnak tetszett ez az úri élet. Azon gondolkozott, hogy Milánóban végleg letelepszik, megházasodik s családot alapít. Volt azonban akadálya, hogy a társaság őt egészen befogadja, úri leány kezét megnyerje. Közismert volt ugyanis, hogy szeretőjével él „közös háztartásban". Tudta Ágoston, ha ezt elbocsátja, a többit majd csak könnyen elfelejtik és megbocsátják neki. Tett is ezirányban lépéseket, de sikertelenül. Ezzel a tervvel is felhagyott tehát és más utat-módot keresett, hogy belső nyugtalanságától megszabaduljon. Úgy érezte, hogy a bűnnel szakítania teljes lehetetlenség. Egész multja, természete őt már az érzéki bűnökre predestinálja. Tehát ezen már változtatni nem is lehet.

Mikor egy alkalommal a császár előtt pompás beszédet mondott s szónoki remekléséért elhalmozták dícséretekkel, egyik napon, éppen hazatérőben, embert látott az utcán, aki leitta magát s azt sem tudta mit is tegyen széles jókedvében.

Miért is ne tennék én is úgy, gondolta magában, mint ez az ember. Hiszen nem kell azt éppen ilyen állatias módon cselekedni. Lehet ám inni úgy fínomabban, urasabban, s a cél: a gondűzés, felejtés mégis el lenne érve.

Ez is csak azt mutatja, hogy lelkében felébredt valami, ami őt nyugtalanította s arra indította, hogy keresse a béke útját.

Azonközben szorgalmasan eljárt Ambrus prédikációira — állítólag ugyan csak azért, hogy őt mint szónokot bírálja s tanulmányozza. De alig kezdett Ambrus a beszédbe: Ágoston kiesett ebből a szerepéből és úgy érezte, hogy valami tátongó seb ég a szívén. Magas ideál alakult ki lelki szeme előtt, amely őt lelkesedéssel töltötte el. Mind sürgetőbben érezte az ösztönt, a vágyat, hogy azt megvalósítsa. A beszédek után ott maradt, s hallgatta a liturgikus énekeket és imákat. Észrevette, hogy oly közönséges embereket mennyi lelki békével s boldogsággal tölt az el. Hisz ezt le lehetett az arcukról könnyen olvasni. De hogy ő is lefizesse az árát ennek a boldogságnak, ahhoz még gyávának érezte magát. Maga leírja később ezt a küszködését.

„Ó Istenem! engedd meg, hogy hálatelten fontolgassam és elismerjem hozzám való irgalmasságodat.

Add, hogy még a te szeretetedtől átjárt csontjaim is mondják: „Uram, ki hasonló hozzád?" (34. zsolt. 10.)

„Széttörted bilincseimet! a hála áldozatát neked bemutatom." (115. zsolt. 16, 17.) El akarom mondani kiszabadításom történetét, hogy annak hallatára minden híved felkiáltson: Áldott legyen az Úr az égen s földön, mert nagy és csodálatos az ő neve." (VIII. 1.)

„Akaratom az ördög hatalmában volt. Gúzst csavart belőle kezemre-lábamra. Akaratom ugyanis gonosz irányt vett. Igy szabadult el bennem a szenvedély. Azután engedtem a szenvedélyeknek s az szokássá erősödött. És mivel nem próbáltam ellenállni a szokásnak, igámmá vált. Igy kapcsolódtak egymásba a láncszemek, amelyek — valóságos bilincsláncnak nevezhetem — kegyetlen rabságban tartottak fogva. Akaratomnak immár gerjedező új iránya pedig, hogy Neked ingyen szolgáljak és Benned, — ó egyetlen, igazi Gyönyörűségünk — leljem örömömet, nem volt elég erős. Nem tudta legyűrni a réginek megszokásból eredő hatalmát... Ilyformán két akarat volt bennem, a régi és az új, a testi és a lelki. Ezek küzdöttek egymással s ellenkezésük valósággal szétszaggatta lelkemet." (VIII. 5.)

Szánakozás és részvét vesz rajtunk erőt, amikor „Vallomásainak könyvében" ingadozásairól, lelki vívódásairól, tusáiról olvasunk. Senki még a szenvedélynek rettentő vaslogikáját jobban le nem írta, nem jellemezte, mint ő. Hiszen látta s tudta ő már világosan, mi a jó, a helyes, de nem volt ereje, bátorsága a határozó lépésre.

„Semmit sem tudtam volna válaszolni, — írja — ha rám szólasz (Istenem): „Kelj fel alvó, támadj fel halottaidból, és Krisztus meg fog világosítani." (Ef. 5, 14.) Mindenfelől bizonyítottad ellenem, hogy az igaz, amit te mondasz, de győztes igazságodnak semmi egyebet sem tudtam válaszolni, mint az álmos dadogást: „Mindjárt, rögtön, várj egy keveset!" De a sok „mindjárt"-nak nem volt vége, és a „kevés várakozás" igen hosszúra nyúlt... A megszokás ereje, a bűn törvénye, ez tartja és viszi a lelket, — még akarata ellenére is — de érdeme szerint, mert *akarattal* sodródott bele a megszokásba." (VIII. 5.)

De végre is a bűnnel való gyökeres szakítás órájának el kellett érkeznie.

Édesanyja, Monika nem szűnt meg érte imádkozni. Miután megtudta fia tartózkodását, Rómába, s minthogy ott már nem találta, Milánóba ment utána. Mindenáron fia közelében akart maradni. Milánóban tisztelettel fogadták mint Ágostonnak, a hírneves tanárnak anyját. Hízelgett neki, hogy az ő fia oly nagy sikereket arat, híres ember lett és őt mindenütt emlegetik s magasztalják. Legtöbb idejét a templomban töltötte Monika. Magának Ambrus püspöknek figyelmét is magára vonta és amikor egy alkalommal Ágostonnal találkozott, szerencsét kívánt neki, hogy oly jámbor édesanyja van. És ez a magában véve oly jelentéktelennek látszó mozzanat Ágoston életdrámájában mégis forduló-

pontot jelentett. Ártatlan hízelgés volt ez, de a való igazságnak teljesen megfelelő, s Ágoston szívének igen jól esett. Örült ennek a kitüntetésnek anyja miatt, akit mostantól fogva még többre becsült s jobban szeretett, de örült a saját érdekében is. Sokszor kicsi dolog mily hatalmas szerepet vihet jövőnk alakulásában.

Ágoston bár állandóan visszaesett bűneibe, de azért a csatát többé egészen nem adta fel. Ha nem is tudott multjával szakítani, mégis legalább tett valamit. A bilincseket, amelyek eddig fogva tartották, egyiket a másik után széttördelte. Először is szakított a bűntársával. Akkor aztán a hamis bölcseletre került a sor. A manicheusokat is ott hagyta. Majd városi szónoki tisztségéről is leköszönt. Restelte, hogy az ügyes szónoki beállítások miatt annyit kell hazudoznia.

Végül megérkezett az égből az átütő erejű kegyelem. Ágoston elfogadta és közreműködött vele.

„Sajnálom, — úgymond Ágoston — hogy elpazarlom az időt s az idő engem." Végre is dönteni kellett: így vagy úgy. Mint skeptikus jött Milánóba. Ezen már régen túl volt. Már hitt a szerető és irgalmas Istenben s az ő fiában, Jézus Krisztusban. Hitte, hogy lelki békét élveznek azok, akik Jézushoz csatlakoznak, vele élnek.

Elítélte a római életnek az ürességét, léhaságát, de kiszakadni abból nem tudott. Hozzá még akkoriban betegeskedett is, s alig remélte, hogy belőle még egyszer a régi ember lesz. És most, ilyen állapotban tegyen meg nagy kihatású lépést? „Ha meggyógyulok, gondolta magában — több mint valószínű, hogy a régi ember leszek s a visszaesés a megtérés után csak még rosszabbá teszi majd a helyzetemet." Kételkedett, hogy tud-e egyáltalán dönteni, s ha tud, vajjon lesz-e ereje cselekedni is? Vezetőre lett volna most szüksége, aki támogató baráti kezet nyujt feléje. De ki legyen az? Ambrus püspökhöz nem fordulhatott, hiszen ez megtett már érte mindent, ami csak erejétől telt s mindez hatástalannak bizonyult.

Simpliciusra gondolt, aki azelőtt Ambrusnak gyóntatója volt. Ezt kereste tehát fel kétségbeesett helyzetében. Simplicius nagyon barátságosan fogadta s bátorította. Hivatkozott arra, hogy mily szép s nemes dolog a megismert igazságot követni s azért áldozatot is hozni. Ez nagyon hízelgett Ágoston becsvágyának. Aztán beszélt neki Antalról s követőiről, akik Egyiptom pusztaságait azidőtájt benépesítették, bámulatba ejtve az akkori művelt római világot. Rámutatott, hogy ezek a többnyire csekély műveltségű emberek, mily bátran le tudtak mindenről mondani Istenért s a lelkük üdvösségéért.

Kevéssel a Simpliciussal való találkozás után, Ágoston éppen a kertjében van. Azt hitte, hogy nincs senki a közelben. Levetette magát a földre, egyik fa árnyékában s keservesen sírni kezdett. „Meddig, — kiáltja — meddig tart ez még így?" Hát csak mindig holnap és holnap? Miért nem ez az óra vet véget gyalázatomnak?" Erre azt hallja, hogy egyik szomszédos házban — gyermek énekel. Dalának refrénje ez: „Vedd és olvasd, vedd és olvasd!" Szinte gépiesen nyúlt Ágoston a könyv után, amelyet éppen magával hozott. Szent Pál levelei voltak. Úgy találomra felnyitotta és ama hely ötlött szemébe, ahol az Apostol így ír: „Öltsétek magatokra az Úr Jézus Krisztust és ne gondozzátok testeteket a vágyakozásokra." (Róm. 13, 14.)

Hirtelenében csodálatos béke szállta meg. Tisztán látta, hogy lelkében megfogamzott a döntő elhatározás s erőt is érzett most már, hogy azt tettre váltsa. Felkelt, édesanyja szobájába ment s elmondta neki, ami vele történt. Monika: — mint írja Ágoston — „Ujjong örömében, győzelmet emleget s áldást mond Neked (Isten!), ki „mindent megtehetsz bőven azon túl is, mint mi kérünk, vagy megértünk." (Ef. 3, 20.) „Mert látta, hogy sokkal többet megadtál nekem, mint amennyit panaszos könnyeivel és sóhajtásaival kérni szokott Tőled részemre." (VIII, 12.)

Kevéssel utóbb Ambrus lábai elé borul, aki mélységes vigasszal s hálával Isten iránt látja a tékozló fiút Atyja házába visszatérni. Maga Ágoston pedig győzelmét szinte így énekli meg:

„Én Uram! a te szolgád vagyok és fia szolgálódnak. Széttörted bilincseimet! A hála áldozatát neked bemutatom." (115. zsolt. 16.) Szívem és ajkam dícsérjen téged, „minden csontom azt mondja: Uram ki hasonló hozzád?" (34. zsolt. 10.) Szívem és ajkam szóljanak, te pedig felelj és mondd — kérlek — lelkemnek: „Én vagyok a segítséged!" (34. zsolt. 3.)

„Mi voltam és jaj milyen voltam én!? Van-e bűn, amelyet cselekedettel; ha nem cselekedettel, ám beszéddel, vagy ha ezzel sem, gondolattal, vagy legalább szándékkal el nem követtem?! Te azonban, Uram, jó voltál hozzám, megkönyörültél rajtam. Megmérted halálomig való leromlásomat s jobbod fenékig kiürítette szívemből az én örvénylő gonoszságomat. Mi is volt e változás? Az, hogy immár teljességgel elszakadtam mindentől, amihez azelőtt ragaszkodtam, s arra igazítottam akaratomat, amit te akartál. Jaj, hol volt annyi időn keresztül akaratom szabadsága? Micsoda mély és titkos rejtekből került most egy pillanat alatt elő, hogy belehajtsa nyakamat szelíd igádba, s hátamra rakja könnyű terhedet, én Krisztus Jézusom, segítőm, és megváltóm! Milyen édesen elvagyok én immár hiábavaló élvezetek nélkül, és akiktől féltem elszakadni, azokat íme öröm volt elbocsátanom, mert kiszórtad őket bensőmből, igazi és legfőbb Gyönyörűségünk! Minden élvezetnél édesebb vagy te Uram! nem ugyan test és vér szerint . . .

Szabad volt immár lelkem a nagyravágyás, vagyon, a kéjelgés és bűnös vágyakozás maró gondjától, és már szálltak első hangjaim feléd, Uram, Istenem, Fényességem, Kincsem és Üdvösségem!" (IX. 1.)

A tömegember

Irta: Róth Antal S. J.

Van abban valami kevésbbé megtisztelő, ha azt mondják ránk: tucatlény, tömegember. Ezzel a teremtéssel nem a rokonságot, hanem sokkal inkább a távolságot tartjuk. Még a paradicsomi bukás öröksége az, hogy különbeknek szeretjük látni magunkat, mint amilyenek vagyunk.

Nem hiba magában véve az, ha maradandót, örökbecsűt akarunk alkotni; csak nem szabad abba a hibába esnünk, hogy óhajainkat és vágyainkat *tényekként vegyük*. Hosszú utat kell tennie a gondolatnak, míg tetté lesz. Vágyat sokkal többet temetünk, mint ahány életrevaló gondolat megszületik bennünk.

A kiemelkedő, sőt a kevésbbé kiemelkedő tényekről — különösen ma, a reklámáradat korában — hamar tudomást szerzünk, de azért nem lesz haszon nélkül, ha *a tömegember értékével és alkotásaival is megismerkedünk*. Ezért megkíséreljük tárgyilagosan szemlélni a tömegembert. Belőlünk is mindíg értékesebb ember lesz, minél közelebb állunk a valósághoz.

Egy őszinte szót!

Ne szégyeljük átvenni a régi hasonlatokat. Ezekben megtaláljuk még ma is az igazságot. — Az élet tenger. Az ember ennek a hajósa, aki kis csónakján igyekszik biztos révbe jutni. De ezen a tengeren nemcsak kis csónakok hányódnak, hanem hivalkodva, semmitől nem félve óriáshajók is szelik a hullámokat. Kevés azonban az óceánjáró, amely mély barázdákat szánt a tengeren és nagy örvényekkel kavarja fel maga után a vizet. Legtöbb az apró sajka, amelyet pehelyként dobálnak a hullámok. Nyom nélkül siklanak tovább a vizen, alig veszik észre őket. És ha el is tűnnek, senkinek sem hiányoznak.

Egy őszinte kérdést! *Kolosszusokat vagy dióhéjnyi ladikokat kormányzunk-e?* Helyesebben: óriások vagy törpék *vagyunk-e* az élet forgatagában?

Magában véve *nem döntő* az, hogy kékszalagos gőzösökön, vagy csak lélekvesztőn szeljük a hullámokat. A vihar összetöri a Titanicokat is; ellenben sok kicsiny csónak sértetlenül futott már be a biztos kikötőbe.

Nem az erőn vagy *a nagyságon* fordul meg boldogulásunk és boldogságunk, hanem sokkal inkább azon, hogy jól kiismerjük magunkat és *jól elkormányozzuk* csónakunkat. Mindíg baj az, ha valaki többre értékeli erejét, mert meggondolatlanul rohan olyan veszélyekbe, melyek mindenestül tönkre teszik.

Ha őszinték vagyunk és nem félünk a valóságtól, ha nem féltjük képzelt nagyságunkat (az igazit nem kell félteni!), minden „kiválóságunk" ellenére azt kell látnunk, hogy *közülünk alig van történelmet alakító egyén*, sokkal inkább csak sorkatonák vagyunk, magyarul tömegemberek az élet küzdőporondján.

A tömegember.

A tömegember nem értéktelen ember. Nem csillogó csecsebecse ugyan, sem homlokdísz, de hasznos terhethordó tégla, amelyen az épület nyugszik. A fajbiológusok szerint — itt csak a józan biológusokra gondolunk — az átlagember élettanilag a legértékesebb egyede a társadalomnak, mert ő szolgáltatja az életerős, normális utódokat és ezekből kerülnek ki túlnyomórészt a kiváló emberek is.

De ha el is tekintünk e véleménytől, akkor is fedezünk fel a tömegemberben az emberiség számára *igen értékes* vonásokat. Ha nem is büszkélkedhetünk vele, de szégyenkeznünk sem kell tömegember voltunkon.

Az annyira magasztalt középszer, *az arany középút* el sem képzelhető tömegember nélkül. Ő a rend és a béke embere. A száguldó gépkocsin ő a fék, a lassú úthengeren pedig a lendítőkerék. A hagyományt a tömegember őrzi leghívebben és mégsem mereven. A *biztos* fejlődésnek ő a szolíd munkása. Nem hamarkodik el semmit, lassan ugyan, de szívósan dolgozik tervein. Gondoljuk csak meg, hogy a hollandok szorgalma és az angolok szívóssága mit nem eredményezett! Jólétet és világuralmat.

Az emberi fejlődésnek egyik legbiztosabb munkása a lenézett s megmosolygott *tömegember*.

Az ember-bolyban a tömegember a szorgalmas hangya. A hangyáknál eddig az állatpsychológusok nem fedeztek fel Nagy Sándorokat, sem Napoleonokat, mégis évezredeken át mindenegyes hangyának jó élete van s biztos megélhetése. Talán az emberiség általános sorsa is sokkal jobb volna, ha kevesebb volna az erőszakos törtető, a telhetetlen, kapzsi zsarnok és több volna a hangyaszorgalmú tömegember.

Az elsőség.

A közembert mindenütt elhanyagolják, figyelembe sem veszik. Capite censi, fejével adózó — mondották a rómaiak, amit ma úgy fordítunk, hogy ágyútöltelék. A tömegember munkája nem részesül *érdemleges* elismerésben. Legszembetűnőbb példáját láthatjuk ennek a háborúban. A

győzelmet a vezérnek tulajdonítják, őt koszorúzzák meg, neki rendeznek diadalmenetet. Pedig a csatát a sorkatonák, a tömegemberek nyerték meg. Nem akarjuk ugyan a vezért megfosztani érdemeitől, mert jó vezér nélkül alig nyertek még csatát a földön; de ne feledjük el azt sem: ha nincsenek tömegek, amelyek a parancsnak vakon engedelmeskednek, nincs győzelem sem. A koronás fő mellett ne feledjük a testet, amely azt hordozza és élteti. A nyugodt élethez fontos minden tagunk.

Elsőbbség ugyan *van mindenütt, de nem a tömeg nélkül.* E kettő úgy egymáshoz tartozik, mint az ok és okozat. Csak a mi emberi rövidlátásunk az oka, hogy *megakadunk az első kiemelkedő pontnál* és az első fától nem látjuk az erdőt. Hiúságunk — az emberiség méregfoga! — izgat, hogy mást elmarjunk és hogy kígyóalattomossággal roppantsuk össze a gyengébbeket. A valódi értékünk felismerése többet használna nekünk is és az embereknek is, mint a mindenáron való érvényesülni akarás, törtetés az első helyekre. Inkább a jók között az utolsó, mint a rosszak között az első! De ezt *nemcsak elvben,* hanem *a gyakorlatban is* követnünk kell!

Magasabb létsíkon.

Nehéz dolog arról írni, hogy *Isten szolgálatában van-e tucatember és tömegmunka.* Itt nemcsak az emberi akarattal kell számolnunk, ezzel a legkevesebbet, hanem *Isten kegyelmével,* amely nélkül semmi érdemeset sem tehetünk. Az Isten kegyelme pedig, ez a főmozgató erő, nagyon is különböző és így más és más indítást ad a különben is sokféle embernek. Szent Tamás az angyalokról szóló fejtegetésében úgy véli, hogy a szellemi lényeknél az egyedek önmagukban egyenkint egész másrendű lények. Nincs két egyforma angyal, mert mindenegyes angyal magában is egy külön „fajt" alkot. Valami hasonlót kell mondanunk a lelki emberről, mert ezt is szellemisége, a kegyelemmel gazdagított lelke szerint kell értékelnünk. Úgy tetszik, hogy *mindazok, kik Istenért fáradnak,* azaz közreműködnek Isten kegyelmével, *mind hősök* annak ellenére, hogy külsőleg nagyon is egyforma, jelentéktelennek látszó munkát végeznek pl. tanítanak. *Tehát itt nincs tömegember,* mert minden ember egészen más egyed. Egyiket a másikkal össze nem lehet téveszteni.

Az a tény, hogy Isten szolgálatában nincs csekélység, — és valóban nincs, mert mindenegyes jócselekedetünknek a jutalma örök kihatású — és hogy az Istenért vállalt áldozat mind rokonságot tart a hősiességgel, két irányban is érezteti buzdító hatását. 1. *Kielégíti* bennünk az *emberi* törekvést, t. i. azt, hogy különbek legyünk; de teszi ezt a nélkül, hogy másnak ártana. 2. *Lelkileg felemel* akkor is, amikor látszólag csak „favágómunka" jut és csak gyomlálgatunk Isten kertjében.

Isten szolgálatában csak minősített munka van! Tehát nincs alantas, sem felesleges, sem ínségmunka, hanem mindenki elsőrangú munkát végez. De legyen ez szolgálat, munka, nemcsak ácsorgás Isten munkapiacán, a lelkek szántóföldjén, ahol sárgállik a kalász, de nincs aki learassa.

Nem akarunk azonban *túlzásba* esni és a tömegembert *a többi fölé* emelni. Ez az élet és a valóság megtagadása volna, amit éppen meg akartunk világítani. Csak az volt a szándékunk, hogy megmutassuk ott is az értéket, ahol oly kevesen látják meg — a tömegemberben. Rá akartunk mutatni arra a területre, ahol nincs tömegember és nincs tucatmunka, alantas foglalkozás.

Amint akadnak erőteljes könyöklők, *még nagyobb számban vannak kedvüket vesztett emberek,* akik azt látják, hogy úgysem tudnak *„érdemeset"* alkotni, azért nem is akarnak „hiába" dolgozni. Ezeknek a kislelkeknek munkakedvet ad az, hogy nemcsak életüknek értelmét látják, hanem elhivatottságukat is nagy és fenséges dolgokra. Abszolute és relatíve a legnagyobb teljesítményt érhetik el, ha jól megállják a helyüket ott, ahová rendeltettek. Ők is, akárcsak a kiemelkedő egyének, egy összekötő kapocs lesznek az emberiség történetében. A világkomédiában, Isten színjátékában *nem* feltétlenül arat diadalt, *aki a diktátort* vagy az ágyúkirályt *adja, hanem az* kapja a legtöbb tapsot, *aki szerepét jól játssza,* ha csak statiszta is.

Istennek nincs szüksége munka-akrobatákra, mert Ő egyáltalán *nem a munka mennyiségét* nézi, *hanem a minőségét.* Azért ha van is látszat szerint jelentéktelen munka, ez Isten előtt éppoly „fontos", mint a világmentés! A tömegember munkája nemcsak, hogy nem értéktelen, hanem igen nagy érték!

Érdemes Isten szolgálatában ilyent is vállalni, sőt csak ezt és semmi mást nem kívánni, ha Isten erre hívott minket.

Magasabb létsíkon, a kegyelem terén tömegembernek lenni *éppoly kitüntetés, mint keresztes-hadjáratot* vezetni az istentelenek ellen. *Isten akaratát tenni a legfőbb jó és az egyedüli célja a tömegeknek is és a „világnagyságnak" is.* Ennél többet ember nem tehet, ennél jobbat nem találhat.

Isten akaratának teljesítése eltüntet rólunk minden tömegvonást. Ezáltal magasztosul fel az ember magasabb „fajú" lénnyé, aki végtelen kedves Isten előtt, olyannyira, hogy Isten mint fiát magához emeli és örökre elárasztja Önmagával, a végtelen Boldogsággal.

Apostoli lelkület

Irta: Virágh Andor S. J.

Az **Actio Catholica jelentése** ez: általános cselekvés. **Cselekvés,** vagyis programm, munka, apostolkodás a körülmények szerint. **Általános:** tehát az Egyház minden tagjának cselekvése.

Bámulatos, hogy milyen sok katolikus él hamis lelkiéletet. Mert hamis lelkiélet az, amely kihagy az életéből egy nagy parancsot: a szeretet parancsát.

A modern élet liberális jelszava berögződött a lelkekbe: „Aki bírja, marja!" A gazdasági liberalizmus szabadversenyt hirdetett. Mi volt ez? A vad erők felszabadítása: rohanás az arany után. Az eredményt az izmok durvasága határozta meg. Rohanj szabadon és taposd el azt, aki utadba áll!

Sokan nem ismerték ugyan ezt a szörnyű elgondolást, de a mindennap rohanása rátanította őket erre. Az egymásba tipró talpak fekete árnyékként húzódtak az életre és lassan belopták magukat az ösztönös cselekvésekbe. Valahogyan szűkültek a körök: a központban állt az ÉN, és az érdeklődési kör már csak a közvetlen hozzátartozókig ért el. Igy sikkasztotta el az istentelen gondolkodás az önzetlen lelket. Hogy ez a tanítás nyomorba vitt, azt mindenki tudja.

Krisztus geometriája egészen más: a központból kiemeli az önző embert és a kör határait kitolja a messzeségbe. A Krisztus-lelkű ember nem állhat meg a gyermeknél vagy a rokonnál, hanem tovább kell futnia. Világrészeket jár be, pogány fejeket pillant meg, hindukat és eszkimókat, és véres sebek rémlátása gyötri. Mert gyötrő az, ha a gyermek lázban fekszik, de akkor gyötrő az is, ha egy proletár gyermeke vonaglik lázban valami rothadó szalmán, vagy egy ütődött lelkű ember issza el a kocsmában családja békéjét. A Krisztus-lelkű ember szíve antenna: sok jajszó fut arra az egész világról.

Amikor XI. Pius pápa meghirdette a nagy **Actio Catholicát,** akkor nem tett mást, mint észbe hozta az elsikkasztott krisztusi parancsot: „... szeressétek egymást, amint **én** szerettelek titeket". (Jn. 13, 34.)

És itt jön a hamis vallásosság. Az, amelyik csak rózsafűzért morzsol, Szent Antal-kilencedet tart, talán ötöt is egymásután, és azt hiszi, hogy a szeretet parancsa valami szép keresztény mondás, olyan rózsaablak az újonnan épült templomon. Jó, ha ott van, mert szép, de ha nem lenne ott, akkor is templom volna a templom. Csak a stílus nem volna klasszikus.

A szeretet parancsa annyira komoly, hogy Krisztus ismételten is beszél róla, a magasságát kétféle zsinórmértékkel is meghatározza: „Szeresd felebarátodat, mint tenmagadat." (Mt. 22, 39.) És a még kifejezettebb mérték, hogy úgy szeressük felebarátunkat, amint Ő szeretett minket. Szinte hátborzongató szavak, ha arra gondolunk, hogy Krisztus halálba ment **értünk!**

Dehát mi a szeretet? Érzelem? Vagy pláne csak érzelgősség? Bizonyosan nem, mert lényege: az adás. Adni másoknak! Szeretettel és szeretetből.

Az Actio Catholica első nagy elve: **az érdeklődés.** A törődés egyházam ügyeivel. Mert az Egyház Krisztus egyháza és azért ügyei is világrészeket ölelnek magukba. Övé a lélek gondja, mely halhatatlan és éppen azért túlnő a báliruhák gondján vagy a bridzsparti édességein. Krisztus nem tiltja a megengedett örömet, sem a szórakozást, de tiltja azt, hogy ezeken kívül ne gondoljunk másra.

Nagy bűn a közöny. Az, ha a krisztusi közélet egyáltalában nem érdekel minket. Vagyis, ha Krisztust csak a templomban keressük. Pedig Krisztus másutt is van. A rongyos ruhák alatt és a szomjazók ajkán, és mindenütt, ahol testi vagy lelki nyomor van. Hiszen ő maga mondta, hogy az utolsó ítéletkor majd így szól: „Te engem ruháztál, ennem adtál, befödted testemet, stb. Mert amit egynek teszünk a legkisebbek közül az Ő nevében, azt Neki tettük. De akkor igaz az is, hogy amit közönnyel megtagadtunk a nyomorultaktól, azt Neki tagadtuk meg.

Hát Krisztus nemcsak a templomban van?

Ott van rejtett kenyérszín alatt. Ez a szentségi jelenlét. De ott van a nyomorult lelkekben is valamiképen. Úgy mondhatnám, hogy vágyain keresztül. Mert hogyne vágyódnék minden szív után, mikor mennyei Atyjától minden lelket örökül kapott. Övé az egész világ jog szerint. És ha valóban nem az Övé, kit terhel a felelősség?

És itt jön a vállrándítás. A közönyösnek első, tespedt cselekvése. Amikor úgy akar kibújni a közös felelősség alól, hogy a papokra és misszionáriusokra tolja át a terhet. Pedig a képviselőválasztásoknál nemcsak papok szavaznak és a jó sajtót nem vehetik meg a papok a hívek helyett is, hiszen az elsősorban a híveknek íródik. Ma annyira széles a munka, hogy minden krisztuslelkű embernek be kell állnia az aratásba. Ha másnak nem, de marokszedőnek.

Hány actio van, amely elsatnyul a pénzhiányon? Hogy ma nehéz az élet és kevés a pénz? Mit mondjon az a nyomorult, akin segíteni kellene és akinek semmije sincs? A semmi sokkal kevesebb, mint a valami. És ha a valamiből odaadok egy keveset, még mindig marad valami.

A szeretet találékony. Hány tudatlanon, hitetlenen vagy Istentől elvadult lelken lehetne segíteni, ha kis körökben apostoli oktatás indulna meg. Dehát olyan

lehetetlennek látszik a dolog, és az is marad, mert sohasem próbáljuk meg az új gondolatot, azt, hogy a lélekmentésben mindenkinek részt kell vennie!

Ha vad vizek zúdulnak le a hegyről, ronthatnak és termelhetnek. Ha okosan gát közé szorítjuk, malmot hajtanak. Ha vadon szaladnak, talán ingoványossá teszik a földet. Ez az élet egyik nagy törvénye. A vad feszüléseket meg lehet fékezni és ott is hagyhatjuk, de akkor pusztítanak. Ma az elhanyagolt tömegek zúgó áradatként tajtékzanak. A nagy munkába ezer kéz kell. Sőt tízezer. Ha idejekorán építő erőként egybe nem fogja őket valaki, vagy valakik, akkor elpusztítják a társadalmat. Ha senki sem érzi magában a felelősséget, hát felelős értük az egész társadalom. És a vad erők törvénye bosszút áll az egész társadalmon. Mindenkit maga alá gyúr!

Milyen pompás gondolat Krisztus nagy parancsa: **Szeressétek egymást!** Ne azt keressétek, hogy kinek kell először munkába állnia, hanem álljatok oda és alakítsátok át az embereket krisztusivá. Gondoljatok a pogányokra és a szakadt ruhájúakra, a tudatlanokra és a sandaszemű éhezőkre, akiknek a szeme a nélkülözésekben ferdül el. Gondoljatok az Actio Catholica nagyszerű programmjára, amely olyan általános, mint Krisztus Szíve: mindenkit akar és mindenkit szeret, mindenki testvére és mindenkit kézen akar fogni, hogy gyűlölet és rombolás helyett megkapjuk azt a sóvárgott zöld olajfaágat: a békét.

A szeretet parancsa: apostolkodás, ha másképen nem, imával és keresztek viselésével. Így még a béna és a beteg is beállhat az Actio Catholica cselekvő programmjába, amely méllyé és igazán krisztusivá teszi lelkiéletünket.

A gangeszi légy

Irta: Melau Ferenc

A titkokat és meséket termelő bengáli öbölben, ott, ahol a Gangesz szent vize símul a tenger öléhez, végtelen vizek zöld mezején kísérteties monda járja. Mikor elhal a gong szava és az éjtszaka fekete fátyollal ölel körül élőt és élettelent; vagy ahol az árbocok és hajófülkék sötét árnyékot húznak a napfény ezüstös ragyogásán — sejtelmes hangok, finom, halk sziszegések kelnek, mintha elhaltak lelkei lejtenének kelletlen táncot a hullámhúrok misztikus, egyhangú ütemére. Talán a tenger mélyéből jönnek, vagy a szárnyakon lebbenő szellő hozza a végtelen égből — de biztos, hogy titkos erő hozza, mert a hajósok számára olyan, mint a halál muzsikája. A matróz, ha meghallja, kihull acélos kezéből a kötél, és — ijedt tekintettel keresi a rémet. A tenger kemény izmú, de gyermeklelkű, imádságos népe fél. Ők, akik mosolyogva nézik a mélyvizű tengert, mint a földműves az áldást ígérő zöld búzatáblákat; akik együtt fütyülnek a rohanó széllel, mely belekap vitorlájukba s megrázza a hajót, mint vásott fiú a gyenge facsemetét; akik ezerszer néztek már szembe a halállal, mely hullámtornyok és vad viharok szárnyán robogott feléjük — erre a hangra remegve néznek össze. S ha nincs a hajón keményszívű és erőslelkű kapitány, a félelem őrülete lázadásban robban ki. A hajón pedig ez a vég!... Mert ilyenkor a halál angyala fekete keresztet rajzol a hajó és a hajósok homlokára. Eljegyzi őket magának...

Pedig csak egy kis légy zúg el gonosz sejtelmesen a hajó felett, s telepszik meg sötét testével a hajó rejtett zugában. Egy gonosz kis fekete légy. Akkora, mint egy csinos alakú darázs. Ez a gangeszi légy. Csípése alig látható — de akit ér, néhány óra mulva testében általános szepszissel halkan súgja el végrendeletét...

A lélek világának is megvan a maga megdöbbentő, megremegtető gangeszi legye, kísértő réme, s ez a — mysterium iniquitatis sötét valósága. Nem hajósmonda ez a bengáli öböl sejtelmeket hordozó, végtelen vizeiről, hanem hitünk tanítása. Ott született ez a misztérium közel Gangeszhez, az Édenkert virágillatos mezőin és lengő pálmafái alatt. Isten kifürkészhetetlen akarata megengedte, hogy mint a lelkek „halálangyala" járja a világot. S azóta sejtelmes, misztikus feketeségében és borzalmasságában állandóan ott lebeg, ott zsong körülöttünk. S egyhangú, ütemes dala a madáchi mondás: „Fukar kezekkel mérsz, de hisz nagy Úr vagy — s egy talpalatnyi föld elég nekem. — Hol a tagadás lábát megveti, — Világodat meg fogja dönteni."

Ez a talpalatnyi föld a nagyvilág egy kis szöglete: a mi földünk. Annak is egy parányi zuga: az emberi test. Isten a természeti erők egyik hatalmas és sokáig szabályokba nem öntött törvényét írta az ősidők hajnalán. Misztikus kohóban, ezer titok között született. És ez a törvény: a gravitáció törvénye. Lényege: földünkön minden materiális lény keresi a kapcsolatot a földdel, vonzódik hozzá hatalmas erővel.

Az etika világában is érvényesül a gravitáció dinamikája. A lélek gangeszi legye, a mysterium iniquitatis inficiálta etikánkat, s kisugárzó vonzásának oly nehéz, oly nagyon nehéz ellenállni.

Ha figyeljük az emberiség egyetemének, vagy akár az egyes embernek életét, lehetetlen nem látni, nem érezni egy titokzatos, sejtelmes, szinte kísérteties erő alig leküzdhető vonzását. Ezért a nagy nyugtalanság, feszülő idegesség az emberiség életében. Félünk egy körülöttünk settenkedő, igaz énünk megrontására törő misztikus hatalomtól.

A kereszténység glorifikálta a keresztet és konszekrálta a szenvedést. Csak egytől fél, és ez a mysterium iniquitatis.

A szenvedés arravaló, hogy megművelje a lelket; a kereszt, hogy megszentelje azt. De a bűn megrokkantja és átkossá teszi.

Ezért félünk mi a bűntől. Félünk, mert Istennel állít szembe. Eltaszít tőle. Húz önmaga felé. S ez a bűn legtragikusabb hatása. Ez a bűn sötét dinamikája. Mindig ellenkező oldalra forgatja a lelket, mint ahol az Isten áll és reá vár.

Ki tudná zsongását, szíszegését elnémítani; ki tudná vonzását ellensúlyozni, és ki tudná sötét foltját a világból kitörölni?

Nagy baj az, hogy igaz S. Behn megállapítása: „A mai emberiség nem akar tudni a bűn titkáról." Ha nem volna annyira materiális az életünk, hamarább rádöbbennénk sötét hatalmára és szörnyű hatalmának végzetes munkájára. De a mi fülünket betölti a dinamók zaja, a világ elzsongító dala, a tánc, a muzsika ritmusa, az örömök és élvezetek orgonája. Csend kellene, termékenyítő, finom csend, amelyben a meditáló lélek meghallaná a fű növésének halk neszezését, a rügyek mosolyos fakadását, s a világba titkokat hintő Isten tanítását. S akkor inkább megismernők a bűn sötét titkát.

Hányszor átsuttogjuk a gyóntatószék könnyáztatta rácsán: Én nem kerestem... én nem is akartam... én útálom a bűnt. És mégis, egyszer csak arra ébredtem, hogy már lelkemben ég. Az a talpalatnyi föld, ahol a bűn lábát megveti, és a spíritus terrae, a föld kábító illata az, mely rabbá tesz. A bűnnek ez a kábító illata az, mely beleszövődik már a gyermek mosolyába, a diák játékába, a legény csendülő nótájába, a leány titkolt álmába, mely megbújik az apáca fehér fátyolában és a barát barna csuhájában, ez az, amely megejt. Azt mondják, a földben csodálatos erők rejlenek, melyek a lélekre törnek. Testünk a föld anyagából vétetett. Rokon vele és jó vezetője a belőle kiáradó, kirobbanó titkos és gonosz erőknek. „Az ember egy ponton, a sarkán érintkezik a földdel és a csábítás a sarka után leselkedik." De aztán olthatatlan szomjúsággal nyujtózkodik a sarkon fel a szívig, a lélekig. Az ószövetség prófétájának, az Isten bizalmas barátjának lelkét is tépi a bűn nehéz titka. „Delicta, quis intellegit?" Ki érti a bűnt? kiált fel nyugtalankodva. Misztérium az, sötét, nagy titok. Nem is értem, hogy ejt meg!? De általános szepszis forró láza ég lelkemben. Ellenállhatatlan erővel emészti értékeit, finomságát és szépségét. Szent Pál, az Úr választott edénye is, akire különös módon és mértékben hullott az Isten kegyelme, megtorpan a mysterium iniquitatis előtt. Szinte felnyög a lelke: Más törvényt érzek tagjaimban és mást a lelkemben. Ezt érezzük mi is. Nincs harmónia a lélek és test világa között s a disszharmónia oka: — a bűn.

Földrengéskor megbomlik a föld egyensúlya és a föld rétegei egymásra dőlnek. De a legnagyobb földrengés borzalmassága is csak halvány hasonlata annak a pusztulásnak, amit az emberiség és az egyén részére a lélek és test harmóniájának megbomlása okoz. Mert utána csak romok maradnak. Mindig szomorúságra hangol és mindig fájó érzést vált ki lelkemből a romok látása. Az elmúlás, az enyészet lehellete, — sokszor nagy bűnök szelleme borong fölötte, mint halottas házak lezárt szobáiban a tömjénfüst és krizantémum illata. Nehéz lesz tőle a lélek. Ablakot szeretnénk nyitni a napfénynek, az isteni kegyelemnek, mely új életet teremt. Ablakot szeretnénk nyitni és menekülni önmagunk elől. Hisz halottas ház lett a mi lelkünk is. Halottunk a természetfölötti élet. S a halál árnyékában zörejek rezdülnek, mint sejtelmes éjtszakákon huhogó baglyok, melyeknek meglibbenő szárnya kísérteties zenét kottáz az őszi lombhulláskor. Úgy érezzük, hogy kísértetek járnak bennünk, mint régi várkastélyok poros és omladozó termeiben, hova visszajár a várkisasszony nyugtalan szelleme vezekelni sötét bűneiért. Menekülni szeretnénk, mert a bűnünk szava úgy betölti énünket, mint nagy sikoltások a tágas termet. A sikoltás néha kihallatszik, de mit tudnak azok, akik kívül vannak az összeomlásról, mely a lélekben minden bűnnel végbemegy. Egy világ omlik össze: a kegyelem világa. Az emberhez egyedül méltó és szép élet csodavilága.

A gangeszi légy ellen egyetlen oltalom van: — a nagyon finom és erős illat. Attól menekül. Azt mondják, az ördög fél a tömjénfüsttől. A bűn az imádság illatától, szellemétől.

Azért: Fratres, vigilemus et oremus!

„Egy orvostanár a kórterembe vezette fiatal hallgatóit és a középre állítva őket, kérdezte:

— Nos, e távolságból mondják meg, ki a legsúlyosabb beteg.

Találgatták. Végre a tanár rámutatott:

— Az ottan, akinek az arcán legyek vannak. Mihelyt a beteg teljes közömbösséggel tűri, hogy a legyek megtámadják arcát, biztos jelét mutatja közeli halálának.

Mihelyt a pap megmozdulás nélkül hagyja, hogy plébániáján Isten ellen dolgozzanak, biztos jele annak, hogy buzgósága meghalt."

(Plus S. J.: Papi elmélkedések.)

Legyen meg a te akaratod, miképen mennyben, azonképen itt a földön is...

Irta: Dr. Tóth Kálmán

Géza fejedelemről, Szent István királyunk atyjáról mondja a történelem, hogy még megkeresztelkedése után is félig-meddig pogány maradt. Az igaz Isten mellett a pogány Hadúrnak is áldozott. Nem tudta egészen, maradék nélkül rászánni magát az igaz Isten szolgálatára. Mikor ezt a kétszínűségét szóvátették előtte, állítólag azt felelte: A magyarok fejedelme van olyan nagy úr, hogy egyszerre két istennek is hódoljon.

Ugyanígy gondolkodik, vagy legalábbis a gyakorlatban ugyanilyen módon cselekszik a legtöbb ember, még a megkeresztelt liberálisok tömege is: nem akarja egészen és kizárólag az igaz Isten akaratának alárendelni a maga akaratát, hanem a legjobb esetben egyszerre kíván szolgálni Istennek is, meg a világ fejedelmének, az ördögnek is.

Pedig nagyon helytelenül gondolkozik és cselekszik. Mert a leghatalmasabb ember sem rendelkezik Istentől függetlenül önmagával. Hiszen a leghatalmasabb embernek is csak egy élete van: egyszer csak meghal és egyetlen lelke az egyetlen igaz Isten előtt kénytelen megjelenni számadásra, aki él és uralkodik mindörökkön-örökké. *Néró* ugyancsak hatalmas ember volt, hiszen a keresztények hatalmas tömegeit (Ingens multitudo christianorum, Tacitus) gyilkoltatta le. S ez a hatalmas császár már régesrégen porrá és szeméttévált s még a neve is átkozott. A keresztények Istene ellenben, akinek híveit tömegszámra mészároltatta le hatalmi őrületében, örökké áldott és él és uralkodik mindörökkön-örökké. A többi kereszténygyűlöző nagyhatalmasságok is, akik hatalmi őrületükben valóságos hekatombákat rendeztek a legyilkolt keresztények holttesteiből, mind eltűntek és eltűnnek. Mert „minden test olyan, mint a fű, és egész dicsősége olyan, mint a mező virága; kiszárad a fű, lehull a virág, ha ráfúj az Úr szele, de a mi Urunk szava mindörökké megmarad". (Iz. 40, 6—8.) „Nincs nagyobb gyávaság, — mondja Pascal — mint a bátort játszani Isten ellenében." Nincs nagyobb botorság, tehetnők mi hozzá, mint ha a szúnyog nekimegy a hegynek, hogy azt feldöntse. Természetesen nem a hegy borul fel a szúnyog támadására, hanem a szúnyog töri össze magát a vakmerő támadásban.

Egy vicclapban láttam azt a képet, mikor a pajzán kedvű építész megfordítva vitte keresztül a házépítés tervét, úgyhogy minden tótágast áll a felépített házon: a tető és a kémények a föld felé fordulnak, az ablakok és ajtók küszöbei pedig az ég felé állnak. A világias szellemű emberek pajzán kedve is ilyen tótágas módjára építi ki az élet tervrajzát. Lelküknek azokat a hajlamait és vágyait fordítják a föld felé, amelyek csak ég felé nyúlva találnak észszerű kielégülést. És azt hagyják és adják Istennek önmagukból, ami már a földnek sem kell, mert még az is kiveti magából. Azt vallják, amit egy gögtől csepegő protestáns „lelkipásztor" *(Oeser Hermann)* mond magáról: „A függetlenség mint hatalmas vágy él bennem. Szívesebben megyek a magam korhadt pallóján, mint a szomszéd kőhídján. Inkább bűnös leszek a magam útján, mint erényes a másén." Vagy ahogy a modern pogányok bálványa, *Goethe* írta: „A gyermek vagy fiatalember, aki a saját útján téved el, rokonszenvesebb előttem, mint az, aki bár helyes, de idegen utakon jár."

Az ilyen emberek még akkor is visszautasítanák az Isten vezetését, ha tudnák, hogy nélküle téves utakra jutnak és a kárhozatba vesznek. Szemükben a szabadság, vagy helyesebben szabadosság a legfőbb jó, és többre becsülik, mint magának a cselekvésnek a becsületességét. Az emberiségnek Isten ellen lázadó tömegeiről teljes igazsággal mondható el *Kolonics Lipótnak* a magyarságról mondott és csak részben igaz megállapítása: Libertatis incapax, freni impatiens. Nem akarja tűrni az igát, de nem is tudja helyesen felhasználni a szabadságát sem.

A szőllőtő csak úgy teremhet üdítő, frissítő, erőt adó, illatos gerezdeket, ha hozzá van kötve a karóhoz. E nélkül elterül a földön s termése elsilányosodik, savanyú és erőtlen lesz. Az emberi lélek is csak úgy teremhet erőt adó, illatozó, üdítő életgyümölcsöket, ha a férfias akarat kötelékével hozzá van erősítve egy fához, az isteni akarat áldozatot kívánó fájához. E nélkül lomhán elterül és elnyúlik a földön gyümölcstelenül.

A legnehezebben teljesíthető kérés a Miatyánk összes kérései között az: Legyen meg a te akaratod. Mert „a lázadásra és önakaratának követésére beállított emberben az összes emberi erők és akarások mindegyike a maga útján jár és érvényesíti a maga mivoltát, mintha a többi nem is volna; olyanformán, mint a középkori legendában Werner mester megbomlott órája, melynek minden rúgója és minden kereke külön úton járt. Ez természetesen a halál, széthullás, pusztulás útja. A bűnös mint lázadó, magától kirekeszti magát a paradicsomból, és a lázadással megindult bomlás a gyökere- és honjavesztett embert üzi, mint Ahasvérust küszöbről-küszöbre: sehol otthonra nem lel, soha egy pillanatnak nem tudja azt mondani: állj meg." (Schütz A.: Isten a történelemben, 75.)

A lázadó Lucifert utánozza az Isten akaratát teljesíteni nem akaró ember. Luciferét, aki azt hangoztatta Isten ellen lázadó seregének élén: non serviam, nem szolgálok neki. És levettetett a pokol mélységébe.

Összüleink lázadó vére ütközik ki az Isten akaratát megtagadó emberen, akik egy szem gyümölcsért kockára tették paradicsomi boldogságukat s engedetlenségük gyümölcse lett minden szenvedés, nyomor, fájdalom és végre a halál.

Nagyonis igaza van egy német írónak ama megállapításában: Die Milliarden von Menschen haben mit all ihren Sinnen u. Können u. Wollen auch nicht einen einzigen Stern unter den Myriaden von Sternen

auch nur um ein Haarbreit aus seinen Bahnen gelenkt. Es dreht sich das ungeheure Räderwerk der Schöpfung und all das Toben und Prahlen der Menschheit ist dagegen wie das momentane Flügelreiben eines Mückleins; im nächsten Augenblicke geht eins der Räder drüber und zermalmt der tollen Mücke Grössenwahnsinn.

A kánai menyegző szolgái a vizet engedelmesen hordták körül Jézus szavára. S ez a nagyonis prózai ital nemes borrá változott át Jézus áldására. A mi legprózaibb foglalkozásainkból is az öröm és áldás bora lesz, ha az Isten szavára tesszük. A kenyérszaporítás csodájánál Jézus egy ifjúnak 5 kenyerét és 2 halát, tehát ugyancsak jelentéktelen adományát fogadta el és használta fel a kenyérszaporítás bámulatos csodájának eszközéül. Áldása ezrek számára sokasította meg azokat. Az Isten akaratát kereső és mindenben, még a legprózaibb dolgokban is teljesíteni akaró keresztény hívőnek minden munkáját is ezrek részére szaporíthatja meg Isten áldása. Tudás és jámborság, testi és lelki képességeinknek készséges felajánlása Isten szabad rendelkezésére ezernyi áldás forrásává változhatik.

A borról mondják, hogy megmozdul és forrni kezd a hordóban a szőllőtő virágzása idején. Az emberi szív Isten borának a hordója. Itt is forrni kezd minden nemes gondolat és érzelem, midőn azon az isteni szőllőtőn, amelyen ez a nemes bor termett: Jézus szent keresztfáján nyílni kezd Jézus öt szent sebének tüzes rózsája és nyiladozik szent arcának halványkék nefelejcse, és szederjes ajkáról hallatszik az eget is megrázkódtató szózat: Beteljesedett. Ez a szózat a legékesszólóbb magyarázata Jézus tanításának, melyet a Miatyánk ezen kérésébe lefektetett: Legyen meg a te akaratod. Mert hogy ezt hogyan értette elméletileg, azt megmagyarázta gyakorlatilag a keresztfán, ahol Szent Pál tanítása szerint: „megalázta magát, engedelmes lett a halálig a keresztfán". (Fil. 2, 8.) Mikor Jézus keresztfáján így kivirágozni látjuk az engedelmesség és áldozat virágát, csoda-e, ha forrongni kezd a mi lelkünk is Jézus áldozatos engedelmességének követésére? Ha nehezünkre esik Isten akaratának teljesítése bármely parancsának keresztülvitelében, gondoljunk Jézusnak halálig menő engedelmességére a kereszten, és máris könnyebbé válik számunkra az isteni parancsok követésének az útja. Mi is „magno corde et animo volenti" fogjuk akkor követni Isten akaratát, mint a Makkabeusokról olvassuk.

Az Isten akaratával ellenkező élet hasonlít a pocsolyás talajba belevert cölöpökön (makacs és haladni, belátni nem akaró rögeszmék) nyugvó épülethez, amely csak addig áll fenn, míg ezek az erkölcsi mocsár vadvizeitől mart pilóták ki nem rothadnak. Akkor aztán halomra dől az egész épület.

Akik nem Isten akarata szerint rendezik be és élik le életüket, azoknak az öregkora olyan szokott lenni, mint némely szegény öregasszony faluvégi eszterhéja: bomladozik és becsöpög rajta a kínos árvaság, az elhibázott élet szennyesen szitáló esője, befúj a mulandóság süvítő, ijesztő szele. (Schütz A.: Isten a történelemben.)

Az Isten akaratának a teljesítése akkor ütközik a legnagyobb nehézségbe és akkor kíván valósággal emberfeletti hősiességet az ember részéről, ha az ember ártatlanul szenved. Mert a ki nem kerülhető szenvedést Isten akarataként kell felfogni. A keresztény lélek ilyenkor mutatkozik be teljes nagyságában. A párizsi *Croix* két ilyen nagy keresztény hősnek a levelét közölte 1937 nyarán, melyeket halálraítélt és a vörösök által meggyilkolt fiatal spanyol tisztek írtak hozzátartozóiknak kivégzésük előestéjén.

Az egyik levelet egy fiatal diák írta, aki éppen a jogi államvizsga előtt állott, mikor ártatlanul a halálba kellett indulnia. — „Kedves Szüleim, — írja — mire ez a levél a kezetekbe jut, én már a föld alatt vagyok. Mert e hónap elején a népfront forradalmi törvényszéke halálra ítélt. A bűntett, amivel vádolnak, az, hogy Spanyolországot és a vallást védelmeztem. Hazámért és az Istenért az életemet örömmel és büszkeséggel adom oda. Ebben a pillanatban sokkal jobban megértem, mint valaha, hogy az ember élete nem az emberé, hanem az Istené, akit arra kérek, hogy legyen meg az akarata. Hiszen az ő akarata az, hogy Őt dicsőítsük és hogy Spanyolországon uralkodjék. Szeretett Szüleim, meg lehettek győződve róla, hogy ezek életem legboldogabb pillanatai. Lelkiismeretem tiszta és nyugodt, tudom, hogy a hazámért halok meg. Igy türelmetlenül várok a pillanatra, amikor Isten magához szólít. Halálomat ne fogadjátok szomorúsággal, hanem örömmel: Isten akarja és Spanyolországnak szüksége van véremre. Az égi magasságokból fogok mindenek fölött őrködni. Bocsássátok meg a fáradságot, amelyet nektek okoztam, bocsássátok meg hibáimat és mindazt, ami kivetnivaló volt bennem. Ugyanúgy, amiként szíveteket születésemkor eltöltötte az öröm és ugyanúgy, ahogy akkor ezért Istennek köszönetet mondtatok, most is örüljetek annak az útnak, amelyet az ő szent akarata nekem megjárni parancsol. Végtelenül hálás vagyok nektek azért a keresztény nevelésért, amelyben részesítettetek. Nektek köszönhetem, hogy mint bátor keresztény halok meg. Emeljétek fel ismét és ismét gondolataitokat Istenhez, gondoskodjatok arról, hogy ezt tegyék fivéreim is, és akkor Isten megadja nektek a kegyelmet, hogy mint én, igaz keresztényekként élhessetek és halhassatok meg. Utoljára ölellek át benneteket bensőséges szeretettel. Fiatok, Fernando, aki Istenért és Spanyolországért hal meg."

A másik levelet egy történelmi név viselője írta, De la Infantada herceg fia, aki levelét „Isten és Spanyolország felirattal kezdi. A levél dátuma „Pic de Limona lábánál, 1937 június 3-án". Szövege a következő: Forrón szeretett Édesanyám! Nagyon hosszú levelet szeretnék neked írni, de nincs bátorságom hozzá. E levélen keresztül veszek búcsút valamennyitektől, mert meg vagyok győződve róla, hogy még ma magához szólít az irgalmas Isten. Tehát nem foglalkozom a részletekkel, mert azokat kétségtelenül meg fogjátok úgyis tudni. Ami egyedül érdekel, az, hogy nektek valamennyiteknek szilárd bátorságot kívánjak. Nem szeretném, ha sírnátok, mert a másik életben boldogabb leszek, mint ezen a földön. Egész bizonyosan kemény ez az áldozat számodra, Édesanyám, valamennyiteknek az. De a jó Isten és a haza kívánja: nem vitatkozhatunk e fölött Istennel. Mondd meg atyámnak, hogy szívesen megkíméltem volna ettől a megpróbáltatástól, de lehetetlen. Ölel fiad, aki téged mégegyszer egész szívből átölel és odafönt vár. És most megyek Istenhez. Éljen Spanyolország! Francisco de Borgia." — Gyönyörű két dokumentuma az Isten akaratában való alázatos, keresztény megnyugvásnak. Mindkettő úgy hangzik szét világgá, mint Urunk Jézus megnyugvó sóhaja a Getszemáni-kertben a vérrel verítékezés kínjai között: Legyen meg ne az én, hanem a te akaratod, Atyám.

A jó Páter Petit első diadalútja

Irta: Endrődy László S. J.

Páter Petit exhumálása a Tronchiennes-i temetőben. (A második sor közepén, a püspök úr és a subdiakonus közt, karingben: R. P. Mauritius Schurmans, a Jézustársaság vicarius generalisa. — A háttérben jobbról, karingben: R. P. Miccinelli Károly S. J., a subdiakonus mögötti harmadik sorban, talárisban: R. P. de Kinder Róbert S. J. vicepostulator)

E szentéletű kedves páter vonzó egyénisége és megragadó lelkisége már jól ismert a magyar olvasóközönség előtt a *„Páter Petit Hajója"* c. könyvből. Ezért talán nem lesz érdektelen itt beszámolnunk Páter Petit ügyében történt legutóbbi eseményről. A szenttéavatási pör jelenleg második nagy eljárásnál tart, melyben már a *római Szentszék megbízásából* és irányítása mellett végzi vizsgálatait a helybeli egyházi bíróság.

Közben Páter Petit tisztelői a *tronchiennes*-i jezsuita noviciátus és lelkigyakorlatosház *100 éves jubileuma* alkalmából, a boltíves régi apátság épületének közvetlen szomszédságában szép tágas kápolnát emeltek Páter Petit oly nagyon kedvelt szentje, *Szent József tiszteletére.* A kápolna centrális kupola-épület, mely elöl kitágul a főoltár felé s éppúgy két oldalán is, az egyiken a *Páter Petit Emlékmúzeum* kis előcsarnoka, a másikon Páter Petitnek magában a kápolnában elhelyezett új, *díszes sírhelye* révén. A főoltár felett Szent József szép bronzszobra van, a négy mellékoltár szobrai azonban még nem készültek el. Az egész padozatot és az összes lépcsőket válogatott, pompás, fekete, szürke és fehér márványlapok fedik. Ez mesterien finom, ízléses munka. Hozzáértők a költségeket 600—700 ezer frankra becsülik. A legfőbb jótevő nevét, ki a díszes márványozást kívánta, az egy *P. de Kinder vicepostulatoron* kívül senki sem tudja, s ő is csak annyit mondhat róla: *„Páter Petit egy ismeretlen tisztelője".*

E díszes sírhelyre vitték át nemrég Páter Petit testét a közeli kis tronchiennes-i temetőből, hol közel 25 évig nyugodott. *1914-ben temették,* kevéssel a világháború előtt, melyet a szent öreg többször is és oly megrendítő szavakkal megjövendölt.

Az *exhumálás* megkapóan szép szertartással ment végbe. A menetet a jezsuita noviciusok és a harmadik próbaéves páterek fehér karinges, égő gyertyás sora nyitotta meg. A szertartást, püspöki gyászornátusban *Mgr. Coppieters Honoré,* Gand püspöke végezte. Jelen volt az *egyházi bíróság:* Callewaert kanonok elnök, Lejour és De Keyzer kononokok mint bírák, Blaton és Goossens al-promótorok és Schelfout és Philippe tisztelendő urak, a bíróság jegyzői. Mint *orvosszakértők* dr. Verstroten és dr. Vandeputte nyertek meghívást. A *Jézustársaságát* egyik legfőbb római elöljárója: *R. P. Mauritius Schurmans vicarius generalis* képviselte, *R. P. Janssens,* az *észak-belga tartomány főnökének* és R. P. Van de Vorst, tronchiennes-i házfőnöknek kíséretében. Mint a *Szentszék külön kiküldötte* jelen volt *R. P. Miccinelli Károly S. J.,* ki Rómában az összes jézustársasági szenttéavatási pörök generális postulatora. A meghívott vendégek közt voltak még azok, kiket Páter Petit ügye közelebbről érdekel és néhányan a régi lelkigyakorlatozói és lelki fiai közül, így *gróf du Parc* és

A belga-kongói jezsuita misszionárius páterek vállukon viszik Páter Petit koporsóját. Mögöttük a világi papság

vicomte Henri Davignon is, ki másnap bensőséges kis cikkében számolt be szeretett lelkiatyja e szép posthumus ünnepéről.

A temetőben a bíróság elnöke felolvasta a kánonjog megfelelő rendelkezéseit, s azután a kis temetői kriptából kiemelték a koporsót. Új püspöki beszentelés után, fekete bársonnyal leborítva, a noviciusok gyönyörű gregorián éneke mellett, fiatal jezsuita misszionárius páterek vállukon vitték az utcán s majd a noviciátus kertjének széles fasorai alatt a rendház egyik tágas termébe.

Ide már előre elkészítettek fehéren lefedett asztalokra mindent, ami az új temetéshez szükséges volt. Itt volt az új, ezüstfeszülettel ékes koporsó is és *Páter Petit új ruhái:* fehér ing, talár, harisnya, könnyű bőrtopánka. Igy rendje, még a halála után is, — amennyire lehetett — nagy szeretettel újraöltöztette. Ugyanitt széles *fehér pergamentre* tussal felírva a *jegyzőkönyv* szövege, csak a püspök és a tanúk aláírását és pecsétjét várta.

A koporsó felnyitását *ugyanaz a kedves öreg fráter végezte,* ki 25 év előtt leszögezte. Ekkor csak a püspök, az egyházi bíróság tagjai az orvosok és a 6 külön kijelölt tanú lehetett jelen. Páter Petit szelíd vonásai elég jól kivehetők voltak, bár teste a *mumifikálódásnak* még csak *kezdeti stádiumába* jutott. Az orvosok nagy szakértelemmel és még nagyobb óvatossággal

Az új koporsót elhelyezik a Szent József-kápolna fekete márvány sírhelyére. (Háttérben a középen R. P. Miccinelli Károly, Páter Petit ügyének római főpostulatora)

A szertartás végeztével a jezsuita páterek visszatérnek a Szent József-kápolnából a rendházba. (Jobbról a Jézus Szíve-szobor, Tronchiennes város felajánlásának emlékére)

órákhosszat dolgoztak Páter Petit újraöltöztetésén és új koporsóba helyezésén.

Végül a halottas kápolnává átalakított nagy beszélőteremben helyezték közszemlére a koporsót, mely előtt Páter Petit tisztelői talán *2 óra hosszat* vonultak el zárt sorokban.

Az öltöztetés és a nagy orvosi gondosság után, — mi tagadás? — jóval kevesebb volt látható Páter Petitből, mint a koporsó felnyitásakor. Még az arcára is áttetsző fehér fátylat borítottak. Elhaladva a koporsó mellett jól megnéztem a szent öreg fejét, jól látható ősz fürtjeit . . . és akkor szinte a füléhez hajolva szándékom volt megsúgni neki mindazt, amit magyar tisztelői oly bizalommal kérnek tőle!

A koporsót újra leforrasztották, lezárták és arasznyi széles piros selyemszalaggal átkötve az *egyházi bíróság lepecsételte* és így vonult Páter Petit megint díszes menetben az áhítattal térdelő nép közt, új fekete márvány sírhelyére, a Szent József-kápolnába. A lélekemelő gregorián ének dallama oly egyszerű és tiszta volt, mint a szelíd őszi napfény, mely besugározza a tájat.

A koporsó elhelyezése után a püspök úr — ki reggel 9-től, d. u. 2 óráig személyesen résztvett minden aktuson — még rövid, de lendületes beszédben méltatta Páter Petit erényeit, különösen dicsőítve *Jézushoz, Máriához, Józsefhez való nagy szeretetét.* Utána térdenállva elénekelték a *„Te Joseph celebrent"* kezdetű Szent József-himnuszt, majd állva a *Magnificat*-ot.

Páter Petit tisztelői ezentúl e szép Szent József-kápolnában fogják felkeresni sírját, itt imádkoznak majd és a lelkükben felidézik a kedves jó Páter Petit emlékét. Az emléke is mintegy az Ég felé emeli a lelket, mert ő itt a földön is egészen Istenben élt.

Figyelmeztető

A főnti címmel rovatot kezdünk meg az „*Utunk*"-ban. Nem ígérjük, hogy minden számban benne lesz, mert a többi anyagtól függ majd hosszúsága és rövidsége, avagy kimaradása.

A lelkiélet apróságairól, a vallásosság félrecsúszásairól, különös szépségeiről és különös hibáiról írunk majd e helyen kisebb közleményeket. Olyan témákról, amelyek nagyobb cikkekre nem alkalmasak, de rövid fölvetésük a lelkiéletre hasznos.

*

A templomajtóban találkoztam egy ismerősömmel. Alkalmazott valami nagyobb vállalatnál és vallásos hírben áll. Szemeit vörösre sírta odabent és egész magatartásán észrevehető volt a letörtség. Elpanaszolta, hogy nagy kellemetlensége volt a főnökével. Erősen, sőt gorombán leszidta, mert sokszor elkésik hivatalából és többször hamarabb ment haza. „Mennyit kell szenvednie az embernek! — sopánkodott. — És ha az Úr Jézus nem adna vigasztalást, borzasztó lenne!"

Nagyon igaza volt ennek az ismerősömnek abban, hogy az Úr Jézus megértő a szenvedőkhöz. A tűrést az erény magaslatára emelte és megfizet érette. A terhet hordozónak maga segít, amidőn még nagyobbat: a keresztet vonszolva példát adott a türelem hősies fokával. A panaszkodót részvéttel fogadja és már a meghallgatással enyhít keserűségén. Hiszen a meghallgatás tehermegosztás; a megosztott fájdalom pedig már csak fél fájdalom.

Az én ismerősöm azonban a vele történtekből csak azt vette észre, ami fájt neki. Azt, hogy összeszidták. A többire nem is gondolt. Azzal, hogy *miért* szidták össze és hogy ezért a miért-ért nem járt-e ki a szidás mint *büntetés*, már nem törődött.

Márpedig egészen más az, ha valaki ártatlanul szenved és egészen más, ha az elviselésre *hibája miatt* van szüksége. Az első esetben teljes címen várhatja, hogy az Úr Jézus segítsen neki szenvedni és vigasztalja meg. A másodikban sem taszítja el a megértő és jóságos Jézus, de mindenesetre helyénvaló lenne egy kis hibabeismerés és *javulásratörekvés*.

Ha tehát a velünk történtek miatt Istenhez járulunk, mint a gyermek atyjához, necsak azzal hozakodjunk elő, amit *velünk tettek*, hanem arról is számoljunk be, *amiért* tették és amit *mi* tettünk.

*

Nagyon sok lélek van, aki ugyanazon kesereg, mint a minap hozzánk érkezett levél írója, hogy: *„Nem haladok előre a lelkiéletben. Ugyanolyan gyarló vagyok, mint két évvel ezelőtt!"*

Elismerjük, hogy *egyes esetekben* az ilyen egy helyben topogó lélek komolyan elszomorodhat állapota miatt. Ámde vannak olyan körülmények is, amikor nincs ok a kesergésre. Az a sokat emlegetett közmondás: „Aki nem halad, elmarad", nem minden esetben igaz.

Az igenis megdöbbenhet a helyzetén, aki állandóan *ugyanazon körülmények között* él és mégsem halad előre a lelkiekben. Ellenben ha valaki *új kisértések* vagy *fokozott erejű* megpróbáltatások között nem kerül mélyebbre, nem kell kétségbeesnie. Az ilyennél mégis észlelhető némi javulás. Jelöljük csak az első panaszkodó tökéletlenségeinek, botlásainak számát 10-el, kísértéseinek pedig 100-al. Ha egy év mulva még mindíg 10 a hibáinak jelzőszáma, de nehézségeié is még mindíg 100, akkor baj van. Akkor valóban elmaradt és emberileg még jobban elmarad. Ellenben ha egy év mulva 10 a hibáinak értékjelzője és nehézségeié, kísértéseié 150-re szökött föl, akkor nem mondhatjuk, hogy elmaradt. Sőt bizonyos szempontból haladt.

Sok lélek lesz az egyoldalú és hiányos számvevés miatt kislelkűvé. A kislelkűség pedig baj és könnyen az elkedvetlenedésre, a további küzdelem ellanyhulására vezet. A lanyhán harcoló azután mindinkább több sebet kap és többet botlik, mert a test, a világ és az ördög csábításai vérszemet kapnak, midőn kisebb ellenállást éreznek.

Az ilyen csüggedésbe ejtő, egyoldalú számításnak rendesen az ördög a tanítómestere. Nem szabad tehát felülni neki.

Dr. Czakó

Irodalom.

R. Plus S. J.: **Papi elmélkedések.** Fordította: Uhl Antal. Budapest, 1938. Korda Rt. kiadása. 446 oldal. Ára 6.— P.

P. Plus ma Franciaország és Belgium egyik legismertebb aszkétikus írója. Könyveit a francia könnyedségen és szellemességen felül a gondolatok bősége, kerekdedsége, mély teológiai tartalom és a lelket megfogó érdekesség jellemzik.

Ezt az elmélkedési könyvét a munkával elfoglalt lelkipásztoroknak szánta. Épp ezért az egyes napokra szánt anyaga rövid, többnyire csak egy oldal.

Bámulatos bravúrral oldja meg azonban a rövidség mellett feladatát. Egy oldalon metódikusan feldolgozott elmélkedéseket ad a nélkül, hogy túlságosan vázlatosak lennének. Ezt a célját nem végletekig vitt tömörséggel, hanem ügyes anyagkiválasztással éri el.

Egész anyaga új és nem a régi gondolatok variálása. Mesteri beállításai és originális meglátásai vannak. Nemcsak dogmatikát ad és nem teologizál túlságosan, hanem élvezetesen tárja elő anyagát, úgyhogy az elmélkedő papnak nem kell megfeszítenie képességét, hanem könnyedén végezheti annak alapján az elmélkedés munkáját.

Nagy érdeme még a gyakorlatiasság. Nem marad meg az általános elvek és alkalmazások mellett, hanem mindig konkrét és olyan, hogy minden pap használhatja.

Könyvét sokban hasonlíthatjuk Huonder nagyon bevált papi elmélkedéseihez, azzal a különbséggel, hogy a németes szárazság helyett francia lendület van soraiban. Épp ezért könyve a magyar pap vérmérsékletének jól megfelel.

Conrad Hock: **Leitfaden für den asketischen Unterricht in Schwesterngenossenschaften.** Würzburg, St. Rita Verlag. Hat füzet. Ára a hat füzetnek: P 6.11 helyett P 4.59.

A szerzőnek nagy érdemei vannak az apácák lelkivezetésében. Ez a könyv szerzetesnőknek szánt különleges aszkétika. Nem ölel fel minden kérdést, hanem kiválogatta témáit.

Az első füzet a tökéletességről és imáról, a második az önmegtagadásról szól. A harmadik füzetben a tökéletesség segítőeszközeit és áldását tárgyalja. A negyedikben a három isteni erényről, az ötödikben a sarkalatos erényekről, a hatodikban a szerzetesnők állapotbeli kötelességéről beszél.

Az egyes fejezeteit pontosan osztja be és német alapossággal dolgozza fel. Képzettebb szerzetesnőink nagyon jó hasznát veszik, de őszintén megmondjuk, hogy a könyv nem könnyű olvasmány és meglehetős műveltséget tételez fel.

Dr. Conrad Gröber: **Handbuch der religiösen Gegenwartsfragen.** Herder, Freiburg im Bresgau kiadása. 1938. Ára 7.81 pengő.

A könyv tulajdonképen válogatott címszavak katolikus lexikonja. Több mint 300 címszó alatt olyan vallási vagy a vallást érintő fogalmakat ismertet, amelyeket korunk áramlatai kikezdtek vagy félremagyarázták. Összeállítója a freiburgi püspök és munkáját elsősorban Németország számára készítette a nemzetiszocialista mozgalmak által felszínre hozott kérdésekről. Ezeknek legtöbbje azonban általános érdekű.

Az egyes dolgozatok értéke különböző. Nagyobb hányaduk pompásan megírt, tömör és érthető, de elvétve akad silányabb kidolgozású is. Metódusában pozitíve jár el és sehol sem vitatkozik, hanem a katolikus tant adja elő. Anyagában nem szorítkozik a tisztán vallásos jellegű tárgyakra, hanem azokat is felöleli, amelyek mai eszmeáramlatban a vallásos kérdésekkel valamelyes kapcsolatban állanak. Intelligens katolikusok számára nagyon értékes munka.

Goodier S. J.: **Jesus Christus als Mensch unter den Menschen.** Tyrolia-Verlag. Innsbruck. 450 oldal. Ára: 10.89 P helyett 8.16 P.

Az utóbbi időben sok Jézus-életrajz jelent meg. Ezek egy része inkább aszkétikus irányú volt, tulajdonképen elmélkedések alakjában dolgozta fel Jézus szavait és tetteit, nálunk inkább az olvasóra való vonatkozás volt a főcél. Más Jézus-életrajz írók pedig ettől eltérően a tudományos kérdéseket helyezték előtérbe. A történelmi háttér és az evangélium eseményeinek összhangja, az evangélium szövegének hitelessége, a földrajzi, néprajzi vonatkozások, a kornak politikai mozgalmai és azoknak az eseményekbe való bekapcsolása stb., stb. azok a szempontok, amelyekből dolgoznak. A Jézus-életrajz íróknak egy harmadik és éppen nem a legkisebb csoportja teljesen más metódust használ. Ők az evangélium alapján mint jelen eseményt, hogy úgy mondjuk, riportot dolgozzák fel Urunk tetteit, szavait, tanításait. Megelevenítik az evangélium sorait. Ezek felhasználják mindazt, amit a tudományos életrajzírók megállapítottak, de a kétes kérdések megvilágításába, szövegmagyarázatokba nem mennek bele. Felhasználják azonkívül az aszkétikus írók módszerét is, de csak röviden kapcsolják anyagukhoz a lélekre való alkalmazásokat.

Goodier S. J. könyvében ezt a harmadik módszert alkalmazta, mégpedig igen szerencsésen. Jézust mint köztünk élő embert állította be, és néhol szinte látszólag túlságos realitással mozgatja, beszélteti. Ahogy az ember olvassa, mind jobban és jobban érzi azonban önmagán, hogy e reális leírás látszólag csak csontból és húsból álló embere a természetfeletti gondolatkört sugározza és cselekedetein átüt az emberinél nagyobb hatalom... Látszólag embert ír le Jézusban, de épp ezen a leíráson keresztül győzi meg olvasóját arról, hogy J é z u s több volt, mint ember: I s t e n volt.

Könyve nagyon érdekes olvasmány és főkép az intelligenciának melegen ajánlható.

P. Mateo: **Familien Weihe an das Herz Jesu.** Tyrolia-Verlag, Innsbruck. Ára: 1.32 P helyett —.99 P.

A Magyarországon ismeretes családfelajánlás gyökereiben P. Mateónak, a híres apostolnak köszöni eredetét. Ennek a nem is ájtatosságnak, hanem vallásos mozgalomnak és lelket átalakító eszköznek történetét, gyakorlatát írja le a kiváló szerző. Az elmélet mellett imákat, búcsújegyzéket stb. közöl.

Albertine Mäuser: **Advent- und Weihnachtsbüchlein.** Ára: 1.98 P helyett 1.49 P.

Az ádventi és a karácsonyi idő poétikus hangulatánál fogva legalkalmasabb a néplélek lefoglalására, de egyben arra is a legmegfelelőbb, hogy a nép lelkét foglalkoztassák. Ebben a könyvben nem annyira népájtatosságokat és ádventi játékokat, verseket gyüjt össze a nép körében a szerző, mint inkább irodalmi színvonalú anyagot ad az ádvent muzsikáiról, játékairól, népfoglalkoztatásairól, karácsonyi versekről, énekekről, jelenetekről. Igen kitünő anyagot találunk benne.

P. Raoul Plus S. J.:

PAPI ELMÉLKEDÉSEK

Fordította Uhl Antal.

Erre a könyvre azt fogja mondani minden pap, ha három oldalt olvasott belőle: **ez nekem való!**
A híres francia páter annyira eltalálta a magyar papi karakter ízlését, gondolatkörét, hogy úgy látszik, mintha külön a magyar papságnak írta volna munkáját. Elmélkedései rövidek, élénken lendületesek és gyakorlatiasak. Minden elmélkedés alig több másfél oldalnál.

Ára kartonkötésben P **6**
díszkötésben „ **8**

Egy egész évre való kitűnő prédikáció. Tagadhatatlan, hogy a sok prédikációs könyv között nem mindegyik használható mindenki számára.

DR. MAGDICS IGNÁC:

Krisztus világossága

cím alatt megjelent 2 kötet prédikáció. Ez a praxisból való és olyan embernek munkája, aki egy egész életet töltött el a hitoktatásban. Itt megtanulta, hogyan kell egyszerűen és világosan, de mégis érdekfeszítően és tanulságosan beszélni. Mindezek a szükséges tulajdonságok bravúrosan kifejezésre jutnak prédikációiban.

Ez a két kötet évekre elegendő anyagot nyujt minden lelkipásztornak.

Ára kartonkötésben kötetenként P **5·50,** díszkötésben P **7·50.**

A vasárnap megszentelése

Szent István évében az Akció Katholika egyik programmpontja lesz. A megszentelés alatt azonban nemcsak a munkától való tartózkodást érti a katolikus ember, hanem az áldozat bemutatásán kívül, a lélekkel való foglalkozást is. Ehhez nagyon alkalmas mű:

DR. GÁLOS LÁSZLÓ:

Vasárnapok, ünnepnapok

című könyve, amely minden vasárnapra és ünnepre lelkiolvasmányt ad. Anyaga a vasárnap liturgikus szelleméből való, érdekes, gyakorlati és mindenkinek alkalmas.

Ára kartonkötésben P **6·50,** díszkötésben P **8·50.**

A kiadóhivatal

kéri a hátralékos előfizetések szíves beküldését.

P. Csávossy nyugtája Mária Margit nővér boldoggáavatására küldött adományokról: 50·— P Gundel Károlyné Budapest, Merva Imre prépost Kispest, Thurnfeldi Visitatio-zárda, 41·— P Korda útján Budapest, 30·— P Nagykikinda többen együtt, 10·— P Bor Sándorné Budapest, 9·— P (két dollár) Miss Irene Thomas Campbell, Ohio, Amerika, 5·— P Gerőly Mária Tapolca, Lassan Julianna Budapest, 3·— P Gémes István Battonya, Major Anna Battonya, Póor Sándor Budapest, 1·— P Bozzay Ödönné Budapest, Gyüre Pál Nagykáta, özv. Jantyik Mihályné Békés, Schummer Szilárd Szombathely.

Új német könyvek:

Wild: **Das fliessende Gottesjubel.** Ára **P 8·25** helyett **P 6·20.**

Hefele: **Das Unbedingte.** Szemelvények Sziénai Szent Katalin műveiből. Ára **P 4·60** helyett **P 3·46.**

Lagardere: **Vom guten Leben.** Egy lelkipásztor levelei. Ára **P 5·60** helyett **P 4·22.**

Új magyar könyvek:

R. Plus S. J.—Uhl Antal: **Papi elmélkedések.** Gyakorlatias, rövid, frappáns elmélkedések lelkipásztorok részére. Ára fűzve **P 6·—,** kötve **P 8·—.**

Endrődy László S. J.: **Szeretettel, szenvedéssel . . .** Kaszap István elmélkedései. Ára **P 2·20.**

Dr. Szántay-Szémán: **A pápaság az orosz ortodoxia tükrében.** Adatok az orosz úniós probléma munkálásához. Ára **P 2·80.**

Bittenbinder Miklós: **Az Egyház és állam viszonya.** A 13. és 14. század fordulóján az állambölcselőknél és kánonistáknál. Ára **P 3·20.**

Gyetvai Péter: **A vallás körüli felségjogok.** A magyar közjogászoknál és kánonistáknál. Ára **P 4·—.**

Pintér Jenő: **Magyar nyelvvédő könyv.** II. kiadás. Ára **P 2·—.**

Nagyfalusy Lajos S. J.: **Regnum Marianum.** Visszapillantás a 900 éves évfordulón. Ára **P —·80.**

Petróczy István: Légvédelmi képes káté. Ára **P 1·70.**

Krisztus Király-beszédanyagok:

Dr. Tóth Tihamér: **Krisztus Király.** A híres szónok a modern társadalom minden kérdését tárgyalja Krisztus királyságáról 26 szentbeszédében. Példákkal illusztrált, színes, megkapó előadásai páratlan hatásúak. Ára fűzve **P 8·—**, kötve **P 10·—.**

P. Bíró Ferenc S. J.: **Ünnepi beszéd Krisztus királyságáról.** Ára **P —·40.**

Horváth Sándor O. P.: **Krisztus királysága.** Ára **P 3·60.**

P. Lányi Ede S. J.: **Jézus Krisztus királyi felségjoga.** Ára **P —·40.**

Példatár:

Fattinger—Solymoss O. S. B.: **Tanít az élet.** Rendszeres, modern, az életből vett eseményekből összeállított kitűnő példatár. A híres osztrák hitoktató nagysikerű példatára I. és II. kötetének legkitűnőbb példáiból állította össze Solymoss tanár hatalmas, háromszáz oldalnál terjedelmesebb kötetét. Ára fűzve **P 6·80,** kötve **P 8·80.**

Leánykönyvek:

Gerely Jolán: **Hivatás vagy robot.** A munkát ismerteti katolikus szempontból. Ismerteti a különböző női pályákat és hasznos tanácsokat ad. Ára kartonkötésben **P 3·—,** kötve **P 4·30.**

Gerely Jolán: **Ki vagyok?** A modern leányélet minden változatán átvezet, minden veszélyt, minden problémát láttat és fejteget s minden kérdést felvezet a legnemesebb leányideál, a Szűzanya zsámolyához. Ára kartonkötésben **P 3·20,** kötve **P 4·70.**

P. Müller Lajos S. J.: **Leányhivatások.** A leány élethivatásáról szól fínom tapintattal, bölcs tanácsokkal, nagy lélek ismerettel. Ára **60 fill.**

Wágner: **Mai lányok életstílusa.** Hét, mai korban élt, szentségre törekvő leány élete. Ára kartonkötésben **P 1·50,** kötve **P 2·80.**

Sylvain: **Aranyszilánkok.** Jóságra, szeretetre nevelő fínom, kedvesen rábeszélő, világhírű munka. Két önálló kötet. Ára **P 1·20,** kötve **P 2·70.**

SAJTÓ ALATT:

Müller Lajos S. J.: **Harmatozzatok egek.** Elmélkedések Ádventtől Gyertyaszentelő napjáig. P. Müller Lajos S. J. közkedvelt elmélkedési könyvsorozatának III. kötete.

A köztünk élő, a mai világ nehézségeit osztó, de ezekkel megbirkózó lelkek megnyilatkozásai tagadhatatlanul a leghasznosabbak a tökéletességre törekvőknek. Úgy gondolhatja az ember, hogy helyükbe állhat, eszméiket magáévá teheti és akkor életszentségükre is eljuthat.

Ilyen kiváló ember volt Kaszap István, a nemrégiben elhalt keményveretű, mélységes lelkiéletet élő ifjú, akinek elmélkedéseit, lelki naplóját

P. ENDRŐDY LÁSZLÓ S. J.:

Szeretettel, szenvedéssel...

című munkájában most adta ki. A mű
ára . . . . . P **2·20**
díszkötésben . . . . . P **3·50.**

AZ EUCHARISZTIKUS KONGRESSZUS ÜNNEPI UJSÁGJA

csak kevesek kezébe juthatott el. A nagy napok alatt 3 szám jelent meg belőle és Budapest utcáin árulták őket. Minthogy a közönség két csoportban járt a Kongresszuson, csak egyesek tudták valamennyit beszerezni. A Korda néhány száz példányban megszerezte a megjelent számokat és mind a hármat postaköltséggel együtt **40** filléres kedvezményes áron küldi meg azoknak, akik a **40** fillért vagy készpénzben vagy levélbélyegben előre beküldik.

Új breviárium kiadás:

Az olasz **Marietti** cég kisebb alakú, de igen erős és jól olvasható betűjű breviáriumot adott ki. A **Psalterium** és a **Commune** állandó, a **Proprium de tempore** és a **Proprium Sanctorum** füzetes kiadásban beilleszthető a bőrkötéses táblába. Előnye még, hogy a **Proprium Hungariae** is hozzá van kötve. **Minden officium megvan benne,** a legújabbak is.

Ára páratlanul olcsó!

Bőrkötésben vörösmetszéssel P **28·—**
Bőrkötésben aranymetszéssel „ **32·50**

A könyvek megrendelhetők a Korda könyvkereskedésében, Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 3. szám.

Nyomatott: Korda R. T. nyomdájában, Budapest, VIII., Csepreghy-utca 2. Igazgató: Dr. Czapik Gyula.

1938. november 1. V. évf. 3. szám.

Utunk

a lelkiélet havi folyóirata

A tartalomból:

Bangha Béla S. J.: Rémek és remények. — Dr. Szivós Donát O. S. B.: Éleinézés a halottaknapi gyertyák fényénél. — Petrucz Antal S. J.: A vándor . . . — † P. Biró Xav. Ferenc S. J. irataiból: „Hasonló akarok lenni Hozzá." — Pintér József: Égnek a mécsek. — Müller Lajos S. J.: A Szentek mint emberek. — Melau Ferenc: A halál fotográfiája. — Dr. Petró József: Hivatás és tiszta szándék. — Dr. Schmiedt Béla: A füszál ereje. — Schnaffner Szigfrid O. S. B.: Mindenszentek Királynéja. — Rótt Antal S. J.: Körkép az életből. — † P. Biró Xav. Ferenc S. J. irataiból: Mindenben keressük Istent . . . — Dr. Tótt Kálmán: Mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma. — Irodalom.

Korda R.-T. Kiadása Budapest.

„Utunk" szkétikus folyóirat. Megjelenik a szünidő kivételével minden hó 1-én. — Felelős szerkesztő: dr. Czapik Gyula. — Kiadja: a Korda Rt. (Igazgató: dr. Czapik Gyula.) — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 3. szám. Csekkszám: 42,881. Telefon: 1—361—85. Fiókkiadóhivatal: Korda-fiók, Szeged, gróf Apponyi-utca 20. szám. — Csehszlovákiai főbizományos: Szent József könyvkereskedés, Pozsony. Előfizetése portóval 28 cseh korona. Romániai főbizományos: Magyar Lapok Kiadóhivatala Oradea. Str. Regele Carol II. No 5. Románia. Előfizetési ára 175 lei.

Előfizetési ára félévre 1 P 80 fill. — **Egyes szám ára 40 fill.**

Griger Miklósról, erről a nemrég elhúnyt pap-politikusról, aki közéleti szereplésében bizony sok sebet osztogatott és sok sebet kapott, kevesen tudják, hogy menynyire érzelmes ember volt. Ennek egyik jelensége, hogy nemcsak a töltőtollakat és a körmöcbányai emlékeket gyüjtötte, hanem valóságos kis múzeuma volt a halálra vonatkozó képekből, szobrokból. Halála előtt nem sokkal e gyüjteményét mutogatta valakinek és ilyen magyarázattal szolgált hozzá: „Valamikor, amikor még fiatal és egészséges voltam, érdekelt a felfogás, ahogy a művészek a halált látják. Szomorú, hogy valamennyi csupán a pusztító kaszást, a mindenből kiforgató rémet ábrázolja. Hát hiszen ebben is van igazság. Ámde hol van a keresztény embernek a halál fölött is örvendő, megnyugvó lelkisége? Hol vannak azok a művészek, akik Assisi Szent Ferenc szellemében „Halál-testvér"-nek neveznék a kimúlást? Sok képet, szobrot gyüjtöttem össze a halálról és ilyeneket is kerestem, de megvallom, alig találtam."

Nagyon igaza volt ennek az elhúnyt pap-politikusnak. De nemcsak a halál ábrázolására áll ez a panasz, hanem az élet megnyilvánulásának sok-sok más terére is. Amint az emberek nagyobb része a halálban csak a földi pusztulást szemléli, úgy az életnek sok-sok más kérdését is csupán földi szemmel és a földi érdekek szerint értékeli. Nem látják meg, hogy a halál nemcsak a testi életet pusztítja el, hanem megnyitja az égnek és örökkévalóságnak kapuját. Éppenigy sok más dologban nem tekintik, hogy ezer és ezer cseppnyi keserűség mellett mennyi lelki édesség van még. Ők csak az árnyékot nézik, de arra nem gondolnak, hogy az árnyékon kivül ott van a fény is. Hiszen csak ott van árnyék, ahol fény is van.

Az Utunk *folyóirat nemcsak földi szemszögből nézi, boncolgatja és értékeli a dolgokat és elveket. A földi szempontokat is meglátja. Ámde az egész igazságot öleli fel és ezért a földi szempontnál nem állapodik meg. Ez csak az árnyék az Ő számára, amelyikben sötétebb vonások is lehetnek, de mellette látja és inkább becsüli a fényt: a lelki oldalt és az égi vonatkozást. Ennek a folyóiratnak minden cikke tudatosan iparkodik, hogy elkerülje az egyoldalú értékelést. Földet és eget egyaránt megbecsül. Folyóiratunknak ez az egyoldalúságtól távolálló törekvése néhány évi fennállása alatt megbecsülést szerzett és ragaszkodó, megértő olvasótábort eredményezett. Ennek az olvasótábornak egyike hozta a másikat. És ha volna még ennek a folyóiratnak olyan kedvelője, aki eddig még nem szerzett előfizetőtársat, vagy olyan lenne, aki csak egyetlen ilyent toborzott, kérve-kérjük, mutassa ki tettekben ragaszkodását. Aki egy előfizetőt sem szerzett eddig, szerezzen legalább egyet, aki pedig egyet hozott, hozzon még egyet!*

Rémek és remények*

Irta: Bangha Béla S. J.

Valahányszor a közelünkből ragadsz el valakit csontkarú Rém, valahányszor közelről hull reánk az árnyékod: felrezzenünk és érezzük, hogy jaj, mennyire nem biztos ez a mi földi életünk! Harcolhatunk alkothatunk, a találmányainkkal bámulatba ejthetjük egymást, játszhatunk, enyeleghetünk — lehet itt háború és béke, munka vagy fürdőző pihenés, hivatal és politika, hajsza a pénz s a dicsőség után csendes otthon és viruló egészség: te mindig itt vagy a háttérben. Mindenütt itt leselkedel, itt puhatolsz és kísérletezel és készíted az utadat. Halk félelmetességgel újra meg újra jelt adsz magadról s egyre küldöd az intőcédulákat, hogy nem felejtettél el minket. A magadénak számítasz valamennyiünket változatlanul és kérlelhetetlenül. Hideg lehelleted mindannyiszor sápadttá fehéríti az arcunkat s a szemünkre kiülteti a halálfélelmet.

Mert bizony félünk a haláltól, akárhogy tagadjuk s akármennyire nem akarjuk és bármennyire értelmetlennek is hirdetjük. Valahányszor megint egyszer felágaskodik előttünk az árnyékod, félelmetes Rém, s meghangosodnak a lépteid, valami furcsa borzongás fut rajtunk végig, egy hideg és kellemetlen érzés. Olyanféle, mint amikor egy betegnek megmondják, hogy nincs remény többé. Vagy amilyen

azoknak a szerencsétlen arzénes gyilkosoknak a szájára ülhetett ki, mikor megmondották nekik, hogy nincs kegyelem, tessék készülni, holnap hajnalban lesz a kivégzés.

I

Mi a félelmetesebb: a halál maga, vagy az elmúlás, *a tovább nem élés?* Majdnem inkább ez utóbbi. Szörnyű gondolat, kegyetlen és rossz szájíz az: nem lenni többé! Majd megy minden tovább a maga útján, de — nélkülünk. Az emberek járnak-kelnek, tesznek-vesznek — nélkülünk. Tovább is lesznek nagyszerű ünnepségek, parlamenti csaták, nemzetközi bonyodalmak, sportesemények és hangversenyek, vihar és napsütés, tavaszok és nyarak, problémák és kacagások — s mi azalatt megkuporodott fekvésben sárgulunk, fakulunk, aszunk és bomlunk szét a sírban. Pergamenné száradt bőrrel, kiszáradt ajakkal, porló tagokkal. Hat deszka közt a földbe zárva. Pedig: „Úgy vágyunk élni!"

Mert hát oly szép az élet! Igaz-e?

Sajátszerű dolog: amíg az ember él, egyre azon panaszkodik, milyen nehéz az élet. Csak amikor ki kell mennie belőle, jajgat valamennyi szörnyen, hogy ne, csak ne még! Bizonnyal nem az életet magát tartja az ember valami nagy értéknek, a mindennapi robotot, gondot és csalódást, azzal a kevéske örömmel, amit az élete nyujt. Hanem talán főleg azért nem akar elmenni innen, mert ezt az életet megszokta, ismeri, a másikról pedig nem tudja még milyen, hova visz és mire hív.

Az ember a szokás rabja, Gewohnheitstier s mint a madár a fészkét s a medve a barlangját, szereti azt a kis szögletet a világmindenségben, ahol eddig lakott, amit megszokott s ahol a sorstársai élnek. Lehet az nagyon kevéssé idillikus, de az ő megszokott helye. Megszokta az övéit, rokonait, ismerőseit, megszokta az otthonát, a bútorait, a képeit a falon, a hivatalát, a munkáit, az utcáit, azt a kis világot, amely körülveszi. Nem tudja elgondolni, mi lesz, ha mindez elmúlik mellőle, megszűnik, tárgytalanná, értelmetlenné válik. A legmegszokottabb fogalmak és cselekvések feleslegesek lesznek számára: többé nem öltözködik, nem kel fel és nem fekszik le, nem néz órát, nem eszik és iszik, nem lát feleséget s gyermeket maga körül, nincs többé ujság, villany, pénz, szerszám, még levegő sem: abban a másik világban, ahová megyünk, az életnek ezek a megszokott járulékai, eszközei, rég ismert körülményei nincsenek többé.

Még ezt a testet magát is itt kell hagynunk. Különös dolog: ezek a csontok, bőrök, izmok, rostok, inak s idegek, ezek az érzékszervek mind — nem jönnek velünk! Vége a látásnak, hallásnak, szónak, tapintásnak. Vége azoknak a műveleteknek, amelyekkel ezt a testet öltöztettük, gondoztuk, fürösztöttük, szépítettük, gyógyítottuk, gyakoroltuk.

Zenevirtuóz voltál? Csodálatos ügyességgel kezelted a zongorát, a hegedűt? Sportember voltál? Senki sem ért utol a diszkoszvetésben? Úszásban, labdarúgásban? Mesés sebész voltál s kezed biztosan vagdalt az emberi test bonyolult szövedékeiben, mintha játék volna az egész? Vagy délceg és ragyogó voltál, egy Adonis, egy Helena s a puszta megjelenésed lázba ejtette azokat, akik közt megfordultál? Nézd: ennek most mindnek vége. Egyetlen zenedarabot el nem játszhatsz többé, egyetlen teniszlabdát el nem röpíthetsz, egyetlen operációt végre nem hajthatsz s egyetlen lépést sem tehetsz többé. A test volt s nincs többé...

A test s a testnek a világa. Mindaz, ami körülvett s amiért lelkesedtél. Tudod-e, milyen kicsiny az ember? Milyen csacska és bohó? Hogyan örül mint a gyermek a csillogó semmiségeknek, amelyek közt az élete folyik? Egy kis dicsőségnek, egy kis kitüntetésnek, egy kis politikai fontoskodásnak, egy csinos arcnak, egy hízelgő szónak? Mint a kutya a csontjain, úgy rágódik az ember is boldogan, de napokon, éveken át, a maga kisded nagyságain!

Milyen képzelődők vagyunk mi emberek! Hogyan tudunk büszkélkedni s fennhéjázni, ha egyszer egy hajszállal magasabbak vagyunk, mint a többi porszemek, mint a többi hangyatársaink! Ha cifrább színű rongyokat akaszthatunk a derekunkra vagy takaros, máslis szalagocskákkal és fényes pléhdarabokkal ragaszthatjuk körül a mellünket! Ha egy morzsányival többet tudunk, mint a nálunk még tudatlanabbak s valamivel több ezüstpengőt csörgethetünk a zsebünkben, mint a nálunk még szegényebbek!

Hogyan szeretünk címeket szerkeszteni magunknak, megkülönböztetésül a többiektől: tekintetes hangya, nagyságos hangya, méltóságos hangya, kegyelmes hangya és így tovább! Hogyan akasztunk furcsa kis címereket, színeket és rongyokat a házunk falára s milyen büszkék vagyunk rá, hogy ismerjük az őseinket — pedig egyikünknek sincs több vagy kevesebb őse, mint a másiknak!

S hogyan el tudunk merülni ebben a sok zsibvásári semmiségben! Mint a gyermek a gyermekszobában, naivságok egész tengerével áltatjuk magunkat szüntelenül s közben nem érünk rá, jaj talán egy egész hosszú életen át nem érünk rá az egyetlen nagy és fontos kérdéssel foglalkozni, hogy mi lesz azután? Hogy mi lesz velünk odatúl? Egy örök élet nem számít nekünk, csak a jelen múló percei! Az Isten országának aranyhegyei nem fontosak nekünk, de görcsösen markolunk bele a homokba: ez a miénk, mi itt akarunk lenni s maradni! Ez a sárgolyó a hazánk és otthonunk, nem tudunk meglenni ennek a porhalmaznak rongyai s buckái: gondjai, harcai, bűnei, ostobaságai és gyerekességei nélkül! Mert nekünk ez kell: önámítás és lázas élvezet, eszem és iszom, vér és hús, és nem hiszünk olyan létben, amelyben más is van, mint kacat és Teleki-tér, és cifra nyomorúság...

Ezért félünk a te jöttödtől, csontkarú Rém!

Félünk a te sokféle arcodtól, sokféle és sokszerűen nyugtalanító zörgésedtől. Öregedéstől, betegségtől, készenléttől. A nagy dolgoktól, amelyek utánad következnek vagy következhetnek. Nem, nekünk nem kellenek nagy dolgok, kolosszális dolgok. Nekünk kicsiny dolgok kellenek. Kicsinyek szeretnénk maradni örökké. Mindíg itt, ebben a hangyabolyban, ebben a szögletben. Egy katicabogár távlatai között! Csak nem nézni messzebb s nem hágni magasabbra soha!

S azért nehéz mosolyognunk, valljuk meg, még nekünk, hívőknek is, valahányszor eszünkbe jut a Rém. Azért nehéz bíznunk, amikor az Úr atyai keze int és sujt! Ezért nehéz felfelé szállnunk, mert oly hallatlan erővel, oly görcsös öleléssel, oly vaspánttal karol át minket s fog körül a földiség!

II

S nemcsak az elmúlás rémít, hanem a halál maga mint tény is, mint *esemény és élmény*. Nagyon sötét

az út, amely ebből a világból a másikba átvezet. Szűk és fekete sikátor. Ijesztő kapualja, amely fuldoklással, hörgéssel, vonaglással iszonyatos. Vadállatok vicsorítják rá az átmenőre a fogukat s fekete, kegyetlen, mefisztói arcú rablólovag áll a sikátor elején: te, félelmetes Rém! Egy rabló, aki mindenünket elveszi és mindenünkből kifoszt, irgalmatlanul és kérlelhetetlenül.

Hogyan elbánsz te velünk, halál! Mit hagysz meg belőlünk, jaj, mit hagysz?! És milyen hosszasan gyötörsz meg előbb! Lefonnyasztasz, lesoványítasz, megfakítasz és megtépsz! Szomorúság ránk nézni, ha egyszer ránk tetted a kezedet! Hogyan összecsuklik előtted az ember egyszerre! A legerősebb is! Hogyan konyul le, mint az elszáradt virág! Hogyan vergődik, tépődik, hánykolódik, míg végül te, a hústalan és izomtalan csontrém leszel úrrá rajta.

Igen, halál, te félelmetes és sötét lovag, megvalljuk őszintén: félünk tőled. Még mi keresztények is, még mi, Krisztus hívei is. Félünk tőled a természetünk szerint. S keresztény életbölcseségünknek minden túlvilági fényességére szükségünk van, hogy megértsük, hogy *mégsem szabad félnünk tőled!*

Mert, sötét lovag, téged is az Úristen küldött. Neked is a mi üdvösségünket kell szolgálnod! Ezt a sötét sikátort is az Úr keze építette: áldott legyen ezért is! Át kell mennünk rajta, a testünknek le kell roskadnia, el kell hullania, fájdalmasan, megalázottan, riasztóan és szégyenletesen meg kell rokkannia. Mert meg kell bizonyosodni, hogy csak másodrangú tényező lehetett a lélek mögött, mert diadalmaskodni kell a szellemiség fölényének az anyag felett, az örök élet szuperioritásának, felsőbbszerűségének, egyedülvaló értékének minden földiség és evilágiság és minden talmi ragyogás felett!

Hát azért ám fenyegess, sötét lovag, félelmetes Rém, sírásóm, megrablóm és gyilkosom! Fenyegess csak, ahogy akarsz! Én azért mégis tudom, hogy fölötted és mögötted egy atyai szem mosolyog felém, egy atyai kéz int biztatóan s egy atyai kar tárul ki örök ölelésre!

III

A Rémnek van egy hatalmas ellenfele s legyőzője: a remény. A *keresztény remény.*

Tudjátok, hogy a keresztény remény micsoda? Hogy a legcsodálatosabb, leghatalmasabb erősségek egyike a világon?

Mi is az a keresztény remény? Egy felvetett arc, mely nem fél a haláltól! Egy bizakodó pillantás az égre, amely azt mondja: ha az Isten velem van, rajtam nem foghat ki sem ördög, sem sír, sem enyészet. A remény egy megnyugvó ráhullás az Isten kezére. Egy engedelmes és magabiztos főhajtás, amellyel elfogadjuk a bajt, a halált, annak minden borzalmát és mosolygunk hozzá! Bátorság, amely szembenéz a félelemmel s egy összeomló élet minden veszendősége mellett is felcsillan szemében a győzedelmes biztosság. Az a tudat, hogy bátran és vakon el lehet fogadni mindent, amit az Isten küld, mert ő hű és jóságos, gazdag és könyörületes. Hogy az Isten végzései lehetnek keserűek, de el kell fogadni, mint a keserű orvosságot, mert tudjuk, hogy jó kéz nyujtja és szerető szív gondolta ki számunkra. Ostor, kés, égető fáklya, s mégis minden rettenet mögött egy nagy-nagy szeretet!

Hinni és bízni abban, hogy más élet is van, mint aminőt megszoktunk és megtanultunk. Hogy nincsen vége a gödörbe hullással mindennek. Sőt, hogy csak az eleje kezdődik vele mindennek! És hogy minden síri pompa és fekete enyészet, minden kilöketés ennek a világnak a dolgaiból és minden száműzetés ennek a tejútnak ebből a csillagmezejéből: egy borzalmasan erős, de ugyanakkor minden anyainál lágyabb kéz munkája. Hogy nincs szerelmes jegyes, nincs becéző szülő, aki simogatóbban s forróbban ölelne, mint ahogy az Isten ölel, amikor majd klinika és kórház, rák és szepszis, koporsó és temetői rettenet végül is feloldódik az ő elérésében és boldog látásában.

Hinni ezt és ráhagyatkozni az Atyára, aki mindezt intézi! Kicsi gyermekként símulni az ő rendeléseihez s bízni benne, hogy ő *van* és hogy ő *jó.* Hogy ő megbocsát és megtisztít és feltámaszt s a veszendő helyébe új életet ad. Ez az új élet elmondhatatlanabbul szebb lesz és jobb, virágosabb, verőfényesebb, könnytelenebb és szennytelenebb, mint emez! És örülni ennek! Boldog türelmetlenséggel várni a napot, amikor ennek az itteni színpadnak a kárpitja leszalad és helyette felszáll a másiké, a szebbé, az örökebbé!

Ez az a csodálatos erő, amelyet keresztény reménynek nevezünk.

Rém-e vagy remény? Melyik legyen úrrá felettem? A kérdés, mihelyt így világosan felvetem, nem is kérdés többé.

*

Tudod, miért fél a legtöbb rossz keresztény a halál utáni dolgoktól? Mert az Istentől fél, aki — jól tudja, vagy legalább is jól sejti — odatúl mint Bíró várja.

Bár fogadnák meg a szentágostoni tanácsot: „Ha menekülni akarsz az Isten*től,* menekülj az Isten*hez!*" Mily boldog, enyhe és bizodalmas halál az, amellyel szemben a lélek a meghitt barátság és tanítványi, alattvalói bizalom hangján imádkozhatja: Uram, a te kezedbe ajánlom lelkemet! Jézus Szíve, benned kimúlók reménysége s minden szentek és üdvözültek gyönyörűsége!

* Részlet a szerzőnek sajtó alatt levő „Örök élet igéi" IV. „Béke veletek" című remek beszédsorozatából.

MOST HAMU

A bajor határ közelében, a hesszeni Seligstadtban levő apátság ősrégi templomában egy híres lovag van eltemetve.

Sírkövén — a neve után — kitüntetéseinek, viselt méltóságainak hosszú sorát felvésette. Hadd lássa az utókor is, ki volt hajdan a sírüreg néma lakója.

De nem lehetett az illető csupán külsőséges hiúságok embere, — mert méltóságainak hosszú sorát — külön kiemelt betűkkel e két szóval zárta le:

„Nunc cinis" — „Most hamu."

*

Megfontolásra érdemes!

Életnézés a halottaknapi gyertyák fényénél

Irta: Dr. Szivós Donát O. S. B.

I. Pogányok és hívők a temetőben.

Tegnap este lángok gyúltak a sírokon. Annyira csillagtalan volt a felhős novemberi ég, mintha minden csillag a sírokra hullott volna. Máskor nem szeretjük a temetőt, de tegnap odahúzott a szívünk. Halottak napján pedig, mikor talán még égnek a halottaknapi gyertyák a sírokon, az egész katolikus világ templomaiban requiemet búg az orgona és Jézus vérharmatja hull a keresztfáról, hogy enyhítse a szabadulás és boldog megnyugvást váró boldogságszomját. A templomok közepén virágos ravatal. Körülötte gyertyák égnek. Gondolatban körülálljuk ezt a ravatalt, hisz ez a ravatal enyém is, a tiéd is, mindenkié.

Tegnap is, mikor virágkoszorús sírhantjainkat körülálltuk és ma is, mikor gondolatban itt állunk mindegyikünk ravatala mellett, mélyen lehajlik a fejünk, melyet máskor oly magasan hordunk. Ajkunk, mely máskor a lüktető élet és mámoros öröm himnuszát dalolta, most imát suttog. Imára kulcsolódik a máskor ökölbeszorított kéz. Némán, meredt szemmel bámulunk bele a halottnapi gyertyák remegő lángjaiba és a lángok drágaköveken: emberkönnyeken törnek meg és elárulják, hogy ma merünk emberek lenni, ma merünk titokban még sírni is, mert ma nem szégyeljük a könnyet, hisz ma szeretteink ünnepe: halottak napja van. Ma nem szégyen a könny, ma még a térdrehullás se férfiatlan. Ma ünnep van.

Ünnep?! Nem furcsa ez?!

Érdekes... A pogány Róma csak a tavasznak, az erőtől és vidámságtól duzzadó életfakadásnak szentelt ünnepet, de az elmúlásnak, a halottaknak nem. De nem is csodálom ezt, hisz annyira szerelmese volt a lüktető, örömrózsás életnek, hogy félt még az elmúlás gondolatától is, annyira, hogy bár megsiratta halottait, mégis engeszteléseket tartott, hogy még az emlékük se járjon vissza kísértetként az élők közé. A másvilági életbe vetett hit nélkül életet habzsoló pogány félt a síroktól és a temetőktől.

Én megértem az életszerelmes pogányság irtózását a halál gondolatától... Én megértem, hogy „Londonban tilos a halottaskocsinak végigmenni az utcákon, mert nem akarják, hogy a halál diadalmenete megállítsa az élet diadalmenetét. Én megértem, hogy Kaunitz kancellár előtt nem volt szabad kiejteni ezt a szót: halál, mert idegsokkot kapott." Én azt is megértem, hogy gyermekeink és önmagunk előtt is letagadni szeretnénk a halál rémét, mert ha hitem nem volna, megőrjítene az a gondolat, hogy milyen mély egy sír.

Milyen mély a sír? Nagyon mély. Elnyel anyaszívet... egy napsugaras házasélet minden boldogságát... hitvest... aranyfürtű gyermeket... öregségem támaszát... gyermeket, akiben és akiért éltem... fiatalságot, örömet... süppedős szőnyegű palotákat... összekuporgatott családi házat... rongyokat, de párizsi divatkreációkat is... szegényt, gazdagot... öreget, fiatalt... mindent.

Ha hitem nem volna, nem bírnám el a sír mélységét. Mert mindjárt ez tolulna fel a szívemben: Miért élek én?... Miért küzdök az élettel?... Miért szeretek?... Miért gyűlölök?... Miért dolgozom hullává magamat, ha nekem is az lesz a sorsom, hogy egyszer az a kaszás nagyúr nekem is rátipor a szívemre és azéra is, akit szeretek, akiért élek s egyszerűen csak azt mondja: Elég volt! Most földdel tömöm be a szádat. Néhány nap mulva már te is a férgek dústerítékű asztala leszel.

Nem bírnám el ezt a gondolatot, beleszédülnék a sír mélységébe, ha hitem nem volna. Mert volna-e vajjon értelme az én életemnek, ennek a szédületes mélységű sírnak a perspektívájában?

De mivel hitem van, én más lélekkel állok a gyertyafényes sírdomb mellett.

Én is tudom, hogy egyszer az én életutam is a temetőbe torkollik. És ez fáj. Azt sem tagadhatom le, hogy egyszer majd azt is, akit most legjobban szeretek és akiért most görnyedtre dolgozom magamat, egyszer majd sírdomb takarja s talán éppen nekem kell meggyujtanom sírján az emlékezés gyertyáit. Ez is nagyon fáj, mert ember vagyok és szívet teremtett belém az Isten. De ez az Isten, aki szívet teremtett belém, nem tiltja meg, hogy fájjon az a szív, mely mindenét elvesztette és könnyezzen az a szem, mely valamikor annyiszor kacagott bele egy másik, mennyországot kínáló szempárba. Az Isten megérti a panaszomat is, hisz tudja, hogy ember vagyok és fáj az a búcsúzás, melynél a határvonal az örökkévalóság. Jézus nem tiltja a könnyeket, csak azt akarja, hogy ne úgy álljak a felhantolt sír mellett, mint a pogány, kinek már reménye sincs. Sőt hitet adott, mely áthidalja a kétségbeesést és az örökkévalóságot... hitet, mely azt mondja, hogy a Nagyúr nem tiporhatja össze a szívemet még akkor sem, ha életem zsarátnokát ki is oltja... hitet, mely azt mondja: Viszontlátjuk egymást... hitet, mely megtanít arra, hogy a halottaknapi gyertyák fényénél tanuljam meg értékelni az életet.

II. Életnézés a halottaknapi gyertyák fényénél.

Ha temetőben, sírok között járkálok, ha ravatal vagy a sírdomb halottaknapi gyertyáinak sápadt fényébe nézek, a hitem egész másképp láttatja velem és egész másképp értékeli az életet és tetteit, mint ahogyan máskor nézni és értékelni szoktam. Ma is belenézek szeretteim sírján pislogó gyertyafénybe és ezen keresztül értékelem az életet.

...Minden sírba keresztet szúrtak. S ez a kereszt ezt hirdeti: Nem arra teremtettem, hogy a férgek dústerítékű asztala legyek. A koporsó csak bölcső, melybe már az örökkévalóságot ringatják. Mert van örök élet. Hiszem, hogy a sír csak ajtó, mely mögött egy szebb, boldogabb örökkévalóság nyílik.

Dehát akkor miért élek csak a földnek? Miért nem irányítja ez a nagy gondolat az én egész földi életemet?!...

...Ez a sír az édesanyám szívére nehezedik... Most úgy szeretnék odamenni sírjához, hogy körmeimmel kaparjam ki, hogy mégegyszer megcsókolhassam ráncos kezét és megmondhassam neki: Édesanyám, köszönöm az életet, melyet adtál... köszönöm sok szeretetedet, aggódásodat, munkádat, jóságodat, melyet sose háláltam meg. Most már tudnálak szeretni... Édesanyám, bocsáss meg!...

Dehát akkor miért bántjuk annyiszor azt a jóságos szívű édesanyát addig, amíg él?!...

...Ez a sír ellenségem fölé domborul... Ellenségek voltunk az életben... Bántottuk egymást, villogó szemekkel néztünk egymásra, egymás lelkébe martunk... Most?... Néma már az ellenség, de az leszek egykor én is.

Dehát akkor érdemes volt? Érdemes volt megbocsátás nélkül elválni?... A sírban elhalkul a gyűlölet, nincs ellenség — csak halott...

...Itt a bűntársam pihen. Nem merek visszagondolni azokra a napokra... Mit vettem el tőle és mit adtam neki...

Dehát legalább ma imádkoztam-e érte, hogy az Isten legyen irgalmas hozzá és hozzám.

...Ez gazdag volt, míg élt. Az emberek irígyelték gazdagságát. Az arany folyt a kezei között. De a halotti gyertyák fényénél a sár is csillogóan aranyos vagy talán az arany is csak sár a halotti gyertyák fényénél?! A halottaknapi gyertyák fényénél az arany is sárrá lesz, mert az örökkévalóság portását nem lehet arannyal megvesztegetni.

Dehát akkor miért bálványozzuk egy egész életen át ezt az egykor sárrá változó aranyat.

...Aki itt fekszik, habzsolta az életet. Fenékig ürítette az élet örömpoharát. És mi vágyódva irígyeltük... De én a halotti gyertyák fényénél azt olvasom az élet örömserlegének fenekén: Rövid volt az élet és kevés az öröm.

Dehát akkor érdemes volt?! Érdemes volt kiélvezni mindent a földön csak azért, hogy bőjtölni kelljen egy örökkévalóságon át...

...Itt egy aranyosfürtű gyermekem pihen... Értem éltem... Kacagása boldoggá tett és elsímultak homlokomon a gondbarázdák... Mikor szívemre símult és csacsogott, nem cseréltem volna királyokkal. És most már nem kacag... már nem bújik az ölembe... Már nem űzi el kacagásával a gondokat... Letörött egy virágszál, megszűnt dobogni egy aranyos gyermekszív... Uram, miért?!... Miért törted le a szívemből sarjadzott aranyos virágomat?!

Hallod?! Megszólal a néma sír... A lángok írják a feleletet: Anyám, azt kérdezed, hogy miért? Én felelek: Az Isten akarta így, hogy imádkozhassak az ő trónjánál értetek, hogy találkozhassunk egykor... Hogy újra öledbe bújhassak majd itt fönn... Hogy tovább szerethesselek egy örökkévalóságon át... Én már boldog vagyok, s ha megnyugodtok abban a hitben, hogy egykor majd találkozunk, ti is boldogok lesztek, mert az én Istenem újra visszaad majd nektek...

III. Feltámadunk!

Boldog az, aki a halottaknapi gyertyák fényénél meglátja az élet igazi értékét és a szerint él.

Verescsagin, orosz festőnek van egy megrázó erejű festménye: Hó borítja a csatateret és a hősi halottakat. Csak egyetlenegy katonát nem havazott be még egészen a tél, de már e fölött is ott keringenek az éhes keselyűk. És Verescsagin azt írta a kép alá, ezt a katonát is hazavárja az édesanyja.

Verescsagin halott katonáját az élők várták haza. Ha halottaknapján a sírok között járok, nekem mindig az jut eszembe, hogy minket, élőket a halottak várnak haza az örökkévalóságba. S ez mindig megdöbbent. Az én halott édesanyám hazavár... Hazavár az édesapám... Hazavár az aranyosfürtű gyermek, ki előrement, hogy nekem helyet készítsen... Hazavárnak mindazok, akiket valaha szerettem.

És ez a hazavárás ezt parancsolja nekem: Élj úgy itt a földön, hogy odaát mégegyszer megcsókolhasd az édesanyád kezét... hogy mégegyszer megölelhesd azt, akit egy életen át szerettél... hogy bocsánatot kérhess attól, akit itt megbántottál... hogy mégegyszer mégsimogathasd az annyiszor megsiratott gyermeked aranyos fürtjeit... hogy odaborulhass Jézus jóságos Szívére és megpihenhess örökre.

Uram, belemarkol az én szívembe is az elmúlás gondolata, de hitem nem enged kétségbeesni, mert hiszem, hogy a halál és a sírdomb nem végállomás, hanem csupán csatlakozó állomás, a halottaknapi gyertyák pedig csak reflektorfények oda, ahová hazavárnak engem is édesanyám... gyermekeim... szeretteim — és te, Uram Jézus, ki nem halál, hanem örök élet vagy...

A vándor . . .

Irta: Petruch Antal S. J.

November van. Borongós november...

Kiben nem ébresztenének komolyabb gondolatokat a melankólikus őszi napok?

Legalább az én lelkem csupa hangulat, csupa sejtés.

Milyen különös ez a november!

Én vándort látok benne... Nincs hazája... sem otthona... vagy szállása... Bájosan szép gyermek volt a tavasz üdeségében. Smaragd pázsitpalástján rengő harmatgyöngyök szivárványba törték az enyelgő napsugárt, s ez ezer színével virágba csalta a duzzadó rügyeket. Reggelenkint trillázó pacsirtadal hessegette el az álomország hímes pillangóját.

A nap enyelgése azonban perzselő nyárrá vedlett. A virágok lehullottak. Nőtt a termés. Azonban nem magának érlelte meg a pirospozsgás gyümölcsöt. Elszedték tőle... S most tépetten, fosztottan körülsullog bennünket. Díszét, lombját kikezdte a hideg; a zöld, piros, sárga minden árnyalatába fakult, hogy széjjelfoszoljék, s itt álljon előttünk, mint a Szaharában az elhullott tevék kiaszott bordái.

Ez a november!

Az ember valahogy magára ismer benne. Gondtalan gyermekkorunk rég elmúlott. Ifjúságunk talán szertefoszlott már, mint a hajnali pára a nap hevében. Szertefoszlott... vagy legalább is egyre fakulni kezd; reményrózsáink hullatják szirmaikat...

Pereg az idő... Mi elhelyezkedést keresünk, hivatást akarunk betölteni az életben. Fog-e sikerülni?

Múlnak az esztendők... Sokat dolgozunk, de nem magunknak; munkánk gyümölcsét mások élvezik... Hivatást akarunk betölteni és a szürke hétköznap rabszolgái lettünk...

Múlnak az esztendők, az idő eljárt fölöttünk... S lehet, hogy mi is, mint a november, megtépázva, kifosztottan, szinte hontalanul és otthon nélkül várjuk a végső elmúlást.

*

Itt a november, ez a mindenéből kifosztott, megtépázott, hajléktalan vándor. Sokban közös a sorsunk: az ő története a miénknek szimboluma. Azonban ne engedjük, hogy az őszi köd szemfödőként elfogja tisztánlátásunkat.

Igaz, a természet inkább hasonlít már a Szaharához, melyben ott fehérlenek az elhullott tevék dongái. Vegyünk azonban kezünkbe egy gallyat. Talán vörösbe játszó utolsó levele is lehullott róla. Húzzuk kissé széjjel a tavaszi hernyófészek üszkös szálait. S íme, itt új élet záloga: apró rügyeken szebb jövő mosolya játszik...

A mi novemberi életünknek is van bimbója, van rügye, van egy szebb jövő záloga.

Az Egyház november elsején mutat rá életünk szebb jövőjére, mindszentekkor mintegy kinyitja a mennyek kapuit és felénk kiáltja:

— Sursum corda! Fel a szívvel a magasba! Emeld fel szemedet és lásd! Emeld fel szívedet és fontold meg, ami eléd tárul!

Nézzük az ég angyalait, a szenteket, a boldogokat és a boldogultak szinte megszámlálhatatlan seregét.

Nézzük apánkat, anyánkat, testvéreinket, hitvesünket, jóbarátainkat, amint felénk intenek és a legmélyebb meggyőződés, a megélt valóság hangján mondják:

— Fiam, testvérem, hitvesem, barátom, tévedsz, ha azt hiszed, hogy a földi léttel vége van mindennek. Nézd csak az ékes pillangókat... Tudod, hogy édes ambrózia az ételük, bódító nektár az italuk; viruló kertek a szállásuk, rózsaszirmok a nyoszolyájuk. Nemde dőreség volna, ha hernyó- vagy álcakorukban reményüket vesztenék, hogy nincs mit várniok a jövőtől, tehát érjék be a csúszós-mászós voltukkal és igyekezzenek minél több falevelet elpusztítani, a tündérszárnyakat, az édes nektárt és rózsanyoszolyát pedig engedjék át a verebeknek és a bolondoknak?

— Látod, mi már meggyőződtünk arról, hogy a földi élet csak átmenet, készület, zarándoklás az örök haza, a boldog otthon, az apai ház felé...

Sursum corda! Föl a szívvel a magasba! Emeljük fel szemünket és lássuk a boldogultakat, az élet egykori mostoháit!

Mindszentek napján megnyílik az ég, és mi a magasba tekintünk; mindszentekkor feltárulnak a pokol kapui is és annak lakói a magasba tekintenek. S mikor meglátják az üdvözülteket, „iszonyú félelem háborgatja őket, s elámulnak a nem várt, hirtelen üdvösség miatt. Bánkódva mondják egymásnak s elfogódott szívvel sóhajtoznak:

— Ezek azok, kiken egykor nevettünk, kikből csúfot űztünk! Mi, ostobák, életüket őrültségnek és végüket dicstelennek véltük. Ime, mint számláltatnak Isten fiai közé, s a szentek között vagyon részük!

— Valóban, mi tértünk le az igazság útjáról, az igazság világa nem fénylett nekünk, s az értelem napja nem kelt fel számunkra! Az igazságtalanság és romlás útjain elfáradtunk, bejártunk kietlen utakat, az Úr útjáról azonban nem tudtunk. Mi hasznát láttuk a dölyfnek? És mit nyertünk a gazdagsággal való kérkedéssel?

— Mindez elvonult, mint az árnyék, mint a szálló mende-monda, mint a hajó, mely a hullámzó vizet átszeli, melynek, ha elhaladt, nem találni nyomát,

sem gerince ösvényét a habokon; vagy miként a légben szálló madár, melynek nem lehet meglelni útja nyomdokát, hanem a lenge levegőn suhogó szárnyakkal csapkodva, erővel hasít utat a légben, és szárnyát lebbentve tovarepül, s utána útjának semmi nyoma sem marad; vagy mint ahogy a célba lőtt nyíl után az átszelt levegő rögtön ismét összefolyik, úgyhogy nem lehet látni pályáját: éppígy mi is, alighogy születtünk, máris elenyésztünk, s az erény semmi nyomát sem tudtuk felmutatni, sőt elemésztett bennünket gonoszságunk (Bölcseség könyve 5, 1—13).

*

Itt a november, ez a kifosztott, megtépázott, hajléktalan vándor. Sokban hasonlítunk hozzá...

Itt a november... Mily lehangoló a képe, és mégis új tavasznak zálogát bírja. Mi is új életnek, szebb jövőnek zálogát bírjuk: a hitet és reményt.

„Hasonló akarok lenni Hozzá"

(Jézus Szíve-triduum)

† P. Biró Xav. Ferenc S. J. irataiból

III.

Az Úr Szívén a seb

Miért van a seb a szentséges Szíven?

Az Úr Jézus szentséges Szívén ejtett tátongó sebbel teljes halálát akarta bizonyítani és kétségbe nem vonható halálával legnagyobb csodáját: dicsőséges feltámadását akarta bizonyítani.

De szent engedelmességgel teljesíteni akarta a Próféta jövendölését is: „Látni fogják azt, kit általszegeztek." Ezzel is megerősítette a messiási küldetésébe vetett hitet.

A testi seb láthatóságával felhívja a figyelmet a láthatatlan sebre, a szeretet sebére.

Mit jelent a seb a szentséges Szíven?

A szentséges Szíven tátongó mély seb azt hirdeti, hogy az Úr értünk mindent szeretetből végzett. Élete végén kinyittatta lándzsával Szívét, hogy belássunk az Ő összes munkájának, áldozatának szentséges műhelyébe; — hogy lássuk be, hogy Ő mindent szeretetből tett és áldozott fel érettünk. Amint a töviskoszorú mutatja a Szíven a gonosz szív működését felfuvalkodottságában, úgy a mély seb hirdeti, hogy a jó szív önzetlen szeretetével mennyi jót tud létrehozni. Tanítja, hogy Ő nemcsak szóval vallotta, hogy senkinek nincs nagyobb szeretete annál, mint aki életét adja felebarátaiért, hanem rettentő kínok között meg is tette.

Milyen az én szívem? Nem a szavak, hanem a tettek szerint nézzem meg. Számoljam össze én is, hogy mit és mennyit nem tettem vagy tettem felebarátaimért, és e számadásból meglátom, hogy mennyi a szeretetem az Úr Jézus és a mennyei Atya iránt.

Minden más mértéket, még a napi szentáldozások számát is, hamisnak tartsam, ha nem termi meg a tettbeli szeretetet a felebarát iránt, Jézusért. Ez az egyedüli igaz mértéke a szeretetnek, mindenféle szeretetnek.

A látható testi seb miatt az Úr Jézus már nem szenvedett, mert mikor a lándzsa átütötte Szívét, már nem élt. De ez a látható seb jelenti az Úr Szíve szeretetén ejtett sebet, amely nem látható, de neki egész életében a legnagyobb fájdalmat okozta, sőt misztikusan fájdalmat okoz a világ végéig is a legméltóságosabb Oltáriszentségben.

Mi ez a láthatatlan nagy fájdalom? Minden bűnokozta kín, de főleg és első helyen az Ő nagy szeretetének visszautasítása, a háladatos viszontszeretet megtagadása, szóval és egyben: a hálátlanság. Alacoque Szent Margit az Úr fő megjelenéséből kiemeli, hogy kiengesztelő ünnepet kért az Úr Jézus az emberek hálátlanságának kiengesztelésére. Nagyok voltak az Úr Jézus testi fájdalmai, nagyok a lelkiek is, de a lelkiek között a legnagyobb volt a hálátlanság az Ő nagy szeretete ellen.

Az emberek jellegzetesen „fekete" bűnnek hívják a hálátlanságot. A pogányok a háládatlan ember szívét oly rossznak hitték, hogy arról minden rosszat feltételeztek. „Ha valakit hálátlannak tudsz, arról minden bűnt is feltételezhetsz" — szólt az ő közmondásuk.

A tapasztalat mutatja, hogy a hálátlanság megtapasztalása a legjobb, legbátrabb és legbuzgóbb embert is szinte leüti a lábáról, nagy lelki fájdalmat okoz, sőt halált is.

Mind az ó-, mind az újtestamentumban Isten legjobban a hálátlanság miatt panaszkodik. Legbántóbb a hálátlanság azok részéről, akiket az Úr vagy az emberek különösen kiválasztottak, gyengéd szeretetük javaival elhalmoztak, ezek hálátlanságát elviselni, szinte lehetetlen. Ez az oka annak is, hogy ilyen hálátlanoktól elfordul az Isten és az ember is s magukra maradva sodródnak a pusztulásba.

Nézzek lelkembe, mennyire bírom a háládatosság erényét Isten és az emberek iránt? Nemcsak érzületben, hanem tettben is kifejezem-e hálámat?

Mint Jézus Szívének tisztelője igyekszem-e kiengesztelni az Úr Szívét a hálátlanságokért? De hogyan állhatna az Úr elé kiengesztelésére gondolva olyan lélek, aki maga is háládatlan?

*

Forduljak nagy bizalommal és buzgósággal az Úr Jézus szeretettől sebzett Szívéhez és kérjem, alakítsa szívemet az Ő végtelen jóságú Szívéhez hasonlóvá és tegyen alkalmas eszközévé szentséges Szíve kiengesztelésére.

Égnek a mécsek

Irta: Pintér József

Élt régen Bagdad városában egy bölcs kalifa. Ez egyszer rádöbbent arra, hogy a közmondások közt egy sincs olyan, ami alól kivétel ne volna. Felhívást intézett tehát országa népéhez:

— Ezer aranyat kap tőlem és magas állást a birodalom kormányában, aki tud olyan közmondást, amely kivétel nélkül és minden esetben találó. Akinek közmondását azonban meg tudom cáfolni, az huszonöt botütést kap büntetésül.

A hold már háromszor is megújult, mikor az első ember jelentkezett. Egy paraszti sorból való, egyszerű legény. A kalifa összehívatta a bölcsek tanácsát s felszólította a fiút, hogy beszéljen. S ez így kezdte:

— Minden kalifák legbölcsebbje, Allah legyen mindig veled! Te eddig hasztalan fáradtál, hogy megtaláld azt a közmondást, amely alól nincs kivétel. A nagy próféta kegye bennem világosságot gyujtott és megismertette velem a nagy igazságot, hogy: „Minden elmúlik!" Ez az a mondás, mely alól nincs kivétel.

A tudós kalifa visszavonult termeibe és egész éjtszakán át gondolkozott a közmondás értelme fölött. Másnap reggel a kalifa és a bölcsek tanácsa hiába várták az ifjút, hogy megjutalmazzák. Nem találták. Nem látta többé senki. Azt sem tudták meg, hogy ki volt. Eltűnt . . .

*

Minden elmúlik! Ez a cáfolhatatlan igazság lobog a mécsesek és gyertyák lángjában, melyeket a gyászoló kegyelet évről-évre kigyujt a megkoszorúzott sírdombokon. A halálbamenés kemény gondolatát az élet lármája között is erőben tartja az elmúlásnak esztendei megemlékezése. Ilyenkor elgondolkozva állanak meg az emberek szeretteiknek sírhantjánál. Ilyenkor ólomsúllyal nehezedik a lelkükre a nagy titok, a testi élet erőszakos megtörése: a halál.

A haláltól sokan félnek. Még a gondolatától is futnak. Egyrészt ösztönből, másrészt egoizmusból. Különösen a duzzadó egészség, az élet örömei, érdekei és gondjai úzik ki hamar a halál gondolatát öntudatunkból. Pedig avval, hogy nem gondolunk rá, még nem kerülhetjük el. A halál éppúgy az élethez tartozik, mint a születés. Az egyik élőlénynél előbb, a másiknál később következik be. „Minden elmúlik" az élet sarkában settenkedő halandóságnak kiméletnélküli egyenlőségében. Mindnyájunk élete hulló élet. Ezért hát kár irigyen gondolni azokra, akik itt maradnak. Mert ő előttük is feltornyosul a rémület: rövid az élet! Mindnyájan elmondhatjuk, amit Dávid mondott barátjának, Jonathásnak Ramata mezején: „Csak egy lépésnyire vagyunk én és a halál." (Kir. I. 20, 3.) Nagyon veszedelmes közelség. Csoda-e, ha csontkeze oly könnyen megragadja az embert? Betegágyán, ünnepi vacsorán, cipővásárlás közben, szószéken, munkaasztalnál, volán mellett, táncosnő karjában vagy a bűn elkövetésének pillanatában.

Azt tartja a szólás-mondás: Amilyen az élet, olyan a halál! Sok ember elpusztul, mint az állat. Mert az élete is állati volt. De lehet meghalni úgy is, mint Krisztus. Az evangélisták írása szerint Jézus a kereszten fejét magasra tartotta és így mondta ki égreemelt szemekkel utolsó szavát: „Atyám, kezeidbe ajánlom lelkemet!" Ez a jó halál, a szent halál igazi mintája. Csak azok tudnak szépen meghalni, akiknek élete, melyet bevégeznek, tiszta, — és a halál, melyet előkészítenek, Isten örömére van. Paulai Szent Vince mondta egy lazarista atyának:

— Tizennyolc év óta nem fekszem le a nélkül, hogy lelkemet olyan állapotba ne hoznám, amilyenben Isten előtt szeretnék megjelenni.

A haláltól csak a megátalkodott bűnös rettegjen. Mert kinek kezeibe ajánlja majd ő a lelkét? Isten hátat fordit neki, a sátán pedig kikacagja. Rettenetes vége ez az élet vonalának. Uram Jézus, őrizz meg az ilyen, sineiből kisiklott befejezéstől! Bocsánatért esdekelve és Isten akaratán megnyugvó hálaadással kivánom lezárni szemeimet. Mielőtt a halál, a nagy fekete kapu vámosa leeresztené életem sorompóját, szeretném elmondani a haldokló Washington utolsó szavát: „Nyugodt vagyok!" Erre a nyugodtságra így fogom előkészíteni magam:

— Bocsásd meg, Uram, hogy rossz voltam. Bocsásd meg, hogy szent nevedet káromoltam. Bocsásd meg, hogy kezemet imádságos összetevés helyett Rád emeltem. Bocsásd meg, hogy akaratomat Ellened használtam. Bocsásd meg, hogy sokszor kerültelek. Bánatosan gondolok vissza arra, hogy másoknak botrányára voltam. Az eszem gyakran félrevezetett és csak az önzésben akartam hinni. A kevélység is többször megbújta a szívemet. Nem ismertem a türelmet. Sok fajtalan vágy és tett szikkasztotta a szívemet. De most, ahogy átszámolom életem gondolatait és cselekedeteit, látom nagy veszteségemet és eltékozolt kegyelmeidet. Ezért fellángol most bennem az elhatározás: Miért vigyem át magammal a másvilágra multomnak szemetjét? Eléd rakom, Uram!

— De aztán meghálálnivalóm is van. Köszönöm az életemet és mindazt, amit vele lelkem üdvére adtál. Köszönöm minden kegyelmedet, melyek segítettek, hogy ne kerüljek maraszta ló ítéleted alá. Uram, köszönöm, hogy szemmel tartottál, utánam jártál, életjobbításra hivtál. Köszönöm, hogy sokszor megfogtad a kezemet a feléágaskodó ösztönök viharában és én össze tudtam zárni bűnös vágyaim szárnyait. S mikor hálaadásomnak végére jutok, hadd mondjam el majd búcsúzóul én is: „Atyám, kezeidbe ajánlom lelkemet!"

*

Égnek a mécsek. Karikázó füstjük azt hirdeti, hogy ajándék-életünk visszaporlad a földbe. Egyenlőkké leszünk a halál nagy, igazságtevő hatalmában. Az élet óráját, ha már lejárt, ismét felhúzni nem lehet. A test életének utolsó akkordja egyszer elhangzik. Minden elmúlik! Hát ne csapjatok annyi zajt, emberek, mert ma, vagy holnap úgyis meghaltok!

A Szentek mint emberek

Irta: Müller Lajos S. J.

Szent Ágoston

(Folytatás)

Kis értekezésünk célján kívül van, hogy Ágoston további életfolyásával tovább részletesen foglalkozzunk. A külvilág előtt Ágoston egyelőre maradt, ami volt, — a milánói híres szónoklattanár. Csak kevesen tudtak arról, ami bensejében végbement. Tovább is megtartotta előadásait, mert el akart kerülni minden szenzációt. Egészsége azonban az utóbbi idők izgalmai folytán sokat szenvedett. Ez adott ürügyet, hogy kis időre Cassici-be, egyik barátja villájába visszavonuljon. Ittartózkodása valóságos áldás volt számára. Megszerette a magányt és vonzalma az egyedülléthez nem is hagyta el többé az életben. Mint félpogány jött ide, s itt kezdett szentté alakulni. Passziója: érvelni, bölcselkedni, ugyan ide is elkísérte, sőt magánórákat is adott. De a mondanivalója most már mégis egészen más lett, mint megtérése előtt volt. Témája mindíg „a nemes", „a szép", amelyet meglátott, megfigyelt az őt környező pazar szép természetben, az alkony pírjában, a nap melengető sugaraiban, a folyók, patakok morajában, amelyek oly jótékonyan hatottak fáradt idegzetére. Igy tisztult benne lassankint a természetes ember, hogy alkalmas alanya legyen a kegyelemnek, amely benne s általa még oly nagy dolgokat akart művelni.

Hogy egészen új életet kezdhessen, el kellett Milánót és Itáliát hagynia s Afrikába, Tagastéba visszatérnie. Útközben Ostiában kíséretével együtt megállapodott, hogy a hajó indulását bevárja. Itt játszódott le az a páratlan jelenet, amelyet ő Vallomásainak IX. könyvében a 10. fejezetben lefest s amelyet Scheffer Ary közismert képén is megörökített. Ágoston Monikával, aki fia kezét tartja, kitekint a tengerre s a jövendő örök boldogságról társalog. Ez a beszélgetés mintegy hattyúdala volt a Szent Asszonynak, akit a sok szenvedés és imádság már megérlelt a mennyországra. 386 novemberében, 56 éves korában elszállott lelke a minden vigasztalás Istenéhez. Kimondhatatlan fájdalommal siratta meg Ágoston azt az anyát, akitől nemcsak a mulandó, hanem az örök életre is született.

Hazatérve Afrikába, Ágoston erélyesen hozzálátott, hogy megalkossa magában a keresztény tökéletességnek azt a nagy művét, amely őt az Egyház legfényesebb csillagai közé emeli. Az anyjától reá szállott örökségét s minden vagyonkáját pénzzé tette és a szegények közt osztotta szét. Csupán házát tartotta meg, hogy abban néhány meghitt barátjával visszavonuljon és olyan szerzetesféle életet éljen, imának, tanulmányoknak szentelve idejét. Ez az óhaja azonban nem valósulhatott meg. A tagastei nép, amely előtt Ágoston nem volt ismeretlen, a püspöktől azt követelte, hogy a körükbe visszatért honosukat pappá szentelje s a lelkek gondozását bízza reá. Mint felszentelt papot Hippóba küldötték. Ez a város vált Ágoston világraszóló működésének színterévé. Eleinte itt is zárdai elvonultságban szeretett volna élni. Ámde nagy tudása s remek szónoklatai lehetetlenné tették, hogy a gyertya a véka alatt rejtőzzék. Beszédeit a hívekhez, de még a környékbeli eretnekekhez intézi. Nem kerülhette el a sorsát. Minden szabadkozása ellenére csakhamar Hippó püspökévé választják s szentelik.

Hosszú volna még csak vázolni is főpásztori tevékenységét, küzdelmeit az eretnekekkel, fáradalmait a hitélet újraépítésében, gondjait, munkáját a karitász terén és az akkori szociális kérdés megoldásában. Alig tudjuk elgondolni, hogyan jutott ideje naponkint egyszer, sőt többször prédikálni is. Éspedig nemcsak amúgy röviden. Mikor hallgatói szinte erőszakkal visszatartották, tanította őket reggeltől délig, amikor aztán hazaküldte őket, hogy testüket is táplálják, miután lelkük már jóllakott. Ehhez járult óriási irodalmi működése. Csaknem egész könyvtárt tesznek ki munkái, amelyek még ma is a teológiai irodalomnak, nevezetesen az apológiának igazi fegyvertárát s a lelkiéletnek kincsesházát alkotják.

Célunknak inkább megfelel, hogy ennek a nagy megtértnek a lelki világába vessünk még futó pillantást.

Ágoston sohasem felejtette, hogy mi volt ő egykoron. Mielőtt püspökké szentelték, komolyan felvetette a kérdést, vajjon egyáltalán alkalmas-e a főpapságra az az ember, akinek ilyen mult áll a háta mögött s akinek annyi sebhely borítja lelkét. Fantáziája még nem ritkán megzavarta lelkét a bűnös mult képeinek tükrözésével. Legyőzött szenvedélyeinek zsarátnoka ilyenkor újra izzani kezdett. Ilyenkor aggodalom fogta el, vajjon ki tud-e az erényben, a tisztaságban mindvégig tartani? De a gyeplőt erős kézzel tartja. Hogy figyelmét állandóan le-

kösse s érzékiségét fékezni tudja, nem hagyott nyugtot magának. Ha a lelkipásztori tevékenysége nem foglalta el, akkor írt, ha nem írt, akkor imádkozott. Ha lelke ebben is fáradni kezdett, akkor írva imádkozott. Egyetlen üdülése volt, hogy olykor valamit olvasott. Mert az olvasás mindig kedvenc foglalkozása maradt. Csak így tudta heves, szenvedélyes természetét állandóan sakkban tartani... A test alacsony ösztönössége is tehát nála egyik gondviselésszerű rúgó volt, hogy szóval, tollal annál többet dolgozzék az Egyház javára.

Azokban a barbár időkben szokás volt még a vallási vitákban is inkább karddal dönteni. Nem csoda tehát, ha Ágoston is az eretnekekkel való küzdelmében sokszor kemény és szigorú. De azért jellemének alapvonása, szavainak, cselekedeteinek végső indítóoka mégis csak a szeretet. Ez teszi őt oly szimpatikussá! A megtévedt szeretet vitte őt a bűn útjára, a megtisztult szeretet tette őt szentté.

Hogy az eretnekeknek ez a félelmetes pörölye s kalapácsa alapjában hogyan gondolkozott, elárulják híveihez intézett szavai:

„Testvéreim! Szeressétek az embereket, akiket megtámadtak. Üljétek meg bennük egyedül a hazugságot. Maradjatok az igazság mellett teljes alázatossággal. Védjétek azt, de vigyázva, nehogy ti is hittévelybe essetek. Imádkozzatok azokért, akik ellen küzdötök, könyörögjetek értök, mialatt cáfoljátok őket!

Legkimagaslóbb vonása azonban Ágostonnak a folyton fokozódó Isten utáni éhsége, szomjúsága. Ez volt az, ami őt voltaképen megmentette. Szépen, klasszikusan juttatta ezt kifejezésre sokszor idézett mondásában: „Tenmagadért teremtél minket Isten! és háborog addig szívünk, míg csak benned megnyugvást nem talál."

Lelkületére jellemző az a kis eset is, amelyet róla későbbi éveiben feljegyeztek. Őt ostromló híveit kéri a püspök, hogy hagyjanak már neki is időt az imára is. Gyermekded naivsággal emlékezteti őket, hogy erre nézve miben is egyezett meg velük, amikor kívánságuknak engedve, magát püspöknek szenteltette. Rajtuk most már a sor, hogy amit eddig elmulasztottak, végre jóvátegyék s a kötött szerződést legalább ezentúl megtartsák. A hét 1—2 napján hagyjanak tehát neki békét, hogy egyedül lehessen Istennel. A többi napon aztán tehetnek vele, amit akarnak. A hívek ugyan ígérnek mindent, de a dologból persze nem lett semmi; minden maradt a régiben. Zord időket élt akkor az emberiség s szinte inogtak az erkölcsi rendnek alapjai. Emberre volt szükség, aki új világot tud építeni a régi romjain. És ez az ember éppen Ágoston volt, aki míg egyrészt szemét Istenen pihenteté, másrészt a szó és tett fegyverével fáradhatatlanul dolgozott az Isten Városa falainak felemelésén. Erre alkalmasabb egyént keresve sem lehetett volna találni. Ő ismerte a pogány világot, közelről látta, sőt átélte annak romlottságát. Senki még arról igazibb és valóbb képet nem festett. De nem is tudta senki jobban előírni számára a gyógymódot, az orvosságot. Hiszen annak hatását előbb önmagán próbálta ki. Bátran kiálthatta tehát oda a szenvedély-lázban hánykolódó, gyötrődő embernek, hogy igazi békét, gyógyulást másutt nem lelhet, mintha az önlegyőzés, az önmegtagadás útján visszatér az igaz Istenhez.

Ágoston azonban nem élhette meg annak a jobb világnak hajnalhasadását, amelynek ő volt az egyik hírnöke, azt a szebb tavaszt, amelynek ő volt egyik első fecskéje. Az ő napja előbb leáldozott. Mint aggastyánnak hozták a híreket, hogy közeledtek az ariánus vandálok, akik szörnyű pusztításaikkal valóságos herosztrateszi dicsőségre tettek szert. Hiszen a kíméletlen pusztulást, rombolást még manap is „vandalizmus"-nak nevezzük.

Ágoston a római helytartóhoz fordult s sürgetve kérte, hogy tegyék meg az óvóintézkedéseket. Eleinte hallgattak is rá, csináltak is valamit. De aztán, mint ily esetekben gyakran történik, hamis reményekkel kábítva magukat, tunya egykedvűséggel várták a bekövetkezendőket.

Ágoston sokkal tisztábban látta, hogy miről van szó. Egyházi részről erélyesen intézkedett s elrendelte, hogy papjai a helyükön maradjanak, s ha kell, haljanak meg híveikkel.

A vandálok csakhamar meg is érkeztek és szárazföld és tenger felől körülzárták a várost. Az ostrom harmadik hónapjában Ágoston megbetegszik; valószínűleg a kiállott izgalmak döntötték ágyba. Állapota gyorsan rosszabbodott s ő tudta, hogy meg kell halnia. Mikor a végét elérkezni érzé, kérte környezetét, hogy hagyják magára, egyedül Istennel. Még hallotta betegágyáról a csatáknak távoli zaját, moraját. Lázálmában azt kérdezte, vajjon a világ vége érkezett-e el? Mikor magához tért, kissé megvigasztalódott. Vajjon nem ígérte-e meg Krisztus, hogy velünk marad a világ végéig? Felvirrad még egyszer a jobb világ is, lát még jobb sorsot is az emberiség! „Non tollit Gothus, quod custodit Christus." „A gót azt el nem rabolja, aminek Krisztus az oltalma" szólt magához s ebben a jobb reményben költözött át abba a honba, „ahol nyugalmat találunk, ahol majd látunk s látnak minket, szeretünk s szeretnek minket". — Augusztus 28-án, az Úr 430-ik esztendejében.

(Gordier S. J.—Sierp S. J. munkája nyomán, a szerzők engedélyével.)

A halál fotográfiája

Irta: Melau Ferenc

„November elsejének estéje titokzatos, rejtelmes est! Világosságot nem gyujtok, hanem szobámból kinézek az éjbe, a novemberi ködbe, mintha valaki után kinéznék, aki elment ugyan, de voltaképen nem hagyott el egészen." A nagy Prohászka gazdag lelkének aranyrögeit szedegetem, amikor szent víziók ezüstös ködéből lelkek jönnek felém: az anyám, az apám és a jó barátok fínom lelkei, az ismerősök kedves arcai, akik nemrégen még áldott valóságok voltak életem örömfáján, és ma ... egy titokzatos világ megcsillanó fényeiként villódznak előttem. És ebben a sejtelmes novemberi hangulatban, — amikor az est páráin elömlik a temetők világossága — mint annyi millió ember-testvérem, nem tudok szabadulni a halál misztériumának súlyos gondolatától. Titokkereső lelkemmel én is szeretném megfogni életünk e láthatatlan, de legbiztosabb valóságát.

S íme, megvillanó gondolatok színes fénye éri lelkem pankromatikus, fínom lemezét és a novemberi misztika sötétkamrájában megkísérlem előhívni és elkészíteni a halál fotográfiáját.

A bécsi nemzetközi röntgen-értekezleten vetítették a világ legszenzációsabb filmjét. William Janker bonni egyetemi tanár mutatta be ekképen:

— Uraim! most következik a világszenzáció ...

Erre felgyúlt a vetítőgép reflektora, a fénysugár a kifeszített vászonra ömlött s megjelent a vásznon egy kép: egy fekvő ember a klinikai ágyon. Aztán lehullott az emberről a lepel, eltűntek testének plasztikus körvonalai és e helyett látni lehetett egy bonyolult, halk, fínomművü szerkezetet teljesen üzemben: az emberi szervezet működő gépezetét. Látni lehetett az isteni csodát, a fensőbbséges fölénnyel megalkotott embert a maga belső, rejtett gépezetével; azt a csodálatos munkát, amit az élő ember szervezete végez. Aztán megjelent a filmen a halál: egy gombostűfej nagyságú alvadt vér formájában, s a tudós orvosok felszisszentek a meglepetéstől. A parányi alvadt vér végiggördült az ereken lassan, méltóságteljesen, aztán megfordult és közeledett a szív felé. A tudósok homlokán fénylettek a verítékgyöngyök s lélekzetüket visszatartották. A kis vérgömböcske pedig görgött-görgött, s mikor a szívbe ért — a halál azonnal bekövetkezett, az egész gépezet megállott. Ez volt az embólia ... Megjelent a színen a halál!

Lefotografálni a halált a maga kérlelhetetlen valóságában — megrendítő és eddig egyedülálló esemény.

S a világ azt hitte, hogy látta a halál igazi arcát, hű fotográfiáját és megoldotta a halál évezredeken át sötétlő, lélekmarcangoló misztériumát.

Mert a világ legkínzóbb és legősibb, de mindig aktuális problémája: a halál. Olyan idős, mint az eredeti bün, amely születve szülte. Az első bün vajúdásának átokhordozó perce volt fogantatásának megsiratott pillanata. Romlás volt az anyja; lélekzuhanás sötét éjtszakában. Ez az oka aztán, hogy sohasem volt gyermek, — bájos, mosolygó, gondtalan, vidám; s kedvesen hízelgő, türelmes legény. Felnőttként lép fel, mint kőszívű kényúr; — de lezárt sisakkal. S rejtekben lopódzik halk, síma léptekkel, mint dzsungel sötétjében zsákmányát leső macska-óriás. A meglepett áldozat csak torz vigyorgását hallja, mint zörgő csontok kísérteties zenéjét.

Az ember mindig félt tőle ősztönös borzadással. A puszta vándora, a hegyek lakója, az ősember lelke, a modern ember szíve remegve dobban, ha lehelletét érzi, ha közeledtét hallja, — ha nevét említik. Már az első ember lelke rásejtett, hogy titkos lepelben, láthatatlanul háta mögött járkál egy sötét hatalom, élete tolvaja: a halál. Byron Kainja, ez a forrongó lelkü őslázadó remegve mondja: „Még nem látta senki ... Rémes a halál, apám azt mondja; sír anyám, ha hallja. ... Keblem mondhatatlan eszméknek lángja győtri, hogyha hallok az elkerülhetetlen, mindenható halál-

ról." Megértem ezt az ős-ösztönembert. Mert a halál hozzászegődött az emberhez, mint ijesztő árnyék a lét baloldalán. Megy vele... Néha meg-megáll s ráköszönt az élet nagy országútján marsolók közül egyre, néha egész ezredekre. Szereti a meglepetéseket s szívesen hallja a rémület ijedt szavát. S mindig mosolyog. De az ő mosolygása ijesztő, torz vigyor.

Köszöntése gyakran váratlan s hideg annyira, hogy kihagy és megfagy tőle a szívünk verése.

Csendül a kacaj meghitt családi körben. Egy pillanat csupán, és arat a halál. Arat ezüstös kacajt piros ajkakról s vidám, drága életet pirosan dobogó emberi szívekről. — Csendül az ének szép, baráti körben. Egy pillanat csupán, és arat a halál. Egy görcsös fuldoklás, bántó, fájó gikszer; — a dal elhal és meghal egy ember. — Csendül a pohár duhaj orgiákban. Egy pillanat csupán, és arat a halál. Kiüti kézből a tele serleget s rátaposva összetöri azt, de vele együtt megtör egy emberi életet. — Csattan a csók ledér büntanyákon. Egy pillanat csupán, és arat a halál. Elszáll az élet a kéj mámorában. Mint Hippia „Az ember tragédiájá"-ban beszívja szívébe a halált és üveges szemekkel, görcsös vonaglással hull le egy ember, mint téli dermedésben a fák ágairól sok kicsi madár.

Vagy köszönt óvatosan már jóval előre... De egyszer biztosan köszönt. Aztán jön, benyúl a mellény alá s kihúzza az emberből az embert. Hányszor gyötrődünk a halál misztériumán törve a fejünket,... míg elő nem nyúl egy jéghideg tenyér. Végigsímít a lázas homlokon és letörli róla a hideg verejtéket és az — életet. Amerre elsuhan, megtört szívek borítják lépteit s lábanyoma lesz az élet temetője. Hányszor vergődünk nehéz éjtszakákon virrasztva és hallgatjuk az óra egyhangú ütését, míg az új szürke napnak szürke reggele elérkezik. És „ez iszonyú: Elgondolni, az órainga mindig siet, — éjjel-nappal — és vele az idő, az élet, az ifjúság... Apró patákon ügetnek a percek, mint fáradhatatlan lovacskák." (Herczeg Ferenc.) S a vég? Elkerülhetetlen. Belefutunk és belerogyunk a halál ölébe. Hirtelen vagy lassan, de egyszer biztosan.

De arat a halál az emberiség nagy fórumán is...

Kaszája suhint s felfakadnak a mélységek vizei s lezuhan az égbolt terhes felhőzete; mint ős-sárkány torka, tüzet lehel a föld kráter-torka és megrázza magát a nagy Leviathán s ezrek teteme köszönti urát. — Kaszája suhint s elszabadulnak a pokol fúriái, a háború szelleme, a gyilkolási vágy vad kacagással, diadalmas kegyetlenséggel s százezrek holttestéből emelnek trónust Halál őfelségének Achillesek Trójánál, Miltiadesek Marathonnál, Attilák Catalaumnál, Batu kánok Muhinál, Timur Lenkek Ispahánban és Delhiben, Napoleonok az orosz mezőkön, Hindenburgok a mazúri tavaknál... s a zörgő csontokból épített hullatrónuson vigyorog a halál. — Kaszája suhint, s mint megfeketült hópelyhek szállnak a világra a feketehimlő, a pestis és kolera láthatatlan, gyilkos kis ragadozói s üres lakások, szomorú mezők, kihalt falucskák, néma városok bús árvasága, fekete gyásza integet messze torz mosolyba némult fájó hallgatással. — Kaszája suhint, és halálos táncba kezdenek a forradalmak méregkeverő boszorkányai s lehullott emberfejekkel játszanak kísérteties játékot a parasztlázadások, francia forradalmak és szovjetúniók lelkiismeretlen halálzsoldosai. — Firduszi a Sáhnámében a kesefparti sárkányról mesél, mely várostól-városig kúszott a földön, vastagsága betöltötte a völgyet, tátott szája a földön hevert s mint fekete fatörzs állott ki a nyelve; a levegőből lekapta a sast; mint barna füst a felhőkig gomolygott a lehellete, torkából húsz kemence tüzének hősége lövelt elő és elpusztított mindent. Így tesz a halál is... Ahol a halál letelepszik, ott nincsen tavasz, nincsen napsütés, madárdal és kacaj, ott nincsen élet, mert a reánk boruló ég is egy óriási, nyelésre kitátott száj felsőpadlásának látszik. Igen, a halál szelleme úgy nyomja az embereket, mint az álombeli boszorkány... és úgy jár közöttünk, mint a kesefparti sárkány...

A világ azt hitte, hogy William Janker lefotografálta a halált. Pedig a halálnak ez a vetített fotográfiája nem egyéb, mint a halál ezerváltozatú játéktechnikája, harci modora.

Más — több a halál annál, ami megvillan belőle, vagy amit lefotografáltak a büszke tudósok. Nagy misztérium, nagy talány — sok ismeretlennel, s a talány kulcsa nincs is a mi zsebünkben. Nagy misztérium, ami nem hagyta aludni Rá és Amen papját, a hindu joga fegyelmezett lelkű és testű nagymestereit s a modern filozófia pogány bölcseit.

Az a fotográfia egy parányi, halkan verődő, ezüstös fodor a titkok folyamán játszó hullámokon; egy megcsillanó alak, mely mindjárt eltűnik. A halál pedig mindezeknek a fodroknak, hullámoknak, alakoknak és titkoknak teljes összessége. A halált magát nem láthatja emberi szem és nem fotografálhatja le emberi tudás. Csak a játékát szemlélheti és rögzítheti meg a kíváncsi ész. Mint ahogy senki sem látta még a villanyhuzalokban szétfutó elektromos erőt magát és nem ölelte még meg a diadalmas napsugarat. Byron Kainja így töpreng: „Bár nem tudom, mi — rettentő lehet. Gyakorta lestem rá a puszta éjben; s ha órjás árnyak imbolyogtak Éden falának árnyán, s közbe-közbe villant a kerubok lángkardja, vártam őt s azt hittem, eljő, mert a félelemmel nőtt vágyam, hogy megismerje, mi az, mitől mind borzadunk; de semmi sem jött." Nyugtalan, forrongó lelke tudni akarja, ismerni a misztikus erőt, mely elhervasztja a rózsa szirmait; s a fény, gyönyör, ragyogó gyermekszem, családi boldogság, édes madárdal, földi szeretet, alkotó erő fínom gyökerére a mulandóság férgét helyezi. Ismerni és szemébe nézni! De nem lehet, mert „árny a halál csupán, alakja nincsen. S mindent benyel, minek formája földi" ...Ez az, amitől mint elektromos áram a kifeszített dróthuzalokon, borzongás reszket végig a gerincen s remegve áll előtte minden ember: játékos kedvű, piruló leány; rózsákat tépő, akadályt lépő, acélizmú ifjú s rokkant gerincű, bús, öreg legény. Feszes vigyázz-ban tiszteleg előtte az országutak koldus-vándora, akinek nincs már egyéb gazdagsága, mint a mindent felejtető alkohol ködös mámora, s hegedőse az ág-húrokon játszó, füttyös, fürge szél, hogy hozzá mindjárt táncolni lehet. Tiszteleg előtte a koronás király, milliók kedvelt, hatalmas ura, mikor pompában és nagy kényelemben fogadja népe ujjongó dalát. — Egyformán félve tiszteleg mindegyik, ha megcsillan, suhint a Kaszás vándorbotja, s szívük ijedt láza közös ütemű: Ave Caesar, csak közelebb ne jöjj! Nem akar senki parolázni véle,... mert a halállal csak egyszer lehet kezetfogni. Akinek ő egyszer kézbe vette kezét, azt többé el nem engedi s az megkapja tőle a halálos betegséget. És ettől félünk, mert ég az értelemben a szörnyű tudás, hogy a halált meg nem gyógyítja senki professzor. A megtörtént meg nem történt sosem lesz. Ezért félünk tőle, még ha kínos teher is ez a földi élet. Ezért érezzük és valljuk Byron Manfrédjával: „Élünk, útálva életünket, és meghalni mégis félünk... habár a borzongás egy pillanat csupán."

Csak ez a borzongás! Honnan van s miért?...

Mi ez a titkos írtózat énünkben!? Ösztönös érzés — isteni törvény... Nem tudom vetíteni, de érzem, bennem él. Talán a forma harca volna ez a vonalak és színek széthullása ellen? Avagy nem is a halál ténye, de miként je az, ami úgy remegtet, mint mikor télen hideg szalad szét testem huzalán!? Hogyan lesz? Miként? Mosolyban, fájó, fojtó kínban pattan el a lélek és a test összekapcsoló, fínom fonala!? Oly nehéz titok, nagy misztérium! — Ha egyszer egy áldott vagy gonosz érzésű titokzatos erő fellebbentené az értelmünk elé vont saisi fátyolt! Megnyugodna-e lelkünk, vagy beleőrülne a hirtelen tudásba!?... Mert sűrű a fátyol és sötét a mélység...

Világosságot — nagy, erős hitet adj nekünk, Uram! S akkor hiszem,... nem borzongat a rém...

S a félelem hideg misztériumán, kínon, sötétségen keresztül fény fut felém és új ige csendül, — az újszövetség evangéliuma: „Mi tudjuk, hogy a halálból átvitetünk az életre." S ez „nyilvánvaló lett a mi Üdvözítőnknek, Jézus Krisztusnak megjelenése által, ki a halált legyőzte és életet és halhatatlanságot hozott napfényre az evangélium által".

És ebből megtudom, hogy amit eddig rajzoltam, eddig vetítettem, az a pogány világ, a Krisztus nélküli ember lelkéből lopott kép. Ez a halálnak csak egyik, éspedig sötétebb arca, amely árnyékban torzul. És most megrajzolom a halál másik arcát, a Jánus-arcú úr igazi portréját. Kihozom a hit fényére, ahol új színt kap a halál fotográfiája és meleg, szimpatikus vonásokat a halál arca.

Egy öreg legendát olvastam. A nap leáldozóban volt a Golgota ormán és megtört visszanéző fénye a kereszt titkán. A nép szétoszlott már, csak néhány jámbor asszony ölelte körül szíve melegével a kereszt királyát. De mégis... egy zörgő csontú, csúf, öreg alak jelent meg hirtelen a kereszt mögött, kezében vándorbotjával — a kaszával. Megérkezett a Golgotára a halál. De mikor meglátta a fájdalmak emberét, a gyalázat fáján függő Istenfiát — kiesett kezéből lendülő kaszája. Történt azonban, hogy az Emberfia meg akart halni. Odaintette magához a halált. Magához ölelte és odacsókolta hideg homlokára a béke áldott csókját és kezébe adta a hideg kasza mellé a megnyugvás meleg vándorbotját. A keresztet pedig egy viharos éjjel beleültette a halál mezejébe, a temetőkertbe. S másnap, mikor a felkelő nap aranyos sugarai beragyogták a földet, az emberek boldogan olvasták az új evangéliumot: Feltámadunk!...

És azóta a halál, mint ezüsthomlokú vándor — tarisznyájában a béke melegével — járja a világot. És amerre néma, árnynélküli alakja elsuhan, felemel s megnyugtat minden fájó szívet.

Volt egyszer egy gyermek, árva kisfiú. Háza az országutak sötétlő árka, éléskamrája a koldustarisznya. Valamikor gazdag volt ő is, mert övé volt az anyai szív minden szeretete. S most tövist és bojtorjánt termett neki a föld és organizmusába tuberkulózist. Nem volt barátja. Nehéz volt az élet és súlya alatt egyszer odarogyott egy útszéli kereszt puha tövébe s fájón sírta el: — Krisztusom... anyám!... Lehajtotta fejét a kereszt kövére... s a nagy csendességben nesztelen léptekkel közeledett hozzá a halál angyala. Levette válláról fekete palástját s puha, selymes kézzel ráterítette a didergő, szenvedő kis embervándorra. A falu templomában Ave Maria-ra kondult a harang. S mikor az emberek imádságba kezdtek, imáikkal együtt szállt fel az Istenhez boldog imádásra egy megpihent gyermekszív, egy boldog kisfiú. A halál vitte fel...

Volt egyszer egy férfi. Muzsikált a lelke a boldog reménytől és emberszeretettől. Úgy nézett a jövőbe, mint aranyfürtű gyermek a csodás színben fénylő karácsonyesténck misztikus ragyogásába. Csupa sejtés, csupa reményteli várakozás volt az élete. De akikben bízott, csúnyán megcsalták... reményeiben keserűen csalódott. S ez megmérgezte a lelkét. Úgy járt a világban, mint beteg idegen... Kereszthordozás lett az élete... Hányszor összeroskadt!... Hányszor felzokogott!... Egyszer azután szép köszöntést hallott s ahogy odanézett, látta, hogy az ezüsthomlokú vándor állott előtte. Megfogta a kezét szelíd biztatással s együtt indultak el oda, ahol már nem fáj az élet, ahol letörli Isten a könnyeket... és boldog békességet permetez a sokat szenvedett emberi lélekbe. — S a kézvezető jóbarát a halál volt...

Volt egyszer egy élet... Virágba bomlott, mint Jerikó rózsája és csillogott, mint a boldog ifjúság aranyos palástja. Ezüst kacaj hullott köréje és dalos szolgálójává szegődött a jókedv. Aranyhegedűn muzsikált szívében az öröm és nagy gazdagságában telemosolyogta környezetét is hamvas boldogsággal. S egyszer történt valami... Jelentéktelen, kicsi dolog... Nem is törődtek vele... De az aranyhegedűn egy húr elpattant és soha többé nem lehetett felhangolni már... Boldogság helyett fájdalmat sírt el halk, fínom nótája s megfakult élete virágzó, szép fája... Évekig hordozta teste a halálos kórt. Éjtszakákon felriadt lázas álmából, világot gyujtott, mert oly hosszú volt az éj... oly borzalmas és kísértetek hordozó a sötétje... oly fájó az egyedüllét szörnyű érzete... és a megváltó reggel oly sokára jött. Fájt nagyon az élet. S egyszer egyik csendes, titokzatos éjjel meggyógyult az élete... az aranyhegedű újra megszólalt. Megszólalt oly csodás zengéssel, mint eddig még soha... Mert az élet aranyhegedűjén az Úr előtt játszotta már a lélek hódoló himnuszát. Elvitte és felhangolta hangszerét a halál...

És így rajzolhatnám tovább a halál portréját és vetíthetném némán fotográfiáját. Mindenegyes ecsetvonás s minden új lemez szelíd színben mutatja: mily jó a halál... Nem kell félni tőle, hisz ő jóbarát. Minden szenvedőnek, kereszthordozónak, megtört szívnek és kenyértelennek, Istent szerető, vallásos embernek lelkére megnyugtató harmatesőként hull Szent Pál tanítása: „...számomra az élet Krisztus, a halál nyereség".

A halál nyereség... Mert az igazán hívő, aktív kereszténynek nem félelmetes mumus többé a halál. Mióta ott ragyog a temetők terein, a sírhantok ormán az Úr Krisztus keresztje s a temetők homlokán ez a felírás: Feltámadunk! — azóta tudjuk, hogy nekünk nem borzalmak és kísértetek tanyája a halál kertje és nem utolsó pont életünk regényében a halál. Nekünk a halál keskeny, bezárt ajtó, melyet ki kell nyitnunk; magas küszöb, melyet át kell lépnünk; baráti kéz, melyet meg kell szorítanunk, hogy bevonulhassunk diadalmenetben az örök hazába. Nekünk a halál örök panacea, boldog meggyógyulás a földi élet fájó és terhes betegségéből és átélés a diadalmas, örök életbe, ahol nincs könny és szenvedés, ahol a boldogság annyira sugárzó, hogy Szent Pál elragadtatva énekel, mikor róla ír: „...szem nem látta, fül nem hallotta s az ember szívébe föl nem hatolt, amit Isten azoknak készített, akik őt igazán szeretik."

Csak a hitetlen embernek, az Istentől futónak, vallást megvetőnek borzalmas a halál!...

Az én szememnek és az én lelkemnek ez a halál igazi fotográfiája...

Hivatás és tiszta szándék

Irta: Dr. Petró József

Sokan kopogtatnak a szeminárium kapuján, és kérnek felvételt. A felvettek közül egyik-másik azonban nem jut el a papszentelésig. Sok töprengés, imádkozás, tanácskérés után világosan áll előtte az út: „Mennem kell". Könnyes szemmel búcsúzik. Mi is meghatottan válunk meg tőle. Mikor a világba vezető úton utánatekintünk, elgondolkozunk a sorsa felett.

Nem volt igazi hivatása!

Ha kérdezzük: mi hiányzott a hivatásához, elsősorban a jószándék hiányára kell utalnunk. Elvégre — X. Pius pápa tanítása szerint — a tiszta szándék a papi hivatás legfőbb lélektani gyökere.

De már most tovább kérdezzük: milyen a nem helyes szándék? Mik annak az indítóokai? Ezt alaposan meg kell vizsgálnunk, hogy annál világosabban álljon előttünk, mi is tulajdonképen a tiszta szándék, ami a papi és szerzetesi hivatáshoz elengedhetetlen.

A szentségek szent kongregációja az 1930 december 27-én kiadott utasításában a papi hivatás helytelen indítóokait a következőkben foglalja össze: „Belső indítóokok —: vágy a kényelmesebb élet után — ahogy t. i. az emberek a papi életet elképzelik, — vágy megtiszteltetések, könnyű kereseti lehetőségek, a testi munkától való mentesülés után, hogy t. i. ne kelljen a szülőkkel és testvérekkel a földet művelni, továbbá vágyakozás egyházi kiváltságok élvezetére, amilyen pl. a katonáskodástól való mentesség, vágy az egyházi pályán a világ előtt is megbecsült, magasabb állások elérése után." A külső helytelen indítóokok közül a kongregáció a félelmet említi, mikor valakit pl. a szülők kényszerítenek arra, hogy pappá vagy szerzetessé legyen.

Ezeket az indítóokokat két csoportban vizsgálhatjuk meg: külön az anyagi és külön a szellemi természetűeket.

Vagyon

Mily mérhetetlen lealacsonyítása a papi hivatásnak, mikor az csak az anyagi javak megkívánására támaszkodik! Pedig manapság az ilyen álhivatások könnyen támadhatnak. A szegénység általános. Az elhelyezkedési lehetőségek igen nehezek. Maga a megélhetés is sokszor bizonytalan. Ilyen világban egy „biztos pályá"-nak előnyei túlságosan is szembetűnőek. A föld napszámosainak gyermekeinél különösen is könnyen megtörténhetik, hogy földszerető szüleik szemüvegén keresztül látják a papot. Az első gondolatuk róla az, hogy nagy tagja van a határban. Rámeredtek a pap földjére, és a szülők szeme felcsillan arra az édes kilátásra, hogy valamikor 50—100 holdon lehet majd gazdálkodni.

Másokra az is csábítólag hathat, hogy látnak itt-ott világi vagy szerzetes papot, amint zavartalan kényelemben él, s legtöbb idejét kellemes szórakozásokra fordítja. Pénze is van hozzá. És csakúgy csattan ki belőle a gondtalan jókedv!

A földi jólét megkívánása azonban teljesen elégtelen alap a papi hivatáshoz. „Aki csak haszonért lép az oltárhoz, nagy istenrablást követ el", mondja a római katekizmus. (2, 7. 4.)

Viszont a hivatásos ifjú, ha olvassa is Szent Pál szavát, hogy „akik az oltárnak szolgálnak, az oltárról élnek" (I Kor. 9, 13), mindazonáltal jövőjét nem fűzi anyagi javakhoz. Tudja, hogy ellátásáról az Egyház gondoskodni fog, s ezért jövendő sorsát illetőleg bizonyos szent nemtörődömségben él. S ha az Egyház valamikor nagyon szegény lenne is, a hívő nép nem fogja engedni, hogy a buzgó pap szükséget lásson. Nem tudjuk, mit hoz a jövő, de a hivatásos lélek megnyugszik abban, hogy az isteni Gondviselés őrködik sorsunk felett.

Nem az ifjúság bűne a pénzsóvárság és a vagyonéhség. A puszta megélhetés biztosításán kívül földi kincsek a fiatalságot nem nagyon érdeklik. Inkább attól kell félteni őket, hogy az ú. n. gazdag papok eljárását, életmódját igazságtalanul, türelmetlenül ítélik meg a kötelés tisztelet és szeretet rovására.

Ambíció

A szellemi természetű javak megkívánása már könnyebben alááshatja a szándék tisztaságát, s ezáltal leronthatja vagy gyöngítheti a hivatást. A kongregáció „a megtiszteltetések" és „a világ előtt is megbecsült állások" után való vágyakozást említi.

Valóban a kitanulás lehetősége, a szellemi pályán való működés reménye, tudományos vagy szónoki sikerek, társadalmi érvényesülés, általában az emberek tiszteletének, érdeklődésének, csodálatának kiérdemlése olyan gondolatok, melyek könnyen megfordulhatnak az egyházi szolgálatra készülő ifjúság lelkivilágában. Átütő sikerek, tömegek megmozdítása, új világ teremtése nem egy ambíciózus ifjú álmodozásának tárgya.

Az ambíció! A hivatás életdús fájának titkos férge. Az őskevélység észrevétlenül ható mérge ez, mely ellen legkevésbbé az van bebiztosítva, aki magát teljesen mentesnek tudja tőle. Ez a méreg kétségtelenül könnyen megfertőzi a tehetséges ifjú lelkét.

Még hozzá mily roppant nehéz feladat az ügybuzgó fiatalemberben a hivatást és az ambíciót elkülönböztetni, mikor mind a kettő nagy teljesítményekben nyilvánul meg!

Viszont itt is azt kell megállapítanunk, mint az anyagi javak utáni vágynál, hogy az ambíció sem lehet a papi hivatás alapja. Sőt a célját el nem ért ambíció talán a papi tragédiák örvényébe vezethet.

Ezek tehát kétségtelenül téves utak. Akit csak a megélhetés biztosítása vagy az ambíció hoz, az legjobb, ha mindjárt a szeminárium vagy a szerzetház kapujában sarkonfordul és másfelé néz.

Vannak azután olyan hivatást támogató indítóokok is, melyeknek értéke kétes. Ezek közül különösen hármat kell megemlítenünk.

Üdvösség

Ilyen pl. az a szándék, mely a papirend felvétele által kizárólag csak a saját örök üdvösségének elérésére törekszik. Ha szigorúan vesszük a dolgot, ez az indítóok sem elég a papi hivatáshoz. Az ilyen ember, mikor papi életre vállalkozik, csak a maga hasznát nézi. Márpedig nem önmagáért lesz valaki pap, hanem másokért. Bármennyire is kötelessége mindenkinek mindenekelőtt az örök üdvösség megszerzésére törekednie, mégis, ha valaki ebben csak saját magára gondol s nem másokra is, nem igazi papi lélek.

Egészen másképp áll a dolog, ha valakit az a vágy vezet, hogy az embertársak üdvösségének munkálása által magának üdvösséget szerezzen. Ebben az esetben is először ugyan önmagára gondol, ami nem is hiba, mert hiszen mindenki elsősorban a saját üdvösségéről köteles gondoskodni, másrészről azonban nem zárja ki az embertársak megmentéséért való munkálkodást sem, ami a papi hivatásnak, mint szociális hivatásnak a lényegéhez tartozik.

Szemlélődés

Vezethet valakit a papi életre továbbá az a törekvés is, hogy Isten szolgálatában alkalmat találjon a szemlélődő, bensőséges életre. Elszakadni a világtól és szent magányban állandóan istenes dolgokkal foglalkozni, ez tűnik fel előtte a legfönségesebb életcélnak.

Ez az indítóok sem elegendő a papi hivatáshoz. Igaz, hogy minden papnak mély lelkiéletre kell törekednie, s az erények gyakorlásában magasabb tökéletességre kell eljutnia, mint a világi embernek. Mindazonáltal az imádságos élet a papnál nem lehet öncél. Az a pap, aki csak a saját megszentelésével törődik, s embertársai lelki gondjait nem veszi magára, nem felel meg küldetésének. Az ilyen szemlélődő lélek valami szigorú, lelkipásztorkodással nem foglalkozó szerzetház szűk falai között tölthetné be Istennek tetszően a hivatását.

Vezeklés

Előfordulhat végül az is, hogy valaki viharos élet után megnyugvást, bűnös múlt után vezeklési lehetőséget keres az Isten szolgálatában. Bűntudata enyhülést talál abban, hogy készséggel vállalja a papi élet terhét.

Az ilyen bűnverte, megalázott lélek is inkább a szigorú vezeklést gyakorló szerzetesek között tudná kedve szerint és üdvösen szolgálni Istent. Bár minden pap mindennap veri a mellét, mégis a papi élet elsősorban nem vezeklő élet. A pap, bármennyire is törekszik gyarlóságának tudatában élni, élete munkájával embertársai megtérítésére és megszentelésére is van hivatva és kötelezve. A papnak nemcsak saját bűneiért kell vezekelnie, hanem viselnie kell a gondjaira bízott lelkek minden terhét is. Ezért tehát, bármennyire szent és Istennek tetsző dolog is a magunk megszentelése, a saját vétkeink levezeklése, de mint életfeladat, egy papnak ez nem elegendő.

Az igazi tiszta szándék

Mi tehát az a tiszta szándék, mely oly nélkülözhetetlen a papi hivatáshoz?

Szent Pál apostol, minden buzgó pap örök mintaképe, így felel: A pap „emberekért rendeltetett. (Zsid. 5, 1.)

Az igazi papi hivatásnak tehát csak egyetlen főindítóoka lehet: feláldozni az életet Istennek és az embertársaknak.

A papi hivatás tehát annál erősebb bennünk, minél inkább le tudunk mondani önmagunkról, és át tudjuk adni magunkat másoknak.

Minden ember köteles szeretni embertársát, de nem mindenkiről, hanem csak a papról mondja az Írás, hogy emberekért rendeltetik. Ennélfogva a testvéri áldozatos szeretetnek a papban valami magasabb, mondhatnánk hősies alakban kell meglennie, megnyilvánulnia.

Szent tisztaság, egészség, tehetség, szorgalom is kell a papi hivatáshoz, de ezek mintegy csak szükséges feltételei, vagy legalább is csak másodrangú alkotóelemei annak. Az igazi gyujtószikrája, hajtóereje a papi hivatásnak a készséges önátadás mások szolgálatára.

A legeszményibb módon az Úr Jézus mutatta be a hivatást mint élő valóságot, mikor „kiüresítette önmagát, és szolgává lett". (Fil. 2, 7.)

A hivatást el lehet veszíteni, de viszont növelni is lehet, sőt ha nincs, ki lehet könyörögni Istennél Szent Ágoston ismert mondása szerint: „Ha Isten nem hívott, légy rajta, hogy hívjon." Ha papnövendék vagy szerzetesjelölt mélyíteni akarja a hivatását, akkor necsak imádkozzék e célra, necsak szent tisztaságát, munkabíró egészségét óvja és szorgalmasan tanulja a szent tudományokat, hanem elsősorban törekedjék másokért élni, saját személyére minél kevesebbel megelégedni és lelkiéletét a szociális erények elsajátítására fordítani, milyenek a szolgálatkészség, a szelídség, a türelem, az irgalmasság, a megbocsátás, a tapintatosság, az adakozás, a derűs kedély stb.

Minden hivatás örök titok. Titka és kegyelme az isteni kifürkészhetetlen eleveelrendelésnek. Előtte porbahullva hálálkodik e kegyelemcsodával megajándékozott bűnös ember, s magasztalja az isteni szeretetnek egyik legnagyobb művét.

A fűszál ereje

Irta: Dr. Schmiedt Béla

Prisca nővér az életszentségről beszélt.

A nővért zárdista lányok vették körül, akik érdeklődve hallgatták az apácafátyol szent titkait. Pillanatról-pillanatra nőtt a lelkesedés. A fiatal gyermekarc a legbeszédesebb hőmérő. A nővér látta, hogy a lánykák lelkülete a hősiesség fokára emelkedett, beledobta hát sürgősen a lelkekbe a kézben melengetett nagy kérdést:

— Nos, hát közületek ki szeretne szent lenni?

Az apró leánykoszorú eleven lett. Mindenki felemelte a kezét s sivítva jelentkeztek.

— Én! tisztelendő nővér, én!

Prisca nővér pillanatnyi csendet követelt. Neki haditerve volt. Ezt a tervet akarta most megvalósítani. Kiszabadította tehát magát a lányok gyűrűjéből. Titokzatos szótlansággal lehajolt a pázsitos gyephez, leszakított néhány fűszálat, majd visszament a leánymosolyok közé.

— Tudjátok mit! — szólalt meg néma csendben Prisca nővér — majd sorsot húzunk és aki a leghosszabb fűszálat húzza, az fog majd legjobban iparkodni, hogy szent legyen!

A sorshúzás érthető izgalmak között történt meg.

A leghosszabb szálat a kis Bartholomea Capitano húzta. Ő volt a zárda kis vadóca. Vadvirág volt, akit a lányok sehogy sem tudtak odaképzelni az oltárra.

A kislányok sokat sejtetően kuncogtak.

Bartholomea Capitano hirtelen elsápadt. Sápadtságát azonban csakhamar egy kis pír váltotta fel. A szégyen pírja volt ez. A kis Bartholomeat nagyon bántotta, hogy őt a jóra alkalmatlannak vélik és mulatnak rajta.

Bartholomea ettől a naptól kezdve megváltozott. A zárda legpéldásabb növendéke lett. Később pedig az erények útján annyira haladt, hogy már életében a szentség példaképének tartották, holta után pedig fejét a kiválasztottak gloriolája vette körül.

Ime, így fest példában megmutatva a fűszál ereje!

*

November van. Mindenszentek hava.

Nem kellene-e vajjon letépni minden halódó fűszálat, hogy sorsot húzzunk mi is? Nem segítene-e ki vajjon bennünket is a tanácstalanság és tehetetlenség lejtőjén Prisca nővér fűszálacskája?

Prisca nővér már meghalt.

A helyén az Egyház áll. S ez az Egyház nem szűnik meg szólni a szentek útjáról és a szentek követéséről. Az Egyház el nem némuló ajakkal suttogja, kiáltja: Sancti estote!

„Szentek legyetek... Ne tegyétek tisztátalanná magatokat."

„Legyetek tökéletesek!" — mondja az Egyház, mert tudja és érzi, hogy a szentéletű és becsületes egyének dicsőséget tesznek magának az Egyháznak. Általuk „sem folt, sem ránc, sem más efféle nem lesz rajta, hanem szent lesz és szeplőtelen"!

Mi az életszentség?

Tettekig beért életbölcseség!

A szentek az élet bölcsei, akik mindent megmérnek és mindent értéke szerint értékelnek. Szót és tettet egyaránt. Látni kívánják, hogy mit használ az örök üdvösségre az, ami eléjük kerül, s ami útjukba gördül.

Mérlegre teszik a lábuk elé gurult hatalmas földet. Összehasonlítják az éggel. Kényes, de nem megfejthetetlen ez a helyzet. Az ég kék gyémántja és a föld szénszerű változata nem hozza őket zavarba. Szent Ignácot követik, aki prédikációja előtt kinézett az Al Gesu-templom ablakán a szűk római utca forgatagába s aztán felsóhajtott: Jaj! Mint bűzlik nekem a föld, ha én az égre nézhetek!

A szentek felmérik a két ősi fészket: a családi szentélyt és a templom szentélyét. Mérhetetlenül nagy ez a feladat is, hisz az Isten által tervezett nagy színjátéknak két világa ez. Az életszentségre törekvők megkeresik a helyüket a nap alatt s hősi lélekkel döntenek, ha úgy látják, hogy a templom szentélyében többet ér egy nap ezer másnál.

Aki a szentek lábnyomát figyeli, az rájön arra is, hogy az örömöket is mérlegre kell tenni. Talán nincsen sehol sem annyi csalódásnak kitéve az ember, mint éppen az örömök piacán. Színek színeket kergetnek. Itt a hangok hangokkal versenyeznek. Itt az ízek ízekkel kergetőznek. A bölcs ember nem lesz tévedés áldozata, mert rájön arra, hogy egy grammnyi salakmentes öröm többet ér, mint egy tonna vásári zsivaj.

Az alleluja sem élhet zavartalan békében. A hejehuja versenyezik vele. Az előbbi csendesebb és művészibb. Az utóbbi hangosabb, de magában hordja az unalom és a megúnás csíráit. Nos, a szentek életbölcsesége itt is megtalálja a kivezető utat. Arra tart és arra megy, ahol nem ijeszt a záróra s ahol nem hiányzik a feltámadás zászlója.

Az életben két nagy polc van. Az egyiken a szavak gyűlnek. Száraz széna-szalma-gyüjtemény ez csak, mely tűzre kívánkozik. A másik polcon a tettek sorakoznak. A tettek gyümölcsök. Izesek és értékesek. Ők az élet termései. Életből fakadtak és életet fakasztanak. Nos, az élet bölcsei tudják kötelességüket: fák akarnak lenni, mely termést hoz.

A fűszál csak egyre jó, arra, amire Prisca nővér használta. Sorshúzásra. A fűszál Bartholomea kezében a gyümölcsre utalt. Az életszentség gyümölcsére. Ha így simogatom a fűszálakat, akkor rálépünk a Bartholomeák útjára, mely az égbe vezet.

Még egy kérdésre kell felelnünk! A szentek melyik csoportja felé igazodjunk?

Aki szűz még, az maradjon továbbra is a szű-

zek barátjainak pártfogásában. Aki künn él az élet forgószínpadán... a hivatalok íróasztala mellett... a tantermek dobogóján, az legyen hitvalló. Legyen véka fölé helyezett égő gyertyaszál.

Egyébként pedig igyekezzék mindenki vértanú lenni. Mi más ugyanis az élet, mint egy nagy alkalom a vértanúságra.

Legyünk az önmegtagadás vértanúi. Ne keressük az első helyet s ha az élet visszaszorít bennünket a második... harmadik helyre, dolgozzunk akkor is olyan életkedvvel és lendülettel, mintha nem is másodbírák lennénk Rómában, hanem főbírók. Szeressünk engedelmeskedni. Az engedelmeskedés az alázatos lelkület pénzváltása. Az engedelmes ember soha sincs zavarban. Mindíg boldogul. Az engedelmes ember számára mindíg biztosítva van a holnap.

Legyünk az elfojtott önszeretet vértanúi. Nem elég elhagyni apát, anyát, testvért. Le kell mondanunk önmagunkról is. Ez a legnagyobb lépés! Az élet — sajnos — hemzseg az önzők, haszonlesők, törtetők, vámszedők sáskahadától. Ezek minden kézmozdulatukkal saját szerencséjüket és sikerüket kovácsolják. Munkásságuk a tarolás. Küzdelmük a bunkózás. Lábuk nyomán nem terem virág.

Legyünk végül a fegyelmezettség vértanúi. Ne szeszélyeskedjünk. Járjunk mindíg derűs arccal az események és az emberek között. Ne legyünk élőeleven barométerek. Ne reagáljunk minden körülményváltozásra, hiszen bennünk nem higany van, hanem istenalkotta lélek.

Ne feledjük azonban, hogy az életszentség tökéletes apróságokból és apró tökéletességekből tevődik össze. Az életszentség útja nem nagy ugrásokat, hanem sok apró tökéletes lépést kíván.

Csak az üdvözül, aki állhatatos, éspedig — mindvégig! (Máté 10, 22.)

Mindenszentek Királynéja

Irta: Schnattner Szigfrid O. S. B.

Hallgattam már külföldi dómok büszke boltívei alatt, élveztem búcsújáró körmenetek áhítatos hangulatában, suttogtam haldoklók ágya mellett, minden vasárnap énekelem kis falusi templom egyszerűségében: a Lorettói litániát.

Feldolgozták már sokan és sokszor; ízekre bontották a teológusok, gyöngysorba fűzték és magyarázták invocatióit a misztikusok és nekem mindíg újszerűt mond, mindíg friss, mindíg szebben hangzik.

Csakugyan úgy van, hogy az Isten szépséges édesanyjának lábai elé hintünk pazar kézzel mindent, de mindent... Az Egyház a szentatyáktól ellesett legszebb jelzőket teszi a tiszteletcímek elé, a Szentírás legszebb képeit válogatja össze, a századok, a nagy természet legmegkapóbb hasonlatait kéri kölcsön és végén valami kifejezhetetlen fájdalom szorítja szívünket, sírni szeretnők: Anyánk, Mária, üres a kezünk, mindent Eléd tettünk, nincs több mondanivalónk, hisz minél tovább fokoznánk, annál jobban érezzük, hogy szépséged leírhatatlan, nagyságod elmondhatatlan, hatalmad és szentséged megközelíthetetlen, hisz az Istenanyaság magasbanyúló tornya vagy!

Igazi értéked és mivoltod szerint csak az Isten dicsérhet kellőképen, mert csak Ő ismer Téged egészen. Az Isten véleményét pedig ismerjük, imádságos ajakkal naponként többször is suttogjuk, a mi homályos emberi ismereteink tehát az Isten véleményéhez igazodnak és gyarló szavaink, ha Rólad szólnak, csak az Isten dicséretét mímelik és utánozzák.

A föld legszebb poézise csak dadogás az isteni művészet e mesterművének magasztalására. Minden felsőfokú tiszteletcím csak halvány és vérszegény jelkép annak köszöntésére, akit maga az Isten angyali követséggel tisztelt meg. A hasonlatok csak félve sántikálnak és díszítő jelzők roppant erőtlenek, hogy fogalmat alkossunk magunknak arról, Kinél szebbet nem hordozott a föld.

Titkos értelmű rózsa, Tiszteletes edény, Aranyból épült ház... Mintha valami azt súgná: feljebb, nem elég, feljebb! Nem elég a föld minden szépsége és cizellált hasonlata, szavaink az eget verdesik, kitárul a menny: Angyalok királynéja... Nemcsak az angyaloké: Pátriárkáké, Prófétáké, az ószövetség Pápáié; tovább: az újszövetség nagyjaié: Apostolok Királynéja, Vértanúk, Szűzek, Hitvallók, még lehetne szélesíteni a skálát — ne tovább, mintegy koronát tesszük rá: Mindenszentek Királynéja! Mintha megnyugodnánk, tovább már nem mehetünk, mert már csak az Isten következik.

Az Egyház örömében így énekel: felmagasztaltatott Istennek szent Szülője, hatalomra és dicsőségre mennyek országában.

Uralkodik a pátriárkákon, akiknél hívebb volt, a prófétákon, kiknél bölcsebb és Isten titkainak nagyobb sáfára volt, uralkodik az apostolokon, akiknél buzgóbb volt, hitvallókon, akiknél állhatatosabb volt, a szűzeken, akiknél szebb, csodálatosan tisztább volt, a vértanúkon, kiknél mérhetetlenül erősebb volt.

Ha Jézus mindenszentek gyönyörűsége és koronája, akkor Mária égnek, földnek Nagyasszonya, mindenszentek királynéja.

Mindenszentek elseje a kiválasztottságban, mindenszentek csodája a kegyelemben, mindenszentek királynéja a méltóságban.

Minden szent az emberiség oromzata, Adám fajtájának kivirágzása, emberiségünk igazi nagyságai. Istenhez való közelségük teszi őket naggyá, nevüket csodálatossá, emlékezetüket minden időkre halhatatlanná.

Minden szent csak részesedik, participál a kegyelemből, Mária a kegyelemmel csordultig, színültig teljes. Minden szentet bizonyos megszentelt jóindulattal és tapintattal kell kezelnünk, mert gyarló emberek voltak és az Istentől való elszakitottságnak sötét bélyegével jelentek meg közöttünk; Máriánál nem kell jóindulat, nincs szükség finom, tapintatos kendőzésre: egészen tiszta és szeplőtelen, rangban és méltóságban tehát minden szent között az első.

Minden szent nagy. Nagy a kegyelem, a benne lakozó Isten miatt, a természetfölötti élet lelke miatt. Máriánál nagyobb egy se lehet, hisz a szentek csak közvetve kapták a kegyelmet Istentől — Mária útján.

Mária, mindenszentek királynéja. Nagyobbat alig mondhatunk Rólad!

Körkép az életből

Irta: Róth Antal S. J.

A mindennapi életben színes összevisszaságban hömpölyög előttünk az emberár. Azért idegenül, szinte életellenesen hat, hacsak egy-két szempontot vagy tulajdonságot emelünk ki abból, ami lelkivilágunkat alkotja. Az első, mondhatnók elemi ismeretszerzéshez az is szükséges, hogy részletekben boncolgassuk az ember belsejét. De ember-fogalmunk akkor lesz igazán tiszta és éles, ha egymásmellett látjuk a nagyon is különböző természetű embereket, amint az élet színpadán is egymásmellett szerepelnek. A részek arravalók, hogy összerakjuk egy egészbe.

Nézzük tehát meg, hogyan is festenek így együttesben a különböző kedélyű emberek: a vígkedélyű (Kedély) és mélykedélyű (Mélység), az erős ember (Erő) és a tömegember (Tömeg)!

Első kép

1. JELENET: Sztrájkolók a munkapiacon.

Erő *(Kedélyhez)* Nem bírom tovább ezt a várakozást! Megemészt a semmittevés és szétvet a düh. Jössz újra munkába?

Kedély: Persze, hogy megyek! Már rohanok is. Nagyon egyhangú ez a várás. Az unalom már oldalamat is kirágta. *(Boldogan elrohan, maga sem tudja, hová. Útközben optimisztikusan ujságolja mindenkinek: véget ért a sztrájk; több béremelést kaptak, mint amennyit kértek stb.)*

Erő *(Tömeghez, aki nyugodtan alszik mellette az úton)* Te még mindig horkolsz. *(Nyakon ragadja és magával cipeli.)* Sohasem érsz be magad lábán a műhelybe, magadtól semmit sem teszel!

Tömeg: Megyek már. Megyek már. Nem kell mindjárt rohanni. Még hosszú a nap.

Erő *(Útközben hátraszól Mélységhez)* Ne rágódj már azon, ami megtörtént! Szedd össze magad és gyere, mert még éhenhalsz!

Mélység: Mekkora kárt okoztunk magunknak és másoknak is evvel a sztrájkkal! *(Bizonytalanul követi az előbbieket.)*

2. JELENET: A munkahelyen.

Erő *(Belép, maga után húzza Tömeget. Mélység óvatosan követi őket)* Kedélynek már rég itt kellene lennie. Biztos kujtorog a mihaszna, ez jobban föl a fogához!

Kedély *(Nagy későn betoppan. Erőhöz)* Miért nem szóltál, hová menjek? Az összes nyomdát végigjártam.

Erő: Ostoba, miért rohantál el ész nélkül! Gondolhattad, hogy nem Piripócsra mentünk, mikor azelőtt itt dolgoztunk.

Mélység *(burdítja magát)* Most lássunk neki a munkának, hogy behozzuk a mulasztást!

Tömeg: Nem kell azért sietni, holnap is lesz nap. Jusson is, maradjon is!

3. JELENET: Ugyanott, közeledik az ebédidő.

Kedély: No, nekem elég is volt a munkából. Eleget dolgoztam már. *(Leteszi szerszámait.)*

Tömeg: Jó az okos tanácsot követni. *(Ő is abbahagyja a munkát.)*

Mélység *(Lelkiismeretesen és kinos pontossággal dolgozik tovább)* Sohasem tudok annyit végezni, amennyit feltettem.

Erő *(Látja, hogy Kedély előbbre van, azért lázasan siet, hogy behozza)* Dehogy nem sikerül! Csak meg kell fogni a dolog végét. Nekem minden sikerül, ha akarom.

Kedély *(dicsekedve)* Ma csodajó formában voltam. Annyit dolgoztam, mint amennyit már régen nem!

Erő: Persze a szedőszekrényből kiszórtad mind a betűket és ha úgy tetszik nekik, majd csak rendbe állnak. Sohasem végeztél te rendes munkát! Bezzeg, amit én csinálok, az munka! Megnézheti akárki! *(Pihenőt jeleznek. Mélységhez)* De most már elég legyen a szedésből! Egy betűvel sem többet! Bolond az, aki másnak többet dolgozik, mint amire vállalkozott.

Mélység *(átnézi mégegyszer szedését)* Munkaközben mindig olyan bizonytalan vagyok. Biztos, sok hiba lesz ismét szedésemben!

Kedély *(Odasompolyog Erőhöz és fölényesen kérdezi)* Na híres, hadd lássam, mennyit dolgoztál?

Erő *(gúnyosan)* Csak nem nevezték ki a tököt fejnek, hogy ellenőrizze az észt?! *(Dühösen)* Elkotródj, mert összetörlek! Még csak gyámom hiányzik!

Második kép

1. JELENET: Utolsó percek a szedőteremben.

Kedély: Mára már sok is volt a munka. *(Sebtében befejezi és szanaszét hagy mindent. Fürgén készülődik.)*

Tömeg: Engem még tönkre tesz ez a sok munka. *(Összecsapja, amit még feltétlenül meg kell csinálnia, aztán leül és várja, hogy a többiek induljanak.)*

Erő: Csak azt szeretném látni, hogy nem kapjuk meg a teljes bérünket! Jogunk van hozzá! Kitekerem annak a nyakát, aki egy fillért is le mer vonni! *(Csak úgy repül, inog minden, ahogy rendet csinál.)*

Mélység: Ezt a pár sort még befejezem. *(Majd szépen rendbe rak mindent.)*

Kedély: Én már szaladok is, mert este találkozóm van a Vörösbékában. Jó társaság lesz ott együtt! Szórakozás és dáridó nélkül nem is ér az élet semmit.

Erő *(megvetőleg néz Kedélyre)* Nekem is lesz ma találkozóm. Persze nem a torkomnak, hanem a két karomnak lesz munkája. Egy kis leszámolnivalóm van még a sztrájk előtti időből egyik szaktárssal. Azután a tömeggel is kell foglalkoznom. Rémesen ostobák az emberek, még azt sem látják be, hogy a pusztulásuk árán is követelniök kell azt, amihez joguk van.

Mélység: Nem ártom magam más dolgaiba. Könyvet szereztem. Otthon nekifekszem és még ma elolvasom.

Tömeg: Én is nekifekszem, de nem a könyvnek, hanem az ágynak. Legjobb foglalkozás a pihenés. *(Közösen elhagyják a termet. Elöl ugralva* **Kedély,** *őt követi széles, határozott lépésekkel* **Erő,** *mögötte* **Mélység,** *a végén* **Tömeg.** *Az utcán* **Kedély** *semmiféle irányt nem tart. Kigyóvonalban halad a járdán.* **Mélység** *szorosan a házak mellett halad.* **Erő** *egyenes irányban halad előre, úgy, mintha egyedül járna a forgalmas utcán, senkinek ki nem tér.* **Tömeg** *kényelmesen cammog az utca közepén.)*

2. JELENET: Az utcán.

Mélység *(koldus toppan eléje)* Szegény ember! Fogja! *(Minden pénzét odaadja.)*

Kedély *(vaktában belenyúl zsebébe és néhány pénzdarabot nyom a koldus markába)* Szegény ördög, legyen neked is egy görbe napod!

Erő *(fényes ezüstpénzt dob neki)* Megmondhatod mindenkinek, hogy tőlem kaptad!

Tömeg *(felsóhajt)* Boldog ember! Munka nélkül is yen szépen keres!

3. JELENET: Megállnak a járdán, mert csatornajavítás miatt fel van bontva az út.

Kedély *(átugorja az árkot)* Még atlétikára is jut ma időm.

Tömeg *(megkerüli)* Ami biztos, az biztos! Csak semmi erőlködés!

Erő *(téglával a kezében az egyik munkáshoz)* ögtön rakjon le egy pallót, mert összelapítom a fejét! Hogyan tudják így tönkre tenni a járdát?

Mélység *(nem mer átmenni rajta)* Akármilyen vastag is ez a deszka, mégis leszakadhat. Sokan estek már így verembe és törték ki nyakukat! *(Erő áthúzza.)*

4. JELENET: Néhány suhanc elállja útjukat.

Kedély *(fürgén keresztülsiklik közöttük, majd hátraszól)* Máskor aztán ügyesebbek legyetek, fiacskáim! *(Elfut.)*

Tömeg *(tisztes távolban leül és nézi a fejleményeket)* Én ráérek. Majd megúnják a várást!

Mélység *(Erőhöz)* Mit tehetünk ilyen túlerővel szemben?

Erő: Mit? Túlerő? *(Nekikront és üt, amerre lát.)* Nesztek! Velem mertek szembeszállni? Majd megtanítalak tisztességre! *(Szétugrasztja őket.)*

(Beérik egymást.)

Kedély *(egy csinos házacska előtt)* Én itthon is vagyok!

Erő: De előkelő helyen laksz!

Kedély: Legalább ez a haszna legyen meg az embernek, ha nemes ősöket számolhat családjában.

Erő: Könnyű a másében tündökölni!

Mélység: Semmi pénzért sem laknék ilyen forgalmas helyen. Jobb kint a magános kültelkeken.

Tömeg: Ilyen zajban és ennyi lakó között se nyugalma, se biztonsága nem lehet az embernek.

Erő *(magához)* Eszemmel és erőmmel én még különbet szerzek magamnak. Arra azonban nem vetemednék, hogy másoknak köszönjem azt, amim van.

*

Ki sorolhatná el az ember találkozását az emberrel? Ki számlálhatná meg azt a sok kis jelenetet, amelyek az emberi életet alkotják? Apró mozzanatokból tevődnek össze a hősi feladatok és a nagy tragédiák is. Egyéni életsorsok és nemzetek élete.

Nem a nagy hegyek vajúdásából, hanem az emberek mindennapi, közönséges cselekvéseiből születik meg a történelem is.

A nagy Kaszás ugyan sűrűn rakja a pontokat az emberek cselekvéséhez, de nemzedékek váltják fel egymást, akik már megtanulták egymástól a kis szerepeket, hogy az élet színpadán tovább játsszák onnan, ahol elődeik abbahagyták.

Száz, ezer, tízezer évvel ezelőtt ugyanúgy szerettek és gyűlöltek az emberek mint ma és fognak századok után. Ahol az emberi természet játssza a főszerepet, ott csak a színfalak változnak, az ember azonban — az erős ember és tömegember, a vígkedélyű és mélykedélyű — ugyanaz marad.

Minden hegy és halom megalacsonyíttatik

A hegy és halom a lelkiéletben a kevélységet jelenti.

Nincsen hegy és halom völgy és mélyedés nélkül és viszont. Éppen igy a lelkiéletben nincs kishitűség bizonyos fokú kevélység nélkül. Az alázatosság pedig mindig nagylelkűséggel és határtalan bizalommal párosul.

Bajos volna eldönteni, melyik nagyobb akadálya, hogy a kis Jézus jászolához lelkileg eljussunk, a völgy vagy pedig a hegy? Annyi egyszer már bizonyos, hogy ha a völgyek betöltése e végből kikerülhetetlen, akkor a hegyek alacsonyitása is feltétlenül szükséges.

Vegyük most már szemügyre ebben a tekintetben lelkiéletünket.

Csakhamar ráeszmélünk, hogy legtöbb hibánk, bűnünk, bajunk a kevélységből ered. Voltaképen mi magunk vagyunk a hegy, amely tőlünk a kis Jézust, a vele való egyesülést, összeforrást, az életszentséget elválasztja. Mert tulajdon szemünkben „hegy" vagyunk, azért panaszkodunk, hogy mások nem vesznek bennünket észre, hogy a többi, még nagyobb hegy minket beárnyékol. Innen a mi érzékenykedésünk, sértődöttségünk. Innen, hogy oly nehéz és fárasztó hozzánk közeliteni, velünk valamit beláttatni. A hegyeket — egynéhány szenvedélyes hegymászókat kivéve — mindenki kerüli.

No meg aztán a hegytetők, ha vármegyékre el is látszanak, de mily kopárak és terméketlenek! Mennyi felhő fekszik rájuk és mennyi villámnak és viharnak vannak kitéve! Tenyészetet, örömöt és békevirágot a völgyek kinálnak.

Nincs itt tehát nagyobb akadály a kis Jézushoz jutni, mint a kevélység terpeszkedő és ágaskodó hegye. „Isten a kevélyeknek ellenáll, az alázatosaknak pedig kegyelmet ad!" Ellenáll nekik, nehogy a bábeli torony az égig érjen. A legalacsonyabb és legcsúfabb kisértésekbe, sőt bűnökbe engedi őket bukni, hogy legalább igy kijózanodjanak. A tisztaság elleni kisértéseket nem ritkán a kevélység, hiúság és elbizakodottság bűne előzte meg. Nézzünk csak körül és okuljunk... legalább a mások kárán...

(Müller Lajos S. J.: „Harmatozzatok egek!"-ből.)

Mindenben keressük Istent . . .

✝ P. Biró Xav. Ferenc S. J. előadása nyomán

„Mindenben keressük Istent és szeressük és szolgáljuk Őszentfelségét", tanítja Loyolai Szent Ignác. Ez az Isten-keresés imádság és imamód, melyet ő nem annyira gyakorolt, mint inkább élt. Ezen imádság gyakorlásával minden munkánk és egész életünk is szakadatlan imádság, istentisztelet lesz.

I. Honnan vette Szent Ignác ezt az imamódot?

Szent Ignác ezt maga beszéli el harmadik személyben P. Gonzalveznek:

„A zarándok egyik napon, hogy ájtatosságát kielégítse, egy templomba ment, amely Manrézától valamivel több, mint egy mérföldnyire feküdt, — úgy hiszem, hogy Szent Pál-templomának hívták. Az út oda a folyó mentén vezet. Amint jámbor gondolataiba elmerülten az útnak egy részét már megtette, kissé leült és a mélységben tovazuhogó folyóra lenézett. Amint tehát itt üldögélt, szellemének szemei kezdtek nyiladozni, nem ugyan oly értelemben, mintha látomása lett volna, hanem úgy, hogy sok kérdést felfogott és megismert, egyfelől olyanokat, amelyek kizárólag a lelkiéletre vonatkoznak, másfelől olyanokat, amelyek a hit és tudomány területére tartoznak. Ez az ismeret oly nagy világossággal volt egybekötve, hogy neki az összes dolgok újaknak tűntek fel. De az lehetetlenség, hogy az egyes dolgokat, amelyeket akkor felfogott, közelebbről elmondja, jóllehet igen sok volt, méginkább oly nagy világosságot kapott szellemében, éspedig oly mértékben, hogy neki úgy látszik, ha az összes kegyelmi segítséget, amelyeket egész élete lefolyása alatt a befejezett 62. életévig Istentől kapott és azt is, amit a tudás területén valamikor is bírt, összefoglalja és mindezt mintegy egybe összeteszi, annyit mégsem kapott, mint azon egy esetben. — Ezen élmény következtében szelleme úgy megvilágosodott, hogy neki úgy látszott, hogy ő más emberré lett és hogy ő más értelmet kapott, mint amilyennel azelőtt bírt. Mikor a felvilágosítás már jóideig tartott, elment és letérdepelt egy kereszt előtt, amely ott közelben állott, hogy Istennek hálát mondjon". (Mon. hist. S. J. Mon. Ign. Series IV. scripta de S. Ign. I. 54.)

Nem szabad felejteni, hogy Szent Ignác ezt a közleményt 62 éves korában, 3 évvel halála előtt adta le. Tehát távol állott tőle már koránál fogva is minden rajongás, fantasztaság, de még érzelmi színezés is. A közlemény szövege minden érett nyugodtság mellett is igen erőteljes, igen súlyos a szavak megválasztásában és igen tárgyilagos. Szent Ignác ezzel is jelzi, hogy legalább részére igen komoly, fontos, életbevágó dologról van szó. Ezen felvilágosítás hatása alatt állítja, hogy ő ma *„más emberré"* lett, „más értelmet kapott", a régi világ „új világgá lett előtte".

Szent Ignác ebben a nagy felvilágosításban az egész mindenséget és abban az egész vallást és a vallásos, aszkétikus keresztény életet megkapó, új beállításban látta. Lehet azt is állítani, hogy Szent Ignác a szó nemes és igaz értelmében *„új világfelfogást, új világnézetet"* kapott akkor Istentől.

Amikor pedig röviddel ezután a Szentlélektől hajtva, Manrézában (1522. nyár utóján) első szent lelkigyakorlatait elvégzi, akkor a Llobregát-folyó partján kapott nagy felvilágosításból villámlott elő értelmében az ő, most már más és új értelemben az egész mindenséget összekötő, egységbe fogó fundamentuma, 2 alapigazsága: *Az egyik,* hogy az ember Istenért — az ő dícséretére, tiszteletére, szolgálatára és lelke üdvözítésére lett teremtve és a *másik,* hogy minden egyéb, ami a föld színén van, az emberért lett teremtve, hogy azokat mentől jobban használja fel, de csakis Isten dicsőségére és a lelke üdvözítésére és nem másra. Szent Ignác nem azt mondja, hogy fussatok el a világ sokadalmából, sem azt, hogy vessétek meg a teremtett dolgokat, javakat, avagy mondjatok le a teremtett dolgokról, hanem *használjátok fel* őket Isten dicsőségére és a lelkek üdvösségére, amint azt Isten általában rendelte és amint azt kinek-kinek külön is hivatásában részletesen is elrendeli. Mert az Istentől való teremtés természetéből kifolyólag *lényeges* és *szükségképeni* egybeforradás áll fenn Isten dicsősége és az ember üdvözítése és a teremtett dolgok használata között egészen úgy, mint a cél és eszköze között. A célt csak eszközzel lehet megvalósítani. Eszköz híján a cél is hiábavaló. Éppenúgy Isten dicsősége és az ember lelkének üdvözítése a teremtett dolgoknak — mint eszközöknek jó és jobb használata nélkül el nem érhető.

Ezen két alapigazság izzik, ég, lángol mint folyton munkálkodó szeretet, amikor minden teremtett dologban szeretjük és szolgáljuk Isten Őszentfelségét.

Szent Ignác kedvenc imamódja így származik le ama Llobregat-parti nagy világosságból a fundamentum két alapigazságán át a gyakor-

latba s felavatja az egész életet Isten-szeretetté és szolgálatává s a lélek üdvözítésére.

II. Miért gyakoroljuk magunkat ebben az imádságban?

Erre több igen súlyos okot lehet felhozni:

1. Az embernek és minden dolognak a föld színén azáltal, hogy teremtés folytán Istentől származik, *teljes lényegénél fogva Istenre utalt,* Isten dícséretére, tiszteletére, szolgálatára és lelke üdvözítésére hivatott. Éspedig az ember közvetlenül, egyenesen, a többi teremtett dolog az ember jó használata által, tehát közvetve hivatott a nevezett célra. Az embernek ezen lényeges beállítottsága a többi teremtett dologgal együtt azt jelenti, hogy nincs az embernek egy perce, nincs mozdulata, nem ehet egy darabka kenyeret, egy korty vizet nem ihat, ami valamiképen nem volna vallásos cselekedet, azért, mert az ő és a teremtett dolgok *lényege* vallásos. Ebből következik, hogy nem létezik egy külön vallásos élet és egy külön profán élet; egy Istennek szentelt papi vagy szerzetesi élet és egy Istennek nem szentelt világi élet. A papi és szerzetesi élet ugyanis csak *különösebben* Istennek szentelt élet, mert a világi élet is lényegénél fogva és a szentségek által Istennek szentelt élet. Mármost Szent Ignác ezt az emberi életet átitató és minden vonatkozásában, a fogantatástól a sírig hordozó két igazságot a jelzett imamódba foglalja, hogy bennük az emberi természet és kegyelem lényegének megfeleljen a fiak egész élete, amikor a fiak mindenben szeretik és szolgálják Isten szent fölségét, azaz minden teremtett dolgot Isten dícséretére, tiszteletére, szolgálatára és lelkük üdvözítésére mentől jobban felhasználnak és így állandóan imádkoznak.

2. Rámutatunk a tapasztalatra, miért helyezett Szent Ignác oly nagy súlyt az ő kedvenc imamódjára. Nagyon helyesen jegyzi meg P. Sierp (Ign. Weisungen 81.): „Nem szabad elfelejteni, hogy a lelkigyakorlatok szerzője, amikor azokat írta, sem szerzetes, sem pap nem volt... A lelkigyakorlatokat... egy volt katonatiszt írta, aki a világi életet jól ismerte és arra akart tanítani, hogyan kell az életben és a világban mindazzal, amit az tartogat és ad, tisztába jönni és helyesen berendezkedni."

S ez a megtért katonatiszt saját megtapasztalásából és az emberek viselkedéséből tudta, hogy azon fordul meg, vajjon istenesen vagy bűnösen él-e valaki, hogy vajjon a teremtett dolgokat jól vagy rosszul használja-e. Azért az ő világszemléletének, az ő aszkézisének vezérelvévé a teremtett dolgok jó, sőt tökéletes használatát tette, hogy mindenben szeressék és szolgálják Isten Őszentfelségét.

Szent Ignácnál az lett a reformeszköz, az lett a szérum, oltóanyag, ami a legtöbb esetben mindent deformálni szokott és még a legszentebb megrontására is virus, méreg szokott lenni a paradicsomi bukástól a jelen bolsevizmusig; t. i. a teremtett dolgok rossz használata. Egy szerzetes is 50 éven át kb. csak 54,750 órán át ájtatoskodik és 383,250 órán át nem ájtatoskodik. Hát mit csinál? A teremtett dolgokkal foglalatoskodik. Mily fontos, hogy hogyan foglalatoskodik! Vajjon tud-e akkor is ájtatoskodni, nehogy elvesszen a 383,250 órával együtt ez az 54,750 óra is s a dőre szűzekkel együtt elkárhozzék. Az biztos, hogy ez egy végzetesen nem ismert, vagy félreismert gyakorlati igazság, amellyel most Isten megengedéséből az ellenség borzalmasan döngeti az Egyház kapuját.

3. Mit tehet az Egyház, Isten országa, vagy üres kézzel mit nem tehet; — hogy független királynéja-e az igazságnak vagy rabságba jutva, uszályhordozója-e a földi hatalmasságnak; — hogy hány szabad ember felett rendelkezik, vagy hogy elhagyják-e őt még a nincstelenek és a kenyértelenek is, mert nem tud vagy kitér az elől, hogy nekik kenyeret törjön, — ez mind rendszerint attól függ, hogy úgy az egyházi, mint a világban élő hívők Szent Ignác aszkézise szerint használják-e, éspedig jól a teremtett dolgokat vagy sem. Ezt bizonyítja Krisztus Király ünnepe, a Quadragesimo anno körlevél igazsága és a kommunizmus fanatizmusa és satanizmusa.

4. Újabb okként rá kell mutatnunk a társadalmi, szociális bajokra, amelyek most megremegtetik az egész világot. Biz ezek sem származnak más forrásból, mint hogy a teremtett dolgokat Isten rendelése szerint használjuk. Krisztus Király ünnepének szentesítése és a Quadragesimo anno-ban hirdetett szociális igazságok teljesedésének követelése nem más, mint újra egyesítése az életnek a vallással, a teremtett dolgok helyes használatának végrehajtására. Szent Ignác aszkézisének alapigazsága nem ugyanez-e?

5. Jézus egész élete, de főleg az ő elrejtett élete meghatóan, sőt számtalanszor megrázóan állítja a szemek és szívek elé, hogyan kell a teremtett dolgokat, ha mégoly áldozatokba kerülnek is, Isten, a mennyei Atya nagyobb dicsőségére és a halhatatlan lelkek örök üdvözítésére mentől jobban és tökéletesebben felhasználni. Ő valóban *„mindenben"* szerette és szolgálta az Istent.

6. Ha Szent Ignácnak ezen imamódja él bennünk és a szerint cselekszünk, úgy megőrizzük magunkat tömérdek lelki, egészségi károktól, anyagi nagy veszteségektől, sok felebaráti szeretet ellen való sértésektől, tapintatlanságoktól, komoly botrányoktól, mert hisz mindent úgy használunk, hogy azokban Istent keressük és nem magunkat, nem hajlamaink, sőt bűnös szenvedélyeink kielégítését. Ime, mily praktikus ez az imamód.

Mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma

Irta: Dr. Tóth Kálmán

A nürnbergi városháza kapuja felett fiait vérével tápláló pelikán jelképes ábrázolása lepi meg a turistákat. Jelképezi a polgármesternek atyai gondoskodását a város polgárairól. Sok-sok katolikus templom oltárának szentségházán is ugyanezt a jelképet csodálja meg a hívő kegyelet. Jelenti e kép Istennek atyai gondoskodását gyermekeiről, aki annyira szerette a világot, hogy egyszülött Fiát halálra adta az emberiség megváltására. De jelenti általában Istennek atyai jóságát és gondviselését, mellyel gyermekeinek testi-lelki szükségletei kielégítéséről nagylelkűen gondoskodik. Már az ószövetség nagy szentjei ünnepelték Istennek ezt az atyai gondoskodását. Hiszen léptennyomon tapasztalták, mint a Zsoltáros mondja: „Az Úr az én pásztorom, semmi sem hiányzik énnekem." (Zsolt. 22, 1.) Innét az a csodálatos nagy bizalom, mely már az ószövetség fiait betöltötte a gondviselő Isten iránt s amely bizalom a Zsoltárosnak ezeket az örökértékű szavakat sugallta: „Mindeneknek szeme benned bízik, Uram, és te idejében megadod ételüket. Megnyitod kezedet és betöltesz minden élőt áldásoddal." (Zsolt. 144, 15.)

Még a jóindulatú pogányok is megsejtették az isteni Gondviselésnek atyai megnyilvánulását. Híres az az ősrégi egyiptomi kép (IV. Amenhotep Echut-Aton fáraó korából, Kr. e. XIV. sz.), mely a Napistent sugaraival ábrázolja, csupa kezekkel, és e kezek osztják az áldást, szórják a termékenység erőit a föld lakóinak.

Jézus is a jelen kérésben a csupa kéz és csupa napsugár gondviselő Istent állítja elénk és állítja előtérbe az imádkozó lelki szemei elé.

A bibliai időkben is, napjainkban is a keleti embereknek legfőbb tápláléka az áldott kenyér. Napokig, sőt hetekig kihúzzák a palesztinai fellahok kenyéren és vízen és még kemény munkát is végeznek mellette. A kenyér számukra nemcsak egyszerűen étel, hanem *„az étel"* a szó szoros értelmében vett étel, mellyel a legnagyobb tisztelettel kell bánni. Akárcsak a mi jó falusi embereink, megcsókoltatják az eldobott vagy akárcsak véletlenül is a földre ejtett kenyérdarabokat, morzsákat, mint valami nagyon szent dolgot, mint Istennek nagy adományát. Négy szabály emlékeztet erre a régi zsidóknál: nem szabad nyers húst kenyérre tenni, nem szabad tele poharat kenyér fölött átnyujtani, nem szabad kenyérdarabkákat elszórni és nem volt szabad egy tányért egészen közel a kenyérhez állítani. A morzsalékok összegyüjtése egészen az olajbogyó nagyságáig szigorúan elő volt írva. (Willam i. m. 255.)

A kenyér annyira elengedhetetlen táplálék volt a régi zsidóknál, hogy Jézus, Sirák fia mondása (29, 28.) szerint: „Fődolog az ember életében a víz és a kenyér. Kenyér erősíti az ember szívét." Olyan a kenyér a keleti ember számára, mint a lépteit támogató bot. S nincs nagyobb fenyegetése Istennek, mint amikor azt izeni népének prófétája, Ezekiel által: „Éhséget gyüjtök rátok és összetöröm köztetek a kenyér botját." (5, 16. V. ö. 14, 13; Zsolt. 104, 16.) Jeremiás siralmai között is egyike a legkeservesebbeknek, hogy Jeruzsálem ostroma alkalmával: „Minden népe fohászkodik és kenyeret keres; minden drágaságaikat odaadják eledelért, hogy megéledjenek." (1, 11.) „Kenyeret kérnek a kisdedek, és nincs, ki törne nekik." (4, 4.) „Egyiptomnak nyujtjuk kezünket és az asszíriusoknak, hogy jóllakjunk kenyérrel." (5, 6.)

Ha valaki rosszat akart másnak kívánni, azt kívánta neki, hogy családja „legyen kenyérben szűkölködő", mint Dávid kívánta Joábnak. (Kir. II. 3, 29.) A szenvedő Jóbnak is egyik vigasztalása az, hogy ő nem lehet bűnös Isten előtt, mert: „a bűnösnek sarjadéka nem lakhat jól kenyérrel". (Jób 27, 14.) Az már a nyomorúság netovábbja, mondja a Példabeszédek könyve, ha valakinek „kenyere sincsen". (12, 9.)

Gyászukat azzal fejezték ki a régi zsidók, hogy elfelejtették megenni kenyerüket. (Móz. II. 34, 28; V. 8, 18; Esdr. I. 10, 6.) A leggyülöletesebb cselekedetnek tartották: megtagadni a kenyeret a szűkölködőktől (Jób 22, 7.), súlyosbítani az adókat, hogy a nép nehezebben kereshesse meg kenyerét. (Esdr. II. 5, 15.) Urunk Jézus is arra tanít a Miatyánkban többi között, hogy a mi mennyei Atyánktól kérjük mindennapi kenyerünket. (Mt. 6, 11; Lk. 11, 3.) Mert *a kenyér mindannak összfoglalata és jelképe, amire az embernek a megélhetéshez szüksége van.* Még a bölcseség is, mint a lélek tápláléka, kenyér jelképe alatt mutatkozik be a Szentírásban. (Példd. 9, 5.) Urunk Jézus nem akarja, hogy a kisdedek kenyerét, vagyis az ő tanítását és kegyelmét a kutyáknak, vagyis a pogány lelkű embereknek adják tanítványai. (Mt. 15, 26; Mk. 7, 27.) Önmagát is „az élet kenyerének" nevezi, amennyiben ő a hit tárgya és szerzője. (Jn. 6, 35.)

A mindennapi kenyér Jézus tanításában magában foglalja mindazt, ami az emberhez méltó életmódhoz szükséges és hasznos. Mindazt, ami az életet széppé és értékessé teszi. Mindezt szabad, sőt kötelesség is Istentől, mint minden jónak adományozójától kérni és annak megnyerésén dolgozni.

Krisztus Urunk boldogoknak mondotta ugyan a szegényeket, vagyis azokat, akik az emberi életmódhoz szükségeseknek híjával vannak. De nem a szegény, ínséges, nyomorult állapotuk miatt, hanem lelki szegénységükért, vagyis ama jó hajlandóságukért, hogy nincstelen állapotukból kifolyólag ők fogékonyabbaknak mutatkoznak az Isten országa tanainak befogadására és megértésére, mint a minden földi jóban dúskálkodó és éppen ezért a földhöz és a földiekhez jobban tapadó dúsgazdagok. E nagyobb készségüknek, lelkiek iránt való fogékonyságuknak, jó hajlandóságuknak oka pedig éppen az ő lelki szegénységük, vagyis az a lelkiségük, lélekszeretetük, mely elszakítja őket a földiek túlzott szeretetétől, utánuk való mohó vágytól és törtetéstől. Mert rájuk is áll a közmondás igazsága: ignoti nulla cupido — az ismeretlen után nincs nagy vágyódás az emberben. A gazdagság, vagyoni jólét és élvezetek után nincs bennük akkora vágy, mint a lelkiek után. Mert amazokat nem ismerik, nem bírják, tehát nem is kívánják akkora hévvel, mint

a lelki jókat, amelyeket Isten elsősorban ezeknek a nincstelen gyermekeinek szokott kínálni. De jól jegyezzük meg: Jézus sohasem magasztalta a szegénységet, kivált az ínséges, koldusszegénységet, nyomort önmagában, mint gazdasági helyzetet. Azt Ő is átoknak, bajnak tartotta. Hiszen mindenkinél jobban tudta az isteni Mester, hogy: paupertas maxima meretrix — az ínséges szegénység a legnagyobb bűnre kerítő. Az ínséges szegényen tehát segíteni kell. Mert a korgó gyomrú ember irígykedik a jóllakottra és elidegenedik az Istentől is, ha segítségét kézzelfoghatóan nem tapasztalja.

Urunk Jézus éppen a gondviselő Isten iránt való bizalmat és a reá való hagyatkozás kötelességét akarja kihangsúlyozni a Miatyánknak abban a kérésében: Mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma... Csak *mára* kérjük igényeinknek kielégítését a jó Istentől. Mert mindennap *ma* van és a jó Isten mindennap megadja a mára szükségeseket a hozzá bizalommal fordulóknak.

Kötelessége kérni Istentől a szegénynek, a nincstelennek, hogy legyen meg neki, amije hiányzik. De kötelessége a mindennapi kenyér jelképében bemutatkozó testi és lelki összes javakért imádkozni a gazdagnak, a vagyonosnak is, hogy hálátlanságával el ne veszítse azt, amivel bír Isten kegyes jóságából.

A modern idők emberében különös fokban van meg az a kísértés, hogy hálátlanságával eljátssza Istennek kegyes adományait, ha bírja őket, vagy pedig a maga erejétől és emberségétől várja csupán helyzetének javulását, ha az élet nem juttatott neki két kézzel a maga javaiból. Úgy tesz sok ember a maga szorult helyzetében, mint a híres-neves Münchhausen báró, mikor lovával egy mocsárba tévedt: megfogta hajának sörényét és a mese szerint a saját erejéből saját sörényénél fogva akarta kiszabadítani magát a hínárból. A mese szerint ez sikerült is neki. De éppen azért mese ez a szabadulási kísérlet, hogy ne legyen igaz a valóságban. Saját erejéből akar a bajbajutott modern emberiség is kiszabadulni a nélkülözött, de életére szükséges javak megszerzésének kritikus helyzeteiből is. Mindenesetre a maga erejére is kell hagyatkoznia, mikor a mindennapi kenyér gondjai gyötrik, hogy tőlük szabaduljon. De e mellett Isten segítő karjaiba is bele kell öltenie a maga karját. Mert igazi segítség csak Istentől várható, ki minden jónak előteremtője és adományozója.

Minthogy a zsidó nép, melynek kebeléből Urunk Jézus származott, abban az időben főképen földműveléssel foglalkozott és hallgatói is jórészben az őstermelők osztályához tartoztak, a mindenki igényeihez alkalmazkodni tudó isteni Mester a földművelők nyelvén szövegezte meg a Miatyánknak azt a kérését, melyben röviden és velősen akarta összefoglalni mindazt, amire az embernek testi és lelki életének fenntartásához szüksége van. Azért fejezte ki gondolatát ezzel a szóképpel: Mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma. Ha eszkimók lettek volna Jézus közvetlen hallgatói, talán így imádkoztatta volna őket: Mindennapi fókánkat és halzsírunkat add meg nekünk ma. Ha a kínaiak nyelvén beszélt volna, talán így szövegezte volna meg ezt a kérést: Mindennapi rizsporciónkat add meg nekünk ma. Ha valamely halásznép nyelvén beszélt volna, talán így fejezte volna ki magát: Mindennapi halunkat add meg nekünk ma. Ha vadásznépnek beszélt volna, talán így gyöngyözött volna ez a kérés istenemberi ajkáról: Mindennapi vadászzsákmányunkat add meg nekünk ma. Ha tudósoknak szónokolt volna, talán így foglalta volna szavakba ezt a kérést: A tudás édes gyümölcseit add meg nekünk ma. Ámbár talán a nagyvilág bármely népének és bárminő hallgatóságának mégiscsak a mindennapi kenyér jelképébe öltöztette volna tanítását. Mert alig van a világon nép, sőt ember, aki valamilyen formában ne élvezné a kenyeret. Ez a jelkép tehát minden nép és minden ember számára a legtalálóbb és örökéletű jelkép annál is inkább, mert mindent, anyagi és szellemi táplálékot egyaránt meg lehet únni, de a kenyeret soha. Saját szent testének táplálékát is az Oltáriszentségben éppen azért adta a kenyér színe alatt, mert a kenyértől soha csömört nem kap az ember, mint más ételektől szokott kapni, kivált ha túlterheli magát velük. A kenyér még túlterhelés esetén sem okoz csömört, hanem mindenkorra megőrzi az ember számára a maga kívánatos jó ízét.

Ime, ezek a kézzelfogható okok adták Urunk Jézus ajkaira a kenyér jelképét, mint minden kívánatos és szükséges kérnivalóinknak összfoglalatát. Az anyagi javak mellett, ismételjük, a szellemi-lelki javakra is gondolt az Üdvözítő, mikor a mindennapi kenyérért imádkozni tanította híveit. Mert „nemcsak kenyérből él az ember", mondotta ugyancsak az Úr más alkalommal, „hanem mindabból, ami az Úr szájából jön".

Elismerem, hogy az ember elélhet kenyérrel is. Ámde mégis az igazi úriember ezenkívül megkívánja és megszerzi magának hébe-hóba a jobb kosztot is. Jézus a mennyei Atya gyermekeit, Isten országa polgárait nem közönséges, hanem kiváltságos emberek rendjébe, Isten gyermekeinek számába kívánta besorozni, tehát igazi úriemberi sorsot szánt nekik, nagyobb, magasabb igényekkel, akiknek nem elég a gyomortáplálékul szolgáló kenyér, hanem lelküknek, szellemüknek is vannak egészen kivételes, magasabb rangú igényei is. Avilai Szent Teréz érdekes fejtegetése szerint Jézus, mikor a mindennapi kenyérért imádkoztatta tanítványait, még lelküknek kenyerére, szent testének kenyerére is gondolt.

Arra is tanította e szent igékkel Isten kedves gyermekeit, a keresztényeket, hogy amint a gyermek, ha anyját kenyeret sütni látja, rögtön megéhezik és kér az édesanyja süttetjéből, a keresztény ember is, midőn anyját, az Egyházat Krisztus testének kenyerét elkészíteni látja, rögtön ráéhezzék és kérjen belőle lelkének táplálására. Ez a kenyér az erősek kenyere, az erős lelkeké, mint az a kenyér volt, melyet a halálosan kimerült Illés prófétának Isten angyala hozott a pusztában és amely kenyérnek erejével az újra erőre kapott Próféta szerencsésen eljutott Hóreb hegyéhez, az Isten szent hegyéhez és ott találkozott az ő Urával Istenével. A keresztény lélek is az oltár szent kenyerének erejétől felüdül, új erőre kap az élet sivatagos útjain kalandozó haladásában és szerencsésen eljut az égbe az ő Urához Istenéhez. Ez a kenyér a kegyelem erejét adja annak, aki hittel élvezi és olyan szent makacssággal őrzi kebelén, mint az ókereszténység kedves vértanúja, Szent Tarzicius, aki halálában sem tudott megválni az Úr szent testének kenyerétől, melyet a pogány suhancok hasztalan akartak elragadni tőle.

Amint tehát látjuk, a kenyér szó az Úr imájában a dolog természete szerint is, Jézus tanítása szerint is nagyon általános jelentésű és nem szorítható csupán arra a kenyérre, melyet szerető szülők szegnek éhező gyermekeiknek és amellyel fáradt munkások kipótolni igyekeznek munka közben elveszett testi erőiket.

(Folytatjuk)

Irodalom.

Molnár Ödön S. J.: **Ragyogó csillagok a kínai égen.** Budapest, 1938. A Szív kiadása. Ára: 2.40 P.

Régi igazság az, hogy a legérdekesebb regényeket és történeteket az élet írja. Ebben a könyvben ilyen, a messzi kínai élet történetei szerepelnek. A pogányság fekete éjtszakájában a krisztusi fénytől ragyogó kínai keresztények személye körül rajzolódnak e történetek.

Az egyes fejezetek hősei a legkülönbözőbb korokból és körökből kerülnek ki. Van közöttük régi tudós és minap meghalt gyermek. Egyik a boxer-lázadás szörnyű idejében, a másik a csendes eseménytelenség szürke napjaiban élt. Mindegyik azonban hősi lelkületet mutatott és a könyv írója nem közönséges dramatizáló erővel rajzolta meg alakjukat.

Szinte külön érdekessége e könyvnek az írásmódja. Molnár Ödön, a jezsuita kínai hithirdető tősgyökeresen magyar, és mégis egészen kínai stílusban dolgozta fel anyagát. Érdekesek kínai sajátosságokat magukon viselő szóképei és finom meglátásai.

Endrődy László S. J.: **Szeretettel, szenvedéssel...** Budapest, 1938. Korda Rt. kiadása. Ára: 2.40 P, kötve 3.60 P.

A könyvnek az alcíme: „Kaszap István lelkisége". Anyagát ugyanis elmélyedésszerű fejezetekben ennek a nemrégiben elhúnyt fiatal szerzetesnövendéknek lelki naplója, kijelentései és markáns gondolatai köré csoportosítja.

Kaszap István korunk ideális fiatalemberének volt megszemélyesítője. Kemény, energiát kifejező, minden nehézséggel szembeszálló és a csapások erejével megküzdő típus. Ez a néhány sora pompásan karakterizálja: „Nem abban áll az életszentség, hogy nincs hibám, hanem abban, hogy nem alkuszom meg gyarlóságaimmal." Lelkisége küzdő, meg nem torpanó és győzedelmeskedni akaró elszántság.

Ez a könyv nagyszerű lelkiolvasmány minden törekvő lélek számára. Különösen azzal alkotta ilyenné a szerzője, hogy kidomborította Kaszap lelkének felfelé haladó ívelését és bemutatja küzdelmeit. Az olvasó önkénytelenül is a maga tökéletlenségeire és nehézségeire gondol, de látván, hogy Kaszap miként birkózott meg a lehúzó nyügökkel, maga is lendületre kap kedvet.

P. Müller Lajos S. J.: **Harmatozzatok egek!** Budapest, 1939. Korda Rt. kiadása. 296 oldal. Ára: 3.60 P, díszkötésben 5.— P.

P. Müller, a nagytekintélyű aszkétikus író és híres lelkivezető már két év óta dolgozik egy egész esztendő anyagául szánt nagyszabású elmélkedés-gyüjteményen. Ennek két kötete, a nagybőjti és a húsvét utáni rész már meg is jelent. Az elsőnek a címe: „A kereszt iskolája", a másodiké: „A kereszt diadala". Most megjelent kötetében ádvent első vasárnapjától a vízkereszt utáni első vasárnapig szóló időre ad elmélkedési anyagot.

Ebben a kötetben az ádventi, karácsonyi és karácsony utáni időnek a liturgikus szövegeit, az ünnepelt események témáit veszi az elmélkedések elögyakorlataiul. Az eszmék és feldolgozott anyagok pedig a lelkigyakorlatos gondolatkör „tisztító útjáról" valók. A bűnből és tökéletlenségből való kiemelkedésre vezeti elmélkedőjét, hogy így megtisztult lélekkel örvendezhessen Krisztus születésének és gazdagon töltekezhessék a megváltás kincseivel.

P. Müller ezen elmélkedéseinek is ugyanazok a nagyszerű és előnyös tulajdonságai, amelyeket előző köteteiben mutatott. Minden elmélkedését szigorúan a szentignáci módszerek szerint dolgozta fel. Aki huzamosabb ideig használja könyvét elmélkedései irányítójául, megtanulja e módszert és lelkiéletében óriási hasznát fogja venni. Igen sok elmélkedő van ugyanis, aki csak gondolkodik és bizony nem minden ember tud önállóan és logikusan gondolkodni. A módszer szerinti elmélkedés megóvja az embert az elsekélyesedéstől, az ürességtől, a kedvetlenség óráinak eszméket eldugaszoló veszélyétől. Az ilyen módszer melletti elmélkedés még akkor is tartalmat visz a gondolkodásba, amikor az ember fáradt, szórakozott vagy kedvetlen. Aki módszer szerint elmélkedik, az nem fogja megúnni és nem is fogja elhagyni az elmélkedést.

Másik értékes tulajdonsága még P. Müllernek, hogy igen bő és gazdag anyagot ad a nélkül, hogy terjengőssé, nehézkessé vagy túl tömötté válnék. Ebben a bő anyagban mindenki talál magának valót, pap és szerzetesnő éppúgy, mint bármilyen világi.

Gyakorlatiassága is nagy előnye. P. Müller nagyszerűen kelteti fel az érzelmeket, de sohasem szakítja meg itt elmélkedéseinek fonalát, hanem mindig tovább viszi a teendők, a javításra szorulók, a kerülésre ajánlatosnak konkrét megjelöléséig. De itt sem megy túlzásba, mert hiszen épp itt kell minden elmélkedésnek az elmélkedő személye és körülményei szerint egyénivé válni. E pontokban inkább csak lendítést és útmutatást ad, amelyet azonban nagyon könnyen követhet olvasója.

Ez az elmélkedési könyv igen komoly és egészséges szellemű lelkiéletet szolgál. Nem frázisok és csak érdeklődést keltő ömlengések gyüjteménye, s távol áll a manapság olyan veszedelmessé vált álmisztícizmustól. Tápláló, erősítő lelki eledel.

Pálffy Erzsébet grófnő: **Cézárok, pápák, Mussolini Rómája.** Budapest, Élet kiadása. 628 oldal. Ára: 8.— P.

Az Örök Város útmutatója ez a könyv. Róma emlékeit nemcsak keresztény vonatkozásban ismerteti, hanem felsorolja a legrégebbi és pogány idők, de a legújabb és fasiszta törekvések érdekességeit is. Nagyon bő, talán túlságosan bő anyagot ad. Egyetlen idegenvezető-könyv sincs, amelyik annyira részletesen, de egyben ilyen ügyesen adná elő a szükséges tudnivalókat. Pálffy grófnő nem katalógusszerűen, évszámokat és neveket halmoz egymásután, hanem mindenhol a történelmi eseményeket, sőt a történelmi anekdotákat is nagyszerűen adja. Kár, hogy a könyvhöz nem adtak ki olyan térképet, amelyiken az újabb idegenvezetőkönyvek mintájára szám beiktatásával megtalálhatjuk a vonatkozó emlékek helyét.

Új német könyvek:

Wagner: **Biblisches Beispiellexikon.** I. Lieferung. Lelkipásztorok és hitoktatók részére kiváló segédkönyv. Négy szállítmányban fog megjelenni. Előjegyzési ára 20 %-kal olcsóbb. Ára most kötetenkint 16.50 P helyett **12.40 P.**

Jone Dr. Heribert: **Katholische Moraltheologie.** 10. kiadás. Különös tekintettel az egyházi törvénykönyvre. Ára 12.38 P helyett **9.30 P.**

P. Paulus Sondergeld: **Christus lebt in mir.** Neue Folge. Elmélkedések a liturgiát kedvelők számára. Ára 7.92 P helyett **5.95 P.**

Otto Hilker: **Gott und Mensch.** Kath. Religionslehre in Arbeitentwürfen. Ára 7.92 P helyett **5.95 P.**

Helene Helming: **Der Weinstock.** Buch der jungen christlichen Familie. Ára 7.92 P helyett **5.95 P.**

Hermann Skolaster: **Schwester Beata.** Egy cirkuszművésznő élettörténete. Ára 74 fillér helyett **—.56 P.**

Otto Hilker: **Das Licht des Lebens.** Indítások a keresztény üdvösségtannak mélyebb meglátására. Ára 2.22 P helyett **1.67 P.**

Pastor Johannes Thomas: **Näher zum Altare.** A szentmise dogmatikus megvilágítása a nép számára. Ára 4.46 P helyett **3.35 P.**

P. Anton Grimm: **Heiliger Sonntag.** Húsz prédikációs vázlat és anyag. Ára 2.97 P helyett **2.23 P.**

Dr. Theol. Alfons Waibel: **Christus-Vorträge.** Krisztus-előadások. Ára 3.30 P helyett **2.48 P.**

Iwan von Kologriwof: **Das Wort des Lebens.** Egy orosz testőrtisztből szerzetessé lett író Krisztus könyve. Ára 12.38 P helyett **9.30 P.**

Seppelt—Löffler: **Papstgeschichte.** Új kiadás. Képekkel illusztrált egyháztörténet kezdettől napjainkig. Ára 12.38 P helyett **9.30 P.**

Theresien-Kalender. Ára **—.62 P.**

Új magyar könyvek:

Müller Lajos S. J.: **Harmatozzatok egek...** Elmélkedések Ádvent első vasárnapjától Vízkereszt nyolcadáig. Ára kartonkötésben **3.60 P,** díszkötésben **5.— P.**

Csávossy Elemér S. J.: **Egy sír a Duna felett.** Harmadik, bővített kiadás. Mária Margit nővér élete és naplója. Képekkel illusztrált kiadás. Ára **2.20 P.**

Molnár Ödön S. J.: **Ragyogó csillagok a kínai égen.** Kiváló kínai keresztény gyermekek, ifjak, felnőttek élete. Ára kartonkötésben **2.40 P.**

Haluschka—Márkus: **A hős Tóni.** Egy kisfiú épületes élete. Ára kartonkötésben **1.50 P.**

Pálffy Erzsébet grófnő: **Cézárok, pápák, Mussolini Rómája.** Séták az örök városban. Ára kartonkötésben **8.— P.**

Varga László S. J.: **Legyen igazság!** EMSZO-füzet. Ára **—.30 P.**

BANGHA BÉLA S. J. MŰVEI:

Örök élet igéi

Szentbeszédek és olvasmányok.

I. kötet:	**Az Isten arca** . .	fűzve	**P 2·50**	kötve	**P 3·50**
II. „	**Uram, add, hogy lássak**	„	**P 2·50**	„	**P 3·50**
III. „	**Velünk az Úr!**	„	**P 2·50**	„	**P 3·50**
IV. „	**Béke veletek**	„	**P 3·50**	„	**P 4·50**

Keresztény Egyháztörténet

nyolc kötetben.

Eddig a következő kötetek jelentek meg:

I. kötet: Bangha—Borbély S. J.: **Az ősegyház.**
II. „ Loschert: **Az egyházatyák kora.**
III. „ Gálos: **Az Egyház és a barbárok.**
IV. „ Félegyházy: **A középkor Egyháza.** (November közepén jelenik meg.)

Hitvédelmi művei:

Nagy kérdések útján.	Ára fűzve	**P —·60**	kötve	**P 1·60**
Istenhit és istentagadás.	Ára „	**P 1·80**	„	**P 2·80**
Jézus istenségének bizonyítékai . . .	Ára „	**P 1·80**	„	**P 2·80**
A kath. Egyház krisztusi eredete	Ára „	**P 1·80**	„	**P 2·80**
Jellemrajzok a kat. Egyház életéből .	Ára „	**P 2·40**	„	**P 3·70**
Világosság felé, füzetek	darabja	**P —·20**		
Hit és világnézet, füzetek	„	**P —·10**		
Az apostolkodás rövid kézikönyve . .	„	**P 1·—**		

Útirajzai:

Róma lelke	Ára fűzve	**P 3·—**	kötve	**P 5·—**
Dél keresztje alatt . .	Ára „	**P 3·50**	„	**P 5·—**
Amerikai missziós körutam	Ára „	**P 1·—**		

Katolikus Lexikon:

Négy kötetben, vászonkötésben . . . . . **P 99·—**
„ „ félbőrkötésben . . . . . **P 150·—**

Németül jelent meg:

Welt und Überwelt. Das ewige Reich im Kampf der Zeit . . . . . fűzve **P 5·—** kötve **P 6·50**

Hosszú idő óta az első eset, hogy magyar származású egyén boldoggáavatási eljárása folyik Rómában E ritka eset hősének:

Bogner Mária Margitnak, a délmagyarországi születésű és a Budapest melletti Érden elhúnyt vizitációs nővérnek életrajzát tetemesen kibővítve, képekkel ellátva és hozzákapcsolva az emberi számítás szerint közbenjárására történt imameghallgatásokat és csodákat is, most adta ki

Csávossy Elemér S. J.

Egy sír a Duna felett

címen. A könyvnek ez már harmadik kiadása és majdnem a kétszerese az elsőnek. — **Ára kartonkötésben P 2.20.**

November folyamán jelenik meg a Magyar Kultúra kiadásában **Bangha Béla** új műve, az **Örök élet igéi** 4. kötete:

„BÉKE VELETEK"

címmel.

Az itt közölt klasszikus „Szentbeszédek és olvasmányok" a **nagybőjti és húsvétkörüli vasárnapok és ünnepek evangéliumához simulnak.** Egy-egy fejezet részekre van osztva, amelyek voltakép **önálló beszédek vagy olvasmányok.** Nagyobb részük elhangzott a rádióban is. — Megrázó erejű főleg a kötet zárószaka: **öt elmélkedés az elmúlásról „Memento mori!"** címmel. A halál izgalmas, lélekbemarkoló problémáját s a keresztény megnyugvás vigasztaló gondolatait a nagynevű szerző itt oly megrendítő belső mozgalmassággal fejtegeti, amelynek **alig van párja a mai magyar irodalomban.** Izelítőül ebből a fejezetből lapunk szövegrészében közöljük a „Rémek és remények" című szakaszt.

A könyv ára fűzve **P 3·50,** kötve **P 4·50.**

November hóra a legalkalmasabb lelki-olvasmány, egyúttal imakönyv:

DR. CZAPIK GYULA:

KÖNYÖRÜLJ RAJTUK, URAM!

Harminc szebbnél-szebb elmélkedésen kívül szentmise-ájtatosságot, gyónási és szentáldozási imát, olvasót, sok búcsúfohászt tartalmaz.

PRAKTIKUS ZSEBALAK!

Ára kartonkötésben P 1·20, kötve P 2·—.

Mint egy érdekfeszítő és művésziesen megírt elbeszélési kötet, olyan

MOLNÁR ÖDÖN

Ragyogó csillagok a kínai égen

című könyve. Régi idők és közelmult napok vértanúi, hitvallói, a kínai keresztény élet kiváló alakjai szerepelnek ebben a könyvben.

Ára kartonkötésben P 2·40.

Meg akar tanulni elmélkedni?
Jól akarja végezni elmélkedéseit?
Praktikus elhatározásokat akar tenni?

Akkor használja:

Müller Lajos S. J. elmélkedési könyveit!

amelyekből az ádventi és karácsonyi rész most jelent meg

Harmatozzatok egek!...

címen. Mindegyik elmélkedés módszeresen kidolgozott, amelyekből megtanulhatjuk a helyes elmélkedés módját. Mindegyik érdekes, lendületes és ami fő, gyakorlatias. Egyformán használhatják a papok, szerzetesek, szerzetesnők és világiak.

Ára: kartonkötésben **P 3·60,** díszkötésben **P 5·—.**

Naptárak

Jézus Szíve Kisnaptár az 1939. évre. Ára —.30 P.
Kláver Missziós Naptár az 1939. évre. Ára —.30 P.
Jézus Szíve Naptár 1939. évre. Ára —.50 P.

A kiadóhivatal kéri a hátralékos előfizetések szíves beküldését.

Gyászmisekönyvek:

25×36 cm méretben:

vászonkötés, vörösmetszéssel
P 10·73 helyett **P 8·—**
vászonkötés, aranymetszéssel
P 12·38 helyett **P 9·30**
bőrkötés, vörösmetszéssel
P 23·10 helyett **P 17·40**
bőrkötés, aranymetszéssel
P 24·75 helyett **P 18·60**

23×32 cm méretben:

vászonkötés, vörösmetszés
P 8·90 helyett **P 6·70**
vászonkötés, aranymetszéssel
P 10·90 helyett **P 8·20**
bőrkötés, vörösmetszéssel
P 19·50 helyett **P 14·60**
bőrkötés, aranymetszéssel
P 21·50 helyett **P 16·10**

Gottwald-féle 23×32 cm méretben:

vászonkötés, pirosmetszéssel
P 22·28 helyett **P 16·75**
vászonkötés, aranymetszéssel
P 24·75 helyett **P 18·60**

Dr. Czapik Gyula:

Katolikus férfiak imakönyve.

A közkedvelt, zsebkiadású, képekkel illusztrált imakönyv 2 szentmisén, gyónási és áldozási imákon kívül, alkalmi imákat és a leggyakoribb énekrészt is tartalmazza.

Ára hajlítható vászonkötésben . P **1·40**
kemény vászonkötésben . P **2·—**
bőrkötésben . . . . . P **4·50**
kecskebőrkötésben . . . P **5·50**

Férfiak számára a legjobb ajándék!

A könyvek megrendelhetők a Korda könyvkereskedésében, Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 3. szám.

Nyomatott: Korda R. T. nyomdájában, Budapest, VIII., Csepreghy-utca 2. Igazgató: Dr. Czapik Gyula.

1938. december 1. V. évf. 4. szám.

Utunk

a lelkiélet havi folyóirata

A tartalomból:

Dr. Tóth Tihamér: „Nem szégyenlem az evangéliumot." — † P. Bíró Xav. Ferenc S. J. írataiból: „Hasonló akarok lenni Hozzá." — Virágh Andor S. J.: Szentté kell lennem. — Pintér József: Hogyan várod Krisztust? — Dr. Szivós Donát O. S. B.: A mi adventünk — Schnattner Szigfrid O. S. B.: Egészen szép vagy és szeplő nincsen Benned . . . — Müller Lajos S. J.: A tökéletesség akadályai — Wimmer M. Anzelm O. S. M.: A karácsony misztériuma. — Dr. Petró József: A hivatás gátlásai. — Róth Antal S. J.: Intellektualizmus. — Dr. Schmiedt Béla: „Tud valami jó könyvet ajánlani?" — Petrucz Antal S. J.: Figyelmeztető. — Gausz Tibor S. J.: „Én leszek a te igen nagy jutalmad!" — Irodalom.

Korda R.-T. Kiadása Budapest.

„Utunk" **aszkétikus folyóirat. Megjelenik a szünidő kivételével minden hó 1-én. — Felelős szerkesztő: dr. Czapik Gyula. — Kiadja: a Korda Rt. (Igazgató: dr. Czapik Gyula.) — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 3. szám. Csekkszám: 42,881. Telefon: 1—361—85. Fiókkiadóhivatal: Korda-fiók, Szeged, gróf Apponyi-utca 20. szám. — Csehszlovákiai főbizományos: Szent József könyvkereskedés, Pozsony. Előfizetése portóval 28 cseh korona. Romániai főbizományos: Magyar Lapok Kiadóhivatala Oradea. Str. Regele Carol II. No 5. Románia. Előfizetési ára 175 lei.**

Előfizetési ára félévre 1 P 80 fill. **Egyes szám ára 40 fill.**

Kedves Olvasóinknak boldog, kegyelemmel teljes karácsonyi és újévi ünnepeket kívánunk!

Amióta csak Ádám átlépte az elveszített paradicsom küszöbét, minden ivadéka sóvárogva nézett az égre. A bűn és gyarlóság tudata fájdalmasan égett lelkükben és felülről várták a Segítőt, a Vezetőt, a Megváltót. Felülről, mert itt lent annyira összetört mindent a bűn, hogy abból csak a Mindenható keze alkothatott a boldogság országába is odavalót.

Sok mindenről prófétáltak a pogányok jövendőmondói: a sybillák, de erről az Eljövendőről is. Vezetőjük, a kuméi sybilla felajánlotta összegyüjtött jövendöléseiket Tarquinius Superbusnak, Róma királyának. Ez a pogány csak kacagott először hallatára, hogy jövendöléseket akarnak neki eladni. A sybilla tűzbe vetette a felkinált könyvek felét és a megmaradt részért tizszerannyit követelt. Tarquinius még nagyobbat kacagott. A megmaradt könyvek fele ismét a tűzbe repült és a sybilla a töredékért az előbbi árnak ismét tizszeresét követelte. A római király belepillantott a papiroscsonkokba. Egyik sort olvasta a másik után. Gúnyolódó készsége komolysággá, majd meghatottsággá alakult, mert a jövendölések között arról az Eljövendőről volt szó, aki majd egy Szűztől születik és békét, boldogságot hoz mindazoknak, akik benne hisznek és Őt követik. A Várvavárt után epekedő pogány hatalmasság kifizettette a megmaradt csonkokért a kivánt összeget. A Capitoliumban őrizték féltve a sybillák jövendöléseit és amikor Krisztus előtt 76-ban egy tűzvész elpusztitotta ezeket, küldöttséget menesztettek a világ minden tájára, hogy vásárolják össze a sybillák jövendöléseinek bárhol található töredékeit.

Az Utunk *folyóirat ennek a Várvavártnak tanitását iparkodik közelebb hozni az intelligens magyar lelkekhez, Akit „az egek harmatoztak" alá. Az Ő békéje és az Ő boldogsága után ma is éppúgy vágyakozik és epekedik minden bensőséges lélek, mint ahogy megdobbant Tarquinius Superbus pogány szive, amikor róla csak egy mondatot is olvasott. Pedig mik voltak a sybillák sorai ahhoz a fenséges tanhoz és ahhoz a boldogságot jelentő erkölcsi tanításhoz képest, amelyik nekünk oly könnyen rendelkezésünkre áll és amelyet ez a folyóirat havonként olvasóinak előtár. Csak egy csepp volt a tengerhez hasonlitva. Szeretik is ezt a folyóiratot olvasói. De nem a holt betűt szeretik benne, hanem annak az Igazságnak tanitását, akit az égből harmatozott alá erre a boldogság után epekedő földre az Atya. És azok, akik még nem szeretik, mert nem ismerik, — mint ahogyan Tarquinius Superbus sem ismerte eleinte a sybillák jóslatát — megszeretnék, ha belepillantanának és olvashatnák. Arra kérjük e lapnak minden előfizetőjét, hogy mutassa meg folyóiratunkat mindazoknak, akik nem ismerik.*

KORDA R. T.

KÖNYV-, PAPIR-, KEGYTÁRGY KERESKEDÉSE.
BUDAPEST, VIII., MIKSZÁTH KÁLMÁN-TÉR 4. SZÁM.
FIÓKOK: KECSKEMÉT, KISKUNFÉLEGYHÁZA, SZEGED, HÓDMEZŐVÁSÁRHELY.

A legszebb karácsonyi ajándék a jó könyv!

A legjobb könyveket találja e célra a Korda kiadásában megjelent művek között. Tartalmuk elsőrendű, kiállításuk ízléses, áruk olcsó.

Vallásos irodalom:

Újdonságok! Újdonságok!

Müller Lajos S. J.:

Harmatozzatok egek

A hírneves író nagysikerű elmélkedő sorozatának ádventi kötete. Ádvent első vasárnapjától vízkereszt nyolcadáig mindennapra egy-egy teljesen kidolgozott elmélkedést tartalmaz.

Az előző kötetek s maga az író neve biztosíték, hogy e munkában is elsőrendű értékeket kap az olvasó. Elmélkedései nyomán a Messiás-várás szent időszaka után valóban „Úrjövet" lesz a lélekben.

Kartonkötésben **3.60 P.**
Ballonvászonban **5.— P.**

Müller Lajos S. J.:

Példát adtam nektek

A nagynevű aszkétikus író elmélkedő sorozatának negyedik kötete. Vízkereszt utáni első vasárnaptól hamvazószerdáig mindennapra ad elmélkedést.

Az elmélkedések anyaga: az Úr Jézus szentséges élete, gyermek- és felnőttkora — szenvedéséig. Az író mesteri kézzel rajzolja az elmélkedő elé örök Példaképünket — s elsőrendű gyakorlati következtetéseket von le s fellelkesít követésére.

Kartonkötésben **3.60 P.**
Ballonvászonban **5.— P.**

R. Plus S. J. – Uhl: PAPI ELMÉLKEDÉSEK

A világhírű francia aszkétikus író remek munkája ez az elmélkedő könyv. Az egyes elmélkedések anyaga rövid, alig egy oldalnyi, de valamennyi lebilincselően érdekes, újszerű és lélekmegfogó, szárnyalón szellemes és bensőségesen mély. — Papok számára elsőrendű könyv, — de világiak, szerzetesek is használhatják.

Ára kartonban **6·—** P. Ballonvászonban **8·—** P.

Csávossy Elemér S. J.:

Egy sír a Duna felett

Bogner Mária Margitnak, az Érden elhúnyt vizitációs növérnek életrajza tetemesen kibővítve, képekkel ellátva és hozzákapcsolva az emberi számítás szerint közbenjárására történt imameghallgatásokat és csodákat is. Most jelent meg III. kiadásban.

Ára kartonkötésben 2.20 P.

Endrődy László S. J.:

Szeretettel, szenvedéssel . . .

Kaszap István, a nemrégiben elhalt keményveretű, mélységes lelkiéletet élő ifjú lelki naplóját dolgozta fel remek elmélkedésekben az író.

Kartonban 2.20 P. **Kötve 3.50 P.**

CSÁVOSSY ELEMÉR S. J.:

Túlvilági valóságok és szociális problémák

A hírneves szónok szociális problémákkal foglalkozó beszédeinek gyüjteménye. Ára: **3.40** P.

Wimmer Anselm O. S. M.: AZ ÉLET TELJESSÉGE

A hírneves szervita író és szónok lelkigyakorlatos konferenciái. Témáinak világos, rendszeres felépítése, a modern élet égető problémáinak bekapcsolása az örök igazságokba, az élet és a lélek igényeinek alapos ismerése jellemzi munkáját — és teszi igazi értékké azok számára, akik lelkigyakorlatokat adnak vagy önmaguknak tartanak.

Sajtó alatt.

Legértékesebb lelkikönyvek:

Bangha Béla S. J.: **Eucharisztia.**

Az Oltáriszentség tanának nagyértékű összefoglalása. Dogmatikai alapját, liturgiáját, történelmét, lelki hatását, a művészetekre gyakorolt inspiráló hatását öleli fel. Minden kérdésről egy-egy szaktekintély értekezik.

A képekkel illusztrált, 300 oldalas fínom művészi címlappal borított hatalmas munka nem hiányozhat egy könyvtárból sem.

Ára kartonkötésben **6.50 P,** ballonvászonban **8.50 P.**

Bangha Béla S. J.: **Az örök élet igéi.**

A nagy szónok rádiós s egyéb beszédeinek nagysikerű gyüjteményes kiadása. — I. kötet: **Az Isten arca,** II. kötet: **Uram, add, hogy lássak,** III. kötet: **Velünk az Úr!** IV. kötet: **Béke veletek!** címen jelent meg.

Az első 3 kötet ára **kötetenkint** fűzve **2.50 P,** kötve **3.50 P.**

A most megjelent IV. kötet ára fűzve **3.— P,** kötve **4.— P.**

Blazovich Jákó O. S. B.: **A legfájóbb válság.**

A családi élet modern bajairól, orvoslásáról ír megrázó színekkel, meggyőző erővel. Terjesztése apostolkodás.

Ára **1.50 P**

Blazovich Jákó O. S. B.: **A csend mélységeiből.**

Költői szárnyalású, mély gondolatokban gazdag, eredeti feldolgozású lelkigyakorlatos elmélyedések. Páratlan sikerű és hatású munka.

Ára fűzve **2.80 P**

Beaudenom—Gerely: **Elmélkedések az evangéliumról.**

A francia vallásos irodalom egyik legértékesebb terméke ez a Szalézi Szent Ferenc szellemében írt elmélkedő sorozat. Az evangéliumból vett tartalma új meglátásokkal, beállításokkal hoz elő mélyreszántó gondolatokat. Következtetései páratlanul praktikusak. Bensőséges, áhítatos hangja közelhozza a lélekhez az igazságot — s az istenközelség boldogító érzését.

I. kötete: Az ádventi és karácsonyi szent időről szól. Ára **5.50 P.**

II. kötete: Jézus apostoli életét bontja százszorszép sziromra.

Ára **5.50 P.**

III. kötete: az Úr imádságát, hegyibeszédet, felebaráti szeretetet, Jézus imáját, apostoli szellemet, a kereszthordozó Jézus követését, kísértéseket stb. dolgozza fel.

Ára **5.50 P.**

A három kötet egyszerre rendelve karácsonyra, az Utunk előfizetőinek **12.— P.**

Csávossy Elemér S. J.: **Örök igazságok.**

Teljesen kidolgozott, klasszikus értékű lelkigyakorlatos elmélkedések — Szent Ignác lelkigyakorlatának ú. n. első hetéről. (Célunk, a bűn, pokol, halál, irgalmasság, stb.)

amatőrkötésben **6.50 P**
vászonkötésben **8.50 P**

Csávossy Elemér S. J.: **A nagy Király nyomdokain.**

Lelkigyakorlatos elmélkedések az ú. n. II. hét anyagáról, mely az Úr Jézus egész életét öleli fel kínszenvedéséig.

amatőrkötésben **6.50 P**
vászonkötésben **8.50 P**

Csávossy Elemér S. J.: **Kereszt és feltámadás.**

Lelkigyakorlatos elmélkedések — az ú. n. III. és IV. hét anyagáról. Jézus kínszenvedése, feltámadása, mennybemenetele, Isten szeretete stb. adja a megfontolások témáit.

amatőrkötésben **6.50 P**
vászonkötésben **8.50 P**

A három kötet egy harmincnapos lelkigyakorlat anyagát adja — de **a kötetek külön-külön is önállóan használhatók.**

Csávossy Elemér S. J.: **Együtt a Mesterrel.**

Kitűnően tagolt Jézus Szíve-lelkigyakorlat, alkalmas ajándék egyébként is elmélkedésre.

Ára szép címlappal, kartonkötésben **3.— P,** ballonvászonkötésben **4.30 P.**

Csávossy Elemér S. J.: **A szeretet nagy titka.**

Eucharisztikus lelkigyakorlat, triduum- és szentóraanyag, — példákkal.

Ára kartonkötésben **2.80 P**
kötve **4.— P**

Csávossy Elemér S. J.: **Ave Maria!**

Külföldi vonatkozásban is párját ritkító munka a Szűzanya-tiszteletről. A remek, példákkal is illusztrált beszédek elsőrendű anyagot adnak elmélkedésre és lelkiolvasmányra is. Művészi képekkel illusztrált szép könyv.

Ára kartonkötésben **3.50 P**
vászonkötésben **5.— P**

Csávossy Elemér S. J.: **Jézus Szíve-elmélkedések.**

Ára fűzve **1.40 P.**

Kitűnően összeválogatott szentírási szövegek tükrében mutatja be az elmélkedőnek az Úr Szívének végtelen jóságát.

Csávossy Elemér S. J.: **Az újjászületés szentsége.**

Ára **—.80 P.**

A legszükségesebb — de „elfeledett szentség", a keresztség iránt kelt érdeklődést a kiváló író. Szép liturgikus képekkel díszített könyv.

Esser S. J. **Negyedóra a szószéken.**

I. II. III. kötetben. Egy kötet ára **2.20 P.**

Rövid, teljesen kidolgozott szentbeszédek. Modern a tartalmuk, világos a felosztásuk. Kitűnően felhasználható mindenütt.

I. kötete Adventtől Szentháromságig ad beszédeket az evangéliumról.

II. kötete Szentháromságtól Adventig terjedő idő vasárnapi evangéliumairól tanít.

III. kötete az egyházi év jelesebb ünnepeire ad beszédeket.

Endrődy László S. J.: **P. Petit hajója.**

E címen a világháború kitörésének évében, kilencvenhárom éves korában meghalt, szentéletű belga jezsuita páter életrajzát és lelkigyakorlatát adja magyar nyelven az író. — Az életrajz apró jellemző epizódokból állítja össze P. Petit életét egy regény érdekességével, mely csupa derű, melegség és Isten-közelség. — Az életrajz vezeti be P. Petit lelkigyakorlatát, mely egyszerűségben, természetfelettiségben, lelki hatásban hasonlít az arsi Szent irataihoz, tanításaihoz.

P. Petit fényképével ellátott kartonkötésben **2.40 P,** vászonkötésben

3.90 P.

Dr. Gálos László: **Vasárnapok — ünnepnapok**

című munkájában fínom művészettel, a tudós teológus biztos anyagismeretével hozza felszínre az év egyes vasárnapjainak és ünnepeinek lelkét, mely azok liturgiájában és evangéliumi szakaszában lüktet. — Szebbnél-szebb elmélkedő olvasmányt nyujt az egész évre, mely kiválóan alkalmas beszédanyagnak és elmélkedésre is.

Ára kartonkötésben **6.50 P,** fínom vászonkötésben **8.50 P.**

Dr. Magdics Ignác: **Krisztus világossága**

című munkájáról állapították meg az olvasók e szép dícséretet. A kritika szerint: „egy gazdag műveltségű, nagy olvasottságú, s a szent tudományokban kiváló járatosságú pap munkája e könyv". — Az **I. kötet** ádvent első vasárnapjától húsvét utáni hatodik vasárnapig, a **II. kötet** folytatólag ádventig nyujt vasárnapokra és ünnepnapokra kitűnően tagolt és remek példákkal illusztrált beszédeket és lelkioktatásokat. — Gazdag tartalma, szemléltető stílusa messze kiemelik az újabban megjelent beszédgyüjtemények közül.

Egy-egy kötet ára fűzve **5.50 P,** ballonvászonkötésben **7.50 P.**

Monin abbé: **Szól az arsi Szent.**

Vianney Szent János csodáshatású arsi plébános beszédeiből, oktatásaiból, tanácsaiból összegyüjtött remek csokor Monin abbé munkája.

Az arsi Szent csodás hatása még most is él és frissen hat e betűkön át is a lélekre — tanácsai, tanításai egyszerűek és örökszépek, mint minden, ami természetfeletti eredetű.

A 192 oldalas munkát az arsi Szent művészien megrajzolt profilja ékíti.

Ára kartonkötésben **2.50 P,** ballonvászonkötésben **3.80 P.**

Meschler S. J.: **Készület a nagy lakomára**

című remek kis munkája, melyet **Csávossy Elemér** rendezett magyar kiadás alá.

A hírneves nagy német jezsuita író bensőséges, mély gondolatokban gazdag, imaszerű elmélkedései, előkészületül és hálaadásul a szentáldozásra. Az imakönyvalakú 250 oldalas értékes könyv ára remek címlappal, kartonban **2.— P,** fekete vászonkötésben **3.— P,** színes ballonvászonkötésben **3.50 P.**

Müller Lajos S. J.: **Aszkétika.**

Ára kötve **9.— P.**

A lelkiélet tankönyve, az életszentség tudományának összfoglalatja. Valósággal egy könyvtárt pótol.

Müller Lajos S. J.: **Misztika.**

Ára fűzve **9.50,** kötve **11.50 P.**

A magasabb kegyelmi, természetfeletti élet világát, törvényeit, megnyilvánulásait, az ezzel kapcsolatos eltévelyedések útvesztőit ismerteti tudományos felkészültséggel, de érdekes, világos, laikusok számára is érthető módon. — A mélyebb lelkiéletet élőket és a kiváltságos lelkek vezetőit sok hasznos és nélkülözhetetlen ismerettel gazdagítja.

Müller Lajos S. J.: **Isten kezében.**

Ára fűzve **3.20 P,** kötve **4.70 P.**

Gyógyítója e könyv beteg korunk emberének. Akit csapások sujtanak, akit kétségek zaklatnak, akit az élet bármily keresztje nyom, azt mind megvigasztalja és a gondviselő Isten atyai keblére vezeti e könyv. Ajándéknak felette alkalmas.

Müller Lajos S. J.: **A kereszt iskolája.**

A kiváló író a nagyböjt minden napjára adott elmélkedéseiben mesteri kézzel, drámai erővel festi az Úr Jézus kínszenvedését — de éppoly biztos kézzel mutat rá a módra is, amellyel a szenvedő Üdvözítőt kiengesztelhetjük és viszontszerethetjük.

Megkapó címlappal kartonkötésben **2.50** P, díszkötésben

3.90 P.

Müller Lajos S. J.: **Legyetek tökéletesek!** (II. kiadás.)

Ára fűzve **—.90 P,** kötve **1.60 P.**

Tömeges ajándékozásra is alkalmas, nagyon értékes, csinos kiállítású kis lelki könyv. Mélyebb lelkiéletet élők számára nélkülözhetetlen. A lelkiismeretvizsgálatról ad elsőrendű tanításokat és a részletes lelkiismeretvizsgáláshoz — hibaleküzdésre, erénygyakorlatra sok és részletes anyagot. Bensőséges imák egészítik ki e gazdag tartalmú kis munkát.

Müller Lajos S. J.: **A kereszt diadala.**

A kiváló író elmélkedő könyvsorozatának második kötete. Húsvét vasárnapjától pünkösd nyolcadának befejeztéig ad mindennapra teljesen kidolgozott elmélkedéseket.

A gondolatokban mély és gazdag tartalom, a közvetlen, világos előadásmód, a nagy gyakorlatiasság és az egész munkát áthevítő nagy Isten- és lélekszeretet együttesen biztosítják a könyv sikerét.

Akiket az író „A kereszt iskolájá"-nak elmélkedéseiben megtanított a szenvedés művészetére és szeretetére, most kalauzuk lesz a feltámadás dicsőségének és reménységének szemléltetésében, s hitüknek biztos megalapozásában is.

Ára kartonkötésben **4.— P** vászonkötésben **5.50 P.**

Müller Lajos S. J.: **Harmatozzatok egek.**

(Ismertetése az újdonságok között.)

Müller Lajos S. J.: **Példát adtam nektek.**

(Ismertetése az újdonságok között.)

Plus S. J.: **Krisztus Jézusban.**

Ára fűzve **3.40 P,** kötve **4.70 P.**

A francia misztikus irodalom gyöngye e munka. Az embert, mint Krisztushoz tartozót mutatja be. Eredeti, színes, lendületes, mély és bensőséges.

Plus S. J.: **Krisztus testvéreinkben.**

A világhírű jezsuita író mélyenszántó gondolatait, szépségekben gazdag, példákkal színezett stílusát Gálffy László S. J. hűen adja vissza magyar nyelven, ebben a felebaráti szeretetet tárgyaló remekműben.

Ára kartonkötésben **3.50 P.**

SZERZETESNŐKNEK

Müller Lajos S. J.:
Szent bilincsek.
Ára fűzve **1.50,** kötve **2.80 P.**
Szerzetesnőknek megbecsülhetetlen kincset érő munka. A szerzetesi fogadalmakról, a hivatás magasztosságáról, a szerzetesnő gyónását szabályozó egyházi törvényekről stb. szól.

Müller Lajos S. J.: **Szeressétek egymást!**
Ára fűzve —**.80,** kötve **1.70 P.**
A szerzetes testvéri szeretetről szól lélekmegfogó hangon. A szeretet elleni hibákat, a szeretet erénygyakorlatait mutatja be nagy gyakorlatiassággal, lélekismerettel. Igen értékes munka!

Müller Lajos S. J.: **Megfontolások elöljárók számára.**
Ára —**.24 P.**
Napi és havi számvétel anyaga az elöljárók kötelességéről — imákkal.

Plus S. J.: **Hogyan imádkozzunk?**
Ára fűzve **1.20 P,** kötve **2.10 P.**
A francia aszkétikus irodalom világsikert elért terméke. A modern ember számára ír. Megoldja problémáit az imát illetőleg s kiváló alkalmazásokat ad.

R. Plus S. J.—Kákonyi S. J.: **Égből-szállott...**
A világhírű francia aszkétikus író eucharisztikus munkájának magyar fordítása. P. Plus szárnyaló szelleme, nagy teológiai tudása, utolérhetetlen írásművészete méltó hódolatot mutat be e munkájában az Eucharisztiának. Elsőrendű beszédanyag, elmélkedésre és lelkiolvasmányra is igen alkalmas.
Ára kartonkötésben **1.50 P,** vászonkötésben **2.90 P.**

Plus S. J.: **Papi elmélkedések.**
(Ismertetése az újdonságok között.)

Schmiedt Béla dr.: **Lelket az életbe!**
Ára fűzve **3.— P,** kötve **4.30 P.**
Lebilincselően érdekes, lendületes, szemléltető és modern beállítása a lelkigyakorlatos témáknak.

Tomka Ágoston S. J.: **Három nap a Manrézában.**
Ára fűzve **3.60 P,** kötve **4.80 P.**
Lelkigyakorlatos konferenciák főleg intelligensebb férfiak és serdülő ifjak számára. Érdekes, világos, apologétikus beállítása elsőrendű hatást vált ki a hallgatókból.

Wöhrmüller O. S. B.: **Királyi törvény.**
Ára fűzve **3.80 P,** kötve **5.20 P.**
A német aszkétikus irodalom egyik legnagyobb sikerű munkája. A felebaráti szeretetről, annak gyakorlásáról, az ellene elkövetett bűnökről szól modern hangon, csattanós, színes, rövid fejezetekben. Kitűnő beszédanyag, elmélkedő és lelkiolvasásra is elsőrangú.

Fattinger—Solymoss O. S. B.: **Tanít az élet.**
Rendszeres, modern, az életből vett eseményekből összeállított kitűnő példatár. Fattinger hitoktató nagysikerű példatára I. és II. kötetének legkitűnőbb példáiból állította össze Solymoss bencés tanár hatalmas, háromszáz oldalnál terjedelmesebb kötetét. Egyházi szónokok, hitoktatók számára elsőrendű segítőeszköz!
Ára kartonkötésben **6.80 P,** díszkötésben **8.80 P.**

Életrajzok:

Csávossy Elemér S. J.: **Egy sír a Duna felett.** III. kiadás.
Ára **2.20 P.**
Egy nemrég meghalt magyar vizitációs nővér élet- és lélekrajza. A miszticizmus magasságát érintő lelkiségében sok követendő erénypéldát mutat. Harmadik kiadása magát az életrajzot is bővítve hozza, de beszámol a sok imameghallgatásról is, mely Mária Margit közbenjárására történt.

Csávossy E. S. J.: **Egy élet Jézusért.**
Ára —**.70 P.**
A Jézus Szíve-tisztelet buzgó apostolának, egy sokat szenvedett, mély lelkiéletet élő nagybecskereki leánynak életrajza.

Müller Lajos S. J.: **Benigna Consolata nővér élete.**
Ára fűzve **2.50 P,** kötve **3.70 P.**
A híres misztikus lélek élete, naplója, áhítatgyakorlatai és az Úr Jézustól nyert magánkinyilatkoztatásai. A lelkek nagyon sok tanítást nyernek belőle.

Müller Lajos S. J.:
Rejtett gyémánt.
Ára —**.60 P.**
Egy élete tavaszán, 16 éves korában meghalt fiatal szerzetesjelölt lánykának nagyon kedvesen, tanulságosan megírt, egyszerű élettörténete. Lelkének egyszerű Isten-szeretetét mindenki követheti.

Gerely Jolán: **Egy élet — egy lélekért**
Ára **1.20 P.**
Egy napjainkban élt vonzó lelkű fiatal leány élete. Hősies felajánlásának oltárán égett el szeretetből. A mosolygó szenvedésre, a gyermeki Istenre-hagyatkozásra, a rejtett, fínom szeretetbeli életre tanít példája.

Wagner: **Az élet kis művészei.**
Ára fűzve **1.50 P,** kötve **2.80 P.**
Hat, napjainkban a szentség hírében elhúnyt kisfiú életrajza. Érdekes feldolgozásban.

Wagner: **A nagy Király katonái.**
Ára fűzve **1.60 P,** kötve **2.90 P.**
Hét modern, mintavallásosságú fiatalember életrajza. A világ forgatagában élve, a misztika magaslatáig is feljutottak a kegyelmi életben.

Wagner: **Lángoló szívecskék.**
Ára fűzve **1.50 P,** kötve **2.80 P.**
Szentéletű kisleánykák csodás, kegyelmekben gazdag életrajzai.

Wagner: **Mai lányok életstílusa.**
Ára fűzve **1.50 P,** kötve **2.80 P.**
Bensőséges, Istennel egyesült életet élt fiatal lányok életrajza. Sok tanító példát nyujtanak az erényes életre.

Endrődy László S. J.:
Páter Petit hajója.
Ára kartonkötésben **2.40 P**
vászonkötésben **3.90 P**
A 93 éves korában szentség hírében elhúnyt belga jezsuita páternek érdekes és jellemző epizódokból összeállított életrajza. Csodás imameghallgatásaival méltó párja Kis Szent Teréznek.

„Nem szégyenlem az evangéliumot"

Irta: Dr. Tóth Tihamér püspök

Az Isten országának eljöveteléért nem elég imádkoznunk, — azért dolgoznunk is kell. A mi közreműködésünkre szüksége van Isten országának, de szüksége van felebarátunknak is. Ha hiányzik a mi apostolkodásunk, nem fog oly diadalmasan terjedni Isten országa, amint terjedhetne, és nem fogják annyian elnyerni örök üdvösségüket, amennyien elnyerhetnék.

I

Dolgozzunk példás életünkkel.

Aki reánk néz, közelebb jusson az Istenhez.

Azt olvassuk Ker. Szent Jánosról, hogy egyízben messzi idegenből, fogságból követeket küldött Krisztushoz, hogy kérdezzék meg, vajjon ő-e az eljövendő Messiás vagy más valakire várjunk.

Az Úr Jézus egész érdekesen felelt. Nézzetek reám, nézzétek, ahogyan élek és ahogyan cselekszem, aztán menjetek és mondjátok el Jánosnak, amit láttatok.

Csak ennyit.

Vajjon ki merné közülünk ugyanezt a feleletet adni, valahányszor az atyai háztól elszakadtak messzi idegenből, téves vélemények fogságából jönnek felénk és keresve-kutatva figyelnek, hogy vajjon csakugyan a mi meggyőződésünk-e az igaz, hogy csakugyan nálunk van-e Krisztus teljes igazsága? „Csakugyan nálatok él-e Krisztus népe, vagy más valakire várjunk, más felé forduljunk, máshol keresgéljünk?"

Vajjon érezzük-e az óriási felelősséget, mely rajtunk nyugszik? Mi gyónunk, áldozunk, ők nem, — de jobbak vagyunk-e életünkben náluk? Nekünk Szűz Máriánk van, nekik nincs — tisztábbak vagyunk-e erkölcseinkben náluk? Nekünk feszületünk van s rajta állandóan előttünk a szenvedő Krisztus, nekik nincs, — de tudjuk-e a szenvedéseket erősebb lélekkel tűrni, mint ők? Röviden: vajjon jó reklámjai vagyunk-e Krisztus igaz országának? Világosodik-e életünk a sötétségben tapogató testvéreknek? Krisztus fényessége világít-e életünk tükrében az útkeresőknek?

Dehát csak nem állhatok ki a piac közepére prédikálni?

Ki várja ezt tőlünk?

Ne prédikáljunk szavunkkal, hanem életünkkel és példánkkal.

A Szentföld egyik falujába új káplán került, fiatal, lelkes pap, igen buzgón elkészült az első prédikációjára, telve volt az szellemes gondolatokkal, idézetekkel. Úgy érezte, nagyszerű beszédet mondott. És csakugyan: szentmise után jelentkezik egy előkelő úr és kéri, vegye föl az Egyházba. A fiatal pap oda van örömében. Meg nem állhatja, hogy meg ne kérdezze, hogy az istentiszteletnek vagy a beszédnek melyik része tetszett annyira, hogy ilyen gyors elhatározásra bírta.

Fra Bartolomeo: Szent Pál

Az effendi szemmelláthatólag zavarba jött.

— Hát... tulajdonképen... a prédikációból nem sokat hallottam... egész éjjel úton voltam és így az istentiszteletet jórészt átaludtam. Nem a prédikáció hoz engem az Egyházba, hanem a soffőröm. Ő ugyanis keresztény. Kezdetben kinevettem őt e miatt, most azonban... azt kívánom magamnak, bár én is olyan lehetnék, mint ő.

Nos, aki látja a mi életünket, jobb lesz-e, erősebb, Istenhez jobban vonzódik-e? Vagy talán inkább annak az indus bölcselőnek (Sadhu Sundar Singh) van igaza, aki ezt írta: „Egy nap a Himalájánál ültem egy folyó partján. Ki vettem a vízből egy szép, kemény kerek követ és széttörtem. A belseje egész száraz volt. Ez a kő már régen feküdt a vízben, de a víz nem hatolt be a kőbe. Éppen így van az emberekkel Európában. Századok óta hullámozza őket körül a kereszténység, tökéletesen benne élnek a kereszténységben, de a kereszténység nem hatolt beléjük és nem él bennük. A hiba nem a kereszténységben van, hanem a keresztény szívekben."

Megrendítő szavak egy távoli nemkeresztény bölcs ajkán. Nincs-e igazuk?

Testvéreim! Akik naponként imádkozzuk, hogy „szenteltessék meg az Isten neve", el ne feledkezzünk saját példaadásunkkal is előmozdítani Isten nevének megszentelését.

II

Dolgozzunk áldozatos hitvallásunkkal.

Ne szégyeljük ezt az áldott munkát!

Nem különös dolog-e, hogy egyesek mindent, de mindent szóvátesznek beszédeikben, szemrebbenés nélkül tárgyalnak esetleg a legléhább és sikamlós témákról, — csak egyre nem bírhatók rá: hogy Isten ügye mellett is szót emeljenek. Még a legjobbakon is gyakran diadalmaskodik az álszeméremnek ez az emberi gyöngesége és félve, némán, megzavarodva hallgatnak éppen olyankor, mikor Krisztus megtámadott igazsága és Egyháza leginkább rászorulna védő szavukra. Hogy nem jut eszükbe Szent Pál szava:

„Nem szégyenlem az evangéliumot." (Róm. 1, 16.)

Ezt ugyan elsősorban tartalmilag kell értenünk, de lehet szóról-szóra is.

Tartalmilag annyiban, hogy nem szégyenlem az evangélium tanításait, parancsait, hittételeit, azokat elfogadom, élem, terjesztem és védelmezem.

De lehet szószerint is érteni. Nem szégyenlem az evangéliumos könyvet megvenni, olvasni, könyveim között az első díszhelyen tartani.

Mondd, csakugyan nem szégyelled-e? Mert ha valaki — egy barátnőd, egy ismerősöd — meglep olvasás közben és kérdi tőled, mi az a szép bőrkötésű könyv a kezedben, minden pirulás nélkül mutatod meg a léha regényt, amit olvastál. De ha nem ilyet szoktál olvasni, — hála Istennek, hogy nem ilyet — hanem egy fekete kötéses, komoly könyvet, vajjon a kérdezősködésnek nyugodtan, örömmel, hitvallóan mered-e felelni: Igen, kedves, éppen az Úr Jézus evangéliumát olvastam, mindennap olvasok belőle egy fejezetet. Nem szégyenlem az evangéliumot...

És ha barátnőid kérdik, hogy hová mégy, meg mered-e bátran, nyiltan mondani: gyónni megyek, áldozni megyek... szentgyakorlatra megyek. Nem szégyenlem az evangéliumot...

És mikor hiányosan öltözött nők mosolyogva teszik szóvá a bálban, hogy te milyen maradi módon vagy felöltözködve, és mikor az egyik fülüktől a másikig kirúzsozott nők mosolyognak a te ki nem festett arcodon, meg mered-e mondani, miért vagy így öltözve? És mikor könnyű fajsúlyú ismerősök invitálnak egy vérkorbácsoló mozidarabra, te ugyan el nem mégy, — hál' Istennek, hogy legalább nem mégy el — de meg mered-e mondani nyiltan, miért maradsz távol, és nem inkább azt mondod-e, hogy már máshová igyekeztél, meg különben is fáj a fejed? Vizsgáljuk csak meg őszintén életünket, hányszor szégyenlettük már az evangéliumot!

Tudsz-e áldozatot hozni vallásos meggyőződésedért? Mikor néha oly kényelmetlen a vasárnapi szentmiséhez fölkelni, mert előtte való éjjel nagy farsangi mulatságban voltál, és most oly jól esnék még egy kicsit aludni... Mikor az érzéki vágyak forró lávája szaladgál fiatal ereidben, és minden húzna a bűn felé... mikor oly könnyű volna egy kis anyagi előnyhöz jutni, senki meg nem fogja tudni, hogy elkezeltél pár száz pengőt... tudsz-e ilyenkor fegyelmezett, áldozatos lélekkel állani vallásos meggyőződésed mellé, Isten országa mellé?

Milyen óriási a különbség egy Istenhez fordult keresztény lélek és a régi pogányoknak akár legjobbjai között is!

Ciceró leveleiből pl. világosan látszik, hogy az ő korának nemesebbjei, bár lelkükben elítélték az állatviadalokat és nem szerették a gladiátor-játékokat, mégis elmentek azokra és egy szóval sem tiltakoztak ellenük. Viszont mikor megjelent a kereszténység, egy szerzetes hirtelen beugrott az aréna közepére és szétválasztotta a küzdő feleket, az egymást gyilkoló embertestvéreket. A nép ugyan megkövezte a szerzetest, de a császár befödte arcát és elhagyta az arénát... és nemsokára betiltották a gladiátor-játékokat. Ime, az Istennel egyesült lélek bátor kiállása!

Jól tudom, hogy a vallásosság a lélek legbensőbb, szent ügye, amely csak Istenre meg reám tartozik, és senki másra! De mégis vannak helyzetek, körülmények, társaságok, pillanatok, amikor aztán nyiltan, bátran, hitvallóan ki kell állni a Credónkkal.

Haydn József nemcsak nagy zeneszerző volt, hanem éppoly őszinte, bátor katolikus is. Egyszer megkérte egyik tehetséges tanítványa, hogy hallgassa végig új szerzeményét, mise-kompozícióját. Minden jól

ment, amíg a Credóhoz nem értek. A fiatal szerző ugyanis „piano"-ban játszotta a Credót, néha alig volt az több, mint halk zümmögés. Haydn egyideig csak türtőztette magát, de végül is belekiáltott: De, ember! Így játszani Credót? Hát maga nem akarja a hitét hangosan megvallani?

Valóban a hit megvallásához nem „piano" kell, hanem „forte", sőt napjainkban „fortissimo". Hogyan mondja a kis német versike?

Wir dürfen Christen uns nur nennen,
Wenn wir den Glauben frei bekennen.

Csak akkor nevezhetjük magunkat kereszténynek, ha hitünket nyiltan meg is valljuk, vagyis ha nem szégyeljük az evangéliumot.

„Hasonló akarok lenni Hozzá"

(Jézus Szíve-triduum)

† P. Biró Xav. Ferenc S. J. irataiból

IV.

Az Úr Szívén a lángok

Miért vannak lángok a Szent Szíven?

A tűz, a láng a szeretet jelképe. A lángok jelentik az Úrnak szeretetét. „A szeretet égő kemencéje" — az Úr szentséges Szíve.

Jelenti az Úr Szíve szeretetének útját az égből az istállóba, 30 éven át Názáretben, 3 éven át keresztülkasul a Szentföldön, aztán fel a Kálváriára, keresztfára, — a haláláig. Az Ő áldozatait: nagy szegénységét, nagy engedelmességét, tisztaságos szűzességét, lemondását otthonáról, özvegy édesanyjáról, magáról az életéről is. Jelenti üldöztetéseit, szenvedéseit, halálát. Mily dús szeretet tettekben!

Jelenti nagy szeretetét a szegények, elhagyatottak, betegek, üldözöttek, a gyermekek iránt. Jelenti a szeretet útját, amelyen végig van írva: „Körüljárt, mindenkivel jót téve."

Mit mond nekem a Szent Szív lángolása?

Hogy a szeretet, a főparancs, több mindennél;

hogy a tökéletesség maga. Nélküle nincs tökéletesség, hanem csak „semmim" van.

A szeretetben kiváló az Isten kedvence, olyan tanítvány, „akit szeret vala Jézus".

Az irgalmasság nem ítéltetik, az irgalmasság mindig meghallgattatik.

A szeretet a főerény, adja a főáldást; a szeretet elleni bűn a legnagyobb és hozza a főátkot. — Mit válaszolnak a lángok ezen beszédére az én tetteim?

Szeret-e szemem, nyelvem, eszem, emlékezőtehetségem, képzeletem, érzelmem, kezem, lábam, időm, helyem, utam? — Valóban vagy nem hiszek, vagy ha hiszek és nem szeretek, akkor vagy esztelen vagyok, vagy kárhozatra szánt szerencsétlen, ha ilyen szeretetnek nem viszonzok tettben szeretetet.

Megnézem egy napom, egy hónapom, félévem, vagy egy évem eseményeit. Ugyan hány szeretetrózsát tudok ezen idő alatt összeszedni? És hány szúró szeretetlen tövist? — Mi van az én utamra írva: „ez az, aki körüljárt és mindenütt tövisekkel szurdalt másokat?" — vagy: „ez az, aki körüljárt és mindenkinek rózsát nyujtott?"

A szeretet élősködői

Vannak a szeretetnek élősködői, akik a főparancs, a szeretet szent cégére alatt Istentől és mindenkitől állandó szeretetgyakorlatokat követelnek, de ők maguk nem gyakorolnak szeretetet sem Istennel, sem emberrel. Hány van ilyen! Nem tartozom-e én is közéjük?

Az élősködők fajtájához tartoznak azok is, akiknek künn a világban alig volt valamire reményük és alig lehetett valamire igényük, Isten szolgálatába lépve pedig igényeik alig kielégíthetők. Ezt a lelkületet bizonyára nem az Úrtól tanulják, akinek mindene volt s elhagyta értünk. S nekünk meg semmink sem volt s mikor a tökéletességre törekszünk, — arra fogadalommal kötelezzük magunkat — akkor azt követeljük, hogy mindenünk legyen.

Részletezzük csak: az Úr Jézus gazdag volt és értünk szegény lett. Mi szegények voltunk és az evangéliumi tanácsok útjára lépve mégis gazdagok akarunk lenni. Ő lemondott otthonáról, Anyjáról, rokonairól — szinte megtagadta azokat — s mi meg nem akarunk tőlük elszakadni, sőt jól gondoskodni is kívánunk róluk. Ő vakon engedelmeskedett, mi meg, amikor tökéletességre törekszünk, önakaratunkat igyekszünk érvényesíteni.

Mi ez? Ez a tökéletes élet kifigurázása. Jézus Szívéből kiáradó lángolásnak fel kellene emésztenie szívünkben mindent, ami nem az Úr és ami nem tesz bennünket hasonlóvá Hozzá, de vajjon megvan-e bennem az állandó, következetes készség keresztülvinni áldozatok árán is — a szeretet lángjaitól mintegy felemésztődve — azt, amire Jézus szentséges Szíve tanít és buzdít?!

*

Merüljek el a szeretettől lángoló Szív szemléletébe és könyörögjek hozzá, hogy alakítsa szívemet az Ő Szíve szerint.

Szentté kell lennem

Irta: Virágh Andor S. J.

A szentség fogalma egészen összenőtt Krisztus Egyházával. Hiszen egyik jellemző tulajdonsága. De talán kevés fogalom van, amelynek tisztázása annyira szükséges, mint éppen a szentség fogalmáé.

Mi is az, hogy szent?

Egyetlen szóval nem lehet válaszolni. A legtöbb ember képzeletében talán megjelenik valaki, aki élt, aki szent lett, akit az oltáron tisztelünk. A szentek ott fönt... én pedig itt lent a szürke sorban — gondolja a legtöbb ember. A szentség valami nagy magasság, amit nem lehet elérni és éppen azért kényelmesen kijelenti, hogy azok mások voltak: a Szent Ágnesek, Szent Erzsébetek, Szent Lőrincek és Szent István királyok...

Pedig mindenki kötelezve van a szentség bizonyos formájára. Hiszen a mennyországba csak az juthat, aki szent volt életében!

Persze, sokféle szentség van.

Szent az Isten. Ez a szentség fogalmának kiinduló pontja. Olyan egyszerű és olyan nehéz fogalom. Olyan egyszerű, mint a lila szín, de egyúttal olyan érthetetlen és nehéz is! Mert ha valakinek van szeme, csak rámutatok a lilára és azt mondom: „Látod, ez lila." De ha valaki vak, akkor magyarázhatom, hogy a lila az szín, az rezgés, az éri a szemet és létrehozza bennünk a látást. Világosság helyett hamis képet nyer talán, mert a rezgést megérti, de a szín csodálatos valóságát nem.

Szerencsénk, hogy a lelki színvakok és egészen vakok is rejtenek a szívük mélyén valami mély sejtést, amit az Isten odalehelt a megteremtéskor a lélek mélyére. Ez a lehelet a nagy rendelés, ami az Istenhez köt és ami úttalan utakon is keresi a földöntúlit, még akkor is, ha a pogány a bálvány szobor előtt térdel le vagy a spiritiszta titkos jelekben keresi a végtelent. Az Istennek ez a megsejtése a lélek által ott lebeg a vizek fölött és a hegyeken és a kenyeret adó búzában. De ott lebeg az eldurvult lélekben akkor is, ha néha érzi aljas és üres mivoltát vagy mozdul a lelkiismeret szava és jelzi, hogy van fölötte egy törvény, amit megsértett és egy törvényhozó is, aki ujjával egy pillanatra megbillenti a lélek látszólagos nyugalmát.

Ez az Isten-sejtés magában rejti egyúttal a szentségnek megsejtését is. Csakhogy ez az utóbbi már összekuszált. Legalább is sokakban. Fölcsillan ugyan mindenkiben, ha lát egy eszményi embert, aki pl. áldozatot hoz másokért önzetlenül. Érzi a nagy erőt, de aztán legtöbbször nem kutat tovább, ha napi szótárában nincsen vastag betűvel nyomtatva a szentség szava.

Röviden: szent az Isten. Szent: mert tökéletes, mert végtelen. Ha szent az áldozat, amit másokért hozunk, az Isten szentebb, mert ő teszi az áldozatot észszerűvé. Az Isten nélkül nincs értelme az áldozatnak, mert céltalan volna minden áldozat. Hiszen ha áldozatot hozunk, valamit előbbre vittünk egy cél felé. Aki bélpoklost ápol, áldozatot hoz. Közvetlenül egy betegért, de közvetve egy messzebbi célért: a társadalomért. De ha kitöröljük az Istent az életből, már céltalan a társadalmi-élés, legalább is rendezett formában. Isten nélkül csak érdekszövetségek létezhetnek, melyek egyetlen elve: „Taposd le a másikat, ha élni akarsz, ha pedig elúntad az egymásratiprást, végy revolvert a kezedbe, mert ostoba vagy, ha élsz, mikor nincs örömed benne!"

Szent az Isten. De szent mindaz, ami az Istené. Éppen azért, mert az Istené. Szent a templom, mert az Istené az, de szent a kehely is, mert a miseáldozatnál az Isten tiszteletét szolgálja. Ez a tárgyi (reális) szentség fogalma.

Szent minden megkeresztelt ember. Mert eltörölhetetlen jegy van a lelkén. A keresztség által különös módon van az Istennek szentelve.

És itt következik a kehely és az ember összehasonlítása. A kehely az Istené. De nem lesz tökéletesebb önerejéből. Hiszen nincsen értelme és akarata. Az ember, ha növekszik, tökéletesebb lesz. Kell, hogy azzá legyen. Önerejéből, de csak bizonyos értelemben. Hiszen a szabadakarás minden ember saját tulajdonsága. De hogy van ilyen tulajdonsága, az már Isten adománya és cselekvései csak akkor lesznek szentek, ha Isten másik erőt is ad hozzá, ami nem más, mint a kegyelem.

Mindenki kötelezve van arra, hogy ne álljon meg a keresztségi szentségnél. Nem szabad megelégednem avval, hogy szentté lettem a megszentelő malaszt által. Aki megállna az úton, már is visszabukott, mert nem tevékeny. Az Isten pedig parancsban adja, hogy mozogjunk, éljünk, cselekedjünk, mégpedig a nagy törvény szerint. Ez a törvény mindenki számára készült. Félreérthetetlenül mondja: „Légy szentté!"

Hol? Mikor? Hirdetett ilyent Krisztus?

Igen, mondta, hogy legyetek tökéletesek, mint amilyen tökéletes a ti mennyei Atyátok. Vagyis akarjátok még azt, amit Ő akar és akkor máris ráléptetek a tökéletesség útjára.

Ez a szentség egyik útja. Amikor úgy élünk, ahogyan az Isten akarja. Bűn terhe alatt határozott meg egy utat. Ez a Parancsok útja. Erre mindenki kötelezve van. Ebbe az útba beletartozik a főparancs, hogy szeressük az Istent és az is, hogy szeressük

felebarátainkat, de az is, hogy a 10 parancs legyen életünk egyenes irányítója.

Hát lehet szentté lenni a parancsok betartása által?

Oh igen. Hiszen így az Isten nagy gondolatai szerint alakul a lelkünk.

A mindennapi életben a szentség fogalma és az áldozathozás fogalma együttjár. Mert Ádámban elbukott az emberi nem is és a szeplőtelen Szűzanyát kivéve valamennyien egy súlyos fekélyt hozunk magunkkal az eredeti bűnben. Az alacsony, önző és fékezetlen indulatok vad útra hajtanak minket. Mintha vihar tombolna bennünk, mely robbanni akar és összezúz mindent. Ezeknek a vad erőknek megfékezése áldozat. Áldozat a szemek befödése a csiklandozó test előtt; áldozat a fej meghajtása olyankor, mikor a kevélység felszegetten jár és nem veszi észre, hogy homlokát bevérzi; áldozat a kezek imára kulcsolása, amikor szét akar tárulni, hogy keblünkre szorítson minden haszontalan gyomot és útilaput, mert az a nap fényén úgy nő elénk, mintha egyetlen célunk lenne a föld megmarkolása. Ez mind áldozat. De isteni parancs van arra, hogy tisztán éljünk és ne tiporjunk le mást és ne legyünk kapzsiak és nézzünk az égre, mert ott az igazi hazánk.

A parancsok megtartása nagy áldozat és megszentel mindenkit, aki hűen őrzi azt. Ha valaki egyenes, igazságos és melegszívű, tiszteletet parancsol. Mindenki érzi az ilyenben a magasabb embert. Hát ez a magasság a szentség. Ez, hogy egy fejjel nagyobb, mint a szürke tömeg vagy a csorda-úton járó bivaly-lelkek, akik vakon tapossák a göröngyöket és belehemperegnek a sárba, ahonnét husánggal sem lehet kiverni őket.

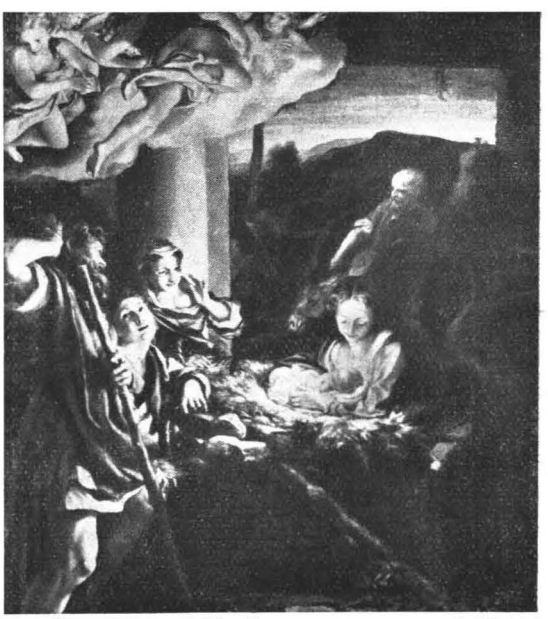
A szentségnek van másik, önkéntes útja is. Amire nincsen kötelezve magában véve senki. Ha valaki nemcsak olyankor hoz áldozatot, amikor az Isten szigorúan parancsolja azt, hanem olyankor is, amikor leszakíthatna egy virágot az édes illatért, de nem teszi azt. Ezt általában véve az evangéliumi tanácsok útjának nevezik. Az önkéntes szegénység, tisztaság és engedelmesség útja ez, amit általában véve a szerzetesek választanak életútnak.

Kétségtelen, hogy van másik olyan út is, amit mindenki választhat magának. És ez, ha valamilyen erényt gyakorol mindíg és mindenütt, mégpedig hősi módon. Úgy látszik, hogy Lo-pa-hong, a meggyilkolt kínai úr ilyen utat járt. Családos ember volt és mégis a szeretet hősi útját járta. Vagyonos volt, de pénzét kórházakba és iskolákba építette be. És az előkelő kínai nem restelte a fáradságot, önmaga kereste fel a halálra ítélt pogányokat, hogy kereszténnyekké tegye őket. Magyarországi Szent Erzsébetnek gyermekei voltak és mégis oltáron tiszteljük, mert hősi erényeket gyakorolt. Szent István király kormánypálcát vitt az oltárra és a lázadó magyarok között akkor lett szentté, amikor törhetetlen jókedvvel építette a jövendő ország évezredes alapjait. Ezek a hősi lelkek, a hős szentek.

Úgy csillannak fel előttünk, mint az égő napok és mi kis meteoroknak érezzük magunkat, akik csak olyankor csillannak meg egy pillanatra, ha éppen a szenvedés vagy a csalódás légköréhez surlódik a szívünk. Pedig hős lehet az is, aki a parancsokat minden erejével igyekszik megtartani. Már csak azért is, mert aki valamilyen úton indulni kezd az Isten felé, az meggyullad és a kegyelem fénye addig forgatja, amíg át nem hevül csillogó csillaggá és égő nappá az Isten tenyerén.

Színes szalagok kötnek le? Lusta érintés tartja fogva az idegzetedet? Próbálj megszabadulni. Az Isten majd segít elvágni az ezer kötelet. És akkor azt látod majd, hogy jobb élni így. Mert a kegyelem ereje felhajít a magasba, ahonnan túllátsz a hegyeken és meglátod a szabad lelkek rohanását. Mert a szentség útja: a legszabadabb rohanás az Isten felé, aki a szentség Végtelenje, gazdag és gazdagít.

Milyen szomorú, ha valaki csak a halálos ágyon „tér meg", amikor csak úgy ímmel-ámmal, vagy reszkető félelemmel csiholja ki magából azt az éppen elegendő bánatot, amit az Isten irgalma pótol irgalmas kegyelemmel. Ez is szent a bánat által bizonyos értelemben, hiszen megteszi, amit az Isten utolsó feltételnek ad a mennybejutáshoz, de olyan szánalmasan kevés ez, amit még hozzáad a „megtérő" ahhoz, amit kapott a keresztségben. Szörnyen ébred fel majd a halál után, mikor látja, hogy elpazarolta azt a fellobbanó pillanatot, amit életnek hívnak. A végtelenbe nyúló igazi élet megér minden fáradságot.

Correggio: Szent éjtszaka

Hogyan várod Krisztust?

Irta: Pintér József

Dermedező telek földig érő ködének sűrű fátyolán át, nesztelen csendességgel szokott megjönni a hópalástos ádvent. Ilyenkor a hajnali szentmisék áhitatában lágyan ring az orgonaszóval összeölelkezett ének hullámain a sóhajos könyörgés: „Harmatozzatok égi magasok!...“

Csak a magasból jöhetett az embertelen elvadulásokba kövült világ Megváltója, kiről a próféták „bölcseségük folytán szentséges igéket mondtak a nemzeteknek“. (Jézus, Sir. f. 44, 4.) Csak felülről, az örökkévalóság trónjáról léphetett le, hogy az elárvult, bánatokban ellankadt embert magához emelje.

Ezt a földreszállását a Messiásnak nagyon várta az ókori világ. Már megúnta a bűn terhét. Bálványaiból csúfot üzött. Az elhagyott Istenhez való forró visszavágyódás epesztette. Ezért a megújhodás kemény akaratával nézett az égre felfrissülésért, melyet onnan az igazi Messiás hoz majd neki. Mert a hamis Messiások mindig megcsalták. Ezek erőtlenek és bűnösök voltak. Összezúzta őket az élet s a tanításukat pedig elfújta az idők szele...

Hát mi hogyan és milyen Krisztust várunk e decemberi télvizes időknek ádventi hangulatában?

Sajnos, sok ember van, kinek nem tetszik a betlehemi istállóban született Jézus, az ácsfiú. A zsidóknak sem kellett. Ők mást vártak. Politikai Messiást. Ezért megmerevedetten és konokul dacoltak próféták jóslataival. Ezeknek beteljesedettségét nem tudták és nem akarták felismerni a szegény, alázatos, szelíd és tisztaéletü Krisztusban.

Ma is dúl a világban az Isten Fiával szemben való tiszteletlenségnek, tagadásnak és aposztáziának nagy fertőzése. Sokan kérkednek azzal, hogy kihullott belőlük a másvilágiság minden súlya. Ezek mindent megmozgatnak, hogy az ember elfeledje Krisztus jászolát, keresztjét és evangéliumát. Nekik olyan Krisztus kell, akitől nem kell tartaniok. Olyan Krisztust akarnak és várnak, aki ne tegyen szemrehányást nekik az életük miatt.

Először is ne szégyenítse meg a kapzsiságukat. Ők a jólét teljében ülve, elszoktak már attól, hogy résztvevő szívvel tegyenek valamit az inségbe sodort felebarátjukért. A jóllakottság gyönyörei között szemrebbenés nélkül tudják nézni, hogy a nyomor rázuhanjon másokra s agyonüsse még a lelküket is. Sőt kalmár-örömmel használják ki a nyomor lehetőségeit arra, hogy a jogtalan vagyonosodás partvidékein kalózkodjanak. Hát Krisztus ne háborgassa őket ebben szegénységének malasztos példaadásával.

Aztán ne szégyenítse meg a kevélységüket sem. Mert bizony bennük nem akar és nem fog feleengedni a gőg fagyos kérge. Nézze el nekik hetykeségüket s elégedjék meg azzal, ha „istenképjüknek“ fogadják őt. Ne vegye észre, hogy a hangjuk elkomiszkodott. Azt se lássa meg, hogy a jótettekért boszszút állanak és a sérelmekre nem tudják ráborítani a megbocsátás szemfedőjét. Krisztus alázatos szelídségével ne zavarja lelkiismeretüket.

És keresztreteszítettségével ne szégyenítse meg érzékiségüket. Húnyjon szemet arra, ha a hús és vér kultuszában és mámorában a lepénzelt, vagy tiltott szerelmek óráinak szemetje közé kerülnek. Hadd robogjanak gáttalanul az ösztönélet tankján. Az élvezethajszolásuk tempójának ne legyen kerékkötője Krisztus az ő beszédeivel és parancsaival.

Hát nem ilyen emberekhez és keresztényekhez jön Krisztus. Nem azokhoz, kik ilyen feltételeket szabnak. Bizony neki is más emberek kellenek. Olyanok, akikben a hitből és szeretetből annyi van, hogy azzal meg tudják őrizni az örökkévalóságnak azt a tudatát, amely nem éri be csak e földdel, hanem többet kíván. Akik meg tudják védeni szívük egyensúlyát és cselekedeteik tisztaságát. Akik a bűnt hordhatatlan tehernek érzik magukban s ezért sietve lerakják a bűnbocsátás székében. Akiknek a szájában keserű a falat addig, míg a nyomorgókkal való együttérzésük meg nem találja az utat a bajbajutott felebarát áldozatos szolgálatához. Ezek aztán ritkán sodródnak ki abból a gyakorlatból is, melyet az alázatosság ir elő. Indulatba esett szívüket mindig nagy erőfeszítésekkel csitítgatják s gyűlölet helyett a szeretetre bízzák az ellentétek elsimítását. Ezek nem szívják mohó kívánsággal az ösztönök lobogásának csábító fényeit, hanem ezeknek ocsmányságai ellen lelkük riadt menekülésével keresnek védelmet Istennél.

Igy készülnek a megváltást szomjazó lelkek annak a Krisztusnak eljövetelére, aki Szent Ágoston szerint „emberré lett a nélkül, hogy benne az Isten megszűnt volna“. Akit ellenségei nem szedhettek darabokra. Aki egész életét a szelídség, az engedelmesség és áldozat példájává tette.

Testvér, boldog leszel, ha te is így várod Krisztust. Ha fölemelt szívvel és megerősödött bizakodással fogadod a karácsonyt. Hidd el, nem fog árnyat vetni homlokodra, ha az örökkévalóság függönye mögül jövő Krisztusnak elénekeled majd azt a széttörhetetlen dalt: „Dicsőség a magasságban Istennek...!“ Annak az Istennek, aki Izaiás prófétálása szerint: „Megváltóként jön azok számára, kik megtérnek a gonoszságból.“ (Iz. 59, 20.) Azok részére, akiknek vannak még szent reménységeik s akik kinlódásokon, csalódásokon, elbukásokon és vezekléseken át eljutnak oda, ahol belekerülnek földöntúli erők nagyfeszültségű terébe s áldozatokra is kész elszánásban túlnőnek e véges élet határán, bele Isten boldogságába.

Testvér, ádventi vágyaid imádságos és Krisztust-váró napjaiban gyakran suhanjon át lelkeden Szent Ambrus gondolata: „Ő a földre jött, hogy te az égbe mehess!“

A mi ádventünk

Irta: Dr. Szivós Donát O. S. B.

A túlságosan a mában és a máért élő ember nem tudja megérteni, hogy az Egyház miért öltözik a bűnbánat ruháiba az „egyházi újesztendő" napján — és hogy miért olvastatja azt a komor, ijesztően komoly utolsóítéleti evangéliumot mindjárt az ádvent elején.

De nem szabad csodálkoznunk ezen, hiszen, ha őszinték akarunk lenni: még a lelkiéletet élni akarók is fáznak az ádvent szerintük is hideg, rideg, dermesztő komolyságától. Az oka ennek pedig az, hogy szeretjük az ádventben a rorátés hangulatot; benn muzsikál a lelkünkben egy-két szép ádventi ének emléke — és vágyva-vágyjuk a karácsonyeste karácsonyfás, angyalhajas, ajándékozó boldogság-hangulatát...

Pedig a hangulat még nem lehet alap, melyre az Egyház gondolata szerinti ádventi életet lehet építeni. A hangulat csak eszköz, mely vidámítja, megkönnyíti az Úrjövetelre való előkészülésünket — de nem cél. Kell a roráték misztikus gyertyafénye; kell a visszajáró gyermekkori emlék; kell a karácsonyvárás izgalmas boldogsága; kell a szívet melengető hangulat, de ez csak eszköz, mint Szent Péter bűnbánatánál a Jézusra emlékeztető kakasszó — a cél azonban az, amit Szent Pál az első ádventi szentmise lekciójában mond: Itt az ideje már, hogy az álomból felkeljünk, — és megreformáljuk életünket azon szempontok szerint, miket ugyanezen szentmise evangéliumában az életünket számonkérő Isten vés a lelkünkbe az ítélet komorságával.

És itt a baj!... A hangulatot még csak akarjuk valahogyan; akarjuk a karácsony szívetmelengető boldogságát, de nem akarjuk az ádventi szív-előkészítést és az ádventen át karácsonyig tartó lelki életreformot. Pedig, hogy ez az életreform az Egyház és az egyén ádventi programmja, azt éppen az ádvent liturgiája bizonyítja.

Az ádventi életreform programmjának meghirdetője: a Keresztelő. Ez az önmegtagadásokon át megedzett acélember — akár tetszik a gerinctelen megalkuvóknak és a hangulatok puhányainak, akár nem — végigmegy az egész ádventen és a küldetés tudatával hirdeti: Készítsétek elő az Úr útját... Hordjátok le a (gőg) hegyeit és töltsétek ki (a léleküresség) tátongó szakadékait... Tartsatok bűnbánatot, mert közel van az Úr... Egyengessétek az Úr útját (szívetekbe)... Ne legyetek lágy (selymes) ruhákba öltözöttek és ne legyetek széltől ingatott nádszálak... A bűnök görbe életutait egyenesítsétek ki, hogy azok egyenesen Istenhez vezessenek... Hordd el a szívedben újraszületni akaró Isten útjából a bűnök szikláit, hogy a göröngyösből símává lett utakon térhessen be a te szívedbe is és te is megláthasd az istenküldötte szabadítót...

Ezt nem lehet félreérteni. Ez nem szívetmelengető hangulat, ez életprogramm. Kemény, határozott útmutatás, melynek alapján újra kell építenünk életünket.

De ezzel az élet-újraépítéssel sokan még mindíg úgy vagyunk, mint Ligne herceg.

„Madame de Stael szalonjában a világ legszebb hivatásairól beszélgettek.

...Mi szeretne lenni, — kérdezték Ligne hercegtől — ha szabadon választhatna hivatást?

Az ősz herceg pár pillanatig hallgatott. Átgondolta élete addigi folyását s aztán válaszolt:

...Ha újra kezdhetném az életet, a jó tündérektől három kívánságom teljesítését kérném. Harmincesztendős koromig szeretnék körülrajongott szép asszony lenni. Harminctól hatvanig győzelmeket arató hadvezér — és a hátralévő időre pedig — bíbornok..."

Mondhatom, nem is rossz élet-tervezés... Míg fiatal vagyok, pillangóként szállni örömvirágról-örömvirágra... az élet derekán a hatalom mámorosaként fogadni az élet hódolatát... és akkor, mikor fenékig kiittam az élet örömpoharát, no igen, hát akkor mégis csak legjobb kibékülni az Istennel még akkor is, ha nem a bíborosok selymes ruhája van is rajtam...

Ezt az életreformot sokan elfogadnák... Sőt még kevernének is bele egy kis vallásos színezetű hangulatot, gyertyafényes, angyalhajas karácsonyi ellágyulást is... És azt hinnék, hogy ők már életreformot valósítanak meg és élik az Egyháztól elgondolt ádventet.

A mi ádventünk nem ez. Mi nem lehetünk a lelkiélet Ligne hercegei. Mi nem akarunk fiatalságunkban Isten kizárásával körülrajongott szépasszonyok és az élettel az érvényesülésért diadalmas harcot harcoló hadvezérek lenni. Mi nemcsak az élet telén akarunk dideregve és fázva Jézus meleg szívére menekülni. Mi nemcsak az életünk alját, a fáradt, kifosztott öregségünket akarjuk Jézusnak adni.

A mi ádventünk más.

Mi nem tekintünk a korra és az élet sokaktól vágyott örömeire. Lilába öltözik a lelkünk. Odaülünk a Pusztába Kiáltó lábai elé és hallgatjuk a karácsonyra-készülés programmját.

Mi szót fogadunk: bűnbánatot tartunk, hogy előkészítsük az Úr útját a szívünkbe. Ha a halálos bűnök szikláit kell is robbantanunk; ha megrögzött bűnös szokást, vagy talán még bűnösebb viszonyokat kell is abbahagynunk; ha a gyűlöletet kell is szeretet-

re varázsolnunk — szívesen, elszántan térdelünk le a gyóntatószékben Jézus lábai elé, hogy a javulás komoly szándékára épülő bánatunkkal előkészítsük az Úr útját. Tudjuk, hogy sokszor nehéz és kemény dolog ez, de megtesszük, mert nem akarunk halálos bűnnel telt lélekkel a karácsonyfa alá állani, hiszen az ilyen fekete lélekbe nem szállhat le a gyermekjézusos boldogság...

Mi vállalkozunk az ádvent lelki munkájára: Lehordjuk a hegyeket, melyek az embert — választották el az embertől. Lehordjuk a gőg hegyeit az apró önmegalázások és lelki önmegtagadások nehéz munkájával, mert a gőg hegyei az Istent választották el az embertől. Lehordjuk az ellenszenv hegyeit azzal, hogy szeretettel megbocsátjuk azok sokszor felnagyítottan látott hibáit, akik nekünk ellenszenvesek. Lehordjuk a társadalmi kasztrendszer égig meredő hegyeit, hogy Jézusban mindnyájan testvérek lehessünk... Kitöltjük szeretettel a szeretetlenség szakadékait, melyek sokszor a közvetlen környezetünket választják el tőlünk végzetesen.

Mi nem leszünk nádszál-emberek, kiket a szenvedély, a kísértés viharai megtörnek... A kísértések, a szenvedélyek, hitbeli kétségek — tudjuk — hogy megrohannak bennünket, talán megtépáznak, de le nem törnek.

Mi nem vágyódunk arra, hogy az élet selyembe pólyált puhányai és az örömök habzsolói lehessünk. Nem vetjük meg azt, amit az Isten adott, sőt jogos eszközökkel törekszünk a szebb, a napsugarasabb emberi életre... De nem fázunk sem az önmagunktól vállalt, sem a ránkkényszerített önmegtagadástól... Mi nem lázadunk, ha az élet bankettjén nem terítettek számunkra... Mi az egyszerű ruhában is a lelkiélet királynői és hadvezérei lehetünk... Mi meglátjuk a nyomort, a szenvedést is. Ha asztalunkhoz ül velünk, erőt kérünk az Istentől, hogy elviselhessük. Ha pedig másnál látjuk, boldoggá tesz bennünket az a tudat, hogy Jézus kedvéért könnyeket törölhetünk le...

És mégse örömtelen a mi ádventi készülődésünk.

Ha a t e t t e k már megindultak, akkor már segíthet a hangulat. Mi is megyünk rorátéra és a Szent Szűzzel mi is készítjük lelkünkben a kis Jézus bölcsőjét... Mi is vágyódva énekeljük a „Harmatozzatok"-ot... Mi is élvezzük a karácsonyestre készülés izgalmát... Mi is vágyódunk a karácsonyest kisjézusos, lelkibékés boldogságára... De...

De tudjuk, hogy ez csak ádventi hangulat, melyet kihasználunk az ádventi lélekelőkészítés munkájában és tudjuk azt is, hogy ez csak eszköz lehet, a lényeg azonban: Legyek bármily korú, éljek bár ez élet bármely körülményei között, az én ádventem abban fog állni, hogy beleélem magamat az Egyház liturgiájának gondolatvilágába és a Keresztelő útmutatásai szerint előkészülök az igazi boldog karácsonyestre: Jézusnak újjászületésére szívemben.

Ennek a szolgálatában áll a mi egész ádventünk, minden munkájával, lelki örömével és boldog hangulatával.

Egészen szép vagy és szeplő nincsen Benned...

Irta: Schnaltner Szigfrid O. S. B.

Két héttel a szent karácsony ünnepe előtt köszönt ránk a Szent Szűz eme legragyogóbb és legfényesebb hófehér ünnepe, emberi fogantatásának szeplőtelen szép napja. Létének első perce, amelyet már szent kegyelmével szentel meg az ég Ura, szívének első dobbanása, amelynek örömétől hangos lesz a világ. Ugyan sejthette-e ez az Istentől elfordult földgolyó, mily hallatlanul fölséges isteni ígéret valósult meg, minő elérhetetlen, századokon és évezredeken át csodált emberi Ideál lépett e napon halandó soraiba? A Biblia legelső lapjának sejtelmes és titokzatos megjövendölése ölt testet az első december nyolcadikán, a nagy Isten terve valósul meg egészen gyönyörűen és egészen szépen, amely tervben az ég és föld ölelkezik össze megbékítően, az egyik adja az első ember anyagát: a sarat, a földet, a másik az égi gondolatot, a soha nem látott tisztaságot és szépséget s így megjelenhetik olyan utolérhetetlen műremek, amelynél szebbet már az Isten sem alkothatott, műremek, amely fölött csak maga az Alkotó áll.

Amikor rövid idővel az idők telje előtt felragyog a Szent Szűz alakja, akitől az emberiség Megváltója vette testét, akkor lett döbbenetesen világos, amit a Szentlélek szerint a mennyei karok az Énekek énekében kérdenek álmélkodva: Kicsoda az, aki feljő a pusztából, mint mirha- és tömjénoszlop? Kicsoda az, aki eljő, mint a felkelő hajnal? Kicsoda az, aki feljő a pusztából gyönyörűséggel bővelkedve? (III. 6; VI. 9.) Szédítően magas piedesztálra állítva lép elénk az elpocsékolt, elhazardírozott Éden-kertnek ez a mennyei ígérete, a megjövendölt kígyótipró, sátántaposó, ördög hatalmát megtörő legtisztább Asszony, akinek földre léptekor ujjong a föld, örül az ég s felfigyelve mi is minden december nyolcadikán ünneplünk, örvendünk, tapsolunk: Üdvözlégy, Üdvözlégy Mária!

*

Ha figyelünk, mondja az utolsó szentatya, Szent Bernát, úgy fogjuk találni, hogy még azok az erények is, melyeket mi, emberek, mindennapiaknak, megszokottaknak szoktunk tartani, egészen rendkívüli módon, felfokozott erősséggel ragyognak Máriában. Fény és ragyogás özönében tűnik elénk tisztasága, mint az Immakulata lényege és sajátja. Fény, amelyet nem zavar egy pirinkó homály se, felhő, amelyet teljesen áthatott és átmelegített az Isten közvetlen közelségének isteni és emberi valósága, tó, amely csak a végtelen Úr szentségének vonásait tükrözi és nem tudta fodrozni soha semmi bántó emberi gyengeség. Ábrázoló művészetünk, hasonlataink és a legszebb retorikánk Róla, csak földön járva, emberien korlátolt keretekben, dimenziókban mozog, értéket és némi valószerűséget csak annyiban nyerhetnek, amennyiben Mária fényéből és Napközelségéből valamit tudunk nekik lopni. Alakja annyira felöltöztetve a természetfölötti kegyelem nem evilági szépségébe, úgy feiruházva a természeti erényeknek elragadó, minden emberi mértéket meghaladó és felülmúló ékességével, aminővel se előtte, se utána senki sem jelenhetett meg és nem jelenhetik meg soha a földön. Már földi léte legelső percében csupán a természet ajándékai is méltóvá tették a menynyei boldogság legnagyobb dicsőségére. Csodálat, áhítat, tisztelet ennek az immakulata-szemléletnek mottója és a földi visszhang: kell csodálnunk, hogyha látjuk, mily magasra tétetett...

*

Áldott, ki az Úr nevében jő... Mária, Te egy december nyolcadikán jöttél közénk, hogy megjelenésed, mint hajnali fény szelíd derengése előzze meg a Napot, mely Jézusunkban támadott. A Szentírás mint öröktől fogva, eleve elrendeltről beszél Rólad, az Úr bírt téged már az utaid kezdetén és fogantatásod legelső pillanatától fogva Veled volt. Nem, Te nem lehetsz esetleges járuléka, alkalomszerű hozzáadása vagy valamiféle kiegészítése ennek a világnak. Mária, te pótolhatatlan, csorbíthatatlanul szükséges Valaki vagy Istenednek és a mi Istenünknek örök terveiben. Neked jönnöd kellett és csak így jöhettél, ahogyan jöttél. Egészen szépen, teljesen tisztán, hófehéren, szeplőtelenül, mint az Immakulata. A bűnbe-süllyedt, a paradicsomból kilökött, nyomorult világ számára vagy te eljöveteledben ajándékozva, mint örök, bámulatraméltó, hervadhatatlanul szép Ideál reális kivitelben, a szenteknek tétettél soha utol nem érhető példaképül, ihletőül, nekünk vagy áldott megjelenésedben rendelve, mint megértő, kegyes szószóló, pártfogó. Eszményünk, hadd csodáljuk rendkívüli küldetésedet, világraszóló missziódat, hisz csak ennek síkjában értjük meg valamiképen, hogy úgy kellett annak lennie, hogy Fiadnak szent kegyelme Téged kezdet óta őrizett s Tehozzád a legparányibb bűnhomály se férkezett...

*

Mi lehetne magasztosabb és fölségesebb földi értékrendszerünkben, mint az Isten Anyja? Mi lehetne dicsőbb, mint Ő, kit az Atya visszfénye választott ki? (Szent Ambrus.) Ekkora méltóság és magasság láttára nem lehet más mondanivalónk, mint Damjáni Szent Péternek: Némuljon el s reszkessen itt minden teremtmény s alig bátorodjék ily méltóság és kitüntetés mérhetetlenségéig feltekinteni! A mindennapi élet ezer tapasztalata alapján is kell ennek igazságát éreznünk. Dómok épülnek Mária tiszteletére s látnunk kell, hogy restaurálásra szoruló, mennyire mulandó, földízű alkotások. Oltárokat konszekrálunk méltóságának hirdetésére, csillagszórós, gyertyafényes magaslatra helyezzük, eléje hintjük a tavasznak és a késő ősznek minden virágát, harangok nyelve, orgonák sípja magasztalja s mi megalázódva ismerjük be, hogy mindez csak nagyon szerény, csak nagyon is gyarló, emberi lehetőség. Szomorú beismerése annak, hogy semmi se szebb, mert egészen szép csak Te vagy földi életünkben. Mária! Hol vagy Te szép?... A decemberi hófehér sugárözönben, a szeplőtelen ünnepén, az Isten kegyelmének vakító fényességében vagy Te egészen szép. Magad adtad önmagadnak a legszebb nevet: Én vagyok a szeplőtelen fogantatás...

*

Az első december nyolcadikával jelenik meg az első, igazi, piros betűs ünnep a szomorú és feketesorsú emberiség történetkönyvében. Megindul az igazi, isteni kegyelmi élet keringése a földön, egyenes folytatása a boldog paradicsominak. Senkitől észre nem véve, szerényen megjelenik a második Éva, az anti-Éva, a legfehérebb Asszony, az Isten legszebb realitása földi anyagból gyúrva. Szép lehettél nemcsak az életed hajnalán, delén, de alkonyán is. Egyenes, szép és töretlen folytatása a fogantatásban már megnyert gyönyörű Ideális valóságnak. Az egyik jeruzsálemi szentatya említi, hogy látott Téged, Mária, életednek utolsó éveiben. Azt írja, hogy oly szép, oly elragadó és bámulatraméltóan szép voltál, hogy csaknem leborult előtted. Ime, az eredeti bűn hiányának eredménye!

Te gyönyörű hajnalpír, derengésed legelső pillanatával jelzed az Igazság vakító napkeltét! Te legszebb kiadása az emberi természetnek, Te egyetlen számozott példánya a jó Istennek, nincs hozzád hasonló, szentségeddel, méltóságoddal, rendkívüli kegyelmeiddel és fölséges hivatásoddal felülmúlsz mindeneket. Fogantatásod már jelzi, hogy csodája lesz a földnek, bámulata minden népnek, hisz szülőnek s tiszta Szűznek, csak Téged nevezhetünk...

„Voltaképen semmi sem elég szép és szent, mikor arról van szó, hogy Istené legyen s az ő szolgálatára szánva legyen. S itt gondolok arra a három leányra, akiket 1793-ban, a francia forradalom idejében Angersben a nyaktilóra vittek. Az ifjúság ártatlansága s a szépség bája sugárzott arcukról. Fehérbe voltak öltözve, omló hajuk lazán felcsomózva. A nép megindult, mikor meglátta őket: „Ó, ó, — kiáltották — milyen szépek!" S az egyik leány azt felelte vissza: „Isten számára semmi sem túl szép!" — Ez a gondolat sürgessen lelki tisztaságra s tökéletességre..." (Prohászka)

A tökéletesség akadályai

Irta: Müller Lajos S. J.

A tökéletesség akadályait több szempontból osztályozhatjuk. Kiindulhatunk az erénytanból, és vizsgálat tárgyává tehetjük azokat a *nehézségeket,* amelyek egyes erények gyakorlatában felmerülnek, s a *zavarokat,* amelyeket az ellentétes hibák az illető erény gyakorlatában előidéznek.

Igy pl. kérdezhetjük, vajjon melyek azok a *nehézségek,* amelyek az alázatosságra való törekvésben felmerülnek, s mi okozza a veszélyt, hogy az ellenkező bűnbe, a kevélységbe essünk.

Ennek a módnak mindenesetre megvan a nagy előnye, hogy a mondanivalóját hiánytalanul, szép rendszerbe foglalva tudja letárgyalni. De hátránya az, hogy a sok felosztásnak és elrendezésnek könnyen feláldozza az érdekességet és gyakorlatiságot.

Egyik-másik módszer az akadályok osztályozásában a jellemisméből, a vérmérsékletnek tanulmányozásából indul ki.

Igy pl. kérdezhetjük, hogy a melankólikus, vagy szangvinikus temperamentumból, vagy lírai, ábrándozó kedélyből minő akadályai támadhatnak a tökéletességnek. Ennek a módszernek megint *két* nagy hátránya van.

Először is nagyritkán akadunk olyan egyénekre, akikben egyik vagy másik vérmérséklet maradéktalanul érvényesül. Modern tudósok, akik ezzel a kérdéssel tudományosan foglalkoznak, mint Frőbes, Lindworsky, éppen ezért már nem igen fogadják el a négyes felosztást, amelyet a régiek mintegy dogmának tartottak, hanem ennél több vérmérséklettípust állapítanak meg. De meg aztán nagyon nehéz meghatározni, hogy valakinek ez, vagy az a tulajdonsága, jellemvonása az eredeti vérmérséklet folyománya-e, avagy a szokás által idegződött-e be az egyéniségébe.

Sokkal célszerűbbnek és egyszerűbbnek látszik, ha mi az akadályok *okai* után kutatunk. Ilyen szempontból az akadályokat két nagy osztályba csoportosíthatjuk.

Vannak akadályok, amelyek az embertől függetlenek, s szabadakaratának hatalmi körén kívül állanak. Ilyenek pl. a hibás nevelés, gyenge egészség. Minthogy az ilyen zavaró körülmények mint okok működnek az ember lelkivilágában, azért *kauzális,* vagyis *okozó* akadályoknak hívjuk azokat.

Más akadályokat viszont az ember *maga csinál önmagának,* maga állít a tökéletességre való törekvése elé, csalva önmagát, mint mikor pl. a buzgóság ürügye alatt türelmetlenül törtet előre, vagy a Szentlélek különös vezetésére támaszt igényt.

Minthogy az effajta akadályokat mindig valamely téves célkitűzésre vezethetjük vissza, azért *finális* akadályoknak nevezzük azokat. Ez utóbbiak sokkal fontosabbak.

Azoknak a lelki akadályoknak a tárgyalása, amelyek a normális kereteken kívül esnek, nem az aszkétika, hanem a *pszichiátria* feladatkörébe tartozik.

I. A KAUZÁLIS AKADÁLYOK.

a) Testi gyengeség, betegségek.

A testi gyengeség, vagy egészséghiány lehetnek a tökéletesség akadályai, főképen ha bizonyos határozott feladatok megoldásáról, vagy hivatásokról van szó. Aki pl. egészsége miatt kénytelen a közös egyházi vagy szerzetesi gyakorlatoktól távol maradni, ezáltal a tökéletesség eszközeinek tekintélyes hányadától meg van fosztva; éppenúgy az is, aki állapotbeli munkáit, pl. tanítói hivatását nem tudja e miatt jelentékeny részben teljesíteni. Viszont az ilyen egészségi okok hatalmas eszközei is lehetnek a tökéletességnek, amennyiben sok erénygyakorlatra nyujtanak módot, alkalmat, minők a türelem, alázatosság, önmegtagadás, részvét és szeretet a szenvedő Üdvözítőhöz, akire különben alig gondolnánk. És valóban vasegészségű szentek mellett, aminő pl. Szent Antal remete, találunk nagy számban beteges nő- és férfiszenteket, minők pl. Assisi Szent Ferenc, Szent Lidvina, Alacoque Szent Margit. Általában azonban a szentek normális egészségű emberek.

b) Tehetséghiány, vagy kisebb tehetség.

Ez is mindenesetre jelentékeny akadálya a tökéletességre való törekvésnek. Mert hiába, a tökéletesség megkívánja, hogy magunkat állandóan figyeljük, ellenőrizzük és helyesen ítéljük meg, aztán eltaláljuk, hogy mi való nekünk, mit bírunk, mit vár tőlünk az Isten. Ez pedig, tekintve az emberi élet nagyon szövevényes voltát, nagy körültekintést és okosságot tételez fel. Korlátozott észjárás, gyenge felfogóképesség, kificamodott gondolkozásmód bizony a tökéletesség nagy akadályai. Ezt az akadályt annyira-amennyire mérsékli, ha az illető nagyon egyszerűsített életviszonyok közt él, korlátozott, kevés felelősséggel járó munkakört tölt be. Pl. ilyen némely szerzetes-testvéri foglalkozás. A vezető erények legyenek ilyen esetben a szent egyszerűség és engedelmesség. És ily úton még nagy életszentségre is el lehet jutni. De be kell vallani, hogy még az egyszerűség és engedelmesség is nem kis észt és belátást tételez fel, t. i. annak belátását, hogy az ember magamagának nem elégséges, és vezetésre szorul.

Viszont rendes körülmények között bizonyos szellemi színvonal, sőt tehetségesség a tökélyre igen alkalmas. A szentek legtöbbje még mielőtt az életszentség pályáján megindult, nem kis tehetséget árult el, mint Szent Ágoston, Xavéri Szent Ferenc, Liguori Szent Alfonz. Vannak viszont igen kis tehetséggel megáldott szentek is, mint Cupertinói Szent József, Vianney Szent János, de ezek kivételek.

c) Minden eltompultság.

Érzelmi nyerseség, műveltséghiány, külső-belső kultúra hiánya, amit a régiek „ruditásnak", „nyereségnek" neveztek. Ebben többnyire a neveléshiány az ok. Az ú. n. „gyermekszoba" hiánya a tökéletes-

ség szempontjából sem megvetendő körülmény. Ebből a szempontból sokgyermekes család sarjai, továbbá egészséges társadalmi családi viszonyok közt felnőtt egyének általában előnyösebb helyzetben vannak. A zárdai közös élet a gyermekszoba hiányait csaknem egészen kiküszöbölheti, főleg ha a nevelés-idő nem túl rövid. Néhol 15 évre is terjed.

d) Az ösztönök és szenvedélyek túlságos ereje.

Akiknél általában minden erősen fejlett, az ú. n. „nagy forma" jellemeknél, izmos egyéniségeknél, ha nagy szenvedélyekkel kell is küzdeniök s az ösztönösség erősen ostromolja is őket, de rendesen a pszichikus energiák sem szoktak hiányozni a nagy csaták megvívására. Az ilyen „nagy forma jellemeknél" a tökéletesség pályájának megfutása ugyan könnyen viharos lehet és a hősi erények mellett jelentékeny hibák is mutatkozhatnak, aminők a gyengébben szervezett jellemeknél a tökéletességgel teljesen összeegyeztethetetlenek volnának. Általában azonban az ily jellemek magas életszentségre való feljutásra nyujtanak reményt.

Ha azonban valakiben csak egy ösztön, egy szenvedély a túltengő, míg a többi csak átlagos formát tüntet fel, akkor inkább *jellemhibáról* van szó.

Az ilyen jellemhiba azonban ritkán az alapjellem egyoldalú, rendellenes eredője, hanem inkább valamely tévedésen, öncsaláson alapuló, helytelen törekvés fejleménye, és így *finális* akadályokhoz tartozik.

e) Rendkívüli (ördögi) behatások.

Ily akadályok kezelésénél két véglettől kell óvakodnunk.

Egyik az a felfogás, mintha ördögi befolyás egyáltalában nem is létezhetnék, a másik az a törekvés, amely minden rosszat a gonosz szellemtől akar származtatni. Ámde jegyezzük meg, hogy nincs semmi, ami Isten kegyelmének egyenrangú konkurrense volna. Az ördög nem vak fátumszerűen működő princípiuma a rossznak, hanem személyes intelligencia. Miért is csakis akkor állapíthatjuk meg a gonoszléleknek beavatkozását, ha valahol, valamiben

a) intelligencia működik,

b) és ez nem lehet magának az embernek intelligenciája. De éppen ez utóbbit nagyritkán lehet teljes bizonyossággal megállapítani, főleg, ha az ember ismeri az emberi természet alattomosságát, főleg pedig neurotikus természet öntudatos, vagy öntudatlan csalafintaságát.

A régiek sok finális, vagyis önmagunk támasztotta akadályt az ördögnek, így tehát kauzális akadálynak tulajdonítottak, ma már a lélektani és orvostudományok egészen más elbíráláshoz segítenek.

II. ÖNALKOTTA AKADÁLYOK.[1]

(Finális akadályok)

Az emberbe a természet két hatalmas ösztönt adott. *Célt* akar érni, éspedig lehetőleg a legmagasabb fokban, és ezt a célt a *lehető legkönnyebb úton* akarja elérni. Ha csak teheti, kitér a nehézségek elől, megkerüli, vagy legalább kisebbíti azokat. És ebben nincs is semmi kifogásolnivaló. Csak azután a nehézség kerülése ne térítsen le a helyes útról, ne csaljon bele a rendetlenbe, hibába, bűnbe.

Ez következhetik be, ha az ember átlós utat választ a rendes helyett, amely ugyan célhoz viszi, de nem az igazi, elérendő célhoz, hanem a másikhoz, egy álcélhoz, amely az igaziért valamiképen kárpótol.

Amikor ugyanis az ember látja, hogy az a cél, amelyet szeretne vagy kellene elérnie, tehetsége, akaratereje, vagy a körülmények folytán el nem érhető, ám csinál magamagának oly akadályokat, amelyek azt a látszatot keltik, hogy nem ő az oka, nem rajta múlik, hogy a célt el nem éri. Igy legalább meg van mentve a presztizs, a dicsőség, a becsület. Átlós úton célt ért, de álcélt, tudniillik öntudatosan vagy félig öntudatlanul csalva magát s másokat, és kielégítve *önszeretetét,* amely cselekvésének *titkos célja* és indítóoka. Igy pl. a diák nagyszerű eredménnyel szeretne vizsgázni. De tudatára ébred, hogy a jeles bizonyítvány kivívására nincs elég tehetsége, akaratereje. Mit tesz tehát? Maga csinál, gördít akadályt a siker elé. Megállapítja, hogy ki van merülve, idegei felmondják a szolgálatot, nem tud aludni, heves fejfájások gyötrik. A vizsga valóban nem is sikerül, vagy nem az óhaj szerint. A diák igazi célját ugyan nem érte el, de átlós úton kártalanította magát: mindenki részvéttel konstatálja, hogy kitűnő eredményt *érhetett* volna el, ha azt *a rajta kívül eső fizikai okok,* egészség hiánya meg nem hiúsítják. A jó bizonyítványt pótolja a megmentett becsület.

És ezt a diákot nem lehet egyszerűen csalásról vádolni. Nem annyira csaló, mint megcsalt. Megcsalta a hamis önszeretet, amely többé-kevésbbé mindnyájunkban él. Megcsalta a természet, a „natura", amelynek műfogásai csakugyan bámulatosak, ravaszsága szinte kitanulmányozhatatlan.

Hogy pedig az önszeretet, a szenvedély az ő labirintjában magát az idegrendszert is saját érdekében mennyire ki tudja használni, minden szakember előtt nagyon ismeretes. Az élet számtalan esetben a változatban termi az effajta öncsalásokat, „élethazugságokat", amelyek egyik, vagy másik szenvedélynek és az idegrendszernek közös eredői. Az ideggyógyászat ezt a betegségformát neurosisnak, a benne szenvedőket neuretikusoknak nevezi. Az ideggyógyász, a pszichiáter ilyenekkel szemben a legfőbb feladatát abban látja, hogy nem annyira a betegségnek okát, mint sokkal inkább a betegségnek *célját* megismerje, felfedezze. Ha betegét józan, észszerű célkitűzésre tudja birni, rendesen a betegség okát is elhárítja és az idegfunkciókat helyükre zökkenti.

Az önalkotta akadályok aszkétikai szempontból is mérhetetlen jelentőségűek. Hiszen alig van ember, aki egyben, másban magát ne csalná, önszeretetét becézve ne *csinálna* magának akadályokat, amelyekkel azután megmagyarázhatja a lelkiéletben való veszteglését, hanyatlását, sőt bűnös állapotát, amelyből kikelni nem akar. A lelkivezető is kénytelen sokszor nem annyira azt kutatni, hogy lelkibetege mi *okból* beteg, hanem azt, hogy mi *célból.*

Néhány gyakorlati életből vett eset a kérdést csak még jobban megvilágosítja.[2]

Valaki bár kevés tehetséggel, de rendkívüli ambícióval lép a közélet terére. Az eredmények, sikerek nem felelnek meg várakozásának. Az okos és helyes magatartás ily esetben az volna, hogy az ember beéri szerényebb munkakörrel és képességeit szeré-

[1] Lásd: Müller, Aszkétika.

[2] V. ö. Hertling: Lehrbuch der ascetischen Theologie. 123—130.

nyen és áldozatosan értékesíti, ahogy tudja, és a többit Isten kegyelmétől várja. Ez volna az egyenes és helyes út. Ámde ez a megoldás nem elégíti ki az önszeretetét. Keres és talál tehát bűnbakot, amelyre a felelősséget, munkálkodásának terméketlenségét tolhatja. Megcsinálja a valóságban nem létező, vagy nem ily fokban létező — képzelt vagy kigondolt akadályokat, „az elöljárók nem adnak neki megfelelő munkateret", „nem bíznak benne", „legjobb törekvéseit elgáncsolják". „Társai irígyek, féltékenyek", „akadályokat gördítenek munkái elé és lelohasztják munkakedvét". Sőt szándékosan oly módszereket választ, amelyek ellentmondást hívnak ki és előreláthatólag sikerre nem vezetnek. Amit így keresett, valóban meg is találja. Most célját érte. Ugyan nem igazit, de egy pótcélt. Sikertelenségét most már mindenki megértheti, megmagyarázhatja, nem ugyan az igazi okkal, ami az ő tehetetlensége, hanem az ennek leplezésére támasztott akadályokkal: a mostoha körülményekkel stb.

Nem ritkán az aggályok, scrupulusok is, főleg amelyek az ösztönösség körül támadnak, nem egyebek, mint öncsalások, öntámasztotta akadályok. Vegyük csak bizonyos szokásos bűnös esetét. Egyenes útja az ilyennek az volna, hogy komolyan felveszi a csatát és használja a hatalmas szenvedély leküzdésének közismert eszközeit, szorgalmasan imádkozik, kerüli az izgató körülményeket, főleg gyakran gyónik és áldozik. Ámde a mi emberünk ettől az egyenes úttól fázik. Keres tehát átlós utat. Úgy tesz, mint ahogyan a modern hadászatban a légitámadás elől védekezni szoktak: ködbe borítja a megvédendő területet, pozíciót, egész aggályfelhőket támaszt. Tanácsot kér lelkiatyáktól és orvosoktól. Aggályait kiterjeszti egyéb térre is, amelyek az ő nehézségeivel nincsenek összefüggésben. Szóval azt a *látszatot* akarja kelteni magában és másokban, hogy ő kivételes lelki- és idegállapotban levő beteg ember, akinél a kihágások a rendes szabályok szerint nem bírálhatók el és így nem beszámíthatók. Nagy zavarokat, sőt lelki kínokat szenved. De hiszen *éppen ezt akarja,* ezt keresi a bűnös szokás igazolhatásának érdekében.

Valaki pozícióhoz, mely őt kielégítené, a társadalomban nem juthatott. Elárvultnak érzi magát, mint akivel senki sem törődik. Igy mostohá sorsba beletörődni nem tud. Segít tehát magán. Aggályos lesz. Egyik lelki orvost a másik után keresi fel. Némelyik vigasztalja, a másik hosszas konferenciákkal oktatja és előír neki szabályokat, amelyek lelki szorongásában, kétségeiben eligazítják. Egy harmadik lelkiatya magához leköti és szoros engedelmességet követel tőle. Célját az „aggályos" elérte. Most már van, aki őt komolyan veszi, foglalkozik vele, érdeklődik iránta. Nem kell feltételeznünk, hogy nála az aggály csupán színlelt. Lelkileg beteg ő, de betegsége önalkotta akadály.

Hány tér ki a vállalt kötelesség vagy tökéletesség követelményei elől azáltal, hogy félig-meddig öntudatlanul aggodalmakat, kísértéseket, kétségeket támaszt magában a hitet, vagy a hivatását illetőleg, csakúgy, mint némelyiket görcsök, vagy ájulás fog el akkor és csak akkor, ha valamely rá nézve kellemetlen állapotbeli kötelességét kellene teljesítenie.

A hamis misztika is nem ritkán ilyenfajta lélektani okok szülöttje. Akárhány áhítozik az életszentség nagy vigaszai és kiváltságai után. Ámde az erre vezető hosszú és fáradságos, keserves úttól irtózik. Csinál tehát magából rövidebb, könnyebb úton „szentet"! Amit csak a szentek misztikus élményeiről hallott, olvasott, igyekszik magában felfedezni.

A szerzetesi állapotban is a lanyhaság számos önalkotta akadály kitermelője. Vannak, akik csakhogy szabálytartás, tökéletességre komolyan törekvés nehézségeit, áldozatait kikerüljék, formálnak maguknak „elveket", amelyek igazolni látszanak a fegyelmetlen, laza életet. A szabályok már elavultak, egyetlen szabály a józan ész, az elöljárók túlzók, felfogásuk középkori, „az úgynevezett buzgók mindmegannyi képmutató, vagy korlátolt egyén" stb. És az ilyen elhiteti magával, hogy a szerzetben ő gondolkodik egyedül helyesen, okosan, férfiasan, következetesen, jellemesen stb.

Az irígység is, amely „még a szentek lelkét is megpörköli", olykor az erény jelmezében mutatkozik be és mint a fegyelemért, ősi hagyományért, a tan tisztaságáért, az Egyház érdekeiért, a lelkek üdvéért való buzgóság lép fel. Az egyes iskolák, társulatok és rendek közötti féltékenység, gyűlölködés is, amely minden inkább, csak nem épületes, a legszentebb jelszavak zászlaja alatt harcol és pusztít. A fanatizmus, az „igazságért" folyó civódás és hadakozás, mind az erény álarca mögé búvik s nem ritkán nagy hibákról, hiányokról igyekszik a figyelmet elterelni.

De legkevésbbé szeret az érzékiség és az ösztönösség a saját természetes arculatával bemutatkozni. Amit az ember leginkább szégyel, azt legjobban takargatja, bár nem mindíg a legnagyobb sikerrel. Igy a lelki barátkozás, gyermekded bizalom a lelkiatya iránt és az ebből fakadó *túl bizalmas* őszinteség és engedelmesség, viszont a hő vágy és buzgalom választott lelkekkel különösen foglalkozni, velük szemben anyai gyengéd szeretettel viselkedni, egyes lelkek megtérítéséért és megmentéséért minden módot megkísérelni, a lelki vezetést minél több szimpatikus egyénre és minél apróbb részletre kiterjeszteni, igen gyakran nem más, mint leplezett érzékiség, amelyet az illetők még maguknak sem mernek bevallani. Sokszor az ösztönösség fűti a vágyat bizonyos kérdéseket alaposabban tanulmányozni, még talán szemlélet által is, azután ily témákat folyton felszínen tartani, erre vonatkozó hibákat és veszélyeket, minők a divat, a strandfürdők, a tánc, a színház, nemcsak adott alkalommal, hanem bizonyos passzióval és szüntelen ostromolni. Isten ments, hogy a dícséretes buzgalmat ítéljük el, csupán rámutatunk mindebben az öncsalás lehetőségére.

Vannak, akik elhagyják a szerzetesi állapotot, melyre ráúntak, egészségi okokból, vagy azért, hogy szüleiket gondozzák; sőt azért is, hogy valami tökéletesebbet keressenek. Elhanyagolt külsejével némelyik a „szegénység" dicsőségére pályázik, tudományos gőgjével az Egyháznak akar „becsületet" szerezni, bosszúvágyának kielégítésével „állása, hivatása méltóságának" tartozik stb.

Viszont arra is kell ügyelnünk, hogy midőn a romlott természet önámításait tanulmányozzuk, ellenkező hibába ne essünk, s már sehol se lássunk igazi erényt, becsületes törekvést, valódi buzgalmat.

Azonban úgy magunk, mint mások megszenteléséne munkájában mindíg számolnunk kell az öntámasztotta akadályokkal, mert azok elhárítása egyike a legnehezebb, de döntő jelentőségű feladatoknak.

A karácsony misztériuma

Irta: Wimmer M. Anzelm O. S. M.

Az ószövetségi ember évezredeken keresztül várakozott az Igéret beteljesedésére, a Megváltó születésére.

Az Úr ebben a várakozásban örömét lelte és a prófétáknak sugalmazott jövendölések által bőségesen gondoskodott arról, hogy a Megváltó eljövetelébe vetett hit és remény mindinkább beleforrjon az ószövetségi várakozó háborgó lelkületébe.

A nagy próféták egyike, Izaiás, dús színekben pompázó képekben állítja a várakozók elé a Megváltónak az idők teljességében bekövetkezendő születését. Ezek a képek túlnyomórészben a béke, a boldogság, a dicsőség és a fölényes győzelem jegyében állanak.[1] Különösen tehát azt a kihatást ecsetelik, amelyet az isteni Gyermek születése az Őreá várakozókban vált ki és amelynek a dicsfénye az újszövetség évezredeire is kihat és amely minden karácsonyéjnek glóriás boldogsága.

Izaiásnak és az általa megnyilatkozó Szentléleknek megvolt a maguk különös oka, hogy a betlehemi barlang titkát ily elbájolóan kedves képekben közöljék azzal az emberiséggel, amely e boldogító reménység világosságára az ószövetség vaksötét éjtszakájában rá volt szorulva. De én ezeket a jövendöléseket egy kissé egyoldalúaknak tartom, mert csak az isteni Gyermek boldogító dicsőségére szorítkoznak, a nélkül, hogy az egész valóságot állítanák szemeink elé és arról a keserves küzdelemről is szólnának, amelyben a Gyermeknek része lesz és amelynek az árával fizeti meg, hogy az emberiség a betlehemi jászol karácsonyéji fényében találhatja meg elvesztett boldogságát.

Egész más utakon jár Dávid, a királyi Zsoltáros, akinek a szíve éppoly őszinteséggel vágyakozott az isteni Gyermek születése után, mint az ószövetség többi vezető egyéniségéé, de aki egy pillantásba foglalta össze az egész valóságot, és a Megváltót, aki Betlehemben született, úgy látta meg, mint a mi természetfeletti és lelki boldogságunkért küzdő Messiást, akinek ellentmondásban van része és aki ellen keserves harcot indítanak azok, akiknek érdekük a megváltás beteljesülését megakadályozni.

És ha a Zsoltáros által festett kép teljesen elüt is Izaiás meglátásaitól, mert vonalaiban sokkal erőteljesebb és színeiben lényegesen reálisabb, és mert a fősúlyt a küzdelem momentumaira helyezi, mégis, vagy talán éppen azért, nagyban hozzájárul a karácsonyi hangulat megalakításához és a betlehemi misztérium tökéletes átéléséhez.

*

A második zsoltár, amely megérdemelné, hogy egy művészi képességű lángelme vászonra varázsolja szerzője drámai látomását, a Lélektől vezetett nagy király egyik legszebb remekműve, mert benne bontakozik ki teljes élességgel Annak az alakja, Akinek a születését ünnepeltük karácsony éjjelén, amely még ma is és még soká visszhangzik a mi lelkünkben.

Sík Sándor, a legjobb magyar zsoltárfordító, Dávid remekművét a következőképen adja vissza zamatos magyarsággal:

Miérthogy a nemzetek háborognak?
Hívságokon a népek miérthogy agyarognak?
Fölkelnek a földnek királyai,
Az Úr ellen s az ő Fölkentje ellen
A fejedelmek összetanakodnak.

(A nemzetek):

„Repesszük el rabláncukat,
Hajítsuk el igájukat!"

Mosolyog a mennyekben lakozó,
Neveti őket a Mindenható.
Ám haragjában majdan szólni fog,
Rettegni fognak, ha felháborog.

(Az Úr):

„Királyom nektek fölkeném
Szent hegyemen, Sion hegyén."

(A Fölkent):

„Isteni végzést hirdetek.
Az Úr mondotta ezt nekem:
Az én fiam vagy, én ma szültelek.
Kérd tőlem és neked adom
A nemzeteket örökségedül,
Föld határait osztályrészedül.
Vasvesszővel törd hajlomásra őket,
Cserépedény módjára zúzd el őket."

Most hát, királyok, bölcsek legyetek,
Föld ítélői, intést értsetek:
Szolgáljatok az Úrnak félelemmel
És rettegéssel örvendezzetek.
Hódoljatok csókkal a Fiúnak,
Hogy föl ne gerjedjen haragja rátok,
És romlásba ne vigyen utatok,
Mert föllobogat hirtelen haragja!
Kik benne bíznak, boldogok.

Dávid király a második zsoltár keretein belül négy egymásra következő jelenetben vázolja a Megváltó egyéniségét és annak a világra való kihatását.

Az első jelenet már a drámai történés orkánszerű hullámverésébe állít, amely ugyancsak kevésbbé emlékeztet Izaiás békés legelőjére, ahol az oroszlán és a juh békés egyetértésben keresik táplálékukat és egy gyermek hívó kézintésének engedelmeskednek.[2] Dávid látomásában a Gyermek-Király, az Isten Fölkentje ellen tombol a forradalom. Mint a háborgó tenger, amely vad hullámzással önti el a partokat, gátakat tör át s kőből való kikötőhidakat morzsol törmelékké, úgy önti el a földet a nemzetek lázadása, amelynek az éle a Gyermek igája ellen irányul. A vezetők azon törik a fejüket, hogy a diplomácia és az állampolitika melyik eszközével lehet az Istenkirály trónját megdönteni és azok, akik eddig halálos gyűlölködésben éltek, abban a szenvedélyben forrtak össze, amellyel Krisztust akarták megfosztani istenkirályi koronájától, ami egyébként Krisztus kínszenvedése alatt már bekövetkezett.[3] Forradalom pokoli zaja egy kiáltásban összpontosult: „Nem tűrjük, hogy ez uralkodjék fölöttünk."[4] Dávid szinte hallotta, mint

[1] Iz. 9, 6—7; 11, 1—10.

[2] Iz. 11, 6.

[3] Lk. 23, 12.

[4] Lk. 19, 14.

szakad föl ez a kiáltás a nemzetek megkínzott és félrevezetett lelkéből és szinte látta azokat a tömegeket, amelyek a keresztrefeszítéstől az egész történelmen keresztül a mai bolsevizmusig és azon túl a világ végéig ajkukon ezzel a jelszóval tüntetnek Krisztus ellen.

Jellemzi Dávid éleslátását és tárgyilagosságát az a könnyedség, amellyel az első jelenetből a másodikba siklik át, hogy azt a kihatást vázolja, amelyet az előbbi jelenet forradalma vált ki az Úrban. Ennek a jelenetnek a légköre az örökkévalóság kiegyenlített nyugalma, amelyet semmiféle lázadás sem tud megzavarni, és az az abszolút biztonság, amely az isteni mindenhatóság természetes következménye. Az örök Teremtő, aki ura és parancsolója az idők folyásának, szánalommal figyeli a forradalmi lázban vergődő tömeget és — mosolyog. Isteni és örök ez a mosoly, amely egyidőben az egyetlen lehetséges és tárgyilagos értékelése annak az eszeveszett összeesküvésnek, amely a farizeusok perverz elméjéből indult ki, hogy húsz évszázad mulva a bolsevizáló félrevezetők világnézetévé fajuljon el. Örök és egyetlen ez a mosoly, amely mindenkor és mindenütt felderengett ott, ahol a Gyermek-Király hű követői jutottak el földi útjuk végére és ott állottak a vérpad magaslatán, hogy a krisztusgyűlölő őrület közepette Róla tegyenek tanúságot. Ebben a magasztos pillanatban az örök mosoly áttörte a borús eget, felcsillámlott a porba hulló vértanú szemeiben és bizonyságot tett arról, hogy semmi sem képes az isteni Gyermek uralmát megtörni és hogy ezek a tömegek csak a veder széléről lepergő vízcsöpp,[5] amely az isteni mindenhatóság tengerében nyomtalanul elvész. Itt teljes értékében csendül fel a karácsonyi hangulat békéje, az a béke, amely a jászol közelében való tartózkodást teszi oly kívánatossá. Ez a béke és megzavarhatatlan nyugalom, amely az örökkévalóságban uralkodó Isten légkörének alapeleme, feltűnő ellentétben áll azzal az őrjöngő lázzal, amely a forrongó tömegeket az utcára és a terekre korbácsolja, tömegpszichózist teremt és nem tud kielégülést nyujtani, mert a tömegnek a szenvedélyes akaraton kívül mindenhatóságra volna szüksége, hogy megszabaduljon Krisztus igájától, amely édes és könnyű.[6]

De az egyetlen és örök mosoly nem végleges megoldása az emberi lázongás szomorú problémájának. Az Úr, aki szánakozóan mosolyog a szánalmasan kicsiny és tehetetlen forradalmárok, akik csak porszem az idők mérlegén,[7] nemtelen üzérkedésén, haragra lobban a bennük lázongó rosszakarat miatt, hallatja isteni szavát, amely megrendíti a gonoszokat.

Az Isten szava már a harmadik jelenetben csendül fel, amelynek méltóságteljes története felülmúlhatatlan jelentőségű. Az örök Atya, akinek a zsámolya a földmindenség,[8] bemutatja az emberiségnek isteni Fiát, az örök Igét,[9] akit Sion hegyén kent fel és akinek az uralma nemcsak az egész emberiségre, hanem az egész teremtésre terjed ki, amelynek ő legyőzhetetlen királya. Itt már másodszor csendül fel a karácsonyi misztérium motívuma, amely a betlehemi Gyermek egyik legvonzóbb tulajdonságát hívja emlékezetünkbe, azt, hogy Ő mindenkihez jött, mindenkit magához hív[10] és hogy az ő uralma nincs nemzetiségi és faji törvények által vont határokhoz kötve. Ő a nemzetek felett áll és ezáltal véget vet az ószövetség szűkkeblű, de annakidején még szükséges teokratikus állameszméjének, amely a kiválasztott tizenkét törzshöz nem tartozó nemzeteket és fajokat kizárta az egy igaz Isten boldogító imádásából.

A harmadik jelenet végén maga az isteni Fölkent szólal meg és ennyiben bemutatkozik a nemzetek összességének. A forrongókat és a lázadókat figyelmezteti, hogy az Isten Fia és hogy az Úr örökségbe adta neki a nemzetek összességét. Tehát hiábavaló a forrongás és hiábavaló a lázadás: Isten-Király ő, akinek az uralma véghatárt nem ismer.[11] Azokat pedig, akik az örök igazságot keresik, biztosítja isteni mivoltáról, istenfiúságáról, hogy a belé vetett hitben találják boldogságukat és az irányítsa életük nemes fejlődését.

Krisztus ebben a zsoltárban Epifániáját, megnyilvánulását ünnepli, amennyiben félre nem érthetően nyilatkozza istenfiúságát. Evvel kapcsolatban még meg kell jegyezni, hogy a kinyilatkoztatás itt ugyanazt a szöveget alkalmazza, amely Babilonban volt használatos, — és valószínűleg Izraelben is — midőn egy atya ünnepélyesen és a nyilvánosság előtt ismerte el atyaságát. A kinyilatkoztatás azért tartja magát ehhez a Keleten közhasználatban levő és Izraelben legalábbis közismert szöveghez, hogy ezáltal is kiemelje e Messiás isteni természetét.[12]

A Zsoltáros ezután a negyedik jelenetre tér át, amelynek karácsonyi vonatkozása kézenfekvő.

Ebben a plasztikus művészettel megalakított tömegjelenetben, amely a legnagyobb festők Háromkirály-képeire emlékeztet, a Zsoltáros az Isten-Gyermek köré csoportosítja a nemzetek uralkodóit és felelős vezéreit, hogy az Isten-Királyt megillető hódolatra tanítsa őket. A „csókkal" való hódolás arra a híres keleti szokásra emlékeztet, amely szerint az alattvalók térd- vagy lábcsókkal fejezték ki uruknak alávetettségüket.[13]

Ez a hódolatnyilvánítás egyébként erősen emlékeztet a napkeleti bölcseknek a Gyermeknél tett látogatására.

A Zsoltáros ebben a jelenetben figyelmezteti a nemzetek felelős vezetőit arra, hogy a rájuk bízott népközösségek érdekében kötelesek az Isten-Király uralmát elismerni és annak törvényeihez alkalmazkodni. Erős színekkel festi meg a Megváltó hatalmának és mindenhatóságának képét, míg a jelenetet azzal fejezi be, hogy emlékeztet arra a boldogságra, amelyben Krisztus hűséges hívei részesülnek.

Karácsony glóriás éjtszakáján szívesen merülünk el az isteni Gyermek szemléletébe, hogy térdenállva adjunk a Teremtőnek hálát a nagy Beteljesülés kegyelméért.

Ennek a hálaadásnak gondolatmenetét és érzelmi gazdagságát a második zsoltár irányítsa, amelynek négy jelenete az Isten-Gyermek tökéletes megismeréséhez vezet. A Belőle kiáradó világosság lesz a mi életünk világossága, amely biztosan célhoz vezet, míg a külső sötétségben „hiába háborognak a nemzetek és agyarognak hívságokon" azok, akik a Gyermeknek örökké ellenségei maradnak.

[5] Iz. 40, 15.
[6] Mt. 11, 30.
[7] Iz. 40, 15.
[8] Iz. 66, 1.
[9] Ján. 1, 1.
[10] Mt. 11, 28.
[11] Iz. 9, 7.
[12] Dr. Kalt: Die Psalmen. Herder, Freiburg, 1935. 17. old.
[13] U. o. 18. old.

A hivatás gátlásai

Irta: Dr. Petró József

Sokszor ültem magánosan a bretagnei tengerpart meredek szikláin. Pajkos hullámok táncoltak előttem. Játszi kedvükben kis fadarabot dobáltak ide-oda. Az egyik a komor sziklafalhoz szorította, a másik elkapta onnan. Majd irígy erősebb hullám hirtelen elsodorta tőlük a játékszert, s messze bevitte a tengeranyához. Folyt a játék gondtalanul. Egyszer csak a tengerszellem vihart támasztott. Az ártatlan hullámfiúk haragos nagyok lettek. Sőt egy óra mulva tarajos hullámóriásként féktelen haraggal, mennydörgésszerű robajjal vágódtak neki a sziklának. Azután darabokra törve, tehetetlenül hullottak vissza.

A szemináriumi élet csendes hullámú vizein is előtör olykor titokzatos váratlansággal valami vihar, s elemi erejével pozdorjává zúzza egyik-másik ifjú legszebb reményeit. Évekkel ezelőtt igazán széplelkű kispap készült a papszentelésre. Mélyhitű, fényes tehetségű, fáradhatatlanul szorgalmas, rendkívül áldozatkész fiatalember volt. Olyan „született teológus". Két héttel az alszerpapi szentelés előtt azonban kiderült, hogy a tüdejének valami baja van. Erre megindult az orvosok és az imádkozók küzdelme egy életért, — egy hivatásért. Hiába! A szentelésről szó sem lehetett. Azóta ez az ifjú már csendes sírhant alatt pihen.

Volt-e hivatása?

A papi és szerzetesi hivatáshoz, amint azt más alkalommal kifejtettük (Utunk, 1938 okt.), alkalmasság és tiszta szándék kell. Ez a két feltétel egymást kiegészíti, de egyik a másikat nem pótolja.

Gyönge egészség.

A papi életre való rátermettségnek, alkalmasságnak egyik nélkülözhetetlen feltétele a kifogástalan, munkabíró, kipróbált szervezet. Hogy a pap másokért vállalt feladatainak, a hivatásával járó kötelességeknek meg tudjon felelni, nemcsak lelki, de testi erőre is van szüksége. Igaz, a papot elsősorban a buzgalom teszi Isten szolgájává és a hívek pásztorává, de viszont az élet tanúsága szerint az emberek tökéletes lelkipásztori kiszolgálása a testi erő kérdése is.

Ha e tárgyban az Egyház hivatalos álláspontját keressük, az új egyházi törvénykönyv 984. kánonján akad meg tekintetünk. Ez így szól:

„Nèm szentelhetők papokká a hibás testűek, akik az oltár szolgálatát testi gyöngeségük miatt kellő biztossággal vagy testük alaktalansága miatt megfelelő méltósággal ellátni nem tudnák." Amint e szövegből láthatjuk, a papi életre való alkalmasság megállapításánál az Egyház elsősorban azt veszi fokmérőül, hogy az illető a szentmise bemutatásánál a kívánalmaknak kellőképen meg tud-e felelni.

Az egyházi jogtudósok részletesen kifejtik, kiket nem lehet testi hiba miatt papokká szentelni: így a bélpoklosokat, vérbajosokat, továbbá a vakokat, süketeket, némákat, púposokat, torzarcúakat, olyanokat, akiknek hüvelyk- vagy mutatóujjuk hiányzik stb. (Sipos: Ench. 470. l.)

Sőt az Egyház a gyakorlatban kénytelen még szigorúbb feltételeket kikötni. A modern lelkipásztori tevékenység ugyanis kifogástalan munkabírású papokat kíván. Éppen azért az Egyház nemcsak a hibás testű és visszataszító külsejű ifjakat zárja ki a papszentelésből, hanem a gyönge szervezetűeket, a nagyobb szervi bajban szenvedőket és a komoly betegségre hajlamosakat is, minők a szívbajosak, tüdőbajosak, idegbetegek stb. Annak a megállapítása, hogy a jelentkező egészségi állapotára való tekintettel szentelhető-e vagy sem, a megyéspüspök joga és feladata.

Ha egyes esetekben fölötte szigorúnak és túlzóan aggodalmasnak látszik az egyházi elöljáróság visszautasító rendelkezése, vegyük figyelembe a következőket.

Közelről kell látni a papság életét, hogy fogalmunk legyen arról az egészen rendkívüli munkateljesítményről, amit egy igazán hivatásos papnak ki kell bírnia. Nagyszámú hittanóra megtartásához, naponként több beszéd elmondásához, több órás gyóntatáshoz, a távoli, talán más községben lakó hívek gyakori meglátogatásához valóban erős szervezet kell.

Továbbá a papnak az Egyházat és a híveket ért támadások esetén bele kell vetnie magát a testet, lelket próbára tevő küzdelembe, s mint a hívek vezérének, harcképes ellenfélnek kell bizonyulnia.

Végül a hívek óhajtása is mindíg az, hogy egészséges papjuk legyen. Csak a munkabíró pap tudja a tömegek lelki igényeit jól kielégíteni, csak az képes mindenütt ott lenni, ahol a lelkek megmentéséért, az igazság diadaláért dolgozni kell. Mily szomorú kép az, mikor a beteg lelkipásztor miatt megbénul minden az Egyházközségben!

Éppen azért jogosan kérdezhetjük, van-e annak igazán hivatása, akinek a lelkében ugyan szinte lánggal ég az oltár utáni vágy, de testi gyöngesége miatt nem látszik elég erősnek a papi élet terheinek elviselésére.

Hányszor hallunk ugyanis ilyesféle sóhajt:

— Oly boldog lennék, ha pap lehetnék! Egészen biztosan tudom, hogy a jó Isten hív, de betegségem miatt nem vesznek fel a papnevelőbe.

Ez a felfogás téves. Isten ugyanis a szükséges

feltételek megadásával mutatja meg, hogy valakit hív a szolgálatára. Amint az egészség Isten ajándéka, úgy viszont a betegséget is Isten küldi. A hívő léleknek tehát meg kell nyugodnia a betegségben, mint az isteni Gondviselés akaratában és mindabban, ami a betegségből mint életelirányítás következik. Akire az Úr bénaságot küldött, nem lehet hordár. Akinek a szeme gyöngült meg, lemond a mérnöki pályáról. Igy az oltár után vágyakozó vagy a szeretetház békeotthonába kívánkozó buzgó léleknek is a betegségben Isten ujját kell látnia, mely másfelé jelöl ki neki munkateret és tökéletesedési alkalmat. Isten gondolatai nem az emberek gondolatai.

Tehetségtelenség.

Ha az egyházi törvénykönyvet tovább forgatjuk, kitűnik, hogy nemcsak testi fogyatékosságok, de szellemi hiányok is lehetnek akadályai a papszentelésnek.

„Nem szentelhetők — mondja a 984. kánon 3. pontja — a nyavalyatörősök, az őrültek és az ördögtől megszállottak, még akkor sem, ha ez a bajuk már elmúlt."

„Ebben a rendelkezésben benne foglaltatnak azok is, tanítják az egyházjogtudósok, akik szellemi képességeik zavartalan használatában állandó jellegű korlátozást szenvednek. Ilyenek az ütődöttek, búskórosak, rögeszmében szenvedők." (Sipos: i. m. 472. l.)

Zavarteszűek hogyan is vehetnének részt Krisztus isteni titkainak szolgálatában! Az Egyház azonban még az épeszű emberek között is erősen válogatni kénytelen, ismét csak a pap magasztos élethivatására és társadalmi feladataira való tekintettel. E téren ugyan a magyar egyháznak az utóbbi években nem sok gondja akadt. Oly tömegben jelentkeztek szép tehetségű fiatalemberek papi szolgálatra, hogy erre példa a magyar egyház történelmében talán még nem is volt. Az egri teológiai főiskolán pl. 1937-ben minden második kispap — 93 közül 49 — kitüntetéses vagy jeles érettségi bizonyítvánnyal kérte a főiskolára való felvételét.[1]

Mindazonáltal itt-ott előfordul, hogy papnak szánt falusi fiúk már a gimnázium alsó osztályaiban annyira kimerülnek, hogy további taníttatásukkal fel kell hagyni. Máskor pedig olyanok, akik az érettségi bizonyítványt nagynehezen megszerezték, az elméleti teológia megértésére mutatkoznak teljesen képteleneknek. A nehézséget még fokozza a hittudományi előadások latin nyelve. Hozzájárul még az is, hogy az Egyház a teológiai oktatás kereteit mindinkább kitágítja. Ma már kétévi bölcseleti és négyévi hittudományi kiképzést ír elő a papszentelés előtt.

Kérdezhetjük: ezek a hosszú ideig tartó és nehéz tanulmányok lényegesen hozzátartoznak-e a papi hivatáshoz?

A papság alapos képzettsége elsőrangú érdeke a katolikus híveknek. Bár a tudás semmiképen sem pótolja a papi buzgóságot, mégis a maga dolgában biztos tudású pap nagy áldás az egyházközség életére.

A szószék, a tanszék és az egyesületi emelvény, ahonnan a pap az evangéliumi igazságot hirdetni, védeni köteles, istenadta tehetséggel megáldott és vallási kérdésekben alaposan képzett papot követel. Ha egy ház összedől, mert az építőmester rosszul keverte a cementet, vagy egy beteg meghal, mert a kezelőorvos tudatlan, nem találunk abban mentséget és vigasztalást, hogy az az építőmester és az az orvos egyébként jó ember. A pap kezén felbecsülhetetlen értékek vannak. Lelkét embertársai örök üdvösségének kockázata terheli. Valóban vak vezet világtalant, ha a nép lelki vezére tudatlan.

Mi sem természetesebb tehát, mint hogy a papnak rendelkeznie kell annyi tehetséggel, amennyi szükséges, hogy a teológiai ismereteket elsajátíthassa.

Éppen azért, ha valakinek a Gondviselés nem adott annyi szellemi képességet, amennyi előreláthatólag szükséges, hogy a hívek hitbeli tanítását, lelki vezetését majdan el tudja látni, az tekintse a püspök elbocsátó rendelkezésében Isten akaratát, és nyugodjék bele, hogy neki a papi tiszt betöltésére nincs hivatása.

Ezzel természetesen nem azt akarjuk mondani, hogy az átlagos tehetségű fiatalemberek nem alkalmasak papi pályára, vagy hogy általában kevésbbé megfelelőek, mint a nagy tehetségűek. A tapasztalat ugyanis azt mutatja, hogy nemcsak a papi, hanem a világi pályákon is a kisebb tehetségű, de nagyon szorgalmas és áldozatkész emberek sokkal több sikert mutatnak fel, és inkább használnak a köznek, mint a kimondottan tehetséges, de a mellett beképzelt és hányaveti emberek.

*

Akik az oltár előtt leborulnak, hogy papszentelésben részesüljenek vagy szerzetesi fogadalmat tegyenek, gondolnak-e arra, milyen sok akadály és veszély között jutottak oda? Átvillan-e lelkükön a hálás érzelem az isteni Gondviselés iránt, mely egészségüket, szellemi munkaképességüket adta, megtartotta, és így a hivatás beteljesülését lehetővé tette? Nem túlságosan a maguk egyéni sikerének tartják-e azt, amit pedig egyes-egyedül Istentől kaptak? Istentől, aki „irgalmaz annak, akinek irgalmazni akar". (Róm. 9, 15.)

„Krisztus szelleme erőben nyilatkozik meg: barlangjánál őrt a vértanúság áll. A gyermekarcból az áldozatok lelke néz ránk; — a világba bevonuló Kisded jászolban fekszik, de véres pálmaágak suhognak fölötte; a Glória éneke békét emleget, de kardok, bárdok, vadállatok árnyai ijesztenek a sötétségben. — Ah, ilt lélek érvényesül s az küzdelem és fájdalom nélkül nem esik meg." (Prohászka)

[1] V. ö. a cikkíró tanulmányát: „Papnövendékeink szociográfiája." Eger, 1937.

Intellektualizmus

Irta: Róth Antal S. J.

Az ember legbiztosabb fegyvere az értelem.

De az értelem veszedelmes, kétélű fegyver is. Borotva élével könnyen végzetesen megsebzi azt, aki nem jól forgatja. Aki itt hibázik vagy megbicsaklik, az nagyot botlik, mert értelmetlen és életellenes rendszerekbe, illetőleg rendszertelenségekbe téved és ebből a labirintusból nem vezet ki Ariadne fonala. Csak elborulás vagy önistenítés a végállomás.

Hatalmas magas toronyhoz hasonlítható az ember észtehetsége, amely toronynak azonban hosszú az árnyéka.

Nézzük elöször a torony magasságát és csak utána lépjük le árnyékát!

AZ ÉSZEMBER.

Isten megadta az embernek a lehetőséget, hogy eligazodjék az élet összevisszaságában, hogy megtalálja a helyes utat és elérje célját: az Igazságot, az Istent.

Az ember *eszével biztos iránytűt kapott*, amely érzékenyen reagál az igazságra. Hatnak ugyan más magnetikus erők is erre a türe, de az Észembernél olyan pontos a skála, hogy rögtön észreveszi a kitéréseket. Fokokkal, sőt percekkel leméri, mennyire húzza jobbra-balra az érzelem, a hajlam, a szenvedély és így azt is tudja, hogy nem szabad a kormánykereket a félrebillent tű után forgatni, mert eltér útirányától és célhoz nem ér.

Az ember *eszével* olyan *sebességmérőt kapott*, amelyen nemcsak durva, kilométeres beosztás van, hanem a méteres növekedést is megérzi. Hiába tombol a szenvedélyeken keresztül az akarat és diktál nagyobb életiramot, az ész ört áll. Tudja, hogy a száguldás lázöröme betegség, és mint okos orvos, alkalmazza is az orvosságot. Nem gyorsan, inkább biztosan halad előre. Így jobban szemügyre veheti a zökkenőket, a kátyút, kikerülheti a veszélyes zónákat és halálkanyarokat. Nem a vak akarat, nem is a szirének lágy hangja vezeti, a múzsák szépsége sem vonzza, hanem, mintha csak egy érzéke volna, a látás biztonsága irányítja.

Az Észember széles területet tekint át az életből és így fel tudja mérni az utat, felbecsülheti az eshetőségeket. Gyakorlatias eljárása okos kalkulációjának eredménye. Nem hajlik túl közel a tárgyakhoz, hogy el ne veszítse áttekintését. Mint szakmáját értő mérnök, magaslatról térképezi a földet: az életet maga körül. És mivel kimérve, megfontoltan halad, életútja nem cik-cakos, hanem valóságos autósztráda. Ritkán fordulnak elő életében meglepetések, váratlan fordulatok.

...ÉS ÁRNYÉKA.

1. A széles perspektíva, amellyel az Észember személyek és dolgok fölé emelkedik, magában egy nagy hátrányt rejt, távolságot jelent. Az Észember *csak távolról* látja a tárgyakat és így érdektelenül is nézheti az életet. Ő csak a nagyvilágot ismeri, de távol áll azoktól a kis mozzanatoktól, apró örömöktől és bánattól, amelyek a legtöbb ember életét alkotják. Az Észember legcélszerűbben tervezi meg úthálózatát, de nem biztos, hogy az emberek ezen fognak haladni. A formák, amelyekben az Észember tervez, számít, ritkán felelnek meg az érző és küszködő, a következetlen és bukdácsoló kisemberek életének. A legtöbb ember szívét és nem eszét követi és így róluk áll a kétezeréves jellemzés: Látják a jót, de a rosszat, amit nem akarnak, azt teszik.

2. Csúfolják az Észembert azzal is, éspedig nem ok nélkül, hogy *szobatudós*, elvonatkoztat a gyakorlati élettől és gondolatainak, eszméinek magas világában él. Jellemzésül álljon itt egy parabola, ha úgy tetszik, szatira.

Egy amerikai pénzkirály sokmilliós pályázatot hirdetett. Pályázati tétel: a teve. Három európai, egy angol, egy francia és egy német pályázott.

Az angol hatalmas expedíciót szervezett és a legpontosabban gyüjtötte az adatokat. Tapasztalatait egy népszerű-tudományos könyvben írta le. A francia nem törte magát ennyire, otthon maradt és egy bájos, szellemes állatmesével pályázott a díjra. A német, hogy zavartalanabbul írhassa exakt-tudományos munkáját, magányba vonult és 3 évig gondolkozott a tevéről. Gondolkodásának eredményét három vaskos kötetben tárta a bírálóbizottság elé. Ezekben tudományosan és megcáfolhatatlanul bebizonyította, hogy teve nincs és nem is volt, mert szörnynek kellett volna lennie.

E szatirában az a legszomorúbb, hogy igaz. Gondoljunk csak az elmult két század német bölcselőire, micsoda kategóriákban gondolkoztak és a lét és nemlét tézisén és antitézisén milyen furcsa bölcseleti rendszereket állítottak fel! A legújabbakról nem is szólunk, mert ez már politikum lenne.

3. Nem hallgathatjuk el az Észember legészszerütlenebb oldalát, *egyoldalúságát* sem. Ez a kiindulópontja két állomásnak, ahová igen sok nagytehetségű Észember eljut: az egyik az őrültség, a másik az önistenítés.

Hamis alapból indul ki és erre építi fel életét, világnézetét, sőt még a világrendet is. Ebben az önalkotta rendben minden összetartozik; zárt egészet, zseniális esztornát láthatunk. Egy hibája van csak ennek a rendszernek, az, hogy nem igaz. A bölcselet és hitvédelem terén találkozhatunk gyakran ilyen Észemberekkel. Renan például mit el nem követ, hogyan torzítja az evangéliumot is, hogy „természetesen" magyarázhassa meg Jézus életét, mert szerinte csoda nincs.

Közepes és kistehetségek csak a rögeszmékig viszik.

De hagyjuk e kissé elméleti síkot és nézzük a gyakorlati, hétköznapi életben az Észembert!

4. Akadnak nagy számmal olyan Észemberek, akik *csak „elvek" szerint cselekszenek*. Ezek az elvek azonban nem illeszkednek be harmónikusan az életbe, ellenkezőleg, zavarják a konvenciót, a szokottat.

Ilyen ember például elvből nem megy szentmisére, mert nem külsőségekkel, hanem lélekben tiszteli az Istent, az Én-istent. — Elvből nem böjtöl, mert ez észszerűtlen; pénteken is jólesik a hús és a nagyböjtben is ki kell elégíteni a természet hajlamait. — Elv-

ből nem alamizsnálkodik, mert a koldusok között sok a tolvaj és naplopó. — Elvből nem végez szeretetszolgálatokat, nehogy lustaságra és élhetetlenségre neveljen másokat. — Elvből gyötör másokat és beszél más hibáiról, hogy „kigyógyítsa" őket rossz tulajdonságaikból. — A közös életben elvből nem cselekszik úgy, mint a többiek, mert ez birkaösztönre vall. — Mástól elvből nem fogad el irányítást, tanácsot, figyelmeztetést, mert az emberek elfogultak és korlátoltak.

Ő ellenben mindenhez ért és ezért joga van mindenhez hozzászólni. Ítélőszéke előtt elevenek és holtak nem találnak kíméletet. Sőt az Istent is leülteti a vádlottak padjára, ha „elvét" nem tudja mindenben teljesen keresztülvinni.

A legembertelenebb lénnyé és legantiszociálisabb teremtménnyé tud átalakulni az Észember a hideg ész címén. Valósággal ráragad az egyes emberekre, a közösségekre. Kínzó istenostorának hinné az ember. Úgy tetszik sokszor, mintha egy hatodik érzékszerve volna, t. i. az, hogyan lehet másokat a legérzékenyebben és legkíméletlenebbül gyötörni.

5. A „kisebb kaliberű" Észembernek is van egy nagy értelmi képessége: annyira okos, hogy *önmagát is képes becsapni*, orránál fogva vezetni. Paradoxon a tétel: az ilyen ember okosabb önmagánál, de a gyakorlati életben nem is annyira elvétve találkozunk olyan tényekkel, amelyek mellettünk bizonyítanak.

Lelkivezetők, de gondolkodó és magukba néző emberek is sokat beszélhetnének a rendetlen önszeretetnek, önbecsapásnak számtalan kinövéseiről és az önalkotta akadályok sorozatáról.

Micsoda furfanggal képes az ember érveket sorba állítani, ha a nehéz kötelesség alól ki akar bújni; mennyi súlyos okot talál, hogy a feltett jót elhagyja! A tilos örömből természeti szükségletet csinál. Mennyi mentőkörülményt talál az elkövetett rosszra! Még a feketét is fehérnek látja, mikor arról van szó, hogy magát mentegesse.

6. Az Észember árnycsúcsa *a lendülethiány*. Míg nála a gondolat tetté válik, hosszú idő, egy örökkévalóság is eltelik. Róla mintázták e mondást: A tett halála az okoskodás. Agyonokoskodja teendőit. A túlzott okoskodás bénítja cselekvőképességét. A túlságos óvatosság és minden körülménnyel való számolás eleve kizárja a józan, szükséges agresszivitást. Valósággal hadvezéri antitalentummá teszi az Észembert az örökös taktikázás. Isten országa nagy hódítóit más anyagból gyúrták!

7. Az Észember nem rossz ember. A rossz úton is csak a korlátoltság mozgatja. De azt sem lehet ráfogni, hogy jó ember. *Jósága inkább elméleti*, mint gyakorlat és valóság.

Felfedezi a helyes kapcsolatot Isten és ember között. Tudja, mi a kötelessége a teremtmények Teremtőjével szemben. De itt aztán meg is áll. Azt hiszi, ha érti és felfogja a nagy, transzcendens igazságokat, akkor már vallásos, ha ismeri az erkölcsi elveket, akkor már erkölcsös is. Az Észemberről nyilatkozik így a Szentírás is: Sem nem hideg, sem nem meleg, hanem langyos és ezért Isten előtt is szánalmas. — És úgy is van, mert az Észember a rosszra gyáva, a jóra pedig gyenge.

8. A szorosan vett lelkiéletben is kiütközik gyengéje: a nagylelkűséget és elszántságot nagy önzés pótolja. Az Észember csak a saját előnyére kereskedik, sápot szed mindenből, amihez hozzáfér. Igazi szatócs-lelkülettel rendelkezik: Ha adsz Isten, mondja, én is adok. Az önfeláldozásról és lovagiasságról fennköltt ódát írhat ugyan, de a gyakorlatot átengedi másoknak.

Nem is viszi sokra a szentség terén!

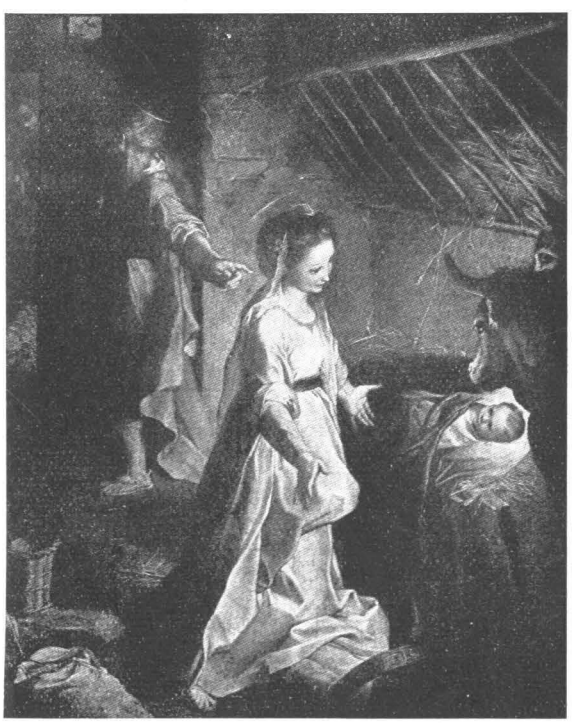
Ezek után joggal kérdezhetjük, mi maradt meg a nagynak mondott Észemberből, vagy az árnyék egészen elnyelte a tornyot? A reggeli és esti árnyék végtelenségét erősen kurtítja a szenvedély és érzés melegsége.

A tiszta Észember, minden nagysága ellenére is, szánalmas törpe lelkinagyságra nézve, de a csupaszenvedélyember félelmetes szörny az emberi ész előtt. A megkövesedett gondolat éppen olyan kevéssé életosztó, mint a cikázó villám.

Az emberi természet Alkotója azonban bölcsen adagolta az értelemhez a szenvedélyt, hogy okos és mégis cselekvőképes emberekké legyünk. A szenvedélyhez értelmet adott, hogy megóvjon a túlzásoktól. Azt azonban világosan látjuk, hogy az egyik túlsúlya a másik előnyeit és hátrányait is letompítja.

Az Észember, akiről sok sötét vonást rajzoltunk, mégis a megfontoltabb rétegét képezi az emberiségnek. És ha hiányzik is nála a lendület, embertársait megóvja attól, hogy veszlükbe rohanjanak.

Az Észember a józan, mérséklő elemet képviseli köztünk.

Fr. Barocci: Jézus születése

„Tud valami jó könyvet ajánlani?"

Irta: Dr. Schmiedt Béla

Asszonyom!

Higgye el, megremegett a lelkem, amikor Ön ezzel a kérdéssel fordult a barátnőjéhez. A kérdése és kérése az egész világon jólismert mondat, melyben — sajnos — a „jó" jelző nem erkölcsi, vagy szellemi értékmérőt jelent, hanem izgalmat és ingert.

A közvetlen közelében álltam.

A társadalmi formák visszatartottak attól, hogy a barátnője és Ön közé lépjek s kitárva két karomat, elkiáltsam magamat: *Nem, így nem szabad a könyv után nyúlni!* A könyv ugyanis nem narkotikum, nem cigaretta, nem ital, nem ruhakelme!

A könyv a szellemi élet kenyere!

A könyv befolyásolja az embert!

A helyzetem már azért is nagyon tragikus volt, mert a könyvespolcok zsúfolva voltak. Az az érzésem támadt, hogy Ön szellemi dzsungelbe keveredhetik, vagy pedig egyszerűen a kötetek színére és a címlapok és fedőlapok erős akcióképeire fog hagyatkozni. Megrémültem arra a gondolatra, hogy olyan irodalmi csatorna torkollik majd be az Ön gondolatvilágába, amelynek szennyes hullámain a társadalmi pletyka apró dögei úsznak.

Féltem, hogy olyan sajtótermék kerül a kezébe, amely csak kulcslyukat ad a szeme elé. Ez a kulcslyuk-sajtó — fájdalom — nem ad világnézetet, legfőképen nem olyan világnézetet, amely a csillagokig ér! A magazinok kulcslyukain keresztül csak olyan jelenetek láthatók, amelyekben csókok és hajszálak, tettenérések és válóperek viszik és lendítik az eseményeket.

Féltem, hogy áldozata lesz annak a kiadói reklámnak, mely az ötvenezres példányszám hirdetésével szerzi meg a százezredik olvasóját. Szinte kiharsog az ilyen reklámból a lealázó logika: *ha jó volt ötvenezer embernek, akkor neked is jó lesz.* A könyvespolc körül ilyen reklám mellett már nem kell mást csinálni, mint legyezni a tüzet s Ön boldogan fogja hazavinni a könyvet.

Nem, Asszonyom, a könyvet nem így kell kézbevenni!

Engedje meg, hogy felvilágosítsam a szellemi táplálkozás főbb törvényeiről. Ezek a törvények egyúttal útbaigazítást nyujtanak a könyvvásárláshoz is.

Asszonyom! Ön kényes arra, hogy *kitől* veszi ruhája anyagát. Az üzlet neve majdnem csalhatatlan biztosíték az áru jó minőségére. Nos, ilyesféleképen vagyunk a könyvkereskedéssel is. A gondolatok és elvek, a szándékok és tervek már a születés percében rendbe sorakoznak. Jobb és bal irányba. Az igaz ugyan, hogy a papír mindig fehér és a betűk mindig feketék, de a mondat már vagy pogány, vagy keresztény!

Ezek a keresztény mondatok és keresztény gondolatok azokon a könyvespolcokon sorakoznak fel, amelyeket nem az üzleti szellem csirizelt össze, hanem a jobboldali világnézet. Ezek a keresztény eszmék azokban az üzletekben vannak tárolva, amelyeknek üzleti levélpapírján szabad szemmel is tisztán láthatóan ott ragyog a kereszt vízjegye.

A baloldali eszmék viszont abban az utcában és abban a könyvkereskedésben sorakoznak fel, ahol az igazságnak nincsen díszőrsége s ahol nincsen a világnézetnek szivárványhídja.

Asszonyom! Ön a kelme gyári védjegyére is kíváncsi szokott lenni! Nos, a könyv jóságának és értékének második biztosítéka: az *író neve.*

Az olvasó mindig kapni akar. Az író viszont mindig ad. Ad önmagából, világnézetéből, életszemléletéből és szívéből. Az igazi író nem tudja megtagadni önmagát. Mindig a saját lelkéből font selyemszálakkal fonja össze az olvasó kezét. Az író a szellemi szeretet csókjával pirosítja az arcunkat. Az író azt a szeretetet leheli az olvasó arcába, amivel rendelkezik.

Nos, Asszonyom, vigyázzon a szellemi világ selyemfonalaira, vigyázzon a szellemélet csókjainak tisztaságára és csak attól kérjen vizet és kenyeret, aki tiszta kézzel és tisztelettel érkezik lelke ajtóküszöbéhez.

Az ilyen író olyan dolgokat, álmokat, terveket és tapasztalatokat fog Önnek elmondani, amelyek pótolni fogják világnézetében a kihullott köveket és amelyek megerősítik Önben az életkedvet.

Az ilyen íróhoz mindig bizalommal fordulhat. S könyvében nem fog sohasem csalatkozni, mert egy igaz és tiszta világnak a prófétája és historikusa.

Asszonyom, Ön néha könnyű anyagot vásárol, néha pedig komoly posztóanyagot.

A szellemi élet is ismeri a könnyű kartont és a selymet. Ez a *ponyva-* és *giccsirodalom.* Az irodalomfogyasztás — sajnos — többnyire ebben a síkban mozog. Az angolok e két szépirodalmat külön szavakkal tartják számon, az egyik a „literature", a másik a „fiction". Az előbbi a kisebbség fényűzése, az utóbbi a tömegek életszükséglete.

Rogerius spalatói kanonok, a tatárjárás történetírója írja, hogy a tatárok elől való menekülése közben a Balaton mellett egyízben csak úgy tudta magát és az életét megmenteni, hogy a vízbe vetette magát és egy nádszálon keresztül vett lélekzetett. Nos, ez a giccsirodalom nem az a nádszál, ami Rogerius életét megmentette.

Pedig a tömegolvasmánynak az lenne a hivatása, hogy azon keresztül vegyen a tömeg lélekzetet. Ezek a könnyű olvasmányok arra lennének hivatva, hogy rajtuk keresztül érkezzen el hozzánk a legeldugottabb falucskába — talán kétségbeeséseink közben — egy szebb és jobb világnak az üzenete és bátorítása.

Ez az irodalom — sajnos — kis kivétellel, nem ad bátorítást. A mai folyóiratoknak, magazinoknak, filléres kiadványoknak csak az a hivatása, ami a pipa hivatása... Ha jóllaktunk, akkor a szánkba vesszük. Azt akarjuk, hogy kellemes legyen és — elaltasson minket.

Az irodalom és szellem azonban egy másik rétegben is áramlik: a komoly gondolatokban és a komoly témák feldolgozásában.

Ez a *komoly irodalom* úgy viszonylik a szitakötőéletű irodalomhoz, mint a komoly posztó a kartonhoz.

Ennek az irodalmi szellemnek olyan a viszonya a tömegirodalomhoz, mint az érchegynek a homokdombhoz. A komoly irodalmi szellem kincseket — igazságokat — rejt méhében. Ezek az igazságok olyanok, mint a szegek a falban. Terhet hordanak és erőt képviselnek.

Ilyen komoly gondolatok, eszmék, igazságok nélkül nem lehet élni. Nélkülük az ember élete lomtárrá változik, ahol semmi sincsen a helyén. Az ilyen életben nincsen távlat és nincsen tisztánlátás. Nincsen világnézet.

A komoly gondolatokkal foglalkozó irodalom komolyabbá és öntudatosabbá teszi az embert. A komoly irodalom és a komoly szellemi élet száz és száz ponthoz szolgáltat szegletkövet. Ezek a szegletkövek világot tudnak tartani és életet tudnak hordani.

Fáj látni, hogy az emberek nagy része miként kerüli az élet szegletköveit és a komoly témák elmecsiszoló köszörűköveit. A közönség nagy része a zöld detektívtörténetek, a piros szerelmi történetek, a kékfedelű kalandregények, az útszéli szenzációk, a sportpletykák, a jelentéktelen események felé fordul. Ez az irodalom azonban sivár szolgai szellemet táplál és nevel. Ezek a témák nem köszörűkövei a léleknek, hanem fadarabok, amiken az ember gondolatvilága elcsorbul.

Asszonyom! Ezeket voltam bátor elmondani Önnek, aki valami jó könyvön töri a fejét.

Ezekután remélhetőleg más észjárással lép a könyvek birodalmába és a betűk államába. Asszonyom, a könyvek birodalma egy szent királyság, ahol azonban éppenúgy akadnak bűnösök és bukottak, mint ahogy voltak bűnösök az angyalok között.

Félve lépjen tehát a betűk között és a gondolatok felett, mert elbotlik a kiálló és különc eszméken és megsérti magát. Félve lépjen a szellemi élet útjain, mert ezer út keresztezi ott egymást s minden útnak megvan a maga fanatikus professzora. Az igaz út mentén azonban Apostolok állanak, akik Krisztusra mutatva magyarázzák:

Via ... veritas ... vita!

Az igazság szent könyvei utat mutatnak, igazságot terjesztenek és életet lehelnek. Ebből a szemszögből végezze el tehát a karácsonyi könyvvásárlásait is.

Figyelmeztető

Irta: Petruch Antal S. J.

Nagyon fontos szerepet játszanak a lelkiéletben a sugallatok és a benső indítások. Fontosak a bűnösre, mert nélkülük nincs megértés; fontosak az Istent szeretőkre, mert nélkülük egyrészt visszahullanak a bűnbe, másrészt pedig nem haladnak a jóban, életszentségre nem jutnak el.

Amennyire fontosak és pótolhatatlanok ezek a sugallatok és benső indítások, éppoly kárhozatosak és rombolók a keresztény életstílus szempontjából, — hogy az egészségről stb.-ről ne is szóljunk — ha valaki nem bír köztük kiigazodni, ha valaki nem tudja, vajjon a jó szellemtől vagy pedig a gonoszlélektől származnak-e. Erre komor illusztrációként szolgál a következő levél, melyet írójának kegyes engedelmével közlünk:

„Hogy bemutatkozzam, polgári iskolai tanárnő vagyok. Egész törekvésem kicsi korom óta odairányult, hogy Isten kegyelmével életszentségre jussak. Ezért Kis Szent Teréz példájára elhatároztam magam arra, hogy nem tagadok meg semmit Istentől, bármit is kérjen tőlem. Elhatározásom örömmel töltött el — egy időre. Mondom: egy időre, mert ez az elhatározásom életem tragédiájává lett.

A dolog úgy történt, hogy elhatározásom után hamarosan különböző, sokszor ellentétes sugallatok és indítások mutatkoztak. És én nem tudtam köztük kiigazodni, mert mindegyik jó volt. Eljött például az ebéd ideje, s máris hallottam egy benső hangot: jobb, ha csak kenyérrel és vízzel éred be. Követtem. De hiába, megnyugodni nem bírtam. Kinzott ugyanis a szemrehányás, hogy sokat ettem a kenyérből. Pedig igazán majdnem éhes voltam. Jött az est. Álmos voltam. Jól esett volna a pihenés, de a benső hang imára ösztökélt, s minél többre. Olykor rám is virradt a nélkül, hogy lepihentem volna, álmosan végigbóbiskoltam térdenállva a rózsafűzért egy hosszú éjtszakán át.

Következménye az lett, hogy csontjaimra szinte ráaszott a bőröm. És az idegzetem?! Az iskolában 24 órám volt, a mellett a sok dolgozatjavítás, kultúrmunka, karitász stb., stb. Teljesen kimerültem. De nem is a munka őrölte fel az idegzetemet, hanem a sugallatok közti hánykódás. Olykor szinte eszemet vették. Méltóztassék csak elgondolni a következő esetet. Kedden 9-kor volt az első órám a III. B)-ben. Sietek, hogy pontosan ott legyek. Utam a templom mellett visz el. Keresztet vetek és távolból üdvözlöm az Oltáriszentségben rejlő Úr Jézust. Erre máris hallom a hangját: „Jöjj és vigasztalj meg engem magányomban!" Összerezzentem: „De Jézusom, nekem most tanítanom kell! Bocsáss meg, nem térhetek be!" S újra hallottam a hangját: „Tehát te sem szeretsz? Különben tudd meg, hogy sohasem leszel szent, ha sugallataimra nem hallgatsz!" Erre én nagy benső nyugtalansággal és bizonytalan léptekkel betértem a templomba. Iparkodtam az Úr Jézussal felejtetni az emberi hálátlanságot. Közben azonban állandóan a III. B) járt az eszemben, ahol tanítanom kellene. Hallani véltem a 45 lányka eget-

hasító ordítását; szinte láttam, amint kolleganőim magukból kikelve jelentést tesznek az igazgatónak a botrányos esetről s kijelentik, hogy ők ilyen lárma mellett nem birnak tanitani. Erre megszólalt bennem egy hang: „Első a kötelesség, menj az iskolába!" Már fel is keltem, de egy újabb hang térdre kényszeritett: „Első az Isten akarata! Akaratom pedig, hogy itt légy!" Elgondolhatja, hogy mi várt rám, amikor 10-kor megjelentem az iskolában, s az igazgató meg kolleganőim hallották mentségemet . . .

Lelkiatyám azt a tanácsot adta nekem, hogy ne törődjek a sugallatokkal. De nem engedelmeskedtem neki, mert úgy véltem, hogy ezzel lemondok a tökéletességről. Következménye kimondhatatlan önmardosás engedetlenségem miatt. A végén összefolyt előttem minden. Úgy láttam, hogy hiába minden, Isten elhagyott engem, tehát én is elhagytam, hogy vége legyen a kinzó sugallatoknak. Lelkiismeretem azonban nem hagyott békét. Hogy elhallgattassam, szórakozni és élvezni kezdtem. Ezzel el is merültem a bűnök mocsarában. De ez sem elégitett ki engem. Megundorodtam önmagamtól s már-már a méregpohár után nyúltam . . ."

Ime, egy magasra hivatott lélek tragédiája, mert a különböző sugallatok között nem ismerte ki magát, mert nem tudta megkülönböztetni a jó szellem sugallatait a gonoszlélekétől. Itt felmerül a kérdés, hogyan különböztethetjük meg a különböző sugallatok forrását, honnan tudjuk meg, hogy valamely sugallat a jó vagy rossz szellemtől származik-e?

Nem szándékszunk itt mélyreható és részletekre kiterjedő tárgyalásba bocsátkozni, hanem néhány hasznos és praktikus útbaigazítással akarunk szolgálni.

Először is nézni kell, vajjon a cselekedet, melynek megtevésére, illetve elhagyására rá akar venni a sugallat, kötelező-e rám nézve, vagy sem. Ez a kötelezettség származhatik Isten és az Egyház parancsaiból, valamint — hogy ezt külön kiemeljük — állapotbeli kötelmeimből kifolyólag.

Ha rám nézve kötelezőnek találom, úgy nézzem továbbá, vajjon annak *módja* is kötelez-e engem. Kötelességem pl. — ha súlyos felmentő okok nem forognak fenn — vasár- és ünnepnap szentmisét hallgatnom. Ha csak ennyi a sugallat tartalma: „Hallgass szentmisét", akkor nem kell törődnöm annak eredetével, mert csak jóra ösztönöz és semmi gyanús mellékkörülmény nem mutatkozik, tehát joggal feltételezhetem, hogy nincs a rossz szellemtől. Mihelyst azonban többet mond, mint pl.: „Hallgasd meg az 5 órai" vagy „a 12 órai", vagy „a nagymisét", akkor föl kell vetnem a kérdést: vajjon az én adott helyzetemben köteles vagyok-e erre is, vagy sem?

Ha köteles vagyok, akkor ismét nem kell törődnöm a sugallat eredetével, hanem *józanul* hajtsam végre.

Ha azonban sem a cselekedet, sem pedig annak módja, vagy ha legalább is a sugallt mód nem kötelező rám nézve az adott helyzetben, akkor azt kell vizsgálnom, vajjon nem ellenkezik-e ez az Isten, az Egyház parancsaival vagy állapotbeli kötelezettségeimmel.

Ha ellenkezik, máris megtudtam, hogy a sugallat nem a jó szellemtől eredt; a *jó* szellem ugyanis nem indít *rosszra.*

Ha azonban úgy találom, hogy jót sugall, melyet megtehetek, de nem kötelességem s épp azért bűn nélkül el is hagyhatom, mi akkor a teendő? Ilyenkor már bonyolultabb a helyzet: néznem kell, vajjon nem akar-e *kisebb* jó sugalmazásával *nagyobb* jóban megakadályozni. Ha ez így volna, úgy ismét kilátszik a lóláb. Az ördög ugyanis, ha már nem tudja az egész jót megakadályozni, legalább kisebbíteni szeretné. Jó tehát, ha *nyugodtan* teljesítem. — Ha nem akadályoz meg nagyobb jóban, de felborítja belső békémet, akkor irányelvem ez legyen: Ha valamely szabad jóra érzek indítást és ezzel kapcsolatban *tartós* zavar, nyugtalanság lép fel, úgy megvetem s nem törődöm vele, mert az ördög kelepcébe akar csalni és romlásba dönteni. Lelkiéletet élőknél ugyanis a *tartós* zavar és nyugtalanság a rossz szellemtől származik, mert ő szeret zavarosban halászni. Kiemeljük, hogy *tartós* zavar és nyugtalanság, mert lehet, hogy a sugallat a jó szellemtől van, de a dolog szokatlansága folytán mégis múló zavart és nyugtalanságot idéz elő. Ez a lelkiélet nagy mestereinek egyöntetű tanítása. Már Remete Szent Antal is így oktatta tanítványait: „Ha valami jelenés félénkké, zavarttá, szomorúvá, önzővé és a lelkiélet mestereivel szemben hideggé teszi az embert, ha port hint a szembe és zavart idéz elő, ez a rossz szellemnek a jele. Nagy lármával közeledik a lélekhez, mint valami haszontalan, fékezetlen suhanc-sereg. Ha pedig a félelem múltával kimondhatatlan öröm, bátorság, istenszeretet, az értelem és a szív békéje szállja meg az embert, az a jó angyal müve."

Ez elvi kérdések tisztázása után megfelelhetünk arra a kérdésre: miért kellett tönkre mennie a levél írójának? Azért, mert nem engedelmeskedett lelkiatyjának; de hogy megkönnyítse és észszerűvé tegye neki az engedelmességet, a lelkiatyának is meg kellett volna ismertetnie lelkigyermekével a fent tárgyalt elveket.

Ignaz Weirichs: Karácsonyi béke

„Én leszek a te igen nagy jutalmad!"

Irta: Gausz Tibor S. J.

A mennyországban

A megszentelő malaszttal fölékesített lélek Istené. De fordítva is áll! A jó Isten a megszentelő malaszttal fölékesített léleké. A kegyelem birtokában tehát Isten az enyém és én az Istené vagyok.

Ezt a teljes, szoros összetartozást itt a földön nem tudjuk egészen átélni. A földi, az érzéki élet annyira lefoglal, hogy legfeljebb az ima szárnyain tudunk felemelkedni oda, ahol ez az összetartozás maradék nélkül kifejezésre jut: a mennyországba. Vizsgáljuk meg a mennyei boldogságot a megszentelő malaszt fényében. A megszentelő kegyelemnek legmélyebb lényegét ugyanis csak akkor értjük meg teljesen, ha látjuk örök boldogságunk között és a megszentelő malaszt közötti szoros összefüggést.

Azért is érdemes foglalkoznunk ezzel a kérdéssel, mert rávilágít arra az életre, mely soha meg nem szűnik, és melynek megszűntét soha nem is kívánhatjuk. Nem mulandó örömről van szó, mely ha mással nem, de azzal a keserűséggel mégis együtt jár, hogy egyszer megszűnik. Megszűnik, bármennyire örülünk is az életnek! Elhervad, bárhogyan is felüdítette életünket a rózsakoszorú és virágfüzér! Egyiknél hamarabb, másiknál később kopogtat a halál. Mindenkinek odaszól: itt a földön nincs tovább sem öröm, sem fájdalom.

Az az élet, melyet a megszentelő malaszt biztosít bennünk, végnélküli. Sem az idő, sem a kor nem szabhat határt, hiszen ott sem idő, sem kor nem lesz. Csak végnélküli jelen és örök ifjúság. Mennyire kell készülnünk erre az örökkévalóságra. Mennyiszer kellene rágondolnunk!

Még akkor is, amikor a mennyországgal foglalkozunk, a legritkábban gondolunk a legfontosabbra. Bizonyára lelkesítő és vonzó és igaz is, hogy a mennyországban megszűnik minden szenvedés. Kétségtelen tény, hogy ott állandóan az a boldogító érzés tölti el lelkünket, hogy a szentek társaságát élvezzük, hogy szebbnél-szebb argyalok, tájak stb. gyönyörködtetnek majd. Istenem, bárcsak már megvalósulna! Pedig ez mind csak ezredrangú ahhoz képest, amelyben ott részünk lesz épp a megszentelő malaszt révén. A megszentelő malaszt ugyanis magával az Istennel köt össze minket! Nem kell megismételni és hangsúlyozni, hogy már itt a földön is részessé tesz az isteni természetben. Fiává fogad. Barátjává tesz. Organikus, jegyesi kapcsolattal átölel. Mint a titokzatos Krisztus-test tagjába saját éltető erejét, kegyelmét árasztja. A mennyországban mindenkinél minden öntudatossá válik, teljes mértékben kifejezésre jut, minden gyönyörével együtt.

Szépsége lenyűgöz

Minden boldogságnak, vágynak alapja az ismeret. Aki nem látta a gyönyörű tiroli hegyeket, aki nem hallott róluk, az nem vágyódik utánuk. Aki nem ízlelte meg a vallásos élet mélységeit, belső békét nyujtó erejét, az előtt szinte értelmetlen sok-sok katolikusnak élete. Forduljunk bárhová, bármilyen tárgyhoz, az emberek mindig csak azt kívánják, csak az után vágyódnak, amit megismertek, aminek jó oldalát akár maguk, akár mások által megsejtették.

A mennyei boldogságnak is az ismeret az alapja. Mivel pedig a mennyei boldogság a lehető legnagyobb, azért az ismeret is, melyen alapszik, a legfölségesebb. Nemcsak maga a nagy Isten, hanem a mód is, ahogyan megismerjük, leírhatatlanul nagyszerű lesz. Ezért a teológusok mind a Szentírásra támaszkodva kijelentik, hogy a mennyei boldogság lényege a visio beatificában, az Isten boldogító szemlélésében áll. Szent Pál ezt az ismeretet így írja le: „Most tükör által, homályban látunk, akkor pedig majd színről-színre. Most rész szerint ismerek, akkor pedig úgy fogok ismerni, amint én is ismert vagyok!" (I Kor. 13, 12.)

Milyen is lesz az Isten színről-színre való látása? Szent Pál, amint láttuk, szembeállítja mostani Istenismeretünkkel. Most ugyanis Istent tükör által, homályban látjuk. Más szóval, a jó Istent eddig csak teremtményeiben ismertük meg. Mikor a világban látható gyönyörű célszerűséget szemléljük, a csillagok bámulatos összjátékát, akkor megsejtjük, milyen zseniális az Isten! De őt nem látjuk! Amikor felfedezzük, hogy miként táplálja, erősíti a víz a földet, a napsugár a virágokat és a növényeket, ezek az állatokat és mind együtt az embert, akkor megértjük Isten bölcseségét, de őt még nem látjuk. Amikor derűs tavaszi napsugaras reggelen beletekintünk az első liliom hófehér kelyhébe, vagy egy kis csokor gyöngyvirág illatát élvezzük. Vagy ha hosszan elmerülünk a virágoskertnek, elragadó tájnak szemlélésébe. Akkor következtetünk Isten szépségére. — De őt magát nem látjuk. Amikor a világ teremtéstörténetét halljuk, hogy az Úr egy szavára meglett az ég és a föld és az élettelen tárgyak és élőlények. Amikor a rettenetes energiákat magában rejtő félelmetes villám vakítóan végigcikázik a fekete felhőkkel borított égen. Akkor megérezzük, milyen hatalmas az Isten! — De őt magát nem látjuk!

De a mennyországban találkozunk magával az Istennel! A mennyországban meglátjuk magát a hatalmas, a szép, a jó, az utolérhetetlenül fölséges Istent. Közvetlen közelről szemléljük majd őt. Lelkünk nem tud majd eltelni a páratlan látvánnyal.

Néha megtörténik, hogy egy-egy embernek egyénisége, sajátos varázsa annyira lenyügöz másokat, hogy azok közelében rendkívül jól, szinte kicserélve érzik magukat. Sokszor egy-egy zenei kompozíció az érzelmek legédesebb, legkellemesebb összhangját kelti fel bennünk. A jó Istennek a meglátása a legnagyobb esztétikai, logikai, érzelmi gyönyörűséget csalja ki belőlünk. Mert az Isten minden elképzelhető jót magában foglal, éspedig a legmagasabb fokon.

Őt, a végtelen harmóniát látom én meg színről-színre. Mégpedig a léleknek közvetlen tapasztalata folytán. Itt a földön a virágzó barackfákat is csak szemünk közvetítésével látjuk meg. Bármit tapintunk, hallunk, csak az érzékek útján jutnak a lélek tudomására. Minden külső tárgynak egy-egy képmása keletkezik bennünk — hiszen a szem csak igen finom fényképezőgép — és ebből a képmásból ismeri meg a lélek a külső dolgokat.

A fölséges Isten megismerésében ezek a közvetítő képek kiesnek. A lélek valami csodálatos módon, a

lumen gloriae, a dicsőség világosságával egyenesen az Istent fogja fel! Ez az ismeret tehát hamisítatlan. A színről-színre való látás kizár minden eltorzulást, lecsökkenést, homályt. Úgy mutatja be a jó Istent, amilyen ő valójában. Ahogy maga a jóságos Isten megismeri önmagát! És milyen lehet maga a Végtelen önmagában! A lélek ezt csak megsejtheti, csak vágyódva vágyódhatik utána, de felfogni itt a földön sohasem tudja. Egy azonban bizonyos, hogy ez a megismerés maradék nélkül kielégít, végtelenül fölülmúl minden igényt és kimondhatatlan gyönyörrel jár.

A színről-színre való látással együttjár az is, hogy

boldog szeretetben egyesülök Vele

Sokan vannak, akik nem is sejtve ezt a gyönyörűséget, félvállról odavetik szentségtelen ajkukkal ezt a gondolatot: Milyen unalmas is lehet a mennyországban mindíg csak bámulni az Istent!

Mit válaszoljunk ezeknek? Csak sajnálni tudjuk őket! Elég volna azt mondani nekik, amit az Úr Jézus mondott a szamariai asszonynak: „Ó, ha tudnák Isten ajándékát!" Ha emberebb ember lennél! Ha nem élnél oly mélyen a bünben! Ha volna érzéked a magasabb dolgok iránt! Akkor ezt a kijelentést nem tetted volna!

De ez a látás nem pusztán két érzéketlen, holt lénynek szemben állása! E két élőlénynek egymásra találása. Ez megvalósulása annak a vágynak, mely vágy a lélek legmélyén a teremtés pillanatától kezdve szunnyadt.

Ott megértem irántam való jóságát, amellyel szeretetével elhalmozott. Mint hűséges, önmagáról elfelejtkező jegyes, saját magát föláldozta, hogy ezt a boldogságot nekem biztosítsa, lehetővé tegye. Ennek a jóságnak legfényesebb bizonyítéka, állomása: a jászol, az egyiptomi futás, a harminchárom évig tartó végtelen szegénység, a Getszemáni-kert szörnyű éjtszakai tragédiája, a nagypénteki könnyet fakasztó sátáni diadal, a kereszt, az ő kijelentése: consummatum est! Az én üdvösségem, megváltásom nagy ténye — az ő halála által — beteljesült.

Ott kimondhatatlan hálával ismerem meg jóságos gondviselését, hogy oly különös utakon vagy talán oly természetes módon vezetett, irányított, édesgetett magához, hegyelmeivel elhalmozott! Csak el ne veszszek! Csak közreműködjem vele. Csak elérjem azt a végtelen boldogságot, melyet ő szánt nekem!

Ott megértem, hogy ő nem szorult rám. Hogy ő boldog lett volna önmagában is. De ő szeretett. Szeretett engem! Boldogítani akart engem! Engem! Az embert! A véges, kicsiny lényt! Ő, az Isten! A végtelen! Önmagával!

Amikor ez mind és ennél még sokkal, sokkal több a lehető legvilágosabban elém tárul. Amikor szembe találom az én végtelen nyomorúságomat, mellyel tőle annyiszor el akartam szakadni. Amikor belátom hálátlanságomat, hogy jóságát bünökkel, tőle való elfordulással fizettem vissza. Amikor átélem ezzel szemben az ő hűséges, kitartó jóságát! Amikor ezek a nagy ellentétek világosan, minden homály nélkül elém tárulnak az utolsó nagy ellentéttel együtt, hogy ő, a Végtelen velem fog egyesülni egy boldog örökkévalóságon át. Amikor ez mind összevegyül az ő végtelenségének szemlélésével, az ő színről-színre való látásával, akkor végtelen nagy szeretetre gyullad fel lelkem iránta. Szívem túlcsordulásig eltelik boldogsággal. És ha még valóban meg is lehetne únni az ő tekintetét, ez a belső boldogság, a szeretet mindent megédesítene!

De őt nem lehet megúnni. Mert bár közvetlen közelről, színről-színre, a lélek közvetlen érintkezése folytán ismerem meg, nem ismerem meg azonnal minden tökéletességében. Hiszen nem is vagyok képes azt a végtelenséget jóságában, fönségében, szépségében, hatalmában, irgalmában, nagylelkűségében, hűségében, önfeláldozásában egyszerre megismerni. És mivel a jó Isten végtelen, én pedig parányi véges lény vagyok, sohasem tudom egészen kimeríteni az ő tökéletességeinek mélységeit. Bármeddig is szemlélem tehát szerető szívvel szépségét, mindíg találok rajta újat, megkapót, szeretetreméltót, ami mindjobban és jobban hozzá fűz, mindinkább gyönyörködtet, mindjobban felébreszti bennem az ő iránta való szeretetemet, következőleg boldogságomat!

Ebben áll tehát a mennyország igazi öröme! Az Isten színről-színre való látásában és az ebből fakadó szeretetben és élvezetben. De még kifejezetten is hangsúlyoznunk kell boldogságunknak igen fontos tényezőjét, hogy a lélek Istennel a mennyországban majd legbensőségesebben egyesül.

Ezek után talán átértjük az Úr ígéretének mélységét: „Én leszek a te igen nagy jutalmad!" Nagy jutalom Ő! Igen nagy jutalom! Nagyobb egyáltalán lehetetlen. Végtelenül boldog, aki Őt magáénak vallhatja!

A kegyelem záloga mindennek!

Mert a megszentelő kegyelem nélkül egyáltalán lehetetlen a mennyei boldogság! Sőt a megszentelő kegyelemnek elsődleges célja épp az, hogy képessé tegyen az előbb kifejtet mennyei boldogságra! Megszentelő kegyelem nélkül képtelenek volnánk Isten színről-színre való látására. Következőleg képtelenek az abból fakadó szeretetteljes, boldogító, közvetlen egyesülésre is. Éppúgy, ahogyan a lélek nélküli kő — még ha gyémántszépségű is — képtelen a megismerésre, a szeretetre és a boldogságra is.

Ehhez járul, hogy ebben a világrendben, mellyel a jóságos Isten bennünket megjutalmazott, nincs számunkra más választás. Vagy a gyönyörű mennyország vagy a pokol reltenetes kínjai.

A jó Isten adhatott volna középmegoldást is. Harmadik helyet, ahol őt nem ismernők meg színről-színre, nem is egyesülnénk vele és mégis természetes boldogsággal jutalmazna meg. Ezt megtehette volna. De nem tette. Miért nem? Azt nem tudjuk. Bölcseségét soha föl nem érjük.

Annyi azonban kézenfekvő, hogy azt a közbeeső boldogságot is csak a jó élet jutalmaként adhatta volna meg. Oda sem juthatott volna be senki sem halálos bűnnel. Ha tehát ő e helyett mindannyiunkat erre a magasabbrendű természetfölötti boldogságra szánt, akkor még jobban kitűnik irántunk való szeretete! Még inkább kell, hogy éljük a kegyelem életét, hogy azt a nagy-nagy boldogságot valahogy el ne veszítsük! Hogy hivatásunkhoz megfelelő életet folytassunk.

Ebben pedig Szent Pált kellene követnünk, aki megtérése után nyílegyenesen törekedett fel az Istenhez! Elhagyta régi életét. Bámulatos energiával sietett a kereszthordozó Jézus nyomába. Lelkületét leírta, hogy mi is felbuzduljunk és vele együtt mondhassuk:

„Elfelejtem ami mögöttem van és nekifeszülök annak, ami előttem van és így törtetek a célra, annak a hivatásnak a pályabérére, melyet az Isten onnan felülről adott Krisztus Jézusban." „Mert nem beszédből áll az Isten országa, hanem erőből!"

Irodalom.

Bangha Béla dr.: **Örök élet ígéi IV. „Béke veletek."** 330 lap. Budapest, 1939. Ára füzve 3.— P, kötve 4.— P.

P. Bangha szentbeszédeinek negyedik kötete ugyanazt az élvezetet, sőt gyönyörűséget okozza olvasóinak, mint az előző kötetek. P. Bangha ugyanis azon ritka szónokok egyike, akik tartani tudják azt a magaslatot minden beszédjükben, amelyre tehetségük, készültségük és meggyőződésük ereje felvitte őket. Bár már negyedszázados szónoki mult van mögötte, még legutóbbi beszédei is olyan frissek, lendületesek, sziporkázók, mint a 10 és 20 év előttiek voltak.

P. Bangha beszédeinek még egy jellegzetes tulajdonságuk van. Amikor maga adja elő beszédeit, szónoki ereje, gyönyörű előadása megfogják hallgatóit és az érzelmi erőt is teljességgel szolgálatba állítják. A beszédek olvasásánál pedig az értelmi rész lép előtérbe, de e mellett az érzelmi momentumok is hatáshoz jutnak.

Ezért értékesek P. Bangha Béla beszédei az egyházi szónokoknak, lelkiolvasmányul pedig mindenkinek.

Ennek a kötetnek túlnyomó részében a húsvéti ünnepkörre ad beszédeket, bőjt első vasárnapjától kezdve a húsvét utáni negyedik vasárnapig. Nem ciklus-beszédek. Egyiknek-másiknak független a tárgyválasztása, de valamennyi megegyezik abban, hogy időszerű, nemcsak témája kiválasztásában, de főképen a kitéréseiben és alkalmazásaiban.

A könyv második és kisebbik része a halál és elmúlás problémáit dolgozza fel szentbeszédekben, amelyek novemberi hangulatúak.

P. Bangha Béla S. J. könyvét a lelkipásztoroknak mint nagyszerű beszédanyagot, mindenki másnak pedig mint élvezetes lelkiolvasmányt ajánljuk.

Félegyházy József: **A középkor Egyháza.** Bangha—Ijjas: A keresztény Egyház története IV. kötete. Budapest, 1938. Pázmány-kiadás. 403 lap. Ára 5.— P, kötve 6.50 P.

További kötete annak az egyháztörténelemnek, amelynek kiadását P. Bangha S. J. és Ijjas Antal végzik. Ez a kötet is ugyanazon szempontból készült, mint a többi: elsősorban a világi intelligenciának akar egyháztörténelme lenni, de a szaktudomány legmodernebb megállapításait is feldolgozza. Nem tér ki a vitatott kérdések további vitatására, nem is polemizál a katolikusellenes történetírással, hanem pozitíve és tárgyilagosan mond el mindent, ahogyan igaz. Ezzel teszi a legnagyobb szolgálatot a katolikumnak.

Félegyházy kötete a középkor idejével foglalkozik, a X. századtól a XIV. századig. Ezt a kort régebben sötétnek nevezték, ma már komoly történetíró a nevetségesség megkockáztatása nélkül nem meri használni ezt a jelzőt. Ma már tudjuk, hogy az a kor az emberiség egyik legfényesebb és boldog korszaka volt. Európa már teljes egészében keresztény. Krisztusi lelkületén azonban át-átüt hol a régebbi pogányság, hol pedig a túlbuzgó és érvényesülést kereső vállalkozási kedv. Természetesen annak a kornak kemény élete és érdes felfogása meglátszik azokon a ki-kitörő, túlvérmességen alapuló vállalkozásokon is.

Más oldalról e kor a nagy emberek ideje: kiváló tudósok, királyok, pápák éltek benne.

Félegyházynak nagyszerűen sikerült ezt az eseményekben gazdag kort röviden összefoglalni a nélkül, hogy munkája vázlatos lenne. Az anyag felhasználásának pompás ökonómiájával helyet és alkalmat talált még a kor jellemzésére, művészi, tudományos és egyéb vonatkozásainak méltatására is. Különösen dicsérendő az a mód, ahogyan a magyar történelmet a világvonatkozásokba beledolgozta és érvényesüléshez juttatta.

Tower Vilmos: **Papi és szerzetesi diéta.** Rákospalota, Szalézi-kiadás. 163 lap. Ára 3.— P.

Az étkezéstannak és diétikus táplálkozásnak mindinkább nagyobb szerep jut a gyógyászatban, de nemcsak a már meglevő betegségek gyógyításában, hanem a profilaxisban, a betegségek kifejlődésének megakadályozásában is. Amint azonban a bizonyos betegségekben kínlódó ember helyzetének megfelelő táplálkozásra van szüksége, úgy előnyös mindenkinek, hogy életviszonyaihoz alkalmazkodjék a táplálkozásban is.

Papok, szerzetesek nagyrészt intellektuális munkát végeznek, sokat ülnek, foglalkozásuk, a nőtlenség, mind testi viszonyok figyelembevételét is ajánlják. Világos, hogy az ilyenek számára az étkezés okszerű és észszerű szabályzata jelentős valami.

Tower ezt a diétikus, a papi és szerzetesi hivatás teljesítésével összeegyeztethető életmódot dolgozta fel e könyvben. Bár elsősorban orvosi szempontból fogta meg anyagát, mégis papi lelke bőségesen belefűzi az erkölcstan erős fonalát.

Himnusz a kereszten. Torma testvér élete. Manréza kiadása, 1938. Ára 70 fillér.

Újabban nagyon divatossá váltak az életrajzok. Köztük azoknak van a legnagyobb gyakorlati hasznuk, amelyeknek hősei nem rendkívüli, misztikus élmények boldog tulajdonosai, hanem az élet szürkeségében, sokszor köves útjain kitartó, a helyest megtaláló, életükben kevesek által ismert egyéniségek. A nagy események hőseit és nagy nekilendülések kiválóságait csak bámulni tudjuk, de az előbbieket utánozni is képesek vagyunk.

Egy ilyen életrajzról szól ez a könyv. Torma Kálmán szegény földműves családból lett jezsuita. Szerzetesi életének elején súlyos betegségbe esett és szenvedéssel teljes testi-lelki kereszthordozás után eltávozott a világból. Önmagában nincs is valami érdekes az életében, sem különleges. Ezt a nehéz életutat sokan végigjárják és bevégzik. Tormánál azonban az a megragadó, *ahogyan* végigjárta s *ahogyan* bevégezte. A természeténél fogva vidám fiatalember megküzd a kísértésekkel és a betegség alatt ugyancsak megküzd a megpróbáltatás testi és lelki fájdalmaival.

E nagyszerű könyvhöz, sajnos, nem alkalmas a címlapja.

Tiszteletreméltó János atya: **A lelkiélet tankönyve.** A magyar sarutlan kármelita rendtartomány kiadása. Budapest, 1938. Ára kötve 3.70 P.

A könyv régi munkának új magyar fordítása. A szerző az 1500-as évek végén és az 1600-as évek elején működött. Híres kármelita főnök és kitűnő író volt, a rend ujoncai számára egy aszkétikus és pedagógikus kézikönyvet állított össze, amelyet nagy gyakorlati érzékkel és a lélektani sajátságok ismeretével dolgozott ki.

Ezt a könyvet a kármeliták sokfelé és hosszú ideig használták ujoncaik nevelésénél, magyarra is lefordították 1904-ben, de ez alkalommal inkább átdolgozták a könyvet, mint lefordították. Ez a mostani kiadás az eredeti munka hű mása, de modern magyar nyelven.

Dragon S. J.: **Tűzvonalban.**
Ára **1.50 P.**
A mexikói vértanú, P. Pro S. J. izgalmas eseményekben gazdag és egy detektívregény érdekességével megírt, csodás kegyelmekkel telített életrajza.

Tomka Ágoston S. J.: **Hitelemzések.**
Teljesen kidolgozott, eredeti feldolgozású hitelemzések. Minden óra anyagához pedagógiai utasítást is ad. Hatásuk a gyermekekre bámulatos.
I. kötet: A parancsolatokról. **2.80 P.**
II. kötet: A hitágazatok és biblia.
Ára **4.50 P.**
III. kötet: A szentségekről. **3.20 P.**

Havi védőszentek.
Teljes sorozat ára **4.50 P.**
Legértékesebb karácsonyi ajándék zárdák, lelkiéletet élők számára. Külön lapokon az év minden napjára eső szent rövid élet- és jellemrajzát tartalmazza, a szent jellemző tanítását, erényét ismerteti. Zárdákban, védőszentek választására alkalmas.

Ajándékozásra alkalmas értékes kisebb munkák:

Csávossy Elemér S. J.: **Rózsaszirmok.**
Amatőrkötésben —.**70 P**
kötve **1.— P**
Kis Szent Teréz imakönyv a Szent imáiból, irataiból összeállítva.

Csávossy Elemér S. J.: **Szent József tökéletes tisztelete.**
Gyakorlati kilenced Szent József tökéletes tiszteletének elsajátítására, a tiszteletének jellege. Tartalmazza a Szent József-litániát és különféle imákat.
Ára csinos kartonkötésben **26 fillér.**

Csávossy Elemér S. J.: **Énekeljetek az Úrnak!**
Ára —.**50 P.**
Az Énekek éneke szövegéhez fűzött tömör elmélkedések. Nagyon csinos kis füzet.

Csávossy Elemér S. J.: **Szűz Mária titka.**
Ára —.**90 P.**
A tökéletes Szűzanya-tiszteletről hoz tanítást P. Grignon után. Remek elmélkedések, imák egészítik ki.

Csávossy Elemér S. J.: **A lélek miséje.**
Ára —.**16 P.**
Életünknek a szentmiséhez hasonló bemutatása, leélése.

Csávossy Elemér S. J.: **Szentóra.**
Ára —.**10 P.**
Az Oltáriszentség előtt végzett egy imádási óra teljes anyaga.

Csávossy Elemér S. J.—Alcaniz S. J.: **Boldogság útja.**
Ára —.**26 P.**
Személyünk felajánlása Jézus Szívének. Mély lelki eredményt kiváltó ájtatosság.

Csávossy Elemér S. J.: **Szent Ignác-kilenced.**
Ára —.**60 P**
Valójában Szent Ignác szellemének rendkívül értékes, tömör, gyakorlati vonatkozású összefoglalása — kitűnően tagolt elmélkedésekben. — Az egész lelkiélet kérdéseit, lényegét átfogó kis remekmű.

Dr. Czékus: **Novéna Jézus Szívéhez.**
Igen kedvelt kilenced.
Ára —.**28 P.**

Dr. Czapik Gyula:
Katolikus férfi imakönyve.
III. kiadás.
Szenzációs sikerű, közkedvelt kisalakú imakönyv, már harmadik kiadásában forog közkézen. Kitűnően megválasztott és tagolt tartalma minden lényeges tanítást, imát, éneket hoz; zsebben hordható kis alakja pedig hozzájárul, hogy a kitűnő tartalom mellett a férfiak kedvelt imakönyvévé tegye.
Karácsonyi, bérma-, vizsgaajándéknak is alkalmas.
Ára kartonkötésben **1.40 P**
vászonkötésben **2.— P**
bőrkötésben **4.50 P**
kecskebőrkötésben **5.50 P**

Dr. Czapik Gyula: **Könyörülj rajtunk, Uram!**
Ára **1.20 P.**
November hó minden napjára ad példákhoz fűzött remek elmélkedéseket és imákat — a második részben ájtatosságokat a szenvedő lelkek javára.

Dr. Dombi Márk: **Kalauz.**
Ára —.**80 P.**
Benigna nővér oktatásai, imái, melyeket az Úr Jézustól kapott a lelkek számára. A lelkek számára nagy érték.

Dr. Dombi: **Szent Bernát Istenszeretetéről.**
A nagy Szentnek mély gondolatokban gazdag kis remekműve.
Ára —.**80 P.**

Gálos László dr.: **Isten magányában.**
Szent Ignác módszere szerint felépített háromnapos lelkigyakorlat világiak részére. Tíz elsőrangú beszédet tartalmaz.
Ára kartonkötésben **1.60 P.**

Müller Lajos S. J.: **A kis titok.**
Ára —.**50 P.**
Az életszentség könnyű, biztos útjára tanít kedvesen, rábeszélő, kedvcsináló módon. A jószándék gyakorlásának művészetét tanító kis könyv világsikert ért el, számtalan nyelven, számtalan példányban terjed. Gyermeknek, felnőttnek egyaránt hasznos.

Müller Lajos S. J.: **Pünkösdi ajándék.**
Ára fűzve —.**50 P,** kötve **1.50 P.**
A Szentlélekről írt remek elmélkedések, imák, kilenced alakjában feldolgozva. A világirodalomban páratlan kis mű. Nagyon csinos kiállításban.

Müller Lajos S. J.
Ima és hivatás.
Ára —.**40 P**
A hivatás nagy kérdéséről, annak természetfelettiségéről, megszerzésének eszközéről, az imáról. Rendkívül értékes. Apostolkodás, főleg a fiatalság körében való terjesztése.

Müller Lajos S. J.: **Általános és részletes lelkiismeretvizsgálat.**
Ára —.**30 P.**
Útmutatás, imák és a gyakorlásra, bejegyzésre táblázatos beosztás. Lelkiéletet élőknek nélkülözhetetlen.

Müller Lajos S. J.: **Jertek imádjuk.**
Ára fűzve **1.20 P,** kötve **2.70 P.**

Eucharisztikus novéna — dogmatikus alapra épített, bensőségesen meleg elmélkedések, imák. Példák.

Tordai Ányos S. O. Cist.: **Fohászok könyve.** Ára —.**60 P.**

Egy klasszikus könyvnek klaszszikus magyar fordítása. Gyónásra, áldozásra elsőrendű anyagot ad. Remek, szárnyaló gondolatok.

Rövid társalgás Jézussal a szentáldozásban.
Ára —.**10 P.**

Bensőséges beszélgetéses ima szentáldozási előkészületre és hálaadásra.

Imádkozzunk a megholt hívekért!
Ára —.**30 P.**

Búcsúimák a megholt hívekért.

Ifjúsági szépirodalom:

Újdonság! **JÉZUSKA ÉLETE** **Újdonság!**

Szétnyitható képeskönyv az Úr Jézus életéről 16 művészi, színes képben. Színes, hangulatos, a gyermek lelkéhez alkalmazkodó 16 képben végigvezet az Úr Jézus életén. — A képekhez nevelőhatású oktató versek kapcsolódnak.

Szülők, a kisgyermek első vallásos nevelésénél, hitoktatók az elemi iskola első osztályaiban szemléltetéseknél kiváló segédeszközként használhatják. Ára 1·50 P.

Újdonság!

P. Pál:

Bodzavár úrnői

Nagyon kedves történet három derék leánykáról, akik a szeretet gyakorlásában tűntek ki.

Ára —.**50 P**
Kötve —.**80 P**

Újdonság!

P. Pál:

A Szűzanya oltalmában

Egy szegény kis árva küzdelmes élete, akit a Szűzanya oltalma reményén felül megsegít.

Ára —.**50 P**
Kötve —.**80 P**

P. Pál: IGAZI SZEGÉNYEK

A házassági szétválások szenvedő kis áldozatának: a családi fészekből kiesett gyermeknek sorsát festi — közvetlen, kedves, egyszerű — éppen azért annyira megrázó történetben. A csinos címlappal díszített, kedvelt alakú könyv ára —.**80** P.

P. Félix: **Tanuljunk a Jézuskától!**
Ára fűzve —.**95 P,** kötve **1.40 P.**

Bájos, mozgalmasan érdekes, nevelő hatású legendák a kis Jézusról, sok képpel, színes, szép címlappal.

P. Félix: **A jó Isten virágoskertje.**
Ára fűzve **1.**— **P,** kötve **1.50 P.**

Nagyon érdekes, kedves, tanulságos epizódok, legendák a szentek életéből, jól kiaknázva a gyermekre nevelően ható jeleneteket. Sok képpel, színes, szép címlappal.

Dr. Jámborné: **Meseország.**
Ára kötve **1.50 P.**

Érdekes, világi tárgyú, valódi meséskönyv, képekkel, nagyon szép, színes borítékkal.

Blaskó Mária: **Szent István ajándéka.**

A Szent István-évre készült kis munka. Két kis pogány magyar gyermek történetén át ismerteti meg a mai magyar gyermekkel első szent királyunk nagy ajándékát: a katolikus hitet és az Oltáriszentséget — melyért hálásaknak kell lennünk a nagy király iránt.

Szép címlappal díszített kis munka ára —.**50 P,** kötve —.**80 P.**

Incze Sára: **A Jézuska útja.**

Apró, kedves, sok képpel illusztrált történetkékben végigvezet a tízparancsolaton, láttatva az ellene vétők bűnhődését, a parancs megtartóinak békés boldogságát. Hitoktatók nagy hasznát veszik az elemisták oktatásánál.

Nagyon kedves címlappal kartonban —.**50 P,** kötve —.**80 P.**

P. Pál: **A névnapi torta.**

Két elbeszélés van e könyvben: „A névnapi torta" és „A Jézuska szánkóján". Mindkettőben egy-egy aranyoslelkű, nemesszívű kislány történetét ismerjük meg s buzdulunk fel követésükre.

Szép címlappal, kartonkötésben —.**50 P,** félvászonkötésben —.**80 P.**

P. Pál: **Matyi.**
Ára —.50 P, kötve —.80 P.
Fiúk számára írt, izgalmas eseményekben gazdag történet. Matyi, a főhős alakja vonzó és nevelőhatást kiváltó.

P. Pál: **Az elveszett gyűrű.**
Ára —.50 P, kötve —.80 P.
Egy egyszerű, becsületes család kislányának története, kit meggyanúsítottak, megaláztak, de aki Istenben bízva a sok szenvedés közt is nemeslelkű marad és nagylelkűségével diadalmaskodik. Megható, nevelőhatású.

P. Pál: **Kalandok a vakációban.**
Négy derék, jólelkű, de kalandokra vágyó fiú egy nyári vakációjának története — érdekes, mulatságos és megható kalandokkal, élményekkel fűszerezve.
Pompás címlappal, kartonkötésben —.50 P, félvászonban —.80 P.

P. Pál: **Eszterke problémája.**
A magyarországi vörösuralom idejében egy egyszerű, szegény, de nemesszívű leányka életéből és tetteiből tanuljuk meg, hogy ahhoz, hogy valaki szépet és nagyot tehessen életében, nem kell gazdagság, hatalom, — hanem csak áldozatra kész jó szív.
Megkapó címlappal, kartonkötésben ára —.50 P, félvászonkötésben —.80 P.

P. Pál: **A szeretet művésze.**
Ára fűzve —.50 P, kötve —.80 P.
Egy bájos fiatal leányka története, ki célul tűzte ki, hogy a szeretet művésze lesz, és ezt valóban meg is valósítja. Nevelőértéke elsőrendű.

P. Félix: **A tenger ajándéka.**
II. kiadás.
Ára fűzve —.50 P, kötve —.80 P.
Egy szerencsétlenség folytán idegenbe szakadt magyar lánynak története, kit a Szűzanya csodálatos pártfogása vezérel vissza övéihez. Nagyon megható, lélekemelő.

Blaskó Mária: **Új honfoglalók.**
Ára fűzve —.90 P.
Irredenta történet vallásos beállítással. Nagyalakú könyv, mutatós ajándék.

Blaskó Mária: **Királyfi lovagjai.**
Ára —.40 P.
Modern, érdekes történet, háttérben Szent Imre életpéldájával.

Finn S. J.: **Fülöp, a kis énekes.**
Ára fűzve 1.20 P.
Lebilincselően érdekes, megható történet egy önfeláldozó fiatal leányról és csodáshangú öccséről, kik sok viszontagság után boldogságra lelnek.

Pécsi Tamás: **Aranykereszt.**
Ára fűzve 1.— P, kötve 2.— P.
Izgalmasan érdekes, kalandos indiai történet Xav. Szent Ferenc korából, vallásos színezéssel, egy lüktető eseményű, kis regény keretében feldolgozva.

Blaskó Mária: **Mária és Márta.**
Ára fűzve 1.20 P, kötve 1.70 P.
A bibliai Márta és Mária Magdolna története fiatal leányok számára feldolgozva, nevelőértéke kiváló.

Finn S. J.: **Merton Ada.**
Kötve 2.— P.
Egy hősies lelkű lányka története, ki vallástalan atyja megtérését eszközölte ki. Nagyon megható.

Wagner: **Az élet kis művészei.**
Ára fűzve 1.50 P, kötve 2.80 P.
Valóban élt és a szentség hírében elhúnyt kisfiúk érdekesen megírt életrajza.

Wagner: **Lángoló szívecskék.**
Ára fűzve 1.50 P, kötve 2.80 P.
Szentéletű kislánykák életrajza, érdekes és megható feldolgozásban.

Wagner: **A nagy Király katonái.**
Ára fűzve 1.60 P, kötve 2.90 P.
Jellemes, szentségre törekvő fiatalemberek életrajza, érdekes, nevelőhatású feldolgozásban.

Wagner: **Mai lányok életstílusa.**
Ára fűzve 1.50 P, kötve 2.80 P.
Napjainkban élt, szentségre törekvő fiatal lányok életrajza, megkapóan érdekes feldolgozásban.

Adrien Sylvain: **Aranyszilánkok.**
Ára fűzve 1.20 P, kötve 2.70 P.
Jóságra, szeretetre nevelő, fínoman, kedvesen rábeszélő, világhírű munka. Nevelésnél kincset ér! I. II.

Pécsi Tamás: **Tűz és kard felett.**
Ára fűzve, szép címlappal 1.50 P kötve 2.20 P
Szent Cecilia élete egy remekül szőtt, lüktető erejű elbeszélés keretében. **A vértanú szűz életpéldájára szüksége van korunk ifjúságának.**

Csák László: **Vér és láng között.**
Első magyar könyv a most lezajló spanyol forradalomról. A történet hőse egy középiskolás fiú, kit a forradalom vihara belevet a véres és borzalmakkal tele spanyol küzdelmek forgatagába. Vele és körötte zajlanak le a megrázó események, az emberi romlottságnak, gonoszságnak s egyben a legnagyobb hősiességnek, nemességnek példái. A főhős alakja hitbátorságra nevel.
Szép címlappal, kartonkötésben ára 1.60 P
vászon-díszkötésben 2.90 P

WEISER S. J. — BELUSCSÁK S. J.:

Alpesi Fény

című nagysikerű ifjúsági munkája. A vörös Bécs idejében egy középiskola egyik osztályának tanulói közt lejátszódó történet keretében szemlélteti a kiváló író és pedagógus a modern ifjúság problémáit. Mesterien rajzolja meg az ifjú lelkét támadó téves eszmék és erkölcsi rossz romboló hatásait és a sikeres védekezés módját. A romlott társai közül úgy magaslik ki Heini, a főhős, egy tiroli, sportban megedzett testű, egészséges, tiszta, vallásos lelkű fiú, mint sudár fa a rothadó levelek, tört, száraz gallyak közt.

Középiskolások számára nem lehet eléggé ajánlani. Nevelőhatása messze kiható.

Ára szép címlappal, kartonkötésben **1.40 P**, vászondíszkötésben **2.70 P.**

Weiser S. J. — Beluscsák S. J.:

WATOMIKA

Főhőse Watomika — May Károly indián történeteinek legendás hőséhez, Winettouhoz hasonló egyéniség. De Watomika nem az író képzeletének szülötte, hanem valóban élt személy — s történetének minden megrázó és érdekes eseményét az teszi kétszeresen értékessé, hogy valóság.

Az indiánok küzdelmes, harcos, de szabad életét élte Watomika is — alig 15 éves korában lett törzsének, a delawar indiánoknak főnöke — de az isteni kegyelem csodálatosan belenyúlt életének folyásába — kiemelte őt a vadonból, a pogányságból — s mint hithirdető, fajának harcokban, nélkülözésekben edzett acélos akaratával szolgálta Krisztust és lett népének és egész Kalifornia népének apostola, lelkivezére. Ifjúságnak és felnőtteknek egyformán nagyon ajánlható könyv.

Remek címlappal, szép nagyalakban, kartonkötésben —.90 P, félvászonkötésben 1.70 P.

Drouven—Kákonyi S. J.: **A piovói vészkiáltás.**

A szenzációs sikerű „Nur eine Knabenseele" elsőrendű magyar fordítása. Lüktető drámai erővel festi egy válságba sodrott ifjú diák vívódását a lelkét fojtogató „néma bűn" gyötrő tudatával, de amely a végén az isteni irgalommal megoldást nyer. A történet hőse és szereplői valóban élt személyek s maga az esemény is hű valóság. — Serdülő ifjúság számára — elsőrendű nevelőeszköz.

Ára fűzve **1.20 P**
kötve **1.90 P**

Müller Lajos S. J.: **Leányhivatások**
Ára —.**60 P**

A leány élethivatásáról szól finom tapintattal, bölcs tanácsokkal, nagy lélekismerettel.

Gerely Jolán: **Hivatás vagy robot.**

Amatőrkötésben **3.— P**
Vászonkötésben **4.30 P**

A munka katolikus szellemű értékelése, az egyes pályák magasabbrendű felfogása, beállítása, a különböző női pályák ismertetése sok hasznos tanáccsal...

Gerely Jolán: **Ki vagyok?**

Amatőrkötésben **3.20 P**
Vászonkötésben **4.70 P**

A modern leányélet minden változatán átvezet, minden veszélyt, minden problémát láttat és fejteget, s minden kérdést felvezet a legnemesebb leányideál, a Szűzanya zsámolyához. Stílusa érdekes, élvezetes, nemesen finom és modern.

Katolikus szellemű kockadobásos társasjátékok:

Utazás a Jézuskához.

Bűn és erény állomásai közt folyik a játék a mennyország és pokol felé. Sok képpel illusztrált, nagyon kedvelt, mulatságos játék. Apostoli hatású. 2—8 személyes.

Zacskóban 1.— P, dobozban 1.80 P.

Menjünk Jézus Szívéhez!

Játszva, beszélő szép képekben tanít a Jézus Szíve-tiszteletre s az erényekre. Kockadobásos, érdekes, szép játék. 2—8 személyes.

Zacskóban —.80 P.

Utazás a lurdi barlanghoz

Számolni nem tudó gyermekeknek is alkalmas, kedves kockadobásos játék, bekapcsolva a Szűzanya tisztelete. 2—6 személyes.

Zacskóban —.80 P, dobozban 1.60 P.

Missziós játék.

A missziós gondolatot viszi játszva a gyermekek lelkébe. Érdekes, látványos. 2—8 személyes.

Zacskóban 1.— P.

Lassan járj, tovább érsz!

Tréfás, érdekes, állatrajzokkal díszített kockajáték. Értelmesebb gyermekek játszhatják. 2—4 személyes.

Zacskóban —.80 P.

Kócos Kata.

Tréfás, nevelőirányú kártyajáték.

Ára egy színben —.**50 P**
két színben —.**80 P**

Regények:

Krane—Ijjas: **A véres csillag.**

Ára kartonkötésben **3.— P**
kötve **4.50 P**

Heródes király megrendítő küzdelme a Messiás ellen. Telve van izgalmas, megrázó és meghatóan bájos jelenetekkel.

Krane—Ijjas: **Názáreti.**

Ára kartonkötésben **2.20 P**
kötve **3.50 P**

Legendák Krisztus Urunkról. Üdvözítőnk korának és eseményeinek megható képe tárul elénk e lélekemelő történeteken keresztül.

Müller Lajos S. J.: **Farkasok között.**

Ára **1.50 P**

Herwig világhírű szociális regényének kitűnő magyar fordítása. Korunk szociális problémáinak megrázó, hű rajza.

Spillmann S. J.: **A gyónási titok áldozata.**

Ára kartonkötésben **3.— P**

Való történeten felépült regény. Egy, a gyónási pecsétet megőrző fiatal papnak megrázó, tragikus, minden detektívdráma érdekességét felülmúló története.

Ijjas Antal: **Sziénai legenda.**

Ára kartonkötésben **1.80 P**
kötve **2.90 P**

Modern regény. A háttérben nagy művészettel szövi bele a szerző Szent Katalin legendáját.

Dr. Czékus: **Az öreg plébános levelei.**
I—II—III. kötet ára **6.— P.**

Művészi tökéletességgel utánozza egy régivágású, latinos stílusú öreg pap modorát és ezen írja a papi életből vett történeteit. Bölcs és rendkívül érdekes, okos és finom humorú.

Pakocs Károly: **Édua áldozata.**

Ára kartonkötésben **3.— P**
kötve **4.30 P**

Történelmi regény. Értékes korrajz is egyúttal. Kún László idejéből veszi tárgyát. Mindvégig izgalmas, ízig-vérig katolikus szellemű regény.

BANGHA—IJJAS:

A keresztény Egyház története

(Egyháztörténet nyolc kötetben.)

Első kötet. Bangha S. J.—Borbély S. J.: **Az ősegyház.**
Második kötet. Loschert Kázmér: **Az Egyházatyák kora.**
Harmadik kötet. Gálos László dr.: **Az Egyház és a barbárok.**
Negyedik kötet. Félegyházy József dr.: **A középkor Egyháza.**
Ötödik kötet. Ijjas Antal: **A reneszánsz és hitszakadás.**
Hatodik kötet. Csóka Lajos dr.: **A katolikus megújhodás kora.**
Hetedik kötet. Meszlényi Antal dr.: **Az Egyház és a forradalmak.**
Nyolcadik kötet. Gyenis András S. J.: **A 19-ik század és a ma Egyháza.**

A kötetek ára darabonként kartonkötésben P **5·—**, kötve P **6·50.**

A teljes sorozat ára fűzve P 40·—, kötve P 52·—.

KATOLIKUS LEXIKON

Négy kötetben. „A" kiadás tartós vászonkötésben, pehelykönnyű papíron **98.— P.** „B" kiadás négy kötetben, de félbőrkötésben, számos műmelléklettel **150 P.** „C" kiadás bibliofil papíron, számos műmelléklettel **350 P.** Kétkötetes kiadásban, vászonkötésben **48.— P**

Karácsonyi ajándéknak alkalmas levélpapírok dobozban nagy választékban:

Jézus Szíve-pecséttel ellátott levélpapírok fehér bankpapíron, piros, kék, zöld, lila, fehér dombornyomással, borítékkal:

10/10-es mappában —.70 P
100/100-as dobozban 6.50 „

Ugyanaz egész fínom csontpapíron:

10/10-es mappában —.80 P
100/100-as dobozban 7.50 „

Liturgikus rajzokkal ellátott levélpapír bordó-fekete nyomással: 12 darab, borítékkal együtt, szép fínom, fehér és krém papír:

1 csomag —.90 P

Szép fínom csontpapír:

1 csomag . . . . . 1.— P

Karácsonyi üdvözlő kártyák

I. Szép színes kivitelben, 7 változatban, borítékkal együtt: darabja **4 f,** 100 drb. ára **3.— P.**

II. Nagyon szép barna és zöld mélynyomású, aranyozott díszítéssel 27 változatban, szép új mintákkal, borítékkal együtt:

darabja **4 f,** 100 drb. ára **3.— P.**

KARÁCSONYI LEVELEZŐLAPOK:

Szép színes kivitelben, 6 változatban:

darabja **4 f,** 100 drb. ára **3.— P**

Templomok részére a legszebb karácsonyi ajándék egy szép

MISEKÖNYV

Kapható a következő méretekben és árakon:

KISQUART ALAK (22.5×29 cm):

Félbőr, pirosmetszéssel	64.— P	helyett	48.— P
Félbőr, aranymetszéssel	74.— „	„	56.— „
Fekete bőr, pirosmetszéssel	90.— „	„	68.— „
Fekete bőr, aranymetszéssel	100.— „	„	75.— „
Piros bőr, aranymetszéssel	110.— „	„	83.— „

NAGYQUART ALAK (23×32 cm):

Félbőr, pirosmetszéssel	75.— P	helyett	56.— P
Félbőr, aranymetszéssel	84.— „	„	63.50 „
Fekete bőr, pirosmetszéssel	107.— „	„	81.— „
Fekete bőr, aranymetszéssel	117.— „	„	88.— „
Piros bőr, aranymetszéssel	129.— „	„	97.— „

GOTTWALD-FÉLE NAGYQUART ALAK:

Fekete bőr, pirosmetszéssel	174.— P	helyett	131.— P
Fekete bőr, aranymetszéssel	183.— „	„	138.— „
Piros bőr, aranymetszéssel	190.— „	„	143.— „
Piros kecskebőr, aranym.	236.— „	„	178.— „

KIS FÓLIÓ ALAK (25×36 cm):

Félbőr, pirosmetszéssel	101.— P	helyett	76.— P
Fekete bőr, pirosmetszéssel	119.— „	„	89.50 „
Fekete bőr, aranymetszéssel	135.— „	„	102.— „
Piros bőr, aranymetszéssel	152.— „	„	114.— „

Az árakban a **magyar proprium ára** is benne van.

P. Csávossy nyugtája a Mária Margit nővér boldoggáavatására befolyt adományokról: Makóiak gyüjtése 100 P, Makóiak 60 P, Ambrus Istvánné Miskolc 50 P, Geröly Teréz Kőszeg 25 P, N. N. Szeged 20 P, Kardos Lajosné Ercsi 12 P, özv. Török Mihályné Jánoshalma, özv. Jantyik Mihályné Békés, G. E. Szeged, Szent Orsolya rendi zárda Szeged 5 P, Budavári Pál Abony 3 P, Juhász Ilona Csordástanya 2.50 P, Alexi Erzsébet Kfélegyháza, Balka Lászlóné Kisgyör, Darvas Károlyné Bpest, Urbányi-család Bpest 2 P, Bacsa László Debrecen, özv. Mozsár Jánosné Lökösháza, N. N. Szeged 1 P.

Új magyar könyvek:

Müller Lajos S. J.: **Harmatozzatok egek!** Módszeresen kidolgozott elmélkedések a karácsonyi időszakra. P. Müller S. J. egész évi elmélkedési sorozatának III. kötete. Ára kartonkötésben **3.60 P,** kötve **5.— P.**

Müller Lajos S. J.: **Példát adtam nektek.** A „Harmatozzatok egek!" folytatása. Vízkereszt nyolcadától nagyböjtig tartalmaz gyönyörü szép gyakorlati elmélkedéseket. Ára kartonkötésben **3.60 P,** kötve **5.— P.**

Csávossy Elemér S. J.: **Túlvilági valóságok és szociális problémák.** A kötet a nagynevü iró szociális beszédeit tartalmazza. Sajtó alatt.

Bangha Béla S. J.: **Örök élet ígéi.** Szentbeszédek, olvasmányok. **IV. kötet: „Béke veletek."** A húsvéti ünnepkör vasárnapjaira közöl értékes szentbeszédeket. Öt novemberi tárgyú beszédet is tartalmaz a kötet. Ára kartonkötésben **3.— P,** kötve **4.— P.**

P. Pál: **Igazi szegények.** Elbeszélés fiatal leányok számára.

P. Pál: **Bodzavár úrnői.** Kedves kis történet a leányifjúság részére. Ára kartonkötésben **50 fillér,** kötve **80 fillér.**

P. Pál: **A Szüzanya oltalmában.** Ez a vallásossággal átszött elbeszélés a legújabb a közkedvelt P. Pál-sorozatban. Leánykáknak szól. Ára kartonkötésben **50 fillér,** kötve **80 fillér.**

Jámbor László S. J.: **Szent Ignác vize.** Szent kilenced Szent Ignác tiszteletére s a csodás hatású Szent Ignác vize használatát közli. Több csodás gyógyulást ismertet. Ára **20 fillér.**

Tihanyi Tibor dr.: **Úriasan, fínoman.** Rövid illemkódex fiúk számára. Ára **60 fillér.**

Bangha—Ijjas: **A keresztény egyház története. IV. kötet.**

Félegyházy József dr.: **A középkor Egyháza.** Rendkívül tartalmas összefoglalása e kötet a középkornak, nagy értéke, hogy a magyar történelmet is beledolgozza s ügyesen méltatja. Ára füzve **5.— P,** vászonkötésben **6.50 P.**

Wimmer Anzelm O. S. M.: **Az élet teljessége.** Lelkigyakorlatos beszédek. Sajtó alatt. **Himnusz a kereszten.** Torma Kálmán jezsuita élete. Ára **70 fillér.**

Balanyi György: **Pirotti Szent Pompilius Mária-élete.** A nemrégen szenttéavatott piarista szerzetes élettörténete. Ára **2.90 P.**

Trugly Józsefné: **Boldog Mazzarello Mária-élete.** A Segítő Szűz Mária Leányainak társalapítónőjének élete. Ára **1.— P.**

Dr. Waigand József: **Pápák a hithirdetés szolgálatában.** XVI. Gergelytől XI. Piusig. Ára **2.50 P.**

Tiszteletreméltó János atya: **A lelkiélet tankönyve.** Szerzetes ujoncok oktatása. Ára **3.70 P.**

Kecskés Pál: **A keresztény társadalomelmélet alapelvei.** Ára **8.60 P.**

Strecke Ernő: **A Királynő apostolai.** A szerző a könyv első részében kongreganistáinak tartott beszédeit közli — a munka nagyobb részében pedig kongreganista lelkigyermekeinek önvallomásait, véleményeit a lelkigyakorlatokról és a kongregációról. Ára **4.— P.**

Legújabb német könyvek:

P. Beda Naegele: **Tage mit Gott.** Ára kötve **5.28 P** helyett **3.97 P.**

P. Beda Naegele: **Gott im Alltag.** Ára kötve **4.29** helyett **3.22 P.** Néhánysoros gondolatok minden napra.

Anton Koch: **Homiletisches Handbuch.** Band III. V. rész: Stoffquellen für Predigt und christl. Unterweisung. Leben mit Gott. VI. rész: Das Leben in der Gemeinschaft. Ára **18.81 P** helyett **14.14 P.** Előnyár: az első öt kötet átvétele esetén **15.84 P** helyett **11.90 P.**

Walter: **Das Siegel des lebendigen Gottes.** A bérmálásról s annak az életre való kihatásairól. Ára **2.64 P** helyett **1.98 P.**

Bonifatia: **Licht im Werktag.** Vezérgondolatok az év minden napjára a hétköznapi életszentségről. **1.16 P** helyett **87 fillér.**

Columba Marmion: **Worte des Lebens.** Elmélkedések a Missale felett, az év minden napjára. Ára kötve **7.92 P** helyett **5.95 P.**

Linus Bopp: **Freund ich.** Eine Innengeschichte der Selbstliebe. Ára **7.92 P** helyett **5.95 P.**

Szép karácsonyi ajándékot ad, — ha előfizeti az Utunkat!

Betlehemi figurákról, papírbetlehemről kérjen árjegyzéket!

PAPOKNAK ALKALMAS AJÁNDÉK:

BREVIARIUM ROMANUM, 4 KÖTETES:

18-as alakú (110×163 mm nagyságú)

Fekete bőr, pirosmetszéssel 88.— P helyett 66.50 P
Fekete bőr, aranymetszéssel 101.50 „ „ 76.50 „

12-es alakú (120×178 mm nagyságú)

Fekete bőr, pirosmetszéssel 116.— P helyett 87.50 P
Fekete bőr, aranymetszéssel 133.— „ „ 100.— „

Ezekhez az árakhoz 8.— P vám is jön.

MARIETTI-FÉLE UTAZÓ BREVIÁRIUM, 1 KÖTETES:

Bőrkötés, pirosmetszéssel 28.— P
Bőrkötés, aranymetszéssel 32.50 P

Viasz Jézuskák jászolban

élethű színezéssel

5	cm hosszúságban	—.60 P
6	„ „	—.80 „
8 1/2	„ „	1.40 „
10 1/2	„ „	2.40 „
15	„ „	4.60 „
17	„ „	5.50 „
22	„ „	10.— „

JÉZUSKÁK JÁSZOLBAN, önműködő zeneművel:

29	cm nagyságban	40.— P
34	„ „	48.— P

Viasz Jézuskák nélkül

3	cm hosszú	—.40 P
4	„ „	—.60 „
5	„ „	—.80 „
7	„ „	1.50 „
9	„ „	2.10 „
10	„ „	2.80 „
12	„ „	3.50 „
13	„ „	4.60 „
14 1/2	„ „	6.80 „
18	„ „	8.80 „
20	„ „	12.— „
24	„ „	17.— „
26	„ „	25.— „
29	„ „	35.— „

ALVÓ JÉZUSKA:

6	cm hosszú	1.40 „
11 1/2	„ „	4.— „
15	„ „	6.50 P

Magyar gyártmányú VIASZ JÉZUSKÁK jászol nélkül:

3	cm hosszú	—.24 P
5	„ „	—.40 „

jászolban:

4	cm hosszú	—.44 P
6	„ „	—.70 P

Arany dióhéjban fekvő viasz Jézuska —.60 P

A könyvek megrendelhetők a Korda könyvkereskedésében, Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 4. szám.

Nyomatott: Korda R. T. nyomdájában, Budapest, VIII., Csepreghy-utca 2. Igazgató: Dr. Czapik Gyula.

1939. január 1. V. évf. 5. szám.

pál györgy 34

Utunk

a lelkiélet havi folyóirata

A tartalomból:

Dr. Czapik Gyula: Bölcsek jövének napkeletről. — Virágh Andor S. J.: Újesztendőnk. — Dr. Schmiedt Béla: Életünket sokszor elbíbázzuk . . . — Wimmer M. Anzelm O. S. M.: „Zúg majd a hullámzó kalász . . .“ — Dr. Petró József: Hivatás és erkölcs. — Melau Ferenc: Dicsőség! . . . Békesség! . . . — Pintér József: Liliom a Nyulak-szigetén. — Müller Lajos S. J.: A Szentek mint emberek. — Gausz Tibor S. J.: Természet és kegyelem. — Rótt Antal S. J.: Voluntarizmus. — Petrucz Antal S. J.: Figyelmeztető. — Dr. Tóth Kálmán: Mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma! — Irodalom.

Korda R.T. Kiadása Budapest.

„Utunk" **szkétikus folyóirat. Megjelenik a szünidő kivételével minden hó 1-én. — Felelős szerkesztő: dr. Czapik Gyula. — Kiadja: a Korda Rt. (Igazgató: dr. Czapik Gyula.) — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 3. szám. Csekkszám: 42,881. Telefon: 1—361—85. Fiókkiadóhivatal: Korda-fiók, Szeged, gróf Apponyi-utca 20. szám. — Csehszlovákiai főbizományos: Szent József könyvkereskedés, Pozsony. Előfizetése portóval 28 cseh korona. Romániai főbizományos: Magyar Lapok Kiadóhivatala Oradea. Str. Regele Carol II. No 5. Románia. Előfizetési ára 175 lei.**

Előfizetési ára félévre 1 P 80 fill. **Egyes szám ára 40 fill.**

Az öreg lelkipásztor ósdi szobájában ül egymással szemben a pap és lelkifia. Az utóbbi mögött már egy élet van, amennyiben életnek nevezhetjük a földnek élvezését. Ha a lelkiéletét tekintjük, akkor még ifjú, sőt alig néhány esztendős. A papi szoba íróasztalán kicsiny betlehem diszlik angyalokkal, pásztorokkal, imádásra sietö három királlyal és középpontjában a jászolban fekvő Kisdeddel. A világi a nemrég megtértek örömével és boldogságával beszél: „Atyám, ez a karácsonykörüli idő az én lelkem öröme. Úgy tudom szeretni ezt a kicsiny Jézust, aki csak mosolyog és csillogó szemekkel néz. Tudja, atyám, én a nagy Jézustól félek. Mindig arra gondolok, hogy a multamat nézi. A kis Jézus nem kutat. És ez olyan jó." Az öreg pap arca elkomorult. Hangja nem csattant fel a rosszalás visszautasításával. Sőt iparkodott bársonyosan gyengéd lenni, mint ahogyan óvatos és gyengéd kézzel szoktak nyúlni ahhoz, aki sokáig beteg volt és csak rövid ideje, hogy meggyógyult. „Fiam, — mondotta lelkigyermekének — helyes, hogy szereti a kis Jézust. Őt csak a sátán és a gonoszok nem szeretik. Ámde a nagy Jézustól sem kell félnie. Sőt azt mondom, hogy még a szeretetnél is többel kell adóznia számára: imádnia kell őt. Hiszen ön már a sáros útról visszatért, kegyelmébe visszafogadott gyermeke. A nagy Jézus pedig, éppen mert nagy, irgalmas Szive van; nem a megtérő bűnét méricskéli, hanem a megtisztult léleknek üdvözitésén fáradozik. Ekkora jóság még többet érdemel, mint amit az emberi nyelv szeretettel kifejez. Ekkora jóságnak imádás a viszonzása."

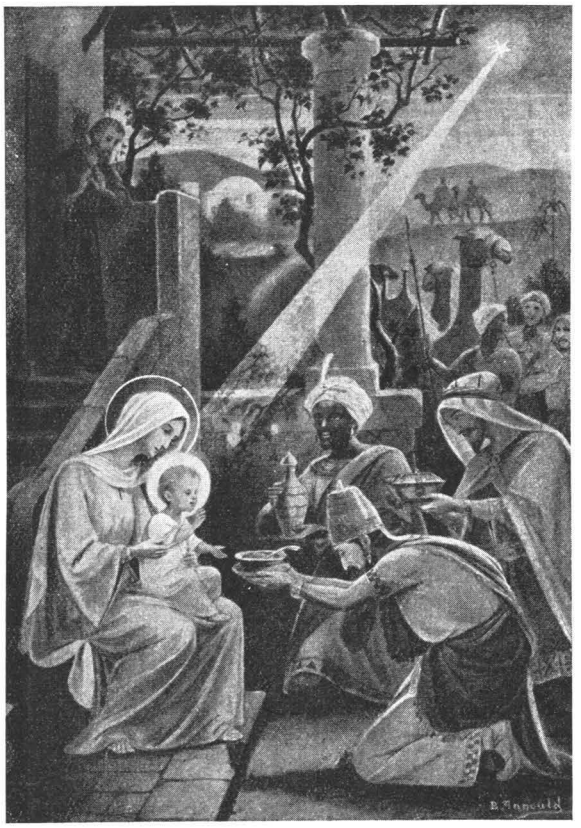
A karácsony lelkülete januárra is átfolyik az Egyház liturgikus gondolatkörében. Vizkereszt és a rákövetkező vasárnap még a gyermek Jézussal foglalkozik. Ebben az időközben könnyen hajlik az ember a Kisded szemlélésére és félreteszi a kutatást, a mérlegelést, az okoskodást. Megelégszik a szeretet elmélyülésével. De aztán e fönséges érzelemtől megerősödött lélekkel kiséri tovább Jézust élete útján és halad addig a vallomásig és tettekben megnyilvánuló életig, amelyik már több a szeretetnél és hódoló imádássá magasodik.

Az Utunk *folyóirat cikkeiben is az Egyház szellemét követi. A jászolos Jézus ünneplésének idején felcsenditi a szeretetnek himnuszát. Azét a szeretetét, amelyik nem annyira kutat mint inkább néz és következtet. Utána pedig előhozza Jézus gondolatkörének gyönyörűséges világából tanitásának fönséges igazságait. E munkájával arra törekszik, hogy azt a Jézust, akit kisded alakjában szeretni tanultak olvasói, a tanitásnak követése nyomán még a szeretetnél is jobban becsüljék, úgy szeressék, ahogy csak Istent lehet szeretni: imádják.*

A szeretet uralkodó hangulatának e még most is tartó idejében arra kérjük lapunk minden olvasóját, hogy a kis Jézus iránti szeretetből ajánlják folyóiratunkat ismerőseiknek. Ezzel munkánkban vesznek részt, amellyel a szeretetet imádássá akarjuk tökéletesiteni.

Bölcsek jövének napkeletről

Irta: Dr. Czapik Gyula

A világ leghatalmasabb történelemkönyvéből, az evangéliumból tudjuk: *„Amikor pedig megszületett Jézus a judeai Betlehemben, Heródes király napjaiban, íme bölcsek jövének napkeletről."* (Mt. 2, 1.)

A tények csontvázára a fantázia rakta fel a külsőségeket:

Férfiak voltak az életkor derekán. Csontjuk kemény, izmaik edzettek, acélosak, Kelet tüzétől napsütött az arcuk. Nagy útról jöttek, fáradságot, vihart és veszélyt álltak ki. Erősek, kemények a szó szoros értelmében.

Hatalmasak és gazdagok voltak. Ajándékaik kincseket értek. Vándorkoldusok nem hozhattak volna aranyat.

Vezérek voltak és tekintélyes törzsek gondozói. Félve és tisztelettel néztek reájuk otthon. Vezérek, akik parancsoláshoz szoktak.

Éleseszű, nagytudományú hírességek voltak. Nevük is erre vall, amelyen az evangélium említi őket, amikor bölcseknek címezi. Kelet tudományában járatos elmék és nem hiszékeny, érzelmes, álmodó asszonyok.

*

A történelemkönyv, az evangélium így ír tovább róluk: *„... A csillag, amelyet láttak napkeleten, előttük méne, míglen odaérkezvén, megállapodék a hely fölött, ahol a Gyermek vala... És bemenvén a házba, megtalálák a Gyermeket anyjával, Máriával és leborulva imádák őt."* (Mt. 2, 9—11.)

Nem kell már fantázia hozzá, hogy tisztelettel tekintsen fel reájuk az ember.

Gyönyörű dolog az, amikor az erős férfi mint lovag kezét nyujtja a gyengébbnek.

Szebb ennél is, amikor a kemény kar, mint az apáé, ellágyultan és gyöngéden öleli magához a kicsiny, gügyögő gyermeket.

Még szebb az, amikor a harcokban edzett, érdemrendekkel díszített generális ősz hajával, tisztelegve áll a gyermek-király előtt. A tekintély hódol a még nagyobb tekintélynek.

Legszebb az, sőt fenségesen gyönyörű, amikor az erős férfi térdreborul az Isten előtt.

A legeslegszebb és legfenségesebb azonban a betlehemi házikóban történt. Kelet királyai, akik hozzászoktak, hogy térdenállva beszéljenek velük, a porba omlanak egy kicsiny, törékeny újszülött Gyermek lábainál. Bölcsek és tudósok mint rabszolgák hódolnak egy Kisdednek, akinek tudománya az emberi szem látszata szerint csak a kedves mosolygás. De megtették, mert a Kisded Istenük.

*

A képzelettel kiegészített evangélium után a jelen tényeit mérlegeljük.

A mai világnak is eszménye a kemény, az erős, az akaratát érvényesíteni tudó, a bölcs, a tudós férfitípus. Benne látja a gondolat azt, akinek a világ Alkotója az újonnan teremtett paradicsomban áldást adott és ilyen parancsot: „... Töltsétek be a földet s hajtsátok uralmatok alá, és uralkodjatok a tenger halain, az ég madarain és minden állaton." (Mózes I. 1, 28.)

És a modern gondolkodás még ennél is többnek tartja azt a férfit, aki a napkeleti bölcsek örökszép példáját követi. Azt, aki ereje mellett

gyengéd is tud lenni, ha az Istent kell imádni, aki keménységét acélosra tudja szilárdítani, ha Istenért kell küzdeni, aki a földön való uralmát meg tudja hajtani az előtt, aki a föld felett él és hatalmas.

A mai kor is elbájolva hallgatja azt a férfikórust, amelyik a karácsonyi misén a kis Jézus altatóját zengi; tisztelettel ad helyet a tudósnak, aki térdreborul az oltárszekrényke előtt; épülve nézi a hadvezért, a minisztert, a fejedelmi sarjat, aki alázattal térdel a gyóntatószékhez vagy az áldoztatókorlát elé. Bennük a napkeleti bölcsek mai utódait látja. A kemény, hatalmas férfiakat, akik Isten szolgálatában gyengédekké, meghatottakká magasztosulnak.

*

A hagyomány a történelemnél többet tud a három szent királyról. Az evangélium lapjairól hirtelen tűnnek elő és gyorsan tűnnek el. Ott csak erős hitükről, mely a csillagot követi, kitartó buzgóságukról és megható istenimádásukról van szó.

A legenda azonban életük további folyását is ismerni véli. Szerinte nehezen váltak el a kis Jézustól. Visszaindulóban egyre az eget nézték, mert azt gondolták, hogy a csillag, amely Betlehembe vezette őket, ismét előtűnik. Hiába nézték; az égi segítség Jézusig vezette őket, az utána következő utat maguknak kellett megtalálniok.

És megtalálták.

Elváltak. Mindegyikük a maga országa felé vette útját.

Gáspár forrongás között találta népét. Ellenségei felhasználták távollétét, felbujtogatták ellene alattvalóit. Ezek hallani sem akartak további uralmáról. Gáspár megtanulta Jézus jászolánál becsülni a békét és itt hallotta, hogy a jóakarat a lélekben csendes nyugalmat és boldogságot teremt. Nem ellenkezett, félreállt. Szegénységben, de lelki boldogságban élt tovább.

Menyhért új, Jézus jászolánál átformált lélekkel tért vissza trónjára. Üdvös törvényeket hozott, amelyek diadalra juttatták a szeretetet; de erős kézzel fékezte meg az igazságtalanokat is, akik az önzéssel próbálták leigázni a békességeseket. Országát naggyá tette és népe szeretete kísérte sírjáig.

Boldizsár Jézus hitére akarta téríteni eltévedt és a pogányság fertőjében vergődő népét. Sokan hajlottak is szavára, de főkép jópéldájára. A pogány papok azonban fellázították a bűn felé hajlókat. A csőcseléknek nem kellett sok biztatás, betört a királyi házba is. Boldizsár még ekkor is Jézusról szólt hozzájuk. A feldühödött tömeg azonban nem hallgatta meg, hanem megkínozta és meggyilkolta.

A három király háromfélekép végezte a hagyomány szerint életét. De mindegyik Jézus szellemében. Gáspár nem törődött a világgal, csak a lelkének élt. Menyhért küzdött és dolgozott élete alkonyáig. Boldizsár mindenét, még az életét is odaadta, hogy megnyerje a világot Krisztusnak.

*

A történelem háromkirálya bámulatunk és meghatódott tiszteletünk tárgya. Az erős férfi típusát látjuk bennük, az Istent imádó férfi földreborulását és felmagasztalt nagyságát.

A hagyomány háromkirálya tovább folytatta azt, ami a történelemben szép és nemes. A leborulást és imádást csak kezdetnek tartja, mert szerinte a férfi vallásossága élet és az életnek pedig tettekben kell valóságba szöknie. Ennek az életnek iránya, színezete többféle lehet, de mindannyinak értéket Krisztus szelleme ad. Bármerre halad, az állandó törekvésnek kell megnyilvánulnia benne, hogy Jézus lelkületében a szeretet és igazságosság útjain járjon.

Újesztendőnk

Irta: Virágh Andor S. J.

Épületek maradnak fenn a korokból, félig levert szobrok, piramisok, darabka kövek, amikhez hozzáképzeljük a nevető ajkakat, táncot, koporsót és a letört darab kenyeret. Milyen érdekes az, ami idegen. Olyan elbámult arccal tudunk nézni egy mongolra, vagy duzzadt ajkú négerre, mert érezzük, hogy a mandulaszemek mögött egészen más érzések és gondolatok lapulnak meg. A fáradt hétköznapok után szívesen megyünk a hegyek közé és ha már megszoktuk az otthoni gondolatokat és érzéseket, szívesen nézünk bele a Kelet furcsa és nekünk sokszor bizarr zűrzavarába.

Pedig itthon is találunk új gondolatokat, amelyek azért újak, mert régiek. A századok mellén mindíg változik a lélekzetvétel és éppen ezért mindíg van benne valami újdonság.

A mult esztendőben Szent István király nagy éve volt. Elmentünk a romokhoz, ahol ő imádkozott valamikor az oltár lépcsője előtt és éreztük, hogy az a néhány darabka kő és fennmaradt törmelék valami

régi, nehézveretű szellemet lehel. Mégis új, mert tud frissíteni. A mi vérünk modern vér, rohan és szereti a vad muzsikát, de szüksége van azokra a régi és nyugodt érzésekre, amelyek a szent király homlokáról omlanak széjjel. Éreztük a mult esztendőben, hogy az ezeréves lehellet más rohanást adott a vérünknek. Olyat, ami István király szívét dobogtatta.

Valahogy az esztergomi vár környékén és a Duna szigetén sátrak nőttek ki a földből, és Karádok, Szalókok, Vér-Bulcsuk itt táncoltatják a paripát és ott a vár ablakából kitekint két izzó szem. A nagy király nézi a rohanó víz folyását és a magyar arcokat és a magyar foltokat is ott a szívek mélyén, amikből talán fekete indák fognak kiszökni és belepik a vérrel szerzett magyar ugart és betemetik az ő legszebb álmait, amit csak a mi első királyunk tudott álmodni.

Régi magyar évek, régi magyar szívek, régi lázadások, régi vad szitok! — Igy volt valahogy akkor. Nehéz sors és nehéz gondok meredtek a nagy király elé.

A távlat idealizál; minél messzebb van valami, annál szebb. Voltak költők, akik sok száz év után néztek vissza a magyar multba és nem vették észre az izzadtságot a magyarok homlokán és azt sem, hogy nem volt minden olyan szép és festő vásznára való akkor régen. Az a fehér paripa, amit feláldoztak valahol a berkekben a táltosok, csak messziről olyan nagyon hószínű és olyan érdekes. Menjünk közel hozzá és akkor ránk mered a nagy tény, hogy őseink pogányok voltak. Ha a történelem hideg és mindent levetkőztető kezével tapintjuk meg a multat, akkor ráébredünk arra, hogy a régi magyar olyan ősi vonásokat őrzött a szívén és a sátrak közén, amit ma is megtalálunk a pogányoknál és a nomád népeknél. Nevek maradtak ránk: Ákos. A jelentése: Fehér Sólyom. Sarolta. Akkor úgy mondták, Sar-al-du, és azt jelentette, Fehér Menyét. Szóval megtaláljuk azt a rokonhangzást, ami felcsillan a nomád népeknél, és eszünkbe jutnak a gyermekkori indián-regényekben a Nagy Sólyom, az Erős Párduc. — Ez volt régen. Nevek, amiket kapott valaki, és a régi magyar feláldozta és őrizte a szent totemet a szerint, hogy mi volt a saját neve. Ős-kultusz, amely a tündérek és ártó szellemek között tiszteli a csodás állatot.

Történelmi bizonyítékaink vannak arról is, hogy Árpád fejedelem valószínűen megölte atyját, Álmost, a pogány szokás szerint, hogy atyjának ereje belé szálljon át. Itt megint eszünkbe jut a keleti nomád népek furcsa szertartása, amikor az újonnan megválasztott khagán, a nép vezére megöli az elődjét, hogy annak erejével és bölcseségével tudja vezetni népét.

Ez az erős összehasonlítás vajjon nem gyalázkodásféle-e? Dehát gyalázat-e, ha valaki a multról a történelem kijózanító kezével próbálja fellebbenteni a régi és szakadt függönyöket?

Éppen ez a történelmi látás magasztosítja fel István király alakját, mert azt mondja, hogy nagy pogány viharok felett győzött a szent király. Elég csak Koppány vezérre gondolnunk. Koppány nem volt a pogány vallás hőse, mert közönséges politikai lázadó volt. Benne is vadul folyt az ősi vér, és mikor trónt követelt magának, nem gondolt arra, hogy egy felszított forradalom megint szétpuhíthatja azt a magyar erőt, amelyet a Tarhosok és Tevelek után Gyejcsa fejedelem erős marka kezdett megint megacélozni és István király valóban keresztény keze fektetett biztos alapokra. Koppány nem látott tovább a fehér lónál és azoknál a birtokoknál, amik István kezén voltak és amiknek marháit a saját csordáiba akarta áthajtani.

István király alakja nagy, de az óriás alakja csak akkor tűnik elénk igazán, ha melléje állítjuk a törpéket. István király alakja akkor nő az égig, ha a háttérben ott van a fehér ló, a lázadók összeráncolt homloka, a táltosok utolsó nekifeszülése a kereszténységnek, amelyet István király a felhők fölé emelt. Hogy népünk pogány nép volt, történelmi tény, de hogy ez a pogány nép ezeréves hazát tudott alapítani a kereszténység által, az azt bizonyítja, hogy olyan vad erők voltak benne, amelyeket az Isten kegyesen nézett. Ezeket a vad erőket semmisítette meg a templomok zúgó éneke és a Krisztus szívéből kicsorduló új szeretet.

A régi magyar tehát pogány volt, mégis sok olyan vonás volt benne, amit az Isten szívesen vett a kezébe, hogy krisztusi arculattá formálja át.

*

Gondolatok és visszaemlékezések, amelyek kell, hogy újra és újra visszatérjenek a szent esztendő szentistváni tanításai közé, mert csak így lehet új és friss magyar jövendőt építeni.

A zörgős szekereknél bizonyosan kényelmesebb a puhán gördülő autó. Az aszfaltos út kétségtelenül modernebb, mint a fölhasított, göröngyös út. A régi magyarok zörgős szekereken utaztak, a mai magyar autón szalad. A régi pogány szív berkek közé lopódzott, ahol a táltos mutatott be áldozatot, de ez elakadt a vérbosszú nemzetirtó mezsgyéjén. Mert a folyton megújuló vérbosszú a családok és törzsek között pusztította a nemzetet. Szent István királynak erős kézzél kellett kiirtania ezt a vad pogány bogáncsot a szívekből. — De ma is vannak vad bogáncsok a magyar szívekben, mert ma is vannak pogány szívek, akiket ugyan elért a keresztvíz, de titkos utakon élik életüket és a modern pogány életet.

Olyan közönséges és elnyűtt szólásmódként hangzik az, hogy a kereszténység tudja megnemesíteni a szíveket. Olyan nagy igazság, hogy folytonosan és mindenki mondogatja és azért elveszti azt a meleg ízt, amit a nagy igazságok az első pillanatban rejtenek magukban. Ezt az igazságot is megpróbáljuk a törpék közé állítani, hogy az égig érjen. A törpék: a hamis igazságok. A púposak, a vakok, vagy amelyeknek kezük, lábuk hiányzik és éppen ezért nem igazságok, hanem csak ferde visszatükröződései a nagy és tiszta gondolatoknak. Olyanok, mint a homorú vagy domború tükör, amelyben a kecses fenyőnek nagy hasa nő és kerek valóságok égimeszelővé vékonyodnak.

Ilyen ferde igazságok, hogy szeretni kell az Istent és szeretni kell az embereket és tisztán kell élni,

de mindezt a spiritizmus sötét és homályos ördögtemplomában, amely a szépen prédikált és Krisztustól ellopott igazságok közé belevegyíti a lélekvándorlás ostoba gyermekmeséjét. Egyszóval: szeresd az Istent és ugyanakkor azt is hirdeti, persze rejtetten, hogy nevesd ki Krisztust, aki sohasem hirdette a lélekvándorlást, mert csak egyszeri meghalásról beszélt.

És lehetne itt még sok más újpogány fekélyt említeni. Azt, hogy százezrek nem születnek meg, pedig megszülethetnének, azt, hogy kenyértelen a koldus és a magyarságunk sokszor éppen olyan üres, mint a kereszténységünk is.

Igen: a kereszténység mentett meg minket, de a kereszténység fog megmenteni most is. Ha határozottan beszélünk, így fogalmazhatjuk meg ezt az igazságot: István kemény ököl volt, mely szétütött a konok pogány fejeken. Egyszóval: István rettenthetetlen volt, aki nem alkudott meg senkivel.

Szükséges, hogy a magyar jövendőnek is ez legyen az elinduló lépése. Megnemalkuvás és kemény ököl, amely először a saját szívére csap le, csak aztán próbál utat törni az őserdő vad fái között. Aki mély lelkiéletet akar élni keresztény alapon, azt jellemzi az elszántság minden gazzal szemben, mert ez kifejezett keresztény vonás. Hamis aszkézis az, amely édes buzdulásokba csordul ki, de nem markolja meg az életet.

Mi közöm hozzád magyar jövendő akkor, ha nem vagyok államférfi és nem vagyok politikus, hanem csak kis szürke robot-ember, aki félve számolja össze a havi kiadást és a hónap vége felé két tantusszal megy átszállójegy helyett, mert fogytán van a pénze. De azért mégis hérosz lehet, mert a keresztény aszkézis elszánt hőse, ha a mindennapi életben azt mutatja be, hogy egy keresztény gondolatot át tud hatni, egyet a sok közül, és ha egyet, akkor ezret is. Vagyis példa lesz, szent lesz, mert a kereszténység szenteket formál. Ha trónon ül, Szent Istvánnak hívják, ha zárdába vonul, Szent Margit lesz a neve és ha kint él a szürke életben, névtelen hős lesz, aki megélte a kereszténységet és meleg életté dolgozta át magában. A meleg pedig életet és jövendőt alakít...

Életünket sokszor elhibázzuk . . .

Irta: Dr. Schmiedt Béla

Sok igazság és sok megszívlelésre méltó megállapítás van az élet nótáiban. De különösen a népdalokban. Ez természetes is, hiszen a nótában és a dalban az értelem vitatkozik a szívvel, és az élettapasztalat viaskodik a vak érzelemmel.

Hogy a dalban mily szépen ragyog fel néha az értelem bölcsesége, annak igazolására a következő esetre hivatkozunk.

Szilveszter volt. A fáradt éjtszakában tompán kopogtak a cipők és csizmák. Jöttek-mentek a szórakozni vágyó emberek. A szobába beverődő hangfoszlányok vígságról hoztak hírt. Valaki magánosan baktatott. Jókedvű volt-e, vagy talán inkább bánatos? Nem sikerült megállapítanom. Nótája mindenesetre kétszínű papír, kétélű kard volt.

A következő szöveget dúdolgatta: Életünket sokszor elhibázzuk s mire belátjuk, már véget ér...

Felfigyeltem. A szilveszteri órajárás különös és mély tartalmat adott a nóta szövegének. Olyan volt ez a nótaszó a szilveszteri mámoros, duhaj világban, mint valami apokaliptikus figyelmeztetés, mint egy zarándok dala.

Gyorsan papírra vetettem a gondolatot és aztán töprengeni kezdtem rajta.

Ime, a világ is rájön arra, amit az Egyház a gyertyafényben hirdet: Térj meg a te Uradhoz Istenedhez!

Jó lesz még ma megtérni, mert ki biztosít bennünket arról, hogy a mienk lesz-e vajjon még a holnap is!

*

Halálra vagyunk ítélve!

Kezdjük tehát úgy az órát, a napot, a hetet, a hónapot és az évet, mint a szerényen kelő nap, amelyik mindíg napnyugat felé, a másik világ felé halad.

Tanuljunk a Valama-szigeti szerzetesektől.

Volt a régi cári Oroszországnak egy Ladoga nevű tava. E tó közepén van Valama-szigetke. Ezen a szigeten orosz szerzetesek éltek, akik valamikor hallatlanul nyugodtan élhettek az imának és önmaguknak, mert a cárok bőségesen elhalmozták őket ajándékaikkal.

A cár megöletése után kétségessé vált a sziget sorsa. Nem lehetett tudni, hogy vajjon a bolseviki oroszok maradnak-e a sziget tulajdonosai, vagy pedig átcsatolják azt Finnországhoz. Az előbbi eset megpecsételte volna a kolostor sorsát, mert a bolsevikiek nem szeretik az imát.

A sziget — szerencsére — Finnországhoz csatolódott. A szerzetesek tovább folytatták imádságos munkálkodásukat.

Különös és talán félelmetes az a mód, ahogy ezek a szerzetesek megünneplik az újévet. Újév előestéjén levonul az egész rendház a földalatti kriptába. A homályos teremben koporsók sorakoznak egymásmellett. Ugyanannyi durván összetákolt egyszerű faláda, mint ahány imádkozó hajlotthátú szerzetes.

Döbbenetes szilveszteri este ez! Mindegyik szerzetes letérdel először saját koporsója előtt, imádkozik, majd pedig néma csendben befekszik abba s tágult, nagy szemekkel nézi a kripta gyertyáinak imbolygását a hideg kőfalon.

Néma, csendes éjtszaka következik, amit az tesz még döbbenetesebbé, hogy éjfél felé elimádkozzák a szerzetesek valami csodás oroszos dallammal a — halálraítéltek imáját.

*

Ez a megható szertartás jut eszünkbe a nótaszóval kapcsolatosan. S nem túlozunk, ha azt mondjuk, hogy mindkét helyről — az utcáról is és a kriptából is — ugyanegy igazság kiált és zúg felénk: az élet halálra van ítélve!

Nem biztos itt semmi, csak a vég! Ezt vallja a dal is és ezt hirdeti az ima is!

Mindenütt a halálraítéltek zsonganak. Mindenütt a töprengők vonulnak. Mindenütt a végcél felé menetelnek és mindenütt az anyaföldde! egyezkednek.

Nincs maradandó lakásunk a földön!

Ki nincsen halálra ítélve azok közül, akik megszületnek? Ki meri biztosra venni, hogy túléli a mai napot, a hetet, a hónapot vagy az évet? Ki mer számítani a holnapi nap életlehetőségei között a szüntelenül követelt mea culpá-ra? A megtérésre? A megkomolyodásra?

Az élet nem lehet eléggé hálás a keresztnek és a Felfeszítettnek, mert az olyan levegőt áraszt az arcunkba, ami józanít és komolyít. Fölemel és bátorít.

A kereszténység csodálatos fényt vetít a Halál feje köré: a további élet, az örök élet fényét. Nagy jótétemény ez a fény. Világít. Eligazít és melegít. Ez a fény spirituális híd az élet két partvilága között: a testiség és a lelkiség között. Ezen az úton azonban csak egy irányban szabad haladni: a lelkiség örök világa felé.

Aki így utazik és mindíg hazafelé néző arccal dolgozik, az célba ér.

Tanuljunk meg tehát jól és helyesen élni!

Ne gondolja senki sem, hogy ennek az életnek első leckéje: a koporsóban való alvás.

Nyugágyon és szalmazsákon is átjárhatja az ember fejét egy komoly gondolat. Hiszen az élet komolysága nincsen sem szerzetesi cellába, sem koporsóba, sem csuklyába szorítva. Az élet komolysága nem más, mint az élet problémáinak vállalása, taglalása és megoldása. Ne féljünk ettől a munkától. Vállaljuk el őket már ma s ne hagyjuk őket holnapra. Hordjuk őket az ölünkben s ne dobjuk őket állandóan a hátunk mögé — másoknak.

„Majd holnap!" — zúgja a komolytalanok hada a sétányokon és az élet napos oldalán. Nos, — igen — hagyjunk holnapra is valamit, de nem ám a munkát és a komolyságot, hanem a léha könnyelműséget.

Hagyjuk a könnyelműséget holnapra.

Majd holnap — szórakozzunk, de ma dolgozzunk!

Majd holnap elégítsük ki az önzést, ma azonban hozzunk áldozatot!

Holnap majd megvesszük az ujságot, de ma előbb átlapozzuk az evangéliumot!

Ime, így kell kezelnünk a pillanatokat. S aki így cselekszik, aki ilyen elvvel nyúl a mindennél értékesebb jelenhez, az a jövő pillanathoz is biztosította már a komolyságot.

Tűzzük tehát az első helyre az élet nagy műsorán az eltávozás eshetőségét és a sorból való kiállítás végzetes lehetőségét. Lépjünk mindíg azzal a gondolattal a napok, hetek, hónapok, évek — vagyis az események — futószőnyegére, hogy talán az lesz a mi utolsó szereplésünk.

Ez a gondolat meg fogja termékenyíteni az életet!

*

Ez az eszme gyümölcsöt terem.

Ez az eszme műsorra hozza életünkben az istenszeretet és egyházszolgálat két nagy műsorszámát. Ez a szeretet és szolgálat béleltté fogja tenni az ember életét.

A szeretet és szolgálat melegít! Jókedvet, jóérzést, lelkiismereti nyugalmat ad.

A szeretet és szolgálat boldogít! Mosolyt és örömet varázsol a nappali küzdelembe és békés álmot terít a párnánkra.

Ez a szeretet és szolgálat még mást is hoz nekünk. Üdvözít minket. „Tudjad, — mondja Jézus, Sirák fiának könyve — hogy közel vagy a halálhoz, mert tőrök közepette jársz és bajthozó fegyverek felett sétálsz!" Nos, a szeretet és szolgálat szelleme komollyá tesz bennünket ebben a tragikus helyzetben s meg fog óvni minket attól a nagy gyötrelemtől és fejfájástól, amit a komolytalan ember ezzel a vallomással kiált világgá: Életünket sokszor elhibázzuk s mire belátjuk, már véget ér...

„Zúg majd a hullámzó kalász . . .“

(Az Epifánia víziója)

Irta: Wimmer M. Anzelm O. S. M.

Háromkirályok napján ünnepeljük Krisztus megjelenését és megdicsőülését.[1] Az ünnep színekben gazdag, ragyogó liturgiája, amely még manapság is magán viseli keleti származásának minden jelét, méltó keretbe állítja Krisztus, a betlehemi Kisded földi megdicsőülését.

Ennek a keretnek, hogy úgy mondjam, legszebb és legkifejezőbb alkotóeleme a 71. zsoltár, amely Salamontól, a nagy és bölcs királytól származik.[2]

E zsoltárban a nagy király prófétai látomása bontakozik ki szemeink előtt és odaállít minket a betlehemi Kisded elé, hogy a Gyermekben necsak a gyermeket, az éjtszaka szelíd fényében necsak a külső, emberi történést lássuk, hanem a megtestesült Istent, a beteljesült Igéretet, a nagy Csodát, amelyet az Isten művelt, hogy jóvátegye az ősvétek keserű következményeit.

Salamon víziójában, amelyben átlátott az istenséget elrejtő emberi természet fátyolán és amelyben megnyilvánult előtte a Gyermek-Megváltó dicsősége, hármas motívum csendül fel, amely meggyőző és elragadó művészettel domborítja ki a Megváltó jászolából felfakadó Új-Idő minden elképzelést felülmúló és minden elvárástól eltérő jellegét.

*

Az első motívum már az új időnek, az idő teljességének, a Beteljesülés valóságának kellős közepébe állítja a szemlélőt.

Az ószövetség szűk kerete, amely a kínai nagy fal módjára fogta körül az egy Istenbe vetett hitet és az igaz Isten-fogalmat, hogy teljes exkluzivitással zárja ki az Izraelt körülözönlő pogány világtól, megszűnik, a fal meghasad és porba hull. Az út szabad. A pogány világ mint gondolat, kultúra, összességek és egyének sorsa áthömpölyög az immár védtelen, évezredeken keresztül elzárt területen, az egy igaz Isten birodalmán.

Ez a „népáradás“, ez a korlátlan beözönlés nemcsak hogy nem volt képes felszívni az Isten országának a lényegét és így küldetésének valóságát megsemmisíteni, hanem ellenkezőleg: elősegítette, megvalósította a megvalósulást. A pogány világ behatolt az egy igaz Isten kinyilatkoztatásába, beleszorult az ő birodalmába, megismerkedett az ő gondolatvilágával és belekapcsolódott az örök igazságba. Ami annyit jelent, hogy átalakult, megváltozott, alkalmazkodott, átszellemült, megnemesedett, megtisztult és odatalált az Istenhez, aki után, talán sokszor öntudat alatt, oly hévvel vágyakozott. Az Isten országa felszívta a pogány világot, átalakította saját hasonlatosságára, közös nevezőre hozta a legellentétesebb és a fajilag legkülönbözőbb kultúrákat, elsímította az érdekkülönbözőségek ijesztően mély szakadékait, tehát megváltotta a világot és megvetette a Gyermek világegyházának el nem mozdítható, sziklaszilárd alapját.

A salamoni vízió azt is mondja, hogy ez a folyamat, a beözönlés tovább tart, nincs időhöz, századhoz, korszakhoz kötve, mert végigárad az egész történelmen mint azoknak a népeknek és nemzeteknek a nagy zarándoklata, amelyek a csillag járását követik, hogy odataláljanak a betlehemi Kisdedhez, akinek fényes epifániája, megdicsőülése örökké vonzza és arra készteti őket, hogy az önátadás ajándékával hódoljanak Neki.

És ottfeledkeznek Nála, mert nem volnának képesek visszatérni abba a ködös homályba, amelybe végre beleragyogott a Kisded világossága és amelyben évezredeken keresztül sínylődtek.

Ezt a folyamatot a zsoltár következőképen énekli meg:[3]

„Trónolni fog tengertől-tengerig,
A folyótól a földhatárokig[4]
A szerecsen térdet hajlít elébe,
S a földet nyalja minden ellensége.
Tarzis királyai és a szigetlakók[5]
Ajándékokat hoznak hódolatra,
Sába és Séba királya adót.[6]
Hódol neki a föld minden királya
És minden nemzet őt szolgálja.“

Azt hiszem, hogy a világegyháznak, amely a megváltó Gyermek remekműve, az egész földre kiható és minden emberfajt magához ölelő kiterjedését művésziesebb és kifejezésteljesebb formába önteni már alig lehet. És ez is bizonyítja a Szentírásnak kimeríthetetlen gazdagságát és költői szépségét.

*

Az ebben a zsoltárban felcsendülő második motívum az Ige megtestesülésének a világra való, minden

[1] Epiphania.
[2] Miller O. S. B., Die Psalmen Freiburg, Herder, 1937. 219. oldal.
[3] A fordítás Sík Sándortól van.
[4] A „folyó“ alatt egyesek az Eufrátot, mások a Nilust értik. A két tenger a Földközi-tenger és Indiaióceán, a határok az északi, déli, keleti és nyugati földhatár, ami a földkerekséget jelképezi.
[5] *Tarzis* egy spanyolországi főníciaiakból álló kolónia volt; királya jelképezi a Nyugat hódolatát. A *szigetek* alatt itt a Közép-tenger szigeteit kell érteni.
[6] A *sábabeliek* észak-arab néptörzs voltak, amely főleg kereskedelemmel foglalkozott. (A híres „Sába királynője“ is ehhez a törzshöz tartozott.) A *sébabeliek* pedig chamita néptörzs voltak, amely a Vöröstenger nyugati partjain lakott. A két király által a Kelet hódolata van jelképezve.

nyomort enyhítő és minden ellentétet kiegyenlítő befolyását énekli meg klasszikus rövidséggel.

Az ellentétek és a nyomukban keletkező, az elviselhetetlenségig felfokozott feszültség Izrael népközösségét sem kímélte meg, de legnagyobb kihatással a pogány világra volt. És hogy az élet szürke valóságában ez mit jelentett, azt tudjuk a történelemből, a különböző korszakok és kultúrák irodalmából. Azt is tudjuk (ugyanezen források révén), hogy az enyhülés, a szabadulás, a megoldás és a boldogság után való vágy különösen a pogány kultúra lelkiségében játszott nagy szerepet, amely egyébként arra szolgált, hogy ezt a magasfokú kultúrája és sok esetben mérhetetlen gazdagsága ellenére is kegyetlenül megkínzott és reménytelenül szenvedő világot előkészítse a Megváltó eljövetelére és megteremtse benne azt a termékeny talajt, amely az Igét, az isteni örök igazság vetőmagját nemcsak befogadni képes, hanem ki is termeli belőle mindazt a gazdagságot, amely oly elgondolhatatlan mértékben van meg benne.

A Zsoltáros, ebben az esetben a bölcs Salamon, aki mint a zsoltár bevezető része is bizonyítja,[7] oly nagy mértékben vágyakozott az Isten országa után, elragadóan szép vízióban látja meg, a megkínzott pogány világ nemzetei sokaságának tarka felvonulását, amelynek a végcélja az isteni Gyermek. És a Zsoltáros lelkében meglátja azokat a kegyelmi ajándékokat, amelyekkel az üdvözítő Gyermek a nemzeteket elhalmozza, hogy így enyhítse a feszültséget és kiküszöbölje az ősvétek nyomában fakadt szenvedést.

Ebben a részben, amelyet minden túlzás nélkül nevezhetünk a hegyibeszéd ószövetségi vázlatának, már az új, krisztusi idők üdítő és éltető szele viharzik felénk, az a tisztító, de sehol sem romboló szélvihar, amely bacillusokat öl, miazmákat távolít el, hogy éltető atmoszférát teremtsen.

Mily gyönyörűen vázolja a Zsoltáros a szegények boldogságát, akiket az Üdvözítő kiszabadít a szívtelenek karmaiból, a gyengék ujjongását, akiket a Megváltó megvéd a kapzsi hatalom túltengései elől, az uzsora áldozatai hálaadását, akiknek az Istenember új életlehetőségeket nyujt. Mennyire megható azon megjegyzés, amely mindezen kegyelmet az egyedül helyes megvilágításba helyezi, mert rámutat arra, hogy Jézus Krisztus mindezt azért teszi, mert előtte „drága az ember vére!"

Végre eljött valaki, aki megbecsüli az emberi vért és ez a valaki az a betlehemi Gyermek, aki később mint érett férfiú nem átallotta saját vérét az utolsó cseppig kiontani, hogy megvédje az emberi vért mindenfajta visszaélés ellen! Végre valaki, aki nem hurcolja az egyeseket a vérpadra, aki nem hajszolja a nemzeteket a tömeggyilkosságok nemtelen őrületébe, aki ha vért ont, csak a saját vérét áldozza fel az Atyának engesztelésül.

Mindezt utánozhatatlan színpompában állítja elénk a Zsoltáros örökké ifjú költészete:

„Mert ő megmenti a gyötört szegényt,
S az árvát, akit senki sem segélt.
Ügyefogyottat ő kímélni fogja
És a szegények lelkét ő pártul fogja.
Az erőszaktól lelküket kiváltja,
Mert az ő vérük ő előtte drága."

Ezen igazságok világosságában könnyen megértjük a népek Krisztushoz való vándorlását és azt a történelmi valóságot, hogy mindazok, akik odataláltak Hozzá, Tőle már nem tudnak szabadulni, mert nincs olyan ember vagy nemzet, amely ha egyszer Krisztus világosságával töltekezett, vissza tudna térni a tévely ködös sötétségébe.

*

Az Ige megtestesülése nemcsak az emberekre hat ki. Megérzi és élvezi azt az egész természet. Szent Pál finom lelkiségével és páratlan éleslátásával ezt hamar észrevette és azért említi a rómaiakhoz írt levelében, hogy az egész teremtés mennyire vágyakozik, „Sóhajtozik és vajúdik"[8] mondja az Apostol, a megváltás után. Mert az eredeti bűn nemcsak az emberben bontotta meg az Isten eredeti tervének megfelelő csodálatos rendet és harmóniát, az ő átokdús hatása kiterjedt az egész természetre, amelyen egyébként meglátszik, hogy valami nincs rendjén, hogy valami ebben az egyébként zseniális szerkezetben eltörött.

A megtestesült Ige, a csodálatos Gyermek ezt is rendbehozta. Az ő születése a megbolygatott természetet is megnyugtatta és neki is visszaadta az elvesztett harmóniát.

A Zsoltáros ezt a beteljesülés előtt már évszázadokkal meglátta és remek himnuszba összefoglalva énekelte meg az együtt megváltott természet felszabadulását, örömujjongását, az eredeti rendhez való termékeny visszatérését:

„S bőséggel száll a termés
A földre és hegyekre,
Zúg majd a hullámzó kalász,
Mint Libanon rengetegje.
S a városon az emberek
Virágzanak, mint réten a füvek.
Az ő neve örökké megmarad,
S neve tovatenyész, amíg a nap ragyog,
És minden népek áldják
És benne boldogok!"

A megváltott természet együtt ujjong a megváltott emberiséggel és e kettőnek a hálaadó himnusza örök-től-örökké száll a mennyek felé, hogy megdicsőítse azt, aki gyermekké lett, hogy mi boldog emberek, az élet teljessége értelmében érett „felnőttek" lehessünk.

*

A betlehemi Gyermek dicsőségét szemléltük a Zsoltáros, a bölcs király prófétai éleslátásával.

S megértettük a Gyermeket, aki kinyilatkoztatta magát nekünk, átéltük epifániáját, a történelemben való folytonos megnyilvánulását.

Egyszóval megértettük őt.

S ez a mi Epifániánk, Krisztus dicsőségének megnyilvánulása a mi lelkünkben.

[7] A zsoltár bevezető és befejező részével helyszűke miatt nem foglalkozhatunk.

[8] Róm. 8, 22.

Hivatás és erkölcs

Irta: Dr. Petró József

A szemináriumi küszöbtől a szentelési oltárig hosszú az út. Az oltárgyertya lángjától azonban már messziről kigyúl az ifjú szíve, s elindul a küzdelmes úton. Ám útközben három síkon kell próbát kiállania.

Az első **a jogi szabályok síkja.** Nem szentelhetők — hangzik a hivatalos Egyház szava — a szellemileg hibásak, a beteg testűek, a botrányos életűek stb. (V. ö. Utunk, 1938 dec.)

A második **az erkölcsösség síkja.** Pap csak az lehet, aki az Urat az erényes élet útján követni tudja.

A harmadik **a lelkiéleti sík.** A lelkiismeret titokzatos birodalma. Ide csak a lelkiatyának van bepillantása. Erről a síkról feljegyzések nem készülnek.

Az alábbiakban — a második síkon — a papi vagy szerzetesi hivatás és az erénygyakorlatos élet összefüggéseit vizsgáljuk. Kérdezzük: erkölcsös élet szükséges-e a hivatáshoz, és viszont az erények mennyiben lehetnek a hivatás biztosítékai?

*

Prohászka mint spirituális így intette növendékeit: „Az emberek nem betűt és elméletet, hanem **embert akarnak látni,** hitből élő embert. A liliom a kertben több, mint valamennyi botanikus rendszer; a madár az ágon több, mint az egész zoológia, izom- és hártyaszövettan, mert **ez valóságos, igazi élet.**"

Mennyi elméletet szív fel magába a papnevelő termékeny csendjében az élet szellemi harcaira készülő ifjú teológus! Szellemi erőfeszítésének gyors iramában azonban nem szabad elfelejtenie, hogy a modern világban is a keresztény igazságok leghatásosabb apológiája maga a tiszta, erényes, szentéletű pap.

Erkölcs és papi élet, erény és hivatás tehát szorosan egymásba folyó, szervesen egymásból élő valóságok. A papnak ugyanis, mielőtt ajkát kinyitná, erényeinek fáklyafényénél kell a nyomor és a bűn ingoványaiban vergődő embertársaknak utat mutatnia.

A hivatáshoz ennélfogva nem elég: erős egészség, megnyerő külső, szép hang és jeles bizonyítvány, hanem elengedhetetlenül szükséges az erényes életre való képesség és az arra irányuló készség is.

A papi hivatásnak tehát erről az oldalról is lehetnek komoly akadályai. Sőt a tapasztalat szerint éppen az erkölcsi természetű hibák és mulasztások szokták a papi hivatás kifejlődését legelsősorban hátráltatni, vagy akár egészen meg is akadályozni.

XI. Pius pápa az 1935 dec. 20-án kiadott apostoli körlevelében — a katolikus papságról szólván — részletesen kifejti, mik a papi hivatásnak leglényegesebb elemei, elengedhetetlen feltételei. Az erkölcsi feltételekre vonatkozólag így ír: „Aki a fegyelmet és engedelmességet nehezen szokja meg, a jámborságra kevésbbé hajlamos, nem szereti a munkát és nem érdeklődik a lelkek üdvössége iránt; aki az érzékiség iránt fogékony és hosszú tapasztalatban nem mutatja képességét az ellenállásra,... az nem született arra és nem alkalmas arra, hogy a szent papi rendet felvegye." („Ad catholici sacerdotii" enciklika. Szent István-Társulat. 53. l.)

Ezek a szavak nemcsak tanítást, de irányítást és utasítást is adnak. Indokolt dolog tehát, hogy a felhozott eseteket egyenkint megvizsgáljuk. Előrebocsátjuk, hogy a pápai körlevél ezeket az erkölcsi hiányokat valósággal születési hibáknak tartja, vagyis az ilyen jelentkező „nem született arra", hogy pap legyen.

Ebből következik, hogy ezek az erkölcsi bajok leginkább csak akkor lesznek a papi hivatás elháríthatatlan akadályai, ha nem pusztán lelki vagy szellemi hibák, hanem **valami testi rendellenességre vezethetők vissza.** Következik továbbá az is, hogy ezeket a hibákat neveléssel megszüntetni nem lehet. Itt csak az alkalmatlanságot, illetve a hivatás hiányát lehet megállapítani.

1. **„Aki a fegyelmet és engedelmességet nehezen szokja meg."** A pápai körlevél e szavai bizonyára nem valami kisebb szabálytalanságok gyakori megismétlődésére vonatkoznak, hanem csak a fegyelmet nem tűrő, öntelt, összeférhetetlen, izgága természetű embereket akarják távoltartani az egyházi szolgálattól. Az ilyenek valóban nem is alkalmasak a hívek lelki vezetésére, sőt ha mégis papokká lesznek, igen nagy károkat is okozhatnak. A nélkül ugyanis, hogy hibáikat valaha is be tudnák látni, terhükre lehetnek híveiknek és feletteseiknek egyaránt. Miattuk talán kiürülnek a templomok és szétrebbennek az egyesületek. Az ilyen túlfeszített idegzetű emberek ugyanakkor, mikor összeveszítenek mindenkit a helységben vagy a szerzetházban, önmaguknak vannak leginkább terhére. Legtöbb esetben megállapítható róluk, hogy rossz természetük örökésnek, alapjában elhibázott nevelésnek, vagy esetleg az idegrendszer betegségének a következménye.

2. **„Jámborságra kevésbbé hajlamos."** A pap „Isten embere". Életének főcélja Isten szolgálata. Aki láthatólag unottan végzi vallási gyakorlatait, azokat elhagyja, lebírálja, az nem alkalmas a papi szolgálatra. Mint ahogy félénk ember nem való katonának.

Mikor azonban a „jámborságra való hajlam"-ról beszélünk, nem szabad szem elől tévesztenünk, hogy a vallásos élet lelki alkata és külső tünetei **erősen függő viszonyban vannak az egyéni hajlandóságoktól, a vérmérséklettől.** Másképen vallásos a magyar kispap, mint pl. az olasz vagy a német teológus. A tiszta-

parti akácfák alatt felserdült, napbarnította, keménykötésű magyar fiúnak idegen a francia kispap légies gondolat- és érzésvilága s ennek megfelelő vallásossága. De magyar és magyar között is mennyi különbség van! Amit az egyik meg tud tenni, azt nem lehet megkövetelni a másiktól vagy mindegyiktől. „A kegyelem feltételezi a természetet", szoktuk mondani. A természet pedig más és más. Ki tehet arról, hogy a fuszulyka jobbfelé, a kóró pedig balfelé kúszik fel a karóra. Éppen azért a „jámborságra való hajlam"-ot egyénileg kell mindenkinél megállapítani és elbírálni. Másrészről a magyar temperamentumot nem tarthatjuk a lelkiéletre alkalmatlannak, s azért a tunyaságot, érzéketlenséget, fásultságot ne írjuk a „magyar józanság" számlájára.

A vallásosság terén előfordulhatnak olyan lelki betegségek is, amelyek ha nem is föltétlen biztos akadályai a hivatásnak, de legalább is kétségessé teszik azt.

Ilyenek pl. **az aggályosság** egyes esetei. Lelkiéletre törekvő fiatalembereknél kisebbmérvű aggályosság gyakran előfordul. Ez azonban könnyen gyógyítható és csak a lelkiismeret finomságának a jele. Ha azonban az aggályosság már erősen ideges alapon jelentkezik, vagyis ha megállapítható, hogy ez a baj inkább a gyenge szervezetnek kihatása a lélekre, akkor már a szentelésben való részvételt mindkét részről nagyon meg kell gondolni.

3. **„Nem szereti a munkát és nem érdeklődik a lelkek üdvössége iránt."** Úgy a papi hivatás lényege, — t. i. a másokért való élet — mint Isten szeretete fáradhatatlan munkakészséget követel az Úr szolgájától. Az Actio Catholicá-nak sikere is elsősorban a papság apostoli önátadásától függ. A pápai körlevél méltán kívánja tehát, hogy a munkától húzódozó s főleg a lelkipásztori tevékenység iránt nem érdeklődő fiatalemberek szentelésre ne kerüljenek.

De a szorgalmas tanulásnak és a sokoldalú önképzésnek a másik végletbe sem szabad átcsapnia, ahol t. i. **a lázas munkálkodás a vallásos életet háttérbe szorítja.** A pápa így inti a papokat: „Súlyos és veszedelmes tévedés volna, ha a pap hamis túlbuzgóságtól elragadtatva elhanyagolná saját megszentelését, hogy egészen belevesse magát papi tisztének bármennyire dícséretes külső munkáiba. Ezzel kockáztatná saját örök üdvösségét..." A papnövendék sem merülhet el a tanulásba, önképzésbe annyira, hogy ne maradjon ideje imádságra, lelkiolvasmányra és általában a vallásos gyakorlatok buzgó végzésére. Az a fiatalember pedig, aki — hivatásos kötelességeit csak nagyjából végezve — minden idegszálával a profán irodalomért, zenéért, politikáért, sportért, technikáért, utazásokért, nyelvtanulásért rajong, — inkább világi pályára kapott Istentől kedvet és hivatást.

4. **„Aki az érzékiség iránt fogékony és hosszú tapasztalatban sem mutatja képességét az ellenállásra."** Az erkölcsi alkalmasságnak legfőbb jele és legelfogadhatóbb biztosítéka az a tartós ellenállás, amellyel a papi vagy szerzetesi életre vállalkozó egyén a test és vér küzdelmében megállja a helyét. A papi életnek legszebb dísze ugyanis a szent tisztaság.

Az Egyház latin szertartású papjaitól nemcsak a nőtlen életet, vagyis a családi életről való lemondást, hanem mindazon vágyaknak és érzelmeknek elhárítását is megkívánja, amelyeket a Teremtő a családalapítás céljából helyezett az emberi szívekbe. Aki ezt az áldozatot nem tudja meghozni, annak le kell mondania az oltár szolgálatáról. Skander bég kardjához Skander bég karja is kell. A szemináriumi évek alatt van ideje és módja minden papnövendéknek magát megfigyelni és számot vetni lelki képességeivel.

Egész biztos jele a hivatás hiányának, ha valaki ebben a dologban nem érzi magát elég erősnek. Igaz, senki sem ígérhet magának kitartást, ha csak az emberi akarat erejére támaszkodik. Csak Isten természetfeletti kegyelme adhatja meg a gyönge embernek a teljes megtartóztatás sikerét. Vannak azonban esetek, amikor a kegyelmi eszközök használata mellett sem sikerül ezt a célt elérni. Ezt Szent Pál is említi. Mikor ugyanis az Apostol a szűzességről, annak magasztos voltáról ír, ezt jegyzi meg: „Ha valaki nem tudja magát megtartóztatni, kössön házasságot, mert jobb házasodni, mint égni." (I Kor. 7, 9.) Ugyanezt kell mondanunk annak a papnövendéknek is, akinél a természetes és természetfeletti eszközök nem elegendők, hogy ebben a parancsban megállja a helyét. Isten máshová hívja.

*

Az erényekben gyönge vértezetű ifjút beleengedni az élet harcába, hol minden papra ezer veszély leselkedik: **„Valóságos kegyetlenség,** mondja a pápai körlevél, mégpedig nemcsak az Egyházzal szemben, hanem magával az ifjúval szemben is, aki pályát tévesztve, az örök üdvösség kockázatával magának és másoknak ártalmára lesz." A pápa kéri a gyóntatókat is, hogy az ingadozó lelkű papnövendékeket vegyék rá az önkéntes kilépésre, és idézi Liguori Szent Alfonz szavait: „A gyóntató rendszerint akkor szolgálja legjobban a gyónók érdekeit, amikor szigorúbban bánik velük, s ellenkezőleg, akkor kemény velük szemben, amikor gyöngének bizonyul." Villanovai Szent Tamás a kelleténél enyhébb gyóntatókat kegyetlenül kegyeseknek nevezte.

A hivatás nem pusztán az erkölcstelenség leküzdését kívánja, hanem fennkölt, magasbanéző erkölcsösséget is feltételez. A pap lelkiélete az evangéliumi istenország foglalata. Ezt kívánja papjaitól az Egyház. Ha a hivatás magasztosságára és veszélyeire gondolunk, szinte a mózesi törvényhirdetés mennydörgését és villámlását idézzük meg, mikor törvénykönyvében az Egyház hirdeti: „A klérus tagjai tartoznak a világiaknál szentebb belső és külső életet élni s a világiaknak erényességben és jócselekedetekben példát adni." (Can. 124.) Krisztus maga gondoskodik arról, hogy az Egyház szent legyen papjaiban.

„Szentek legyetek! — kiáltja XI. Pius pápa az egész világ papjai felé — mert az életszentség annyira fontos, hogy **nélküle a többi lelki kiválóságok teljesen erőtlenek, míg egyedül vele** — minden más kiválóság nélkül — csodákat lehet művelni."

Dicsőség! . . . Békesség! . . .

Irta: Melau Ferenc

Csodálatos éjtszaka volt az! A földnek méhéből virágok fakadtak, a fák mélyéből rügyek feslettek s méztől harmatoztak az egek. Szél sem volt, levél sem lebbent, csendben jártak a csillagok az égen s az emberek álmodták a régenvárt aranykort, amikor együtt legel majd a farkas és a bárány.

S akkor a nagy égi csendességben angyalszárnyak suhogása hallatszott s a szeráfi hárfák fínom húrjairól aláharmatozott a karácsonyi szózat: „Dicsőség a magasságban Istennek és a földön békesség a jóakaratú embereknek!"

Ebbe a szózatba beleremegett a föld... Mert a karácsonyi szózat az Egek Urának diadalmas üzenete volt a világ lelkéhez és a Megváltó meleg, áldott programmja az ember földi és örök boldogságának kiteremtésére. Ez a csodálatosan zengő s újszerűen csengő angyali himnusz librettójában oly örökszépségű és érvényű igazságokat hordoz, amelyek a lelki, a kulturális és a szociális élet Isten-rendeléssel és Krisztus-vérrel megépített alappillérei.

A karácsonyi szent csodának első komponense: — Isten dicsősége.

Eddig is volt dicsősége az Úrnak... De eddig csak az ég csillagai és a természet vak erői hirdették az Isten dicsőségét. Ezen az éjtszakán azonban leszállnak az ég angyalai a földre, Betlehem pusztáját varázslat ejti meg és a puszta horizontja világleadó lesz, ahol az angyalok az Isten speakerjei. Ezen az éjtszakán minden ember-lélek tiszta zengésű hangszóróvá válik és öntudatos hittel, szabad akarattal, örömteli szívvel úgy hirdeti szépen: — Dicsőség neked, csodálatos Isten!...

*

Mikor ősidőben szavára lesett a vad vihar, mikor tanítását az egek kibeszélték, — az égig akart érni Babylonban az emberi gőg. Templomok ormáról, piramisok tetejéről farkasszemet néztek vele Egyiptom istenei s vetélytársaktól népesült be Hellasban az Olympos. De ma, karácsonykor jászoltrónja elé hódolni jön az ember messze napkeletről. Ledőlnek eléje Egyiptom bálványai, leszállnak trónjáról Hellas istenei s a Gyermek uralkodik mindenütt, mint isteneknek-embereknek atyja...

Dicsőség a magasságban Istennek! Nem isteneknek, hanem az egy, igaz Istennek! Cseng-bong a szózat végig a nagy világon és úgy hirdeti mint égi igazságot: „Én vagyok a te Urad, Istened. Idegen isteneid ne legyenek...!" Nincs faj-isten, Hadúrvagy Wotan-kultusz. Nem szabad Bacchus tiszteletére észbontó részegeskedésben fetrengeni, Venus kedvéért gerincsorvasztó paráználkodásban kéjelegni, vagy bármelyik szenvedély-isten rabszolgaságában bűnt bűnre halmozni. Nem szabad! Mert csak egy Isten van! Dicsőség az Istennek!...

Ezért a tanért angyalok szálltak le az égből, apostolok és vértanúk vére harmatozza be az emberi lelkeket. És ez még nem elég!... Isten Fiának halála kellett, hogy az emberiség kisiklott expressze visszataláljon végre az egy igaz Istenhez s az emberi lélek benyisson halkan a betlehemi barlang rozzant kis ajtaján, ahol térdre kényszeríti frissen kapott kincse a — Hit...

A karácsonyi szent csodának másik komponense: — az ember békéje.

Mint mélyzengésű, tiszta harangbúgás zengett bele a nesztelen éjtszaka puha csendjébe az új és örvendetes evangélium: „Békesség a földön a jóakaratú embereknek!" S mint egykor a büszke Jerikó magas falai a harsonák szavára, úgy omlott le lassan a kevély gazdagok, koszorús hatalmasok és — a lenézett, megvetett, jajos életű, szegény proletárok milliói között az ember-szívvel emelt roppant ellentét. S az így támadt résen, az égbenyíló kis ablakon át a Gyermek mosolyától, az ezüstharang elzsongító melódiájától megbűvölt lelkek egymásra mosolyogtak, a puha és kérges tenyerek egymásba simultak és az emberek hallották és vallották, hogy mindnyájan egy Atyának vagyunk a gyermekei. „Mi Atyánk, ki vagy a mennyekben...!" Kicsinyek és nagyok, törvényszerzők és törvény ereje alatt roskadozók, koronás fők és rongyos koldusok, milliomos kevesek és nincstelen milliók — mind-mind szeressék egymást, mert mindnyájan testvérek vagyunk! A mennyei Atyának kedves gyermekei! Testvérek pedig nem lehetnek egymás rabszolgái. Mind szabadok vagyunk. Egyformán éljük az Isten iránti engedelmesség büszke szabadságát. Csak így lehet békesség az emberek között. „Békesség a földön a jóakaratú embereknek!..."

*

S szent karácsony-estén emberszívekből arcus triumphalis piroslott fel égőn a világ lelke fölé s alatta bevonult szép szelíden az Úr az emberek közé, hogy mindenkit meghódítson. Nem a kard élével, hanem a legnagyobb erővel, amely — a Szeretet!...

Liliom a Nyulak-szigetén

Irta: Pintér József

Vérzivataros idők talajából nőtt. A tatárjárás nyomai éktelenkedtek még mindenütt Magyarország testén. Felgyujtott falvak pernyéje szállt az égen. Szörnyű viadalban elesett hősök és kardélre hányt védtelen emberek hulláin farkascsordak és keselyűk marakodtak. Szerencsétlen vének, tépett asszonyok, éhes gyermekek földönfutó hada bujdosott az erdők rengetegeiben, mocsarak nádasai közt, barlangok sötétjében. Csontjaikra rászáradt a piszkos bőr s rajta a kolera szederjes foltjai virultak. Fojtogató, súlyos csend feküdt a magyar rónán és életén.

Ennek az országos gyásznak némaságában élte gyermeksége szent idejét Egyházunk gyöngye, magyarok Margarétája. Előbb a veszprémi, majd a nyulakszigeti dominikánus apácák klastromában. Itt készitettek lelkének olyan televényföldet, amelyben kivirithatott a liliom. Csak huszonnyolc évet élt a királykisasszony, — de talpig fehérben, a szüzesség öntudatának és felsőbbrendűségének homlokdiszével. Emléke nem porlódott bele az idő szakadékába. Ma is a tökéletesség sugárzásában ragyog. Tündöklő fényirása az Isten rabságába esett életnek.

*

Szent Ágoston azt mondja: „Tökéletesség annyi, mint semmi kivánság." Ez pedig a testi vágyak keresztrefeszitését, a földi javak elhagyását és a beteges önszeretet elölését jelenti. Árpádházi Boldog Margit igy élt.

Szent tisztaságú lelkében mindig undorodás volt a visszhang a test csábító szavára. S hogy ez minél kevesebbet ágaskodhassék, ezért ostorokkal szántott rajta véres barázdákat s nyugtalanságait ciliciummal üldözte. Forróságát pedig szigorú bőjtökkel hűtötte. A szüzességről azt tartotta, hogy az tökéletes áldozat és fogytanélküli önsanyargatás Azt akarta, hogy az ösztönök lázadozása helyén égi vágyak nyujtózkodjanak. Nem is érte soha mocsok lelkének patyolatját. Mert nem engedte, hogy a szive félrevezesse. Nem kivánt földi ember asszonya lenni. Krisztusnak volt jegyese; a hozzá való hűséget holtig őrizte.

„Igen szeret vala élni szegénységben" — irja róla a krónikás. Sok bánatot jelhőzött lelkére az a tudat, hogy király leánya volt. Ennek a méltóságnak gyökereit szaggatta ki, mikor a konyhában mosogatott, padlót súrolt, fát hordott. A nehéz és türelmetlen betegek kiszolgálása volt legkedvesebb foglalkozása. Maga részére nem kivant egyebet, mint azt az örömet, hogy másokkal jót tehessen. Királyi szülőitől kapott ajándékait mindig szétosztogatta a szegények között. Neki csak szakadozott saruí, ócska fátyola és foltos ruhája volt. Fekvőhelyül is egy gyékényen csak egy kisvánkost használt.

Nagyon szerette az Úr Jézust és sirt, valahányszor a keresztre nézett. Krisztusért vállalt aszkézisének keserű izét sápasztó és átvirrasztott éjtszakák imádságai édesitették. Ilyenkor teregette ki Jézus előtt királyi apja és István bátyja közt dúló családi harcok miatt vergődő szive bánatát. Kisebbitő szó, vagy csipős megjegyzés sohasem hagyta el ajkait. Alázatosságban rajta túlteni senki sem tudott. Isten rabjává lenni: ehhez nagyon sok türelme volt. Cseh királynévá lenni: ehhez kevés kevélysége volt.

„Boldog élet az önmegtartóztató élet, mely . . . az ártatlanság liliomát termi." (Hugó a s. Vict.) A Nyulak-szigetén is ez nőtt. És nő ma is mindenütt az önfegyelmezés kertjeiben, a szüzek szigetein, az égbenéző életmód portáin. Ahol istenes nők szigorúságos élettel szolgálják azt a mindenekfelettvalónak érzett célt, melyről Szent Bernát úgy nyilatkozott, hogy: „nagyobb a szüzek győzelme, mint az angyaloké".

„Atyám! szüzességem vezére te vagy" — imádkozzák Jeremiással (Jer. 3, 4.) naponta az Urhoz lelkiismeretük éberkedése mellett. És meghozzák lassan égő, hősi áldozatukat a mindent elhagyott, de Krisztusban bízó lélek nyugalmával. Hosszú, nagy küzdelmek közt forgatják ki magukból az önellenőrzés ekevasával az élet kevélységének dudváit. S a szent szegénységnek és engedelmességnek vállukra vett tarisznyájába a lemondások alázatos készségével örökkévaló értékeket gyüjtögetnek maguknak. Fogadalmas életük erőfeszitéseire nem hull görögtüz, mert életük el van rejtve Krisztussal az Istenben. (Kol. 3, 3.)

Csodálkozással nézi a világ az ő életüket s ennek kiegyensúlyozottságát. Valami magasabbrendű béke sugárzik le róluk. Imádságos hordozói annak az Istennel eltelt szeretetnek, mely életük kemény áldozatait oly fenségessé teszi. Ezért részesülnek abban a kivételes megbecsülésben, mely méltán meg is illeti őket. De a legnagyobb kitüntetés mégis csak az lesz, amelyről az ószövetségi bölcs ember beszél, mikor azt mondja, hogy: „a szűz koszorúval a fején győztesen vonul fel az örökkévalóságba, miután elnyerte a szeplőtlen viadalok jutalmát". (Bölcs. 4, 1—2.)

*

A kolostor nem az élet hajótöröttjeinek szigete, hanem az elhivatottságtól hevülő lelkek otthona. Árpádházi Boldog Margit is egyike volt eme hivottaknak.

Életének biráló bizottsága az Egyház volt, mely az ő nagy tiszteletet érdemlő egyéniségének értékéről már nyilatkozott. A mennyei boldogok közé iktatta s a Nyulak-szigetén kivirított liliommal az eget szépitette. De hogy ráüthesse életére még a szenttéavatás hitelesitő fémjelét is, imádkozzunk sokat Isten segitő kegyelméért.

Aki lelket és lelki kultúrát keres, az kapcsolódjék bele az egyházi közösség életébe, alkalmazkodjék annak stílusához, követelményeihez és használja fel az általa nyujtott előnyöket, amelyek mind abban a törekvésben összpontosulnak, hogy a lelki kultúra fejlődjék és a Krisztussal való hasonlóság megvalósuljon.

Lelket alakítani, lelket megőrizni és lelket megszentelni tényleg csakis Krisztus személyiségének és munkásságának a földi folytatása, a katolikus Anyaszentegyház tud.

Ő a mestere a lelkek vezetésének és a nagy jellemek alakításának.

(P. Wimmer: Az élet teljessége.)

A Szentek mint emberek

Irta: Müller Lajos S. J.

Cortonai Szent Margit (1247—1297)

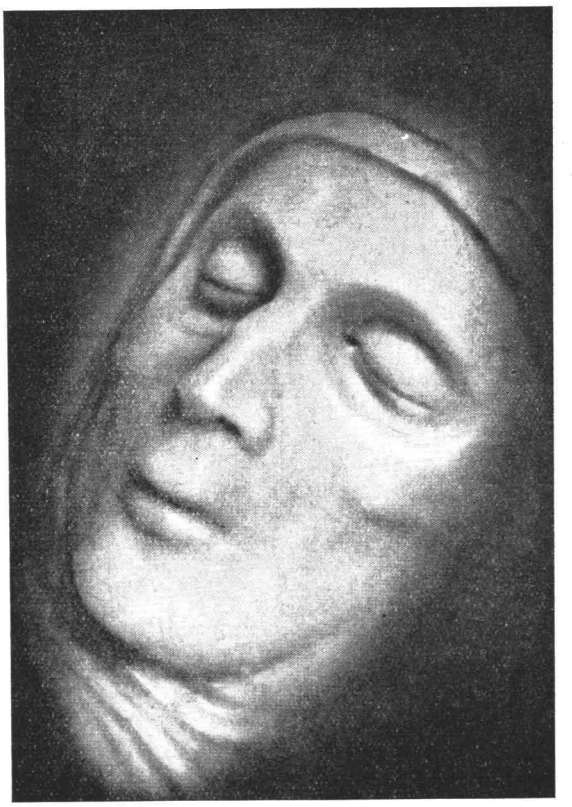
A középkornak fény- és árnyoldalai talán sohasem állottak oly kiáltó ellentétben egymással szemben, mint abban a században, amelyben Kortonai Margit a napvilágot megpillantotta. Akkor játszódott le Manfrédnek és Konradinnak, a velfeknek és gibellineknek véres versengése. A nemes és nemtelen szenvedélyek hullámai szinte az egeket csapkodták. Nagy bűnösök és nagy szentek írták be nevüket a történelembe. Margit hallott a napjaiban végbemenő és az egész világot csodálkozásba ejtő eseményről, hogy V. Celesztin pápa hamarosan megválasztása után leszáll a pápai trón szédítő magasáról, hogy elmenjen megint szerzetesnek, s mint ilyen, zavartalanul tudjon elmélkedni és vezekelni. Ez a század volt Aquinói Szent Tamásnak, a teológusok fejedelmének, Dantének, a költőkirálynak, a kiváló festőknek, Cimabuenek és Giottónak, a világhírű, még többnyire ma is álló székesegyházaknak és egyetemeknek százada. De e mellett aztán volt rossz és botrány is bőven. Zsoldoshadak járják keresztül-kasul Itáliát. Majd a császárnak, majd meg a pápának seregei, amelyek állandó izgalomban tartják a lakosságot és olyan romlást és erkölcsöket terjesztenek, amelyek eddigelé ismeretlenek voltak. Ehhez járult, hogy egyik város a másikkal valóságos háborúkat viselt. Jellemzésül legyen elég egy eset. A chiusi egyházmegye, amelyben Margit is élt, féltett kincsként őrzött egy gyűrűt, amelyet a közhit a Boldogságos Szent Szűz jegygyűrűjének tartott. Egy ágostonrendi barátnak sikerült valamiképen ezt a drága ereklyét Peruggiába átlopnia. Lett aztán ebből nagy csetepaté. Chiusi és Peruggia háborúba keveredtek, amelyből Peruggia került ki győztesen. Ilyen volt az idők szelleme, amelyekben Margit született és felnövekedett.

Azon időtájt keletkeztek továbbá a nagy szerzetesrendek, ferencesek és domonkosok, amelyek szinte friss vért ömlesztettek az Egyház ereibe és a régi, lanyhuló szerzeteket is felélesztették. Új, egészséges reformszellem lengette át Itáliát és az egész világot. Assisi Szent Ferencet — nem is oly messze Margit szülőhelyétől — Alverna hegyén isteni szerelme Krisztus sebhelyeinek hordozására érdemesítette, Szent Klára pedig dicső életével és halálával éppen akkortájt beillatozta az egész vidéket.

A nagy fellendülés azonban szokás szerint megtermette a túlzásokat, kinövéseket, sőt eretnekséget is. Kb. 10 éves volt Margit, mikor felbukkannak az ú. n. flagellánsok, önostorozók. A szentéletű Joachim és Fiore oly rettentő színekben festi prédikációiban a — szerinte — küszöbön álló világvégét, hogy ezrek és ezrekben felébreszti és szinte az őrjöngésig fokozza a vezeklés szellemét. Férfiak, nők, sőt gyermekek mezítelen felsőtesttel körmenetekben járják be a városok utcáit Itáliában s egész Európában, és közben véresre ostorozzák magukat. Azonban, mint minden túlzásnak, ennek is megvolt az árnyéka. Kétes elemek, eretnekek vegyültek a flagellansok közé s a nagy vezeklés tivornyákba és a társadalmi rend elleni forradalomba fulladt. Ime, ez a rövid, néhány vonással megrajzolt szintér, amelyen Margitnak, a nagy bűnösnek és nagy vezeklő szentnek élete lejátszódott.

A chiusi egyházmegye Laviano nevű városkájában egyszerű iparoscsaládból született.

Egyetlen gyermeke volt szüleinek, és amint már ilyenkor történni szokott, alaposan elkényeztették. Dacos, durcás, mindennel elégedetlen gyermekké fejlődött. Csakhamar túl szűk volt számára az egyszerű, igénytelen atyai ház, sőt csakhamar a szerény városka is, amelyet szülőföldjének mondhatott. Élni, élni akart a feltűnően szép, kecses és bájos leányka, és kiélvezni az életet. Nagyon hamar tudatára ébredt, hogy ő a világon még szerephez is juthat. Hiszen észrevette, hogy a férfiak érdeklődnek iránta, éspedig nemcsak a városbeliek, hanem idegenek, sőt előkelőségek is. Amikor úgy a városon keresztüllovagoltak,

Cortonai Margit a halálos ágyon

szemüket a leányon felejtették, és dícsérték feltűnő szépségét. Margit ezt meghallotta, s nem felejtette el. Midőn aztán útjuk megint átvezet a városon, keresték az alkalmat, hogy a lánnyal szót válthassanak, és ajándékokkal szívéhez férkőzzenek. Megtanulta, hogy szépsége oly hatalmat adott kezébe, amellyel ő szíveket tud leigázni és szolgálatába hajtani.

Még igen fiatal volt, mikor édesanyja meghalt. Ezzel elvesztette azt a támaszt, amely őt mégis valamennyire fenntartotta, a korlátot, amely az erkölcsi bukástól óvta. Ennek a jó, de gyenge anyának szellemére egyébként jellemző az a rövid kis ima, amelyre leánykáját oktatta, s amelyet Margit soha élete folyamán nem tudott elfelejteni: „Ó, Uram Jézus, kérlek téged, add meg mindazoknak, akikért akarod, hogy imádkozzam, az örök boldogságot."

Atyja csakhamar újra megházasodott és mostohát hozott a házhoz, ami a leány helyzetét még csak rosszabbá és veszélyesebbé tette. Édesatyjával nem volt sok baja. Hiszen ez minden gyarlósága és szeszélyessége mellett is annyi jó tulajdonsággal volt megáldva, hogy lehetetlen volt őt nem szeretni.

Ámde a mostoha! Ez Margitnak önfejű, függetlenségre hajló jellemével nem tudott kibékülni, és elhatározta, hogy a leányt bármi áron rendbeszedi. Margitnak azonban esze ágában sem volt engedni. Igy tehát napirenden volt a civakodás és perpatvar. Amint Margitnak egyik újabb életrajzírója helyesen megállapítja: „Az a környezet, amelybe Margit került, gyenge oldalát szükségképen felszínre hozta. Ő ugyanis ama nők közé tartozott, — mint magáról nyiltan is bevallotta — akik szeretetet szomjaznak és akiknek feltétlenül szükségük van arra, hogy szeressék őket. Ha fizikai és erkölcsi szempontból a gyengébbek közé tartozik, ám sorsát türelmesen elviseli és szellemi terméketlenségben tengődi át ezt az életet. Akkor bizonyára férjhez megy valakihez, akit szülei számára éppen kiválasztanak, és tucatsorsát minden különös élmény nélkül, sőt bizonyos fokig megelégedettségben morzsolja le. „De ő nem ily sorsra született. Helyzete otthon mind elviselhetetlenebbé vált. Békét s megnyugvást sem a családi körben, sem azon kívül nem talált. Pedig másrészt tudta jól, hogy a világ minden öröme, élvezete várja őt, s hogy ahhoz hozzájusson, nem is kell egyebet tenni, mint engedni. És ő engedett. Még nem volt tizenhét éves, s máris, mint hajdanában Magdolna, megszerezte magának azt a szomorú dicsőséget, hogy róla, mint a „város bűnös asszonyáról" suttogjanak.

Margit tüzesnek érzi lába alatt a talajt, hiszen a kis városban, becsületes szülők közelében, léha életet nem folytathatott. Hogy a Lavianóból való távozásra mi szolgálhatott közvetlen okul, ürügyül, nem tudjuk. A legvalószínűbb, hogy egy előkelő nemesnek, aki — az akkori fogalmak szerint — az elég messzefekvő Montepulcianóban lakott, valami alkalmazottra volt szüksége, és Margit erre a helyre pályázott. Igy legalább a kastélyban, ahol ezentúl lakott, távol lehetett mostohájától, no meg életét úgy intézhette, ahogy ezt ábrándjaiban előre megálmodta. A nemes még fiatal volt, és élte világát csakolyan könnyelműen, mint a hasonló rangú kortársainak nagy hányada. Hogyan is ne akadt volna meg a szeme a feltűnően bájos cselédlányon, aki még hozzá fennhordta fejét, nagyszerűen tudta adni, hogy őt a férfiak egyáltalán nem érdeklik s olyan modort tanúsított, mintha előkelő helyen ringott volna a bölcsője. A fiatal úr udvarolni kezd neki, ajándékokkal tünteti ki. Margit hamar észreveszi, hogy ő, a szolgáló, már úrnője a nemesember szívének és ezzel az egész kastélynak.

A szerelmi viszonyt semmi sem akadályozta. Édesanyja már a sírban nyugodott, a mostoha pedig távol volt, és Margit nem volt kénytelen az ő torkig megúnt erkölcsi prédikációit és szidalmait hallgatni. Szerette volna, ha a nemes nőül veszi, de ez az akkori felfogás szerint — a rangkülönbség folytán — szinte lehetetlen volt. A nemes ugyan ígéretekkel hitegette, de a dolgból nem lett semmi. Miután a bűnös viszonyukból gyermek is származott, Margit felhagyott unszolásaival és beletörődött szégyenletes sorsába.

Múltak az évek. Már kilenc esztendőt töltött Margit ebben a bűnös állapotban. Vajjon boldog volt-e? Külső látszatra talán igen, de belülről nem. Az elaltatott lelkiismeret azért olykor-olykor s mind gyakrabban felébredt benne, és sikoltozni kezdett, mint a rossz álomból felriadt gyermek. Hiszen ő alapjában vallásos nevelésben részesült. S most éveken át gyónás és áldozás nélkül élni! Sokszor visszaálmodta gyermekéveit, mikor még az Úr asztalához járulhatott. Mily boldog volt akkor. Mégis csak jobb volt a szerény, szegényes parasztházikóban, mint ebben a fényes, aranyos kalitkában, ahol ő fogoly, sőt rabszolga. Rabszolgája annak az embernek, aki neki mégsem ura, rabszolgája a bűnnek, a szenvedélynek... És mi lesz majd a vége...? Fel-felbukkant emlékében jó édesanyjának arca. Úgy érezte, ha élne is még, nem merne hazamenni, eléje lépni, még a kezét sem merné megcsókolni. Egy ideig csak dacolt a lelkiismeretével, s igyekezett magával elhitetni, hogy hiszen ő szerencsés és nincs oka panaszkodni... de a jobb belátás újra, meg újra felülkerekedett benne. De ahhoz, hogy felkeljen és szakítson, nem volt lelkiereje. Utóbb már igazi nyomorúság, vergődés és kínlódás volt az egész élete. Hány ilyen szánalomraméltó alakot ismerünk, nemde, mi is, akik a világ szemében boldogok, sőt talán külső forma szerint tisztességes, de Isten és Egyház előtt érvénytelen s így bűnös viszonyban élnek. Talán mijök sem hiányzik, csak egy, a legfontosabb és legnélkülözhetetlenebb, a lelkibéke és lelkiismeretük nyugalma.

Mikor úgy el-elsétálgatott Margit a közeli homályos erdőben, egyedül, gondolkodva, elmélkedve, álmodozott a jobb, az erényes, Isten-szerető életről... arról, hogy ő milyen lehetne és kellene is lennie. Hiszen belőle, a középkor leányából, a hit, a jobb érzés egészen ki nem aludt soha. Mikor aztán séta után visszatért a várkastélyba s látta az odasereglő koldusokat, bőven elhalmozta őket alamizsnával... Ha már ő nem lehet boldog, legalább örüljenek azok... Aztán megint csak járta — bizonyos fejedelmi magatartással a kastély termeit, folyosóit, a világért sem árulva el belső lelki gyötrelmeit. Ez titok volt mindenki, még a bűntársa előtt is.

Akadt olykor olyan is, aki Margitnak úgy négyszemközt meg merte mondani az igazságot, és bátran felhívta figyelmét szomorú lelkiállapotára s arra a veszélyre, amelyben egyetlen halhatatlan lelke forog. Margit ilyenkor adta a fölényest és rendszerint mosolygó arccal, tréfával ütötte el a dolgot.

— Miattam bizony senki feje ne fájjon, — hiszen — majd meglátják — belőlem még egykor szent lesz.

Margit közben már elérte huszonhetedik évét, de a megtérésnek s annál kevésbbé az életszentségnek jelei bezzeg nem mutatkoztak. De ekkor hirtelen, váratlanul közbelépett a Gondviselés, amelynek

messzemenő szándékai voltak ezzel a szerencsétlen asszonnyal... Talán bőséges alamizsnái emeltek szót érdekében Isten trónja előtt...

A nemesnek egy alkalommal hosszabb utat kellett tennie. A határidő, amelyre hazavárták, letelt, de a nemes csak nem mutatkozott. A kastély kapujánál egyszer csak feltűnik a háziúrnak magával vitt kedvelt kutyája. Amikor beengedik, nyomban Margit szobájába fut, ott vonítani kezd, és ráncigálja úrnője ruhaszegélyét, mintha csak hivogatná valahova. Margitnak gonosz sejtelmei támadnak... Itt valami nincs rendjén... Aggodalom szállja meg, amelyet azonban igyekszik még önmaga előtt is rejtegetni. A kutya után indul, amely őt a kastélyt környező erdőbe vezette. Rőzsehalmazhoz értek, aminőt az erdei favágók szoktak összehordani.

A kutya itt megállott, hangosabban vonított és szaglászott. Margit reszket egész testében. Hozzálát, hogy a rőzsét széthányja. Sekély árokra bukkan, amelyben megpillantja a nemesnek, bűntársának mármár oszlásnak induló tetemét. Nyilvánvalóan napok óta ott fekhetett, mert a férgek megkezdték már rajta mohó munkájukat. Hogy a nemes miképen került holtan oda a rőzsehalom alá, sohasem tudódott ki. A vad szenvedélyek ama korszakában az ilyen eset nem tartozott a ritkaságok közé. Az a gondosság, amellyel a hullát befödték, arra enged következtetni, hogy orgyilkosságnak esett áldozatul.

Margit a hulláról többet olvasott le, mint a testi halálnak borzalmát. Még ki nem aludt hite nyomban előtérbe tolta a kérdést, hol van most a lélek? Emberi számítás szerint, ilyen élet, és váratlan, hirtelen halál után hol is lehetne?

És ha elkárhozott, vajjon jórészt ki ezért a felelős? A gyilkosok mártották ugyan be a tőrt testébe, de a lelkét ki gyilkolta meg? Annál is inkább szorongatta Margitot ez a kérdés, mert kacérságával régebben nem egy férfiben ébresztett féltékenységet. Hátha egyik ezek közül most állott bosszút versenytársán...? És ha most ő feküdnék ott az árokban, — fűzte tovább gondolatait... mivé lett volna akkor már a testi szépség... íme, ily rút volna ő is. És hol volna a lelke? Erre csak egy biztos és határozott feleletet tudott adni... Egész multja vádlóként lépett fel ellene...

Margit visszarohant a kastélyba. Bezárkózott. A fényes terem kínzókamrává lett számára. Alaposan kisírta magát. Zokogását egy-egy felkiáltás szaggatta meg: „Soha többé! Soha többé!"...

Mit tegyen most? tünődött magában, mikor már kissé lecsendesedett. Habár a kastélyt ezentúl is otthonának tekinthette, — a nemes úgy látszik, gondoskodott anyagi helyzetéről — de nem akart egy percig sem tovább bűnös életének színterén maradni. Ámde hova menjen? Csupán egy helyecske volt még számára, ahol magát meghúzhatja, egy szív, amelytől még részvétet, irgalmat remélt. Bár tudta, hogy életével gyalázatot hozott kicsi otthonára és bánatot a szülői szívre, de azért azt a szeretetet sem tudta elfelejteni, amellyel édesatyja egykor iránta viseltetett. Hiába! a vér nem válik vízzé soha. Hiszen igaz! — sok dorgálást kapott apjától is, főleg ha mások felizgatták őt leánya ellen, de aztán mégis csak mindig megbocsátott s keblére ölelte. Margit tehát — mint a tékozló fiú a parabolában — felkelt és atyjához ment, hogy bocsánatot kérjen tőle. Igazi megtérését azonban nem tette függővé attól a fogadtatástól, amelyben otthon esetleg részesítik. Elhatározta az első perctől fogva, hogy komolyan megjavítja életét és a multért vezekel. Karjára vette tehát gyermekét, s úgy, ahogy éppen öltözve volt — mindent hátrahagyva — nekivágott a kastély melletti hegygerincnek, amelynek másik oldalán lejt a völgy Laviano felé. Hazaérve, atyját éppen egyedül találta. A hosszú távollét, az előkelő ruha, amelyet Margit most viselt, az érett kor, amely egykori, fiatalos szépségét mintha most csak méginkább kiemelte és érvényre juttatta volna, nem tudták atyai szívéből leányának képét kitörölni. Mindjárt megismerte gyermekét, akit egykor úgy szeretett és akire büszke volt.

Margit alázattal, térdére borulva kérte a bocsánatot. Az apának nem került sok küzdelmébe, hogy azt neki meg is adja. Hiszen jómaga is érezte, ha nem lett volna egykor leányával szemben annyira elnéző s gyenge, nem bukott volna ez olyan mélyen. Ha szeretetre annyira szomjas gyermekének a családi otthont kissé melegebbé és vonzóbbá tudta volna tenni, ez nem ment volna el hazulról boldogságát keresni. Ha jobban védte, óvta volna őt a kísértésektől, nem hozott volna házára szégyent. Leolvasta most arcáról az őszinte megbánást és feltételt: mindent jóvátenni. Már abból, hogy kastélyt és kényelmes életet hagyott ott, könnyen lehetett komoly megtérésére következtetni. Arra a bizalomra és a szeretetre, amely leányát hazahozta, más felelet nem lehetett, mint a feledés, a bocsánat. Margitot tehát befogadták gyermekével együtt. Hadd éldegéljen itt csendben, homályban, míg csak majd az idő el nem törli a multnak nyomait. Az édesapa legalább így

Cortonai Margit holtteste ma

gondolta, így képzelte. Ámde ezek a tervek nem egyeztek meg Margit egész jellemével, egyéniségével. Margit ugyanis nem feledtetni akarta multját, hanem levezekelni. Ő bukott és nagy botrányt adott, most tehát meg akarta mutatni az egész világnak, hogy komolyan szakított multjával és bűnbánatot tart. A gonoszság elleni harc és a nyilvános vezeklés amúgy is — mint említettük — áthatotta amaz idők szellemi légkörét. Azokban a népmissziókban, amelyeket a friss, még eredeti buzgóságtól izzó ferencesek és domonkosok tartottak, szinte másról sem volt szó, mint a megtérésről és szigorú vezeklésről. Nem csoda, ha ebben némelyek a végletekig mentek.

Margit meg akarta mutatni a híveknek, hogy tudja és akarja is viselni azt a szégyent és gyalázatot, amelyet bűneivel megérdemelt. Odatérdelt olykor a templom ajtajába, hogy a ki- és bemenők megvessék őt. Ámde azt a gúnyt és megcsúfoltatást, amelyre szomjazott, még így sem érte el. Miért is egyik alkalommal a templomban, mikor a hívek betöltötték azt, felállott és nyilvános gyónást végzett. Édesatyjának azonban ez éppen nem volt ínyére. Azt remélte, hogy leánya majd otthon, szép csendben meghúzza magát, és íme, most a saját gyalázatával kipellengérezi egyben az egész családot is. A gyengéd atyai szeretet így aztán hamar kihűlt és bizonyos keserű gyűlöletté változott. Hozzá még volt a házban valaki, aki Margittal kezdettől fogva nem rokonszenvezett, a mostohája. Ez egyideig csak hallgatott és tűrt. Várta a kedvező alkalmat, hogy hadiműveleteit Margit ellen megkezdje. Mikor aztán látta, hogy férje is Margit ellen fordul, akkor ő is munkába lépett. Keserűségének szabad folyást engedett és a szemrehányások egész özönét zúdította Margit fejére. Elnevezte őt utcalánynak, nyilvános s rossz személynek, akinek van még bőr az arcán, hogy az oly gyalázattal elhagyott szülői ház küszöbét gyermekkel a karján meri újra átlépni... Hányszor dorgálta, figyelmeztette őt fiatal korában, s nem megmondta, hogy szomorú lesz a vége, ha a szülői otthont elhagyta... Bezzeg, míg jól ment dolga, hírt sem adott magáról... most hát viselje a következményeket s egye meg, amit magának főzött. Ezt a házat amúgy is rossz hírbe hozta már, ne tetézze ezt azzal, hogy megtelepszik benne... A helyzet mindinkább kiéleződött, végre odafajult, hogy Margitot gyermekével együtt a részvétnek egyetlen szava nélkül kiutasították a házból. Alá is út, fel is út! Ha már annyira akar vezekelni, csatlakozzék az önostorozókhoz, akik csavarognak a vidéken és az utcák nyugalmát, békéjét üzelmeikkel zavarják...

Ott állott Margit Isten szabad ege alatt egyedül, mindenkitől elhagyottan. Ki is nyujtana ilyen személynek, ilyen mult után szívesen segédkezet, ki is fogadná be?

Margit tisztán látta helyzetét. Ha atyja is elutasítja, mit várjon akkor az idegenektől? Karján gyermekével nekivágott az országútnak, a bizonytalan, homályos jövőnek. Mikor már egészen kimerültnek érzé magát, letelepedett az út szegélyén egyik fa árnyékában. Messziről idelátszott a hegy, amely mögött feküdt Montepulciano. Ez neki még mindig pompás, örömmel, élvezettel teli életet kínált. Ott mint kis királynő tölthette volna még elég fiatal életét. Akadt volna ott elég jóbarát, akiket mosolyával boldogíthatna, és akik nem hányják szemére multja gyalázatát. Meg aztán, ha visszatérne, mennyire örülne majd a sok szegény, akiket alamizsnával elhalmozott. És ha éppen annyira akar bűnbánatot tartani, nem tehetné-e meg ott is, szépen, — rejtetten, egyedül éldegélve? Fiának is mennyivel jobb jövőt biztosíthatna... Egyszóval minden, minden visszahívta, édesgette. Bizonnyal a kísértő gonoszlélek is megtett mindent, hogy Montepulcianóba visszacsalogassa. Kiszínezte előtte, hogy még lelkileg is mennyivel jobban jár, ha visszamegy. Hiszen így teljesen elhagyottan még sokkal több kísértésnek lesz kitéve, mint a montepulcianoi kastélyban, ahol mégis csak szabadabban és könnyebben élhet Istenének. Hozzá még bőven rendelkezik eszközökkel, hogy jót tegyen. Mialatt Margit ott az útszéli fa alatt feküdt, mindezek a gondolatok keresztül-kasul jártak a fejében s fellángoltatták benne a vágyat, hogy elhagyott, nagyúri sorsa feléje kinyujtott kezét újra megragadja és legyen megint a montepulcianoi kastélynak sokaktól irigyelt úrnője. Kritikus óra volt ez Margit életében. A lelke, az örök élet forgott kockán, nem csoda, ha a jó és rossz szellem viaskodott felette.

Margit diadalmasan került ki a szörnyű kísértésből, küzdelemből. Szerencséje ez nemcsak neki, de sok másoknak is, akiknek ragyogó példájával világosságot gyujtott, s akikbe bizalmat öntött s akiket meggyőzött arról, hogy nincs az a bukás és örvény, amelyből ne volna út és visszatérés Istenhez, az Úr Jézus irgalmas Szívéhez. Csak akarni kell, csak meg kell tenni az első elhatározó lépést, a többi aztán szinte magától megy Isten vigaszos, segítő és folyton bővülő kegyelmével. Margit azzal az eltökélt, szilárd akarattal kelt fel, hogy a bűnbánatnak megkezdett útján végig kitart. De hát hova is forduljon, merre menjen? Ez az út, amelyen volt, éppen Kortona felé vezet. Mintha titkos belső hang is azt súgta volna neki: Menj Kortonába!... Azt tudta, hogy ott van ferences kolostor, hiszen ez közismert volt már a vidéken. Illés testvér építtette és szent életével és halálával megszentelte. A „Kisebb Testvérek", ahogy őket nevezték, amúgy is, mint a bűnösök barátai éltek a köztudatban. Ezekhez akart tehát Margit is menni, hátha megkönyörülnek rajta, pártfogásukba veszik és valahogy majd csak gondoskodnak róla. De ez a reménysége nem volt mentes minden aggodalomtól. Hiszen az ő szomorú szereplése ott sem volt titok, s multját ott is sokan ismerték. Vajjon hisznek-e neki majd és bíznak-e a jó ferencesek az ő megtérése komolyságában? Legalább megpróbálja, — gondolta magában — rosszabbul nem járhat, mint Lavianóban. Legfeljebb ott is az utcára kerül. Ez a félelme azonban — hála Istennek — alaptalannak bizonyult. Kopogtatott a zárda ajtaján, és nem utasították vissza. Megszánták, elhitték neki, ha nem is minden fenntartás nélkül, amit magáról elmondott. Aztán könnyzápor közt elvégezte életgyónását. Mindenki, aki ezt a gyónást megfigyelhette, mélyen meg volt indulva. Bíztak most már benne. Szállást kerestek neki. Akadt is két jámbor asszony, akik hajlandók voltak — szerény anyagi viszonyaik ellenére is — befogadni őt és gondoskodni róla. Itt kezdte meg tehát Margit rendszeresen komoly vezeklő életét... Ő semmit sem tudott csak amúgy félig megtenni. Ilyen volt már egyszer az ő jelleme. Amikor a bűnre adta fejét, akkor nem törődött az egész világgal. Most, mikor a bűnbánat útjára tért, éppen oly határozottan megvetette az emberek véleményét.

Míg hajdanában előkelő és elegáns ruházatban találta örömét és drága ékszereivel akart feltűnést kelteni, most szószerint valóságos rongyokat szedett magára, oly fokban, amint ezt szállásadói csak meg-

tűrték. Egykori kastélyában luxuságyban pihent, most, ha az álom elnyomta, a puszta földön akart feküdni. Azelőtt a legfínomabb ételekkel táplálkozott, most pedig kenyérnél és száraz gyümölcsnél egyebet alig evett, s azt is csak a vecsernye után. Arcának szépségét is, amely saját magának és annyi másnak romlására volt, most bizonyos jóhiszemű túlzással szintén tönkre akarja tenni. Észrevette ugyanis, hogy bája még mindig magára vonja a férfiak figyelmét. Sebeket ejt tehát arcán, hogy inkább irtózzanak s elforduljanak tőle. Sőt azt is meg akarta tenni, hogy elmegy Montepulcianóba, nagy vétkeinek színterére, s nyakára kötelet kötve, magát ott egy erre felfogadott asszonnyal körülvezetteti és kikiáltatja vele: „Ime, Margit, a bűnös asszony!" Szerencsére azonban erőskezű és bölcs gyóntató vezetése alatt állott, aki őt az ilyen túlzásoktól megőrizte.

Mindezt pedig nem *csak azért* tette Margit, hogy az okozott botrányokat jóvátegye, hanem azért is, hogy a hatalmas szenvedélyeket, amelyek még mindig éltek benne és nem ritkán zaklatták kísértéseikkel, végleg leigázza és lehetőleg egészen kiirtsa magából. Az érzékiség ellen egész élete végéig heves harcot kellett vívnia, úgyhogy olykor elfogta a kétség, vajjon ki tud-e majd végig tartani. Máskor megint az a gondolat zavarta meg lelki békéjét, vajjon egész vezeklő élete nem csupa öncsalás-e és nem titkos kevélységből forrásozik-e? Ebben mások véleménye is csak még inkább megerősítette. Minden nagy kegyelmek mellett — hiszen a misztika magaslataira is felemelkedett — megmaradt Margit *embernek*. Ő mindig a régi Margit volt, de most már jó irányba beállítva!

— Atyám! — szólt egyszer gyóntatójához — ne kívánja tőlem, hogy testemet kíméljem. Ezt nem engedhetem meg magamnak. Nekem testemmel életre-halálra kell megvívnom a csatát.

Életének hátralévő része megható, csodálatos példáját mutatja be azoknak az utaknak, amelyeken Isten azokat szokta vezetni, akik az ő szeretetéből vezekelnek. Magáról és gyermekéről neki kellett gondoskodnia. Miért is a ferences atyák megkívánták tőle, hogy kenyerét maga szerezze meg. Tehát betegápolásra fordította idejét. Egyideig pénzért ápolt, de csakhamar arra a meggyőződésre ébredt, hogy Istennek kedvesebb lesz, ha csupa szeretetből szolgálja szenvedő embertársait és önként felajánlott alamizsnából éldegél. Visszavonult tehát ezért egy kis házba s szabálynak tűzte ki magának azt, amit a nagy Assisi Szent Ferenctől tanult: „Mindenkiért dolgozni, aki ezt csak tőle kívánja, és jutalmul csak önkéntes adományt fogadni el.

Isten nem engedte magát felülmúlni a nagylelkűségben. Azt a hatalmas szeretetszomjat, amely jellemének egyik alapvonása, egyben bukásának okozója volt, s amely mindvégig megmaradt benne, Isten a saját, legtisztább szeretetével elégítette ki. Volt eset, hogy szentáldozáskor elragadtatásba esett, s midőn abból magához tért, így kiáltott fel: „Ó, végnélküli édesség, ó gyönyörűséggel teli szavak, amelyekkel engem leányának kegyeskedett nevezni az édes Udvözítő."

Szigorú vezeklésben elgyötört teste még nyáron is folyton fázott, de e mellett lelke szüntelen a szent szeretet lázában égett, s bánatkönnyeit mélységes öröm édesíté meg. Lelkiélete érdekes vegyüléke volt az istenfélelemnek és bizalomnak. E kettős ellentétes érzelme alkotja életszentségének egész sajátos, jellegzetes vonását. Megfelel ez jelleme két alaptulajdonságának, az erőnek és a gyengeségnek, amelyek — sajátságosan — nem zárták ki, hanem valahogyan kiegészítették egymást.

Sokszor szoktak párhuzamot vonni közte és Mária Magdolna közt. Ennek van sokkal mélyebben fekvő oka is, mint egyforma bűnös voltuk és megtérésük. Mindkettő ugyanis a *végletek embere*. Nagyok a bukásban, de a megtérésben is. Mindkettőben a döntő szerepet *a szeretet szenvedélye játssza*. A bocsánatot is nem annyira bűnbánatuk, mint inkább nagy szeretetük folytán kapták meg. A bűntudat sohasem tartotta Magdolnát távol szeretett Udvözítőjétől. Mind szorosabban ragaszkodik hozzá. Viszont Jézus is feltámadása után őt tünteti ki — szűz Anyja után — első megjelenésével. Ámde ennél a nevezetes s örökre emlékezetes megjelenésnél az Úr Magdolna kettős jellemvonásához alkalmazkodik. Egyrészt bizalmasan, meghitten „Máriának" szólítja, de mikor ez — mint hajdan tette — Ura lábát átkarolva csókjaival akarja elhalmozni, hallja a tilalmat: „Noli me tangere!" „Ne érints engem!" Amint Margit jelleme hasonlít Magdolnáéhoz, úgy az Úr eljárása is vele szemben. Ő sem feledte soha, hogy mi és ki volt ő azelőtt. De ez nem gátolta az Úr Jézushoz való bizalmas közeledésben. Vezeklő életet folytat, de ezt inkább — mint jelenései elárulják — a szeretet motívumából. Nem törődik azzal, mint vélekednek felőle az emberek, mint ítélik meg őt. Ő már egyszer Jézushoz akar jutni és mindig vele lenni. Jézus bizalmassággal válaszol, őt, aki csak „poverellónak", „szegénynek" akar neveztetni, kedves gyermekének szólítja. Azonban az ő életében is megismétlődik a „Noli me tangere!" jelenete. Jézus lábáig eljutnak a bűnösök, és nagyon szerető, megértő fogadtatásra találnak, de fel a Szívéig csak a Szent Jánosok és gyermekded, tiszta lelkek jutnak.

Hogy Margit mennyi égi kitüntetésben részesült, kis életrajzunkban nem célunk elbeszélni. Misztikus élményeiből, amelyekben az isteni kegyelem részesítette, csak annyit ismerünk, amennyit szentéletű gyóntatója, Giunta atya feljegyzett. Bizonnyal ezeknél sokkal több ment feledésbe.

27 éves korában került Kortonába. A ferences atyák három évi próbának vetették alá, míg aztán Szent Ferenc harmadrendjébe felvették. Margit mindennek, amit csak kívántak tőle, készségesen alávetette magát. Ezalatt — mint már érintettük — munkával kereste meg kenyerét. Ezután már minden díjazást visszautasított, a nélkül, hogy buzgalma a munkában alábbhagyott volna. Csak önkéntes alamizsnát fogadott el. De ez is sok volt neki. Felét átadta a nála még szegényebbeknek. Minthogy a gyakorlati és szervező érzék erősen ki volt benne fejlődve, buzgalma arra ösztönözte, hogy valami nőegyletet alapítson a szegények és szenvedők felsegélyezésére. Ezzel egyben hathatósan közreműködött, hogy azokban a zavaros időkben a szociális rend megszilárduljon.

1297-ben halt meg, éppen 50 éves korában.

A kortonai Szent Balázs-templomban temették el. Gyóntatója azt beszéli, hogy egész kötetet tudna összeírni azokról a csodákról, amelyeket ő maga látott sírjánál végbemenni.

Kortonának ma sincs drágább és féltettebb ereklyéje Margit teteménél, amely napjainkig épségben látható. Ünnepét február 22-én üli az Anyaszentegyház.

---

* Erzbischof *Alban Goodier—Sierp: Sünder und Heilige.*

Természet és kegyelem

Irta: Gausz Tibor S. J.

A jóságos Isten ingyen ajándékaként belénk helyezett megszentelő kegyelem megérdemli, hogy tőlünk telhetőleg minden erőnkkel ápoljuk, fejlesszük, megnyilatkozását lehetővé tegyük. De van-e egyáltalán a megszentelő malasztnak külön élete? És ha igen, miben kell ennek a magasztos életnek megnyilvánulnia?

Az első kérdésre a felelet csak egy lehet! Hiszen mint minden életnek, a természetfölötti kegyelmi életnek is kell, hogy meglegyen a maga egészen különleges működése. A növény növekszik, leveleket hajt, virágzik, gyümölcsöt terem. Ez életmegnyilvánulása, ebben különbözik az élettelen anyagoktól. Az állat már mozgásával tűnik ki. Ebben múlja felül a növényvilágot. Az embert a tudományokba, művészetbe való elmélyedés, lelki élet jellemzi. Ebben szárnyalja túl a földön lévő összes élő és élettelen dolgokat. Kell tehát valamilyen működésnek lenni, ami a malaszttal ékesített léleknek a kiváltsága. Amit a malaszt nélkül szűkölködő lélek nem tesz meg, nem tehet meg!

Ez annál is inkább kézenfekvő, mert a megszentelő kegyelem új természetet ad, mely természet részesedés az Isten életéből. Mi már tudjuk, hogy a kegyelem által az Isten életét élem. Mint láttuk, a mennyországban ez az isteni élet abban nyilvánul meg, hogy a jó Istent boldogító ismerettel ismerem meg, közvetlenül, színről-színre, úgy, ahogyan ő megismeri önmagát. A megszentelő malaszt nélkül ez teljesen lehetetlen volna. Ez a kegyelem élete a mennyországban.

De miben nyilatkozik meg a kegyelem itt a földön? Mi az a több, amire képesít? Milyen különös cselekedetet tesz lehetővé számomra? Úgy is fel lehetne tenni a kérdést, mit tenne Isten, ha a földön élne? Vagy mit is tett az Isten-ember itt a földön? Hiszen a kegyelem élete a bennem lévő isteni élet!

Már csak azért is kell ismernem a megszentelő kegyelem sajátos megnyilatkozását, hogy azt előszeretettel ápoljam, gyakoroljam is. Hol lenne ma a tudomány, az emberiség, ha nagy gonddal nem fejlesztenők épp szellemi képességeinket! Hová süllyednek azok a vidékek, ahol még a katolikusok sem ismerik nagyszerű feladataikat! Mivé sekélyesedne el szép hivatásunk, ha nem tudnók mi a kegyelmi élet ajándéka, vonzó virága, édes gyümölcse!

A nagy szentek mind, ha nem is tudományosan, de világosan látták a kegyelem életének megnyilatkozását. Nagy buzgósággal épp ezeket választották, ezeket ápolták és evvel növelték önmagukban a természetfölöttiség életelvét, a megszentelő malasztot is!

Mi tehát tudni akarjuk, hogy miben is nyilvánul meg a hamisítatlan keresztény kegyelmi élet. Ezt annál fokozottabban, mert nemcsak tudásunkat akarjuk bővíteni, hanem élni is kívánjuk az Úr Jézus Krisztus és a szentek által elénk rajzolt életet.

*

A felvetett kérdésre adott első felelet bizonyos fokig csalódást jelent. Első közös megállapításunk ugyanis az lesz, hogy a malasztos és malaszt nélküli lélek kifelé megnyilatkozó működése sokszor egyforma. Ha csupán a cselekedeteket nézzük, sokszor semmi különbséget nem látunk. Ez azonban mégsem jelent semmit. Hiszen az embernek és a kedves házi nyúlnak belső hallószerve is egyforma. Nagyon sok esetben a sas szeme élesebb, mint az emberé! Mégis óriási különbség van a felhozott példában. Nem ugyan külsőleg, hanem belsőleg. Az emberi ismeret, működés össze van kötve lényegesen a halhatatlan lélekkel nemcsak kiindulásában, hanem hatásában is. Igy nálunk értelmi ismeret jön létre, mely messze felülmúlja az állati tökéletességet, ismeretet.

Éppígy a megszentelő malaszt birtokában levő lélek cselekedetei sokszor, nagyon sokszor egészen hasonlóak a megszentelő malasztot nélkülöző lélek cselekedeteivel. De csak külsőleg. Belsőleg az egyik csupán természetes, emberi, a másik természetfeletti, isteni. Ha tehát minden mástól eltekintünk is, a külsőleg teljesen egyértékű cselekedetek belsőleg lényegesen különböznek. Igy két embernek az alamizsnaadása között ég és föld különbség lehet. Itt még nem is tekintjük azt a tényt, hogy az alamizsnát néhányan hiúságból, „erényeik" fitogtatása miatt adják. Mások pedig csupán irgalomból, Isten iránti szeretetből. Mert ennél is sokkal nagyobb különbséget, a lényeget az adja, hogy a kegyelmi rendbe felemelt lélek teszi-e, vagy csupán a naturális, természetes erőkkel rendelkező lélektől származik-e. Az első esetben természetfölötti a cselekedet, míg a másikban a természetfölötti élet szempontjából teljesen értéktelen.

Nagyon jól átértette ezt Kempis Tamás, azért így imádkozott és így imádkoztat bennünket is:

„Én Uram, Istenem, ki engem képedre és hasonlatosságodra teremtettél, add nékem kegyelmedet!

A művészet, a gazdagság, a szépség vagy testi erő, az ész, az ékesszólás, előtted, Uram, mit sem érnek kegyelmek nélkül. Mert a természet adományai jókkal és rosszakkal egyaránt közösek, de a kegyelem a választottaknak külön adománya, mellyel ha ékeskednek, méltók az örök életre.

Annyira felülmúlja mindezt a kegyelem, hogy nála nélkül semmit sem ér a jövendölések adománya, a csodatétel s bármilyen mélységes elmélkedés.

Mi egyéb vagyok nélküle, mint száraz fa és haszontalan törzs, mely csak arravaló, hogy kivettessék."

Első feladatunk tehát az legyen, hogy állandóan a kegyelem állapotában éljünk. Igy lesz meg minden cselekedetünknek, még a legközönségesebbnek is a természetfölötti jellege. Ha az emberek ezt nem is látják! De látja a jó Isten, és ez elég!

A kegyelmi életnek azonban látható és észrevehető tulajdonságai is vannak. Igaz, hogy ezek másodrendű jelenségek, de számunkra nagyon fontosak! Sőt, lelkiéletünk kialakításában, fokozásában ismeretük nélkülözhetetlen.

Álljon itt ismét Kempis Tamás rövid megható imája:

„Ó áldott malaszt, mely a lelki szegényt erényekben gazdaggá s a kincsekben bővelkedőt alázatos szívűvé teszed. Jöjj, szállj le hozzám, öntsd belém már hajnalban vigasztalásodat, hogy elmémnek fáradtsága és tikkadtsága miatt meg ne fogyatkozzék az én lelkem.

Azért, Uram, a te malasztod mindíg előzzön meg s kövessen engem s adja meg nekem a jó cselekedetek-

ben való állhatatosságot a mi Urunk Jézus Krisztus által. Amen."

A megszentelő kegyelem különös megnyilatkozása tehát erényekben áll. De nem akármilyen erényekben. Minden kegyelmes erénynek tengelye az Isten. Ez érthető. Hiszen a kegyelem, amint hogy nem más, mint az Istentől belém helyezett isteni természet, állandóan az Isten felé törekszik. Istent tartja szem előtt. Az Isten és a túlvilág szempontjából ítél meg mindent.

Ez az alapja a kegyelem sajátos tulajdonságának, melyet itt egy-két megnyilatkozásban ismertetünk.

A kegyelem nem ragaszkodik a mulandóhoz. Az anyagi károkon és a szegénységen sem akad fenn. Sőt, az Isten különös ajándékának tekinti. — Sokszor önként is választja. Tud felülemelkedni és jutalmat, gazdagságot, kincset elsősorban a mennyország számára gyüjt. A kegyelem a földi dolgok fölött áll, azokat legfeljebb eszközöknek tekinti és nem célnak.

A kegyelem nem riad vissza a szenvedéstől, mint a természet. A kegyelem szívesen lép a kereszt királyi útjára. Megérti, hogy a mennyországot csak az nyeri el, aki komolyan hoz áldozatot is. Minél erősebb valakiben a kegyelem, annál jobban szereti a szenvedést. Hiszen az Úr Jézus is a szenvedés által szerezte meg számunkra a kegyelmeket. Ez utóbbi és a szenvedés között nagy, bensőséges és mély kapcsolat van.

A kegyelem Istennek iparkodik tulajdonítani és juttatni minden tiszteletet és dicsőséget. Azért a kegyelem alázatossá, szerénnyé tesz. Igaz, hogy a természet ellenáll, de a kegyelem a hiúság ellenállását lassan letöri.

A kegyelem önzetlen. Magát mindenkinek átadja. Mindenét másnak rendelkezésére bocsátja. A kegyelem önmagát feláldozza másokért, akikben mindig Istent látja.

A kegyelem egyenes. Nem ravasz. Nem sunyi. Nyilt és egyszerű. Minden kitérés nélkül az erényt, a mennyországot, Istent keresi.

Ez az utolsó a kegyelem cselekedeteinek külső ismertető jele. Minél egyenesebben tör Istenhez és a túlvilágra, annál biztosabban viseli magán a kegyelmi vonásokat. Ha tehát azt akarom tudni, hogy cselekedeteim megfelelnek-e a bennem lévő kegyelemnek, csak azt kell keresnem, hogy Istenért vagy csupán emberekért — túlvilági, vagy földi boldogságom érdekében tettem-e azokat. Ez a kegyelmes cselekedetnek sarkpontja. Ez volt az Úr Jézus Krisztus életének is a fő vonása. Minden szava, tette a mennyországra mutatott. A földön megjelent Istenember világosan rámutat a kegyelmi cselekedetek lényegére.

A megszentelő malasztnak vannak azonban egészen egyedülálló megnyilatkozásai is. Ezek a természetfölötti hit, a természetfölötti remény és a természetfölötti szeretet. Ezek a kegyelmi életnek legsajátosabb erényei. Ezekben csúcsosodik ki a keresztény élet. Mibenlétüket majd megismerjük később. Hiszen úgy is elég munkát ad egész életünknek, minden törekvésünknek Istenre, a mennyországra való beirányítása.

„Ó áldott malaszt, mely a lelki szegényt erényekben gazdaggá s a kincsekben bővelkedőt alázatos szívűvé teszed. Jöjj, szállj le hozzám, öntsd belém már hajnalban vigasztalásodat, hogy elmémnek fáradtsága és tikkadtsága miatt meg ne fogyatkozzék az én lelkem. Azért Uram a te malasztod mindig előzzön meg s kövessen engem s adja meg nekem a jó cselekedetekben való állhatatosságot a mi Urunk Jézus Krisztus által. Amen."

Voluntarizmus

Irta: Róth Antal S. J.

A gordiuszi csomó előtt két ember állott. Mindkettő azzal a megmásíthatatlan elhatározással, hogy addig nem mozdul, míg ki nem bogozta e csomót.

Az első nyakigérő homlok, gondolkodáshoz szokott Észember. Szellemi gyönyörűséggel szemléli az agyafurt ravaszsággal megkötött csomót. Látszólag igen egyszerű: néhány ív, hajlás és keresztülbujtatás az egész. De ezt olyan mesterien csinálták, hogy a feszült figyelem is szem elől téveszti a meneteket.

Vele szemben egy tömzsi alak áll: az Akaratember. Izomreliefjén a kemény vonások azt mutatják, hogy életében nehezebb feladatokat is oldott már meg. Mosolyogva szemléli Ész erőlködését. Csakhamar megelégeli a tétlen nézelődést, a mi Nagysándorunk előveszi kését és egy mozdulattal kettévágja a csomót.

Amint az Észember magához tér első ámulatából, erélyesen tiltakozik az ilyen brutalitás ellen. Szerinte ez nem megoldás, hanem megkerülése, vagy inkább megsemmisítése a felette érdekes problémának.

Az Akaratember ellenben azt hangoztatja, hogy ez a legegyszerűbb és így a legészszerűbb megoldás is.

A vita ezzel természetesen nincs lezárva, mert mindkettő sok érvet talál saját álláspontjának igazolására.

Egy másik történelmi anekdóta azonban már eldöntötte a vitát: Kolumbus tojása. Hogyan mosolygott a nagy felfedező az irígy gúnyolódókon, amikor a márványasztalon már századszor kísérelik meg, hogy a tojást hegyére állítsák? Az akarat javára döntött, mikor a tyúktojást belapítva állította fel a síma asztalon. Sok Észembernek lógott erre az orra. Ilyen egyszerű megoldás! De el kellett fogadniok, mert ez volt az egyedül lehetséges.

*

Igy állnak szemben ma is egymással az életben az Ész- és Akaratember. Az első folyton *gondolkozik*, tervez, *de ritkán tesz*. A másik számbaveszi a körülményeket, — ha nem is annyira részletesen, mint az Észember — és gyakorlati érzékével *merészen nekivág*. Az első tétovázik, míg a másik cselekszik.

Aggályosság.

Az Észember töprengésével bizonyos értelemben az emberiség közellensége. Aggályoskodásával *nem engedi* azt *megszületni*, ami annyira kellene: *a tetteket*, a nagy tetteket és a gyors megoldásokat. Igen sok jót elhagy pusztán a miatt, mert túlságosan biztosan, a legtökéletesebben szeretné megtenni. A folytonos hibakiküszöbölés sok jónak nyakát szegi. És ha aztán végre nagynehezen cselekszik is, micsoda szánalmas, torzított emberi valami ez, ha egyáltalán emberi.

Micsoda kínokon megy keresztül az aggályos ember, — ez a leggyakrabbi válfaja az Észembernek — *mikor valamit tennie kell?* Ha elmegy pl. hazulról, hányszor fordul vissza, hogy megpróbálja, vajjon bezárta-e az ajtót, hogy a kulcs nyelve fordította-e a zárt. Imádságnál mennyire igyekszik, hogy jaj! valamit ki ne hagyjon, valamit el ne harapjon. Hányszor látunk templomban olyan embert, aki valóságos szájgimnasztikát végez imádság mellett, vagy talán imád-

ság helyett is. Gyanakvással fogadja az ilyen aggályos vezetője utasításait. Hanyagnak, felületesnek, vagy laxistának gondolja; esetleg felfedezi magában, hogy egy fontos körülményt elhallgatott és így a tanács nem az ő bajára szól. Mint valami hajszolt vad futkos és mindenütt a beteg lelkiismeret kínzó hajtói és a gonosz csapdái előtt találja magát. Élete csomóját *nem tudja* megoldani, de legtöbbször *nem is engedi*, hogy mások azt kibogozzák. Az ellen meg egyenesen fellázadna, hogy egy egyszerű vágással távolítsák el, amit ő olyan nagynak, összetettnek gondolt.

Mennyire fokozódik ez a lelki gyötrelem, mikor *a „jobb" problémája* merül fel?! Igen sok Észember lelkiélete itt roppan össze, mert a megőrülésig fokozódik lelki feszültsége a tökéletesebb keresésében.

Pedig a teljes emberi, *a tökéletes emberi*, nem zavart, hanem *harmónikus valami*. A Krisztus által hirdetett harc nem a jó ellen irányul, hanem a rossz ellen. Nem magunkat kell megsebeznünk a nagy küzdelemben, hanem a közös ellenséget, a gonoszt kell ártalmatlanná tennünk. Sajnos, a gonosz még abból is tud hasznot húzni, amit mi tökéletesebben szeretnénk tenni.

A töprengő, az aggályos önnön erejét emészti fel. Micsoda könnyű és pompás zsákmányává válik így ellenfelének!

Természetesség.

Ezzel az örök töprengővel szemben milyen egyszerűen, *természetesen jár el az Akaratember*. Nála pl. olyan magától értetődő, hogy a sok koldus között a legszegényebbnek látszó kapja alamizsnáját, ha többre nem telik. Nem gondol arra, hogy ez esetleg csaló és mások inkább rászorulnának. Jó szándékkal cselekszik és ha téved is, nem veszti el érdemét. — Az Akaratember nem csinál problémát, hogy két keresztbenfekvő szalmaszálra rálépjen. Csak az Észember gondol arra, hogy ez Krisztus keresztjének meggyalázása.

Az élet sokszor *nem annyira bonyolult*, csak az ember teszi azzá. Egyszerű összeadás ez, ahol mindig csak egyet kell a meglevőhöz adni, csak egy lépést kell előre tenni.

Az akadályok nem azért vannak, hogy felbukjunk, hanem hogy kikerüljük, vagy átlépjük őket.

Nem állítjuk azt, hogy az Akaratember nem hibázik, sőt *objektíve több* hibát követhet el, mint a folyton méricskélő és fontolgató Észember. Az utóbbinak azonban nagy hátránya: *szubjektíve többet vétkezik*. Istennél pedig ez jön számításba, e szerint ítéli meg az embert. Az Észember ott is bűnt lát, ahol nincs; az ördöggel viaskodónak hiszi magát ott is, ahol csak önmagával kínlódik. Egész külön bűnlajstroma van és fájdalom, őrzőangyala e szerint jegyzi fel tetteit.

Mennyi jó maradna el, ha az Akaratemberben is olyan nehezen születnének meg a tettek?! Mennyi kórház, árvaház, jótékonysági intézmény nem enyhítené az emberiség nyomorát, mert alapítójukban volt némi hiúság is!? És ha ma sok szociális apostolt, banlióben dolgozó férfit és nőt a szereplési vágy is mozgat, vagy a divat és koráramlat is hajt, vajjon ok ez arra, hogy az a rengeteg jó, mondhatnók sokszor a társadalmi rend biztonsága elvesszen?!

Hisz a katolikus erkölcstan tanítása szerint *jó és érdemhozó cselekedet az*, amelyhez kevésbbé jó cél is tapad, feltéve, hogy ez nem az egyedüli mozgató cél és a bűn nem súlyos. Félreértés elkerülése végett így fogalmazhatjuk az előbbi mondatot: ha valaki hiúságból, emberi szempontból, tetszeni vágyásból, mások megnyerése céljából tesz valami jót, de e mellett igazán akarja a jót: ad alamizsnát, alapítványt tesz stb., jó az, amit tesz. Természetes, hogy jobb, tökéletesebb, ha ilyen mellékcélok nem folynak be cselekvésébe. De ezek miatt a jót elhagyni, nem okos dolog.

Ha ezt az elvet átvisszük a lelkiélet terére, *menynyivel kevesebb okunk van itt töprengenünk*, aggályoskodnunk! Itt csak jóról, erényesről van szó! Itt van a legkevesebb értelme a tétovázásnak és a nemcselekvésnek, itt veszít az ember legtöbbet, ha nem teszi azt, ami eléje adódik. Aztán itt szól és nyúl bele leginkább *segítőleg* a Gondviselés az emberi életbe. Azért még a hyperkritikus Észembernek is csak egy dolga volna: jószándékkal tenni, ami eléje adódik.

Életöröm és életközelség jellemzi az Akaratembert. Vajmi keveset tud azokról a belső szorongásokról, amelyek kollégáját kínozzák.

Ha az *Akaratember tökéletes antipólusát* keressük, olyan Észemberre akadunk, akiben nagyon kevés az érzelem. Ez természetesen kevésbbé aggályos, de *sokkal passzívabb*. Benne valósul meg teljesen: a tett halála az okoskodás. Művész abban, hogy agyonüsse idejét és „tevékenykedve", pepecselve ne dolgozzék. Munka nélkül él, de úgy hal meg, mint aki hiába élt.

Az Észember tehetségével teszi lehetetlenné a boldogulását, éspedig főkép a lelkiélet terén. Túlságosan *sok* benne *az emberi okosság*, de *hiányzik* nála *a szentek bölcsesége!*

Így jutottunk el a gordiuszi csomó Észemberétől a lelkiélet aggályos emberén keresztül a tétlen tisztaészemberig. Mindezt azért tettük, hogy világosan lássuk az Akaratember előnyét és a magunk részéről is eldöntöttnek tekintsük a köztük dúló vitát.

Elszántság.

Rá akarunk még mutatni a *lélek mélyén rejlő különbségre*, mely az egyik embert elijeszti a cselekvéstől, a másikat pedig arra sarkallja, hogy a veszélyeket is vállalva megtegye, amit elhatározott.

Egyetlen tehetségünk van csak, mely teljesen hatalmunkban van: az akarat. Az akarati állásfoglaláson múlik az ember erkölcsi értéke. Erkölcsi értékünket tetteink szerint mérik. Így kéznélfekvő a következtetés: Az akaratban rejlik *a keresett különbség*, helyesebben *az akarat és ész viszonyában*, mert az akarat is az értelemre támaszkodik.

Az Észembernél *az akaratot nemigen támogatja* az értelem. Ellenkezőleg, a következmények éles vázolásával, a veszélyek felsorolásával, önnön erejének felmérésével megnehezíti, sokszor lehetetlenné teszi a cselekvést. Eljárásmódunkban különben is mindig akad valami bizonytalanság, — ez a szabadakarat természetéből folyik, — erre a látszat észszerűtlenségre megtorpan az Észember. Csak akkor cselekszik, mikor minden biztos és világos. De mikor ilyen?!

Az Akaratember, igaz, nem látja oly világosan az összefüggéseket és következményeket, de cselekedni és haladni akar. Ezért *vállalja tetteiért a felelősséget* és a következményeket is. Így nagyobb mersszel, nagyobb lendülettel lát a cselekvésnek. *Ez a belső elszántság fokozza önbizalmát*, ezzel pedig felszabadul belső kötött ereje. A bizonytalanságra való „hátha" és az óvatos „minden eshetőségre való számítás" nem foglal le tartalékerőt, az oktalan fékezés miatt nem kell erőt pazarolnia. Szabadon, gátlás nélkül teheti azt, amire elszánta magát. — Egy jól alkalmazott vágással többre viszi, mint más hosszú tervezgetéssel, észmunkával.

A tett születéséhez nem gondolattömeg és fogalomhalmaz kell, hanem elszántság!

Figyelmeztető

Öröm

Irta: Petruch Antal S. J.

„Bennetek az Isten országa" (Lk. 17, 21.) Ha bennünk az Isten országa, honnan az, hogy oly ritka a béke és öröm? Miért annyi panasz és elkeseredettség még azoknál is, akik iparkodnak Istennek szolgálni, akik talán gyakran áldoznak? Miért görnyednek annyian a kereszt alatt? Azért, mert kevés az igazság; vagy mondhatnók: mert kevés a megértés. Pedig Szent Pál szerint *„az Isten országa... igazság (justitia), béke és öröm a Szentlélekben"*. (Róm. 14, 17.)

Akárhánynak a lelkiélete olyan, mint a mesebeli schildai községháza. Történt ugyanis, hogy Schildában községházát építettek, szépet, nagyot, amilyen nem volt hetedhét faluban. Magas volt, rangos volt, ékes is volt, de belül egészen sötét, mert hiányzott róla az ablak. Azon tanakodtak tehát, hogy miként vigyenek napvilágot a házba. S azáltal iparkodtak segíteni az ablakhiányon, hogy ládákba és zsákokba fogták a napsugárt s úgy vitték be. De hiába! Ablakot kellett volna vágni a falba s a ragyogó napsugár beözönlött volna az épületbe.

A mi sötét s azért örömtelen lelki épületünkről hiányzik az ablak: a megértés, az igazság magunkkal és másokkal szemben. Pedig megértés, igazság nélkül a lelki épületnek nem lehet ablaka, tehát napsugár: derű, béke, öröm nem is özönlik a lelkünkbe. Hiába iparkodunk ezt a hiányt pótolni kényszeredett szeretet- vagy türelemgyakorlattal, mert ez mintegy csak zsákolása a napfénynek.

„Van-e... a mi otthonunkon ablak" — kérdi Prohászka (Összegyüjtött munkái 9, 162.) — „lakik-e a mi családunkban barátság s szívesség s fontoljuk meg, hogy milyen másképen volna minden, ha lelkünkben hordoznók az Isten országát s ha barátságosak és derültek volnánk, s a feleség a férjének s a férj a feleségnek, a szülő a gyermeknek s a gyermek a szülőnek napsugara volna?!"

Hazajön* például a szántóvető vagy napszámos ember a mezőről, hazajön a kézmíves a műhelyből, a munkás a gyárból s belép a konyhába, ahol az asszony forgolódik. De az ember is fáradt, meg rosszkedvű, az asszony is kelletlen és bosszús. Hát itt nincs „jó estét", itt nincs „Isten hozott", hanem az asszony legfeljebb azt mormogja, hogy „hát hazajöttél?" S föl sem néz a munkája mellől. A férfi is csak morog valamit, aminek körülbelül az az értelme, hogy „hát ez is kérdés, ez is fogadtatás?" Aztán nincs több szó, több beszéd.

Az ember tesz-vesz a szobában, az asszony is jár ki-be bosszús arccal. Végre meghozza a levest s mondja:

— Hát nem ülnél le?

A férfiből már majdnem kitör a bosszúság. De türtőzteti magát. Leülnek. Esznek. S egy szót sem szólnak. Aztán a férfi mégis csak megtöri a csendet:

— Van valami bajod, asszony? — kérdi.

— Nincs semmi! — hangzik a száraz válasz.

Az estebéd hamar el van költve. A férfi feláll s ablakhoz lép s néz ki a sötét utcára. Az asszony ezalatt kedvetlenül s hallgatagon leszedi az asztalt s kimegy a konyhába edényt mosni.

S így múlik el a nap. Igy kezdenek bele másnap reggel ismét az életbe.

Ime, mennyi örömtelenség s vigasztalanság. Ugy-e, hogy ez nem az Isten országa?

Mármost, mit tett egyszer az ilyen elkeseredett férj?

Úgy történt, hogy ilyen kedvetlen hangulatban elővett egy hetilapot, mely ott feküdt a polcon s melyben az első cikknek a címe az volt: „Dícsérd az asszonyt."

No, gondolta magában, dícsérje, akinek kedve van hozzá. Én ugyan nem dícsérhetem. De mégis belefogott az olvasásba s azt olvasta, hogy próbáld meg, dícsérd meg néha feleségedet, ki egész nap szintén töri magát és fárad; hiszen tartozol neki vele.

S mikor ezt elolvasta, úgy látszott neki, hogy valami igaz van ebben. De aztán megint azzal állt elő, hogy hogyan dícsérje meg ő a feleségét, mikor az iránta oly durcás s barátságtalan. S ebben is volt valami igazság. De aztán tovább olvasott s azt olvasta, ha az asszony mindent megtesz, amit a háziasszonynak tennie kell, ha rendben tart szobát s konyhát, ha gondozza a baromfit, ha mos az urára s főz neki ínyére, akkor az embernek éreztetnie kell az asszonnyal, hogy becsüli a munkáját, s hogy hálás neki érte. Mert hisz' tényleg fáradságos az a munka, a házra meg nagy áldás.

S mikor a férfi ezt olvasta, megint úgy érezte, hogy bizony ez is igaz, s mintha megmozdult volna lelkiismerete. S kezdte belátni, hogy e részben bizony ő se tett így. Sőt rosszul tett, mert durva, goromba, szeretetlen volt.

Nemsokára azután bejött az asszony. A konyhában elvégezte a dolgát s odaült az asztalhoz s a férje ünneplőjét s gallérjait kezdte javítgatni. S akkor odaszól az asszonynak a férfi:

— Jól csinálod te ezt, Mari; kevesen értenek ehhez oly jól, mint te.

— Gondolod? — kérdi meglepetve, de azért szomorúan a feleség s folytatja munkáját.

— Igen-igen — kezdi megint a férj, — ezt komolyan mondom. Bizony csak neked köszönhetem, hogy rendesen s nem rongyosan s tisztán léphetek naponkint az utcára.

Jól esett ez az elismerés az asszonynak. S mintha abban a gyéren világított, petróleumlámpásos szobában is világosabb lett volna egyszerre s napsugár osont volna bele.

— Bizony — folytatja a férfi — néha még azt is mondják, ej, de derék feleséged lehet neked.

Az asszony most már mosolygott.

— No, — szólt mégis szerénykedve — nem mondják ők azt komolyan.

— Pedig elhihetik — mondja megint a férj s neje fölé hajolva, csókot nyomott homlokára.

* A következőket Prohászka nyomán adjuk szabadon. (i. m. 162—163.)

— Bár beszéltél volna velem így már azelőtt is, — suttogta most hálásan az asszony — mily jól esett volna az nekem. — S fölállt s fáradt fejét férje vállára hajtotta.

— Oly jó vagy, oly hű vagy hozzám, kedves feleségem — válaszolta a férfi megindultan. — Tudod, hogy nagyra becsüllek, de én is vidámnak s barátságosnak szeretnélek látni. S ha az leszesz, akkor otthonunk a legkedvesebb hely lesz nekem a földön.

S azóta így is volt. Több napsugár szűrődött a muskátlis ablakon át a munkásember otthonába.

S így lesz a mi otthonunkban, így lesz a mi lelkünkben is, ha megértők és igazságosak leszünk magunkkal és környezetünkkel.

Mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma!

Irta: Dr. Tóth Kálmán

A mindennapi kenyeret adó Isten gondviselő jóságáról már az ószövetségi Szentírás is sokszor megemlékezik.

Ahogy a fázós, didergős árva gyermek dadog és hebeg, midőn elhúnyt szüleiről beszélni kezd, éppoly gyámoltalanul beszélnek az ószövetségi szent írók Istenről, ha mint gondviselő Atyáról akarnak megemlékezni.

Túlságosan is emberi elgondolással és emberi módon szólnak Róla, szinte mint egy magukhoz hasonló, csak náluknál hatalmasabb, sőt egyenesen félelmetes hatalmú nagy úrról. Merész antropomorfizmusokban állítják felséges alakját kortársaik szeme elé. Szerintük Istennek szája van, mellyel beszél hozzánk (Iz. 1, 20; 34, 16; Jer. 23, 16.); az ő ajkáról ígéretek hangzanak el (Zsolt. 88, 35.), az ő ajka emésztő tűz (Iz. 30, 27.), a bűnösöknek hátat fordít az Isten (Jer. 18, 17.). Az ő kezei (Zsolt. 8, 7; 16, 14; 10, 9.), illetve karjai mindent megtehetnek, mindent eszközölnek (Jób 40, 4; Iz. 62, 3; Jer. 21, 5.). Isten szemei látnak, Isten fülei hallanak mindent (Zsolt. 9, 14; 10, 8; 12, 4; 33, 16; 14, 17; Iz. 37, 17; 49, 5; 65, 12; Jer. 16, 17; Zak. 9, 8.). A Föld az ő lábai zsámolya (Iz. 66, 1; Zsolt. 109, 2.); a magasságban, az égben lakik (Zsolt. 33, 5; 57, 15; Zak. 8, 3.), trónon ül (Iz. 6, 1; 16, 5; 40, 22; Dán. 3, 55.); felemelkedik (Iz. 30, 18; Ámosz 7, 9.), leszáll (Móz. I. 11, 7.), a hegyeken, a földön s a tenger fölött jár (Ámosz 4. 13.). Jer. 25, 30. szerint az Úr a magasságból rivall. Iz. 63, 1. s köv. szerint az Úr mint vincellér tapossa haragjának kádjában a pogányokat.

Szívesen elhisszük Damaszkuszi Szent Jánosnak, hogy az ószövetségi szent írók a szemekkel, szempillákkal és látással Istennek minden dolgot áttekintő erejét és gondviselését, fülei és hallása által az ő megbocsátó készségét és imáink meghallgatására irányuló jóságát, szája és beszédje által az ő akaratának kinyilvánítását, jobbja által a szerencsében nyujtott segítségét, esküje által terveinek változhatatlanságát akarják jelképesen kifejezésre juttatni. (De Fide orthodoxa 1. c. 11.)

De eme magyarázat mellett is mindenki érzi, mennyire távol állottak az ószövetségi szentek annak a gondviselő isteneszmének üdeségétől és közvetlenségétől, melyet Jézus rajzolt meg Róla csodálatos hegyibeszédében. „Mondom nektek: Ne aggódjatok éltetekről, mit egyetek, se testetekről, mibe öltözzetek. Nem több-e az élet az eledelnél, és a test az öltözetnél? Nézzétek az ég madarait, hogy nem vetnek, nem aratnak, sem csűrökbe nem gyüjtenek és a ti mennyei Atyátok táplálja azokat. Nem értek-e ti többet azoknál?... És a ruházatról mit aggódtok? Nézzétek meg a mezők liliomait, mint növekednek, nem dolgoznak és nem fonnak; pedig mondom nektek, hogy Salamon minden dicsőségében sem volt úgy öltözve, mint egy ezek közül. Ha pedig a mezei füvet, mely ma vagyon és holnap kemencébe vetik, az Isten így ruházza, mennyivel inkább titeket, kicsinyhitüek? Ne aggódjatok tehát mondván: Mit eszünk, vagy mit iszunk, vagy mivel ruházkodunk?... Mert mindezt a pogányok keresik. Hiszen tudja a ti Atyátok, hogy mindezekre szükségtek vagyon." (Mt. 6, 25—32.)

Fölségesen szívbemarkoló kép, melyet Jézus rajzol e sorokban Isten gondviselő atyai jóságáról, melyet a hívő lélekben nem homályosíthatnak el soha az életben lépten-nyomon tapasztalható látszólagosan ellenkező élmények sem. Mert a hívő lélek bölcsen tudja, hogy az életben előforduló bajok legnagyobb részben maguktól az emberektől, nevezetesen a világ vezetőitől, kormányzóitól származnak és szakadnak a szerencsétlen szenvedő emberek nyakába. — Be sokszor megismétlődik annak a beteg gyermeknek esete, akit meglátogatott a szeretetreméltó doktor bácsi és a kis beteg ágyának szélére ülve kezdte faggatni: A fejed fáj, kisfiam? — Nem, nyögte a gyerek. — A gyomrod fáj talán? — Nem. — Hát mid fáj? — A lábam, felelte a kis beteg, mióta a doktor bácsi rajta ül. — Az emberiségnek sem volna annyi fájdalma, ha oktalan vezetői, illetve félrevezetői nem ülnének rajta és meglévő apró-cseprő bajait nem súlyosbítanák kuruzslásaikkal. Minden doktor bácsi, akarom mondani világboldogító népvezér kuruzsló, sőt hóhér, aki a testi és anyagi, gazdasági bajokat úgy akarja meggyógyítani, hogy megöli a lelket a hitetlenség bemaszlagolásával. Úgy járnak el ezek a világboldogítók, mint akik a rabbilincstől úgy akarnák megszabadítani a boldogtalan rabot, hogy megbilincselt karját robbantással szétroncsolják.

A modern hitetlen világboldogítók szerint a Krisztus által hirdetett Istennek éppen az a legnagyobb hibája, sőt bűne, hogy szeretetet áraszt és hirdet gyülölet helyett. A kommunisták szerint a katolikusok Istene három nagy gyöngeségben szenved. Ezek: a jóság, irgalmasság és szeretet. Ámde ha a szeretet és jóság gyöngeség és erőtlenség, sőt bűn, akkor bűnös a nap is, mely melegét és világosságát árasztja a földre és érleli a kenyeret, bort és gyümölcsöt, amelyből az ember él. Akkor bűnös a madárka, mely dalá-

val megörvendezteti az embert, bűnös a virág, mely szépségével és illatával elbájolja a munkában kifáradt embert. Akkor bűnös az anyai szív, a munkában fáradozó apának kenyérkereső keze; bűnös minden mosoly, jó szó, barátság, jó modor, szeretetreméltóság és jókedv, mert mindezek duzzadnak a szeretettől.

Az isten- és emberszeretet egy ugyanazon fának kétféle virága. A megtermékenyítő szeretet hímporát termi az egyik, a másik a megtermékenyített és gyümölcsöt termő szeretet. A modern újpogányok eszményképe, a hitetlen Goethe heteken át be sem nézett haldokló feleségéhez, akitől csak egy emelet választotta el. Nem is volt szabad emlegetni előtte, mi történik a betegszobában. Mikor végül jelentették neki a gyászhírt felesége haláláról, leült és szép elégiát írt róla. Ime, így fest a pogányoknál a szeretet még legközelebbi hozzátartozóik iránt is!

Mennyire szükséges az atyaság fogalmának és a benne rejlő szeretetnek, gondviselő jóságnak öntudatosítása manapság, amidőn az Isten atyaságának és az embertársak istenfiúságának tagadásában kéjelgő világnak mind a négy sarkában vörös tüzek gyulladnak ki, az ágyúk csöve halált okád a megtagadott embertestvérekre s a gyűlölet lángja gyujtogat mindenfelé. Az ember embertelenül tiporja az embert, a testvér testvére ellen őrjöng és a fehér orosz hómezők elvetemült gonosztevői a szülői szeretetet is próbálják kiirtani az új, kommunista ifjúság félrevezetett lelkéből. Elvadult sihederek pár rubel jutalomért apjukat-anyjukat árulják el és adják biztos hóhérkézre, mert ezek még merészelik imádkozni a Miatyánkot. A Miatyánkot megtagadó és a Miatyánkot nem imádkozó modern világban visszatértek minden emberi képzeletet felülmúló borzalmasságukkal azok a régi pogány idők, melyekről egy nagy író, Chateaubriand szakavatottan állapította meg: „Krisztus előtt nem ismert a világ olyan Istent, akit szeretni tudott volna: ezért nem szerették egymást az emberek." Most is azért nem szeretik egymást testvérként az emberek, mert nincs olyan istenük, akit atyaként tudnának szeretni.

Azaz hogy mégis van olyan istenük, akit nagyon is tudnak szeretni. Ámde ebben az istenben és ebben a szeretetben nincsen parányi köszönet sem. Mert ez az isten: önmaguk. Saját magukat istenítik és az igazi Istent, a Miatyánk Istent detronizálva önmagukat helyezik trónjára a bábeli király példájára, aki a Biblia elbeszélése szerint így hencegett: „Az égbe megyek fel én, az Isten csillagai fölé állítom trónomat... Felszállok a magas felhők fölé, hasonló leszek a Fölségeshez..." (Iz. 14, 13—14.) Manapság is a legtöbb ember önmagát állítja oda tisztelet, sőt imádás tárgyául Isten helyett. Úgy jár, mint *Alexis Pirou* francia költő, aki mindennap megtette hosszú sétáját Párizs híres parkjában, a *Bois de Boulogne*-ban. Egy napon fáradtan leült egy padra, mely mögött nem messzire kőfal emelkedett a magasba. Alig helyezkedett el, látja, hogy több járókelő leveszi a kalapját előtte. Ő is kalapleemelve viszonozta azt. S kezdett büszkélkedni, hogy mennyire megbecsülik őt és ismerik az emberek. Közben sokan mentek el előtte, kik mindnyájan köszöntgettek, úgyannyira, hogy a költő egészen belefáradt a kalapemelgetésbe. Letette tehát kalapját maga mellé a padra s azontúl csak fejbiccentéssel viszonozta az üdvözléseket. Csak mikor egy öregasszony letérdelt előtte és égre emelt szemmel ájtatosan imádkozni kezdett, vette észre tévedését, hogy a sok köszöntés nem neki szólott, hanem a mögötte levő falon elhelyezett feszületnek és sietve elkotródott. Az emberek közül sokan az Istentől kapott adományok fényében sütkéreznek és szinte imádtatják magukat, mintha azok saját tulajdonaik volnának. Az ilyen pótistenkék, ezek a nevetésre ingerlő kis istenkék azután hatalmi gőgjükben embertársaikat lábaik zsámolyává alázzák, akiknek vállain a magasba tornázták fel magukat nem törődve azzal, hogy ezrek, sőt milliók élete és boldogsága árán szerzik meg a maguk kis nyomorult énje számára a csakis a mennyei Atyát megillető imádás tömjénfüstjét. Pedig éppen olyan sorsra jutnak szegénykék, mint a bábeli király, akiről folytatólagosan Izaiás próféta azt írja: „És az alvilágba szállsz alá, a verem fenekére!" (Iz. 14, 15.)

Ha az ember néhány száz vagy éppen ezer méterrel a 146 m magas Cheops-piramis elé áll és így fényképezteti le magát, alakjával majdnem elfödi ezt a harmadfél millió köbméternyi kőóriást. Igy a hitetlen, parányi kis gőgös emberke is Isten elé állva eltakarja önmaga elől a maga képzelt nagyságával az ő mérhetetlen végtelenségét. Holott ha mögéje vagy melléje áll, szúnyogként egészen eltörpül és eltűnik a Cheops-piramis mögött is. Mennyivel inkább eltörpül a végtelen Isten előtt parányi arányaival?!

Éppen azért a nagy Isten elé csak gyermekded egyszerűséggel szabad állni, mint ezt a természet egyszerű gyermekeinél, a primitív kultúrájú természetnépeknél lehet tapasztalni. A nagy etnológus, P. Schmidt Vilmos S. V. D. (Der Ursprung der Gottesidee című művében) írja, hogy a primitív ősnépek nemcsak a világ Teremtőjében hisznek, hanem azt tartják Róla, hogy Ő állította fel az erkölcsi világrendet s szigorúan őrködik gyermekeinek életmódja felett. Ezek semmit sem titkolhatnak el Előtte, mert a csillagok az ő fülei, amelyekkel mindent meghall, a Nap és a Hold a szemei, amelyekkel mindent meglát.

Ezeknek a naiv, egyszerű embereknek erkölcsi érzékét még nem tompította el és istenlátásukat nem homályosította meg az az erkölcsi vakság és vadság, mely már a Kr. u. II. században élő Minucius Felix őskeresztény író művében, az Octaviusban olvasható a romlott erkölcsü római Alexander Natalisról, hogy neki nem kell a keresztények Istene, mert „nagyon alkalmatlankodó, nyughatatlan, egészen a szemtelenségig kíváncsi; minden cselekedetünknél ott akar lenni, az egész világgal akar foglalkozni". Valóban ez a nagy Istennek egyik nagy hibája a modern pogányok szemében is. Ezért aztán ahogy a sivatagi homok elborítja a szfinksz alakját és fűrész módjára rágja, faragja, fűrészeli eme istenszobor fölséges alakját, úgy torzítják el a modern emberek is az igazi Istennek fölséges képét önmaguk lelkében is, embertársaikkal való viszonyukban is.

A mennyei Atyáról megfeledkezett modern újpogány emberiség testvérietlen elfajulásáról megdöbbentően fájdalmas képet festett jeles írónk. Márkus László a világháború ideién „Homéri kacajról" szóló gyilkos novellájában, melynek megállapításai — sajnos — mai napjainkra is érvényesek. Legfeljebb egynéhány nevet kell kicserélni újnevű, de azonos módon szereplők nevével.

E novella szerint a világháború zaja eljutott az Olimpuszról számüzött görög istenek lakóhelyére és felébresztette őket évezredes álmukból. Kétezer éve nem volt ilyen lárma. — mondotta Zeus, az istenek elseje. Ezt már megnézzük, úgymond. Az ember azóta bizonyára más lett, jobb is, különb nálunknál. Pedig minket egykor istenekként imádtak az emberek. Aresz ment elöl az isteni vándorcsapat élén, a harcok

mestere; jobbján Achilleusz és Heraklész. És mentek, míg csak borzasztó dörgés katlanába jutottak és látták, hogy tűz csap ki a földből, és az emberek darabokra szaggatva repülnek a levegőbe. — Csinos munka — mondotta Achilleusz. De lássuk tovább is a kétezeréves haladást, mert alapjában véve csak külsőségekben különbözik ez a módszer az enyémtől, hiszen Hektor így se halhatott volna meg tökéletesebben. És láttak aztán sebesült embereket és más emberek jöttek és kést szúrtak a fejükbe és elvették az előbbiek ruháit. Aztán kiértek a tengerhez és látták, hogy hajóroncsokon üvöltő emberek sírtak és egy ép hajó elment mellettük és nem vette fel őket. Benéztek elfüggönyözött ablakok mögé és látták Joffre tábornokot, amint ceruzával kezében számolta, hogy 450,000 embert megér-e Verdun védelme és rájött, hogy megér, mert különben elcsapná őt a francia parlament. Mister Grey fejébe is benéztek és látták, hogy ott apró ördögök főztek valami sürü mérget egy ici-pici üstön. És nagy bankokat láttak, ahol kövér emberek mindig csak ládákba rakták az aranyakat. És mikor mindent elcsomagoltak, kimentek a falvakba és városokba és elvették az üres házakból a bútorokat, a paplanokat és a maradék kenyereket. Mert nem volt, aki őrizze, hiszen a lakók értük harcoltak valahol a határokon. És amit így rekviráltak, azt is elcsomagolták a nagy bankok vasládáiba. Athénae istenasszony tudósokat keresett és benézett a Tudományos Akadémiára és szomorúan csóválta a fejét. A párizsi akadémián látta a halhatatlanokat, amint a gyűlöletről tanácskoztak és új fojtó gázokat szűrtek mindenféle anyagokból.

Így jártak szerte sokáig, egyszer megállottak és kérdezte Zeusz: Kétezer éve nem láttam az embert és már attól féltem, hogy különb lett nálunknál is. De még eddig nem láttam semmit, ami más volna, mint amilyen akkor volt. És ekkor Arész fölkiáltott és odamutatott egy domb aljába. Ott hosszú, szürke csövek voltak sorban és izzadt emberek dolgoztak velük inukszakadtáig. Ágyúk, mondta Athénae és az olimpusziak egy kicsit nézték a hosszú, szürke csöveket. Mégis csak van hát újdonság az emberek világában kétezer év óta, mondotta Zeusz: ágyú és parlament. És kacagni kezdett és a többiek is kacagtak vele. Athénae leült a földre és ide-oda gurult, úgy kacagott. És mind kacagtak az olimpusziak és reszkettek a hegyek, ahogy az istenek kacagtak. Ime, így fest a testvériség az elkereszténytelenedett világban. Annyi bizonyos, hogy gyűlölettel nem, hanem csak szeretettel lehetne felépíteni az egész emberiség számára a földön is a boldogság épületét, amelybe mindenki beférhetne és mindenki jól érezné magát. Igaza van a költőnek: A gyűlölet kezében kulimász van, a szeretet kezében aranyozó szerszám. (Gárdonyi.) Csakis a szeretet szépítheti meg a földi életet.

Ismeretes Ibsen költeménye a hegyek vándoráról, aki riadtan látja a holdas hegyi oromról, mint pusztítja a tűzvész a házat, ahol édesanyja lakik, kétségbeesik; de mégis el van ragadtatva a festői látványtól: „Hiszen mégis csak hatásos volt az éjjeli kivilágítás" — úgymond. A földnek éjjeli vándora a hitetlenség éjtszakájában járó, modern holdkóros ember szintén ijedezik ugyan látszólag a földanya fölött kigyulladt tűzvészen, de igazán festőien szép látványnak tartja, amelynek szemlélete csodálatra ragadja „műízlését" és tehetsége szerint — Nero római gyujtogatásának példájára — igyekszik minél nagyobb gyujtogatással növelni a világégés lángját, hogy mint ugyancsak Nero példájára állítja, annál szebbé építhesse újjá az emberiség földi házát.

Egy régiséggyüjtő ember bement az ékszerész boltjába és egy aranyszívet akart venni talizmán céljaira. Az ékszerész mindenféle csecsebecsét és drága lim-lomot előszedett, de a keresett aranyszívet nem találta sehol. — Tessék átmenni a régiségkereskedő boltjába, — mondotta végre sok keresés után az ékszerész a vevőnek — talán ott megkaphatja az aranyszívet. A felebaráti szeretetet jelképező aranyszív régiség, porlepte lim-lom lett a Miatyánkot nem imádkozó modern világban.

Manapság ezer és milliószámra vannak nép- és világboldogítók, akik mindenkit túlharsogó lármával ajánlják saját külön receptjüket a mindennapi kenyér megszerzésére. Vásári lármájukra csak azt mondhatjuk: „A lárma nem sok jóval, a jó nem sok lármával jár." A nagy lármával mindennapi kenyeret kínáló népboldogítók veszedelmesen hasonlítanak a bethániai lakomán látszólag a szegények érdekeit Jézus megkenetésével szemben képviselő Júdáshoz, akiből valósággal kiordított a tolvaj kapzsiság és önérdekhajhászás. Ugyanis tolvaj vala, jegyzi meg róla fájdalmasan apostoltársa, Szent János evangélista. Megfúrta Jézusnak és az apostoli testületnek közös kasszáját. Tipikus példája minden idők bolsevistáinak, akik a kommunizmus jelszava alatt látszólag a szegény proletárok érdekeit hangoztatják, valójában pedig a közvagyonból tolvajkodó, dologtalan urizálás vágya füti őket a Krisztus- és Isten-ellenes támadásokban, templomrombolásokban, hogy annál zavartalanabbul üzhessék kisded játékaikat.

Irodalom

Wimmer Anzelm O. S. M.: **Az élet teljessége.** Korda r. t. kiadása, Budapest, 1939. Ára 2·20 P, kötve 3·70 P.

A lelkiélet alakításának mindenki számára aktuális problémáját dolgozza fel ebben a könyvben a magyar származású és Ausztriában országos hírű és hazánkban is mindinkább nagyobb nevű szervita atya.

A gyarló, kísértésekkel és bünökkel küszködő, de a szép és jó iránt fogékony, modern intelligens embert tartotta szem előtt. Az ő számára mutatja be a lélek célját, tökéletesedésének szépségeit és boldogítását az elsekélyesedésnek, a bünbemerülésnek keserüségeit. Az intelligens embernek beszél és éppen ezért az észérveknek ad elsőbbséget, de mellette bravúros ügyességgel juttatja érvényesüléshez az érzelmet megfogó gondolatokat is.

P. Wimmernek e könyve rendszeres és összefogó lelki iskola, de minden fejezete külön is élvezhető és érthető. Anyaga nagyszerű segítője lesz a konferencia-beszédeket adó papságnak, de nagyon értékes lelkiolvasmányt is talál benne minden szerzetesnő és intelligens világi katolikus.

E könyvet a lelkiek iránt fogékony, de még lélekben el nem mélyült világosságkeresőknek különleges haszonnal adhatjuk kezükbe.

Strecke Ernő: **A Királynő apostolai.** Budapest, 1938. Szerző kiadása. Ára: amatőrkötésben 4 P, egészvászonkötésben 5·50 P.

Ez a könyv évtizedes kongregáció-vezetői munkának és tapasztalatnak értékes lerögzítése. A kongregációban tartott elmélkedések és beszédek alkotják egyik részét, a

lelkigyakorlatos naplók, lélekben átalakult kongreganisták nyilatkozatai a másodikat.

Az elmélkedések és beszédek kitünőek. Teológiai tudás, a lelki szükségletek ismerete, kitünő módszertani hozzányúlás, a lélektan szemmeltartása jellemzik. Kongreganista prézesek eredménnyel tudják majd felhasználni.

A könyv második része is érték, sőt ritka érték, mert ilyesmit nem igen találhatunk a vallásos irodalomban. A lelkigyakorlatozók feljegyzései, a kongreganisták lelki nyilatkozatai, kérései következnek egymásután mozaikszerűen. Belőlük sokat tanulhat a lelkeket vezető pap, de sokan épülhetnek és erősödhetnek a világi olvasók is. A pap megtanulhatja a lelkek szükségleteit, a hiányokat; megismerheti, hogy mik voltak hatással. A világi pedig, aki ugyanezekkel a problémákkal bajlódik, eligazítást és biztatást meríthet belőlük.

Dr. Tihanyi Tibor: **Uriasan, finoman.** Budapest, 1938. Szent István-Társulat kiadása. Ára 60 fillér.

Az illem betartása a vallásos ember számára nem üres formaság. Amit a világ formának tekint, az a belső lelkületnek külső kifejezése; más oldalról pedig olyan társadalmi megegyezések, amelyekhez már hozzászoktak az emberek, úgyhogy be nem tartásuk kellemetlen számukra.

Dr. Tihanyi nem okadatolja meg az egyes formaságok értelmét és célját, hanem csak a lényeget adja. Ezzel nagyon helyesen időt és helyet takarított meg olyan emberek számára, akik a társadalmi illemnek motívumát és szabályát amúgyis elfogadják, csak külsőségeit akarják ismerni.

Munkája elsősorban diákoknak készült és éppen ezért nagyon helyesen azokat az intelmeket is belevette, amelyek a serdülő fiatalság szögletességeit és megcsúszásait akarják rendezni.

Dr. Kühár Flóris O. S. B.: **Zarándok szívvel.** Budapest, 1938. Szent István-Társulat kiadása. Ára P 3.—.

A szerzőnek római tartózkodása alatt írt dolgozatait, értekezéseit és emlékezéseit gyüjtötte össze. Nem útirajz és nem is idegenvezető, ennél jóval több: eruduciójú és teológiailag képzett, a történelemben jártas tudósnak, de a lelkek szükségleteit is ismerő papnak kitünő munkája ez. Sok érdekesség van benne, amelyet nemcsak azok élvezhetnek, akik Rómában jártak, hanem minden katolikus ember, mert a római helyi és eseményi vonatkozások inkább kiindulópontok és címek az egyes értekezésekhez.

Dr. Schütz Antal: **Eucharisztia.** Budapest, 1938. Szent István-Társulat kiadása. Ára P 3.80.

Nagy kár, hogy ez a könyv nem az Eucharisztikus Kongresszus alatt jelent meg. Az Oltáriszentségre vonatkozó dogmatikát világos, teljes, érdekes, nagyon színvonalas — és ami legfőbb, — olyan feldolgozásban adja, hogy a művelt világiak is olvashatják. A dolog természete szerint bizonyos bölcseletü tudást feltételez ugyan, de nagyon ügyesen úgy adja ezeket, hogy ha figyelmesen olvassa valaki, úgy kutatás nélkül is megértheti.

Schütz a modern világi közönséget tartja szem előtt, nekik ír elsősorban s így az észokokat domborítja ki. De nem megy túlságba! A szentírási argumentumokra is súlyt helyez. Ezeket szintén kifejti és nem mulasztja el kiélezni, hogy a józan ésszel nincsenek ellentétben és ellenük komoly érvet felhozni nem lehet.

Schütz könyve a papoknak nagyszerü lelkiolvasmány lesz; a vallási kérdésekkel foglalkozó intelligensebb és a tudományokban jártasabb világiak számára is hasonlóképen óriási nagy érték.

M. Deésy Géza: **Krisztusba öltözötten.** Budapest, 1938. Ára 3·— P.

Azoknak a jezsuitáknak rövid eseményfordulatokból összeállított képe, akiket a rend fennállásának 400 éve alatt mint boldogokat vagy szenteket oltárra emeltek. Nem életrajzok tehát, e műfajnak ismert alakjában, hanem, amint említettük, életük egyes színfoltjai, amelyeket rövid toldásokkal egésszé kötött a szerző. Kissé modern, de tanulságos kép alakul ki így is belőlük, amelyeknek gyakorlati alkalmazását is levonhatja az olvasó.

Nem ártott volna az egyes fejezetek elejére rövid összefoglalásban a rendszeres életrajzokat is megadni, mert a könyvet valószínűleg olyanok is olvasni fogják, akik előtt ezek az adatok ismeretlenek.

A könyv feldolgozása érdekes és észrevehetően iparkodik, hogy modern irányú legyen.

Csávossy Elemér S. J.: **Túlvilági valóságok és szociális problémák.** Budapest, 1938. Korda r. t. kiadása 238 lap. Ára 3.40 P, kötve 4.90 P.

P. Csávossy egyike azoknak a katolikus szónokoknak és íróknak, aki bár elsősorban az aszkétikus térre specializálta magát, de szakember a szociális kérdések területén is. Az utóbbi években úgyszólván ő volt az egyetlen, aki rendszeresen és minden felvetendő nagyobb jelentőségű szociális problémához hozzászólt. Mégpedig a nagyotmondás és túlzás katolikushoz nem illő hibája nélkül. Véleményét értékessé tette azáltal, hogy nemcsak szakszempontból tett megjegyzéseket, hanem minden szociális kötelességnek megfestette a morális hátterét és bemutatta, hogy a pápák enciklikái. az Egyház tanítása mit kíván e pontokban. Itt azután nem volt tekintettel egyesek indokolatlan és túlzó érzékenységére, hanem teljes egészében odatárta az igazságot, még akkor is, ha egyeseknek nem volt éppen kellemes azok hangoztatása.

Ez a könyv P. Csávossynak ilyirányú beszédeit és dolgozatait öleli föl. Különösen most aktuális, amikor e kérdések egyik-másika gyakorlati megvalósítás előtt áll. Megláthatjuk belőle, hogy a gyakorlati megvalósítások mely része felel meg az életbe való átvitelnek, mik a hibák és a hiányok?

Más könyvnél nem túlságosan ajánló az, hogy a szerző előző beszédeit és cikkeit tartalmazza, de Csávossy S. J. e könyvéből épp az anyag aktualitása miatt nem von le értéket ez a körülmény.

E könyv a mai szociális érdeklődés közepette nagyon értékes eligazítója lesz nemcsak a papoknak, hanem az intelligens világiaknak is.

Az élet nagy kérdései ifjúsági iratokban!

Lehetetlen elgondolás az, amelyik úgy akarja nevelni az ifjúságot, hogy az élet nagy kérdéseiről ne tudjon semmit. Ámde az még lehetetlenebb, amelyik e bajokat sárral és gyengeséggel együtt akarja bemutatni.

Páter Pál, az ismert ifjúsági író több könyvet adott ki a mult hónapokban, amelyekben a szociális széttagoltságot, az elválást, a házasság kérdését, a magárahagyatottságot, a mindeneket gyógyító szeretetet tárgyalja.

Módszere olyan, hogy mindenkinek kezébe adhatjuk. Az ifjúság okul belőle, de a nagyok is élvezni fogják.

A legutóbb megjelent könyvek címei:

Bodzavár úrnői. Ára kartonkötésben 50 fillér, kötve 80 fillér.

A Szűzanya oltalmában. Ára kartonkötésben 50 fillér, kötve 80 fillér.

Igazi szegények. Ára kartonkötésben 80 fillér, kötve P 1·30.

Uzen a Kiadóhivatal:

Kérjük kedves előfizetőinket, hogy a hátralékos tartozást beküldeni szíveskedjenek. B. u. é. k.!

Új magyar könyvek:

P. Csávossy Elemér S. J.: **Túlvilági valóságok és szociális problémák.** Szociális problémákkal foglalkozó cikkek és beszédek. Ára kartonkötésben **3.40 P,** kötve **4.90 P.**

Müller Lajos S. J.: **„Példát adtam nektek."** Elmélkedések vízkereszt utáni első vasárnaptól hamvazószerdáig. Ára kartonkötésben **3.60 P,** kötve **5.— P.**

Wimmer Anzelm O. S. M.: **Az élet teljessége.** Gondolatok a katolikus életstílusról. Ára kartonkötésben **2.20 P,** kötve **3.70 P.**

Schütz Antal: **Eucharisztia.** Az Oltáriszentség a hit és ész világánál. Ára kartonkötésben **3.80 P.**

Brandenstein Béla: **Etika.** Ára kartonkötésben **4.80 P.**

M. Deésy Géza: **Krisztusba öltözötten.** Oltárra emelt jezsuiták a rend első négy századában. Ára **3.— P.**

Dr. Ziegler Adolf: **Az Eucharisztia.** Az Egyház egységének a szentsége. Ára **1.40 P.**

P. Mateo: **Mire tanít minket Lizió csillaga.** Ára —.**30 P.**

Schütz Antal: **Korunk szentjei.** Tíz modern, korunkban élt szentnek életrajza. Ára kötve **5.60 P.**

Kühár Flóris: **Zarándok-szívvel . . .** Ára kartonkötésben **3.— P.**

Dr. Tihanyi Tibor: **Úriasan, fínoman.** Szabályok az illemtanból diákok számára. Ára fűzve —.**60 P.**

Szivós Donát: **Diák-lelkigyakorlatok.** Ára fűzve **3.60 P.**

Heti áj tatosság a Szeplőtelen Szűzanyához. Ára fűzve —.**30 P.**

Hóman Bálint: **Szent István.** Ára kötve **8.— P.**

Mécs László: **Előket nézek.** Versek. Ára fűzve **4.— P.**

Tarczay Gizella: **Lemondott egy fejedelem.** Versek. Ára fűzve **2.— P.**

Jacques Michel: **Szent György csodásan szép legendája.** Ára kötve **2.— P.**

Zsigray Julianna: **A római százados.** Regény. Ára fűzve **5.50 P.**

P. Tomka Ágoston S. J.: **A viszokai hős fiúk.** Ifjúsági regény. Ára kötve **5.80 P.**

Virágh Andor S. J.: **Erdőfia.** Ifjúsági regény. Ára kötve **3.40 P.**

Zaymus Gyula: **Báránykák.** Két kis árva gyermek története. Ára kötve **3.40 P.**

Kovács Dénes: **Fűrészmalom.** Kalandozás Csíkországban. Ára kötve **3.20 P.**

A lelkiélet alakításának mindenki számára aktuális problémáját dolgozta fel:

P. Wimmer Anzelm O. S. M.:

Az élet teljessége

című könyvében. A könyv a modern, intelligens embernek íródott; neki mutatja be az élet célját, a lelki tökéletesedésnek szépségeit, általában a vallásosság boldogító voltát. Okai meggyőzőek, stílusa választékos. Ára kartonkötésben **P 2·20,** kötve **P 3·70.**

Beaudenom—Gerely:

Elmélkedések az Evangéliumról

A híres francia aszkétikus írónak elmélkedési sorozatából 3 kötet jelent meg eddig:

I. kötet: Az ádventi és karácsonyi időről szól,
II. „ Jézus apostoli életéről ír,
III. „ Az Úr imáját, hegyibeszédét, Jézus apostoli szellemét stb. dolgozza fel.

Egy-egy kötet ára kartonkötésben **P 5·50,** kötve **P 7·50.**

A vallásos irodalom nagy értéke, valóságos gyöngye:

MÜLLER LAJOS S. J. elmélkedési kötetei:

Harmatozzatok egek!

Ádvent első vasárnapjától kezdve Vízkereszt utáni vasárnapig tartalmaz gyakorlati, szép teljesen kidolgozott elmélkedéseket. Ára kartonkötésben **P 3·60,** kötve **P 5·—.**

Példát adtam nektek

című részben Vízkereszt első vasárnapjától nagybőjtig ad minden napra lelket megfogó, gyönyörü meditációkat. Ára kartonkötésben **P 3·60,** kötve **P 5·—.**

A kereszt iskolája

kötetben a nagybőjti időre szóló elmélkedésekkel formálja a lelkeket s hoz megindító, mély szövegeket. Ára kartonkötésben **P 2·50,** kötve **P 4·—.**

A kereszt diadala

pedig a húsvéti ünnepkör számára alkalmas szemléltetéseket tárgyalja. Ára kartonkötésben **P 4·—,** kötve **5·50.**

Minden kötete külön is nagy érték. Mindenki haszonnal forgathatja s megtanulhat belőle elmélkedni az is, akinek e téren még nincsen gyakorlata.

MEGJELENT

a XXXIV. nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus

EMLÉK-ALBUMA

Számtalan cikkel, gyönyörű képekkel díszítve.

Ára **P 15·—**

Egyelőre rövid ideig: P 12·—

Marietti-féle utazó breviáriumok

1 kötetes kiadás, a kötetbe beilleszthető mellékletekkel

bőrkötésben, pirosmetszéssel . . . . . **P 28·—**

bőrkötésben, aranymetszéssel . . . . . **P 32·—**

Az árakban a magyar proprium ára is benne van!

Egyesületek, zárdák, Mária-kongregációk, közösségek

Nagy lelki haszonnal használhatják a

Havi védőszentek

sorozatot.

Külön lapokon, az év minden napjára eső szentnek rövid élet- és jellemrajzát tartalmazza, a szent jellemző tanítását, erényét ismerteti. Ára **P 4·50**

Papi breviáriumok,

Pustet-féle

legújabb kiadás:

középalak: (110×163 m/m)

fekete bőr, vörösmetszés, vékonypapíron **P 66·50**

fekete bőr, aranymetszés, vékonypapíron **P 76·50**

nagyalak: (120×178 m/m)

fekete bőr, vörösmetszés, vékonypapíron **P 87·50**

fekete bőr, aranymetszés, vékonypapíron **P 100·—**

Vámköltség külön P 8·—. A magyar proprium ára benne van.

Új német könyvek:

Stadler: **So wird man dich achten.** Ein Mädchenbuch. A „Szeretnéd, ha szeretnének" német fordítása. Ára **5.45 P** helyett **4.09 P.**

Claudel: **Die Messe.** A híres francia költőnek versalakban írt műve a szentmiséről. Ára **1.65 P** helyett **1.24 P.**

Menke: **Frohe Fahrt.** Képekkel illusztrált ifjúsági lelki évkönyv. Ára kötve **7.43 P** helyett **5.57 P.**

A szociális kérdések az érdeklődés középpontjában

vannak manapság. Tudományos és rendszeres szociológiáink azonban nem gondolhatnak az aktuális kérdések elbírálására.

P. Csávossy Elemér S. J.
a kiváló és tudós jezsuitaíró

Túlvilági valóságok és szociális problémák

című könyvében sorra veszi a jelenkor minden ilyen kérdését, a kat. morális szempontjából megvilágítja szükségességüket. Előadja, hogy a pápák szociális enciklikái mit követelnek rájuk vonatkozólag.

A jelenkor könyve P. Csávossy S. J. e munkája, mely az égető kérdésekben biztos eligazítást ad.

Ára kartonkötésben **P 3.40**
vászonkötésben **P 4.90**

Ez a könyv az életből íródott!

Kaszap István, a fiatalon elhúnyt tüzeslelkű jezsuita feljegyzései alapján elmélkedéseket és elmélyödéseket írt P. Endrődy László S. J. és kiadta

Szeretettel, szenvedéssel

Kaszap István lelkisége címén.

Óriási előnye a könyvnek, hogy egy sokat szenvedett, de a szenvedést hősiesen álló léleknek tapasztalatait olyan ember dolgozta fel, aki maga csak inkább lélekben és elgondolásban ismeri a szenvedést. Így egyesül benne a tapasztalat és a nyugodt mérlegelés és a kiválasztás.

A könyv megtanít szenvedni és a szenvedésből hasznot húzni.

Ára kartonkötésben . . . . **P 2·20**
díszkötésben . . . . . **P 3·50**

A könyvek megrendelhetők a Korda könyvkereskedésében, Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 4. szám.

Nyomatott: Korda R. T. nyomdájában, Budapest, VIII., Csepreghy-utca 2. Igazgató: Dr. Czapik Gyula.

1939. február 1. V. évf. 6. szám.

pál györgy 34

Utunk

a lelkiélet havi folyóirata

A tartalomból:

Wimmer M. Anzelm O. S. M.: Az utolsó jelenet. — Dr. Gálos László: Korunk hitvallása. — Virágh Andor S. J.: Hamu. — Müller Lajos S. J.: A Szentek mint emberek. — Rótt Antal S. J.: Ezek vagyunk mi. — Pintér József: Betegek Gyógyítója . . .! — Dr. Szivós Donát O. S. B.: Talmi és igaz örömök. — Dr. Petró József: Hivatás és jellem. — Dr. Székely László: A lelkiélet értéke. — Petrucz Antal S. J.: Figyelmeztető. — Irodalom.

Korda R.-T. Kiadása Budapest.

„Utunk" aszkétikus folyóirat. Megjelenik a szünidő kivételével minden hó 1-én. — Felelős szerkesztő: dr. Czapik Gyula. — Kiadja: a Korda Rt. (Igazgató: dr. Czapik Gyula.) — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 4. szám. Csekkszám: 42,881. Telefon: 1—361—85. Fiókkiadóhivatal: Korda-fiók, Szeged, gróf Apponyi-utca 20. szám. — Csehszlovákiai főbizományos: Szent József könyvkereskedés, Pozsony. Előfizetése portóval 28 cseh korona. Romániai főbizományos: Magyar Lapok Kiadóhivatala Oradea. Str. Regele Carol II. No 5. Románia. Előfizetési ára 175 lei.

Előfizetési ára félévre 1 P 80 fill. — **Egyes szám ára 40 fill.**

„Ilyenkor, farsang idején nem szeretem a Krisztus-képeket! A legtöbb a töviskoszorús, szenvedő Megváltót ábrázolja. Ha rájuk nézek, komor lesz a hangulatom. Hiszen én vallom Krisztus istenségét és szeretem Őt, de derűs hangulatomba ködös lehangoltságot visz. Legalább ilyenkor, farsangkor a verőfényes, derűs optimista hangulatkört kívánom!" E szavakat egy intelligens és bizony nem is vallástalan, templombajáró, gyónó-áldozó úriember mondta. Nyilatkozata bizony belőlünk is ködös, sőt szomorú hangulatot váltott ki, mert egyes jóindulatú, Istent szerető, vallásos embernek azt a goromba tévedését tárta elénk, mintha Krisztus tanítása komorságot, szomorúságot vagy legalább is kacagást és verőfényt száműző komolyságot követelne.

Igaz, hogy a töviskoszorús, vértizzadó, keresztén szenvedő Krisztus komoly látvány. Ámde, a Kálvária elsötétült ege felett az ég megnyitott ajtaja látszik, melyből a boldogság fénysugarának derűje lövell a földre. A kereszténynek a komoly tényeken túl meg kell látnia azt a boldogságot és a belőle származó derűt, amelyet Krisztus vallása oly szépen egyesít a komolysággal. Ennek a kettőnek, a derűnek és komolyságnak csodás eredője: a krisztusi világnézet. Olyan ez, mint ahogy az idő egybefoglalja a napsugaras nappalt s az álmotörző sötét éjtszakát.

Az Utunk *folyóirat a teljes krisztusi világnézetet magyarázza: komolyságot és derűt, szomorúságot és vigasságot nemcsak a tárgynak megfelelően tárja elő, hanem minden témájánál leírja azt, ami lesujt, de azt is, ami felemel; előadja, ami komolyít, de azt is, ami vigaszt és világosságot nyujt. Ez a reális és nem egyoldalú tárgyalási mód, mely az árnyat és fényt együtt festi, mert együvé tartozik, olvasóink által értékelt tulajdonsága lapunknak. Aki megismeri a krisztusi igazság teljességét, az meg is szereti lapunkat. Mások is megszeretnék, ha ismernék. Épp azért arra kérjük lapunk olvasóit, hogy az „Utunk"-at ne rejtsék el könyvtáruk valamelyik zugába, hanem mutassák meg másoknak is!*

A lelkiélet alakításának mindenki számára aktuális problémáját dolgozta fel:

P. Wimmer Anzelm O. S. M.:

Az élet teljessége

című könyvében. A könyv a modern, intelligens embernek íródott; neki mutatja be az élet célját, a lelki tökéletesedésnek szépségeit, általában a vallásosság boldogító voltát. Okai meggyőzőek, stílusa választékos. Ára kartonkötésben **P 2·20**
kötve **P 3·70**

Az utolsó jelenet

Irta: Wimmer M. Anzelm O. S. M.

„Minden dolgodnál gondolj a végedre, akkor sohasem vétkezel többé",[1] — tanítja az isteni kinyilatkoztatás és a liturgia, amelynek a keresztény közösség üdvössége annyira szívén fekszik, ebből a gondolatból indul ki, midőn a karácsonyra következő és a nagybőjtöt megelőző időszaknak a szellemét alakítja.

Ebben az időben, amely a betlehemi jászol misztériumában fakadt fel, a liturgia Krisztus, a megváltó Isten elgondolhatatlanul szép egyéniségét állítja elénk; gondos kézzel festi meg vonásról-vonásra az istenemberi Krisztus-arcot, hogy azt mélyen és elfeledhetetlenül szívünkbe véssük.

És hogy a Krisztus-arc minden szépsége annál jobban érvényesüljön, körülkeretezi ezt a remekművet az Isten dicsőségének, végső és utolsó megjelenésének[2] minden gazdagságával.

Teszi ezt főként azért, hogy a már idézett bibliai kijelentés értelmében, mi folyton Krisztus dicsőségére gondoljunk, az abban való végső részesülésnek ígéreteit el ne feledjük és mindazt gondosan kerüljük, ami egyrészt elszakít Krisztustól, másrészt az Ő igazságos ítéletét hívja ki.

*

A 96. zsoltárban, amely a vízkeresztre következő időszakban legalább is három vasárnap liturgiájában szerepel, a Zsoltáros[3] *a világtörténelem utolsó jelenetét* festi meg fölényes művészettel és utolérhetetlen színpompával.

A jelenet középpontja természetesen az Úr,

[1] Sir. 7, 40.

[2] Paruzia = Krisztus megjelenése a végítéletnél.

[3] Az általánosan elfogadott nézet szerint ennek a zsoltárnak a szerzője maga Dávid király.

aki dicsőségének teljes ragyogásában jelenik meg.

És ami végtelenül megkap és kellemesen érint, az a Zsoltárosnak az örömujjongása, kitakadó, vissza nem tartható örömmegnyilvánulása. Ez a túláradó boldogság, amelyet az Úr paruziája vált ki lelkében, minket, akiket az ő örömében való részesedésre szólít fel, már a kezdettől fogva magával ragad, vakító világossággal tölt el és mindazokat a momentumokat kikapcsolja, legalább is egyelőre, amelyek az Isten igazságos és kérlelhetetlen ítéletére emlékeztetnek.

A kiindulópont tehát nem rettegés, elkábulás és megrendülés, hanem őserővel kitörő örömujjongás, a boldogság hozsannája, amellyel az Úr dicsőségének, úgyszólván apoteozisának a pazar megvalósulását fogadjuk.

„Az Úr országol!" — mondja a Zsoltáros. „*Örvendezzetek!* Ujjongj te föld és minden szigetek!"[4]

Az Isten dicső uralmának, amelyet boldogan szemlél a földkerekség (föld *és* szigetek), megnyilvánulását a Zsoltáros az utolsó ítélet komoly kereteiben látja:

„Körötte felleg és homály;
Ítéleten a széke és igazságon áll.
Előtte tűz jár és föléget,
Megemészt minden ellenséget."

Ha komoly is a keret, a kép mégis boldogító és örömet vált ki: Az Úr a fellegekben, a mindenség fölé állítva és mindenünnen láthatóan tűnik fel[5] trónján, amelynek rendíthetetlen szilárdságát az Ő feltétlenül igazságos ítélete alapozza meg. Mindenható és minden szempontból győzedelmes az Úr: hatalmának a teljessége mint a pusztító tűz égeti fel mindazokat, akik nem hajolnak meg Előtte, tehát ellenségnek számítanak.

„Villámai földszerte fénylenek,
Látja a föld és megremeg.
Hegyek viaszként szertefolynak,
Föld Ura előtt szétomolnak.
Igazságát rivallják az egek,
Nagyságát látják minden nemzetek."

Drámai erővel alakítja a Zsoltáros a nagy jelenetet, a nélkül azonban, hogy az az öröm rovására menne. Villámok cikáznak szerteszéjjel és vakító, tüzes fellobbanásuk csak a gyávákat vagy azokat, akiknek okuk van a világosság elől elrejtőzni, tölti el félelemmel: az igaz, aki az Isten útjait járja hűségesen, elragadva tekint a fellegekbe és meghatott tiszteltettel szemléli az isteni hatalom kábítóan szép színjátékát, amelynek láttára, az erőkifejtés nyomása alatt a föld megremeg.

A jelenet tovább fokozódik: „a hegyek viaszként szertefolynak és... szétomlanak", ami e végjelenet előtt is számtalanszor előfordult, habár jóval kisebb méretekben. A föld története, a geológia feljegyzései ismételten emlékeznek meg a vulkanikus kitörések katasztrófáiról, amelyeknek városok, országrészek, virágzó kultúrák voltak áldozatai és amelyek bebizonyították, hogy a Zsoltáros egyáltalán nem túloz: ha az Úr akarja, a masszív hegyek viasszá puhulnak el és a sziklák olvadozni kezdenek.

Játszik az Úr a teremtéssel? Hivalkodik hatalmával?

Nem! Csak végét veti a teremtésnek, amely az idők befejeztével már bevégezte küldetését.

És az utolsó jelenet hegyeket repesztő, villámtól átizzott fellegeket füstté semmisítő színjátéka, a teremtés utolsó lehellete méltó az őshajnal ködében kibontakozó kezdethez.

Az egek, amelyek elmúlnak, még az utolsó pillanatban is hirdetik, fennhangon kiáltják az Úr igazságát és az utolsó ítéletre felsorakozó nemzetek bámulva látják az Úr nagyságát, aki sohasem volt nagyobb, mint ebben a fenséges pillanatban, amelyben majd feltűnnek a rejtett összefüggések és amelyben nyilvánvaló lesz az isteni kormányzatnak a történelem folyamán oly sokszor félreértett és minden tévesztő látszat ellenére is megvalósult, szellemben és szeretetben gazdag célkitűzése.

*

A mozgalmas jelenetbe, amelynek a nemzetek eddig csak szemlélő tanúi voltak, immár az emberiség is belekapcsolódik.

Itt már nagyobb tragédia játszódik le, mint az előbb vázolt földindulás.

Ennek az áldozata az összegyűltek egysége: az emberiség összessége.

A tömör seregen az Isten ítélő keze nyomában mindent szétválasztó szakadás cikázik végig: az egység kettéhasadt és megalakult a Jobb és a Bal.

A Bal sorsa tényleg, minden szellemeskedő szójáték nélkül balsors. Rettenetes vége a rettenetes előzményeknek, az Istentől elfordult életnek.

A Zsoltáros a balpártot „bálványimádók"-nak nevezi és ez a név teljesen fedi a valóságot, tökéletesen fejezi ki a történelem tragikumát. Ezek a bálványimádók valóban mindent imádtak, csak nem az egy igaz Istent! Hogy mit imádtak, kígyót, faragott képet, esztétizáló érzelmet, zsarnok hatalomvágyat, sápadt csillogású

[4] A zsoltár szövegét Sík Sándor fordításában közlöm.

[5] V. ö. Máté 24, 30.

aranyat vagy felcicomázott testet, az már igazán mellékes. Legőszintébben valószínűleg önnönmagukat imádták. Ami szintén mellékes. A fő, ami itt egyedül esik latba, az az, hogy *csak* az Istent nem imádták.

Ezek megszégyenülnek. Mindent egy kártyára tettek és ezt az ítélet első szélrohama kifújta a kezükből. A Bálvány bálványnak bizonyult: tehetetlen volt, sem ígéretet betartani, sem az örökké Hatalmas jogos ítélete elől megvédeni nem tudott. Gyengébbnek bizonyult, mint alkotója és imádója, akiben volt elég fantázia, hogy ezeket a torzszülötteket kigondolja és elég ügyesség, hogy az elgondoltat kőből kifaragja.

Ime a Bal sorsa:

„Bálványimádók mind megszégyenülnek,
Akik faragott képeknek örülnek:
Minden istenek elébe terülnek."

Az áthidalhatatlan szakadék másik oldalán van a Jobb, amelyet a Zsoltáros a kinyilatkoztatás képletes kifejezésével „Sion"-nak nevez.

Itt már és joggal, teljes erejével csendül fel az öröm motívuma. Mert a jobb a végkielégítés és a végkielégülés oldala. A Végbeteljesülés, amelyen túl már semmire sem lehet várni, mert azon, a „minden"-en túl már tényleg semmi sincs.

Ezt az örömet nem befolyásolja az, ami a túloldalon történik. Nem mintha a Kárhozottak kárhozatának örvendenének a Kiválasztottak. Ők csak annak örvendenek, hogy az Úr győzedelmeskedett, hogy beteljesült az örök „non praevalebunt", hogy az ellenség teljesen ártalmatlanná lett téve.

És hol marad az emberszeretet?

Teljes egészében fennáll! Sajnálkozik és kérdi: miért nem követted jobb belátásodat és futottál tehetetlen bálványok után? Miért, ó miért nem hallgattál azokra közülünk, akik annyiszor hívtak az Úr szent nevében az Úr szent házába?

A Jobb sorsa tehát:

„Örvend Sion ezt hallani,
Ujjonganak Júda lányai,
Ítéletedet, Uram, sietnek áldani."

*

Mégegyszer: „Minden dolgodnál gondolj a végedre, akkor sohasem vétkezel többé."

Hogy ez mennyire nem jelent termékeltlen, rettegő és tétlen, tehát puszta gondolatot, „reágondolást", azt a zsoltár befejező része bizonyítja, amelyben megtaláljuk úgy a praktikus megoldást, mint az öröm motívumának teljes igazolását.

A praktikus megoldás a Zsoltáros nagyon is helyes elgondolása szerint nem egyéb, mint az életnek az Úr akarata és elvárása szerint való alakítása. Tehát valódi és őszinte *Isten-tisztelet,* Isten előtt való feltétlen *hódolat,* Istenhez a cselekedetek által való *közeledés* és az Isten életébe való végleges *belekapcsolódás.*

Ez a praktikus megoldás végleges, mert az Isten mindenként megjutalmazó elismerését vonja maga után, amely az egyéni örökkévalóságunkat tölti ki és az élet végleges, maradandó beteljesülését jelenti.

Hogy ennek a megoldásnak a nyomában már itt a jelenben meg nem zavarható öröm fakad, az természetes. De éppenúgy természetes az is, hogy ez az öröm az örök beteljesülésnek — hiszen éppen az erre való reménység váltja ki ezt a mély örömet — a sokat ígérő előíze.

A megoldás a Zsoltáros szájában így hangzik:

„Mert nagy vagy Uram, mind a föld fölött,
Felséges minden istenek fölött.
Isten hívei gyűlöljék a rosszat!
Szentei lelkét az Isten megója,
Gonosztól ő lesz megszabadítója.
Fényesség kél az igazaknak
És vigasság a jámboroknak.
Igazak, az Úrban vigadjatok.
— — — — — — —
És szent nevére áldást mondjatok!"

*

Az *„utolsó Jelenet"* mindig a szemünk előtt lebeghet. Nem csökkenti életkedvünket, nem halványítja el örömünket, nem tölt el esztelen félelemmel.

Ellenkezőleg! Odavezet az Úrhoz, megismertet dicsőségével, érezteti velünk felénk áradó jóságát és felkelti bennünk Ő utána a vágyat.

Megútáltatja velünk a rosszat, megköti bennünk a szenvedélyt, nevetségessé teszi előttünk a mégoly csábítóan hivogató Bálványt, leterel minket a vak tömegek országútjáról és ama szűk, tövises, magasba törő útra kényszerít, amelyről az evangélium beszél és amely maga az Üdvözítő.

Értsük meg tehát a liturgia rejtett szándékát.

Ő az „utolsó Jelenet"-tel foglalkoztat minket, hogy megszeressük, megbecsüljük és megkívánjuk klasszikus szépségét.

Ezzel arra nevel, hogy ez a klasszikusan szép, nagy jelenet méltó végkicsendülése legyen azon jelenetek sorozatának, amelyet e nagy, végső behatása alatt klasszikusan alakítottunk és amely a mi Istentől vonzott, magasba törő életünk.

Korunk hitvallása

Irta: Dr. Gálos László

Az egész teremtésnek célját klasszikusan foglalja össze a betlehemi üzenet: „Dicsőség a magasságban Istennek és béke a földön a jóakaratú embernek." Csodálatos összhangba olvad össze itt Isten szolgálata és saját boldogságunk: saját jólfelfogott javamat, boldogulásomat sem kereshetem más úton, mint Isten dicsőségének munkálásában, ezért „nincsen békéjük a gonoszaknak".[1] Mert minden, ami Isten dicsőségét kisebbíti, vagy egyenesen annak kárára van, mint a bűn, az nekünk embereknek sem szolgál javunkra, hanem egyéni életünkben mint békétlenség, boldogtalanság, közösségi életünk vonalán pedig mint nyugtalanság, baj és nyomorúság jelentkezik. Isten törvényeire nézve a kikényszerítő erő és szankció a szenvedés mind egyénekre, mind korokra nézve. Joggal írhatja saját tapasztalatai nyomán Szent Ágoston: „Nyomon kísért engem akkor irgalmas haragod és tilos örömeimet igen keserű csapásokkal zavartad, hogy rávezess az ürömtelen öröm keresésére és megértesd velem, hogy ezt rajtad kívül sehol meg nem találom. Uram, te a fájdalomból faragsz nekünk törvényt, sujtasz, mert gyógyítani akarsz, halálra hajszolsz, mert nem akarod, hogy nyomorultan elpusztuljunk. Magad felé teremtettél bennünket, Uram, és nyughatatlan a mi szívünk, míg benned meg nem nyugszik."[2] Helyes módja tehát a lelkiismeretvizsgálatnak, ha feltesszük magunknak vagy korunknak ezt a kérdést: „Boldog vagy-e?" Mert ha nyugalmunk elvész, az azt jelenti, hogy hitünk nem elég valóság számunkra, hogy örömeinket Isten dicsőségétől függetlenül vagy egyenesen annak ellenére kerestük. Ha a kegyelem szavára nem hallgatunk, úgy szenvedések, katasztrófák, forradalmak árán nevelődünk.

Minden kor hitvallását tehát elsősorban negatív oldalról lehetne összeállítani, mert hiszen tévedések visszájáról tekintett igazságokat hirdetnek. Igy a francia forradalmat megelőző hideg racionalizmus kora a maga hideg sivárságával és szomorú következményeivel hangosan hirdeti a kegyelem szükségességéről vallott katolikus igazságot. Másutt érdekes következetlenségek utalnak igazságok felé: a liberalizmus kora bölcseletileg tagadta az akarat szabadságát, gyakorlatilag viszont egész gazdasági rendszere és politikai iránya túlhajtottan vallotta és hirdette. Vannak, akik a túlvilágban nem hisznek, de szellemeket idéznek, asztalt táncoltatnak ugyanakkor. „Ha tanítványaim elhallgatnak, a kövek fognak kiáltani"[3] — mondotta az Úr Jézus. Valóban: a hamis világnézetek, felfogások, álprófétáik sírkövei kiáltják világgá az ő evangéliumát és igazságát.

De e visszájáról nézett igazságokon kívül minden kor pozitíve is vallott és vall katolikus igazságokat, hittételeket, ha nem is hiánytalanul és korrektül, de mégis legalább részben vallani kényszerül a keresztény Credót. Mikor eszméit világgá kiáltja, emberi öntetszelgés vezeti, hogy elég magának, hogy eléggé erős és bátor ahhoz, hogy világnézetét maga alkossa meg. És nem veszi észre, hogy voltaképen maga is azt hirdeti, ami ellen tiltakozni kívánt: a keresztény hit igazságait. Isten nem vall szégyent a teremtéssel: az emberiség még akkor is őt szolgálja, mikor nem akarja.

Lássuk korunk Credóját: mily igazságokat hirdet a katolikus hitvallás ágazatai közül, ha hibásan, ferdülten, tökéletlenül is?

1. Az első igazság mindenekelőtt *az eredeti bűn* ténye és valósága. A fajelméletek korát éljük. Árja- és zsidókérdés problémáitól hangosak politikai nyilatkozatok, biológiai értekezések, nyilvános sajtó-polémiák és egyéni viták egyformán. Valami nagy összetartozásról van szó az eredet, a leszármazás szerint, mely összetartozásnak előnyeit élvezik árja utódok és kárát vallják zsidó leszármazottak. Eddig e tényt csak a törvénytelen gyermek jogállását szabályozó törvények vallották, ma ez a problémakör kiszélesült és sokan jutnak előnyökhöz, sokan sujtatnak joghátrányokkal oly ok miatt, melyről disponálni nem volt hatalmukban, t. i. egyedül leszármazásuk címén.

Tudjuk, hogy a katolikus tan az eredeti bűnről tartalmilag egészen más: ennek lényege a megszentelő kegyelem hiánya. De e hiány ősatyánktól: Ádámtól való leszármazás címén illet meg minket. Indoka tehát ugyanaz, ami a fajvédelmi törvényeké: a nagy szolidaritás, mely az élet Istentől adott alaptörvénye, mint ahogyan Szent Pál apostol kifejezi: „Senki sem magának

[1] Iz. 22, 57.
[2] Vallomások könyve II. 2.
[3] Lk. 19, 40.

él és senki sem magának hal meg",[4] hanem bizony össze van mindenki kötve ezer és ezer szállal másokkal és ezen összetartozás címén hozzájuthat előnyökhöz, viszont panasz nélkül vállalnia kell ama hátrányokat, kínos és keserves örökségeket, amelyek eme közösségbe tartozással együttjárnak. A mi szent hitünk jelvénye: a szent kereszt hirdeti ezt világosan: a megfeszített Krisztus teste és Ádám atyánk koponyája és csontjai egyesülnek ezen a fán, ami kettős roppant szolidaritás kifejezője. Az első Ádámtól, a természeti és jogi főtől való egyetemes leszármazás teremti meg a szolidaritást a rosszban, ez az eredeti bűn. És Krisztushoz, a második Ádámhoz mint kegyelmi főhöz való odatartozás jelenti a nagy közösséget a jóban, és ez a megváltás. Jézus vére rajtunk és fiainkon áldás: íme a szolidaritás a jóban, a zsidóságon és fiaikon átok és büntetés: itt az összetartozás a rosszban.

A mai idők tehát, mikor éppen a kereszténységgel ellenségeskedni akarnak, akaratlanul is alapeszméikben, legfőbb elgondolásaikban és gyakorlati eljárásukat tekintve keresztény elvet, hitigazságot vallanak: az eredeti bűnt, ha nem is tartalmi, de legalább indokolási, rációs azonosságban.

2. Második katolikus igazság, melyet hitetlenkedő korunk mégis hirdet, a *megváltás* igazsága. Bajbajutott óriási tehetetlen tömegek vágyódnak, kérdezősködnek, szimatolnak mindenütt valaki után, aki rajtuk segítsen, őket a kor bajaiból kiemelje, megmentse. A tömeg érzi, hogy önmagával tehetetlen, ezért erős, hatalmas egyén után vágyik, kinek eszméit magáévá tegye, kinek akaratával azonosulhasson és így nyomorúságától annak erejéből megszabadulhasson. Korunk a próféták, diktátorok, Führerek, álmessiások kora: emberistenítés folyik, a hiszékeny, bajbajutott tömeg oly feladatokra is képesnek tartja vezetőit, amelyek megoldására emberi erőből bizonnyal nem telik. A katolikus világnézetű tömegek tudják, hogy merre tájékozódjanak. Eszükbe ötlik Krisztus szava: „Ha valaki mondja nektek: íme, itt a Krisztus vagy amott, ne higgyétek, mert támadnak hamis Krisztusok és hamis próféták és nagy jeleket és csodákat tesznek, úgyhogy tévedésbe hozzák — ha lehet — még a választottakat is. Ime, eleve megmondottam nektek. Ha tehát mondják nektek: íme a pusztában vagyon, ne menjetek, íme a rejtekhelyen, ne higgyétek."[5] A kor megváltói viszont éppen Krisztus helyére törekszenek és Krisztusra féltékenyek, ezért nyilvánítanak minden nevelést, világnézeti képzést, sőt még a lelkiismeret dolgait is a maguk hatáskörébe tartozónak. (Totalitás.)

A megváltás katolikus igazsága tartalmilag ismét egészen más, mint a mai politikai vagy gazdasági megváltóké, mégis az a tény, hogy az ember önmagán nem tud segíteni, hogy egy valaki sokat tehet érte, akinek rendkívüli képességű, önzetlen és áldozatokra kész jellemnek kell lennie — ez a keresztény gondolat kifejezése, legyen az ezt az elvet követő vagy valósító közösség mégoly kereszténységellenes. Sokan személytelen megváltót is elfogadnának: a pénzt, az általános humanitást, a páneurópai gondolatot vagy népszövetségi eszmét — ez mind nem változtat a tényen: minél messzebbre távolodunk el Krisztustól, annál jobban érezzük a Megváltó hiányát, szükségességét, akit, mint a rossz tapasztalat majd megtanít rá, nem tud pótolni semmi.

3. Harmadik igazság a hitvallás ágazatai közül, melyet korunk gyakorlatban vall, illetve bemutat: *a kárhozat* igazsága.

Szovjetoroszország rettenetes nyomora, mexikói gazok uralma, a spanyol polgárháború szörnyűségei részletképeket mutatnak be a sátán országából. Ma országok, földrészek állanak tudatosan a rossz szolgálatába, ami példátlan a világtörténelemben. Nyomor, gonoszság, szenvedés, üldöztetés, kegyetlenkedés és minden átok együtt van ezeken a helyeken, akár a kárhozatban. Isten gondolatainak intézményes kiirtása, család és nemzet szétdúlása, minden emberi tudásnak és értéknek csak a rossz cél szolgálatába állítása, földi képét adják a pokolnak. E helyeken, akárcsak a pokolban, együtt van az emberiség alja, söpredéke. És mióta várjuk, hogy mikor lesz vége! Akárcsak a kárhozottak, akik hiába várnak, mert szenvedésük örökkétartó, hiszen „férgük meg nem hal és tüzük el nem alszik".[6]

Hogy az élet nagy felelősség, hogy a lelkek is elveszhetnek, hogy mivé lesz az ember Isten, Megváltó, kegyelem, Egyház nélkül, — ezt hirdeti egészen világosan a kárhozat igazságának nagy ábrázolója napjainkban: a bolseviki embercsoport. Hogy mit jelent Istentől távol élni, átkozottnak lenni, az örök Bíró balján állni, Isten országából örökre száműzve lenni, a jók társaságát nélkülözni, — erre tanít meg bennünket világosan a szovjeteszme megvalósulása. Természetesen ezek csak képek, a túlvilág más dimenziókban él, mint a föld jelenvilága, a pokol katolikus igazsága is mélyebb — mégis e képek is fontos betekintést adó rések Isten börtönébe. És e réseket éppen azok nyitják, akik legintézményesebben törnek Isten országa és a katolikus egyház Credója ellen.

4. Ezekhez az elméleti igazságokhoz hozzákapcsolódik több gyakorlati fegyelmi mozzanat, mely a katolikus egyházban él és eddig sok gáncsnak, kifogásnak a tárgya volt éppen azok

[4] Róm. 14, 7.

[5] Mt. 24, 23. skk.

[6] Mk. 9, 43.

részéről, akik most mindezt még sokkalta szigorúbban, egy teljesen földi cél érdekében elrendelik és ellenőrzik. Ide tartozik *a bőjt* intézménye, melyet most mint egytálétel-rendszert, hazafias okokból kényszerítenek rá a tömegekre. Akik azelőtt annyit gúnyolták ezt a tisztes és okos egyházi előírást, most maguk is hirdetik, vallják, követelik. Ide tartozik az Egyház előzetes *könyvcenzúrája* és *könyvolvasási tilalma, az index,* melyet mindíg mint a szabadgondolkodás legnagyobb akadályát, mint a kulturális haladás kerékkötőjét volt divat emlegetni. És íme, napjainkban éppen az Egyházat gyűlölő kormányzatok mily szigorú cenzúrával dolgoznak, mily erélyes tilalmakkal élnek, mennyire szigorú indexet állítanak össze. Igaz, hogy ezeknek az intézkedéseknek tisztán földi, pártpolitikai oka van, de ez a lényegen nem változtat: azok is vallják a katolikus crédót és gyakorolják a keresztény szokásokat, akik programmjukul tűzték ki a kereszténység lejáratását, hitelrontását, kiirtását.

Persze ezek az igazságok és tények nemcsak apologétikai tanulságul szolgálnak, mint ahogyan most fejtegettük, hanem egy veszélyt is megsejtetnek: azt t. i., hogy ily vallási elemeknek nem vallási, hanem politikai, hazafias, tehát földi okokból történő hangoztatása a pótvallás eszméjét hozza majd, ami sokakban az igaz vallás feleslegességének érzetét keltheti. Ez az aggodalom indokolt, de itt is, ha másként nem, úgy a maga kárán fog rájönni az emberiség arra, hogy a magaásott ciszternák vize poshadt, míg az örök élet forrásai üdén és tisztán csörgedeznek,[1] nem éri meg tehát részletigazságokkal táplálkozni, mikor Krisztus és az Egyház a teljes igazság és kegyelem bőségét szolgáltatják nekünk a történelem igazolását bírva.

Korunkra is áll Tertulliánnak sokszor idézett mondása: „Az emberi lélek természeténél fogva keresztény: anima humana naturaliter est christiana." Áll ez az igazság nemcsak az egyéni, de a közlélekre is. Amint a keresztény hit igazságai megvannak elszórtan és töredékesen, hibásan a kereszténységen kívüli vallásokban is, úgy a keresztény korban élő hitetlen közlélek is akarva, nem akarva vall és gyakorol katolikus igazságokat és előírásokat. A musica sacra-ban a legszínesebb, legváltozatosabb téma a Credo, ennek szövege helytad a legkülönbözőbb zenei interpretációknak, van benne szentháromsági fönség, karácsonyi öröm, nagypénteki gyász, allelujás ujjongás, utolsó ítéleti harsonázás, misztériumos elragadtatás. A történelem Credója is ilyen, itt a korszellem, a közlélek igen változatos harmóniái harsogják, fújják, dalolják és bizony sokszor zokogják az örök igazságok valóságát és érvényesülését.

[1] Jer. 2, 13.

Hamu

Irta: Virágh Andor S. J.

A látás a fizika nagy titka. A látás ez: fölfogunk valamit a szemünkkel, vagyis rezgés indul a tárgyról, a fény rávetődik a szemre és mi azt mondjuk: látom ezt és látom azt. Ez olyan közönségesen és olyan szárazon van megfogalmazva és a mindennapi életben rendszerint ki is meríti a látás fogalmát.

Van más látás is, még a fizikai rendben is. A villamosságot látom és nem látom. Milyen a villamosság? Hang? A rádióban hang. Szín? A villámlásnál vakító fény. És még mennyi mindent lehetne kérdezni és mennyi mindent felelni is. Ezer megnyilvánulásban látom a villamosságot és mégsem tudom, hogy valóban milyen? És mégis tudom, hogy fény is, hő is, rezdülés is. A báltermekben hangulatvilágítás.

Vannak emberek, akik csak azt látják, hogy például a japán hadsereg megmozdult. És vannak emberek, akik a tények mögött ott látják a rejtőző gondolatot és ezeknek a látása igazabb, mert meglátják a lelket, ezt az izguló, folyton erjedő lávát, ami hegyeket dübörögtet, szélmalmokat épít. Kain lesz, vagy Szent Pál, aki először korbáccsal űzi Krisztust, azután letérdel eléje, hogy hirdesse minden népeknek, hajótörések között, étlen-szomjan bolyongva egészen a római ugarig, ahol vérével öntözi a pogány szárazságot, hogy illatos fű nőjön és liliom is, akit Ágnesnek hívnak és Cecíliának.

Vannak emberek, akik látják a papot, amint hamut szór a fejekre és azt mondják: hókusz-pókusz. És vannak emberek, akik ilyenkor azt mondják: szokás, hát én is elmegyek hamvazkodni. És vannak emberek, akik a hamut a szívükre engedik hullani és ebben a szürke és bőjti hamuesőben titkokat keresnek, amelyeket nem lehet kézzel kitapintani, de meg lehet érinteni a messzeröpítő hittel, ezzel a mesék csodamadarával, amely kalandosan tud ugrálni a végtelen felé. És győztesen is, mint ahogy csak egy álomba röpítő mesemadár viheti az embert, cikcakos folyók felett, tüzes utakon. Mert álomvilág az Isten titkai, a legszebb álmok. Le kell húnyni a darabosan látó szemet, el kell engednünk ujjunk végéről a tapintást, amely ideragaszt a kiterjedt világhoz, és

álmodnunk kell, de úgy, hogy fejünket az Isten kegyelmére hajtsuk és az Isten kegyelme azt súgja: ez az igazi való, mert örök és nem múlik el és minden csak álom volt lenn a földön, mert elmúlik egyszer.

Hamvazószerda szürke hamujában megjelenik egy régi titok. Arc. Ifjú talán, felszökkenő homlokkal, de bizonyos, hogy olyan zsenialitással, amelyik csak Aristotelest, vagy Szent Ágostont jellemezte és olyan vidám vér szalad ereiben, amely sokkal vidámabb, mint a pogány Róma nevető vére, vagy akár a legszentebb agapék tiszta és egymást csókoló nevetése volt. Az ifjút Ádámnak hívják és megkapja majd társul az asszonyt is, Évát. És megindítanak egy világtörténelmet. Kettőjükből szakad ki a sok millió ember.

Közben megjelenik a harmadik szereplő is: külsőleg kígyó, de elrejtetten szellem. Hatalmas az Isten kegyelme a semmi felett, mert a semmit győzte le akkor, amikor megteremtette Lucifert. És pereg a színjáték. Ha ezt a jelenetet, Lucifer belépését a Paradicsomba, ki lehetne törölni az ősi színjátékból, akkor kitörülnénk vele a világtörténelemből Ábel vérét, Ézsau lencséjét, Salamon király térdhajtását a pogány istenek előtt, a céda ajkakat, a vérben guruló aranyat, a békekonferenciákat, a mindenki karácsonyfáját, ahol rongyosan húzódnak meg a késői Ádám-ivadékok, akiknek már csak valamivel jut több a fügefalevélnél. Elég kevés az a kis rongy ruha, amely lelóg róluk, mert a könyöküket nem tudja már befedni és leginkább a lelküket nem, amely lázad és maró, keserű, fekete csöppekben hull le az átok és az a jajszó, amely nem tudja áttörni a másik Ádám-ivadéknak omló selyemmel letakart ablakát.

De nem lehet kitörölni ezt a jelenetet, mert Ádám végigjátszotta a tragikus hármast és így lett a sátán eljegyzettje ő is és minden ivadéka.

Le van ez írva egy szent könyvben. Ádám harcát idézi meg a hamufelhő, de Ádám arcán egy fekete vonás van, a csalódott ember vonása, aki most már tudja, hogy nemcsak jó létezik, hanem rossz is.

A hit hamvazószerdán ránéz Ádámra. A modern ember nevet és nem tudja, hogy Lucifer nevet benne, amikor Ádám ősapát olyan bábunak gondolja, amit valami ösztönös, vallásos sejtés rajzolt ki a zsidó agyakban és így hagyta azt az utókorra. A modern ember elfelejti, hogy Ádám és Éva tragikuma reflektorfénybe állítható és ezt a reflektorfényt nevezhetjük pszichológiának, amely az ördöggel beszélgető Ádám lelkét világítja meg.

Megpróbálok ránézni a fiatal Ádámra akkor, amikor még nevetős a homloka. Ráébred arra, hogy van és megismeri azt, hogy nem volt. Milyen friss lehetett a nyujtózkodása a puha pázsitban, mikor az agyagtestben már mozgott az Isten lehellete és a száraz agyag puha érintésű volt és meleg is a fickándozó vértől. Titkokat ismer meg. A rózsa titkát, a habok titkát és mindent, amit ma tudósok kutatnak és a természettudomány híresei tesznek, ha felfedezik a törvények egyikét vagy másikát.

Ádám melegebb titkokat is ismer meg: Éva szemén keresztül a nő gyöngédségét és azt, hogy az Isten egyetlen szava és lehellete milyen sokszínű és milyen erős is és milyen vidám és milyen győzelmes, mert valami, amit életnek hívnak.

Sokszor lehetett mámoros Ádám és Éva, amikor újabb és újabb titkok úgy szakadtak föl a szemük előtt, mint ahogy a tavasz fölszakítja a jeget, hogy megmutassa a föld méhének színét és illatát.

És így értek el egy fekete titokhoz, amely izgatta őket, mert Lucifer aranyos csillogásba takarta be az új látások lehetőségét, amiből több tudás, sőt minden tudás meredt fel. Káprázatos táncot járt Ádám szeme előtt a ködlehelletű halál, amely az Isten fenyegetéséből vigyorgott elő, és Lucifer hazugsága, mely egy új meredeket mutatott és ez a meredek fölfelé szökött a felhőkön túl az Istenig. Ádám képzeletében vad vágy tombolt.

Ádám elbukott. A lélektan reflektoránál egyszerre nem gyermekmese az első bűn elkövetése és nem mese Lucifer sem, kinek bensejében ott ül a gonoszság titka, mely mindent hasonlóvá akar tenni magához. Hamufelhő a szürke Ádám-arc. Csalódott lépések a kongó barlangok között. Éva, aki méhében viszi már a gyermekszülés fájdalmait, mint az Istennek az átkát és azt is, hogy férjének a hatalma alatt lesz, mert ezt a kettős átkot kapta cserébe az Istentől a kevély fölfelévágyásért.

Titok, amelyet csak a léleknéző emberek látnak, akik a hit romlatlanságával tudnak átrepülni évezredeket és mégis nyugodtak, mert a tudomány csak segíti a hit látását, hiszen a tudomány nem ellensége a hitnek.

Aki így tud hamvazkodni, annak homlokán nem áll meg a szürke hamu, hanem lehull a szívére és Ádám arcán keresztül meglátja az Isten jóságos arcát is, aki az átok között is atya marad, mert amikor igazságosan büntet, vigaszt is ad. Megígéri az Erős Asszony eljövetelét, aki megtöri a kígyó fejét és édesanyja lesz az isteni Megváltónak.

Milyen gazdag a mi Egyházunk, amely az év minden idejére tartogat egy titkot, hogy a néző szemek és éhes lelkek üdülten távozzanak a templomból, ahol a szertartások is mind isteni levegőt és régi titkokat sugároznak.

Hasznot a világ nem hozhatott Istennek, ő minden jónak örök tőle fogva birtokában van. A szivárvány színes hídja a napot nem teszi gazdagabbá, mert annak összes színei, szépsége a napból erednek. Így a világ minden szépsége, java és értéke Isten tökéletességeinek kisugárzása. De amint a szivárvány feltárja az ámuló tekintetnek a nap gyönyörű színeit, tökéletességét, úgy tárja fel és hirdeti állandóan a teremtett világ Isten nagyságát és tökéletességét. *„Az egek beszélik Isten dicsőségét és kezeinek alkotását hirdeti az égboltozat"* — mondja a Szentírás. *„És ez az a cél, melyet az Alkotó a világ számára megjelölt: dicsőíteni Istent.* Isten mindent, ami mozog, él és lélekzik, a maga dicsőségére alkotott.

A Szentek mint emberek

Irta: Müller Lajos S. J.

Istenes Szent János (1495—1550)

A nagy emberek közt, akiknek nevét megörökítette a történelem, kevés kezdette magasra ívelő pályafutását oly kedvezőtlen körülmények közt, mint *„Istenes"*, családi nevén *Ciudad János*. Tisztes, de szegénysorsú iparos családból származott, 1495-ben Montemayor-el-Nuevo-ban, Portugáliában látta meg a napvilágot. Jó szülei benne látták a legnagyobb kincset, amellyel Isten őket a földön megajándékozhatta. Ámde ennek a kincsnek nem sokáig örülhettek. A kis János 8 éves korában egyszer csak eltűnt, és nem is került elő szüleire nézve azok életében. Állítólag egy átutazó, lelkiismeretlen pap csalta magával csodálatosan szép dolgokat mesélve neki Madridról, a szomszédos Spanyolország fővárosáról. Az is lehet, hogy erőszakkal rabolták el a fiúcskát. Annyi bizonyos, hogy nemsokára mint teljesen elhagyott árva gyermek Oropesa utcáin bukkan fel, a kasztíliai királyság városkájában, az ibériai félszigetnek éppen ellentétes partvidékén. Teljesen idegen emberek közt, akik vele semmit sem törődtek, még a legszükségesebb dolgokban is hiányt szenved. Hogy meglegyen a mindennapi kenyere, kénytelen egyik városkörnyéki birtokon pásztorfiúnak beszegődni. Huszonkét éves koráig itt tartózkodik a legegyszerűbb életviszonyok között, többnyire teljes magányban. Életének eme szakáról nincs semmi adat sem feljegyezve róla. Ettőlfogva azonban minden megváltozik. Ismernünk kell azt a századot és azokat a politikai és társadalmi viszonyokat, amelyek János fejlődésének hátterét alkotják. Talán legjobban és legjellemzőbben a háborúk és hódítások korának nevezhetjük ezeket a valóban érdekes és változatos időket. Akkorában mindenki, még a legelhagyatottabb falu házi tüzhelye mellett is, esténkint a nagy felfedezésekről, háborúkról és hódításokról mesélt. Hatalmas cselekedeteket emlegettek s csodálkozva tárgyalták meg, amelyeket hősök, elkezdve V. Károly császártól egészen az utolsó közvitézig véghezvittek. Mindenfelé akadt hazatérő, talán rokkant katona, aki az őszi és téli estéken bámulatos dolgokat tudott elbeszélni messze vidékekről, háborúkról és egyéb érdekfeszítő élményekről. Tengerészek érkeztek olykor haza, akik megint utazásokról, felfedezett új világokról tudtak beszélni s csodálatos dolgokról, amelyeket a mesés gazdagságú Amerikában és a tündérien szép Indiában láttak. Néha olyan is visszatért a falujába, akinek a zsebe csakugyan aranyakkal volt tele. Az ilyen aztán szép kis házat épített vagy vásárolt magának, ahol öreg napjait családostul boldog kényelemben éldegélhette. Nem csoda, hogy sok fiatal emberben felébredt a vágy a kalandos életre, amely talán őt is hasonló szerencséhez juttatja. Aztán katonatiszt járta be a vidéket, aki ékesszólóan tudta festeni, hogy micsoda óriási előnyökkel jár, ha valaki felcsap a császár katonájának. Több sem kellett a fiatalságnak. Akárhány otthagyta az ekét s a bájos dombok lejtőjén legelésző nyáját és felíratkozott zsoldos katonának, hogy megkóstolja azt a gyöngyéletet, amelyet a tiszt úr olyan csábos színekben tüntetett fel. Ez a katonaláz megszállta a mi Jánosunkat is. A verbuváló őrmesternek dobszava az ő vérét is pezsgésbe hozta, és 22 éves korában felcsapott gyalogosnak a császár seregében. Harcolt a franciák ellen Spanyolországban és a törökök ellen Magyarországban. Mintegy 18 évet szolgált mint zsoldos és kockáztatta ezerszer életét. Mialatt azonban harcolt csatákban, hogy győzelmet nyerjen, elvesztette legdrágább kincseit: vallásosságát és jó erkölcsét. Míg Kasztília regényes dombjain legeltette nyáját, közben elég buzgón gyakorolta vallását és szolgált Istennek jó lelkiismerettel. Ez az új életmód azonban mindennek inkább kedvezett, mint a jámbor, erkölcsös életnek. Ha a hit pislogott is még János szíve mélyén, de arra már nem volt bátorsága, hogy azt el is árulja és érvényre juttassa. Restelt volna jobbnak látszani, mint züllött bajtársai. Úszott tehát az árral. Ami a jobb érzést valamelyest mégis ébren tartotta benne, az a rég elhagyott otthonra és édes szüleire való emlékezés volt. Istenem, vajjon élnek-e még? Gondolnak-e még reá? Mikor úgy álmatlan éjtszakákon hevert a szalmazsákján, felfrissült lelki szeme előtt édesanyja képe. Mennyire szerette őt! És ő mily hálátlan volt vele szemben! — Aztán képzeletben végigbarangolta, nyája után ballagva, Kasztília dombjait és elmerengett azokon a régi jó időkön. Egyszerű, igénytelen sors volt ez, de legalább szabadember volt akkor s szívét nem nyomta annyi minden... Szegény volt otthon, de megelégedett. Itt, ha akadt is olykor gazdag zsákmány, de éppen úgy el is úszott, ahogyan jött. Meg aztán torkig volt már ezzel a herce-hurcával, folytonos ide-oda való csatangolással. Érezte, hogy ő mégis csak másra született, mint a részegeskedés, fajtalanság meg a kegyetlenség. Egy jótulajdonságát azonban mindvégig megőrizte: jószívűségét a szegények iránt. Koldussal nem találkozott a nélkül, hogy oda ne adta volna neki, ami éppen kezébe akadt holmija között.

A Gondviselés néhány eseményt életében arra használt fel, hogy Jánost — szinte észrevétlenül — a jobb útra terelje. Hiszen nagy szándékai voltak ezzel a szerencsétlen, veszendőnek indult emberrel... — Mikor egyszer az ellenség közelében lovát jobban megsarkantyúzta, ez egy sziklához vágta lovasát. János orrán, száján dőlt a vér és hosszan mozdulatlanul feküdt. A legnagyobb veszélyben forgott, hogy az ellenséges franciák kezébe kerül. Mikor így sebesülten hevert a földön és várta a halált, gyermekségének rég elfelejtett imái is valahogy újra ajkára tévedtek. Az Istenanyát hívta segítségül. És íme, csakugyan csodálatos módon erőre kap, visszavánszorog a spanyol táborba és csakhamar teljesen felépül. Máskor megint egész halmaz zsákmányt bíztak őrizetére. Mikor aztán le kellett számolnia, kitűnt, hogy sok érték hiányzik. A gyanú természetesen Jánosra irányult. Ha talán nem is ő a tolvaj, de annyi bizonyosnak látszott, hogy hűtelen volt kötelességéhez s nem őrizte meg a rábízotta-

kat. A rögtönzött haditörvényszék kötéláltali halálra ítéli, és fel is akasztják, hacsak egy jóakaró tiszt közbe nem jár érte. Ezek az esetek végleg megérlelték benne az elhatározást, hogy amint szerét ejtheti, visszatér a békés polgári életbe.

Már negyven éves volt, amikor végtére sikerült leszerelnie és a katona „gyöngyélet"-nek búcsút mondhatott. Egyik Magyarországba vezetett hadjárat után a sereget, amelyben szolgált, feloszlatták s Jánost spanyol bajtársaival együtt hazájának északi partjára szállították. János el volt határozva, hogy most már más, jobb életbe kezd és e végből nagytakarítást csinál lelkében. Az akkori szokás szerint tehát, mint jóravaló spanyol, elzarándokolt Szent Jakab apostol sírjához Kompostellába. Ott alaposan elvégezte gyónását és elhatározta magát, hogy hátralevő életét vezeklésben tölti. Igyekszik elégtételt nyujtani multja vétkeiért az isteni igazságosságnak. Egyben felébredt benne a vágy, hogy megtudja, vajjon mi is történt otthon a hosszú 32 év alatt? Élnek-e még a kedves szülei? Útrakelt tehát és felkereste Portugáliában szerény szülővároskáját. A családi házban, ahova bekopogtatott, már idegenek laktak. Keresgél tehát rokon után. Végre egyik nagybácsi visszaemlékezett az eltűnt gyermekre és nagynehezen ráismert. — „Mi van az apámmal, anyámmal?" — tör elő ajkáról a kérdés. A válasz szomorú mosoly... „Az anyád hamarosan utánad halt bánatában, ott keresheted a temetőben. Özvegy apád pedig a ferencesek rendjébe lépett és ott végezte be életét." — A szegény obsitos bizonnyal jól kisírta magát anyja sírjánál. Nemcsak az nyomta szívét, hogy árva lett egészen, hanem hozzá még furdalta is a lelkiismeret, hogy anyja halálának és az egész család széthullásának voltaképen ő az okozója. Nem is tartotta magát méltónak, hogy lába ezt a földet érintse, amelyet megszentelt az ő hűtlenül elhagyott szüleinek emléke. Felkerekedett tehát és visszatért a spanyol földre.

Első gondja most már az volt, hogy valami keresethez jusson s nyomorult életét tovább tengesse. Nagy kérdés volt neki, hogy mibe is kezdjen. A hosszas katonasor abban az időben szinte egyet jelentett az erkölcsi züllöttséggel. Miért is a polgári elem csak gyanús szemmel, sőt megvetéssel tekintett az obsitosra, jól tudva, hogy az ilyen kiszolgált vitéznek már nincs sok érzéke, hogy az enyém meg a tied közt különbséget tegyen. Inkább bezárkóztak előle... Arról meg alig lehetett szó, hogy tisztességes polgárlányt kapjon feleségül. Hozzá még előrehaladott kora is alkalmatlanná tette, hogy valami új foglalkozást, mesterséget tanuljon, amiből meg lehet élni. Még örülhetett, amikor hosszas keresés után egy jóságos, gazdag úriasszony Sevilla közelében pásztorának segödtette őt.

Igy tehát János 42 éves korában megint ott kezdhette, ahol húsz évvel előbb abbahagyta. Ámde ez a hosszú idő nem múlt el felette mégsem nyomtalanul. Valahogyan más emberré változott. Mikor úgy magánosan nyája mellett örködött, megpróbált közben imádkozni. És miközben így imádkozgatott, mind világosabban felismerte, hogy milyen haszontalan is volt az ő eddig lefolytatott élete. De még rosszabb, mint haszontalan. Tudatára ébredt, hogy mennyi bűnt is követett el, mennyiszer és mily nagyon megbántotta Istent és mennyi kárt és bajt csinált embertársainak. Hiszen akárhány életét is vesztette ő miatta és ezek között mindjárt elsősorban az ő szeretett édesanyja.

Hogyan? És ő mégis megmaradjon itt, ebben az aránylag kényelmes életben?

Nem, ez nem lehet! Neki azon kell lennie, hogy őt *az emberek megvessék érdeme szerint*, másrészt pedig igyekeznie kell, hogy *jótéteményekkel kárpótlást nyujtson embertársainak* a sok kárért, amiket okozott. Ámde hogyan is legyen ez? Erre egyelőre nem tudott még határozott választ adni. De az erős elhatározás élt benne, hogy az első kedvező alkalmat felhasználja szándékának megvalósítására.

Szóval: megvettetni és jót tenni! Ez volt s maradt elve egész további életében.

Sokat beszéltek akkorában a mohamedán arabok által foglyul ejtett keresztény rabszolgák rettenetes sorsáról Észak-Afrikában. Hány még hitét is elveszti, feláldozza, hogy sorsán könnyítsen. János tehát rászánta magát, hogy elmegy arra a vidékre dolgozni, hogy váltságdíjukat megkeresse, vagy ha ez nem lehetséges, beálljon helyettük rabszolgának. Felmondott tehát úrnőjének és ezzel a tervvel fejében Gibraltár felé vette útját. Gibraltárban egy szerencsétlen portugál honfitársával hozta össze a Gondviselés, akit hazájából kiutasítottak és most éppen azon volt, hogy családjával együtt a tengerszoros túlsó partján levő Ceutában telepedjék le. A szegény nemes minden pénz nélkül, szinte reménytelenül nézett kétségbeejtő sorsa elé. János megszánta őt, felcsapott tehát családfenntartónak. Átköltözött velük Ceutába és az ottani várépítkezéseknél vállalt munkát, hogy a legszükségesebbeket a nyomorgó család számára előteremtse. De ez nem tartott soká. Az a pap, akire az ottani telepesek lelki gondozása volt bízva, csakhamar figyelmes lett

János térdenállva a rózsafüzért imádkozza

új hívére, Jánosra, akinek multjáról is sikerült valamit megtudnia. Ez mindenáron igyekezett Jánost arra rábírni, hogy térjen vissza Spanyolországba. Feltárta előtte, hogy milyen veszélyes helyzetbe került csupa jószívűségből. Hiszen itt ő, a kiszolgált katona, csöbörből-vödörbe került. A lelki veszedelmek, kísértések legalább is akkorák, ha nem nagyobbak, mint aminőkből szerencsésen kimenekült. Hozzá itt van még a mohamedánok közelsége, akikkel itt szüntelen érintkeznie kell. Ezeknek laza erkölcse és rossz példája már hány keresztényt csalt át a félhold érzéki gyönyörökkel kecsegtető vallásába. Ha nem vigyáz magára, ő is erre a lejtőre jut... És rosszabb lesz lelki állapota, mint volt valaha. János hallgatott a jámbor pap szavára és visszatért Spanyolországba. Első kísérlete tehát, hogy új életet kezdjen, dugába dőlt. Ámde ez nem szegte kedvét. Szándékával, tervével nem hagyott fel: *keresni az emberek részéről a megvettetést és használni felebarátainak.*

A mód, hogy miképen sikerül ezt elérnie, már másodrendű kérdés volt előtte. Csakhamar eszébe is jutott valami foglalkozás, amely úgy látszik, célhoz segíti. Felcsapott kegytárgy-vándorkereskedőnek. Megrakott egy kis taligát szentképekkel és egyéb kegytárgyakkal. Ezekkel járta aztán a vidéket faluról-falura. Ha valami vevője akadt, azt ellátta mindjárt jó tanáccsal és intelmekkel is, és tanítgatta, hogyan lehet jámborul és Istennek tetszően élni... Lám, milyen találékony a szeretet!

Igy jutott el egészen Granadáig. Mikor már ehhez a városhoz közeledett, — amint a legenda beszéli — egy fiúcskára akadt, aki mezítelen lábbal és szegényes öltözetben irgalomért esdekelt és arra kérte, hogy vigye egy darabig magával. János minden kifogás nélkül vállára kapta és most már dupla teherrel folytatta útját Granadába. Pedig János nem volt éppen erős ember és a kettős terhet más, izmosabb egyén is nehezen cipelte volna. Egyik kútnál tehát megállott, hogy kissé kipihenje magát. A gyermek erre leszállott az ő jószívű teherhordozójáról és így szólott: *„Istenes János, Granada legyen a te kereszted!"* Erre eltűnt.

Megérkezve Granadába, János folytatta ezt az eddig űzött kereskedést, de most már nagyobb mértékben. Ha nem tudott prédikálni, — erre nem volt meg a kellő tudománya — legalább így akart embertársainak lelki hasznára lenni. Egyszerű kis bolthelyiséget bérelt egyik utcasarkon, közel a városkapuhoz, s ott árulgatta képecskéit és egyéb ájtatossági cikkeit. Közben szorgalmasan látogatta a közeli templomot, ahol éppen a híres Avilai János tartotta prédikációit. Ez az egyszerű pap, aki egyébként a nagy Borgias Szent Ferencnek meg Szent Teréznek volt tanácsadója és maguknak a pápáknak bizalmát élvezte, akkorában hazája földjét életszentségével illatozta be. Egyik napon — éppen Szent Sebestyén ünnepe volt, akit Spanyolországban nagyon tisztelnek — arról tartotta a szentbeszédet, hogy minő tisztesség és dicsőség, ha valakit Krisztusért — a nélkül, hogy erre rászolgálna — *megvetnek és bolondnak tartanak.* János is ott volt a prédikáción. Hirtelen megkapta lelkét ez a gondolat. Ime, itt a módja, hogyan lehetne most egyik életcélját megvalósítani. Ha magát bolondnak mutatná, akkor úgy is bánnának vele az emberek, ahogy megérdemli, és hő óhaja a megvettetés után teljesedésbe menne. Mindjárt hozzá is látott terve kiviteléhez. Előbb kiment a templomból, mint a közönség. Olt künn aztán kezdte adni az őrültet. Az utca közepén hangos kiáltások közt irgalomért, bocsánatért esedezett. Tépte a haját, öklével csapkodott az arcába, aztán fetrengett az utca porában. Majd aztán leült az utca kövezetére. Ezt a jelenetet utcáról-utcára megismételte. Nagy csődület támadt mindenütt körülötte. Nevették őt és főleg a pajkos gyermekek gúnyt űztek belőle. János éppen ezt akarta. Miért is csak annál inkább folytatta és fokozta ezeket a furcsaságokat. Kitűnően játszotta szerepét, úgyhogy mindenki meggyőződött arról, hogy a szegény kegytárgyboltos megőrült. — Hiszen mindig különc volt, — mondogatták az emberek — tehát nem csoda, ha egyszer kitört rajta az elmebaj. És szánakoztak rajta. Ez már azonban nem volt János ínyére. Ő azt kívánta, hogy úgy bánjanak vele, mint az őrültekkel szoktak, mert különben hiábavaló az egész komédia. Miért is egyik nap éppen az istentisztelet kezdetén, mikor a templom már megtelt ájtatoskodókkal, berohant a szent helyre. Ott levetette magát a kövezetre és irtóztatóan ordítva kért segítséget. Ez már csakugyan óriási feltűnést keltett. Most már mindenki tudta, hogy bolonddal van dolga. Erőteljes, jámbor férfiak megragadták és a közeli őrültekházába szállították. János célnál volt. Most már mindenki bolondnak tartja s úgy is bánnak vele. Az őrültekházában szerepét továbbra is nagyszerűen játszotta. Miért is bőven kijutott neki abból a „gyógymód"-ból, amelyet az akkori, elmaradott pszichiátria az őrültekkel szemben szinte kizárólag alkalmazott. Ütötték, verték, hogy kijózanítsák. Ez a „gyógymód" aztán napról-napra megismétlődött és a korbácsból ugyancsak kijutott a szegény páciensnek. De minél jobban elverték, János csak annál szilárdabban elhatározta, hogy tovább játssza szerepét.

Igy ment ez jó ideig. Végre a dolog Avilai Jánosnak is fülébe jutott, aki előtt a szegény boltos nem maradt egészen ismeretlen. Talán a gyóntatószékben találkozott vele. Ha excentrikus embernek gondolta is, őrültnek azért nem tartotta. Elhatározta, hogy a dolognak véget vet, annál is inkább, mert sejtette, hogy az okot minderre az ő — bizonnyal félreértett — prédikációja szolgáltatta. Elment tehát a kórházba és megkérte az igazgatót, hogy Jánossal négyszemközt beszélhessen. Mikor aztán egyedül hagyták őket, alaposan megmosta a „páciens" fejét és szemére hányta, hogy eljárása nem becsületes. Bolondnak tetteti magát, holott teljesen épelméjű. De az igazságosság ellen is vét, mert az igazi őrültek számára gyüjtött alamizsnából tartatja el magát minden szükség nélkül. Hiszen neki van kis üzlete, amelyből tisztességesen megélhetne. De meg a szeretet ellen is vét, mert itt egész csomó embert foglalkoztat maga körül, akik vesződnek vele, mikor pedig arra éppenséggel semmi ok sincsen. A szent pap bölcs szavai Jánost teljesen meggyőzték, hogy — bár a legnagyobb erény indítóokából — de mégsem cselekedett helyesen és okosan. Egy csapásra meggyógyult. Avilai Jánosnak nem került nagy fáradságába, hogy öt ismét szabadlábra helyeztesse. Sokan azt gondolták, hogy az őrült kegytárgykereskedőt csoda által gyógyította meg. Ily tévedéseket Isten csak a Szenteknél enged meg, bizonnyal ezt is az ő legnagyobb javukra. János tehát visszatért kicsi boltjába. Ámde az a munkakör, amelyet ez neki nyujtott, távolról sem merítette ki buzgalmát és tetterejét. Hogy minő óriási energiák rejlenek benne, micsoda hatalmas rúgók az életszentségre, már maga az imént elmondott epizód — a megvettetés vágyából eredő színlelt elmebetegsége — is eléggé elárulják.

Egy ilyen ember, akiben ekkora istenszeretet lobog, napestig azt várja, míg hozzá valaki betéved és megvesz tőle egy szentképet? Nem! Ő érezte, hogy Isten többet vár tőle s többre szánta. Először is elzarándokolt a guadelupi Miasszonyunk kegyhelyére. Mikor

innen visszatért — úgy látszik — már tisztán látta, hogy a Gondviselés minő feladatot tűzött eléje. Úgy érezte, hogy végre megtalálta azt az utat, amelyen ezentúl bizton haladhat célja felé.

Visszatérve Granadába, először is kicsi házat bérelt. Ide kezdte gyüjtögetni a város lakói közül mindazokat, akiket mindenki elhagyott s akiknek élete valahogyan a rendes pályáról kisiklott. Hogy kik és mik azok, azzal János egyelőre keveset törődött. Elég az, hogy a világon semmijük és senkijük sincs. Behívta magához a hontalanokat, vándorlókat, csavargókat, nyomorékokat, akik napestig a templomkapunál üldögélve koldultak, aztán fogságukból kiszabadult rabokat. Ezek mindnyájan szívesen látott vendégek voltak Jánosnál. Míg csak volt a házban férőhelyecske, addig nem utasított vissza senkit sem. Elég gyakran talált az utcákon olyanokat is, akiknek még annyi erejük sem volt, hogy az ő házáig elcsússzanak-másszanak. Ezeket vállára vette, úgy cipelte őket a menedékhelyére. Az ilyen jelenet már egészen megszokottá vált Granada utcáin. Otthon aztán János végzett minden munkát. Amit katonáskodása alatt s a háborúkban tanult, annak most mind jó hasznát vette. Értett valamit a betegek gondozásához meg a sebek kezeléséhez. Ha tudása kevés volt is, de az igények sem voltak nagyobbak. Mikor ápolgatta és mosogatta a sebeket, közben megcsókolta a szegény páciensek lábát és éreztette velük, hogy mégiscsak van valaki a világon, aki őket is szereti. Azt akarta, hogy a szegények magukat önála otthonosan érezzék. Gyakran odaült a fekvőhelyük mellé. Elbeszélgetett és tréfált velük. Lassan rávette őket, hogy megint csak imádkozzanak és a szentségekhez járuljanak. Ezen a menedékhelyen minden végtelenül egyszerű, primitív volt, de éppen ez felelt meg lakóinak. Jánosnak sikerült, hogy a város salakjának ez a gyüjtőhelye lassan a béke és nyugalom képét öltötte magára. A szomszédok ugyan eleinte elégedetlenkedtek, de aztán később hagyták Jánost a maga útján járni.

Hogy pedig ez a menedékhely fenntartható legyen, János koldulásra volt utalva. És ehhez János pompásan értett. Megjárta már ennek iskoláját utcai árus korában. Isten adott neki hangot és humort. Tudta az embereket összecsődíteni, mulattatni s közben szívükhöz és erszényükhöz férkőzni. Végigjárva a legnépesebb utcákat és közben kopott cinkbögrével csinált zajt. Aztán tréfás hangon kiáltozta: „Uraim és hölgyeim, — ma egyszer tegyenek ki magukért!" Az átmenők nevettek egyet és kinyitották az erszényüket. Hosszú időbe telt, míg *csakis* így tudott valamit összehozni. Akadtak aztán olyanok, akik utána mentek és meg akartak győződni, hogy pénzüket voltaképen hova viszik, mire is fordítják? Elképedve látták, hogy ez az egyszerű ember, aki semmihez sem ért, idegen segítség nélkül, mit tud elérni. Pedig nem volt ő sem képzett ápoló, annál kevésbbé orvos, nem volt pap, sem szerzetes. Alig járt valaha iskolába. Minden munkát maga végzett, ha csak nem ragadt a nagy felebaráti szeretetből egyik-másik ápoltjára is valami, s nem segített önként neki. Lassankint azonban előkelő gazdag urak és hölgyek egész csoportja szerveződött meg körötte, akik megtiszteltetésnek tartották, hogy ezt a csodálatos embert rendszeresen segíthetik adományaikkal.

Lassankint János Granadában közismert egyéniséggé vált. Érezni kezdte mindenki, hogy ez az ember gondviselésszerű alak, aki valóságos hiánypótló munkát végez, megértve azt, amire ilyen nagy városban szükség van. És János minden segítséget hálával fogadott. Minél többet kapott, annál többet adott. Szeretetművét mind tágabb körre terjesztette ki. Már nemcsak menedékhelyének lakóit látta el, hanem lehetőleg gondoskodott a városnak összes nyomorultjairól, nincstelenjeiről is. Felkereste a viskókat és odukat és igyekezett ezek lakóinak keserves sorsán könnyíteni. Még a rosszhírű házak szerencsétlen áldozataira is kiterjesztette gondját.

Olykor bátran benyitott a bűntanyákba és komoly megtérésre buzdította a bűnös teremtéseket. Sokszor kacajjal feleltek neki, de akadtak megtérők is. Ezekről aztán gondoskodott, tisztességes megélhetéshez juttatva őket.

János tevékenysége az egyházi hatóság figyelmét is magára vonta. Voltak, akik kételkedve fogadták és módszerét helytelennek találták. Mások megint csodálkozva látták a nagyszerű eredményeket, amelyeket sikerült elérnie. A granadai püspök, aki egyben a város polgármestere is volt, Jánost magához rendelte, hogy munkáiról vele tárgyaljon. A főpásztor először is a neve után érdeklődött. János egyszerűen azt felelte: „Engem egy gyermek, mikor Granadába jöttem, Istenes Jánosnak nevezett." „Jó — felelte a püspök — ezentúl tehát Istenes János lesz a neved!" Ettől fogva már így hívta őt mindenki. János egyébként a püspök elé csak abban a teljesen rongyos ruhában lépett, amelyet egyik koldustól kapott a saját jobb öltözete helyett cserébe. A püspök nem vette ezt zokon, de azt ajánlotta neki, hogy ezentúl valamiféle szerzetesi ruhát hordjon annak jeléül, hogy egyházi jóváhagyással dolgozik. Aztán rendes kórház felállításáról tárgyalt vele a püspök, megígérve, hogy ebben majd a város előkelő polgárai is támogatják őt. Világos, hogy ekkor még nem a mai értelemben vett, modern kórházról volt szó, hanem valamiféle egyszerű azilumról a betegek számára. De az akkori időkben már ez is sokat jelentő vállalkozás volt és a jövő nagyszerű intézményeinek, igazi kórházaknak lett a példaképe és kiindulópontja.

A vezetést teljesen Jánosra bízták, aki mellé sok önkéntes segéderő sorakozott. Köztük akárhány olyan, akiket ő emelt ki a nyomorból és akik így akarták most már hálájukat leróni.

Jánosból azonban sohasem vált volna szent, ha csak éppen eredményeket tudott volna felmutatni. A siker még magában véve senkit sem tesz szentté. — Jánosnak sok barátja és jótevője akadt, de voltak a városban ellenségei is, éspedig nem csekély számban. Ezek jórészt azokból kerültek ki, akik az egész dolgot csak amúgy messziről nézték s nem vettek fáradságot maguknak, hogy a dologról közelebbről érdeklődjenek. Igen sokan pedig azért törtek pálcát felette, mert — szerintük — János olyanokat támogat és pártfogol, akik erre éppen nem méltók. Ezzel aztán csak kitenyészti a csavargókat és megkönnyíti a léha, dologtalan életet. Mások megint azzal vádolták, hogy rosszra használja és pazarolja a neki juttatott összegeket. El kell ismerni, hogy olykor bizony ezeknek a kifogásoknak meg is volt a látszólagos alapja. János nem vezetett könyveket és nem is értett ahhoz. A pénz pedig nemigen melegedett meg a keze közt. Amint jött, úgy el is úszott. Igaz! mind a szegényeknek. Megesett például, hogy egy alkalommal Valladolidba ment az udvarhoz koldulni. És valóban tekintélyes összeget is adtak ott neki. Ámde mire hazaért, egy fillér nem sok, de annyit sem hozott abból haza. Útközben mind elosztogatta. Mikor pedig barátai ezt rosszalták, egyszerűen csak annyit felelt: „Isten éppen

oly jó Valladolidban, mint Granadában, s ott az ember éppenúgy tud neki adni, mint itthon."

Sokan azt sem tudták neki elfelejteni, hogy volt ő már egyszer az őrültekháza lakója is. És úgy is bántak vele, mint aki nem egészen beszámítható. Egyik napon gyermekkel találkozott, aki vödörben szennyes vizet hordott. Mikor meglátta Jánost, a bolondot, nekiment és a vizet ráborította. Támadt erre nagy hahota a nép közt. János velük kacagott. Ebből aztán némelyek azt következtették, hogy csakugyan bolond; más meg azt, hogy valóságos szent. Máskor megint János az utcán nemes ember mellett ment el, és véletlenül lesodorta válláról a palástját. Az dühbe jött és alapos ütést mért rá. János erre illedelmesen felemelte a palástot és a nemes elé állott mintegy felajánlva magát az újabb ütlegre. De mindezek csak külsőségek voltak, melyekkel János édeskeveset törődött. Sokkal nagyobb szenvedést okozott neki az a belső üldöztetés, amelynek magában a kórházban volt kitéve. Először is az ápoltak közt sok volt a civakodás. Ezen nem is lehet csodálkozni, ha meggondoljuk, hogy minő néprétegből és környezetből kerültek ezek a szegény emberek a kórházba. Ha aztán János békét akart teremteni köztük, akkor mindnyájan reá támadtak. Igazságtalanságról, túlzásról és nem tudom miről vádolták őt.

Olykor magának is úgy tűnt fel, hogy ő voltaképen hiába dolgozik.

Legnehezebb volt azokkal az asszonyokkal bánni, akiket a bűn fertőjéből mentett meg. Sokszor tanácsolták Jánosnak, hogy ezekkel egyebet ne is kezdjen, hanem elégedjék meg azzal, hogy őket a vétek helyéről kiragadja. Többet tenni értük veszedelmes dolog. Hiszen az ilyenek már természetüknél fogva hálátlanok, állhatatlanok, s többnyire aljas képmutatók. Ha tovább is foglalkozik velük, majd keservesen megbánja.

János nagyon jól tudta, hogy ebben nagyon sok az igazság. De azért nem szűnt meg még az ilyenekkel is törődni. Házat szerzett nekik, összekoldulta számukra, amiből gondtalanul éldegélhettek. Az eredmény mégis az lett, amit barátai megjósoltak. Ez az asszonynép soha, semmivel sem volt megelégedve s mindig csak követelődzött. Többre tartották magukat annál, aki magát tiszta szeretetből valóságos rabszolgájukká tette. János azonban kitart alapelve mellett: ő csak gyalázatot és megvettetést érdemel, nos, ezek részéről mindebből számára bőven kijut. Ha nem tudott számukra még többet előteremteni, akkor gúnyolták, farizeusnak nevezték, sőt ártatlanságát is gyanúba vették, mert — szerintük — ha tiszta volna az élete, velük annyit nem foglalkoznék. János istenadta humorával még e felett is napirendre tért és megbocsátott nekik. Jellemző volt reá, hogy őt nem lehetett megsérteni. Mindig csak az lebegett előtte, hogy kicsoda ő és mit is érdemel, tekintve főképen a multját. Ha nevettek rajta, ő a többiekkel együtt nevetett. Mikor egyszer egy asszony hevesen kikelt ellene és elmúlt életének bűneit vetette szemére, zsebébe nyúlt és két ezüstpénzt adott neki, hogy most már menjen ki az utcára és ott ismételje mindezt el a járókelő emberek fülehallatára, amit neki négyszemközt szemére hányt. Más alkalommal, mikor ugyancsak gyalázták, egy idegen ember a dolgot megsokallva, nyilvánosan védelmére kelt. De János leintette. „Hagyja, kérem — szólt hozzá — hogy ezek az emberek magukat jól kibeszéljék. Ezek jobban ismernek engem, mint ön és tudják, milyen rossz ember vagyok én, sokkal rosszabb, mint ők..."

János különben egyébként egészen sajátságos szent volt. Élte a maga életét a nélkül, hogy valaki a lelkiéletben vezette, támogatta volna. Az ő életszentsége egészen jellemében bontakozott ki és ahhoz idomult. Munkáit is szinte egészen egyedül, magára hagyatottan végezte.

Szerzetesrendje is „Az Istenes Jánosról nevezett betegápoló testvérek", köznéven „mizeriek", „irgalmasok", kik hazánkban is oly áldásos munkát fejtenek ki, szinte tudtán kívül, az ő példájának követéséből támadtak és alakultak. Az első tagok többnyire olyan emberek voltak, akik az övéhez hasonló életre tekinthettek vissza és most már vezekelni akartak az övéhez hasonló élettel. Még a mennyei vigaszok is, amelyekben Isten őt olykor részesíté, egészen jellemzőek és karakterének megfelelőek. Már említettük az isteni Gyermeket, aki neki Granadába jövet „terhére volt" s neki keresztet jósolt.

Máskor, évek multán, amikor egyszer a kereszt előtt imádkozott, megjelent neki az Üdvözítő szentséges Anyjával és Szent Jánossal. A Szűzanya erre előlépett s koronát nyujtott át neki, éspedig nem aranyból, ezüstből, hanem szúró tövisből s azt a fejébe nyomta s erre így szólt hozzá: „János, tövissel és szenvedéssel kell megérdemelned azt a koronát, amelyet Fiam számodra az égben készített." Mire János: „A te kezedből, égi Asszony, örömmel fogadom a tövist és szenvedést; virágnak és rózsának tekintem azt."

Ismét más alkalommal János az utcán teljesen elhagyott, szinte már haldokló koldusra akadt. Szokása szerint vállára vette s kórházába vitte. Ágyra fektette, elkezdte a lábát mosogatni. És íme, megdöbbenésére azt veszi észre, hogy a koldus sebeket visel, amelyek az Üdvözítő sebeihez hasonlítanak. Felpillant a betegére, aki ekkor már mennyei fényben ragyogott s azzal ápolóját is átitatta. Erre el is tűnt.

Mikor aztán János magára maradva, megint a többi beteg ápolására ment, ez a fényesség még mindig áradt személyéből, olyannyira, hogy a betegek azt hitték, hogy elég. Jánosnak elég fáradságába került őket meggyőzni, hogy veszedelemről nincsen szó és nem olyan tűz ez, amely a házakat kigyujtja.

Igy töltötte János életének utolsó 15 évét. Szívósan kitartott két életelve mellett: *keresni azt, hogy őt az emberek semmibe se vegyék, megvessék, és minél többet szolgálni az embereknek.* Igy akarta jóvá tenni multjának eltévedéseit. Mindent másnak adott, még akkor is, ha neki már semmije sem maradt. Ha beteg volt, — ami elég gyakran megesett — akkor sem gondolt magával, hanem folytatta a betegek ápolását és kiszolgálását.

De egyszer aztán elérkezett az idő, mikor erői végleg felmondották a szolgálatot. Egyik útjában, amelyet a felebaráti szeretet szolgálatában tett, történetesen folyó mellett kellett elmennie. Embert látott a vízben fuldokolni. Minden további meggondolás nélkül ugrott utána, hogy kimentse. Sikerült is vállalkozása. De mikor este hazatért, borzongás lepte meg és magas lázba esett. Ennek ellenére is megpróbálta napi teendőit elvégezni. Közben-közben a végső kimerülés folytán le kellett dőlnie. A betegek, akiket csak „gyermekei"-nek nevezett, aggódni kezdtek. Hiszen ilyesmi még sohasem esett meg az ő atyjukkal. Kibújtak ágyukból és elvitték őt a fekvőhelyére. Egyik jótevő úrnő, aki a kórházat gyakran látogatta, mindjárt észrevette, hogy miről is van szó. Felismerte a súlyos helyzetet. Más lakásra akarta a beteget szállítani, ahol gondosabb ápolásban részesítse. János ebbe nem akart beleegyezni. Csak akkor engedett, amikor

erre nézve a püspöknek határozott parancsa érkezett. Ez volt az utolsó útja. A halál már kopogtatott az ajtón. Maga a püspök jött el, hogy őt a haldoklók szentségeiben részesítse. Mikor ezzel végzett, a főpásztor felvetette a kérdést, vajjon nem nyomja-e még valami a szívét, nincs-e talán még valami mondanivalója. János erre a következő — reá annyira jellemző — nyilatkozatot tette: „Igen! még három dolog csinál nekem gondot. Aggaszt a gondolat, hogy Istennek — oly bőségesen reám pazarolt — kegyelmeit oly kevéssé ismertem meg és oly kevés hálával viszonoztam. A másik, amitől félek, az, hogy halálom után azokkal a szegény asszonyokkal, akiket megmentettem, és a bünösökkel, akiket megtéritettem, majd nem bánnak elég jól. A harmadik pedig, ami bánt, hogy azok, akiktől pénzt vettem kölcsön, de visszafizetni már nem tudtam, miattam kárt szenvednek." Mikor mindez iránt megnyugtatták, akkor mélységes béke szállotta meg lelkét. Ezután megkérte környezetét, — s ez reá szintén oly jellemző — hogy kissé hagyják őt magára. Egész életében mindig szerette a magányt, magánosan is akart meghalni. Mikor egyedül volt, kiszállott ágyából és a feszület elé térdelt. Mikor ápolói visszatértek, ily térdelő helyzetben találták a Megfeszített lábához támasztott fejjel. Halott volt. Ilyen helyzetben maradt, míg csak ki nem vitték, hogy a temetésre felravatalozzák.

1550-ben halt meg, március 8-án, kevéssel éjfél után.

Halálakor 55 éves volt.

* Goodier—Sierp S. J.: „Sünder und Heiligen" című munkája nyomán. Ars Sacra, München. A szerző és kiadó engedélyével.

Ezek vagyunk mi

Irta: Róth Antal S. J.

A napilapok képes mellékleteiből jól ismerjük a diktátor alakját. Az élclapokban pedig sokszor megmosolyogtuk a tudós lateiner szögletes karikatúráját. Könnyű felismerni és jellemezni mindkettőt. Az értelem és akarat, különösen szélsőséges kiteljesedésben, olyan alapot és anyagot nyujt, amelyet megkülönböztetni és megismertetni nem nehéz feladat.

De ha kicsit is gondolkozunk, azonnal világos lesz előttünk, hogy a fentnevezett két tehetség-típus nagyonis távol áll tőlünk. Az egyik igen gyakran az ember alatt van, legalább is a civilizált ember alatt, míg a másik valahol messze bolyong az élet realitásaitól.

Egyik sem igazi ember. Olyan értelemben nem az, amilyen értelemben mi azok vagyunk. Az embert, az igazi embert, nem a szélsőségek és kivételek szerint kell megítélni, hanem a nagy többség szerint.

A legtöbb embert nem az értelem vezeti, legalább is nem tisztán az értelem, nem is a feszülő akarat hajtja, hanem az érzelem dobálja jobbra-balra. *Életünk, cselekvésünk leggyakrabban irracionális elemre, az érzelemre támaszkodik.* A szív dobogó kalapácsa sokszor agyonüti az értelmet, a szegény értelmet; ambícionk is megtörik az akadályokon.

Mi, a mindennapi, közönséges ember, ritkán kerülünk a tudós boncolgató asztalára. Inkább csak a statisztikákban szerepelünk. Itt is csak mint szám, mert nem tudják, mit kezdjenek velünk. Mint ember legtöbbször kívül esünk a lélektani kutatás és jellemzés határán.

Pedig ez a ki nem kutatott ember hordja magában kis és nagy problémáit. Ő a gondok gyermeke, aki leginkább szorulna bátorításra, vigaszra és egy kis világosságra.

AZ ÉLET KICSINYBEN

1. Az Érzelemember, erről szólunk most, az élet kicsinyben.

Az életben szörnyü egyensúlyozó, *kiegyenlitő erő* működik, amely porlasztja a hegyeket, feltölti a völgyeket, folyómedreket és tengereket, levezeti a felhők magas elektromos feszültségét. Hasonló erő dolgozik az Érzelememberben. Ez nem tömegerejével hat, mert ez nincs is, mint inkább azokkal az imponderabiliákkal ér el eredményt, amelyeket igen sokszor elhanyagolunk.

A féktelen, erőszakos kíméletlensége tompul, végül megtörik az Érzelemember jóságán. A falanszter-tervezők hidegsége és merevsége felenged az Érzelemember melegségén. A békétlenek és veszekedők hajlamait nagyon is tompítja alkalmazkodóképessége és barátságos természete. Még a paragrafusrágók is meghajolnak józan mérséklete előtt.

Az Érzelemember okosan és mértékkel tudja használni tehetségét és képességeit. Nincs velük mások terhére. Könnyen és gyorsan alkalmazkodik a mindennapos élet követelményeihez. Ez teszi őt végeredményben természetessé, teljesen emberré, vonzó egyéniséggé.

2. De müködik az Érzelememberben *egy másik sarkalatos törvénye* az életnek, az előbbinek ellentétje: *az ellentétek kiéleződése.*

Már a makrokozmos is érthetetlenségeket rejt magában, nagy szfinx az ember számára, hát még a mikrokozmosz, az Érzelemember.

Mintha valami gonosz kéz is belenyúlt volna a természet alakításába! A virágban méreg illatozik, a szép bimbó alatt tüske meredezik. Az érett, piros gyümölcsben féreg lakmározik. A viruló élet a pusztulás csíráit hordja magában.

Az Érzelemember akármennyire is az egyensúlyozó, a kiegyenlítő szerepét játssza kifelé, befelé tele van problémákkal, amelyek könnyen tönkre tehetik őt magát és vele együtt azokat is, kik közel állanak hozzá. Csekélység elegendő a romláshoz és rontáshoz!

Az Érzelemember szilárdsága olyan, mint a lebegő légyé. Azt hinné az ember erről, hogy oda van erősítve a levegőbe. A legkisebb külső változásra azonban egy pillanat alatt 2—5 méterrel odébb játssza csalfa játékát. Egy helyen nincs nyugta, egy tárgy nem köti le, az egyhangúság elégedetlenné teszi.

Kedélye melegségében csíráznak az érzelgősség és lágyság bomlasztó termékei. Igen sokszor öntudatlanul is kifejlődik benne a raffinált vagy brutális érzékiség. Még a barátságnak is lehetnek ilyen mellékhajtásai.

Alkalmazkodóképessége felfelé lakájjá, lefelé kétszínüvé tehetik, egyenlők közt pedig könnyen bün-

társsá lesz. A megértésben is annyira mehet, hogy a bűnt is erénynek festi.

Buzgósága és kedvessége olyan, mint a dalosmadarak éneke: elbájoló, de szeszélyes és kiszámíthatatlan.

3. A komplikáció ott áll elő, ahol *a két ellentétes élettörvény találkozik* és az Érzelememberben legtöbbször találkoznak.

Az ellentétek összetevője azonban nem megrázó katasztrófák felé mutat, hanem apró, kis szerencsétlenségeket eredményez, amelyekbe egy ember sem pusztul bele. Nagyon is sokat kibír az emberi szív! De ezek az egyéni bajok okai annak a diszharmóniának, amely ma tagadhatatlanul megvan a társadalomban és ennek sejtjeiben, a tágabb értelemben vett családban.

Olyan apró boldogtalanságokról van szó, amelyek nem kerülnek ugyan az utcára, sem az ujságokba, amelyeket talán mások előtt is titkolunk, de amelyek mérgezik az otthon levegőjét és átmeneti otthonná teszik a meleg, puha fészket. A tikkasztó egynapos forróság is aszállyá éget minden lélekvirágot és terméketlenné teszi egyidőre a lelket.

Sajátos kettősség húzódik végig az Érzelemember életében. Minél nagyobb az életritmusa, minél elhasználtabb az idegzete, annál sűrűbben *váltakoznak benne az ellentétes hatások.*

Most a társaságot szereti, majd egyedül kíván lenni. Ebben a pillanatban jól esik a barátságos szó, a következő percben hízelgésnek veszi és elítéli. Egyszer forrón kívánja az ételt, máskor pedig hidegen. Ma cukorral szereti pl. a paradicsomlevest, holnap savanyúan kívánja.

Nem könnyű összeszámolni, hogy hányszor változtatja elhatározását!

Egyszóval: hangulata miatt nem is lehet kiszolgálni, de még gondolatait sem lehet kitalálni.

A legfigyelmesebb, a legengedelmesebb szolga reggel, de még ebéd előtt megtörténik a nagy metamorfózis és parancsoló kényúrrá lesz.

Ki győzné türelemmel, hogy kiszolgálja az Érzelemembert, vagy csak azt, hogy zokszó nélkül éljen mellette?!

Mivel azonban az élettárs is ember, legtöbbször olyan ember, benne is vegyes érzelmek ébrednek az ellentétes és nem éppen kellemes élményekkel kapcsolatban. Ezeket természetesen nem fojtja el magában. Igy érthető, hogy nem a legépületesebb koncert kerül ki a kettős hangszerelésből. Életünk csak akkor volna igazán rózsás, ha mindegyikünk mellett egy hős, egy szent, egy angyal élne és emberrel nem kellene érintkeznünk. De mivel más a mostani világ berendezése, furcsa jelenetek játszódnak le velünk és körülöttünk. Részleteket eleget ismerünk életünkből!

Mindez csak azért van igy, mert emberek vagyunk!

*

Lehetne ez másképen is? Nemigen.

Az ok? Nem tudunk a saját kárunkon okulni.

Nevetséges az egészben az, hogy milyen *csekélységek kavarják fel bennünk* a *tengert:* egy szó, egy mozdulat, egy belemagyarázott gondolat, vagy egy utóélmény.

És ez elég, hogy megfeledkezzünk arról, amit már talán százszor is elhatároztunk és átgondoltunk; elfelejtsük a kellemetlen élmények sorozatát, életünk gyakori kálváriajárását!

Ha az érzelmek lavinája megindult bennünk, nem tudjuk már megállítani. Egy pillanat müve belső békénk feldúlása.

Amikor aztán újra csend honol bennünk, annyit tudunk és merünk csak beismerni: késő bánat, eb gondolat! De megbánásunk *csak erre az esetre szól.* Legfeljebb egy általános jófeltétellel (jaj, de sokat ér ez!) lezártnak tekintjük az összeütközést és következményeit.

Az aztán már csak természetes emberi valami, hogy *legközelebb ugyanúgy teszünk.*

Sovány vigasz, ha tudjuk is azt, hogy igazán nagy szerencse a szerencsétlenségben, hogy az Érzelemembernél ezek a kellemetlenségek csak rövid jelenetek. Amilyen gyorsan jönnek, olyan gyorsan el is múlnak.

Szószerint teljesedik nála a közmondás: Három hurcolkodás egy leégés. Azaz: kicsi a baj, de oly gyakran jön, hogy felér nagy szerencsétlenséggel.

Kerüld az alkalmat, szól az általános jó tanács. Ideges ember ne menjen méhésznek és akinek a kaptár előtt kell foglalatoskodnia, ne hadonásszék. De mit csináljon az Érzelemember, amikor az élet ezernyi eseménye, mint valami méhraj, zümmög körülötte. Menekülni nem tud, mert nem szaladhat ki a világból. Füstölni kell! — Füstölne is szegény, de éppen a vágott dohánya hiányzik hozzá: a türelem és nyugodtság. Ezekkel még a legkényesebb helyzetből is a legkevesebb bajjal menekülhetne.

A tüneti kezelés, ilyen a futás ajánlása, úgy fest, mint amikor valaki egy rosszindulatú daganattal belgyógyászhoz ment. Kente-fente is az orvos mindennel, port is adott, röntgennel is kísérletezett. Amikor aztán sehogyan sem boldogult és idővel a daganat is nagyobbodott, sebészhez küldte betegét. Itt ez aztán megtudta, mit kellett volna tennie, mert az operatör azzal fogadta: Ha először ide jött volna, már régen egészséges lenne!

Operáció, vágás kell az Érzelemembernek is!

Hiába hirdetik ezt az egyedüli gyógymódot az összes komoly aszkétikai könyvek, kevesen alkalmazzák. Akadnak aztán nagy számmal kuruzslók, akik mindenféle pótszerrel és édességgel csak elodázzák a gyökeres gyógyulást.

Komoly beavatkozás kell, a fájdalomtól nem szabad visszariadni, vagy amint ezt egy kedélyes ujoncmester mondta: „Akármilyen lelki bajuk van, vagy ha megrekednek, lanyhulnak, használják csak a *„Vince teát"*. Ez minden baj ellen a legbiztosabb orvosság. Persze ez a „tea" nem finom szirup, hanem a latin „Vince teipsum!", „Győzd le magad!" magyaros kiadása.

Az Érzelemembernél belül van a baj, még ha ujja hegyén is van a „daganat", a vérben van a betegség oka, azért belülről kell gyógyítani, éspedig egyedül „Vince teával"!

De hol kezdje az ember? Természetesen elölről, most azonnal. Amikor legközelebb „az ellentétek kiéleződésének törvénye" hullámzásba hozza az érzelemtengert, azonnal kiálts rá: „Vihar, némulj el!" Ez a „kiáltás" gyakran nem más, mint hallgatás. Akkor különösen, amikor te érezteted másokon, hogy most rossz hangulatban vagy, hogy ideges vagy. De lehet szeretetgyakorlat is, amikor más veled érezteti kedélyváltozását. — És csodálatos, a vihar nem tör ki, tükörsíma lesz újra a felborzolt érzelmek lágy birodalma.

Ez volt az első próba! A teakúrát megkezdted. De ez csak akkor hatásos, ha következetesen folytatod is!

Igy érvényesül benned kizárólag az élet „kiegyenlítő törvénye" és leszel, illetőleg maradsz kedves, vonzó egyéniség, igazi békegalamb az állig felfegyverzett és mindig ütésre kész embervilágban.

Betegek Gyógyítója...!

Irta: Pintér József

Ezen a címen hívják segítségül legtöbbször az emberek a Szűzanyát. E megszólításban benne van az egyéni életösztönök kiáltása.

A betegség az eredeti bűnnek mostoha ütése rajtunk. Mindenkinek jut belőle. És a legbiztosabb örökség, mit ember utódaira hagy.

Gondoljunk csak a kórházak, klinikák, szanatóriumok termeire és a magános betegszobákra, „hol kórágyon fekszik a sok beteg, kinek a kínja, könnye rengeteg". (Szabó I.) Gondoljunk csak hosszú, keserű, jajos nappalaikra s a még hosszabb, gyötrőbb, lázas éjtszakáikra. Mikor minden idegszálukkal szenvednek. Minő infernója ez a fájdalmaktól agyonsarcolt testnek és léleknek! Megismétlődik ajkukon Izaiás panasza: „Egymagam tapostam a sajtót." (Iz. 63, 3.) Való igaz, hogy a szenvedéseket magunknak kell kiállanunk. Ezeket senki nem veheti át tőlünk. Ne csodálkozzunk hát azon, hogy a betegágy gyötrelmeinek pergőtüzében nem mindenki tud kitartóan helytállani a türelem frontján. Isten kegyelme védheti csak meg az embert a béketűrés félresiklásától.

*

A zsidók Egyiptomból való kivonulásuk után Sur pusztájában, a Mára vize mellett ütöttek tábort. Itt parancsolatokat adott nekik Isten s így fejezte be szavait: „Ha engedelmeskedel,... azon betegségek közül, melyeket Egyiptomra bocsátottam, egyet sem bocsátok reád: mert én vagyok a te gyógyítód!" (Móz. II. 15, 26.)

A betegségek sivatagában már évezredek óta vándorló emberiség is elérkezett egy vízhez. Ennek forrása Lourdesben fakadt. Hirdeti mindenható erejét annak az Istennek, ki egykor a Mára vize mellett járt. És hirdeti segítő szeretetét a Szűzanyának is, kinek közbenjárására Isten megadja a víznek csodatevő erejét, hogy a beleereszkedő beteg előtt megismételhesse a Szűzanya is a sur-pusztai mondatot: „Én vagyok a te gyógyítód!"

Ebben a kijelentésben való bizalom sarkallja a betegek légióit Lourdes felé a világ minden tájáról. Mikor az orvosi tudomány laboratóriumaiban már nincs gyógyszer az összeroppant test bajára és sebeire, akkor a kétségbeeséssel birkózó betegek összekulcsolt kézzel, megrázó fogadalmakkal a Szűzanya szívén át hívják az isteni jóságot, hogy segítsen. Forró imájuk lángolva ostromolja a Betegek Gyógyítóját. És az a jóságos Szűzanya, aki szeretettel érdeklődik síró gyermekeinek minden baja és fájdalma iránt, elmondja ezeket Jézusának a megbetegedett bethániai Lázár nővéreinek panaszával: „Ime, akit szeretsz, beteg!" (Jn. 11, 3.) És ekkor Jézus az ő édesanyjának is azt feleli, amit a nővérek küldöttének mondott: „Ez a betegség nem válik halálra." (Jn. 11, 4.)

A meghallgatott kérés beteljesülését Jézus az ő édesanyja kezére bízza. Hadd legyen teljesen az övé az egészségszerzés öröme! Hadd legyen ő az első, kire a meggyógyult ember könnytől fényesedő szemének hálás sugarai záporoznak!

És a Betegek Gyógyítója melegszívű anyai remegéssel nyujtja szenvedő gyermekének az egészség kelyhét. Mert azt akarja, hogy ne legyen hiába kérő száj és enyhülésre váró test. Nem tudná elviselni, hogy valaki alázatos esengések között eredménytelenül mondja: Mária segíts!

Egy angol zarándoklattal Lourdesbe érkezett egy tízéves, béna kisleány is, ki otthon a Szent Anna egyházközségnek volt a tagja. A gyermek nagy reményekkel jött a kegyhelyre. Erősen bízott abban, hogy a Szűzanya őt is meggyógyítja majd. De nagy lett a csalódása és bánata, mikor többszöri vízbemártás után is változatlan maradt a bénultsága. Hazautazás előtt még egyszer elvitette magát a barlanghoz. Könnyes tekintetét a Szűzanya szobrára emelte s csendes szemrehánnyással így szólt:

— Várj csak, várj! Majd panaszt emelek otthon az édesanyádnál! Nem gyógyítottál meg!

És Szűz Mária nem tűrte, hogy panaszkodjanak rá. A beteg kisleány útközben a vonaton meggyógyult és makkegészségesen érkezett meg otthonába.

Jézus nekünk adta anyját s vele a lourdesi víznek egészségnyujtó erejét is. E víz nem gyógyvíz. Közönséges forrásvíz. De természetfeletti erő működik benne. És ezt a vizet nem a materialista, hanem a hívő ember álláspontjáról kell nézni. Mert csak így van meg a zarándoklásnak célja s a könyörgéseknek tartalma.

A mának benzinszagú iramodásában is helye van a lourdesi csodáknak. Az eszménytelenség eresze alá húzódott modern ember sem vonhatja ki magát hatásuk alól. Mert amikor tenyérnyi tuberkulótikus genyes sebeket, halálos bénultságokat és rákos testszöveteket pillanatok alatt tökéletesen gyógyulni lát orvosság nélkül és a lábadozási idő kimaradásával, — akkor kénytelen felhagyni inaszakadt magyarázgatásaival, miket a tagadás üstjében kavargat. Nem csalás, nem mese, nem hallucináció, nem szuggesztió hatása alatt csapódnak fel itt a csodás gyógyulások szenzációi, hanem Isten ujja nyúl az élet és természet kereket közé.

*

Az egészség keserű szívű keresői nem utazhatnak mind Lourdesbe. De a Betegek Gyógyítójával mindenütt lehet beszélni. Mert a kinok égigszaladó szavát, meg az imádságos lélek hangtalan könyörgését mindig meghallja. És értelmezi ezeket anyai szíve szerint. És közelében marad a gyötrődőnek s fülébe súgja a biztatás igéit.

Ha pedig Istennek örök végzésében a beteg részére nincs meg az egészség ajándéka, akkor a füstbement reménykedések nyomán támadt nagy lelki megrendülésben a beteg keze után nyúl a Szűzanya s nem hagyja őt az elégedetlen lázadás istenkáromlásával távozni e földi életből. Beszél neki a szenvedések határtalan értékéről és boldog öröm reszket a szívében, ha gyermeke bár könnyhullatóan, de Isten akaratán megnyugvással közeledik élete vonalának végéhez.

Betegek Gyógyítója, könyörögj érettünk! Iránttad való tiszteletünk állandóságát és nagyságát hálánk és szeretetünk egymásbafonódása biztosítja mindörökre!

Talmi és igaz örömök

Irta: Dr. Szivós Donát O. S. B.

A farsangot bevezető evangéliumot mindenki szívesen hallgatja. A kánai menyegzőről szóló poétikus leírásban még azok is gyönyörködnek, akik egyébként nagyon is messze vannak az evangéliumtól és annak szellemétől. Egy ilyen modern keresztény mondta: A dogmák Krisztusát nem értem, a törvényeket diktáló Krisztustól félek, a megbocsátó Krisztust akarom és vágyom, a kánai menyegzőn bort szaporító Krisztust szeretem, mert ott Ő is *emberi, egyszerűen* csak emberi, mint jómagam, ki nem veti meg az örömet és nekem se tiltja meg, hogy akarjam, hogy vágyhassam az örömet...

Kissé modernül pogányosan-vallásos önvallomás ez, az igaz... De kifejezi a modern ember öröméhségét... De elárulja, hogy a modern ember földi életének egyetlen célját ebben látja: Boldogságot, örömet teremteni, mert máskép szürke az élet... Fenékig kiüríteni az élet örömserlegét és megmámorosodni, hogy a mámorban elfeledkezhessem a *lélekről*... És soha fel nem ébredni ebből a mámorból, hogy ne kelljen a Számonkérőre gondolni... és ne kelljen az ítélő Istennel sohase találkozni.

Sohase volt annyi örömhajszoló ember, mint éppen manapság. De ez nem is csodálatos. Ez a kor nem ismeri a lelki örömet, nem meri megízlelni azt. De mivel az ember már adottságainál fogva vágyódik az örömre, és mivel a tiszta örömforrásból meríteni még nem mer, olyan örömökkel akarja csillapítani örömszomját, amilyeneket a mai élet kínál neki ezer formában.

A mai élet pedig készségesen kiszolgálja ezt a nagy éhségszomjat: Transzparensek csalogatnak a lokálokba... a varrónők buzgón varrják a legszebb ruhacsodákat... a báli naptár zsúfolt, mintha örök farsang volna az élet és nem is volna nyomor, szegénység, társadalmi és szociális igazságtalanság... a borpincék szállítják a mámort adó pezsgőt... az ujságok, a plakátok, a fényreklámok kínálják a sok-sok örömet.

És mégis... *Sohasem volt annyi örömtelen, keserű lelkű, kielégítetlen, örömeiben is csalódott pesszimista, mint manapság*... Sohase volt annyi kiábrándult és kétségbeesésében öngyilkos, mint ma.

De miért?!

Azért: Mert a mámor rövid, de hosszú és keserves a kijózanodás... Mert a csillogó ruhák boldoggá tehet-

nek egy estére, de utána boldogtalanná tesznek, mert a vetélytárs esetleg legyőzött a ruhaháborúban — és e selyem- és tüllfelhők nem takarják el a lélek lerongyolódottságát... Mert a pezsgő feltüzel ugyan, de mit használ ez, ha a pezsgőspohárba könnyek is hullanak... Mert a pénz ugyan boldoggá tehet, de egyszer e nagy úr is tiltakozik: Megállj! Ne tovább, mert nincs!... Vagy ha nem is fogy el, a szív nemes és igazi örömeit a mulatókban, a bálokban és boltokban még a Pénz se szerezheti meg... Mert egyszer az élet örömasztalától is fel kell kelni, mégpedig vagy azért, mert az örömöktől elrontott lelki gyomor már nem bírja tovább az ilyenfajta örömöket... vagy pedig azért, mert örömhabzsolás közben annyira megjött az örömétvágyam, hogy azt nemcsak a havi 200 fix nem tudja lecsillapítani, de még a betétkönyv, sőt még a telekkönyv sem.

És mégis! Ennek a sok „mert"-nek a kegyetlensége ellenére mégis mindig újrakezdjük a rohamot az öröm meghódítására. Meghozunk minden áldozatot... Mindent erre a kockára teszünk fel... Örülni!... Egyszer boldognak lenni!... Felejteni gondot, életet, szenvedést, szegénységet, kiábrándulást, megcsalást, kenyérgondot... Felejteni Istent, számonkérést, örökkévalóságot, lelket, parancsot, keresztcipelést, mindent... Örömöt, felejtést, mámort, hogy megszabaduljak kínzó önmagamtól, legnagyobb házi ellenségemtől: az örökké tiltakozó, fenyegető, számonkérő lelkiismerettől... Farsangi mámort... forgóparkettú báltermet... csattanó mámoros csókot... szemekbe elmerülő boldogságot, hogy ne kelljen a farsang végére gondolnom, mert félek a „porból lettél, porrá lész" temetéses komorságától...

De sajnos! Hiába e nagy élniakarás, hiába e nagy örömhabzsolás, mert a farsangi örömök hajszolóira is ráhullik a kiábrándulás, a kielégíttetlenség hamuja.

...Boldog volt az első bál Vadrózsácskája. Vagyonokat költöttek selymekre és fátylakra... Boldog volt, mikor irígyelték szépségéért, ruháiért, kapósságáért.. Mikor ilyen báli éjtszakákon vérpezsdítő tánc közben szerelmes szavakat suttogtak az annyiszor megvágyott álomhercegek, azt hitte, hogy ez a mennyország — és nem is vágyódik más boldogságra... De mikor észre kellett vennie, hogy a csillárfényes báltermekből az út a legritkábban vezet a gyertyafényes oltárhoz, felébredt és az álomhercegben meglátta a kitartásra éhes „taxi-táncos"-t, a sok hiába kidobott pénzt, és a boldogság után vágyó lelkének ürességét... Érdemes volt?!...

...Gondtalan élet! Ez máma a milliók álomvágya: Puha, meleg fészek... Barátságos meleg... Terülj-asztalkám gondtalansága... Szép bútorok... Szolíd szórakozás, kielégített kultúrigények... Szép ruhák, könyvek, színház, mozi, estélyek, vendégjárás, barátok... Boldog élet, kevés munka!... De szép álom ez! — De aztán, mikor rájönnek, hogy erre nem elég a havi 400 fix sem... mikor a baráttal betolakszik a „házibarát" is a puha fészekbe... mikor ráébrednek, hogy a legegyszerűbb igények realizálásáért is kegyetlenül meg kell dolgozni... mikor a kényelmes jólét megteremtése miatt útjába kell állni a teremtő Isten terveinek..., mikor a látszat kedvéért, az emberek miatt tartani kell az életöntudatot még akkor is, mikor annak már nincs meg a reális anyagi alapja — akkor felébredünk és kétségbe ejt a rideg, hideg, kijózanító valóság és keserű szájjal és szívvel kérdezzük: Hát érdemes volt?! Vége a farsangnak...

...De felteszem: Az élet mindent megád, amit a ma embere követel tőle. Becsület, rang, kitüntetés, jól dotált állás, pénz, mámor, szerelem, paloták, vagy „kis családi ház", minden megadatott. Boldog is, hiszen a lélek, a lelkiismeret is alszik.

De mi lesz, ha a jól terített asztaltól is fel kell kelni, mert a sok émelyítő jóval elrontott gyomor nem bírja tovább?... Mi lesz, ha a pezsgőt is ki kell köpnöm, mert a savas gyomrom nem bírja?... Mi lesz, ha köszvényes lábaimmal nem sétálhatok süppedős szőnyegű szobáimban?... Mi lesz, ha már a festék és púder se adja vissza üde, hódító szépségemet?... Mi lesz, ha egyre többször egyedül maradok, mert a rajongók már magamra hagytak?... És mi lesz, ha a tetszhalálból egyszer majd felébred a lélek, az elaltatott lelkiismeret és éjtszakánkint gyötör: Adj számot! Isten! Ítélet! Számonkérés!

Hogy mi lesz? Felébredünk és keserűen, pesszimistán megállapítjuk: Rövid volt az élet, kevés a farsangi öröme... És most itt remeg a Számonkérőtől rettegő pesszimista — és még jó, ha neve nem kerül fel hamarosan a kiábrándult öngyilkosok listájára, mert a farsangi örömök erre készítik elő az utat!

Mehr Freude! Több örömet! — kiáltották bele már régebben ebbe az örömöket hajszoló, és mégis örömtelen, kielégítetlen, pesszimista korba. Több örömet ennek az öröméhes és mégis mindig boldogtalan, sőt oly könnyen kétségbeeső modern embernek. Több örömet, de nem farsangi örömet, hanem olyant, mely a hamvazószerda komolyságát is kibírja.

Több örömet, mert a modern embernek jobban, mint bármely más kor emberének, van szüksége az örömre! Több örömet, mert a mai világ emberének is joga van az örömre!

És itt ütközik a mai ember Krisztussal, mert azzal vádolja Krisztust, hogy a mai ember örömigénye ellen kemény és kíméletlen vétót kiált. És mivel ezt beképzeli magának — félti az élet apró és nagy farsangi örömeit! — és ezért mint soha emberszívet és annak öröméhségét meg nem értő rideg aszkétát, elutasítja magától Krisztust.

Pedig téved, mert a kereszténység az öröm világnézete. Igaz, hogy nem a tiszavirágéletű, farsangi örömöké, hanem az embert egy örökkévalóságra boldoggá tevő örömöké!

De azért ne gondoljuk, hogy ezek az örökkévalóságba nyúló örömök kizárják és lehetetlenné teszik az élet apróbb, farsangi, de tiszta örömeit.

Krisztus nem fagyasztja meg a mosolyt. Krisztus nem irígyli az első tiszta szerelem boldogságát. Krisztus nem rágat senkivel gyökeret az élet terített asztalánál. Krisztus nem küld barlangba a te süppedős szőnyegű szobádból... Krisztus nem fogja meg kezedben a szív vidámítására szolgáló pezsgőspoharat. Krisztus nem átkozza el életed jogos gondtalanságát. Krisztus nem kiált vétót a te életstandardod tisztességes szórakozása elé. Krisztus nem örömrabló, hanem örömosztó. Csupán csak azt mondja, hogy van az életnek egy másik szintje, ahol olyan örömöket találhat a lelki ember, melyek időállók, melyek boldogítanak, melyek után nem jön a kiábrándító pesszimizmus, hanem a lelki síkon mozgó lelki emberek boldog és boldogító optimizmusa.

Ez a szép lelkiéletből származó optimizmus az igazi öröm forrása. És ez az optimizmus hiányzik a talmi örömökre életet építő modern ember életéből. Mégpedig azért hiányzik ez, mert ennek az optimizmusnak az alapja az istenfiúság állapota, a halálos bün nélküli lélek, *a lelki béke.*

Akinek ez a lelki béke, az istenfiúság kegyelme sugározza be az életét, az a legtisztább örömforrás-

ból merített. Ezért van annyi mosolygós arcú, mosolygós lelkű ember a szentek között. Ezért boldogok ezek szegényen is, de gazdagon is. Ezért elégedettek ezek gyökerekkel is, de a családi asztalnál is. Ezért dobják asszonyiságukat vagy férfiságukat örökre, panaszszó nélkül az Isten oltárára — és mégis boldogok. Ezért bújnak el a világ zaja elől a kolostorok és zárdák celláiba, és nem vágyódnak panaszkodón az élet jazzmuzsikás báltermei után. Ezért nem roskadnak össze, ha az Isten keresztet rak a vállukra. Ezért tudnak hűek maradni házassági esküjükhöz még akkor is, ha a test, az ember már sokszor felsír szívükben: Nem bírom tovább! Ezért nem vágyódnak az életnívójukon felüli nagy életre. Ezért nem is csalódnak. Ezért nem lesznek pesszimisták. Ezért nem az egyetlen menedékük az öngyilkosság.

Hanem: örülnek, mert az Isten velük van és így nem kell félniök Tőle. Örülnek, mert az ő számukra a halál csak ajtó, mely annak az örökkévalóságába nyílik, kit egész életükben istengyermekség szeretetével szerettek. Örülnek az élet kicsi és nagy örömeinek, mert tudják, hogy az adja nekik ezt, aki a szívükben él kegyelmével. Örülnek apró győzelmeiknek, amiket önmaguk felett, vagy hibáikon aratnak. Boldogság tölti el szívüket, ha valamelyik nap egy lépéssel közelebb jutnak az örök örömök forrásához: Istenhez.

Ha pedig nem sikerül valami, ha úgy érzik, hogy az Isten időlegesen megvonja tőlük boldogító örömeit, ha nagyon is rájuk nehezedik az élet keresztje, a bizalom odatérdelteti az Isten elé őket és imára nyitja szájukat: Uram, befelhősült. Vágyom a Nap után. Vágylak Téged!...

Ezt a mindenen győzedelmeskedő, az istenfiús lelki békéből táplálkozó optimizmust adják meg a ma emberének és akkor majd kielégítheti öröméhségét. Az lehet, hogy ezek az örömök nem az efemer, csak az érzékeket csiklandozó, talmi örömök lesznek, de kielégítik a lelket, elűzik a pesszimizmust és megbékéltté, mosolygós lelkűvé teszik ezt a talmi örömeiben csalódott modern embert.

Hivatás és jellem

Irta: Dr. Petró József

A papi vagy szerzetesi élet vállalása mérhetetlen felelősséggel jár. Éppen azért nagy gond a tanácsadás is a hivatás kérdésében. Talán a tengerfenék mérése lehet olyan szövevényes feladat, mint a lélek mélységeiben való tájékozódás. E téren maradék nélküli bizonyossággal nem is igen tudhat dönteni más, mint aki közvetlen isteni kinyilatkoztatást kapott meghatározott esetre vonatkozólag. Ezért nem egy alkalommal csak az az elv szolgálhat útmutatóul: Ha kétes a hivatás, nincs hivatás.

Kapóra jön, hogy Szent Pál részletesen elsorolja azokat az egyéni jótulajdonságokat, amelyek a papi hivatás érvényességéhez szükségesek, illetve azokat a hibákat, amelyek a papi tisztség vállalására méltatlanná tesznek. Két ilyen erény-, illetve hibajegyzéket találunk Szent Pál leveleiben. Mindkettő abból az alkalomból készül, hogy az Apostol püspök-tanítványainak, Timoteusznak és Titusznak utasításokat ad, kiket nem szabad papokká, illetve szerpapokká szentelniök. Nagyértékű szövegek ezek, méltán érdemelnek alapos megfigyelést, mert hiszen sehonnan sem szerezhetünk biztosabb útbaigazítást a hivatás kellékeire vonatkozólag, mint éppen az Istentől sugalmazott Szentírásból.

Először azonban olvassuk el Szent Pál szavait! Azután majd az Apostol által említett jótulajdonságokat logikai sorrendbe szedjük, lélektanilag mérlegeljük és a mai élettel összevetjük. Előre is meg kell említenünk, hogy a szöveg alaposabb megfigyelésénél meglepetés fog érni bennünket. Szent Pál szavainak helyes megértéséhez tudnunk kell, hogy a püspök (episcopos) szó a régi kereszténységnél papot is jelentett. Az alábbi szövegben néhány szót kihagyunk, mert azok bővebb kortörténeti magyarázatot igényelnének.

Szent Pál apostol így ír Timoteuszhoz, Efezus püspökéhez:

„A püspöknek (papnak) feddhetetlennek, — józannak, megfontoltnak, tisztesnek, szemérmesnek, vendégszeretőnek, tanításra alkalmasnak kell lennie, nem iszákosnak, nem verekedőnek, hanem szelídnek, nem viszálykodónak, nem kapzsinak. — Ne legyen újonnan megkeresztelt ember. — A kívüllevőktől is jó tanúbizonysággal kell bírnia. — A szerpapok hasonlóképen tisztes emberek legyenek, nem kétnyelvűek, nem sok bor hívei, nem rút haszonra vágyók; olyanok, akik tiszta lelkiismerettel őrzik magukban a hit titkát." (I. 3, 2—9.)

Tituszhoz, Kréta püspökéhez pedig így ír:

„A püspöknek (papnak) ugyanis, mint Isten sáfárának, feddhetetlennek kell lennie, nem kevélynek, nem haragosnak, nem iszákosnak, nem verekedőnek, nem rút haszonra vágyakozónak, hanem vendégszeretőnek, jóságosnak, józannak, igaznak, szentnek, önmegtartóztatónak." (1, 7—8.)

Mennyi kiváló tulajdonsággal kell bírnia annak, akit az Apostol méltónak tart a papi vagy püspöki tisztségre! Ezeket a tulajdonságokat most úgy csoportosítjuk, hogy külön vesszük az egyéni tökéletességet alkotó tulajdonságokat és külön azokat, amelyek az embertársakhoz való viszonyt szabályozzák.

a) EGYÉNI TISZTESSÉG.

A szentelendőnek hivatalos egyházi megítélése azon kezdődik, hogy **„feddhetetlen"** előéletű-e, multjának nincsenek-e sötét pontjai, közbecsülésben áll-e ismerősei előtt. A közismerten bűnös előéletű embereket az Egyház távoltartja az oltár szolgálatától. (Can. 984. 5. és 987. 7.) A pap Krisztus követségében jár. Szent ruháján nyilvános vétségek foltja nem éktelenkedhetik. A jó hírnév biztosíték, az emberek tisztelete pedig támaszték és utat egyengető erő a lelkipásztor munkájában. A papnak még **„a kívüllevőktől is jó tanúbizonysággal kell bírnia"**, vagyis szükséges, hogy egyéni súlya és tekintélye tiszteletet szerezzen neki a másvallásúak előtt is. Ebből következik, hogy **„újonnan keresztelt embert"** nem lehet papszentelésre bocsátani, vagyis azoknak, akik előbb a tévely vagy a bűn útján jártak, hosszú próbaidőt kell tartaniok és a krisztusi életben való megalapozottságukat bebizonyítaniok.

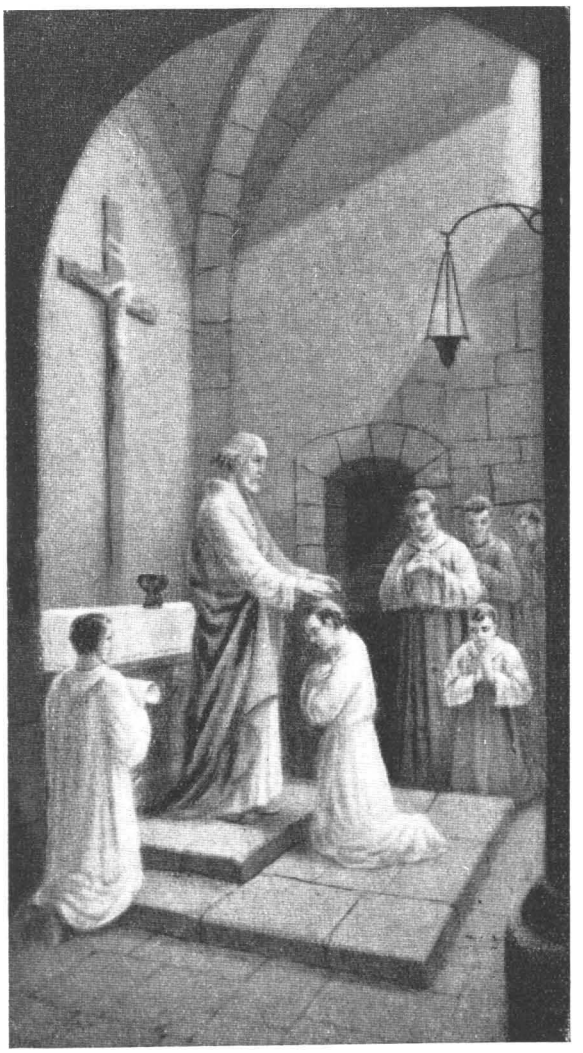
A kereszthordozó Krisztus tanítványának természetesen **„önmegtartóztatónak"** is kell lennie, vagyis kemény akaratú férfinek, aki Szent Pállal együtt szüntelen önlegyőzések ostorcsapásaival „gyötri testét és veri szolgaságba". Az Apostol itt három sorompót állít fel. A pap **„nem kevély", „nem iszákos", „szemérmes"**. A kevélység lekűzdésével meggyötri lázadozó akaratát, a szemérmetlenség és az italban való mértéktelenség elkerülésével béklyóba veri telhetetlen testét. Érdemes megemlíteni, hogy az Apostol az iszákosságot („sok bor hívei") háromszor is említi itt, mint a papszentelésből kizáró okot.

Nem elég azonban, ha a pap csak ezeket a nagy bűnöket kerüli, amit elvégre világi embernek is meg kell tennie, hanem törekednie kell vonzó egyéniségével embertársai nagyrabecsülését is kiérdemelni. Mily élénk színekkel festi meg Szent Pál az Isten tökéletes szolgájának képét! A nép lelki vezére legyen **„megfontolt"** ítéleteiben és cselekvési módjában. Fellépése révén az emberek **„tisztes"**-nek tartsák, vagyis ne feledkezzék el még szórakozásai között sem roppant nagy felelősséggel járó küldetéséről. Társalgási modora legyen szerény. Nemeslelkű embernek ismerje mindenki. Végül, hogy mindent összefoglaljunk, a pap egész lénye az Apostol szerint legyen **„jóságos"**. Szelídszavú pásztorként forgolódjék hívei között. Vegye vállára megsérült lábú juhocskáját. Harcos kedve csak a farkasokkal szemben támadjon fel benne.

b) KÖZÉLETI MUNKÁLKODÁS.

A Szent Pál által felsorolt lelkipásztori, szociális tulajdonságok között első helyen talán azt kell említenünk, hogy a pap **„tudjon tanítani"**. Nem elég, ha a pap sokat tud. Értenie kell ahhoz is, hogy a vallási igazságokat alkalmas módon másokkal is közölje. Lelki kenyeret adó gazdája a pap az egyházközség nagy családjának. Az Apostol megkívánja továbbá, hogy a pap mint családfő szeresse híveit, mint fiait és leányait. Szeretetét, áldozatkészségét, bőkezűségét a keresztények iránt azzal is mutassa ki, hogy **„vendégszerető"** legyen. A szíves vendéglátás a régi kereszténveknél minden hívőnek fontos kötelessége volt, amint azt máshol kifejtettük. (V. ö. Az ősegyház élete. 112. sk. l.) A papnak ebben példát kell mutatnia. A keveset is meg kell osztania azokkal, akiknek még annyi sincs. A szeretet mértéke a tett.

Nagyon kidomborítja Szent Pál, hogy a szeretet ellen vétő egyének nem alkalmasak papi küldetésre. Három hibát említ különösen mint olyanokat, amelyek a papi élettel összeférhetetlenek. Először is a pap nem lehet **„kapzsi, rút haszonra vágyó"**. A papnál a földi javak mohó gyüjtése a szociális szeretet hiányára enged következtetni. Sőt gyönge hitre is vall, mert minél inkább kívánja a földieket, annál inkább lemond az égiekről. A kincsszomj kiszorítja az „élővíz" szomjúhozását. Továbbá a pap **„nem viszálykodó, nem haragos, nem verekedő, hanem szelíd"**. A papnak az elvi harcokat vállalnia kell. Az igazság kerékbe-

törését nem nézheti összetett kézzel. Mégis a folytonosan viszálykodó, könnyen vitatkozó, a legkisebb billenésre haragra lobbanó természet nem alkalmas fínom tapintatot s állandó önmérsékletet igénylő papi munkára. Nem jó az, ha állig fegyverbe öltözik a „pásztor" és folytonos szellemi kardcsörtetés lármája veri fel a szeretet apostolának házatáját. Áll ez különösen akkor, ha nem is az Egyház érdekéről, hanem az igazság mezébe öltöztetett önérdekről, sértett egyéni hiúságról van szó. Végül a pap nem lehet **„kétnyelvű"**, vagyis alattomos, hazudozó, megszóló, adott szavában megbízhatatlan. Az az ajak, amely a templomban az isteni, örök igazságokat hirdeti, amely az oltáron az átlényegülési, a gyóntatószékben a feloldozási szavakat szinte csodaszerű hatással kimondja, nem állhat kétszínű mesterkedések, becsületbe gázoló álnokságok, az igazságot meghamisító vagy leleplező törekvések alacsony szolgálatában.

Még két erényt kíván meg Szent Pál a paptól, hogy t. i. legyen **„igaz"** és **„szent"**.

Ha végigtekintünk a Szent Pál által megkívánt erénysorozaton, meglepődve látjuk, hogy az utolsó kettőt („igaz és szent") kivéve, **a felsorolt erények valamennyien a természetes erkölcsösség,** az emberi tisztesség és becsületesség **keretei közé tartoznak.** Már első pillanatra feltűnik, hogy ebből a jegyzékből hiányzanak a természetfeletti erények, mint pl. a hit, remény, szeretet, önfeláldozás Krisztusért, imádságos élet, stb. Kérdeznünk kell: tehát az Apostol ezeket a magasabb erényeket nem tartotta szükségesnek a papi szolgálathoz? Miért van az, hogy mikor kimerítően tárgyalja a papi hivatás egyéni feltételeit, jóformán csak ezekről a természetes erényekről emlékezik meg?

E kérdésre válaszolva, röviden és egyszerű szavakkal így fejezhetjük ki az Apostol tanítását: Aki buzgó pap akar lenni, annak elsősorban tisztességes, jellemes embernek kell lennie. Tudományos nyelven szólva: a természetfeletti erények feltételezik mint alapot a természet megfelelő képességeit, hajlamait. Ez utóbbiak legbiztosabb támasztékai, legerősebb bástyái a természetfeletti jótulajdonságoknak. Az a buzgóság tehát, melynek nincs meg az istenrendelte, természetes gyökértalaja, levegőben lóg. Könnyen megeshetik ezeknél, hogy „az angyal eltűnik, az állat megmarad". (Mollevault.) Innen van, hogy kétségtelen összeférhetetlenség áll fenn a papi szolgálat magasztossága és a jellem alacsonysága között.

Szent Pál tanításából **Le Camus,** francia püspök († 1906), a híres egyházi író a következő tanulságot vonja le. (Lettres sur la formation ecclésiastique des Séminaristes. 1902.) Inti a papnevelőintézetek elöljáróit, hogy növendékeiket mindenekelőtt a természetes becsületesség és jellem szempontjából figyeljék és bírálják meg. Azt a nézetet vallja, hogy ezeket az emberi jótulajdonságokat a növendék a szülői háztól hozza magával. „Ha nem született vele, nehezen fogja megszerezni." Éppen ezért „ha láttok a növendékben veleszületett, öntudatlan hajlamot hazudozásra, hűtlenségre, alattomosságra, figyeljétek meg, próbáljátok ki, és ha az eredmény nem teljes mértékben kielégítő, ne erőltessétek tovább a dolgot a későbbi megjavulás reményében. Ha ugyanis az ilyen növendék később a világgal és annak gonoszságával érintkezésbe jut, ez a megjavulás nem fog bekövetkezni."

Megható a püspök kérelme: „Egy világért meg ne kockáztassátok, hogy a papságba bevezessetek olyan embereket, akik nincsenek szinte aggályosságig menő tisztelettel mások vagyona iránt, olyan javak iránt, amelyek mint szent letétek vannak gondjaikra bízva, — olyan embereket, akik nem félnek visszaélni befolyásukkal saját céljaikra örökségek megszerzésében, — nyereségvágyó embereket, akik készek felfalni a nyájat, melyet táplálniok kellene, — olyan embereket, akiknek becsületszava nem ér fel mindig szerződéssel, — az irígyeket, a rosszindulatúakat, az alaptalan vádaskodásra, névtelen levélírásra készeket, kik a papság szégyenére lehetnek, — a gyávákat, akik bár tudják, hogy nem lesznek méltó papok, mégsem becsülik magukat annyira, hogy lemondanának a papságról. Az Egyház kiáltja felétek: a gonosz és csalárd embertől szabadíts meg engem! Legyen az a növendék akármilyen tehetséges és látszólag buzgó, ha aggódnotok kell későbbi becsületességéért, fájó szívvel bár, de habozás nélkül — zárjátok be előtte az ajtót."

Nem kellene-e ezeket a szavakat a vallásos társulatok vezetőinek is megfontolniok, hogy Szent Pál tanítására támaszkodva gyönge jellemű embereket, iszákosokat, hivatalukban megbízhatatlanokat, alattomosan vádaskodókat ne vennének fel körükbe, még ha mindennap járnak is templomba. Mert hiszen szégyenére válnak az igazán buzgó és tisztességes embereknek.

A nemzetek Apostolának tanításából tehát megállapíthatjuk, hogy a jellem éppúgy előkészítője és alapja a hivatásnak, mint ahogy a természet föltétele és befogadóeleme az isteni kegyelemnek.

A mohamedánok réme, Skanderbég, a keresztény hős olyan erővel szokta forgatni kardját, hogy egyetlen csapással levágta ellenségeinek fejét.

Mohamed szultán ismerte ellenségének bátorságát. De szerette volna kardját egyszer látni. Skanderbég átküldötte neki. De sem Mohamed, sem udvari vitézei nem tudták megforgatni a kardot. Erre bosszankodva küldte vissza a fegyvert s azt üzente, ez nem lehet az a kard, melyet ütközet közben használ; csak csúfságból küldött helyette ilyen kardot. Skanderbég szárazon annyit felelt: „Bár elküldtem neked kardomat, de nem a karomat."

Fegyverünk az imádság. De kell hozzá erő is onnan felülről, hogy ezt a fegyvert eredményesen forgathassuk.

Fattinger—Solymos: „Tanít az élet" c. könyvéből.

A lelkiélet értéke

Irta: Dr. Székely László

A szecesszió embere tartotta kuriózumnak a lelket. Sok hiúság megtapasztalása után kezdte elhinni, hogy a lélek még élményt tud számára jelenteni s újabb ingert képes adni újsághajhászásban kifáradt és csalódott lelkének.

A mai embert sürgeti az élet gondja. Inkább hisz, semhogy bölcselkedjék. Egyszerűbb; az élet realitásai közé állítva elvesztette fellengzősségét; a mindennapi gondok követelik tőle, hogy gyorsan és biztosan higgyen. — Mégsem lesz talán túlságosan fárasztó és fölösleges, ha a lelkiélet értékét bölcseletileg is alátámasztjuk.

1. A lelkiélet elsősorban azért értékes élet, mert *élet* a szó legigazibb és leggazdagabb értelmében.

Az élet fogalmához ugyanis kettő tartozik. Az élőlény valahogyan szembe van állítva a világgal, — külön lény — önálló, maga cselekszik, maga a kiindulópontja és oka a folyamatainak. Másrészt pedig mégis kinyujtja csápjait a világ felé, életközösségbe lép a dolgokkal, gyarapodik belőlük. Mármost minél inkább megvan ez a kettő az élőlényben, — vagyis minél inkább ő maga, ura és gazdája a cselekedeteinek, s másrészt minél többet szív fel a világból: annál tökéletesebb benne az élet.

A *tenyészélet* is élet, de alig az. A növény például szembenáll a világgal, de nem öntudatosan. Vak szükségszerűséggel történnek benne a folyamatok. Önállósága e szerint korlátolt. De az élet fogalmának másik jegye sem teljes benne. Mert életközösségben van ugyan a világgal: gyökereit belevájja a földbe s táplálkozik belőle, — de mit szív belőle? Csak szervetlen anyagokat.

Az *érzéki* élet már több. Az állat jobban alanya, forrása, kiindulópontja a cselekedeteinek. Elhatározásaiban nem szabad ugyan, de mégis rásüt az életére a megismerés fénye. Érzékszerveinek kapuin át betódul ugyan a külvilág a lelkébe, mégis korlátok vannak előtte. Körül van deszkázva a horizontja: szellemig el nem hatol, a lényeg nem érdekli, Istenig nem jut, tudományosan nem rendszerez, önmagát nem elemzi.

A *szellemi* élet, az ember élete, tökéletesebben kimeríti az élet fogalmát. Az ember csakugyan önálló lény. Szabad az elhatározásaiban; nem ugyan minden cselekedetében, de a legtökéletesebb müveleteiben. Az értelem előtt korlát nem áll. Gyökereit a végtelenbe fúrja, a tudnivalók korlátlan birodalma áll nyitva előtte, mert számára végeredményben minden dolog valami módon hozzáférhető s bár a föld színén könnyebben gyalogol s az érzékelhetők birodalmában otthonosabban mozog: mégis letámasztja az okság elvét, mint égig érő létrát, az érzékelhető valóságok bázisára, s vígan mászkál föl rajta, egész az Istenig.

Ha a háromféle életet összehasonlítjuk, könnyű belátni, hogy a szellemi életben teljesedik legjobban az élet meghatározása.

Viszont a szellemi élet is fordulhat különböző tárgyak felé. Művészet, tudomány, politika érdekli a szellemünket. A *lelkiélet*, a bensőséges élet, olyan cselekedeteknek és készségeknek az összessége, amelyekkel az ember Istent keresi, Istent akarja életközösségébe vonni, magába felszívni, hasonlatosságára átalakulni, vele eggyé lenni, úgyhogy már ne is ő éljen, hanem Isten éljen benne, egész addig, mígnem kicserélődik az érdekalany, s már az tetszik neki, ami Istennek tetszik, az fáj neki, ami Istennek fáj.

Az ilyen élet a „legéletebb". Nemcsak legdúsabb, mert legtöbbet szív fel a lét lehetőségeiből, hanem legszabadabb is. Az Istenben tisztult lélek önállóbb lesz ítéleteiben, sokféle gyarló függést győz le, sokféle kínos és méltatlan rabságot tör szét, felszabadul a divat sodra alól, lerázza a közhiedelmek járma és a piac szuggesztióját, ellenáll a világ fejedelmének, akinek semmije sincsen benne. Szabadakarata nem marad holt tőke, hanem tündöklik, mint a föld sarából kimentett drágakő.

Valóban, aki lelkiéletet él, abban az élet teljessége van meg, fogalmilag is egészebb ember. A népmesék törpéje sokszor mondja az embernek: Most látom, hogy *embernyi* ember vagy. Csak a lelkiéletet élőről lehet elmondani igazán, hogy embernyi ember, és az élete életnyi élet. Annyi, amennyit az élet fogalma csak tartalmazhat.

2. Voltaképen ugyanezt a gondolatot mélyítjük csak ki, ha a lelkiélet értékét — miután az élet szempontjából már láttuk — most a lelkiség szempontjából közelítjük meg.

A lélek nem üres szó. Egy egész világ. Ország fér bele, mint az evangélium jelzi. Hiszen a lélek van a lelki folyamatok mögött, a lelki folyamatoknak pedig ugyancsak gazdag, megáradt a folyama. Zajlanak bennünk a gondolatok; felfogunk, ítélünk, következtetünk, keresünk, rendszerezünk, ismereteinket csoportositjuk, a fakulókat fölélénkítjük, emlékezetünkbe visszaidézzük s újra bevéssük, ismerős gondolatokkal társítjuk; növényt, állatot, embert, történelmet, földet, nagyvilágot, törvényeket ismerünk meg. A hangya morzsát és

kukacot gyüjt bolyaiba, — mi pedig eszméket és tanulságokat, a világ minden köréből ismereteket halmozunk, rendezünk, raktározunk fel a tudomány csűreibe. Valóban nem üres szót ejtünk ki, ha ezt a szót kimondjuk: lélek!

Mert ez a lélek: mindeme cselekedeteknek, a világhódító expedíciónak gazdája, elve, indítója, cselekvője.

De csonka volna szellemi életünk, ha csak nézné a világ felhalmozott, feltárt javait. A lelkünk azonfölül *akar* is. Egyfelől a világ áramlik belé, mint csodálatos tükörbe. Másfelől ő lép ki magából és nyúl a világ megismert javai felé. Érzelmeink százhúrú hárfáját különbözőképen illetik a dolgok: vágyunk és félünk, akarunk és iszonyodunk, remélünk és elcsüggedünk, harcolunk és meghátrálunk, szeretünk és gyűlölünk, gyönyörködünk és undorodunk. Mint a közeledő mágnesvas az acéltű atomait, úgy hozza rezgésbe lelkünket a megismert jó, amit tovább, beljebb akarunk vinni az életünkbe. De nemcsak remegni tud a szívünk s a külső javakra passzíve reagálni, hanem ki is lép önmagából, megfontol, határoz, dönt, kiválaszt, akar: aktív léptekkel megindul vágyainak tárgya felé.

És ez a sok-sok cselekedet, ez mind a lélek: belőle erednek a lelki folyamatok, ő a cselekvő a cselekvések mögött.

És ez a nagy aktivitású lény üresen őröl a pokolban. Magát marja tárgytalanul, mint a gyomorsav a gyomorfalakat, ha nincs mit oldania. A mennyországban pedig a végtelenbe tárul ezer remegő karja és úgy nyugszik meg az Isten keblén, mint a törtető patak a tengerén.

A föld minden tava kiszáradhat, minden hegye behorpadhat, minden erdeje szénné merevedhet, — nem lesz olyan kár, mint ha elvész egy a legkisebbek közül: egyetlenegy emberi lélek. Ha ő nem éli ki önmagát, egy világ vész el, még annál is több. Ha ő Istenhez jut, önmagához jutott és meg van mentve! A lelkiélet hatalmas potenciákat juttat megvalósuláshoz, nagy erőket tárgyukhoz, nagy éhséget az ételéhez, nagy szomjúságot a forrásokhoz, lelket Istenben önmagához, tűzönvizen át a boldogsághoz.

Mert minden erő, ami bennünk szunnyad, akar foglalkoztatva lenni. „Die Kraft, die man nicht nützt, ist selbst die grösste Last." (Goethe) Ami bennük nem találja medrét, céltalanul és tárgytalanul senyved és cudarul megfekszi a lelket. Egy fel nem használt lelkierő éppúgy tud fájni, mint a szem, mely a sötét börtönben semmit sem láthat, a láb, mely bilincseiben nem mozoghat, holott mozgásra volna teremtve. Azzal a különbséggel, hogy a test bajai érzéki fájdalomban nyilvánulnak, a lélekéi pedig lehangoltságban, a testbe is kiáradó nyugtalanságban, sóvárgásban, egyensúlyvesztett boldogtalanságban, lelki tarthatatlanságban. Ennek a mély boldogtalanságnak is megvan a maga aszpirinje, amely bódít, de nem gyógyít. A lelke ösztőkéjétől véresre szurkált kedély menekül magától, szórakozásokba dobja magát, tagad, de elkábított érzőképességével is megérzi rendesen, hogy nagy teher a ki nem elégített lélek.

A lélek tehát rengeteg energiát jelent és ezek csak a lelkiéletben jutnak érvényesüléshez. Aki a lelkét megmenti, magát menti meg, aki lelkiéletet él, az örök életet ragadta meg; az egész és üdvözült emberséget, az életet a szó teljes értelmében.

Figyelmeztető

Ima

Irta: Petruch Antal S. J.

Monin—Vácz „Szól az arsi Szent" című könyvét olvastam és ez egészen megzavart. Vianney Szent János ugyanis ezeket mondja:

„Az ember legszebb feladata imádkozni és szeretni... Imádkozzatok és szeressetek, mert ez az ember boldogsága a földön!

Az ima nem más, mint egyesülés az Istennel. Mikor az ember szíve tiszta és egyesül az Istennel, úgy érzi, mintha balzsam volna benne. Valami édesség, amely megrészegít, valami világosság, amely elvakít. Ebben a belső egyesülésben Isten és a lélek olyan, mint két egybeolvasztott viaszdarab: nem lehet őket elválasztani...

Az ima a mennyország előíze; a paradicsomkertből maradt itt. Sosem hagy minket vigasztalás nélkül. Méz, amely leszáll a lélekbe és mindent megédesít. A jól végzett imádságban eltűnik a szenvedés, mint a hó a napsütésben.

Az ima alatt gyorsan röpül az idő és olyan kellemesen, észre sem vesszük múlását...

Az ember lát olyanokat, akik egészen elmerülnek az imában, mint a hal a vízben, mert egészen a jó Istenhez tartoznak..."

Én sohasem éreztem azt a belső egyesülést Istennel, mely hasonlít két viaszdarab egybeolvadásához. Ó, az én imám csak nagyritkán balzsamos, édes, mely megrészegít. Az én imám nem annyira a mennyország előíze, mint száraz, egyhangú favágás; kemény munka, mely aligha maradt itt a paradicsomkertből. Nem bír lekötni. Akárhogy is iparkodom, gondolataim másfelé kalandoznak.

Mindez megzavart. Törtem a fejemet, mi az oka annak, hogy engem szinte mindig vigasztalás nélkül hagy az ima; hogy nem tudok úgy elmerülni az imában, mint a hal a vízben. Talán a szívtisztaság hiánya? Hiszen gyakran gyónok és áldozok! Talán a szórakozottság? Lehet! Mert ha egy nagy úr jelenlétében olyan szórakozottan és tiszteletlenül viselkednék, mint imáimban a jó Istennel szemben, vaj-

jon az illető meghitt, barátságos beszélgetésbe ereszkednék-e velem? Nem hiszem! Inkább kidobna.

Úgy véltem, hogy a szórakozottságban és figyelmetlenségben megtaláltam az okát annak, hogy nem tartozom azok közé, „akik egészen elmerülnek az imában". Elhatároztam tehát, hogy változtatok ezen. De hogyan?

Hallottam valakitől, hogy Szent Alajost megkérdezte egyszer elöljárója: vajjon szokott-e elszórakozni ima közben? S azt felelte, hogy a noviciátusban töltött félév alatt tapasztalt szórakozottság egy Üdvözlégy időtartamára rúghat. Megtudtam a módot is, ahogy Szent Alajos erre a tökéletességre eljutott: kezdetben, ha ima közben elszórakozott, újból kezdte azt, míg csak nem sikerült neki valamely imát, pl. a Miatyánkot, minden szórakozottság nélkül elmondania. Én is szerencsét próbáltam, de erős fejfájást kaptam tőle, idegzetileg pedig kimerültem. Azóta nagyon ingerlékeny vagyok s az ima semmivel sem megy jobban. Sőt! Megesik az is, hogy a folytonos ismétlés miatt egy-két óra sem elég egy Miatyánk elmondásához. Únom már az egészet. Belebetegedtem, szerencsétlen vagyok! Szeretnék tőle megszabadulni! Mit tegyek?

*

Valóban gyönyörű, amit az arsi Szent az imáról mond. Az ember önkénytelenül is vágyik az ilyen ima után. Ha azonban nem vigyáz, könnyen megzavarodik és elcsügged: „Minthogy nem tudok imádkozni, — s érti azt az imát, melyről Vianney Szent János beszél a kérdéses helyen — azért fel is hagyok vele!" Pedig mekkora kár volna ez! Vajjon azért, mert valaki nem tud repülni, mert nincs része a repülés fönséges élvezetében, nem érdemes vagy fölösleges a fárasztó gyaloglás?

A vázolt ima valóban a mennyország előíze, mely Istennek különös, misztikus kegyelme, s melyben csak kevésnek van része. Nem, ez nem a rendes ima.

A rendes ima a szív felemelése Istenhez. Azonban mellékes, hogy a szív ilyenkor érez-e valamit vagy sem. Igaz, jobban ízlik a kenyér mézzel, de nélküle is jó és tápláló. Amint az édesanya azért keni meg a kenyeret mézzel, hogy gyermeke szívesebben egye meg, éppúgy a jó Isten is időről-időre megkóstoltatja velünk a mennyei mézet, hogy szívesebben imádkozzunk. De nélküle is jó és tápláló az ima. Gondoljunk itt az Úr Jézus kínos vergődésére az Olajfák hegyén. Ugyanazt az imát mondja órákon át minden érezhető vigasztalás, édesség nélkül. S mégis nem volt hiába. A törekvés, hogy Atyja akaratához simuljon emberi akaratával, *megerősíti* a küzdelemre, a keserves kereszthalálra. A jól végzett imában Isten akarata előtt meghódolunk, szent akaratához simulunk és ez megerősít bennünket. Ebben az értelemben igaz Vianney Szent János szava: „Az ima sohasem hagy bennünket vigasztalás nélkül."

Talán mi is megtettük gyermekkorunkban, hogy a mézet vagy a lekvárt lenyaltuk, a kenyeret pedig elhajítottuk. Hány ilyen gyermek akad a lelkiéletben! Az imát mintha csak édes, vigasztaló volta miatt keresnék. És ha ezt nem tapasztalják, panaszkodnak és sokszor felhagynak vele. Ezek nem is Istent keresik az imában, hanem önmagukat. Pedig mi az ima lényege? A szív felemelése Istenhez vagy más szóval: akkor imádkozom, ha belső figyelmemet Istenre irányítom a köteles tisztelettel, hódolattal, elismeréssel, szeretettel. Azt is mondhatnám, hogy az ima beszélgetés Istennel. Minthogy azonban Isten rendszerint hallgat, azért helyesebben azt kellene mondani, hogy az ima az *én* alázatos beszédem Istenhez.

Téves volna azt hinni, hogy a szentek állandóan élvezték „a mennyország előízét" s az ima alatt mindig gyorsan repült az idő, olyan kellemesen, hogy észre sem vették múlását. Az arsi Szent is érezte időről-időre, hogy Isten hallgat s hogy bezárult előtte az ég. Nagy Szent Teréz ugyancsak ritka tökéletességre jutott az imában, Isten egészen rendkívüli misztikus kegyelmekkel árasztotta el, és mégis kénytelen volt tapasztalni, hogy a *jó* ima lehet száraz, fárasztó favágás és igen kemény munka, melynek az ember természetszerűleg várja a végét. Megesett vele, hogy ima közben kezébe vette a homokórát és rázta, hogy mintegy siettesse az idő múlását.

Inkább azon kellene csodálkoznunk, hogy szórakozás nélkül imádkozhatik valaki ezen a földön, mint az ellenkezőjén. Kis Szent Teréznek panaszkodott az egyik fiatal szerzetesnő, hogy sokszor szokott elszórakozni ima alatt s a miatt elcsüggedett. Erre a Szent ezt felelte neki: „Én is gyakran vagyok szórakozott, de mikor rajtakapom magam, rögtön imádkozom azokért, akikre gondoltam, és így ők hasznot húznak az én szórakozottságomból."

A mennyországban szórakozottság nélkül fogunk imádkozni. Most azonban ezer szállal gyökerezünk a földiekben, mulandókban és ezek olyan közelről érdekelnek bennünket s érzéki voltunknál fogva közvetlenül hatnak reánk. Csoda-e tehát, ha ezek élénkebb benyomást tesznek ránk, mint a puszta szellemi dolgok, melyekről csak közvetve szerzünk tudomást; csoda-e tehát, ha a földi ügyes-bajos dolgok, melyek oly mélyen vágnak elevenünkbe, akaratunk ellenére is eszünkbe jutnak, még ima közben is?

Nem! Ezen nem lehet csodálkozni. Ez természetes. A rózsa fínom gyökérszálain is állandóan szívódik fel a nedvesség, még akkor is, ha az Úr Jézus közvetlen közelében, az oltárszekrény mellett áll. Kár e miatt nyugtalankodni. Mily nemes Kis Szent Teréz magatartása, aki ezt mondja önmagáról: „A jó Isten kezéből iránta való szeretetből mindent elfogadok, még a legképtelenebb gondolatot is, mely agyamban felötlik."

Nagy baj, ha valaki az összeszedettséget és ájtatosságot kierőszakolja, ha megfeszíti idegzetét s mintegy ki akarja magából sajtolni. Ez az erőltetett, sőt erőszakos eljárás célhoz nem vezet és árt az egészségnek, mert az idegzetet előbb-utóbb tönkre teszi. — Szent Alajos is erős főfájást szerzett magának. — S következőleg árt a lelkiéletnek is.

Ha a szenteknél látunk hasonló erőlködést, ebben ne kövessük őket. És ha jobban utánanézünk, hogy esetleg mikor erőlködtek ők így, akkor azt látjuk, hogy lelkiéletük elején, amikor még nem volt elég tapasztalatuk. S később egyik-másik nagyon is megbánhatta fiatalkori meggondolatlanságát.

Ha egyes szentek, mint pl. Szent Alajos, szinte minden szórakozottság nélkül imádkozhatott, ez nem azért volt, mert természetellenesen megfeszítette az idegzetét, hanem azért, mert Isten megkönyörült rajta és ingyen különös kegyelemmel halmozta el, melyet alázattal kérni lehet, de kierőszakolni soha.

Egészen helytelen, ha valaki megismétli imáit azért, mert önkénytelenül elszórakozott. Ennek az lehet a következménye, hogy órákon át elkínlódik valamely egyszerű imával, pl. a Miatyánkkal s mégsem imádkozik szórakozottság nélkül. Márcsak azért sem, mert egyre arra figyel, hogy nem összeszedett s így ideges félelmében akaratlanul maga az oka a szórakozottságnak. Azonkívül az ilyen ismétlés rendszerint aggályossá tesz s valóságos örvénybe taszít, melyből igen nehéz kikecmeregni.

Isten csak a tudatos és szándékos szórakozott-

ságot és figyelmetlenséget veszi rossznéven; a másikat jóakaratúlag elnézi, mert nem tehetünk róla.

A szórakozottságot azonban csökkenthetjük azáltal, hogy az ima elején kérdezzük magunktól, hogy mit is akarsz tenni? s hogy Isten jelenlétébe helyezzük magunkat. Ha pedig ima közben szórakozottságon kapjuk rajta magunkat, *nyugodtan*, erőltetés nélkül az imára, Istenre tereljük figyelmünket.

Ha már Szent Alajos példájára szórakozottság nélkül szeretnénk imádkozni, akkor kövessük érettebb korból származó intelmét: „A nyugodt, tükörsíma víz tisztán és világosan tükrözteti vissza annak a képét, aki a vízbe tekint. A háborgó víz azonban eltorzítja és tönkre teszi a képet. Igy van ez a szenvedélytől feldúlt emberi lélekkel is: nem tükrözteti vissza az Isten képét és szépségét, aki ima alatt a lélekbe tekint."

Irodalom

Szivós Donát O. S. B.: **Diáklelkigyakorlatok.** Szent István-Társulat kiadása. Budapest, 1938. Ára 3.60 P.

Kitünö munka. Tartalmáról a legjobbakat mondhatjuk. Az egész könyvben csak 2 sort szerettünk volna másképen látni: a címét.

Szivós Donát O. S. B. a diáklelkek nagyszerű ismeretével, az anyagfelkutatás és anyagkiválasztás elsőrangú érzékével, a vérbeli szónok bámulatos és színdús feldolgozásával, a tanár logikus gondolatfűzésével kitünő beszédciklust közölt itten. Ez a beszédciklus az ifjúság évi gyónását előkészítő elmélyülési napjaiban elsőrangú vezérfonala és eredményes segítője lesz.

Mi azonban azon az elvi álláspontón vagyunk, hogy a lelkigyakorlat fogalmával jobban szeretnénk azt a szorosan vett zárt és Szent Ignác módszerével tartott lelkigyakorlatokat jelölni, míg azokat a nem zárt vagy félig zárt előadássorozatokat sem tartjuk tanácsosnak lelkigyakorlatoknak nevezni, amelyek szokásban vannak és nagy lelki eredményeket okoznak. A zárt lelkigyakorlatok különlegességére és az előbbiek fölé súlyosodó értékelésére szeretnők az „exercicium" szót lefoglalva látni, mint ahogyan külföldön, főleg Németországban sokan ugyanezt követelik.

Szivós Donát könyvét nemcsak az ifjúsági lelkigyakorlatok tartására ajánljuk, hanem lelkiolvasmányul igen jó szolgálatot fog tenni minden intelligens fiatalembernek.

A könyvet nagyon melegen ajánljuk.

Jacques Michael: **Szent György csodálatosan szép legendája.** Rákospalota, Szalézi Müvek kiadása. Ára 2.— P.

Szent Györgyről a történelem bizony keveset tud. Csupán annyit, hogy a III. század végén és a negyedik század elején élt, vértanúhalált szenvedett. A legenda azonban annál gazdagabban vette körül alakját. Bár a legenda rendesen valami történelmi mag köré szokott csoportosulni, Szent György legendáiból nem tudjuk megállapitani, hogy gazdag legendatárán mi a történelmi.

A könyv a legenda alapján készült, de szerzője bravúros ügyességgel igyekezett a rendkívüliségeket redukálni és a Szentnek egész életét valószínüsíteni.

Szent György a cserkészek védőszentje. Különös azonban, hogy nálunk a cserkészek között ritka a kultusza. Ez az ügyes kis könyv azonban közelebb fogja hozni alakját a cserkészvilághoz és valószínünek tartjuk, hogy utána tisztelete is lendületet fog venni.

A magyar nép körében azonban régebben nevezetes szerepet játszott Szent György. Nem annyira alakját ismerték, mint inkább névünnepét vették a különböző természetes megfigyelésnek, a gazdasági munka végzésének, a cselédek elszegődésének stb. időpontjául. Régente Szent Györgytől Szent Mihályig igazodott a magyar földmüves időszámítása. Épp azért tanácsos lenne, ha a könyvet népkönyvtárakban, ismétlő iskolákban is elhelyeznék, hogy belőle megismerhetnék Szent György életét.

„A munkás imádkozik." Imakönyv munkások számára, Katolikus Legényegylet kiadása. Ára kartonkötésben 80 fillér.

Olyan imakönyv ez, amilyen eddig nem volt a magyar aszkétikus irodalomban: minden imája a munkás speciális lelki szükségletét, észjárását tartja szem előtt. Német alapján készült, de észrevehetően iparkodott az átdolgozó nemcsak a stílust, hanem a gondolatokat is közelebb hozni a magyar követelményekhez. Érdekes imákat találunk benne. Pl.: az új világrendért, a szociális igazságért, a szerszámokért stb., stb.

A könyv az imakönyvalaknál kissé nagyobb, bár a magyar munkás számára jó lett volna olyan, amelyet kényelmesen zsebre tehet.

Ára meglepően olcsó. Magyarázata az, hogy a Katolikus Legényegylet nagy példányszámot nyomatott s ezenkívül teljesen beszerzési áron adja a könyvet.

P. Tomka S. J.: **A viszokai hős fiúk.** 397 oldal. Nagy oktáv. A Szent István-Társulat kiadása. Ára díszkötésben 5.80 P.

A szerző célja nyilvánvaló. A kommunizmust a maga nyers valóságában akarja az ifjúságnak bemutatni. Viszoka felvidéki kisvárosban megindul a kommunista szervezkedés aknamunkája. Landoky Kristóf és társai, mélyen hívő, lelkes magyar gimnazisták, vallásos egyesületbe tömörülve, igyekeznek a szociális bajokon segíteni és képességük szerint küzdenek Moszkva keze ellen, míg végre megjelennek a felszabadító magyar seregek és megkondulnak a győzelmet hirdető harangok.

Igazi diákregény. Hosszas leírások, jellemzések nélkül. Telve cselekménnyel. Meseszövése ügyes, fordulatos, többször valóban izgató. Aki egyszer kezébe vette, nehezen teszi le. Egyetlen fejezete sincsen, melyet olvasatlanul átlapozhatnánk, de nem egyszer találunk olyan részleteket, melyek elsőrendü írói tollat árulnak el. A szerző jól ismeri a diákok világát, ízlését és igényeit, mert egészen ezek szemmeltartásával irta meg müvét.

Nagybőjti elmélkedések

Müller Lajos S. J.: **A kereszt iskolája.** Igen szép, tanulságos elmélkedések az Úr Jézus kínszenvedéséről, hamvazószerdától húsvétig. Ára kartonkötésben **2.50 P,** kötve **4.— P.**

Grönings S. J.: **Jézus Krisztus szenvedésének története.** 2 kötet. 34 elmélkedés Jézus kínszenvedéséről a híres jezsuita író tollából. Ára **2.80 P.**

Avancinus Miklós S. J.: **A szenvedő Jézus.** Rövid bőjti elmélkedések. Kis zsebalak. Ára **1.20 P.**

Prohászka Ottokár: **A kereszt ia alatt.** „Elmélkedések az Evangéliumról" műből a nagybőjti időre szóló meditációk. Ára **1.— P.**

Elmélkedések Jézus Krisztus életéről. Rövid elmélkedések. Ára **1.20 P.**

P. Ernő: **Elmélkedések Jézus szenvedéseiről.** Ára **2.— P.**

Elmélkedések Jézus szenvedéseiről a nagybőjt minden napjára. Ára **—.80 P.**

Szentbeszédek

Dr. Gálos László: **Vasárnapok, ünnepnapok.** Az év minden vasár- és ünnepnapjára közöl szebbnél-szebb, hasonlatokban gazdag beszéd- és elmélkedési anyagot. Ára kartonkötésben **6.50 P,** kötve **8.50 P.**

Dr. Magdics Ignác: **Krisztus világossága.** 2 kötet. Vasár- és ünnepnapokra szóló, kitünően tagolt, sok példával illusztrált szentbeszédek. Kartonban **11.— P.**

Dr. Czapik Gyula: **Vasárnapi Evangéliumok kapcsán.** Kidolgozott beszédek az év minden vasárnapjára. Ára **1.60 P.**

Esser S. J.—Lukácsy: **Negyedóra a szószéken.** 3 kötet. Az első két kötet vasárnapi, a harmadik pedig ünnepi rövid szentbeszédeket közöl. Ára kötetenkint **2.20 P.**

Huszár Elemér dr.: **Zugligeti prédikációk.** Egészévi, kidolgozott beszédek. Ára **5.— P.**

Walter János dr.: **Napsugarak.** 3 kötetben. Rövid, sok példával illusztrált szentbeszédes könyv. Ára kötetenkint **1.50 P.**

Dr. Rusztek Andor: **Szentbeszédek.** Teljesen kidolgozott beszédek az év minden napjára. Ára **6.— P.**

Schütz Antal dr.: **Az ige szolgálatában.** Alkalmi beszédek. Ára **10.— P.**

— **Örség.** Konferenciabeszédek. Ára **3.80 P.**

— **Örökkévalóság.** Konferenciabeszédek. Ára **3.80 P.**

— **Krisztus.** Konferenciabeszédek. Ára **5.— P.**

— **Eszmék és eszmények.** Konferenciabeszédek. Ára **3.40 P.**

— **Isten a történelemben.** Konferenciabeszédek. Ára **3.80 P.**

— **Házasság.** Konferenciabeszédek. Ára **3.— P.**

Török Kálmán: **Szoros a kapu és keskeny az út.** Ára **6.— P.**

Szentiványi: **A századok halhatatlan Királya.** Ára **5.— P.**

Bakkay Kálmán: **Tanuljatok tőlem.** Ára **3.— P.**

A Kiadóhivatal kéri az Előfizetőket, hogy a hátralékos előfizetési összeget a csatolt befizetési lap felhasználásával beküldeni szíveskedjenek, mert a lap fennmaradását csak így tudjuk biztosítani.

Dr. Gálos László teol. tanár művei:

Vasárnapok, ünnepnapok

Az év minden vasár- és ünnepnapjára gyönyörű, hasonlatokban gazdag elmélkedések. Lelkiolvasmánynak, beszédanyagnak is elsőrendű.

Ára kartonkötésben **P 6.50,** kötve **P 8.50**

Szent az év

Elmélkedések az egyházi év minden vasár- és ünnepnapjára. Ára **P 3.—**

Isten magányában

Lelkigyakorlatos beszédek. Ára **P 1.60**

A Szentlélek Isten

Ára **P 3.40**

NICCOLUSSI: **KRISZTUS ÉLETE A LEGMÉLTÓSÁGOSABB OLTÁRISZENTSÉGBEN.** Fordította dr. Gálos. Ára **P 2.40**

Dr. Petró József könyvei:

Eucharisztikus gyermeknevelés

40 fillér.

A gyermekek korai szentáldozása

22 neves szerző értekezése e fontos kérdésről. **P 2.80**

A SZENTMISE TÖRTÉNETE

Alapos magyarázatok a szentmiséről. **P 5.50**

Dr. Székely László művei:

MINDENNAPI IMÁDSÁGOD

Lelkiolvasmányok a Miatyánkról. Ára **P 1.60**

A NYOLC BOLDOGSÁG

Beszédanyagnak, lelkiolvasmánynak egyaránt alkalmas mélyenszántó gondolatok. Ára **P 1.50**

ÉNEKEK ÉNEKE

A szentírási résznek magyarázatokkal ellátott verses fordítása. Ára **50 fillér**

Dr. Schmidt Béla művei:

Isten atlétái

A papi életről szól ez a könyv.
Kispapok és azok számára, akik a papi életre hivatást éreznek, értékes lelki könyv. **P 3.—**

Lelket az életbe!

II. kiadás.
Lelkigyakorlatos igazságok példákban feldolgozva.
Lekötő, érdekes, modern nyelvezettel megírt mű. **P 3.—**

A megváltás szolgái

Papoknak szánt, kitűnő lelkiolvasmány. **P 4.50**

Marietti-féle utazó breviáriumok

1 kötetes kiadás, a kötetbe beilleszthető mellékletekkel
bőrkötésben, pirosmetszéssel . . . . . **P 28.—**
bőrkötésben, aranymetszéssel . . . . . **P 32.—**

Az árakban a magyar proprium ára is benne van!

Elsőrendű ifjúsági beszédanyag:

Dr. Szivós Donát:

A ma diákja

Ifjúsági szentbeszédek. **P 3.20**

Diáklelkigyakorlatok

Úgy a középiskolások lelkigyakorlatához, mint ifjúsági beszédekhez elsőrendű anyag. **P 3.60**

Dr. Magdics Ignác:

Hitelemzések

I. kötet: A róm. kath. elemi katekizmus és biblia anyagának módszeres feldolgozása. Ára **P 3.20**
I. II. osztály anyaga.
II. kötet: A hitről . . . . . Ára **P 4.50**
III. „ A parancsolatokról, a kegyelemeszközökről . . . . . Ára **P 4.50**

Beszédanyag, lelkiolvasmány a bőjti időre

Pakocs Károly: **Örömet akartok?** Nagybőjti konferenciabeszédek. Ára **1.60 P.**
Dr. Hynek: **Krisztus kínhalála** a modern orvosi tudomány világánál. Ára **2.20 P.**
P. Csávossy Elemér S. J.: **Kereszt és feltámadás.** P. Csávossy nagy lelkigyakorlatos köteteinek a szenvedésre vonatkozó része. Bőjti beszédekhez, lelkiolvasmánynak elsőrendű. Ára **6.50 P.**
Bangha Béla S. J.: **Örök élet ígéi.** II. kötet: Uram, add, hogy lássak. A kötet más beszédeken kívül 6 bőjti beszédet is tartalmaz. Ára **2.50 P.**
Dr. Tóth Tihamér: **A szenvedő és győzedelmes Krisztus.** Ára **8.— P.**
Dr. Huszár Elemér: **Vir Dolorum.** Nagybőjti szentbeszédek. Ára **1.— P.**
— **Hegytetőkön.** 7 bőjti és 1 húsvéti beszéd. Ára **1.— P.**
— **És az Ige testté lőn.** 7 bőjti, 2 húsvéti beszéd. Ára **1.— P.**
Czumbel Lajos dr.: **A kereszt útján.** 7 bőjti beszédanyag. Ára **2.80 P.**
Dr. Hóka Imre: **Korunk vándora és a katolicizmus.** 2 sorozat bőjti konferencia. Ára **2.20 P.**
A mi Urunk Jézus Krisztus kínszenvedése, Emmerich Anna Katalin látomása szerint. Ára **3.60 P.**

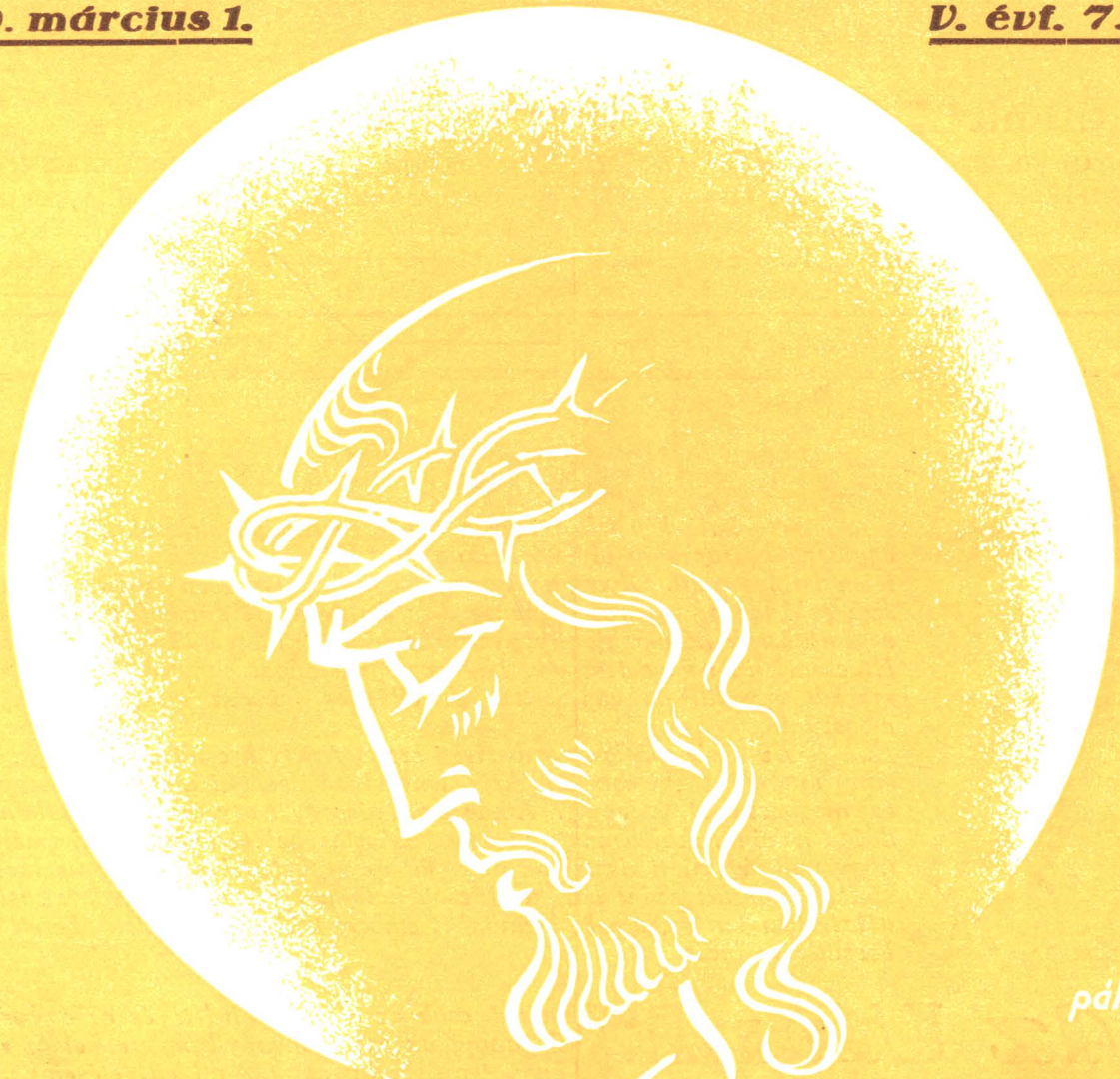
Új magyar könyvek

Szalay Jeromos O. S. B.: **Grammaire française.** Francia nyelvű nyelvtankönyv a művelt közönség számára. Ára **6.— P.**
Báró Apor Vilmos: **Mise-naptár az 1939. évre.** Misekönyv kezeléséhez kitűnő segédeszköz. Ára **—.80 P.**
Grynaeus György: **A kegyelem nagy napjai.** Lelkigyakorlatos beszédek hazajáró közönség részére. Ára **4.80 P.**
Pintér Jenő: **Magyar kereskedők nyelvvédő könyve.** A kereskedelemben helytelenül használt szavak helyes kifejezéseit tartalmazza. Ára **—.80 P.**
Pintér Jenő: **Magyar iparosok nyelvvédő könyve.** Ára **—.80 P.**
Kollár Ferenc S. J.: **Hetedik osztály.** Kongregációs diákdráma 5 felvonásban. Ára **1.— P.**
Müller Lajos S. J.: **„Példát adtam nektek."** Müller Lajos S. J. elmélkedés-sorozatának most aktuális kötete. Vízkeresztől nagybőjtig tartalmaz szép, gyakorlatias elmélkedéseket. Ára **3.60 P.**
Dr. Kühár—Dr. Radó: **Kis misekönyv.** II. bővített kiadás. A vasár- és ünnepnapi szentmiséket tartalmazza. Kedvelt zsebalak. Ára **4.— P.**

A könyvek megrendelhetők a Korda könyvkereskedésében, Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 4. szám.

Nyomatott: Korda R. T. nyomdájában, Budapest, VIII., Csepreghy-utca 2. Igazgató: Dr. Czapik Gyula.

1939. március 1. V. évf. 7. szám.

Utunk

a lelkiélet havi folyóirata

A tartalomból:

Dr. Czapik Gyula: † XI. Pius. — Uzdóczy Zadravecz István: A böjt szépít. — Pintér József: „Szaggassátok meg szíveteket . . .“ — Wimmer M. Anzelm O. S. M.: Járjuk az utat és énekeljünk. — Dr. Szivós Donát O. S. B.: A Terra-bolygó szerelmesei. — Dr. Schmiedt Béla: A katolikus műveltség. — Rótt Antal S. J.: Koldusok. — Müller Lajos S. J.: A Szentek mint emberek. — Dr. Tóth Kálmán: És bocsásd meg a mi vétkeinket . . . Csávossy Elemér S. J.: A szenvedés éjjele. — Swáb Engelbert O. S. B.: Isten gyermekei vagyunk. — Melau Ferenc: Búvárkodom a lelkemben. — Petruch Antal S. J.: Figyelmeztető. — Schnattner Szigfrid O. S. B.: Jézus, Mária . . . — Irodalom.

Korda R.-T. Kiadása Budapest.

„Utunk" aszkétikus folyóirat. Megjelenik a szünidő kivételével minden hó 1-én. — Felelős szerkesztő: dr. Czapik Gyula. — Kiadja: a Korda Rt. (Igazgató dr. Czapik Gyula.) — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 4. szám. Csekkszám: 42,881. Telefon: 1—361—85. Fiókkiadóhivatal: Korda-fiók, Szeged, gróf Apponyi-utca 20. szám. — Csehszlovákiai főbizományos: Szent József könyvkereskedés, Pozsony. Előfizetése portóval 28 cseh korona. Romániai főbizományos: Magyar Lapok Kiadóhivatala Oradea. Str. Regele Carol II. No 5. Románia. Előfizetési ára 175 lei.

Előfizetési ára félévre 1 P 80 fill. — **Egyes szám ára 40 fill.**

Megható kép jelent meg a lapokban a pápa sirjáról. Nemesvonalú, egyszerű kőszarkofág látható rajta a vatikáni grották sok évszázados, disztelen boltive alatt. Olyan, amilyennél sokkal diszesebben és drágábban fekszik sok gazdag gyáros és pénzember holtteste. A szarkofág mellett csak s grottaőrnek három kicsiny gyermeke térdel, nincsen itt fejedelmi pompa. Nincsenek itt nemes testőrök. Hiányoznak a pápai kamarások. Csak a test maradt egyedül az enyészettel. A világ és minden dicsősége, kényelme megszűnt.

Ez a sir mégis az emberiség szeretetének, becsülésének tárgya ilyen elhagyottan is. Aki benne fekszik, emberi kiválóságai alapján is nagy volt és megbecsülést érdemelt. Ámde az a sir egy nagy vonatkozásában oly drága nekünk: Aki benne nyugszik, Krisztus helytartója volt. Személyét e nagy valóság miatt tiszteltük, amig élt és kegyelettel bánunk vele most is, amikor már megszűnt keze a kulcsok hatalmát gyakorolni. A krisztusi elv, a krisztusi tan az, amely bennünket emberi tekinteten felül, emberek megbecsülésére indit.

Az Utunk *folyóirat csak az elveket hirdeti és az emberekről csak annyiban szól, amennyiben ezekkel az elvekkel vonatkozásban vannak. A mi fejtegetéseink tárgya csak a tanitás, ennek fényességét csillogtatjuk fel, ennek mélységeit tárjuk elő és ennek értékeit állitjuk a becslés mérlegére. Épp azért szeretik sokan az „Utunk"-at, mert nem embereket szolgál, hanem egyedül a krisztusi igazságokat tekinti parancsolójának. Ezt a tulajdonságunkat lapunk számos olvasója azzal becsülte meg, hogy a folyóirat terjesztőjének beállott. Hála és köszönet érte! Bárcsak többen is követnék példájukat!*

A bizalom

hiányzik ma az emberekben.

Istent csak parancsoló úrnak tekintik, nem jóságos, gyermekeivel törődő atyának. Ezt a bensőséges igazi keresztény világnézetet sugározza a lelkekbe

Müller Lajos S. J.:

A JÓ ISTEN

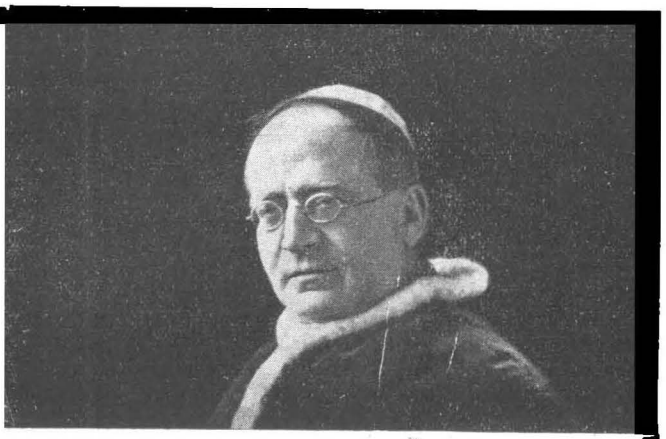
című műve, amely most új kiadásban hagyta el a sajtót.

Ára kartonkötésben **P 1.60,** kötve **P 3.10**

Dr. Czapik Gyula:

✝

XI. PIUS

Meghalt a pápa.
Mi maradt belőle a földön?

Az anyagi világ számára egy szarkofág a vatikáni grottákban. Egyszerű, nemesvonalú koporsóház, amelyben az enyészet már megkezdte működését egy hajdan ritka erős testen, amellyel még a halál is kemény küzdelem után tudott elbánni. Oldalán csak egyetlen sor: „PIUS PAPA XI."

Most még sokan látogatják. Két év mulva is akad majd, aki fölkeresi. Talán tíz év mulva is. Húsz esztendő után pedig egy lesz a sok szarkofág közül, amelyben egy nagy pápa várja a sok többi nagy pápa társaságában a föltámadást.

Igy múlik el a világ dicsősége!

A történelem számára egy hosszú élet és huzamos pápai uralkodás páratlan nagy eseményei maradtak XI. Pius után.

Az olasz állammal való kibékülés, a pogány missziók életében a bennszülött főpásztorok beállításának új útja, az Actio Catholica megteremtése és az Egyház társadalmi szervezetéül való beállitása, a házasság tisztaságának védelme, a szociális élet új berendezését sürgető enciklikák, az államtotalitások, a faji elméletek túlzásaival való bátor szembehelyezkedés — olyan lépések voltak, amelyeknek visszhangja belekong a történelem csarnokába. Ezeket nem lehet majd egy-két mondással regisztrálni, hanem oldalakat kell majd irni mindegyikről.

Tettei nem múltak el, hanem alkotásaikban és következményeikben élnek tovább.

*

A lelki élet törekvői számára a fönséges és tanulságos példa remekét hagyta XI. Pius.

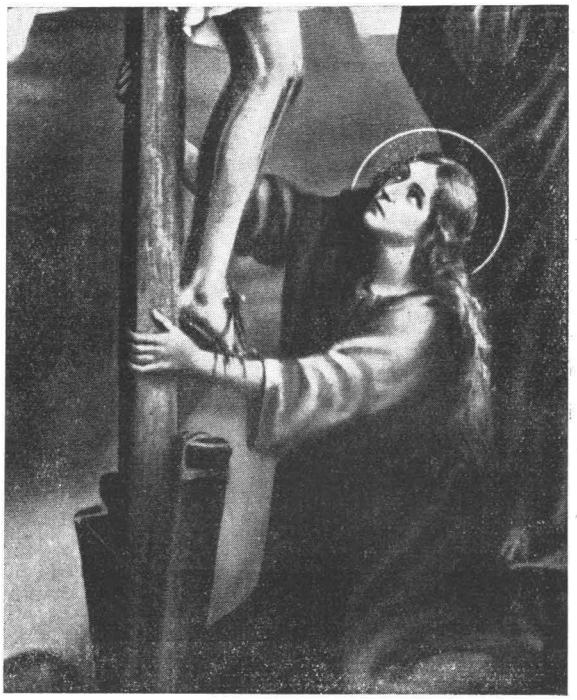
Kemény, gránit-lélek volt. Okos arcából, szúrós szemeiből, határozott fellépéséből látszott, hogy nem nádszál-jellem, hanem az erős akarat és határozottság embere. A temperamentum az önuralommal, a megalkuvást nem ismerő föllépés a szeretettel, a páratlan önállóság a mások iránti jósággal gyönyörű harmóniát testesített meg benne. Olyan volt a karaktere, mint Michelangelo egyikmásik márványszobor-munkája, amelyen a márvány keménysége, az izmok dagadása, a vonalak finomsága művészi tökéletességben egyesül. Ő a kemény akarat, az elvhűség és jóság összetétele volt.

Karakter-nagysága a lelki élet televényéből nőtt ilyenre. XI. Pius minden tulajdonságának fönségét ugyanis az Isten akaratának tettekben nyilvánuló hódolatában találhatjuk meg. Mindenben az igazságot kereste és tudta, hogy az Isten akarja az igazságot, azért akarta tehát ő is. Nagyon szerette az Istent, azért akarta cum „fide intrepida" — rettenthetetlen hittel szolgálni az igazságot.

Teste az enyészeté ... Tettei a történelemé ... Kemény akaratának példája: minden törekvő lelki emberé ...

A bőjt szépít

Irta: Uzdóczy Zadravecz István püspök

Hamuval megszórt homlokkal, alázattal meghajtott fejjel, oltár lépcsőjére borulva hallgatja a hívő keresztény e buzdító isteni szavakat: „Emendemus in melius . . ."

Egyház szavai . . . Nagybőjt hajnalán, hamvazószerdán kiáltja világba, jelezve vele a nagybőjt célját, egyben óhajtott eredményét is . . .

Ez oltárszavak szószerinti magyar fordítása: Javuljunk jobbra!

E nagybőjti cél Istentől és Egyháztól kínált leghathatósabb eszköze, vagyis a jobbra javulásnak legbiztosabb kieszközlője a bőjt . . .

Igen, a bőjt javít, jobbra javít, szépít. Szépíti az ember lelkét-testét. Ezt hirdeti hát a hamvazószerdai kiáltás: Emendemus in melius — javuljunk jobbra. Rútságból szépségbe, sötétségből világosságba, bűnből erénybe.

Nem is szükséges az eredeti bűn tanára hivatkoznunk, elég önmagunk és embertársaink nyomorúságára egy tekintetet vetni, a mindennapi élet utcáin hullámzó emberiségre nézni, hogy szomorúan belássuk a teremtés koronájának sárba gurulását, az Isten képmása és hasonlatosságának elrútulását . . .

A paradicsom fügefalevelétől a modern élet ezerfajta és raffinált kozmetikai eszközéig, ruhakreációjáig mi mindent megtett és meg nem tett az ember, bukott rútsága enyhítésére, kendőzésére?

És célt mégsem ért. Nem szépült vissza a paradicsomba az ember. Hiába mutat ruháira, amelyeken a teremtés minden színének csodálatos vegyüléke pompázik; hiába a lakás, a fürdő, a kultúra vívmányaira; hiába patikaszereire és plasztikai műtéteire, — csúnya az ember . . . annál csúnyább, minél jobban kilúgozza sok szépítőszerrel az amúgyis hervadó testét, orcáját.

Pulvis es! Por vagy! Van tehát miért sürgetni javulást jobbra, sürgetni a szépülést . . .

*

A teremtés Isten képmásává alkotta az embert s valamivel alacsonyabbb rangba helyezte az angyaloknál, — hát mégis rút?

Mitől?

Nem a teremtéstől, nem a rangbahelyezéstől, hanem attól, hogy lesiklott eme magas, majdnem angyali polcról . . . Valahol a lelkében kell keresni csúnyulása okát. Igen, a lelkében, mely azután rútító és rothasztó hatását a testre sugározza.

Amint igaz a régi mondás, hogy a szem a lélek tükre, — úgy igaz az is, hogy az ember teste a lélek nyilt névjegye. Mert a test minden torzulata, ránca, szeplője — a torz, ráncos, szeplős léleknek egy-egy kinyomata. És ellenkezőleg, a lélek jósága, fínomsága, erényessége, mint trónján székel a testen. A test eszköze a léleknek. A bűnös, rossz hajlamú, szenvedélyes, vagy az erényes, tiszta, liliomos lélek önmagához alakítja munkatársát, eszközét, a testét. Csodálkozva állunk a műteremben s ámulva nézzük, hogy engedelmeskedik a művész vésőjének a kemény márvány, vagy a puha agyag — s ugyanakkor nem vesszük észre, miként vési orcánkra, szemeinkbe, mozdulatainkba, egész formánkba a bűnt vagy erényt, egészséget vagy betegséget, torz vagy nemes, szenvedélyes vagy magasztos jelt, vonalat, nyomot — a lelkünk . . .

Mivel a léleknek ily nagy formáló és szépítő ereje van a testre, tehát a rút és csúnya ember a lelkén kezdje meg a szépítést. Ki testiesen nyúl a testhez, anyaggal, színekkel, száz kozmetikai szerrel, célt nem ér, — legfeljebb a kendőzésben viszi művészetig . . .

Hitet, jóságot, erényt a lélekbe — és nemes, szép lesz a test! Annyira szép lesz, hogy észre sem vesszük az arc esetleges aránytalanságait, fogyatékosságait a rajta elömlő és sugárzó lelki szépségek mellett.

„Erről (a testen díszlő isteni vonásokról) ismernek meg benneteket, hogy tanítványaim vagytok!" — mondotta az Úr. (Ján. 13, 35.)

Azért mutattak a pogányok ujjal az átmenő keresztény hajadonokra, — mert látták orcájukon, egész formájukon a keresztény élet szépítő erejét...

Ezért idegenkednek sokan a modern művészet túlzásaitól, mert a krisztusi igát hordó lélek hatását a testre kemény, durvító, sápasztó materiális vonásokban domborítja ki s méltán félnek, hogy ezzel kevésbbé vonzóvá teszi a krisztusi igát; — holott mi tudjuk, hogy az erényes, kemény evangéliumi élet szépít és magasztosít s ezzel hangosan, vonzóan kiált mindenki felé: jöjj, kövess engem! (Lk. 18, 22.) Azért látom a Szűz termetén a liliomot; a bőjtölő, ciliciumos szent orcáján nem a fáradt álmatlanságot, a nélkülözés nyomorát, — hanem a lemondás magasztosságát; a mártíron nem a párolgó vér szennyét és a testet éktelenítő sebek mélyeit, hanem a golgotás Krisztusig felemelkedő megdicsőülés hősiességét...

Mindezek nem álmok vagy alaptalan idealizálások, hanem valóságos, fogható vonások az orcán, a testen az életben, csak meg kell látni azokat!... *Ez az összes népekből és fajokból, minden időkben és századokban a lélek erejével és testre hatásával kialakítható evangéliumi, krisztusi embertípus...*

*

Ma, a fajok tülekedésében és halálharcában igen üdvös volna, ha az emberiség e vonások megszerzésére törekedne, mint emberi értéke és nemesvérűsége egyetlen krisztusi jeleire...

...és kiformálná önmagában az evangéliumi típust!

...a krisztusi szép embert! Ne orrát mérjétek, ne vérét elemezzétek az embernek, hanem vizsgáljátok meg, van-e arcán szentség, ömlik-e tetteiből nemes melegség, lobog-e szemeiben Isten- és felebaráti szeretet? — és *ezt* követeljétek tőle!... Mert csak ilyen ember az életrevaló ember, kinek keze és munkája nyomán áldás fakad a köz javára. — A nem ilyen ember, akárhol született, akármi a címe — rangja, faja, vére, hatalma, java, — beteg ember, csúnya ember, közveszélyes ember.

*

Nem a magam bölcseségére támaszkodom, hanem a szentatyák tanítására és az Írásra, midőn mindazt a jót és erényt, mi a lelket képesíti a test megnemesítésére, ez egy szóba foglalom: *bőjt.*

„A bőjt nemcsak tökéletes erény, hanem egyszersmind más erények alapja. Megszentel, szemérmessé tesz s megadja azt a bölcseséget, amely nélkül senki sem láthatja az Istent." (Szent Jeromos, Ep. ad Dem.) „A bőjt bilincsekbe veri a test összes szenvedélyeit." (Szent Ciprián, De jej.) „Térjetek hozzám teljes szívetekből bőjttel, sírással és jajgatással, úgymond az Úr." (Joel 2, 12.) „Te pedig, mikor bőjtölsz, kend meg fejedet és orcádat mosd meg." (Máté 6, 16.)

Bőjt. — Nemcsak az egyházi fegyelmet értem alatta, mely előírja a pénteket és egyéb napokat, amelyeken megtiltja a húsevést; nemcsak a sarkalatos erények negyedikére, a mértékletességre gondolok, — hanem a bőjt alatt értem azt a keresztény lelkületet, mely fel tudja emelni vállára a krisztusi keresztet és el tudja hordani azt életében, akár lemondással, önmegtagadással, akár pedig önfeláldozással, áldozatossággal is jár a krisztusi élet.

Ez az igazi fogalma a bőjtnek. Ez a nagybőjt. Az élet bőjtje!...

Ilyen nagybőjt, vagyis lemondani tudás, önfegyelem, áldozatosság nélkül nincs krisztusi élet, nincs lelki nagyság, nincs lelki nemesítő és szépítő kisugárzás a testre... — De annál inkább van hiú, felcicomázott, elnehezedett, elbágyasztott, jóra rest test... száz folttal, ránccal, bűnt kiáltó rút jellel megbélyegzett test.

Amint a falánk, étel-italban és testiségben mértéket nem tartó ember elfárad, kimerül, éberséget, önállóságot, életderüt veszít és elrútul, — éppúgy a bőjtölés, az önfékezés, a józanság termi a derűs, boldog, könnyed, munkás és szent típusokat...

Máté 4, 1. — Az Úr negyven napig bőjtöl, majd megéhezik... Igy, éhesen töri le a sátán csábjait... tanítván ezzel is, hogy csak éhesen, azaz bőjttel lehet győzedelmeskedni a hiúság, az önimádás és az érzékiség lelket-testet ölő méregvilágán...

Dániel 1, 8. — Nabukodonozor király parancsot adott, hogy a szolgálatára szánt ifjak királyi asztala étkeiből és boraiból étkeztessenek, hogy ábrázatuk szép, kövér legyen... Dániel pedig könyörgött a felügyelőnek, hogy neki és társainak csak zöldséget adjon étkül és vizet italul... „Tíznapi próba után pedig arcaik szebbeknek és teljesebbeknek látszának mindazon ifjakéinál, kik a királyi étellel élnek vala..."

A bőjt tehát szépít.

Lelket-testet egyaránt...

*

...És megszépítené az ember társadalmát is... Csak kiadnák és betartanák a ninivei király rendeletét. (Jónás 3.) Szép az egytálételmozgalom vagy rendelet, — de e mellett még mindig kincseket emészt a zsúr és a farsang, a nélkül, hogy egy fillér is jutna a társadalom csúnya és bűnös tünetének, a nyomornak enyhítésére! Az egyénre és társadalomra eredményes bőjthöz, lemondáshoz lélek kell, isteni indítás. Nem elég az egészségügyi, kozmetikai, fogyasztási vagy gazdasági tanács!...

Istenért, léleknemesítésért! Csak ekkor sugározza a bőjtölő lélek nagyszerű áramát a testre, amellyel megszépíti a bőjtölő orcáját, meggyógyítja beteg társadalmát,... amellyel jobbra javítja a csúnya életet...

Emendemus in melius!...

„Szaggassátok meg szíveteket . . .“

Irta: Pintér József

„. . . nem pedig ruhátokat és térjetek meg az Úrhoz, a ti Istenetekhez.“

Joel próféta e szavait (2, 13.) idézi fejünkre most, a nagybőjti idő magábaszállásos hangulatában az Egyház, az emberi lelkiismeretek nagy döngetője. Ilyenkor páratlanul tékozló kézzel szórja a lélekmentés jótanácsait. A lélekért való küzdelem örök tüzeit élesztgeti. Azt akarja, hogy hívei végezzék el ilyenkor lelkiéletük felülvizsgálását. Az a célja, hogy megtalálják lelkiéletük súlyvonalát azok, akik a sátán farsangján beletáncoltak a bűnök szemétdombjába. Azért imádkozik, hogy akik már nem tudják, merre meneküljenek háborgó lelkiismeretükkel, azok tárják ki szívüket az Irás biztatása előtt: Isten helyt ad a bűnbánatnak. (Bölcs. 12, 19.) Mert csak a bánat szerzi vissza azt, ami elveszett: Isten barátságát. Bánat nélkül nincs bocsánat!

*

Egyik tiroli községben misszió volt. A szentbeszédekre eljárt a szomszéd faluból is egy asszony. A szószékről hallott megrázó erejű örök igazságokat annyira lelkére vette, hogy a gyónás napjának reggelén vezeklésül mezítláb indult útnak otthonából. Sziklás hegyi ösvényeken át többórai gyaloglás után érkezett meg a misszió helyére. Az út éles kövei megsebezték lábait s a templom kövén a gyóntatószékig véres nyomokat hagyott maga után. A misszióssatya meglátta ezeket. Részvéttel mondta az asszonynak:

— De hisz ez borzasztóan fájhat Önnek!

Az asszony szomorúan így felelt:

— Ez nem fáj... De itt fáj! — s a szivére mutatott.

Minden igazi, Istent kereső bűnbánat a szivbe vág éles pengéjével. Oda, ahová az Istennel való ellenkezés fekélye fúrta be gyökereit. Az élet kazánjába kell benyúlni a bánat lapátjával, a szívnek legbensőbb zugaiba, hol a bűnök salakja rejtve parázslik. A szivet kell megszaggatni. Mert az érzések átváltozása nélkül nincs bűnbánat. Minden, amit e nélkül teszünk Isten kiengesztelésére, az csak eredménytelen ruhatépés.

Az Isten felé kanyarodó életjobbítás útja a tévedés átlátásával kezdődik. Folytatása az önmagunkra való nehezteles, hogy nem nagyon erőltettük az erélyes szembeszállást a bűnökre való csábítással. S ekkor felkiált a szivünk: Bűnös ember vagyok! Ez a vallomás aztán már nem sok töprengést enged arról a kérdésről: mit kell tennünk, hogy újra Isten gyermeke lehessünk?

Mikor itt tartunk, lelkünkig rezeg Krisztus igéje: „Ha bűnbánatot nem tartotok, mindnyájan elvesztek.“ (Lk. 3, 3.) Micsoda tragikus hangsúlya van e fenyegető szónak! Megrendülünk alatta s felsikolt bennünk az Isten kiengesztelésének vágya s a bánat akarata. Lelkiismeretünk akarja bánni az ő bűneit. Mert ezeknek katasztrófájától csak akaratunk által szabadulhatunk meg. Ez pedig csak akkor fog nagyon jól sikerülni, ha akaratunk malmát az Isten iránt való szeretet vize hajtja.

Könnyeidnek zápora ömlik s öklözöd homlokodat, mert gyógyithatatlan vérbajt szereztél, — mert leányságod diadémjából a legszebb ékkő sárba hullott, — mert a játékasztalnál koldustarisznyát akasztottak a nyakadba, — mert pályádat derékban törte el a rádbizott pénz hütlen kezelése. Ha csak ilyenekért bánod bűnödet és botlásaidat nagy és zord kesergések között, hidd el: sohasem sikerül a lelkeddel rendbe jönnöd. De ha azért tépi szivedet a fájdalom, mert Isten akaratával és parancsával helyezkedtél szembe, s e miatt elkapott a boldogtalan örökkévalóságtól való félelem, — ekkor már természetfeletti fényt és színezést kapott a bánatod. Ha pedig a félelem szintjéről még a szeretet magasságába is fel tudod emelni szived bánatát, akkor tökéletessé lesz életjobbitásod, melyet Isten az ő kegyelmével szentséggé avat. Szeretetből bánni a bűnt s szivünkben helyre igazitani az elszakadt és kuszált szálakat Isten felé, — ez mutatja, hogy megtértünk jobbik felünkhöz. Az Istenhez tapadó szeretetünk tüzének kell felheviteni szivünket olyan hőfokra, hogy abban elhamvadjon a világnak és sátánnak minden csempészáruja. Ha ez megtörténik, akkor Isten bűnös multunkra hullatja a feledés fátyolát s mi a hozzá való szeretetben részesei leszünk az ő örök boldogságának.

Egy tudós ember irásában olvassuk, hogy a bűnbánat az elégtétel kardjával megöli a régi embert. (Abb. Guerricus.) Más szóval: vezeklésbe szoritja. Tehát a szív bánatának, a szent fogadkozásoknak cselekedetekké kell változniok. Jóvá kell tenni a lelkünkre nehezedő rosszat. Mert csak így érünk meg Isten bocsánatára. Ki kell nyilni bennünk a bátorságnak arra, hogy felvegyük homlokunk köré a vezeklés töviskoszorúját. Mert minden igazi bűnbánat és vezeklés csak személyes lehet. Még ha egész életünket vezekléssé tennénk is, sohasem tudnánk bűneinkért annyi alázatot, önmegtagadást és bánatot bemutatni Istennek, mint amennyi felérne az ő bocsánatával s a bűnnek kiengesztelésével.

*

Isten tiszteli az emberben a teljes értékü bánatot és a vezeklés nagy keserüségeit. Ezért mondja az ószövetség bölcs tanitókönyve, hogy: Uram, elnézed az emberek bűneit a bűnbánatért. (Bölcs. 11, 24.) Ha végigküzdjük az életjobbitás kemény harcait, feltűnni látjuk lelkünk kapujában Isten megbocsátó arcát. S szivünk ekkor az öröm indulójának dobosa lesz, mert a sátáncimborasság szégyenét istenfiúsággá fényesitette a bűnbánatunk. Élvezzük azt a magasabbrendü gyönyörüséget, amelyet szivünk megszaggatásával szereztünk.

De ehhez nem elég a nagybőjt üdvösséges idejébe csak belépni, hanem ebben szent aggodalommal, bűnbánó akarattal és a vezeklés áldozataival dolgozni is kell. Azt mondja az 50-ik zsoltár 19-ik verse: „Áldozat Istennek a kesergő lélek.“ Kempis Tamás pedig igy ir: „A bűnnek alázatos megbánása, Uram, kedves áldozat előtted.“

Testvér, hozd meg ezt az áldozatot, mert cserébe bocsánatot és békét kapsz!

Járjuk az utat és énekeljünk

Irta: Wimmer M. Anzelm O. S. M.

A nagybőjt lelkigyakorlatos hangulatát és az őszinte pálfordulás, a töredelmes bűnbánat benső, a lélek beláthatatlan mélységeiben történő folyamatát a legplasztikusabban az ötvenedik zsoltár fejezi ki, amelyet többek között a pálfordulás zsoltárának is nevezhetünk.

Maga a zsoltár abból a hangulatból fejlődött ki, amelyet Nátán prófétának, az Úr küldöttjének a látogatása váltott ki Dávid király lelkéből, aki egy pillanatnyi gerjedelem eltévelyedéséből kettős bűnt követett el: másnak a feleségéhez nyúlt és ezt a „másikat", Uriást a frontra küldte, mégpedig olyan helyre, ahol a halált nem kerülhette el.

Az Úr küldöttje szemébe mondotta a bűnös királynak az igazságot, nem kímélte egy cseppet sem és elérte azt, hogy az eltévelyedett, aki egyébként nemes lelkű és istenszerető ember volt, belátta a kettős cselekedet elvetemültségét s bűnbánata által jóvátette azt, amit a szenvedély kábult beszámíthatatlanságában elkövetett.

S miután a zsoltárköltő Király igazságszerető és bátor ember volt, pálfordulását e zsoltárban a nagy nyilvánosság elé vitte, hogy ezáltal is mint Izrael népének felelős vezére és uralkodója, jóvátegye a sajnálatos történteket, amelyekről mindenkinek volt tudomása.

Igy keletkezett a *„Miserere"*, amely híres zeneszerzőknek adott alkalmat halhatatlan remekművek alkotására s amely önmagában véve is remekmű, amelyet a világirodalom költészete még csak megközelíteni is alig tudott: *a töredelmes emberi szív tisztulásért esengő, reményteljes sóhaja...*

*

„Könyörülj rajtam, Isten,
Nagy irgalmad miatt,
Könyörületed nagy volta szerint
Törüld el gonoszságomat."[1]

A Zsoltáros közvetlenül az Isten irgalmához fordul s úgyszólván az Úr örök szeretetének palástja alá menekül arcpirító szégyenében. Mint tárgyilagosan gondolkodó, igazságszerető, jól tudta, hogy itt már csak az Úr irgalma segíthet, mert a bűnt éppen az követte el, aki az Isten szeretetének számtalan tanújelét látta. Dávidot az Úr tényleg elhalmozta jóságának bizonyítékaival: az ismeretlenség sötétjéből szakította ki, midőn megtette Izrael királyának, ezer veszedelem között őrizte meg és puszta kézzel szórta széjjel kaján üldözőit. Irányította uralmát, úgyhogy valóban nagy király lett, akinek az emlékét nem feledi el a történetírás. Költői tehetséggel ajándékozta meg, nemes lelkületet alkotott benne és... és mégis megtörtént: a nagy Kiválasztott vétkezett, szenvedélyes őrülettel taszította el magától az Úr szerető gonddal vezérlő kezét, amely nélkül pedig sem mint király, sem mint ember nem tudott létezni. Itt valóban már csak az irgalom tudott segíteni, amely a szeretetre hallgat s enyhíti a könyörtelenül tárgyilagos igazságot.

S miután a világosság világosságot szül, Dávid a kettős vétek kétes világosságában rájön a bűn lényegére s ez a majdnem ösztönszerű megismerés megútáltatja vele a vétket olyannyira, hogy minden lelki fertőzéstől, hisz a törvényszegés nem más, egyszerre akar megszabadulni. Azért kéri az Urat:

„Teljességgel moss meg bűnömtől engem,
És vétkeimtől tisztogass meg engem",

amely szívből jövő fohászban egyébként gyönyörűen csendül fel a lelki tisztaság motívuma.

„Mivelhogy bűnöm én elismerem,
Előttem van én vétkem szüntelen",

folytatja imádságát a Zsoltáros, aki itt egy nagy igazságot állít szemeink elé, azt tudniillik, hogy a bűnbocsánatnak a kiindulópontja a bűn „elismerése", amely kezdettől fogva Dávidnál sem volt meg. A bűnös király nem vette túlságosan komolyan a dolgot s azzal nyugtatta meg lelkiismeretét, hogy csak két ember ellen követett el igazságtalanságot, melyet azzal tehet jóvá, hogy a megölt Uriás özvegyét feleségévé teszi. Nátán kíméletlen szavai azonban feltárták előtte a való helyzetet, Dávid belátta, mily súlyosan vétkezett és elismerte, hogy bűnt követett el, amelyet feltétlenül jóvá kell tenni. Azóta vétke éjjel-nappal szemei előtt lebeg és bűnös voltának lelkiismeretet terhelő tudata csak akkor szűnik meg, midőn elnyeri az irgalmas Isten bocsánatát. De ehhez feltétlenül szükséges, hogy belássa vétkét és hogy az így keletkezett belátás a töredelmes bánathoz vezessen.

Fokozza ezt a belátást s a nyomában fakadó bánatot az a megismerés, hogy a törvényszegés, a vétek éle nem emberek, hanem az Isten ellen irányult, mert a vétek, legyen az bárminemű törvényszegő cselekedet is, elsősorban az Istent érinti, akivel szemben a legkirívóbb hálátlanságot jelenti. A vétkes cselekedet a mindentudó Isten színe előtt ment végbe s azért szükséges, hogy az Isten szava, amellyel minden bűnnek megígérte a büntetését, beteljesüljön és az Úr győzedelmeskedjen a bűn fölött, midőn elítéli a bűnöst. Ezt Dávid nagy pszichológiai mély érzékével teljesen belátja s azért mondja:

„Te ellened vétkeztem egyedül;
És gonoszat előtted cselekedtem;
Ám te, Uram, igaz vagy igéidben
És diadalmas te ítéletedben."

Az eredeti bűnre, az ősvétekre való célzással csak kiegészíti bűnvallomását, a nélkül, hogy az eredeti bűn által való megterheltetésre hárítaná az ő személyes vétkével járó, magától értetődő felelősséget. Egyszersmind keservét fejezi ki a fölött, hogy az ősvétek által a világba jött a bűn és megszerezte az emberiségnek a szabadakarat elfajulásának azt a szomorú fokát, amely lehetővé teszi, hogy Istenétől és Teremtőjétől a vétek által elforduljon:

„Im bűnben fogant engemet anyám,
És e világra vétekben születtem."

Ezzel mintha azt mondaná: Lehet-e mást, mint kettős bukást elvárni attól, aki bűnben fogantatott és mint bűnterhelt jött a világra?

Dávid ezután a tökéletes bűnbocsánat kegyelemteljes kihatását vázolja, amely szerinte főleg abban áll, hogy az ember szívét átalakítja, amennyiben

[1] Sík Sándor fordítása szerint.

igazzá teszi és megerősíti őt a bölcseség ajándéka révén, amely visszatart a rossztól és a jóra késztet a bűn ellen való küzdelemben és a tökéletes kifejlődésben. És hogy ez állandóan így maradjon, arra kéri az Istent, tisztítsa meg teljesen, hogy a bűn csúf foltjának még csak nyoma se maradjon lelkében:

„Ám te az igaz szívet szereted,
Rejtsd hát szívembe bölcseségedet.
Hints meg izsóppal s én tiszta leszek,
Moss meg, s a hónál hóbb fehér leszek."

A nagyobb világosság kedvéért ehhez még csak azt a megjegyzést fűzöm hozzá, hogy Dávid itt a törvény ama előírásaira céloz, amelyek szerint csak az szabadul meg az ószövetségi rituális tisztátalanságból, amelybe valaki nagyon könnyen belekerülhetett, aki a szabályszerű rituális mosdást elvégezte. Ez egyébként az ószövetség szimbolikus nyelvezetében a bűnbocsánat jelképe volt.

Találóan ecseteli a továbbiakban a bűnbocsánat hatását, mintha az újszövetség valamely gyóntatószékéből, amelynek homályában nyerte el a feloldozást, beszélne a bűnös világhoz. A lélek elviselhetetlen tehertől szabadult meg, tehát felujjong a szabadság korlátlan élvezetének gyönyörűségeiben, míg a lelket átáramló új élethullám a testre, a szervezetre, a bűn eme szerencsétlen eszközére is kihat, hogy azt is belevonja a megújult élet csodás áramkörébe:

„Add hallanom a vigasság szavát,
Hadd ujjongjanak megtört csontjaim."

És azután így folytatja:

„Fordítsd el orcádat vétkeimtől,
Törüld el minden gonoszságaim,"

amivel nem annyira könyörög, mint állít és az Úr végtelen irgalmassága mellett tesz tanúságot. Ezt az irgalmat a bűnök végtelen sokasága sem tudja megtántorítani és a nagylelkű bocsánatadástól visszatartani, feltéve természetesen, hogy a bánat őszinte és a pálfordulás komoly.

Az irgalom e nemes cselekedetére következik az emberi szív teljes átalakulása, amelyet Dávid a teremtés csodálatos remekművével hasonlít össze és amely az embert Isten gyermekévé, a kegyelem új alkotásává teszi és a bűntől teljesen elfordult élet tökéletesítésére képesíti. Itt ismét, immár másodszor felcsendül a tiszta szív, az ősvétek előtti állapot után való honvágy, amely még a legmegtévedtebb embert is végigkíséri az életen, hogy elvezesse abba az örökkévalóságba, ahol ez a jogos és nemes vágy is kielégül.

Ezt az érzelmet Dávid a következőkben fejezi ki:

„Szívet teremts, Uram, tisztát belém,
Adj lelket újra, szálegyeneset,"

majd hozzáfűzi az állhatatosságért könyörgő imát, amely annyira emberi és amelyben benne foglaltatnak az állhatatosság megvalósulásának az alapelemei: az Isten kegyelme, az Isten lelke:

„El ne taszíts orcád elől, Uram,
És meg ne vond tőlem Szentlelkedet."

Ezután már a költő fordul Istenéhez és arra kéri, szabadítsa meg a bűntől, a vele járó megterheltetéstől, a nyomában fakadó lelki bénultságtól és attól a kétségbeesett, konok némaságtól, amelynek szintén a vétek az okozója.

Arra is kéri, hogy minél kifejezőbben, tökéletesebben, sikerteljesebben, meggyőzőbben és hatásosabban hirdethesse az Isten irgalmát és zenghesse zsoltáraiban az Úr dicsőségét:

„Add vissza nekem az üdv örömét
S készséges szívvel áldj meg engemet:
És én a bűnösöknek utat mutatok hozzád,
És megtérnek az istentelenek.
Szabadíts meg a vértől, üdvösség Istene,
Hadd áldja nyelvem igazságodat.
Nyisd meg ajkamat Istenem,
S hirdetni fogja szám nagyságodat.

Itt valóban a költő, aki lelkében átéli az isteni ajándék, a Szó, az Ige kifelé törő, formába omló gerjedelmét és aki tudja, hogy mit jelent az Isten dalnokának lenni, könyörög összetett kezekkel a küldetésben való megerősítésért.

Tényleg: kár lett volna ezért az Istentől oly pazaron megáldott tehetségért, ha a meg nem bocsátott bűn következtében elszikkadt volna benne az Ige, elnémult volna benne a Dal, amelyre mind a két szövetségnek égető szüksége volt!

De az Úr megbocsátott, mert Dávid őszintén, könnyes szemekkel bánkódott és jóvá akarta tenni a voltat. Megbocsátott neki azért is, mert a vezeklő ismerte és járta is az igazi bűnbánat útját: nem külsőségekkel akart benső hiányokat elfátyolozni, nem áldozatokkal akarta bűnét megváltani. Többet akart: szívét áldozta fel, amelyet az Úr előzőleg már megtisztított, hogy méltó legyen az áldozatra:

„Ha kedved telne véres áldozatban:
Én áldoznék neked,
De égő áldozatban nem telik örömed.
A töredelmes lélek: *az* áldozat Istennek,
A megroskadt, megtört szívet, ó Isten nem veted meg!"

Dávid itt teljesen feltárja lelkét és bebizonyítja, hogy méltó az Isten bocsánatára, az új életet jelentő átalakulásra és magasztos küldetésének folytatására.

*

Az itt következő befejező részt valószínűleg az utókor fűzte hozzá, de még az ószövetség időtartama alatt. Ez a két vers, mint az egész költeménynek a kicsendülése, a Megváltó idejére, az újszövetségre céloz, amelyben az Istennek egy a kegyelemtől megszentelt nemzedék mutatja be az engesztelő áldozatot, amely tökéletes, mert annak feláldozandó Báránya Krisztus, az Isten Fia:

„Légy jó, Uram, Sionhoz, add rá kegyelmedet,
Hadd épüljön meg Jeruzsálemed.
Akkor lesz kedves, igaz áldozat,
Égő és teljes áldozat,
És akkor hordanak majd
Oltáraidra kövér tulkokat."

*

A vezeklő király végigjárta a bűnbánat útját, amely a megújulás valóságában találja befejezését.

És végig átélte azt a folyamatot, amelyen keresztül a bűnbánat megtermékenyül és a bűnbocsánatot gyümölcsözi.

Énekébe, a vezeklő király dalába belefektette mindazt a szent gerjedelmet, amelyet a bűnbánat útjain vezető isteni lélek keltett benne ellenállhatatlan sugallataival.

Tehát: utat járt és énekelt:

A „Miserere"-t.

És ha már megvonjuk a párhuzamot, — és miért ne tennők azt? — akkor kitűnik, hogy a hasonlóság megvan közötte és közöttünk: vétkeztünk.

Most már csak az a kérdés: hasonlítunk-e hozzá a bánatban, a jóvátételben?

Az Egyház megörökítette Dávid útját, a bűnbánatot: megteremtette a nagybőjtöt.

Járjuk vele ezt az utat.

És mint ő: énekeljünk...

A Terra-bolygó szerelmesei

Irta: Dr. Szivós Donát O. S. B.

A mi „nagy" földünk a „kis" Terra-bolygó. Vannak, akik hiszik róla, hogy olyan nagy, hogy egyedül csak ez létezik — s ezért csak ebben lehet bízni. Mások oly gazdagnak és adományozó kedvűnek képzelik ezt a sárbolygót, hogy szentül hiszik róla, hogy minden vágyukat kielégíti és a boldogságszomjat örökre kioltja. Vannak, akik azt hiszik róla, hogy végállomás és ha vágyaikat kielégítve, céljaikat elérve látják, ha ott ülhetnek az élet terített asztalánál és gondtalanul és felelőtlenül játszhatják a maguk egyéni, kisded boldogságjátékukat, akkor durván elűzik maguktól azokat, akik — szerintük — azt kuvikolják nekik: Hölgyeim és Uraim! A Terra-bolygó nem végállomás, csak csatlakozó állomás az örökkévalóságba: *a kétségbeesés örökkévalóságába* azok számára, akik csak a Terra-bolygóra váltottak jegyet, mert azt tekintették végcéljuknak — és *a boldogság örökkévalóságába* azoknak, akik tudták, hogy a Terra-bolygó csak átvonulási terület a vándorlelkek számára, akik szebb, napsugarasabb, kegyelemdúsabb világba vágynak.

De a „kuvikoknak" az a sorsa, hogy ne higgyenek nekik. Hiába mondja ki a tudomány a halálos ítéletet a Terra-bolygóra, — hiába kiáltja a ki nem elégítettek csalódottsága, hogy hiába bíztak a Terra-bolygóban, ez a rideg Föld visszautasította a neki felkínált szerelmet és megcsalta őket vágyaikban — hiába sorakozik évről-évre egyre több síremlék a temetőben, az élet, ez a kegyetlen humorista hiába ír ilyesmiket az egyes síremlékekre: Valamikor ez kegyelmes úr volt, ez bálkirálynő, ez gondtalanul léha bonviván, ez körülrajongott és ezerszer megvágyott szépség — ez nagybirtokok, süppedős szőnyegű paloták, nagy betétek boldog birtokosa, ez a megálmodott havi 400 fix gondtalan és boldog élvezője volt valamikor, — most azonban már csak hamu, por, sár, egylényegű testileg a Terra-bolygóval, melyért élt, melyért küzdött, melyből vétetett és melybe — bár irtózott tőle a végén — ismét visszatért. — Hiába vannak tehát ezek a komor figyelmeztetések, a Terra-bolygónak mégis sok a szerelmese, mégis sokan bíznak benne, mégis sokan boldog örökkévalóságukat adják el érte.

*

De ne gondolja senki, hogy a Terra-bolygó szerelmesei valamennyien megrögzött lelki gonosztevők. Még az ellen is tiltakoznék, hogy rájuk fogják, hogy vallási szempontból istentelenek, hitetlenek.

Nem hitetlenek ezek, csupán csak egyéniségükhöz akarják alakítani a Hiszekegyet és ki akarják válogatni belőle azt, ami — szerintük — nem áll útjában mélységes Terra-bolygó szerelmüknek. Persze azt aztán legtöbbször csak későn, nagyon későn veszik észre, hogy bár nem akartak szándékosan hitetlenek lenni, mégis az ő Credójuk már nem azt a hitet tartalmazza, amit az apostolok hirdettek és hittek, és amit az Anyaszentegyház elénk tár, hogy higgyük, — hanem egy egészen új, modern, csak a Terra-bolygóra szabott hittételeket. És az a legnagyobb bajuk, hogy csak nagyon későn veszik észre, hogy az ő újszerű hitük nem az a hit, amelyre Jézus azt mondta: Aki hisz, az üdvözül.

*

A Terra-bolygó szerelmesei tragikus sorsú boldogsághajszolók.

A boldogság Tantaluszai ezek. Egy életen át éhezik és szomjazzák azt a boldogságot, melyet a Terra-bolygótól várnak; feláldoznak érte mindent és mégis úgy járnak még ezzel a földszagú és csak a földre szabott boldogsággal is, mint Materlink boldogsághajszolói: mikor már azt hiszik, hogy megfogták a boldogság kékmadarát, akkor — és éppen akkor ez a síma tollú boldogságmadár mindig kiröppen a görcsösen fogni, markolni akaró kezeik közül.

És ez a tragikumuk.

Megvádolják Krisztust, hogy nagyon szűkmarkú a boldogságosztogatásban, ezért aztán kénytelenek ahhoz és azokhoz fordulni, akik kielégítik boldogságszomjukat.

De mivel érzik, hogy ezt nem tehetik meg felelőtlenül, azért egy egészen magukra szabott elméletet ismételgetnek maguk előtt, hogy legalább a lelkiismeretüket elaltathassák.

Ez a modern (de mindig egyforma) elmélet ilyeneket mond:

... Isten boldogságot ígér nekem — az örökkévalóságban. Rám dobta tehát a boldogság aranyhálóját és boldogságígérgetéseivel megfogott engem is, mert nagy boldogságvágyamban hittem ígérgetéseinek. Egyideig naívan vártam ezen ígérgetésnek boldogsággá válását. De hiába vártam. Most már nem várok az Ő másvilági boldogságára. Én itt akarok boldog lenni, mert most élek, a másvilág pedig térben és időben oly messze van... Nekem már nem kell a mennyországbeliek szürke, egyhangú, unalmas boldogsága. A Terra-bolygón élek és most, itt akarok színes, magamtervezte boldogságot. És ha a Terra-bolygó bőkezű lesz velem szemben és kielégíti boldogságszomjamat, ha itt a földön boldog lehetek, akkor nekem ez elég lesz és talán nem is leszek kíváncsi az Isten másvilági boldogságára.

... Nem félek attól sem, hogy az Egyház erre

ridegen és meg nem értően azt mondja, hogy az én boldogságigényem túlságosan *nyárspolgárias*. Hát legyen az! Kénytelen vagyok a Terra-bolygó nyárspolgári örömeihez menekülni, hisz Krisztus olyan boldogságprogrammal áll elém, hogy megborzadok tőle. Krisztus boldogságprogrammja azt mondja: Boldogok, akik sírnak! De én már nem hiszek ennek, hiszen elsírtam már minden könnyemet és mégis boldogtalanabb vagyok, mint valaha... Vedd fel keresztedet és úgy kövess engem, ha boldog akarsz lenni — mondja Krisztus. De én már összeroskadtam a kereszt alatt — és a kereszt kétségbeejt, de boldoggá nem tesz... Boldogok a szegények — mondja Krisztus boldogságprogrammja. De én csak azt látom, hogy a gazdagok boldogok és ezért lázadok a szegénység ellen... Tagadd meg magadat, ha boldog akarsz lenni — biztat Krisztus. De én nem tudok neki szótfogadni, mert úgyis eleget bőjtölök nyomoromban, az örömben pedig úgy látszik élethossziglani bőjtöt kell tartanom... A szeretet a boldogság alapja — mondja Krisztus. De én nem hiszek neki, mert a Terra-bolygón nincs szeretet és itt csak az boldogul, aki az ököljog és erőszak alapján kényszerítette ki magának a boldogságot. — És mivel Krisztus vétót kiált az én földszagú, tiszavirágéletű boldogságomra, megkeresem, felhajszolom azt a boldogságot, ami kielégít és boldoggá tesz engem...

...És megkezdődik a nagy futás a boldogság után...

*

Talán meg is találják — vagy legalább azt hiszik, hogy megtalálták az annyiszor megvágyott boldogságot. Talán sikerül valami... A Terra-bolygó talán nagyszívesen odavet valami kis boldogságkoncot ezeknek a boldogságkoldusoknak, hogy pillanatnyilag csillapítsa boldogságéhségüket. Pénz, gondtalanság, kényelem, nagystílű élet, látszólagos családi boldogság, apró nyárspolgári örömök stb. — De a Terra-bolygó szerelmeseinek azért tragikus a sorsa, mert a Terra-bolygótól ezeknek a boldogságéheseknek odavetett boldogságkonc nem időálló, hanem legfeljebb csak addig tart, míg el nem jutunk a végállomásig... És akkor? Igen... Akkor földdel tömik be a szánkat, hogy ne tudjunk tovább boldogság után kiabálni... A Terra-bolygó pedig részvétlenül tudomásul veszi kétségbeesésünket, sőt még gúnyol is: Miért bíztál bennem?! Nem adhattam mást, mint ami lényegem. A Földnek még a boldogsága is földízű. Csak a Földre van szabva és ezért nem nyúlik át az örökkévalóságba...

Így gúnyolódik ez a szűkmarkú boldogságosztó. A Terra-bolygó szerelmesei pedig megkérdezhetik önmaguktól: Hát érdemes volt? Érdemes volt áruba bocsátani Isten másvilági örök boldogságát? Érdemes volt hinni és mindent feláldozni e földízű boldogságért? Érdemes volt a Föld tiszavirágéletű boldogságával örök boldogtalanságot vásárolni?...

*

Ha ezek a boldogság-Tantaluszok a nagybőjt folyamán a lelkigyakorlatok iskolájában megtanulják a szebb, napsugarasabb, a kegyelmes élet boldogságleckéjét, ha majd odaborulhatnak a megbocsátó Jézus Szentséges Szívére, akkor talán ez a sóhaj fakad szívükben: Hogy lehettem én valaha is, csak egy pillanatra is a Terra-bolygó szerelmese?!...

A katolikus műveltség

Irta: dr. Schmiedt Béla

Bizonyára sokan emlékeznek még az afgán király néhány év előtti európai körútjára. Amanullah Rómában is járt. A Szentatyánál is tisztelgett. A Vatikánban természetesen királyokat megillető tisztelettel fogadták ezt a különben mohamedán vallású fejedelmet.

Amanullah a politikai szokáshoz híven felkereste a pápai állam államtitkárát, Gaspari bíborost is. E látogatás közben történt a következő eset.

Amanullah a bíboroshoz fordul és élénk érdeklődéssel kérdezi:

— Hány fiúgyermeke van Őszentségének?

— Felség, — szólt Gaspari — a római pápa nőtlen!

— S mi lesz akkor a trónöröklés kérdésével?

A bíboros államtitkár egy rövid, de „fejedelmi katekézist" tartott s kioktatta Kelet nagy urát a „péteri sziklát" illetően. Sőt, elmondotta a pápaválasztás módját is.

Azt mondják, hogy a királyok nem csodálkoznak. Nos, Amanullah sem csodálkozott. Az esetet így fogta fel: Kérdeztem... a kérdésre választ kaptam... okosabb lettem.

Amanullah esetének híre szájról-szájra járt akkoriban. Egyesek mosolyogtak. Ne feledjük azonban azt, hogy ez az uralkodó a messzi, virágos és homályos Keletről érkezett, akinek meg lehet bocsátani azt, ha nem tud többet a római pápáról, mint amennyit bárki tud közülünk a — dalai lámáról.

Amanullah tehát bocsánatot kap.

De mit szóljunk azokról a katolikusokról, akik a katolikus műveltség és képzettség dolgában egy hasonló „nullás" szinten élnek, virulnak és mozognak?

Hányan vannak, akik bizony orcapirulás nélkül tévesztik össze a pászkát és az Eucharisztiát... Limpiászt és az olimpiászt... a szenteltvizet és a rózsavizet?...

Hányan vannak, akiknek zavaros és kavart vallási ismeretei egy teológiai bazár képét mutatják!

Hányan vannak, akiknek hitbeli és erkölcsbeli elvei tarkábbak és borzasabbak, mint a Krisztus utáni századok fésületlen gnózisa!

Legyünk őszinték és mondjuk ki a nagy szót: *Vannak katolikusok, akiknél a katolicizmus csak „harangozásból" áll...*

Akár hitelvi, akár erkölcstani, akár egyháztörténeti kérdés kerül szőnyegre, képtelenek komolyan

hozzászólni. Valamikor, valahol hallottak róla, de csak dióhéjban. A továbbiakban pedig nem tették tanulmány tárgyává.

Meg is mondják azt, ami a szívükön van:

— A teológia a papok dolga! *Nekünk csak egy dolgunk van* — teszik hozzá — *figyelni — a harangszóra!*

*

A hitbeli műveltség abból áll, hogy ismerje az ember a hitigazságokat. De necsak „kapásból", necsak „harangozásból", hanem a lehető legnagyobb közelségből és a lehető legalaposabban.

Az igazság és a tudás — mondja Meschler — nemcsak tisztítják az ember szívét, hanem azonfelül boldogítják is. Sőt azt is mondhatnók, hogy e két párhuzamos töltés között vezet az erények országútja!

Nincsen hitélet s nincsen komoly vallásosság a hittételek alapos ismerete nélkül!

Az elemi iskolai vallási ismeretekkel egy dióhéjba ülünk. Ez bizony nem komoly védelem a nagy viharok idejére!

A gyermekkori hittanleckék egyszerű kis gyermekcipők a gyermek lelkén! Nem csoda, ha lerúgjuk őket...

A gyermekkori leckék tömondatait idővel gondolatokkal kell helyettesíteni!

De hogy megtörténhessék, ahhoz az is szükséges, hogy hittudományi tanulmányokat végezzünk! Éspedig komolyan és gyakran.

*

Egy nő áll a szemünk előtt.

Vérig sértette valaki, mert azt suttogta a háta mögött, hogy — műveletlen!

A nő meghallotta a súlyos ítéletet. Nehogy azonban támpontot szolgáltasson a vádhoz, azért hát hallgatott. De az is igaz, hogy hallgatását súlyos megvető tekintetbe csomagolta.

A nő hazarohant. Otthon elemi erővel kitört a sebéből a fájdalom. A csend ugyanis erősíti a szót. A gőg is dolgozott benne. Nyomatékosan és viharosan, mint egy fűtőtelep.

— Mit? Hogy én műveletlen vagyok? — Tízszer-húszszor feltette magának ezt a kérdést. Közben pedig csoportosította magában az ellenbizonyítékokat.

A vád nagyon felizgatta. Szórakozott lett.

Noha a konyhába indult, mégis a szobába érkezett. Folyóiratokat lapozgatott. Olyan szenvedélyes érzéssel markolta őket, mintha meg akarná azokat lobogtatni a támadó előtt.

— Húsz éve járatom!

S minden fájdalmát beleöntötte ebbe a három szóba. Amikor visszaejtette azokat az asztalra, úgy nézett vissza rájuk, mint perdöntő bizonyítékokra. Mint az ügyvédre. Büszkén.

Aztán pedig öntudatlanul is a könyvespolcot kezdte porolgatni.

— Kell ennél több könyv egy úri házban? — kérdezte önmagától. Dühös volt és büszke. S mert senki sem válaszolt a kérdéseire, így lezárta a vitát egy széles kézmozdulat kíséretében:

— Akkor hát ne rágalmazzon!

Megértjük az asszonyt, aki úgy okoskodott, hogy a szellemi élet és a műveltség szoros és egyenes arányban áll a könyvek szeretetével. Valóban úgy van, hogy ahol könyvek vannak, ott tudás is van. Ahol földrajzi és néprajzi könyvek sorakoznak a könyvespolcon, ott a szoba mélyén egy földrajztudós is van... Ahol történelmi szakkönyvekre bukkanunk, ott rendszerint történész is van... Ahol szépirodalmi műveket találunk, ott egy irodalombaráttal is találkozunk...

De fordítsuk meg most az okoskodásunkat.

Lehet-e beszélni katolikus műveltségről abban a házban, ahol nincsenek katolikus irányú könyvek?

Lehet-e járatos a hitében az, aki nem tud felmutatni a könyvei között hittudományi műveket?

Nemde, megértjük egymást?

Arról van szó, hogy a katolikus férfiúnak és asszonynak fel kell tudnia mutatni hittudományi műveket! Katolikus szakfolyóiratokat! A Magyar Kultúrát és a hitbuzgalmi élet többi eleven és pirosarcú futárját!

Amikor így okoskodunk, akkor tulajdonképen a katolikus műveltség nyomait keressük a házban... a könyvtárszobában... és az íróasztalon... és abban a kényelmes karosszékben, amely mindennap átéli a napilapok védekezéseit és támadásait, a sportlapok izgalmait és bombatámadásait, a magazinok izgatásait és pletykáit, a regények szédítéseit és ábrándozásait, no meg a konkolyhintő „tudományos" művek álnokságait és rágalmazásait.

Itt bizony nagy dologról van szó!

Itt nem arról van szó, hogy tudod-e, mikor van a vasárnapi szentmise. Itt arról van szó, hogy *tudod-e, mi az a szentmise?*

Itt most nem arról van szó, hogy hallottad-e már azokat az egyháztörténelmi rágalmakat, amiket már a madarak is csiripelnek. Itt most arról van szó, hogy *meg tudod-e cáfolni azt, amit a „tudomány" zúgtőzsdéin áron alul árusítanak!*

Itt most arról van szó, hogy hiszi-e egy katolikusnak anyakönyvelt ember azt, amit tud, de még ennél is fontosabb az, hogy *tudja-e azt, amit hisz!*

Itt a katolikus műveltségről van szó!

Ez a katolikus műveltség többé már nem egyszerű templomi harangozás, hanem *tudás, szellemi felkészültség, világnézeti tésültség, hittudományi béleltség!*

Ez a katolikus műveltség abba a magaslati síkba lendít át bennünket, amelynek ABC-s könyve a — Katekizmus!

Látom, hogy legyintel.

Nos, ne ugorj fel a székről! Ne mosolyogj! Ne képedj el! Ne ájulj el! Maradj veszteg és hallgass meg. Elmondok még egy kényes esetet.

Bizony kényes eset. Hódolatnak készült és lecke lett belőle. Mégpedig alapos lecke.

*

Egy úriember, aki névleg ugyan katolikus volt, de a gyakorlatban szabadgondolkodó, egy alkalommal kihallgatáson volt IX. Pius pápánál.

Hogy bebizonyítsa a Szentatya előtt egyházias érzését, felajánlotta szolgálatait:

— Szentséges Atyám! Vagyonos ember vagyok. Kitűnő összeköttetéseim vannak. Micsoda szolgálatot tehetnék az Egyháznak? Parancsoljon rendelkezni velem!

A Szentatya jól ismerte a mai laza hitű és hitben járatlan embereket s azért fínom mosollyal csak ennyit mondott:

— Ha igazán nagy szolgálatot akar tenni az Egyháznak, akkor vegyen magának egy katekizmust... és tanulja meg!

Nos, ez a figyelmeztetés az egész világnak szól!

Fogjuk meg a katekizmust és kössünk vele barátságot. Tegyük oda a lexikonok mellé, ahova könnyen elér a kéz és frissítsük fel magunkban a szent és öreg igazságokat. S nézzünk bele a teológia arcába. *„Az igazság ugyanis gyakran nem kíván többet,* — mondja Tertulliánusz, egy régi író — *mint azt, hogy ne ítéljük el ismeretlenül!"*

Sajnos, sokszor azok hitetlenkednek éppen, akik nem ismerik azt a hitrendszert, amit elítélnek.

S ez kinek a szégyene?

A hitrendszeré?

Nem! Hanem a tudatlan hitetlené!

Koldusok

Irta: Róth Antal S. J.

Ma igazán nem kell messze mennünk, de képzeletünket sem kell megerőltetnünk, hogy közelről lássuk, szemtől-szembe találjuk magunkat a nyomorral. A sötét pince, nyirkos odú, rongyok, nincstelenség szavak hallatára tökéletes képünk van róla.

De ez csak a testi nyomor képe. Az is csak külsőleg.

A lelki nyomorról és elhagyatottságról, a lelki hajótöröttekről még ennél is kevesebbet tudunk. Ezek csak igen keveset árulnak el és amit elárulnak, az sem belsejük teljes visszatükröződése.

Vigaszkeresés, békétlenség, tanácstalanság és ingerlékenység észlelhető csak külsőleg, vagy megállapodatlanság, félénkség és idegesség (ez nem a modern ember idegessége, helyesebben szeszélye, amelyet szintén — kíméletből! — „idegességnek" mondanak). Mindezek csak az álarc részei, csak rongyok. Ezek mögött lappang az igazi baj, ezek csak úgy nagyjából fedik a hajótörött lelket.

Akadnak azonban olyanok is, kik, mint a megriasztott erdei vadak, a legkisebb zajra is rémülten futkosnak és mint a nagy bajba került ember, fűhözfához kapkodnak, egyik lelkiatyától a másikhoz menekülnek.

Lássunk az életből egy-két lelki koldustípust!

AZ ÁLKOLDUS.

Látszat szerint ez koldusabb a koldusnál. Még sem mondhatjuk evangéliumi lelki szegénynek. Ellenkezőleg, dúsgazdag, mert arra van beállítva, hogy mindig többet kapjon, hogy minél többet összeharácsoljon. A legtöbb alamizsnát neki juttatják a jószívek.

Ilyen álkoldus a lelki életet élők között is akad szép számmal. Fáradhatatlanul vigasztkereső ez az álkoldus. Állandóan simogatásra váró. Jó szót és elismerést kíván attól, akihez fordul. Ösztönösen megérzi a puhaszívűséget. Ilyet keres fel. Annyira tud könyörögni és annyira szerencsétlennek mutatja magát, hogy csak a kőszívű ember nem könyörülne meg rajta. Különben is a részvét termi a legszebb és legönzetlenebb jóság-gyümölcsöket!

A mi álkoldusunk úgy szívja magába a jó szót, nyájasságot, mint a vízkóros a vizet. Píllanatra meg is nyugszik, de csak azért, hogy aztán annál erősebben törjön ki rajta a vigaszkívánás. Öntudatlanul is elsajátítja az összes módokat, amelyekkel meg tudja indítani az embereket. Tehetséges álkoldus lesz.

Hol van az a jóbarát, lelkiatya, akit a könnyzápor meg nem indítana, akit a belső szenvedésről való panaszok meg nem hatnának?! „Jószívűségünkben" apránkint adogatjuk a mérget, míg az álkoldus beteggé, vigasz-kórossá nem lesz. Ha aztán ezt a betegséget megkapta, akkor már mesterségesen is termeli magában a kibogozhatatlan aggályokat.

A magábanvéve egyszerű és áttekinthető lelkületből, a legszövődményesebb lelki beteg áll előttünk, akinek alapjában véve nincs is más baja, mint csak az, hogy az emberi jóságból mértéken felül részesült. És most már képtelen leszokni a narkotikumról, mint az erős dohányos a dohányzásról. A hisztériáig fokozódhatik belső gyötrődése.

Itt kapcsolódik bele az embertársak gyöngesége. Hősi türelemre volna szüksége az embernek, hogy egy ilyen élősködő lelki beteget elviseljen. Hősi türelemmel nem-igen rendelkezünk és magatartásunkkal méginkább belehajszoljuk betegünket a vigaszkeresésbe. Mint az üldözött szarvas, — üldözésnek veszi a beteg álkoldus még azt is, ha nem a legnyájasabb bánásmódban részesül — a kimerülésig rohan. Ekkor aztán apatikusan elhagyja magát. Meghalt benne a törekvés és munkakedv. A komoly lelki életnek is legtöbbször vége.

A rideg visszautasítás nem gyógymód az ilyen megrögzött álkoldussal szemben, de a jóakaró és következetes tárgyilagosság az egyedül járható út, az egyedül alkalmazható módszer a gyógyításnál.

Mint az utcasarkokon leselkedő álkoldusnál óvatosan ki kell kutatni körülményeit és tapintatosan tudomására hozni, hogy nem szorul rá az alamizsnára és dédelgetésre. Függetlenítse magát az állhatatlan emberi adományoktól!

A KÖVETELŐDZŐ.

Olyan félbemaradt ügyvédbojtár ez, aki hallott és tud is valamit a jogból, de nem teljes a tudása és még nincs érzéke, hogy helyesen alkalmazza a paragrafusokat. Inkább csak azt tudja, vagy inkább csak sejti, hogy neki mihez van joga, hogy neki mi jár.

Az ilyen követelődző szegény azt mondja: Adjon alamizsnát és tartsa el őt a gazdag; a munkanélküli így beszél: gondoskodjék a város munkaalkalmakról; a sokgyerekes pedig: fedezze az állam a nevelés költségeit.

A lelki életben követelődző Istent egyenrangú szerződési félnek tekinti. Sőt az sem ritka eset, hogy ezt gondolja, Isten szolgálatával nagy kegyet tanúsít Teremtőjével. „Megteszem a magamét, úgymond, Isten is adja meg, ami nekem jár!" De még ezt a sarkalatos elvét is furcsán magyarázza. Egy-két szentmisehallgatással azt hiszi, hogy évekre eleget tett vallási kötelezettségének; egy kis buzgóság fejében elvárja, hogy Isten minden akadályt és kellemetlenséget elhárítson útjából; egy keresztvetéssel feloldozza magát még a legsúlyosabb kiközösítés alól is; néhány Üdvözlégyért örökös vigaszt

és földi paradicsomot akar; egy kis alamizsnáért meg akar szabadulni minden keresztjétől, mert — úgy gondolja — megbűnhődte ezzel már a multat és jövendőt is.

De finomabb kiadásban is jelentkezik ez az ügyvédbojtári lelkület. E szolídabb panaszok is lényegében ugyanazt tartalmazzák. Halljunk néhány panaszt! „Én hétköznap is misére járok, gyakran áldozom, naponkint néha többször is imádkozom és még sem jutok előbbre. — Elmélkedéseimben megtartom az összes előírást és tanácsot, még sincs hasznom belőle. — Figyelmes és áldozatos vagyok felebarátom iránt, de ez marad, aki volt. Stb."

És most jön az emberi logika: „Nem is érdemes annyit vesződni! Kárbaveszett fáradság minden erőlködés!" Ezzel aztán könnyen felhagy mindennel, ami eddig gazdagította, felszínen tartotta. A buzgó, törekvő lélekből máról-holnapra munkakerülő, naplopó lett Isten szőllőskertjében. Igazi hajótörött, aki maga ugrott a tengerbe és fosztotta meg önmagát attól, amije volt.

Ide jutnak mindazok, akik nem önzetlenül vállalkoznak Isten szolgálatára, hanem vigaszért, öntetszelgésből, feltűnési vágyból, esetleg unalomból veszik magukra, nem Krisztus, hanem a maguk megnehezített igáját.

Igazi béresek ezek, akik mindent otthagynak, ha a fizetés elmarad, vagy veszély fenyeget.

Nincs az ilyen követelődzőnek egyetlen jóbarátja, mert nagyon is önző és kiuzsorázó természetű. Gúnyolódó azonban elég sok akad, mert az emberek nagyon is jószemüek a fonákságok meglátásához. Igy természetesen a követelődző még hamarabb meggyőződik arról, hogy „igazán nem érdemes."

A nagylelkűség ápolása, ez hiányzik elsősorban a követelődzőben, igen nehéz, mert erről alig van fogalma. Oktalanságnak, bolondságnak tartja.

Csak amikor önmagán tapasztal egyszer, esetleg sokszor, igazi nagy önzetlenséget, döbben rá, hogy élete eddig piszkos önzés volt csupán.

De kicsoda annyira önzetlen, hogy ilyen kalmár lelkületüvel gyakoroljon nagylelkűséget!?

A SZEMÉRMES SZEGÉNY.

Ez a legszerencsétlenebb típusa a koldusoknak. Éppen ellentéte az álkoldusnak. Míg ez, noha nem szorul rá, mégis koldul, addig a szemérmes inkább elpusztul, de nem koldul.

Hányszor olvashattuk a gazdasági krizis kulminációjának idején, hogy X. jólöltözött úriember összeesett az utcán. Az orvosok megállapították, hogy ... napja nem evett és az éhség ölte meg. A Karitásznak is egyik legnehezebb feladata kikutatni a szégyenlős szegényeket, mert ezek szorulnak rá elsősorban a támogatásra, de nem merik ezt kérni. Azonban hálásan fogadják, ha szívesen adják.

Csak a lelki összeroppanásoknál, megrázó tragédiáknál, amikor már „szenteknek" gondolt egyének buknak el, fedezzük fel, hogy mekkora keresztet cipeltek titokban. Hűtlenségek a hivatáshoz, aposztáziák, istenkáromló megátalkodottság utolsó állomásai egy ilyen elgyötört léleknek. Addig gyötrődtek, míg önmaguk hóhérjaivá nem lettek. A kielégítetlen lélek egy éles sikollyal összeesett, éhenhalt. A lelki orvos is csak azt tudja már megállapítani: egy kiéhezett lélek dőlt ki a hősök sorából.

Ki gondol arra, hogy egy tartósan lehangolt lélekben, emberkerülő egyénben, egy kesernyés, gyakran izgatott, nyugtalan teremtésben egy halálugrásra elszánt elhatározás lappang. Csak amikor az ugrás megtörtént, kiáltunk fel: „Hát ez is lehetséges?! Ha tudtuk volna!..." Igen: „Ha"..., akkor csupa szeretet és szolgálatkészség lettünk volna!

A zárkózottság, emberkerülés nem mindig jele egy kibontakozó tragédiának. De az ilyen nagyon is jól teszi, ha igen erélyesen legyőzi félénkségét és keresi a társaságot. A vigaszkeresés erény nála, mert bátorságra neveli.

Gyengéd bánásmódot, nagy szeretetet, de még nagyobb tapintatot kíván a hangtalan nyomorgó másoktól. Nem könyöradomány, lehullott morzsa kell neki, hanem a legjava abból, amink van. Nem is szabad sejtenie, hogy nekünk teher az áldozat. Ellenkezőleg, megtiszteltetésnek tartjuk, ha valamicskét is elfogad tőlünk.

Látszólag igen nehéz ezt megtennünk, pedig ha látnók a lassú halódást, mindent elkövetnénk, hogy még az első felvonásnál megállítsuk a bontakozó tragédiát. Ha csak kicsit jobban ismernők felebarátunkat és magatartásából csak egy töredékét tudnók leolvasni szenvedésének, mint annyi ezer ápolónővér, életünk feláldozásával is vállalkoznánk megmentésére.

Talán most a magábaszállás idején jó volna körülnézni és revízió alá venni másokhoz való viszonyunkat, hogy öntudatlanul se okozzunk másoknak lelki szenvedést, vagy nagy lelki károkat! Isten áldása rajtunk, ha egy eltikkadt léleknek nyujtunk üdítő lelki italt; ha egy bátorításra szorulót erősítünk szeretetszolgálataink ízes kenyerével; ha egy lelkileg kifosztott hiányait elnéző szeretetünkkel palástoljuk.

Ahol úgy kell, óvatosan csurgassuk a szeretetet; de ahol lehet, ott pazarlón árasszuk el felebarátunkat, társunkat, testvérünket. Főkép akkor, amikor úgy gondoljuk, hogy egyáltalán nem méltó szeretetünkre. Ilyenkor szorul rá leginkább!

Miért? Hát azért, mert a szeretetnek nincs „miértje", a megváltó Krisztus sem kérdezte az Olajfák hegyén; miért?

De mégis: azért, mert: „... A másik pedig hasonló ehhez: Szeresd felebarátodat, mint tenmagadat" és „Nagyobb szeretete senkinek sincs annál, mint aki életét adja felebarátjáért."

És ha mindez sok neked, akkor maradj a szükségesnél: „Amit nem akarsz, hogy neked cselekedjenek, te se tedd másnak!" Ha ehhez sem tartod magad, akkor még pogány sem vagy, de talán ember sem!

A Szentek mint emberek

Irta: Müller Lajos S. J.

Xavéri Szent Ferenc (1506—1552)

Az összes szentek közt, akiket az egyházi naptár felsorol, sőt a hősök között, akiknek emlékét a világtörténelem megörökítette, alig van, aki lelkesültebb csodálkozást ébresztett önmaga iránt, mint Xavéri Szent Ferenc. Annyi legalább is bizonyos, hogy oly sok ragyogó és dicsőítő beszédet senki felett sem tartottak, mint felette, éspedig nemcsak rendtársai, hanem még olyanok is, akik tőle egészen eltérő világnézetet vallottak.

Az ő nagyvonású, messzejáró tekintete, amely nem ismert határokat, feltétlen odaadása annak a feladatnak megoldásában, amelyet maga elé tűzött és hozzá az óriási sikerek, amelyek munkáját koronázták, mindenkinek imponálnak, akinek van érzéke az igazi nagyság iránt. Szinte kikényszerítik az elismerést. Aki nem akarja benne látni a Szentet, az is kénytelen, mint nagy ember előtt meghajolni. Aki mindenről le tud mondani az emberiség közjaváért, aki mindent oda tud adni s mindenkinek mindene tud lenni s hozzá még óriási sikereket is tud felmutatni, megérdemli, hogy a zászlót előtte meghajtsák. Azok, kik írásban és szóban magasztalják a Szentet, jellemének és életének főleg ezeket az oldalait emelik ki. Az Egyházon kívül állókra ezek tették és teszik napjainkig a legnagyobb benyomást.

Mi azonban, akik a szenteket inkább mint *embereket* tanulmányozzuk s egész mivoltukat lélektani szempontból boncoljuk, méltán vethetjük fel a kérdést, hogy Ferenc életében csakugyan ezek a vonások és jelenségek-e, amelyek a legnagyobb csodálkozást érdemlik? És ha a Szentet, aki most már az égben van, megkérdeznők, vajjon eme tulajdonságai, illetőleg a sikerei-e azok, amik Istennél a legnagyobb dicsőséget vívták ki számára, és vajjon az ő ízlésének s óhajának akkor felelünk-e meg leginkább, ha mi is ezeket hangsúlyozzuk és állítjuk az olvasó elé, a felelet, azt hisszük, tagadó lesz. Aki az ő életrajzában *a sorok közt is tud olvasni*, észreveheti, hogy a Szentnek van ám még más oldala is, amely méginkább csodálatra- és tiszteletreméltó.

Szent Ignác és Szent Ferenc találkozása

Xavéri Szent Ferenc földi életében távolról sem volt az a nagy, sikerekben dúslakodó alak, aminőnek mi látjuk, amikor századok multán reá visszatekintünk. Vannak bizonyítékaink, éspedig belsők és külsők, amelyek arról győznek meg, hogy nem egy kortársa egészen másként ítélte meg őt s — hogy úgy mondjuk — kiábrándult belőle. Ha volt is néhány jó barátja, és ha ki is sír messze távolból írt leveleiből az epedés a viszontszeretet s barátság után, de azért lehetetlen szabadulnunk attól a benyomástól, hogy igazi jó barátja nem sok akadt, és ő életét elhagyatottan és lelki számkivetettségben töltötte el. És ez neki sok és nagy lelki szenvedést okozott. Mintha csak olykor árvasága ellen küzdene vívódó lelke, amikor pl. azt írja haza Európába, hogy szeretne minden rendtársának külön-külön is levelet küldeni, vagy midőn lesujtott kedélyén úgy igyekszik enyhíteni, hogy Indiában egyetlen hűséges barátja előtt önti ki szívét, avagy magányba zárkózva, ahhoz az egyetlen igazi Baráthoz, az eucharisztikus Jézushoz fordul, akiben az ember sohasem csalatkozhatik.

Xavéri Ferenc egybéként kiegyensúlyozott, nagyvonású jellem, aki azonban sok ellentmondást hívott ki maga ellen. Adományai, tehetségei messze túlhaladták a középszerűt. Tehát annál inkább érezte a kicsinyességet, amellyel lépten-nyomon találkozott s amely igyekezett őt elgáncsolni. Ez a széleslátókörű s határtalanul tettvágyó ember sokszor küzd a tehetetlenség és kétségbeesés érzetével és nem egyszer forgott abban a veszélyben és kísértésben, hogy leroskad emberfeletti terhe alatt. Xavéri Ferencnek igazi nagysága éppen abban van, hogy a nagyszerű művekben, amelyeket véghezvitt, nem volt semmi, ami őt külsőleg vagy belsőleg lelkesítse, bátorítsa. Sőt ellenkezőleg, többnyire nagy lehangoltsággal küzdött és végül meghalt a nélkül, hogy elérte volna azt, amit célul kitűzött. Lehúnyta szemét azzal a belső tudattal, mintha semmit sem tett volna, és azzal a kétséggel, vajjon nem volt-e egész élete elhibázott. Ezt az oly dicső életet emberi szempontból mégis a csalódások, kiábrándulások és lemondások fonalai szövik át. Csalódik ő és csalódnak benne. Ez mondhatnám életének tragikuma. Ezek a csalódások nyomban kezdetüket veszik, mihelyt Ferenc élete Loyola életébe kapcsolódik. Csalódott benne először is családja. A nemes

Xavériek időközben egészen elszegényedtek. A Navarráért folytatott küzdelmekben ugyanis meggyőződésből egészen és határozottan a franciák pártjára állottak. A szerencse azonban a spanyoloknak kedvezett, ami a Xavéri-családra anyagi katasztrófát jelentett. A legifjabb Xavéri ezek után most már a spanyol hadseregben rangot nem kaphatott. Hogy az életben mégis — az akkori viszonyok közt — rangjához mért álláshoz jusson, nem maradt egyéb hátra, mint a tudományos, illetőleg egyházi pálya. Ferenc tehát ilyen irányban indul, éspedig szép jövőt ígérő sikerekkel. Azonban egyszer csak hirtelenében mi történik? Egy homályos multú vándordiák, aki még hozzá a háborúban az ellenséges oldalon, a spanyol hadseregben küzdött, bűvkörébe vonja, a fejét elcsavarja. Ferenc hátatfordít a tudományos pályának, amely őt és családját dicsőséggel és földi előnnyel kecsegtette s társául szegődik a koldusdiáknak, aki fejébe vette, hogy a Szentföldet megtéríti és visszaszerzi az Egyháznak. Mint villám csapott le ez a fordulat az egész Xavéri-családra. Még ha valami reális tervről lett volna szó! Ámde ilyen ábrándért áldozni fel a szépnek és dicsőnek ígérkező életet! Ez valóságos őrültségnek tünt fel előttük. Xavérnek ez a lépése a párizsi egyetemnek is óriási csalódást jelentett. Ez, midőn katedrát adott a fiatal spanyolnak, megnyitotta előtte egyben a lehetőséget, hogy világhírre tegyen szert. Az egyetemi tanárság már akkor is sokaktól irígyelt pozíció volt és számtalanok vágyának netovábbja. De mit törődik Xavér mindezzel! Egy lelkesült pillanatban odadob mindent, hogy tanácsát kövesse egy embernek, akire az egyetem is gyanús szemmel nézett. A belső barátkozás Loyola Inigóval, nem minden alap nélkül, azt a véleményt tette szinte általánossá, hogy Xavéri Ferenc ingatag, könnyelmü, álmodozó, akiben bízni többé nem lehet.

De még első társai is úgy íltélték meg Ferencet, hogy tekintve sajátos életmódját és jellemét, el lehetnek készülve, hogy benne alaposan csalódnak, mert egy szép napon őket is faképnél hagyja.

Amúgyis, Ferenc „megtérése" első idejében voltaképen a karthauziakhoz akart belépni és Ignácnak minden ékesszólását fel kell használnia, hogy tervéről lebeszélje. Az előútban, amelyet a kis társaság vezérét, Ignácot kísérve, Rómába megtett, Xavér a vezeklést annyira túlhajtotta, hogy szinte kételkedtek józan eszében és mindíg attól tartottak, hogy e miatt hamar kidől és így állandóan csak terhükre lesz. Itáliába megérkezve, Bolognát jelölték ki neki első munkateréül. Itt kezdtek csak igazán kibontakozni azok az értékek, amelyek Ferencben rejlettek. Kitűnt, hogy született szónok és nagyszabású apostol, aki arra született, hogy ezt a híres várost és sok mást reformáljon. De csakhamar visszahívják, hogy az íróasztal mellé ültessék és szürke, semmitmondó magántitkári teendőkkel foglalkoztassák. Az oroszlánkarmok itt is csakhamar meglátszanak. Xavér itt is eredményeket tudott felmutatni és társait arról győzte meg, hogy benne a legalkalmasabb ember áll a rendgenerális oldalán. Egy ilyen széles látókörü, tehetséges, rokonszenves és áldozatkész ember óriási szolgálatokat tehet az új szerzet szabályainak megszerkesztésében s a rohamosan fejlödő rend megszilárdításában és irányításában.

Ámde egy szép napon híre megy, hogy Ferencet Indiába diszponálták és ezzel a civilizált világ számára mintegy megsemmisítették.

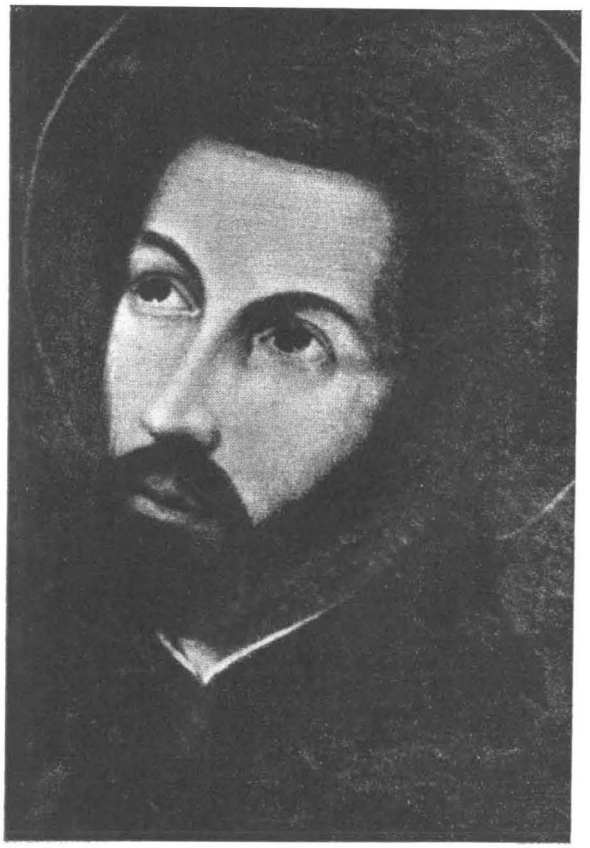
Utazását új munkaterére Portugáliában meg kellett szakítania, hogy az Indiába induló flotta felkészülését megvárja. Ez a féléves várakozás Ferencnek olyan munkákra adott módot, amelyek ízlésének és hajlamainak megint egészen megfelelhettek. Ismét apostolkodhatott kedve szerint, mint Bolognában, éspedig nem kisebb sikerrel. Prédikált a fogházak lakóinak, pártfogásába vette az inkvizíció szerencsétlen áldozatait, sőt egyeseket maga kísért mint vigasztaló a végső úton a vesztőhelyre. Főmunkatere mégis a müveltek és nemesek közt akadt, akik könnyelmü életükkel és rossz példájukkal nem kevéssé voltak az akkori társadalmi bajok okozói. Ezek megtérése óriási kihatású lehetett az egész társadalomra nézve, amelyben ők voltak a hangadók.

Ferenc tehát éppen erre a helyre termett.

Ilyen szónokot az udvarnál még nem hallottak, aki annyira alkalmas lett volna, hogy az oly szükséges erkölcsi reformot megvalósítsa. Mikor pedig az a nagyszerű munka éppen legjobb fejlődésnek indult, Ferenc kénytelen hajójára szállni és a messze idegenbe elvitorlázni! Pedig mennyire igyekeztek őt visszatartani! Az udvar, a nép, a papság tiltakozott távozása ellen s követelte, hogy Indiába mást küldjenek. Oktalanságnak hirdették az ilyen ember feláldozását, akire itthon ekkora szükség van.

Xavér azonban szó nélkül ment, mert küldötték ...

Eddigelé öt rövid év folyt le, amióta Ferenc Loyolához csatlakozott. Ezalatt szinte szüntelen ide-oda küldték, dobálták. Pedig már 35 éves ember volt. Éppen a születésnapján indult el Indiába.

Xav. Szent Ferenc képe 1583-ból (Róma)

Előtte úgy festették le Indiát, mint az apostoli léleknek valóságos ígéretföldjét. Azt beszélték neki, hogy ott már az Úr szántóföldje csak az aratókat várja. Fejedelmek és népek epekedve várják az evangéliumot és készek azt a forrón szeretett portugáloktól elfogadni. Mikor aztán megérkezett, csakhamar meggyőződhetett, hogy a dolog egészen másként van. Kénytelen volt itt is csak kiábrándulni. Xavér volt olyan okos ember, hogy ezen azért túlságosan nem is csodálkozott. Goa, a fényűzés és a rabszolgák városa, ahol az európaiak és az ázsiaiak versenyeztek az erkölcsi züllésben, volt ugyanis az a bázis, amelyről apostoli munkáinak ki kellett indulnia. A bennszülöttek gyülölték azt a vallást, amely tűzzel-vassal mutatkozott be nekik. Némelyeket csak rábeszéléssel vagy pénzzel nyertek meg a kereszténységnek, mások csak portugál katonákkal kötött házasság miatt keresztelkedtek meg. Elgondolhatjuk, az ilyen házasságok is mit jelenthettek keresztény szempontból! Nos tehát ezek voltak azok a „tömegek", akik az evangéliumra „áhítoztak". És a munkatársak?

A laza életű világi papság, no meg egy női zárda, amelyben minden apácának megvolt a maga kiszolgáló rabszolganője. Templom ugyan volt elég, de egyik a másik mellett. Elég érdekes, de egyben elszomorító látvány volt, amikor vasárnapokon és ünnepeken az előkelő hölgyek s néhány férfi magát gyaloghintóban a templomba vitette s még arra is lusta volt, hogy az imakönyvét a saját kezében tartsa. Azt is egy rabszolga hordotta utána. A vallás egyébként csak arra volt jó, hogy a hódítók hatalmát terjessze és a zsebüket megtömje.

Ferenc tehát ilyen helyzetben találta magát, amelyben vallás, fényűzés és zsarnokság összevissza volt kuszálva és bonyolódva.

A harc ilyen körülmények közt a portugál hivatalnokokkal kikerülhetetlen volt. Az összeütközéseket pedig nem annyira az hívta ki, mintha talán Ferenc az ő tekintélyüket vonta volna kétségbe, vagy mert kapzsiságukat rosszallta és olyan igazságokat juttatott eszükbe, amelyeket szinte Európában felejtettek. Nem! Azonban az állandó surlódásra az adott okot, mert a portugálok nem akartak neki kellő mozgási szabadságot engedni. Ferenc portugál nemzeti zászló alatt hajózott be Indiába. Ebből még a jobb indulatú tisztviselők is azt következtették, hogy a portugál zászló szoros kapcsolatban van a keresztény hittel, olyannyira, hogy akik a kereszténységnek meghódolnak, azok egyben a portugál fennhatóságot is elismerik.

És íme, ez a Rómából érkezett ember mintha erről tudni sem akarna.

Nem szándékozik beérni azzal az ugyancsak tágas területtel, amelyre Portugália hatalmát kiterjesztette, s nem lehet leszerelni azokkal az összegekkel, amelyeket számára az újonnan megtért éhínségesek segélyezésére folyósítottak. Oda akar menni, ahova éppen jónak látja. Olyan munkáiban is segélyt és támogatást kért, amelyek a hivatalnokokra semmi nyereséget sem jelentettek. Habár hivatalosan, mint a portugál király kiküldöttje szerepelt, mégis a koronának csak annyiban akart szolgálni, amennyiben az ő céljaival egyezik. Nem lehet tagadni, hogy azok a panaszok, amelyek a miatt Portugáliába az udvarhoz, sőt Rómába, a generálishoz érkeztek, látszólag minden alapot nem nélkülöztek, főleg azok szemében, akik a viszonyokat a helyszínen nemigen ismerték. Ezek a vádak Ferenc előtt bizonyára nem maradtak titokban. De sokkal inkább bántotta őt az a csalódás, amely, mint mondottuk, életének állandó kísérője. Természete szerint ember volt, aki nagy eszmékért élt s aki abba helyezte egész boldogságát, hogy nagy célokért áldozhatja életét. És íme, most azt látja, hogy elgáncsolják és minden terve meghiúsul. Mikor fiatal volt, a katonai pályán vagy más hivatásban kívánta szolgálni királyát, de az élet ezt a törekvését leszerelte és őt más irányba terelte. Az egyetemen tudományos babérokról álmodozott és talán még mint szerzetes is titkon azt remélte, hogy elöljárói a tudományos pályán engedik tehetségeit Isten nagyobb dicsőségére érvényesülni. De megmondották neki, hogy ilyenről szó sem lehet. Tessék mindent otthagyni, még az ilyen reménységről is lemondani. Készüljön az útra, mert a Szentföld lesz jövendő munkatere. Ferenc szó nélkül engedelmeskedik. Isten ezt a nagylelkűséget nem hagyta jutalmazatlanul. Megajándékozta őt a szemlélődő imával oly mértékben, hogy mint feljegyezték róla, kétségei támadtak, hogy vajjon nem ez az ő tulajdonképeni hivatása.

De erről is, mint hivatásról, le kellett mondania. A helyett, hogy a Szentföldre csakugyan eljutott volna, ahol annyi gyönyörrel szemlélődhetett volna Krisztus élete és szenvedése felett, itthon kellett maradnia, hogy Itália városaiban prédikáljon, katekizáljon.

Megint úgy cselekszik, ahogy parancsolták neki. Csakhamar észreveszi, hogy ez éppen a neki való és roppant termékeny munkatér. Bele is kap a dolgába. De megint jön a parancs, hogy jöjjön Rómába a rendfőnök magántitkárának. Elvégre itt is tehetett valami nevezeteset a rend érdekében és hozzá még élvezheti egyetlen, igazán megértő barátjának, Ignácnak a közelségét. Mikor már teljesen beletörődött, hogy így hozza életét Istennek áldozatul, akkor megint Portugáliába, innen pedig Indiába kellett mennie. El kellett tehát hagynia mindent, amiért eddig élt, lelkesedett. Ment, mert küldték. Tette, nem a maga hajlamából, ízléséből, hanem engedelmességből. Itt valamiről még meg kell emlékeznünk, ami életének tragikumát még csak fokozza. Ferenc életében soha semmi nyomára sem akadunk, hogy ő a külföldi missziók iránt különösebben érdeklődött, azokba kívánkozott; annál kevésbbé kérte kiküldetését. Mondjuk ki őszintén, ő erre nem érzett soha hivatást. A többi nagy hithirdetőknél ez egészen másként volt. Kláver Szent Péter pl. már az úgynevezett „megtérése" napjától fogva folyton a missziókról álmodozott, minden idegével, izmával kívánkozott utánuk, és azokba — mondhatnók — beiskolázta magát. Alig várta a pillanatot, amikor az ő kedves négereihez repülhetett. Boldog Spinola Károlynak sem volt hőbb vágya, mint a pogány missziónak szentelni egész életét. Csaknem valamennyi misszionárius, akiket a Jézustársaság Észak-Amerikába vagy Kínába küldött, maga kérte ezt a munkát mint kiváló kegyet. Ferencnél, amint tudjuk, ez másként van. Neki egyszerűen tudtára adták, hogy mennie kell, és ment. Ezzel egyben összes ambícióját, hogy a katedrán szerepeljen, vágyát a kontemplatív élet után, terveit, hogy sokat dolgozzék fiatal rendjéért, egy csapásra keresztülhúzták, tönkre tették. Emberileg szólva, az ő búcsúzása Európától halált jelentett számára, nem pedig az ifjú, reményektől fűtött misszionárius szárnybontását. Midőn tehát a válás pillanataiban olyan sajátságosan és feltűnően hallgatag volt, jóllehet máskor oly érthetően és közvetlenül szokta érzelmeit kifejezésre juttatni, ennek nagy életszentségén kívül egyéb emberi okai is voltak. (Folytatjuk)

És bocsásd meg a mi vétkeinket . . .

Irta: dr. Tóth Kálmán

A Nemzeti Ujság írta (1934 jan. 14.): Gyöngyhalászok az ausztráliai *Bahurst-sziget* mellett megtalálták a világ legnagyobb és legtökéletesebb alakú gyöngyét. Súlya meghaladja a 260 grammot és értéke minden bizonnyal felbecsülhetetlen lett volna, egy féreg azonban keresztülfúrta kagylóját és belerágta magát a gyöngy kellős közepébe, teljesen tönkre téve a páratlan kincset.

A mennyei Atyának legnagyobb halásza, a mi Urunk Jézus Krisztus ennél még nagyobb és értékesebb drágagyöngyöt halászott ki a nagy világ óceánjából. És ezt a drágagyöngyöt úgy hívják, hogy: emberi lélek. Olyan nagy ennek az értéke, hogy maga az isteni gyöngyhalász azt mondotta róla: Mit használ az embernek, ha az egész világot megnyeri, de lelkének kárát vallja?

Kárt vall a lélek akkor, ha belefurakodik a bűn férge és megrontja, elcsúfítja és elértékteleníti Istennek ezt a legremekebb teremtményét. A bün férge megfúrja és petéjével telerakja a boldogság virágzó fáját. A bűn galandférge elszívja a lélek elől táplálékát és elsorvasztja életét. „A bűn a boldogság temetője, melynek emlékét őrző sírkövei a szenvedélyek." A bünös szenvedélyekre áll, amit a német közmondás állít: „Erzieh' dir einen Raben, Er wird dir die Augen ausgraben." „A bűnösök kardja önszívüket járja át" — mondja a Szentírás. Nagyon igaza volt tehát *Albán Stolznak* abban a mondásában: *Die 3 Grundübel der Welt: Dummheit, Sünde und Elend.* A világnak három legnagyobb baja: a tudatlanság, a bün és a nyomor. De a három közül a legeslegnagyobb baj a középső: a bün. Mert a másik kettő csak ennek velejárója, kísérőtársa. A tudatlanság az oka és előzménye, a nyomor pedig szomorú következménye. Mert, mint a katekizmus bölcsen tanítja: a bün következménye minden nyomor, fájdalom s végre a halál. Hogy az emberek, társadalmi közületek és nemzetek úgy állanak most egymás mellett, mint a svéd gyufák a maguk skatulyájában: szorongva és állandó robbanásra készen, annak oka a bün által megrontott emberi természet.

Ha még nyers a fa, a tüznek előbb annak nyirkosságát kell legyőznie és megszüntetnie és így több idő kell az égéshez. De ha a fa száraz, azonnal lángra kap. Minél szárazabb, annál rövidebb idő alatt végez vele a tüz ereje. Igy van ez az emberi léleknél is az isteni és felebaráti szeretet tüzével. Azoknak, akik telve vannak önmagukkal, szenvedélyeikkel, bünökkel, sok időre van szükségük, míg a szeretettől lángra gyúlnak. Mivel az emberi természet telve van a kevélység és önzés nyirkosságával, sehogy sem tud az emberiség lángot fogni az Isten és felebarát szeretetétől. Ellenkezőleg: telve van a tisztánlátást akadályozó önzés füstjével és a mások életét megrontó vulkanikus alvilági erők gőzével, gázával és vészes kitöréseivel. Legjobban látni ezt az isteneszmét gyülölő és irtogató kommunista társadalmakban, ahol úgy állanak egymás mellett az egyes emberek, mint mérges gázokat lehelő és a gyülölet lángját lövelő tüzhányóhegyek.

Az ószövetségben a *Moloch bálványtsten* megtüzesített vaskarjaiba tett és onnan a belső tűzbe lehullott síró, ordítozó kananeus-héber gyermekek sorsa jelképezi a mai hitetlen világ Molochjának kegyetlen vaskarjaiba került és onnan a pusztulás tüzébe hulló, síró-jajgató emberiség sorsát. A bibliai Molochnál legalább pillanatok alatt vége volt a kínnak. A mai hitetlen és romlottszívű Moloch-emberiségnek lelkét ellenben állandóan égő tüz kínozza. Pedig az emberiség boldogságra van hivatva. S mégis saját maga rontja meg a sorsát egyénileg is, társadalmilag is.

Isten jó. De a bűn büntet bennünket. Mert a bünben úgy bent van a halálféreg, mint a nadragulyában a keserü méreg, mint a pokoldarázsban gyilkos tüzfulánkja.

Ettől a legrosszabb bajtól, a büntől való szabadulást kérjük a Miatyánknak abban a könyörgésében: Bocsásd meg a mi vétkeinket. Mert egyrészt úgy érezzük, hogy a japán közmondásnak kell igazat adnunk, mely szerint: „Csak a tiszta lélek érzi az Istent." Vagy ahogy Urunk Jézus még kifejezőbben mondja a hegyibeszédben: Boldogok a tisztaszívüek, mert ők meglátják az Istent.

De meg másrészt valamennyien többé-kevésbbé úgy vagyunk, mint *Mussoliniről* mondják, hogy nem szereti a szük helyiségeket. Bizonyosan azért, mert fiatalkorában 11-szer ült fogházban. Ezért költözött a *Palazzo Veneziába*, ahol hatalmas, tágas termek vannak. Igy van a keresztény lélek is; míg a bün börtönének foglya, sehogy sem találja fel magát és sehogy sem tud belenyugodni sorsába, mert érzi Szent Ágoston szavainak igazságát: „Nyugtalan az ember szíve, míg csak meg nem nyugszik benned, Istenem." Szabadság, tágasság, a bűn lekötöttségétől való mentesség az, amit az emberi lélek magának leginkább kíván. Tehát: bocsásd meg a mi vétkeinket, vagyis oldozd el bűneink kötelékeit, Istenem, aki a mi Atyánk vagy. Ezért imádkozunk a Miatyánk kérésében.

De nemcsak imádkozunk a büneinktől való szabadulás boldogságáért, hanem saját erőinkkel is kell ezért dolgoznunk. „Segíts magadon, az Isten is megsegít" — ez a közmondás itt is igazán helyén van.

Néró császár, bár szörnyetegember volt, mégis lelkesedett a maga módja szerint minden szépért. Ez a lelkesedés a szépért vitte arra a lépésre, hogy felgyujtatta az ócska, piszkos Rómát, hogy szebbé újraépíthesse. A magunk módja szerint Neró utánzói vagyunk mi akkor, midőn a bünbánatban lerontjuk bünös lelkünk ócska, piszkos épületét, hogy előkelőbbé építsük újra. Neró is citeraszóval, a keresztény lélek is örvendezéssel végzi ezt a gyujtogató újjáépítést.

A halálosan beteg *Heinéről* íriák, hogy reszkető kezekkel javítgatta saját müveit. Az egész életében Istenen cinikusan kacagó német költő késői bánattal, előbbi életének megtagadásával szerette volna kitörölni müveiből mindazt, éspedig könyörtelen józansággal, amit Isten és az Egyház ellen írt. A földi élet pislogó búcsúja közben Heine cinikus lelkén is áttört az örök élet utáni vágy. Szerette volna hinni, hogy a halál után őt is a megváltó Isten fogadja majd keblére. Heine az örök Bíró előtt úgy állt e percekben, amint az Istenben látta visszatükröződni egész életét.

A mindent tisztánlátásban rá kellett döbbennie, hogy egész életében épp ezek a legértékesebb percek, melyekben a saját maga írt munkákból az Isten- és egyházellenes részeket kihuzogatta. Tehát a megsemmisítés percei.

Ugyanezt teszi minden keresztény lélek is nemcsak életének végén és minden gyónásban, hanem akkor is, mikor Istent arra kéri a Miatyánkban: bocsásd meg a mi vétkeinket. Éspedig végzi ezt a pusztító munkát ugyanazzal a határozottsággal, mellyel az öreg Cato minden beszédét végezte hazájának, Rómának örök ellensége, Karthágó ellen: Ceterum censeo Carthaginem esse delendam. Különben is azt vélem, hogy Karthágót el kell pusztítanunk. A keresztény léleknek is minden imájában és lelkiismeretvizsgálásában az legyen a refrain: Különben is azt vélem, hogy az ördögnek, lelkem örök ellenségének pompázó várát, a bűn birodalmát meg kell semmisíteni a lelkemben irgalom nélkül.

S minő könnyen sikerül ez a bűnös multjával való szakítás annak, aki bizalommal rátekint az Úr Jézus megváltó és bűnt törlő, büntetéseket eltüntető szent keresztjére. Szent Pál szerint Jézus: „A rendelkezéseket magában foglaló s minket vádoló okmányt (adóslevelünket, bűneink adóslevelét), amely ellenünk szólt, megszüntette, eltette az útból és feltűzte a keresztre." (Kol. 21, 14.) Szent Pál itt a régi görögöknek arra a szokására utal, amely szerint, ha valaki megfizette tartozását, visszakövetelte az adóslevelét, vagy a nyugtában kifejezetten kikötötte, hogy azt visszakapja törlés és érvénytelenítés céljára. A X jele, mellyel mi egy kifizetett adóslevelet áthúzunk, hasonlóságot mutat a keresztjellel és már Jézus Krisztus idejében ismeretes volt. E jelnek a kereszt jelével való hasonlósága lebeg Pál apostol szeme előtt idézett híres mondásában: Adóslevelünket Jézus feltűzte a keresztre. „Rendesen a kereszt jelét írták rá" a kifizetett adóslevélre nyugtatványként. Ezúttal azonban a kereszt nagyobb volt és többet érő, mint maga az adóslevél. Ezért az adóslevél került a keresztre, amennyiben rászegezték vagy ráragasztották, ami Jézus valóságos keresztjére és Jézusnak keresztreszegezésére tartalmaz utalást. Minket is, ha bűnbánatos szemmel nézünk Jézus keresztjére, arra a vigasztaló igazságra döbbent rá, hogy Jézus meghalt bűneinkért a kereszten és megfizette halála által a mi bűnadósságunkat. Könnyű tehát szabadulnunk bűneinktől is, bűnadósságainktól is, melyeket Jézus halálában való újjászületésünk után szerencsétlen perceinkben szereztünk. A mi mennyei Atyánk bűnbánó imánk nyomán csak rátekint keresztrefeszített szent Fiának sebrózsáira, kék nefelejcsként kiszínesedett ajkára és megbocsát nekünk a nagy Szenvedő érdemeiért.

A híres *tihanyi visszhang*, mely az apátsági templom falairól azelőtt teljes egészében és teljes tisztasággal verte vissza a „Mohács" két első verssorát (Hős vértől pirosult gyásztér, sóhajtva köszöntlek), a hangmező eltorzulása folytán, melyet a kiáltó pont és a templom között épült Hevesi- és Vigyázó-villák okoztak, eltorzult és megfogyott. A közben ültetett és felnövekedett fák még inkább elősegítették a hangmező eltorzulását és a visszhang megfogyatkozását. Újabban úgy segítenek a bajon, hogy a fákat kivágják és így a visszhangot megjavítják. Teljesen azonban csak úgy tudnák visszavarázsolni, ha a közben épült villákat is lerontanák. Az Isten után kiáltó lélek és a mennyország közé is ily akadályok épülnek: vagyonhajhászat, hírnév, gyönyörkeresés stb. Le kell rombolni ezeket az akadályokat és a visszhang Isten és a lélek között is teljes lesz, visszaáll a maga őseredeti hamisítatlanságában.

Az Istent kereső lélek akadályainak lebontása a legsikeresebben történik a lelkiismeretvizsgálásban és az ezt betetőző szentgyónásban. Mindkettő hasonlít a fejedelmi tükörtermekben való forgolódáshoz, ahol minden oldalról viszontlátjuk magunkat és konstatálhatjuk hiányainkat. A katolikus nevelés első és legfontosabb következménye éppen az, hogy nemcsak meglátáshoz segíti a lelkiismeretvizsgálás fejedelmi tükörtermében forgolódót, hanem erőt és bátorságot is ad a legfélelmetesebb igazságok meglátásához és elviseléséhez. A legfélelmetesebb igazság pedig: meglátni saját magunk lelkének eltorzulását az isteni képmástól. „Egy fiatalember, aki katolikusnak született, természetszerűleg nagyon mélyen behatolhat a rossz vizsgálatába a nélkül, hogy ez megtévesztené. Ismeri a nevét mindazon erőknek, melyek érzékeiért és gondolataiért versengenek" (Bernanos), a nélkül, hogy behódolna nekik.

Pázmány Péter mondja: A csúnya, ráncosképű vénasszony nem szívesen néz a tükörbe, szeretne inkább összetörni minden tükröt. Ugyanígy a ráncoslelkű, töredelmetlen szívű ember nem szeret a lelkiismeretvizsgálás és szentgyónás fejedelmi tükörtermében forgolódni. Szeretne inkább minden tükröt összetörni, szeretne minden gyóntatószéket tűzre hányni, mert lelkének csúnya ábrázatát állítják szeme elé. A lelke üdvét szívén viselő ember ellenben annál szívesebben és gyakrabban időzik és forgolódik ebben a fejedelmi tükörteremben. Minden lelkiismeretvizsgálásban és jó gyónásban szentséges diadalokat ünnepel az erkölcsi felelősségérzet, a férfias akarat a tisztára és jóra, a vágyódás a szent Isten után és a szív békéje után. A gyónás új életkedv forrása, új életbizalom kútfeje és új életmód kezdete milliók és milliók számára. (K. Adam: Das Wesen d. Katolizismus, 234.)

Dante Purgatóriumában a tisztuló léleknek egyre szűkülő spirálisokban kell feljutnia a magasba. Ezzel a képpel azt a gondolatot akarta érzékeltetni a zseniális teológusköltő, hogy a tisztulni akaró és mennyország felé komolyan haladni igyekvő lélekről már itt a földön egyre-másra maradoznak le a girbe-görbe utakon járó szenvedélyek és egyre jobban szűkül ama értékek száma, melyek örök céljához, a mennyei boldogság magasságába vezetik.

A népies mondás azt tartja, hogy három dolog őrzi számunkra az elvesztett paradicsom szépségének emlékét: az ártatlan gyermekszem csillogása, a virágok szépsége és a csillagos égboltozat ragyogása. Az önmegszentelődés után való őszinte vágy és törekvés is lelkünkbe varázsolja az elvesztett paradicsom szépségének emlékét. Mert visszaszerzi számunkra a gyermeki ártatlanság varázslatos csillogását, az erények virágainak illatozó szépségét és közelhozza hozzánk az ég csillagainak ragyogását, vagyis a szentekhez való hasonlatosságot. *Tóth Tihamér* szerint: „Ha a felnőtt egy kisgyermekre néz, felderül mosolyra az arca, mert elvesztett paradicsomának emléke áll előtte. Mikor a kisgyerek a felnőttre néz, elkomorodik, mert a bűn ráncait látja rajta. De ezek az öreges és kárhozatos ráncok elsímulnak és bájos gyermeki arcvonásokká szelídülnek, ha valaki a lelkiismeret fejedelmi tükörtermében szívesen és sokat forgolódik és önmagát azzal a gondolattal szemléli, mint a Zsoltáros: „Tiszta szívet teremts belém, Isten, s újítsd meg az igaz lelket bensőmben... és fejedelmi lélekkel erősíts meg engem." (Zsolt. 50, 12—14.)

A szenvedés éjjele

Irta: Csávossy Elemér S. J.

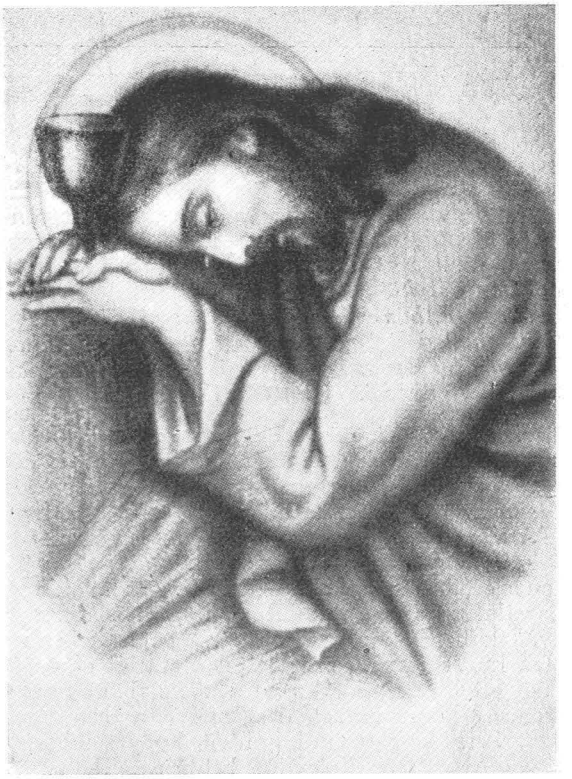
Ez az éjjel az, melyen Jézus szeretett tanítványaitól elbúcsúzott az utolsó vacsora termében, miután szeretetének örök zálogául az Oltáriszentségét hagyta nekik és velük együtt Getszemáni kertjébe ment, hogy ott haláltusáját és szenvedését megkezdje. Ez az az éjjel, melyen háromszoros imádság után vért izzadott, úgyhogy vérének csöppjei arcáról, egész testéről lecsurogva, ruháit bíborpirosra festették és a földet áztatták. Ez az az éjjel, melyen őt szeretett tanítványa elárulta, apostolai elhagyták, őt magát pedig a poroszlók mint gonosztevőt megkötözve a főpapok ítélőszéke elé vezették, ahol aztán ellenségei igaztalan vádakkal illették, arcul csapták, megköpdösték és igazságtalanul halálra ítélték. Ez az az éjjel, melynek egyik részét Jézus a tömlöcben töltötte, ahol szent ábrázatát eltakarták, ördögi gúnnyal verdesték és kérdezték: Ki az, aki téged megütött? Ez az éjjel nagypéntek előkészítője, sőt bekezdője volt, melyen Jézus magát a világ megváltására, a mi megváltásunkra végleg mint áldozat felajánlotta mennyei Atyjának.

Mily szent, de egyszersmind mily fájdalmas is ez az éjtszaka! Méltó tárgya a hívek áhítatának.

A szentóra, melyet az Úr Jézus Alacoque Szent Margit által Szent Szíve tisztelőitől kívánt, ismeretes. Sokan végzik ezt egyenként vagy közösen, otthon vagy a templomban. Ennek a szentórának mondhatni csak módosítása a szenvedés éjtszakájának áhítatos megülése, melyet legelőször Bolognában, Olaszországban kezdtek megülni éjtszakai szentségimádással, s az ottani Szent Pál-templomban van ennek az áhítatnak központja.

Az áhítat abban áll, hogy a hívek a nagycsütörtökről nagypéntekre virradó éjtszakát felváltva a szentségház előtt töltik, melyben a nagycsütörtöki szentmise után az Oltáriszentséget elhelyezték. Nem akarják ugyanis Jézust egyedül hagyni azon az éjtszakán, melyen nekünk szeretetének szentségét örökbe hagyta, melyen értünk imádkozott, vérrel verejtékezett, a halállal vívódott, melyen hiába kereste szeretett tanítványai vigasztaló társaságát. Nem ünnepélyes imaóráról vagy szentségimádásról van itt szó közös áhítatgyakorlatokkal és énekkel a kitett Oltáriszentség előtt, hanem csendes virrasztásról Jézus lábainál, sokaknak magánáhítatáról, akiket a szeretet ösztönöz, hogy a szeretet szentsége előtt legalább egy órára megjelenjenek és egymást óráról-órára felváltva, reggelig kitartsanak.

Oly szükséges korunkban az imádság és az

engesztelés a sok bűnért Isten és az Oltáriszentség, a szeretet és a krisztusi egység ellen!

Elég, ha egy-két buzgó lélek van egy községben vagy egy templom körül és megérti a szenvedő Úr Jézus hívását. Megkérik lelkipásztorukat, engedje meg nekik, hogy társaikkal együtt a nagycsütörtökről nagypéntekre virradó éjtszakát, egymást óránként felváltva, a szentségház előtt tölthessék. Ha ez a szándék és terv ismertté lesz, sokan gyűlnek majd össze erre a csendes éjjeli szentségimádásra, amelyen még gyertyák sem égnek a szentségház körül, csak az örökmécs fénye pislákol az éj sötétségében és borít titokzatos fényfátyolt a szenvedő Krisztussal imában egyesült lelkekre.

Nem kell semmiféle egyesülethez sem tartoznunk, hogy ezt az áhítatot gyakorolhassuk. Van mégis minden országban egy központ, melynél fölvilágosítást lehet kapni s ahová jelentéseket lehet beküldeni, hogy hol és hány résztvevővel kezdődött meg ez az áhítat s milyen eredménnyel, hatással volt a lelkekre. Nyomtatványokat ennek az áhítatnak bővebb magyarázatával és imádságokkal a szentórára a Korda R. T. üzleteiben lehet kapni. (Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 4.)

Adja Isten, hogy hazánkban is már ebben az évben április 6-án minél több buzgó lélek kezdje meg ezt a Jézus szenvedő szent Szívének nagyon tetsző áhítatot.

Isten gyermekei vagyunk

Irta: Sváb Engelbert O. S. B.

Az Újszövetség legvigasztalóbb tanítása az, hogy az Isten a mi Atyánk. *„Nem vettétek ugyanis a szolgaság lelkét, hogy ismét csak féljetek, hanem vettétek a gyermekbefogadás lelkét, amelyben azt kiáltjuk: Abba.* (Atyánk!) *Maga a lélek tesz lelkünkkel együtt bizonyosságot, hogy az Istennek a fiai vagyunk. Ha pedig fiai, akkor örökösök is: Istennek az örökösei, Krisztusnak pedig társörökösei.*" (I. Róm. 8, 15—17.)

A mennyei Atya öröktől fogva ölén hordozza a második isteni személyt és közli vele egész lényegét, természetét. *„A méhből a hajnalcsillag előtt nemzettelek én téged."* (Zsolt. 109, 3.) Mivel az Atya az örök Igébe belegondol minden eszmét és értéket, minden gondolatot és tartalmat, azért végtelen szeretettel ragaszkodik hozzá. A Fiúnak erre más válasza nem lehet, mint az, hogy viszonozza az Atyának bensőséges szeretetét. Egymás felé fordulva közös lényegi szeretettel ölelik át egymást és úgy ered kettőjükből mint közös elvből a Szentháromság harmadik isteni személye, a Szentlélek Isten. A Fiú végtelenül boldog, hogy odaborulhat az Atyaisten titokzatos keblére, hisz' ez az ő csodálatos öröksége. A mennyei Atya azonban azt akarta, hogy az Ő egyszülött Fia ne maradjon egyedül. Ő mindenkinek atyja akart lenni. „Úgy szerette Isten e világot, hogy az Ő egyszülött Fiát adta, hogy mindaz, aki őbenne hisz, el ne vesszen, hanem örök élete legyen. *Mert nem azért küldte Isten az ő Fiát e világra, hogy ítélje e világot, hanem hogy üdvözüljön e világ Ő általa."* (Ján. 3, 16—17.) Igy vált valósággá az, amiről még álmodni sem mertünk volna, hogy *„Isten fiainak neveztetünk és azok is vagyunk."* (I Ján. 3, 1.)

Isten kimondhatatlan jóságának a láttára önkénytelenül felvetődik bennünk a kérdés: Uram, mi az ember, hogy megemlékezel róla? Izaiás az isteni irgalom lánglelkű prófétája adja meg a választ: „Minden test olyan, mint a fű, és egész dicsősége olyan, mint a mező virága. Kiszárad a fű, lehull a virág, ha ráfú az Úr szele." (40, 6—7.) Ezzel szemben Isten minden tökéletesség teljes és átfogó birtokosa. (Actus purus.) Emberi szavakkal leírni képtelenség. Mondjunk akármilyen nagyot, szépet vagy tökéleteset, az mind csak halvány visszfénye lesz az ő nagyságának, szépségének, tökéletességének. Arcát halandó földi ember nem láthatja úgy, hogy életben maradjon, mert gyenge, nagyon is véges boldogsághoz szokott szíve nem bírná el azt a végtelen örömet, amelyet Isten színről-színre való látása jelentene. A természetes viszony tehát Isten és az ember között az lenne, ha mi mint szolgák félelemmel adóznánk a mindenség feltétlen Urának...

Isten azonban öröktől fogva elhatározta, hogy a szolgaság tökéletlen állapotából az istengyermekség fenséges magaslatára állít bennünket. „Eleve arra rendelt minket, hogy fiainak fogadtassunk Jézus Krisztus által s így teljesedjék akaratának jóságos szándéka és magasztaltassék kegyelmének dicsősége, amellyel minket szeretetébe fogadott Jézus Krisztus által. (Ef. 1, 5—6.)

Ez az istenfiúság messze fölülmúlja az embereknél is szokásos örökbefogadást. Az emberi örökbefogadás ugyanis feltételezi az örökbefogadó és az örökbefogadott természetének a hasonlóságát, vagyis az örökbefogadott az örökbefogadás által benső mivoltában semmit sem változik. Isten azonban a kegyelem által saját természetének tesz bennünket részesévé. *„Fölötte nagy és drágalátos ígéreteket ajándékozott nekünk, hogy ezek által részeseivé legyünk az isteni természetnek."* (II Pét. 1, 4.) Azt mondottam én, ti istenek vagytok és fiai a Fölségesnek mindnyájan. (Zsolt. 81, 6.) Csodálatos belső átalakulás avat bennünket Isten családjának tagjává. Ezt az igazságot vetíti elénk Szent János evangéliumának prológusában: *„Mindazoknak, akik befogadák őt, hatalmat adott, hogy Isten gyermekeivé legyenek,... kik nem a vérből, sem a test ösztönéből, sem nem a férfi indulatjából, hanem Istenből születtek."* Istenből való újjászületésünk tehát mintegy középhelyet foglal el a nemzés általi születés és a közönséges örökbefogadás között. De különbözik még a két örökbefogadás az örökség szempontjából is. A földi örökség, ha sok az örökös, teljesen szétforgácsolódik. Éppen ezért nagyon örül az az apa, akinek csak egy gyermeke van, mert azé lesz az egész örökség. A második isteni személy öröksége azonban nem lesz avval kisebb, ha azt többen birtokolják, hisz az ő öröksége maga az Isten. Ezt az örökséget osztja meg velünk a nélkül, hogy ezáltal ő valamit is veszítene. Isten lesz a mi nagy jutalmunk, ha életünk végéig hűséges gyermekei maradunk a mennyei Atyának. Örök szeretettel szeret bennünket az Isten és ezért egyszer véglegesen magához akar bennünket ölelni és akkor ő lesz minden a mindenben. Ut sit Deus omnia in omnibus.

Isten gyermekének a mennyei Atyához való viszonyát az egyszerűség és a feltétlen bizalom jellemzi.

Szent Ágoston szerint egyszerű az a lény, akinek nincs semmi elveszthetnivalója. (Civ. Dei. XI. 10, 1.) A szó szoros értelmében tehát csak egy egyszerű lény van: az Isten. Ő tökéletesen egyszerű, benne a résznek még a nyomát sem talál-

hatjuk meg. Ha igazán Isten fiai akarunk lenni, akkor ebben is, mint mindenben, az Istenhez, a mi örök példaképünkhöz kell igazodnunk. *„Legyetek tökéletesek, mint a ti mennyei Atyátok tökéletes."* (Mt. 5, 48.) Krisztus meg arra figyelmeztet bennünket, hogy legyünk olyanok, mint a gyermekek, mert különben nem megyünk be a mennyek országába. Legyen egyszerű a lelki életünk. Nem a részletek a fontosak, hanem a szeretet mindent átjáró, egységesítő volta. *„Adde caritatem prosunt omnia, de me caritatem nihil sunt cetera."* (Sz. Ágoston.) Csírájában itt van meg Isten gyermekeinek az a csodálatos hatalma, hogy még a követ is aranyá tudják változtani. Az egyenes, Isten szeretetéből fakadó szándék csodákat tud művelni. Ezzel mindenegyes cselekedetét Istenre mint örök és változatlan középpontra tudja irányítani, míg egyszer csak maga is bele nem hullik a mennyei Atyába, aki után e földi életben soha meg nem szűnő nyughatatlanságot érzett. Legyen egyszerű az imádságunk is, hisz maga Krisztus figyelmeztet bennünket, hogy ne legyünk bőbeszédűek, mint a pogányok, hanem így imádkozzunk: Mi Atyánk, ki vagy a mennyekben . . . Mert tudja a ti Atyátok, mire van szükségtek, mielőtt kérnétek őt. (Mt. 6, 8—9.) Gyönyörűen érzékelteti Isten fiainak az egyszerűségét Mécs László egyik költeménye:

Az egyre sűrűbb s átkosabb ködön
át . . . kristályosra egyszerűsödöm,
S ha olyan leszek, mint a kisdedek,
a mennyországba játszva bemegyek.

(Fehéren és kéken.)

Isten gyermekeinek másik fontos ismertetőjegye a mennyei Atyához való feltétlen bizalom. A mai ember teljesen megfeledkezik arról, hogy az Isten az ő gondviselő Atyja. Túlságosan magára hagyatkozik és nem bízza rá a gondját a mindenkiről gondoskodó Istenre. Pedig világosan beszél az Írás: *„Nálam nélkül semmit sem tehettek."* (Jn. 15, 5.) Nem sokat vagy keveset, hanem egyszerűen semmit. Áll ez a természetes és még inkább a természetfölötti életben. Ezért az Isten magára hagyja ezt a tékozló fiút, hadd lássa, hogy nála nélkül semmire sem megy. Mennyivel más Isten fiainak a viselkedése. Folyton fülükbe cseng Krisztus isteni figyelmeztetése: „Nézzétek az ég madarait, hogy nem vetnek, nem aratnak, sem csűrökbe nem gyűjtenek, és a ti mennyei Atyátok táplálja azokat. Nem értek-e ti többet azoknál? Ne aggódjatok tehát mondván: Mit eszünk vagy mit iszunk, vagy mivel ruházkodunk? Mert mindezt a pogányok keresik. Hisz tudja a ti Atyátok, hogy mindezekre szükségtek vagyon. (Mt. 6, 26—34.) *„Vesd az Úrra gondodat s ő majd gondoskodik rólad."* (Zsolt. 54, 23.) És bizalmukban sohasem csalódnak. Gondoljunk csak az isteni gondviselés csodálatos intézményeire. Hatalmas kórházakat, árvaházakat a járókelők és a jótevők napi adakozásából tartanak fenn. És mégis sokkal biztosabb a fennmaradásuk, mint az emberi erővel fenntartott intézményeké. Egészen bizonyos, hogy napjainkban sem lenne annyi nyomorúság, annyi küzdelem a mindennapi kenyérért, ha sorsunkat egészen a mennyei Atyára bíznánk: *„Tudja a ti Atyátok, hogy mindezekre szükségtek vagyon. Keressétek azért először az Isten országát és az ő igazságát, és ezek mind hozzáadatnak nektek.* (Mt. 6, 33.)

Isten gyermekeinek nemcsak a természetes, hanem a természetfölötti életben is így kell gondolkodniok. Sokszor látjuk azt, hogy gyengék vagyunk. Kísértések vihara tombol a lelkünkben és már-már úgy érezzük, hogy elveszünk. Ekkor is a mennyei Atyához kell folyamodnunk: *„Könyörülj rajtam, Istenem, könyörülj rajtam, mert beléd vetem bizodalmamat és szárnyad árnyékában húzom meg magamat, míg a veszedelem elvonul."* (Zsolt. 56, 2.) Alázatosan el kell ismernünk, hogy Isten nélkül semmire sem megyünk: *„Semmi volnék, Istenem, semmi volnék, ha te bennem nem volnál."* (Sz. Ágoston: Vall. I. c. 2.) Erre a mennyei Atya felém fordul, hogy megnyilvánuljon az erő az erőtlenségben, és így szól hozzánk: „Szemem ezentúl rajtatok lesz és fülem könyörgésteken. S mielőtt segítségül hívtok, azt fogom mondani: Ime itt vagyok." (Iz. 58, 9.)

Isten ennek a mai kornak is Atyja akar lenni. Ő az „örök Atya". (Iz. 9, 6.) Ha ennek a századnak a tékozló fiúja, aki annyira kiélte magát a bűnben és az élvezetekben, megtört szívvel visszatér az atyai házhoz, a mennyei Atya elfelejt minden multat és ráborul hazatérő gyermekére, akit oly sokáig várt, hogy szívére ölelhesse.

Búvárkodom a lelkemben

Irta: Melau Ferenc

Azt írják az ujságok, hogy Japánból új divat indult világgá és meghódítja az egész földkerekséget. Az előkelő japánoknak szép fürdőmedencéjük van. A lakomára meghívott vendégek fürdőruhát is viszenek magukkal és étkezés előtt megfürödnek. A házigazdák a vendégek mulattatására a kristálytiszta fürdővízbe gyöngykagylót dobnak és az emberek kedvenc társasjátéka, hogy a víz fenekére buknak és a kagylókat megkeresik. A látvány a nézőknek is roppant tetszik. Élvezik a víz alatt való keresgélést. De élvezik a keresők is, mert a drága gyöngykagylók a megtaláló búvárokat illetik.

Ez a szórakozás — ma már nemcsak a gazdagok mulatsága, hanem a középosztályúaké, sőt a szegény embereké is. A gyöngy, a természet remeke, csodája, kővé meredt könnye, évszázadokon keresz-

tül minden ember álma és vágya, megszűnt ritkaság lenni. A gyöngy leszállt trónusáról és népies lett. Ma már mindenkinek lehet igazgyöngye. Ezt írják az ujságok. S talán így is van valahol... messze... idegen országban. Nálunk nem!

És mégis, azt mondom én is: — Ma már mindenkinek lehet igazgyöngye. De nem a tengerek mélyén és óriás, vén hegyek rejtekén évszázadok, vagy évezredek óta kristályosodó gyöngyre és drágakőre gondolok, — hanem az emberi élet misztikus kagylójának, — a léleknek igazgyöngyére.

Isten teleszórta a világot örök értékekkel. Minden lélekbe jutott s hullott is belőle. Mert a kegyelem olyan mint a napsugár. Mindenhova eljut és mindent rügybe fakaszt, életnek indít. Vagy olyan, mint a tengerek és hegyek mélyén formálódó, színesedő, termelődő igazgyöngy. Megterem ott is, ahol a mi kis emberi értelmünk nem is gondolná. De munkába kerül a kitermelésük, felszínre hozataluk.

Mély tenger a lelkem, amelynek van síma, ezüst tükre; vannak félelmetes és romboló viharai; de vannak titkos, csendes zugai is. S ezekben az elzárt mélységekben kristályosodik ki a lélek igazgyöngye, — az örök Istenbe vetett hit, remény és szeretet színes kagylójában.

És ha a kegyelem ünneplő ruhájába öltözködöm és Krisztus lakomája előtt, amelyre minden ember — én is — hivatalos, a lélek fürdőmedencéjébe lépek — a lelkiismeret búvárruhájában leszállhatok lelkem tavának titkos mélységeibe, ahol a sok ázalag, polip és undok féreg között igazgyöngyöt lelek.

Mert ott a lélek mélyén csodafilm, egy élet pereg le előttem meghitten.

Sohasem láttam ezt annyira világosan, mint egy csendes, megszentelt délutánon, mikor régi kedves barátom, volt iskolatársam a kezemet szorongatta és kitárta előttem lelkének titkos, zárt ajtaját. Hosszú évek után végzett, boldogító szentgyónásban üdült fel a lelke s acélosodott meg akarata. Könnyezve zokogott fel aztán szívéből a vallomás. De ez a könny már az örömkönnyek viharos zápora volt, melyet aláfestett az igaz bánat csendes szemergélése.

Istenem, miért is van az, hogy a nagy lelki viharok, melyek a lélek áldott metamorfózisát hozzák, legtöbbször könnyek között jönnek!?

Talán azért, mert a nagy természet vihara is akkor áldásos és tisztító igazán, — ha még oly rohanó s eget-földet megrázó erejű is — ha utána megered az eső, a nagy természet könnye.

Talán azért kell a zokogás a lélek viharában, hogy a nehezen kibuggyanó könny legyen a kicsiny mag, amely köré kristályosodik a lélek igazgyöngye.

De hallgassuk a megkönnyebbült lélek vallomását és figyeljük a lélek gyöngytermelését: — egy különös mixtio vibrál bennem. Öröm és bánkódó szégyenkezés. Látom eddigi életem, amely olyan szürke volt és hiábavaló. Látom, hogy hosszú éveken át nem voltam részese az igazi életnek. És ilyenkor nyujtják ki felém kezüket a színes mult árnyai, hogy megérintsenek. Önkénytelenül azokra a napokra gondolok, mikor még nem uralkodtak a lelkemben a szenvedélyek, a bűnök kísértetei; amikor tiszta volt még a tó és tiszta az élet; amikor látni lehetett itt mindent, mint az üvegfalú házak zajtalan fínom életét, vagy mint a csörgő hegyi patak szűzi világának sejtelmes misztériumát. Visszaemlékezem a régi idők szépségére és békéjére... azután... a sötét napokra... évekre,... amelyektől nem tudtam szabadulni, ha az éj beköszöntött... És látom, hogy az élet derűje és aranyvalutája nem a könnyelmű életmód. Nem, mert az könnyen lebben, mint a szitakötő a kék vizek felett, ahol a hullámfodor ragyog, nádas zizeg és vizirózsa nyílik. De a felszín megbízhatatlan. Az igazi érték ott valahol a mélységekben dereng, mélyen az élet felszíne alatt s mint a Rajna kincse sugárzik...

S ekkor valami lázas izzást érzek törékenységemben. Lángoló akaraterőt, mely égő öröktűzként lobog fel eddig sokat csetlő-botló, mindíg gyenge énemben. S fényénél tisztábban látok. Eddig úgy éreztem, hogy része vagyok az imponáló szent egésznek: — az életnek. Most már tudom, hogy mindez csak illúzió. Idegen voltam egy idegen országban, ahol képzelt paradicsomban éltem. Látom magamat, mint egyik csavargóját a sok millió könnyelmű, léha léleknek, akik szétszóródnak a világon, mint elkényeztetett, elnevelt gyermekek és képtelenek arra, hogy alkalmazkodjanak ahhoz az élethez, melyre az Isten hívta őket. E helyett bűvölet szülte fantazmagóriáknak engedik át magukat, amely hiábavalóságok semmiesetre sem részei az igazi életnek. Látom magamat, mint egyik vándorát annak a sok millió szerencsétlennek, akik nem tudnak szembenézni az elvitathatatlan örök igazságokkal; — menekülnek a valóságtól és ugyanakkor még tapsot is akarnak kapni. Ha az igazságnak egy-egy gondolata átsuhant elmémen, az éppoly sugarakra bomlott, mint a prizmán áthatoló fény. Nem fogtam meg soha a tömör, tiszta tényt.

Énemnek ez a lelki szemeim előtt lepergő filmje undorral töltött el és ijedelemmel. Hogy beleremegtem, mikor elgondoltam: „és mit csinál a lélek, míg az ében-éjben ránéz a hullaarcú gond, — (s nem atyja — Isten) — ó mit csinál az izzadt ingecskében?" (Mécs.) És titkos erők csendes munkája indult meg lelkemben. Gyöngytermelés... igazgyöngy-érés... Lelkem kagylója új lakót kapott: — az alázatosság csillogó rózsaszikráját. És új melódia csendül a lelkemben. Alázatos és emberi ima: „Vedd vissza vésztelt szabadságomat, — s te gondolkozzál bennem, Istenem: — legyek szabályos, mint kristályaid, — alkossak, gyüjtsek, mint a méheid, — legyek szivárvány, melynek harmat-lelkén — a hit kristálylik, mint a jég a vízben, — s delejtűs fecske-szívvel Rád találjak!" (Mécs.)

Igen, Uram! Mily nevetségesen kicsiny minden, ami mögöttem van. A tülekedés, hajsza, vágyak és akaratos, nagy célok; hiú győzelmek és nagy zuhanások, az egész keserves, zagyva, tántorgó élet ott az elhagyott bálványok előtt. Ez a halk, fínom csendben érő és eddig nekem ismeretlen világ a valódi, a hihető. Lelkemben fájdalmasan hánykolódnak az

esztendők. Felvetődik minden szenvedés, öröm, küszködés, remény és olyat hallok, mintha roppant szénaboglyák vándorolnának a Tiszagát tetején. Igen, összekeveredve-kavarodva tisztul ki lelkemből minden zagyva bűn és meg nem szentelt fájdalom. Mert új munka ritmusa lüktet lelkemben, új vajúdás indul, — csodatermelés. Rózsaszikra kristályosodik bennem: — az öntudatos lelkiélet igazgyöngye, amit kitermel, felszínre hoz belőlem lelkem búvárja: — a mélyrenéző és mélyreszálló alázatos lelkiismeret.

S most ujjong a lelkem,... mert kincset találtam. Milliomos lettem — lélekben. S mint Assisi szent fia, dalos ajakkal járom a világot. Ő szeretettel szórta tele Umbria völgyeit és hegyeit, városait és minden falucskáját; ő virágot szedett a békés Arno partján és dalolni tanította a föld szegény fiát. Én új divatot teremtek, mely meghódítja a szíveket. Én gyöngyöt hintek az utam mentén, én gyöngyöt rejtek minden ember szívébe. Gyöngyöt, amit a lelkem termel ki Isten kegyelmének napsugaránál, a lelkiismeret meleg fészkében. Én ferences lélekkel, szent könnyelműséggel szívemet pengetve, mint zengő dalú hárfát dalolom bele a szegény, bús világba: „az én atyám az Isten. Szíve mellett — megbújok: benne zeng a Szerkezet, — a Nagymindenség — s szeráfok altatódalt énekelnek." (Mécs.)

Ez a lélek igazgyöngye: az Isten iránti alázatos és engedelmes szeretet.

A legdrágább gyöngy a világon egyszersmind a legnagyobb is. A tridacna gigas családjába tartozó egyik kagylóban találták. De nemcsak nagysága miatt értékes, hanem csodálatosan szép, hófehér színe és egységes, tompa fénye miatt is. A tenger mélyén termelődik. S ha merész búvárok nem szállnának alá értük sok fáradsággal és küzdelemmel, sötétben maradnának a tenger rejtekén. Most villanyfényben csillognak és gyönyörködtetnek.

Kagyló lett életünk, mely örök értéket hordoz. Csak búvárja, az egészséges lelkiismeret gyakran szálljon le lelkünk tengerének titkos, rejtett mélységeibe. Akkor megtalálja és felszínre hozza sok fáradsággal és nagy küzdelemmel a belé rejtett és kiszínesedett igazgyöngyöt, Krisztus földi mását: — az Istent kereső, neki érő, neki csillogó embert.

Figyelmeztető

Zsidó-e Krisztus?

Irta: Petruch Antal S. J.

Egy gyermek nagyon szerette az Úr Jézust, sokszor magához is fogadta az Oltáriszentségben. Egy idő óta azonban feltűnt szüleinek, hogy a fiú nem áldozik többé. Miért? — Az iskolában azt mondták neki, hogy Krisztus zsidó, aki megfertőzi az árjavérét.

Az utóbbi időben soknak hasonló lelki megrázkódtatásban volt része, mint ennek a gyermeknek, ha nem is olyan végzetesen. Ugyanis számos Krisztust szerető lélekben felvetődött a kérdés: „Hát valóban zsidó-e Krisztus?"

*

Zsidó-e Krisztus?

Ez a kérdés nem mai keletű. Olyan idős, mint az antiszemitizmus Krisztus óta.

Egyesek azonnal megvannak a feleletlel: „Igenis, Krisztus zsidó. És mint zsidó, nem lehet a világ Megváltója. S különösen a németeknek kell öt elvetniök. Ugyanis minden, ami zsidótól származik, csak rossz lehet s csak megronthat más fajt. És épp ezért a német, de minden más nép érdekében szakítani kell vele."

Akik így vélekednek, azok gyülölettel üldözik Krisztust. Csak egy példát.

Valaki külföldről írja: Egy túlzó fajvédő bevitte feleségét a kórház szülészeti osztályára. A falon feszületet pillantott meg. Dühösen ráförmedt az apácára, hogy távolítsák el onnan azt a „zsidó fiút". Mintha születendő gyermekét féltette volna tőle.

A kórház apácák tulajdona. Az ember pedig katolikus volt valamikor.

Megszületett a gyermek. Megüzenik atyjának. Amint belép a terembe, egészen kikel magából:

— Nem megmondtam már egyszer, hogy távolítsák el a teremből azt a „zsidó fiút"?

— Nyugodjék meg, uram, — szólt neki az orvos — a maga gyermeke nem látja meg soha ezt a "zsidó fiút", — mert világtalan . . .

Erre a helyszínen rogyott össze a szerencsétlen káromkodó . . .

*

Zsidó-e Krisztus?

Vannak olyanok is, kik ugyan nem sokat törődnek az Egyházzal s a kereszténységgel, vagy talán gyűlölik is, de azért Krisztust mégis csak szeretnék „megmenteni". Ők eszményi embert vagy helyesebben *az* eszményi embert látják benne. Ezeket nagyon megzavarja a „zsidó Krisztus", szörnyen kellemetlen nekik Krisztus „zsidó származása". Szorult helyzetükben meghamisítják ezért a történelmi Krisztust s iparkodnak maguknak „árja Krisztust" alkotni. S mitsem törődnek azzal, hogy ezt csak az újszövetségi Szentírás eltorzításával lehetséges.

Zsidó-e Krisztus?

Mi, hívők elé is dobban ez a kérdés.

Mi ellenkérdéssel nyúlunk a problémához: Vajjon mit kell érteni a „zsidó" kifejezésen?

Tudtunkkal hármat jelent: ***vallást, fajt*** és ***mentalitást.*** S ennek megfelelően ***a következő*** három kérdést kell tisztázni:

I. Zsidó vallású volt-e Krisztus?
II. Fajilag zsidó-e Krisztus?
III. Zsidó mentalitású volt-e Krisztus?

Vegyük sorra az egyes kérdéseket.

I. Zsidó vallású volt-e Krisztus?

Ha valaki igennel felelne erre a kérdésre, az tagadná Krisztus messiási voltát. Krisztus vallásával ugyanis kb. úgy vagyunk, mint a kaláccsal. Vajjon aranyos búza-e az ízletes kalács? — Nemde, nemcsak búza, hanem több annál. Meg aztán a búza sem a maga egészében, hanem korpamentesen kerül a kalácsba.

Krisztus vallása sem volt teljesen azonos a zsidó vallással, különben nem volna Messiás.

A zsidó vallásban két elemet kell megkülönböztetnünk: 1. a szorosan vett istenhitet, a kinyilatkoztatott igazságokat s az azoknak megfelelő életet; 2. a Messiás várását, a Messiásra való előkészületet.

Krisztus vallásában megvolt az első

elem, de tökéletesebb és gazdagabb formában, azonban *hiányzott belőle a Messiás várása,* a reá való előkészület, amint hazánk fővárosa sem esik bele a Budapestre vezető útba, mert ha beleesnék, akkor nem volna az út célpontja. Vagy amint a fiú, amikor hazaérkezik özvegy édesanyjához, nem meszeli ki és nem súrolja fel a lakást önmagának fogadására, hanem derék, jó édesanyja ezt már rég elvégezte, mihelyst hírét vette fia jövetelének. Éppígy Krisztus sem várakozhatott a Messiásra, nem készülhetett eljövetelére, fogadására. S ha mégis megtette volna, ezzel megtagadta volna messiási voltát.

Minthogy azonban a zsidó vallásban lényeges a Messiás várása, a reá való előkészület, azért *nem-mel kell válaszolnunk a kérdésre: vajjon zsidó vallású volt-e Krisztus?* Nem volt az!

II. Fajilag zsidó-e Krisztus?

Nem mult időben tesszük fel ezt a kérdést, mert Krisztus a jelenben is létező valóságos Isten-*ember.*

Az Isten emberré lett. Honnan vette testét, vérét? A Szentírás megmondja: szűztől született, Dávid király házából; ősei a zsidó nép színe-java.

Krisztus tehát zsidó vérből származik. S valóban saját népének tartotta a zsidókat. Megesett rajtuk a szíve és sírt vakságukon. Még a kereszten is imádkozott értük: „Atyám, bocsáss meg nekik!"

Ő test szerint tehát zsidó származású. Azonban az Istenembert nem sajátíthatja ki magának egy nép vagy faj. *Küldetése ugyanis minden népnek és fajnak, az egész emberiségnek szól.* Ezért küzdött Szent Pál akkora határozottsággal és eréllyel azon törekvés ellen, hogy Krisztust, az Istenembert és tanát egy nép sajátítsa ki magának.

És baj-e az, hogy Krisztus a zsidó vérből származik?

Manap is igen sokan gyalázatnak, sőt véteknek nézik a zsidó származást. Hát valóban az?

Nagyobb világosság kedvéért kérdezzük: Mi a mai antiszemitizmusnak igazi és legmélyebb oka? Vajjon a faj? — Nem! Legalább józan ember előtt nem lehet a faj, *hanem igenis a vele kapcsolatban mutatkozó mentalitás.* A zsidó vérből származók ellen általában azért irányul a mozgalom, hogy így biztosabban irtsák ki a nemzet életéből a zsidó mentalitást. Nem! A puszta származás ellen nem lehet senkinek sem kifogása!

Tény, hogy Krisztus test szerint zsidó származású, bár nem egészen, amint azonnal látni fogjuk. Azonban e tény nem ok, hogy követői meginogjanak iránta való hűségükben, ha nem volt meg benne az ú. n. zsidó mentalitás.

III. Zsidó mentalitású volt-e Krisztus?

Elválasztható-e a zsidó fajtól a zsidó mentalitás? Manap még hívő keresztények is tagadják ezt. Vajjon meggondolták-e ezek, hogy általánosításukkal Krisztust is megtagadják?

Ismerek egy szerencsétlen gimnazistát. Tanárai tisztelik és becsülik. Társai pedig szeretik kifogástalan viselkedéséért, előzékeny és kedves modoráért. Eddig katolikusnak ismerték. A fiú most ébredt rá, hogy áldatlan vegyesházasságból származik: anyja katolikus, apja azonban zsidó, aki az esküvő után hamarosan elhagyta feleségét. Ez a hír egészen letörte a diákot, aki már nem kisfiú. Igazgatója is megdöbbent: „Sohasem hittem volna — mondotta, — hogy ebben a fiúban egy csöpp zsidó vér folyik. Ime, itt a bizonyíték, hogy nem is annyira a vér, mint inkább a nevelés határoz."

Tehát határozott igennel kell felelnünk a kérdésre: vajjon elválasztható-e a zsidó fajtól a zsidó mentalitás?

A nevelés, illetve a nevelhetőség nagyban összefügg azokkal a testi-lelki hajlamokkal, amelyeket a szülők és ősök örökségként áthagyományoznak utódaikra.

Tudjuk, hogy Krisztus ebből a szempontból a legszerencsésebb. Nagyszülei: Joachim és Anna, szentek. Édesanyja az a Szeplőtelen Szűz, akihez soha a bűn árnyéka sem férközött s még az áteredő bűntől is mentes volt Ő a malaszttal teljes, aki kivívta Isten tetszését (Lk. 1, 30.), akiben tehát semmi sem volt a zsidó mentalitásból. Nemde, ilyen romlatlan, gaztól mentes talajból csak a legnemesebb, bűnös hajlamok nélküli sarj fakadhat. S annál is inkább, mert Krisztusnak nem volt földi értelemben vett atyja: ami a természet rendje szerint hiányzott, azt Isten mindenható teremtő erejével pótolta. Ezért mondhatnók, hogy *Isten* Krisztusnak bizonyos értelemben test szerinti atyja is. — S vajjon *ami közvetlenül kerül ki Isten kezéből, lehetne-e más, mint nemes és magasztos?*

És valóban a Szentírás föl is jegyezte Krisztusról, hogy „növekedett bölcseségben, korban és *kedvességben* Istennél és embereknél". (Lk. 2, 52.) *Benne nincs semmi a zsidó mentalitásból.* Halljuk pl. a hegyibeszédét: boldogok a lelki szegények, boldogok a szelídek, boldogok, akik sírnak, boldogok, akik éhezik és szomjúhozzák az igazságot, boldogok az irgalmasok, boldogok a tisztaszívűek, boldogok a békességesek, boldogok, akik üldözést szenvednek az igazságért. *Sőt egyenesen szembehelyezkedik a zsidó mentalitással:* „Mondom nektek, hogyha nem múlja felül a ti igazságtok az írástudókét és farizeusokét, nem mentek be a mennyek országába." (Mt. 5, 20.) Erre felsorolja a főbb vonásokat, melyekben különbözik a zsidó mentalitástól. Hogy csak egykettőt említsünk: „Hallottátok, — így szól — hogy mondatott: Szemet szemért és fogat fogért. Én pedig mondom nektek, ne álljatok ellen a gonosznak; hanem aki megüti jobb orcádat, fordítsd oda neki a másikat is: És annak, aki pörölni akar veled és köntösödet elvenni, engedd át a palástot is. És ha valaki téged kényszerít ezer lépésnyire, menj el vele kétszer annyira. Aki kér tőled, adj neki és attól, aki kölcsön akar venni tőled, el ne fordulj."

Sőt ez a szembeszállás a zsidó mentalitással, okozta Krisztus kataszrófáját: e miatt vették el a zsidók, e miatt szegezték keresztre.

Az Üdvözítő annyira nem volt zsidó mentalitású, hogy az „árja Krisztus" hitetlen megalkotói — tárgyi bizonyíték hiányában — ú. n. belső okokból következtetnek arra, hogy Krisztus nem lehetett zsidó származású. Mint mondják, egész lénye, jelleme, kedélyvilága és tanítása világos és nyilt ellentétben van a zsidó faj jellegzetes tulajdonságaival.

*

Zsidó-e Krisztus?

Már Simeon jövendölte meg róla amikor karjaiba vette mint kis gyermeket: „Ime, tétetett ez soknak romlására . . . és jelül, melynek ellene mondanak." (Lk. 2, 34.)

S valóban minden időben Krisztus a nagy botránykő. Így volt ez az ő életében; így tapasztalták ezt az apostolok; így volt ez a történelem folyamán mindvégig. Manap is Krisztus a nagy botránykő: megbotránkoznak benne, megrendülnek iránta való hűségében — származása miatt.

Valóban ő az a kő, melyet az építők: a haladás, a kultúra „építői" elvetnek. És mégis ő minden haladás, kultúra szegletfője. Mindaz, aki erre a kőre esik, összezúzódik; akire pedig ráesik, szétmorzsolja azt: aki összeütközik vele, aki megrendül hűségében származása vagy más ok miatt, elbukik és tönkre megy; a kultúra és haladás, mely nem rajta épül fel, összeomlik, mert kívüle „más név nem adatott az embereknek az ég alatt". (Ap. csel. 4, 11—12; Lk. 20, 18.)

Jézus, Mária . . .

Irta: Schnaltner Szigfrid O. S. B.

A két legszentebb név, amelyeket először tanulunk kiejteni s amelyeket utoljára rebegünk. Bölcső és koporsó közt: életnyitó és életzáró.

Az isteni Gondviselés tervében, melynek vezéreszméje az Ige megtestesülése, aki mi köztünk, de Máriában lakozott, már adva van a két legdrágább név. Jézus anyja, Mária; Isten szülője, Mária... címeken a Boldogságos a lehető legközelebb áll a magasságbeli Istenhez, közelebb minden teremtménynél égen-földön, e címen, hogy úgy mondjuk „atyafiságos" viszonyba lépett a teljes Szentháromsággal és lett az Atyának leánya, a Fiúnak anyja és a Szentlélek arája, egyetlen-páratlan értelemben. Az evangélium, ha csak egyet mondana Máriáról, hogy „tőle született Jézus, ki a Krisztus" s egyebet semmit, máris mindent fölösen megmondott volna. E pár szóval az evangélium mintegy fénykévébe foglal össze mindent, ami magasztosat és dicsőt ember elméje sejthet, ajka szólhat és angyal nyelve felőle mondhat. Mária annak anyja, akinek az élő Isten az atyja, ki ő szent felségének, menny és föld Teremtőjének öröktől fogva édes egy fia.

Azért mondják a szentatyák, hogy bármi magasztos fogalmunk legyen Jézusról és Máriáról, főként a kettőnek egymáshoz való szent kapcsolatáról, mindenkor csak gyarló árnyéka a valóságnak. Nem lehet soha elég sok a tisztelet, amely tőlünk irántuk kitelhet. Csak annyi tisztelettel és hódolattal tartozunk a Boldogságos Szűznek, amennyi őt mint Isten Anyját megilleti. Isten az, aki őt a méltóság és dicsőség e legmagasabb polcára felmagasztalta, tehát ő maga állapíthatta meg, meddig terjedhet Mária iránt a tiszteletünk.

A paradicsomi ígéret, amely csak első láncszeme volt a jövőben bekövetkező isteni ígéreteknek és intézkedéseknek: Máriáról szól, az Asszonyról, ki a kígyónak fejét összezúzza. Idők múltával az ószövetség messiási jövendölései és jelképei, melyek Jézusra vallanak és Rajta is teljesülnek — egyúttal hírt adnak Máriáról is.

Jézus, Mária...

Jézus szeplőtelen volt, természetes és magától értetődő; isteni mivolta és szent természete kívánta — Mária is szeplőtelen volt, létének legelső pillanatától kezdve, Őt nem szennyezhette be az ősszülők véréből fakadt test. Máriát egyedül mentette meg az Úr magának és a világnak. Mária a szőllőtő, amelyen Jézus emberi természetének szőllőfürtje fakadt; elképzelhetetlen, hogy bármi hiba vagy forradás lett volna a tőn.

Jézus, Mária...

Jézus egész élete Máriához fűződik, mint a gyermeké az anyjához. Kilenc hónapig hordozta szíve alatt, ő dajkálta, bölcsője felett Mária virrasztott, Mária nevelte, lehetetlen, hogy Jézus ne a leggyengédebb fiúi szeretet vonzalmával viszonozta volna ezt. Harminc évig egy födél alatt laknak, egy kenyéren élnek, egy családnak tagjai. Melegebb, bensőségesebb és egyben tisztább kapcsolatot mi emberek, itt a földön alig tudunk elképzelni.

Jézus, Mária...

Midőn Jézus fellép és megkezdi három évre tervezett nyilvános működését, igen elhihető, hogy Mária osztozik gondjában; a Szentírás szerint megtörtént eset, hogy Mária felkereste szent Fiát s épp tanítás közben jelentik, hogy itt van édesanyád és beszélni akar veled. Egyik legszebb jelenetnek tartom az oberammergaui passiójátékban, amikor Jézus szenvedése előestéjén búcsúzik Bethániában édesanyjától, Máriától. Szívettépő jelenet az ismételt felkiáltás: „Jesus, mein Sohn, Jesus, mein Sohn!" Állítom, hogy szem alig marad szárazon . . . S az együttérző és résztvevő és mindenben osztozni akaró anyai aggodalom kitartott a kínszenvedések idején a gyötrelmes nagypénteken, hogy együtt ujjongjon a sírrepesztő, diadalmas húsvéthajnalon.

Jézus, Mária...

Amint Jézus győzelmet arat a sír enyészetén és rothadásán, azonképen Máriát se érhette enyészet. Jézus a saját isteni erejéből támadt fel, Mária Jézus kegyelme révén kelt ki sírjából. Jézus felment a mennybe, Mária felvitetett testestül-lelkestül. Jézus él és uralkodik az Atya jobbján, Mária mindörökre az angyalok és minden szentek, az egész mennyország királynéja.

Jézus, Mária...

Ahol csak imádják valahol a földkerekségen Jézust, ugyanott Mária is kellő tiszteletben van, amely tisztelet az első helyet biztosítja neki Jézus után; nincs olyan szív, amely ne tisztelné Máriát, ha imádja igazán Jézusát; nincs olyan templom, Jézusnak igazi lakóháza, amelyben Máriának valami szentelt emléke ne volna. Ahol Jézus neve hangzik, együtt dícsértetik Mária. Mily gyönyörű: Jézus a legszentebb, a legszelídebb és legtürelmesebb férfiú — Mária, mivel a legalázatosabb, a legkegyesebb és legtisztább: áldott, örökre áldott az asszonyok között.

Jézus nevét hallva térdet, fejet hajtunk, Üdvözítőnknek, Urunknak és Királyunknak valljuk, hisz nincs szívvidító annyira, mint szent neved, Isten Fia. Mária nevét hallva, örömmel és vigassággal telik meg szívünk, Asszonyunknak, Anyánknak és Királynénknak valljuk. Áldjad lelkem Máriát, Jézusomnak szent Anyját!

Jézus, Mária...

Irodalom

Endrődy László S. J.: **Az Úr Jézus keresztútján.** Korda r. t. kiadása. Budapest, 1939. 74 lap. Ára —.40.

A keresztúti ájtatosságról a katolikus egyház akkor mondott ítéletet, amikor ezt az ájtatosságot búcsúkkal ellátta. A búcsúk irodalmának szakértői pedig azt mondják, hogy egyetlen ájtatosság sincs, melyet annyiszor és oly sok búcsúkkal ruházott volna fel az Anyaszentegyház, mint éppen a ***keresztútat.***

A nép szereti is ezt az ájtatosságot, ámde az intelligencia, főleg Magyarországon ritkábban gyakorolja. Egy jeles lelkipásztor azzal indokolta meg ezt az állapotot, hogy szerinte az imakönyvek közismert keresztúti ájtatosságai közül csak kevés felel meg az intelligens emberek igényeinek.

Ez a most megjelent keresztúti ájtatosság ilyen, az intelligens emberek számára megfelelő akar lenni. A könyv első részében a régebbi korok legnagyobb misztikusának: Boldog Suso Henriknek keresztútját modern átdolgozásban és fordításban adja. Érdekes meglátásai, emelkedett felfogásai megkapják a lelket. A második részben P. Endrődy László S. J. maga írt egy kitűnő keresztutat, melynek jellegzetes tulajdonsága, hogy az egyes stációi jeleneteket néhány mondattal élénken az ájtatoskodó szeme elé rögzíti. Utána pedig az elmélkedésekben és könyörgésekben nem sablonos, hanem lelket megfogó részleteket állít be.

A szép kiállítású könyvet nemcsak olvasóinknak ajánljuk, hanem ítéletünk szerint terjesztésre is érdemes.

P. Plus S. J.: **Isten bennünk.** Fordította: *Gállfy László S. J.* II. kiadás. Korda r. t. kiadása. Budapest, 1939. 152 lap. Ára P 2.80.

E munka a francia aszkétikus irodalom egyik leghíresebb és legnagyobb példányszámban közkézen forgó műve. Francia nyelven 92 kiadást ér el néhány év alatt. Magyarul 1932-ben került a könyvpiacra és kitűnőségét legjobban mutatja, hogy hamarosan elfogyott. Nemcsak tárgyilag helyes újabb kiadása, hanem a közönség is igényli.

Első részében természetfeletti kiváltságainkról szól. Ennek foglalata, hogy Istennel bensőséges viszonyban állunk. Isten nincs távol tőlünk, jelenlétében mozgunk, az Oltáriszentségben közöttünk van, de szívünkben is ott lakozik a kegyelem által. Ettől az Istennel egyesült állapottól a bün szakíthat el bennünket. Ennek a szakításnak lényegét és szomorú tényét rendkívül szívbemarkolóan és érdekesen festi. A következő részekben pedig magas nívón, érthetően és a gyakorlatba átvihető módon bemutatja, hogyan kell élnünk, hogy együtt éljünk a Szentháromsággal, mennyire és hogyan kell vigyáznunk, hogy ezt az Istennel egyesült életet megőrizzük. A könyv utolsó részében valóságos gyakorlati kis aszkétikát ad.

A könyvnek különös sajátsága: szárnyaló emelkedettsége, érdekes beállítása, fordulatos gondolatai és minden modern tulajdonsága mellett teljesen korrekt, egyházias szelleme.

Gállfy László S. J.: **Istenfiúi életünk.** Budapest, 1939. Szent István-Társulat kiadása. 558 lap. Ára P 4.80.

Egész újrendszerű és nem a tudományos élet követelményei számára íródott, hanem gyakorlati célú, kitünő aszkétika.

A kegyelmi életet élő ember Isten fia. Ennek a kegyelmi életnek megszületését, fejlődését és beteljesülését tárgyalja ez a mű, amely szempontokon át beosztja az aszkétika egész anyagát.

Feldolgozott anyaga teljes és igen nagy gonddal összeválogatott. Kerüli a tudományos vitákat, általában mindenütt pozitív módon ad elő. A tudományos aszkétikák megállapításait azonban felhasználja, világosan beállítja. Nem marad meg sehol az elméletnél, hanem mindenütt gyakorlati útmutatásokra törekszik.

Dr. Ziegler Adolf: **Az Eucharisztia az Egyház egységének a szentsége.** Szalézi Művek kiadása. Rákospalota, 1939. 182 lap. Ára P 1.40.

A szerző német tanár, aki rendkívül érdekesen, egészen új szempontból tárgyal az Oltáriszentségről.

Szemszöge a mai, világszerte mindinkább uralkodásra jutó felfogás, a kollektivizmus, amely ellentéte az individualizmusnak. Az individualizmus az embereket mint egyéneket és egyedeket nézi, külön-külön utakon járatja, a kollektivizmus pedig a több és sok emberből álló közösséget tekinti és az egyedeket csak a közösség részeinek, éspedig egybetartozó részeinek ítéli.

Az Oltáriszentség valóban Krisztus Egyházának egységesítő szentsége, amelyben a hívek együtt lesznek Krisztussal, Krisztusban egymással. Ezt a gondolatot végigvezeti a szerző az Oltáriszentség történetén, dogmatikáján keresztül. Igen tartalmas, alapos munka.

Trugly Józsefné: **Boldog Mazzarello Mária élete.** Szalézi Művek kiadása. Rákospalota, 1938. Ára P 1.—.

XI. Pius pápa betegségének komolyrafordulta előtt Mazzarello Mária boldoggáavatása volt az utolsó aktus, amelyet végzett. Néhány nap mulva bekövetkezett az első súlyos szívroham.

Az új Boldog Don Bosconak volt segítőtársa és a szaléziánusok női szerzetágának megalapítója. Egyszerű falusi leánynak született, iskolába sem járt és mégis a szellemi müveltség és a lelki nagyság tökéletességéig jutott el. Hamarosan Don Bosco lelki behatása alá került, aki nagyszerüen vezette belső életét és kitünő szervező és nevelő erőt talált benne. A rövid életrajz Mazzarello Mária fő adatait foglalja magában. Érdekes és szemléltető feldolgozásban.

Szeretettel kérjük Olvasóinkat, imádkozzanak és ajánljanak föl egy-egy szentáldozást

RÓNAY IRMA S. J. C.

lelkéért, aki 1939 február 11-én költözött az örökkévalóságba. E laphoz sok-sok kötelék fűzte. Megindítását ő szorgalmazta; minden számát szerető gonddal munkálta; még egy hó előtti összeállítását is halálos ágyáról irányította. Ritka tehetségét páratlan szerénységgel párosítva, háttérben szeretett maradni, pedig a munkában első volt közöttünk, a tervezgetésben kifogyhatatlan, a körültekintésben páratlan és az Isten szolgálatában megelőzhetetlen.

Legyen jutalma az Úr!

Kérjük kedves előfizetőinket, hogy az előfizetéseket megújítani és a hátralékos tartozást befizetni kegyeskedjenek!

A KIADÓHIVATAL.

ÚJRA KAPHATÓ:

II. kiadásban a franciák Prohászkájának, a leghíresebb modern misztikusnak: **P. Plus S. J.**-nek híres munkája:

ISTEN BENNÜNK

A könyv mentes a modern misztika termékei ellen felhozott hibáktól s tartalmazza azokat az előnyöket és kiváltságokat, melyek miatt eme irányt kedvelik. A magas életfelfogás mellett a józanság, emelkedettség, érdekesség és gyakorlatiasság kiváló előnye ennek a könyvnek.

Lelki olvasmányul kitűnő.

Ára kartonkötésben P **2·80,** kötve P **4·30**

A katolikus életstílus

nem más, mint a krisztusi vallásos élet gyakorlata. Ennek lelkét állította be az intelligens ember számára **P. Wimmer Anzelm O. S. M.,** a híres bécsi hitszónok

„Az élet teljessége"

című könyvében.

Intelligens publikum számára kitűnő előadási anyag és elsőrangú lelki olvasmány.

Ára kartonkötésben P **2·20,** kötve P **3·70**

LEVÉLPAPIR

Szép liturgikus rajzzal, 12 változatban:

fehér bankposta, vagy ízléses drapp papíron
10 darab borítékkal 80 fillér

egészen fínom csontpapíron
10 darab borítékkal 90 fillér

JÉZUS SZIVE pecséttel, fehér vaknyomással, piros-, kék-, zöld- és lilaszínű dombornyomással:

fehér bankposta papír 10 darab 70 fillér, 100 darab P 6.50
csontpapír 10 darab 80 fillér, 100 darab P 7.50

Irópapírok olcsó árban:

fogalmazó papír	100 ív P 1.30	irodapapír	100 ív P 1·80
miniszterpapír	100 „ „ 2.70	géppapír vékony	100 „ „ 1.30
fínom „	100 „ „ 3.60	géppapír közepes	100 „ „ 1.40

géppapír, vastagabb, érdes 100 ív P 1.80

P. CSÁVOSSY NYUGTÁJA

Mária Margit nővér boldoggáavatására befolyt adományokról:

100 P Janositz Pál, Törökbálint, N. N., R. — 50 P Gundel Károlyné, Budapest. — 49 P Makóiak. — 32.18 P Kordához befolyt. — 30 P N. N., Budapest. — 27 P Korda R. T. révén, Budapest. — 10 P Balzsay Cecília, Nagymágócs, özv. Égető Imréné, Mezőkovácsháza, Keczer Gézáné, Szeged, Lubik Jolán, Budapest, N. N., Szeged, dr. Zaharay József, Csorvás, Hobelné, Mezőhegyes, N. N., Kiskunfélegyháza, Szönyi László. — 5 P Isteni Megváltó Leányai, Vác, Gruber Károlyné, G. Zs., Szeged, Pusztay Józsefné, Gyula, Ballér Ferencné, Szőllősgyörök. — 4.50 P Fülöp Istvánné, Kiskunhalas. — 4 P Vuridsány Mihályné, Kalocsa. — 3.50 P Niedermann István, Budapest — 3 P Kovácsy Andorné, Budapest, Hatvany Imréné, Kiskunhalas, Szépműves Mária, Ajka. — 2.50 P Balázs Andrásné, Egyházashozár. — 2 P N. N., Szeged, Szathmáry János, Budapest. — 1.20 P Nagy Józsefné, Soltvadkert. — 1 P Gaál Ilona, Paks, Jakopovits Istvánné, Budapest, Kemenes László, Lenchés Endréné, Lovas Imréné, Vass Béla, Nyirbátor, Makai Mátyásné, Kiskunhalas, Tárnok Györgyné, Kiskunhalas, N. N., Szeged, N. N, Szeged, Kis L. György, Kapuvár, N. N., Budapest, N N., N. N., Bognár Pálné, Villány, Horváth Lászlóné, Villány, Medvei Emma, Budapest, Vajda Etelka, Szeged, Bata Péter Pálné, Szeged. — 10 P Vojnich Mária Aquina, Kalocsa, Kalocsai zárda internátus. — 48 P Kalocsai zárda gyüjtése.

Új magyar könyvek:

Endrődy László S. J.: **Az Úr Jézus keresztútján.** Két keresztutat tartalmaz, stációs képekkel. Az egyik Boldog Suso Henrik híres keresztútja, a másik a szerző által írt keresztúti elmélkedés. Ára **—.40 P.**

Müller Lajos S J.: **A jó Isten. II. kiadás.** Gyönyörű szép beállításban mutatja be Istent, mint irgalmas Atyát. Minden sora a gyermeki bizalmat ébreszti fel az olvasóban. Ára kartonkötésben **1 80 P,** kötve **3.10 P.**

Plus S J.—Gálffy S. J.: **Isten bennünk. II. kiadás.** Korunk legnagyobb misztikusa az Isten bennünk való jelenlétét fejtegeti könyvében, mindenki által megérthető módon e könyvében, melynek első kiadása pár hónap alatt elfogyott. Ára füzve **2.80 P,** kötve **4.30 P.**

Gálffy László S. J.: **Istenfiúi életünk.** Istenfiúi életünk eredete, fejlődése és beteljesülése. P. Gálffy S. J., az elismert író ebben a művében valóságos kincset adott a magyar katolicizmusnak. Ára **4.80 P.**

Szunyogh Xavér O. S. B.: **Zsolozsmáskönyv.** A római breviárium főbb ünnepeinek zsolozsmáját tartalmazza. Ára **6.20 P.**

Lombos Aladár: **Krisztus arái.** Száz női szentnek rövid életrajza. Ára **1.— P.**

Ernő Atya: **Liziői Szent Teréz önéletrajza.** Ára **1.50 P.**

Szőllősy M.: **Makrófilozófia.** Ára **2.— P.**

Gerely Jolán: **Mai lányok útja. Leánykönyv. II. kiadás.** Ára **3.50 P.**

Endrédy Zoltán: **Tüzek közé keverve.** Versek. Ára **2.— P.**

ÚJ NÉMET KÖNYVEK:

Josef Kreitmaier S. J.: **Peter Lippert S. J.** A híres német aszkétikus író élete és művei. **4.95 P** helyett **3.72 P.**

W. Stockums: **Priestertum und Aszese.** Aszkétikus gondolatok papok és teológusok számára. **7.92 P** helyett **5.95 P.**

Schryvers: **Botschaft Jesu an seine Priester.** **4.46 P** helyett **3.35 P.**

Wege und Ziele. Fiatal leányoknak útbaigazítások. **5.88 P** helyett **3.97 P.**

Schmiedt: **Organische Aszese.** **10.73 P** helyett **8.06 P.**

Hilker: **Mutter, geleite Dein Kind.** Elsőáldozók szüleinek elsőrangú előkészítő könyvecske. **1.65 P** helyett **1.24 P.**

Leo Rüger: **Lebendiges Christ sein im Werktag.** Modern stílusban írt aszkétikus beszédek. **10.73 P** helyett **8.06 P.**

Berghoff: **Blinkfeuer.** Útmutatás a vallás világába. Példatár. **5.61 P** helyett **4.22 P.**

Ferd. Kastner: **Unter dem Schutze Mariens.** **9.57 P** helyett **7.19 P.**

Brinktine: **Offenbarung und Kirche.** Alapvető teológiai olvasmányok. **3.96 P** helyett **2.98 P.**

Mayer: **Allgemeine Moral.** **4.05 P** helyett **3.72 P.**

Hillmann: **Christliche Lebensformung durch die Sakramente.** Böjti beszédek. **2.48 P** helyett **1.86 P.**

Winkel: **Fastenpredigten.** 4 sorozat böjti beszéd. **3.96 P** helyett **2.98 P.**

Keller: **Ecce homo.** Két sorozat böjti beszéd. **2.97 P** helyett **2.23 P.**

Ströbele: **Der Kampf gegen Christus.** Nagybőjti beszédek. **1.98 P** helyett **1 20 P.**

Lelkigyakorlatos könyvek:

Dr. Gálos László: **Isten magányában.** Háromnapos lelkigyakorlat világiak számára Szent Ignác módszere szerint. Ára **1.60 P.**

P. Csávossy Elemér S. J.: **Örök igazságok.** Teljesen kidolgozott lelkigyakorlatos elmélkedések. Az alapigazságokat tárgyalja. (Célunk, bün, pokol, halál, irgalmasság stb., stb.)

— **A nagy Király nyomdokain.** Lelkigyakorlatos elmélkedések az Úr Jézus életéről, szenvedéséig.

— **Kereszt és feltámadás.** Lelkigyakorlatos elmélkedések az Úr szenvedéséről, feltámadásáról stb. Ez a három kötet együtt adja Loyolai Szent Ignác nagy, 30 napos szentgyakorlatát, de mindegyik önállóan is teljes 8 napi lelkigyakorlatos anyagot nyujt.

Ára kötetenként amatőrkötésben **6.50 P,** kötve **8.50 P.**

Dr. Czapik Gyula: **Lelkigyakorlatok,** különös tekintettel a homiletikára. Szent Ignác szerint. Ára **3.— P.**

Gyermeklelkigyakorlatok. Példákkal ellátott kitünő anyag. Ára **4.— P.**

A szociális kérdés ma

az érdeklődés középpontjában áll. Azok a reformtörvények, főképen a földbirtokreform, amelyek az egész országot foglalkoztatják, részben a keresztény erkölcstan követelményei is. A kapitalizmusról, vagyonmegoszlásról határozott elveket állítottak fel a pápai enciklikák. Sajnos azonban, az Egyház és keresztény erkölcstan álláspontját kevesen ismerik. Ezekről a kérdésekről érdekes és világos beállítású szónoki formában tárgyal:

P. Csávossy Elemér S. J.:

Túlvilági valóságok és szociális problémák

címen.

E könyvet melegen ajánljuk a papságnak előadási anyagul és eligazítóul, az intelligens katolikus publikumnak pedig felvilágosítóul.

Ára kartonkötésben P **3·40,** kötve P **4·90**

SZOBROK

keményöntvényű terralithból egészen fínom művészi kivitelben:

JÉZUS SZENT SZIVE (két kezével Szívére mutat):

50 cm magas	P 12.80	85 cm magas	P 45.—
65 cm magas	P 22.50	100 cm magas	P 72.—
		125 cm magas	P 100.—

JÉZUS SZIVE (lenyujtott jobbkézzel):

45 cm magas	P 11.50	65 cm magas	P 24.—
		110 cm magas	P 90.—

Szent József-szobor, karján a kis Jézussal:

12 cm magas	P 1.80	42 cm magas	P 9.50
16 „ „	„ 3.—	50 „ „	„ 13.50
18 „ „	„ 3.60	65 „ „	„ 24.—
22 „ „	„ 4.20	85 „ „	„ 48.—
25 „ „	„ 5.30	90 „ „	„ 60.—
32 „ „	„ 6.—	100 „ „	„ 100.—

Nagybőjti elmélkedések:

Müller Lajos S. J.: **A kereszt iskolája.** A nagybőjt minden napjára megható, tanulságos, gyakorlati elmélkedések.

Ára kartonkötésben **P 2.80,** kötve **P 4.—.**

Grönings S. J.: **Jézus Krisztus szenvedésének története.** I. és II. kötet. A híres amerikai jezsuita 34 elmélkedése Krisztus kínszenvedéséről. Ára **P 2.80.**

A könyvek megrendelhetők a Korda könyvkereskedésében, Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 4. szám.

Nyomatott: Korda R. T. nyomdájában, Budapest, VIII., Csepreghy-utca 2. Igazgató: Dr. Czapik Gyula.

1939. április 1. V. évf. 8. szám.

pál györgy 34

Utunk

A lelkiélet havi folyóirata

A tartalomból:

Dr. Czapik Gyula: A mi pápánk. — Csávossy Elemér S. J.: Gloriari oportet . . . — Follath József: Krisztus győzelmének esélyei. — Schnattner Szigfrid O. S. B.: Alleluja! — P. Ugrin Sándor S. J.: Légy rajta . . . — Pintér József: Számadás lesz szavainkról. — Müller Lajos S. J.: A Szentek mint emberek. — Wimmer M. Anzelm O. S. M.: Árulók mindig akadnak . . . Dr. Petró József: Hivatás és kegyelem. — Rótt Antal S. J.: Két életszemlélet. — Petrucz Antal S. J.: Figyelmeztető. — Dr. Szivós Donát O. S. B.: Isten labdája vagyok. — Irodalom.

Korda R.-T. Kiadása Budapest.

„Utunk" aszkétikus folyóirat. Megjelenik a szünidő kivételével minden hó 1-én. — Felelős szerkesztő: dr. Czapik Gyula. — Kiadja: a Korda Rt. (Igazgató: dr. Czapik Gyula.) — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 4. szám. Csekkszám: 42,881. Telefon: 1—361—85. Fiókkiadóhivatal: Korda-fiók, Szeged, gróf Apponyi-utca 20. szám. — Csehszlovákiai főbizományos: Szent József könyvkereskedés, Pozsony. Előfizetése portóval 28 cseh korona. Romániai főbizományos: Magyar Lapok Kiadóhivatala Oradea. Str. Regele Carol II. No 5. Románia. Előfizetési ára 175 lei.

Előfizetési ára félévre 1 P 80 fill. — **Egyes szám ára 40 fill.**

Egy anglikán előkelőség hosszabb időt töltött a mult évben fővárosunkban. Minden iránt érdeklődött, a vallási állapotok iránt is. Feltűnt neki, hogy nagypénteken olyan sokan keresik fel az úgynevezett „Krisztus koporsóját". De az is feltűnt, hogy húsvétkor a feltámadt Krisztus szobra ott áll a főoltárok evangéliumi oldalán és nem veszi körül olyan nagy népsereg, mint a jelképes sírban nyugvó halott Krisztus ábrázolását. Elmondta ezt egy katolikus papnak is, aki a következő választ adta neki: „Ne csodálkozzék ezen, uram! Hogy különösnek tartja, annak oka, hogy nem ismeri a mi hitünk lelkületét. Mi elmegyünk a halott Krisztus ábrázolásához, mert azt csak a nagypénteki időre állítjuk szemünk elé. A feltámadt Krisztus szobrához már nem kell elmennünk, mert annak alakját magunkban hordjuk és lelkünkbe zárjuk. A halott Krisztus csak három napnak emléke, a feltámadt Krisztus ma is élő és bennünk is élő tény. A mi vallásunk nem a halott Krisztus hite, hanem a feltámadáson keresztül élőé."

A fővárosi pap helyesen fejezte ki a katolikus hit lelkületét. Ez a lélek mint egy szörnyű emlékre, egy történeti ténynek emlékére gondol arra a Krisztusra, aki három napig halva feküdt sírboltjában. Nem időzik azonban huzamosabban mellette, hanem azt a Krisztust állítja imádása és szeretete tárgyául, aki legyőzte a halált, újra életet öntött a kereszten elvérzett testébe és diadalmasan föltámadt, — mert Isten volt. A halott Krisztus csak megható emlékezésnek, szivet törő bánatnak lehet tárgya, de a feltámadt és élő Jézus az égbe készülő léleké.

Az Utunk *folyóirat mindenkor a teljes és katolikus krisztusi tant hirdeti, ismerteti. Odaállítja a szenvedő Krisztust, reá mutat, az érettünk utolsót dobbant Szivnek földi hajlékára, de mindezekfelett örömmel lobogtatja meg a feltámadt Krisztus zászlaját. „A golgotai halálról," mint a feltámadás útjáról és mint az élet megszerzésének előfeltételéről beszél. Szeretik is olvasói ezt a lapot. Soraiból még a bűnbánók számára is a megjavult és Jézus Szivére simult diadalmas életnek biztatásai szólnak. Olvasói majdnem kivétel nélkül apostolai is ennek a lapnak. Hála érette nekik! A lap pedig bizik bennük, hogy apostoli buzgóságuk nem fog lankadni, hanem a lap terjesztését, az előfizetőknek szerzését tovább folytatják.*

Leveleinken is hirdessük vallásos világnézetünket!

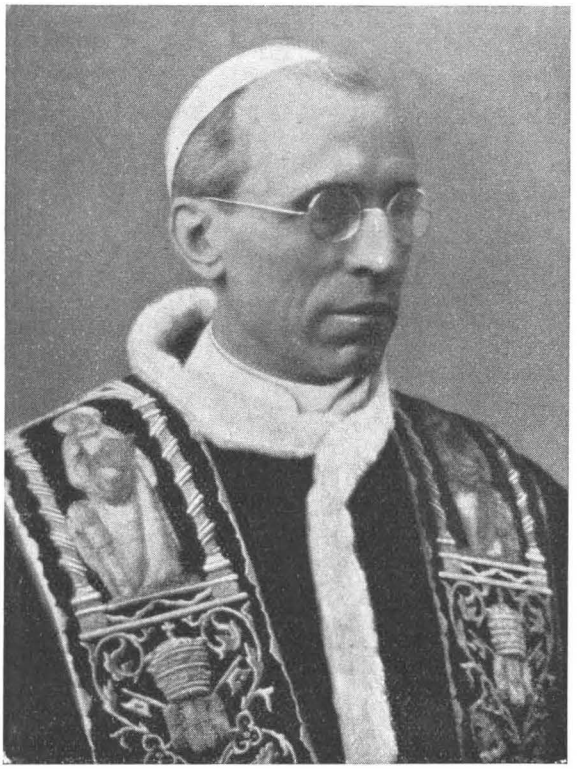
Ma már ritka ember az, aki teljesen síma levélpapíron ír. Száz és ezerféle víznyomásos, különböző szimbolumokkal és mit sem jelentő képekkel, emblémákkal díszített levélpapírokat használnak. Sok egyesületnek tagjai pedig az egyesület jelmondatát vagy jelképét nyomják rá a levélpapirosokra. Mi vallásos emberek vagyunk, levélpapírunkon is látszódjék ez meg.

A Korda művészi kivitelű és minden igényt kielégítő szolid, modern rajzú vallásos levélpapírokat hoz forgalomba.

12 változatban, fehér bankposta vagy ízléses drapp papíron 10 darab borítékkal 80 fillér
12 „ egészen finom csontpapíron 10 darab borítékkal 90 fillér

A mi pápánk

Irta: Dr. Czapik Gyula

A Vatikán világhírű mozaikgyárában már válogatják és csiszolgatják a színes zománcos kövecskéket. A Szent Pál-székesegyház kétszázhatvankettedik emblémája számára már tervezik az új pápa mozaikarcképét. Régi szokás szerint ugyanis nem akkor illesztik oda, mikor a pápa meghalt, hanem uralkodásának elején. Évszázadok óta mende-monda kíséri ezeket a híres, eddig 261 darabból álló pápa-képeket. Úgy mondják, hogy színárnyalatuk a szerint sötétül vagy világosodik, amint szerencsés vagy az Egyházra csapásokkal teli volt a pápának uralkodási ideje. Valószínűleg a fantáziának és a képzelődésnek van szerepe a pápa-képek ilyen meglátásában, de vannak, akik VI. Pius arcképét sötétebbnek látják a többinél, mintha szenvedéseinek köde elhomályosítaná az eredetileg derűs színekkel készült vonásokat. IX. Piuséról is azt mondják, hogy nem olyan világos, mint a többié. Csak a jövőt előrelátó mindenttudó Isten képes megmondani, hogy a képzeletnek lesz-e oka és alapja, hogy világosnak vagy sötétnek lássa majd XII. Pius most készülő mozaik-arcképét.

Az új pápa uralkodásának boldogsága vagy keresztútja az Isten titkai között van még.

*

Mi, magyar katolikusok és vallásos lelkek jól ismerjük XII. Pius pápának vonásait. Püspök korában más pápa is járt már közöttünk, — hiszen XI. Pius, mikor az Ambrosiana könyvtárosa volt, járt és misézett is Budapesten, a Szent István-bazilikában — de annyi ideig és úgy, hogy ezrek és százezrek megfigyelhették, egy pápa sem volt még XII. Piuson kívül Magyarország vendége.

Bennünk a világkongresszus napjaiban látott arcképe rajzolódott meg és mi e kép és akkori benyomásaink alapján gondolunk az új pápára. Előttünk áll magas, szikár alakja, arcáról az intelligencia, szeméből a lelkesedés tüze, hangjából a meggyőződés ereje sugárzott felénk, de főkép mint még most is élő valóságot látjuk azt az összeszedettséget, amelylyel az Oltáriszentséget hordozta Budapest útvonalain és kísérte a Duna hajóján. Máskor nyárfaegyenes alakja most meghajlott, tüzes szemét félig lecsukta, komoly vonásai pedig boldog áhítatra szellemültek. Mindenki átérezhette, hogy az órákig tartó funkción csak egyet látott, csak egyet gondolt, csak egyet szorított félve: az eucharisztikus Krisztust. A mélységes hit, a bensőséges imádat, a tüzes szeretet megtestesítője volt itt közöttünk.

Hallottunk páratlan diplomáciai képességéről, olvastunk mélységes és sokoldalú tudásáról, híreket hoztak életének keménységéről és akaratának szilárdságáról, fülünkkel győződtünk meg pünkösdi csodával határos nyelvtudásáról; de előttünk mint az áhítatkülsőben is megnyilatkozó hit, a Krisztus fölsége előtt megalázkodó erő, a szeretet tüzétől izzó lélek gyönyörű és felejthetetlen példaképe él.

A jövő eseményeit elképzelők írhatnak „politikus pápáról", mások a Malakiás-féle pápajövendölések alapján „angyali pásztort" várhatnak benne, mi az „eucharisztikus Krisztus hívő, alázatos imádóját is látjuk személyében.

XII. Pius a mi pápánk!

Gloriari oportet . . .

Irta: Csávossy Elemér S. J.

A nagyböjtöt a katolikus nép már régóta annak az időszaknak tekinti az egyházi évben, mely alatt különös módon Krisztus szenvedésével illik foglalkoznunk. A templomokban ez időszakban leginkább a Krisztus kínszenvedését siratő, a szenvedő Krisztussal együttérző, Krisztus szenvedésére való tekintettel, bünbánatot sugalmazó énekek hangzanak fel a hívek ajkáról: Keresztények sírjatok, A keresztfához megyek, Királyi zászló fönnlobog, A fényes Isten-arcot, Álla a keserves Anya. A szónokok különös szeretettel írják le ilyenkor szentbeszédeikben Krisztus szenvedéseit vagy az abból ránk háramló szeretet kötelességeit fejtik ki és támasztják alá a szenvedés történetéből vett motívumokkal, nem egy világhírű szónok szólott Krisztus hét szaváról a kereszten vagy a titkokról, melyeket a fájdalmas rózsafüzér vagy a keresztút tár elénk. Az elmélkedő könyvek is Krisztus szenvedésével foglalkoznak ebben az időszakban, ezt tűzik ki tárgyul mindennapi elmélkedéseink számára.

De a megemlékezés Krisztus szenvedéséről a nagyböjtben inkább csak a középkor óta vonult be a katolikus nép lelkébe, tudatába; maga a liturgia, mely szellemét az első keresztény századokból szívja, a nagyböjtöt inkább csak mint bűnbánati időt, mint az önfegyelmezés és a lelki harc idejét, a lelki tréning iskoláját és előkészületi időt a húsvéti ünnepre fogja fel. Ezt világosan mutatják a nagyböjti miseszövegek és a papi zsolozsma. Csak fekete vasárnaptól kezdve, akkor is csak részben foglalkozik az Egyház hivatalos liturgiájában a szenvedő Megváltóval. Voltakép csak a nagyhét, virágvasárnaptól kezdve igazán az az idő, melyet az Egyház éppen Krisztus kínszenvedése emlékének szentel, akkor azonban egész bensőséggel és a lélek mélyéig hatoló együttérzéssel és részvéttel teszi meg. A nagyheti szertartások mindíg a liturgia legszebb, legmeghatóbb részeihez tartoztak.

Mi azonban most nem annyira az Egyház liturgiáját, mint inkább a katolikus hívek felfogását akarjuk követni s Krisztus keresztjéről akarunk szólni. Nem olymódon, hogy egyszerüen a kínszenvedés titkait állítjuk lelkünk elé, hanem az egész katolikus világfelfogást, melyet a kereszt jelképez, vonultatjuk fel lelkünk előtt s ez voltaképen összeesik az Egyház előbb említett felfogásával, mely a nagyböjtben a lelki megtisztulás, a lelki harc, a húsvéti előkészület idejét látja.

Nagyhét keddjének és csütörtökének miséje e szavakkal kezdődik: *Nos autem gloriari oportet in cruce Domini nostri Jesu Christi, in quo est salus, vita et resurrectio nostra* — dicsekednünk kell az Úr Jézus Krisztus keresztjében, akiben van üdvösségünk, életünk és feltámadásunk. E szavak Szent Pál a Galatákhoz intézett levelének egyik részét idézik szabadon, ahol a népek apostola ezeket írja: „Tőlem azonban távol legyen másban dicsekedni, mint a mi Urunknak Jézus Krisztusnak keresztjében." (Gal. 6, 14.) Lássuk, mi mindent foglal magában ez a szó: dicsekednünk kell a mi Urunknak, Jézus Krisztusnak keresztjében — és milyen gyakorlati következményekkel jár ez a megismerés lelki életünkre, egész világfelfogásunkra nézve.

I. Két szó ragadja meg figyelmünket különösen: a *kereszt* és *hogy dicsekednünk kell* a keresztben. A keresztnek kell tehát dicsekedésünk tárgyának lennie, nem másnak; de viszont olyan legyen is felfogásunk, meglátásunk, értékelésünk, hogy a keresztben valóban dicsekedni is tudjunk. Lássuk tehát először, hogy mi is a kereszt, melyben dicsekednünk kell, azután pedig, hogy hogyan kell a keresztben dicsekednünk s hogy miért kell a keresztnek dicsekedésünk tárgyát képeznie.

1. *A kereszt, melyben dicsekednünk kell,* mindenekelőtt a keresztfa maga, melyen Krisztus szenvedett; a kereszt, melyet Nagy Konstantin anyja, Szent Ilona megtalált és felmagasztalt; az a drága ereklye, a kereszténységnek legdrágább ereklyéje, melynek egy-egy szilánkja minden oltárunknak drága kincse. De ezt a fából készült és Krisztus szent vérétől áztatott és megszentelt keresztet nem lehet elválasztani attól, amit jelent és jelképez: a megváltástól, Krisztus szenvedésétől, a megváltás által az egész világot átalakító új világfelfogástól, a lelki és külső győzelmektől, melyet ez a hódító új világfelfogás aratott századokon át, attól a világfelfogástól, melynek jeleként épp a kereszt ragyogott fel az égen Konstantin serege fölött s melynek jelét ugyanennek az első keresztény császárnak zászlai lobogtattak meg világszerte. Nem lehet elválasztani a keresztet a keresztény világfelfogás legkimagaslóbb csúcsától, a szenvedés szeretetétől, a szenvedő Krisztussal való hasonlóság vágyától, melynek kifejező szimboluma s érzékelhető megjelenítője Krisztusnak fából készült keresztje, a kereszt szent jelvénye.

2. Sokkal könnyebb és egyszerűbb kifejezni és kifejteni, hogy mi a kereszt, mint megmondani és megmagyarázni, hogy *miért és mikép kell dicsekedni a keresztben.* Vegyük azért előbb szemügyre azt, amit könnyebben meg tudunk érteni. A keresztben dicsekednünk kell, mert ez harci zászlónk, hitünk és világfelfogásunk szent jelvénye. Ahol egykor a pogány istenek templomai emelkedtek fel, ott most a szent kereszt jele magaslik ki áldóan az országok felett, a fejedelmek koronáit ékesíti, a zászlókon tündöklik, a hősök mellét díszíti, a templomok ormán felragyog. Amit a kereszténység csak nagyot és szépet alkotott a lelkek és nemzetek átalakításában, újjászületésében, erkölcsi s vallási téren, kultúrában, művészetben, irodalomban, a családban és társadalomban, mindennek jelképe a kereszt, melyben dicsekszünk. Valóban nincs okunk szégyenleni a keresztet. Mi a pogány bölcselők bölcsesége a kereszt tanítása, a kereszt balgasága mellett! Micsoda Aristoteles Aquinói Szent Tamás, Homeros Dante, Sophokles Calderon, Vergilius Torquato Tasso, Praxiteles és Phidias Michelangelo, a görög templomok a román és gótikus dómok, Diana efezusi szentélye Szent Péter bazilikája mellett, ha a művészi formán túl a lelki tartalmat is mérlegeljük. Mennyire felülmúlja a keresztény lelki kultúra a mai modern pogány kultúrát és civilizációt is! Mindezekért okunk van rá dicsekedni a mi Urunk Jézus Krisztus keresztjében, akiben van üdvösségünk, életünk és feltámadásunk, aki megváltott és megszabadított minket. Ezért ékesíti a kereszt jele nemcsak a keresztény harci csapatokat a törökök elleni küzdelemben, hanem a lelkek harci seregét is a küzdelemben sátán országa ellen.

De viszont épp itt rejlik a probléma sarkpontja: látjuk a kereszténység kulturális és erkölcsöt reformáló munkájának nagyvonalúságát, eredményét; ezzel ellentétben pedig a kereszt mint a lemondás, a világmegvetés tana áll előttünk, mely látszólag kultúraellenes, lebecsüli a pusztán emberi értékeket, még az erkölcs területén is nem annyira a pozitív, az erőteljes és erőt kisugárzó, az aktív, mint inkább a negatív, a gyengeségben, a kereszt balgaságában dicsekvő, a passzív erényeket emeli az erkölcsi tökéletesség piedesztáljára s főleg a szerzetesi életben ezeket állítja oda, mint a keresztény tökéletesség utolérhetetlen eszményképét. Ha a kereszténység a kultúrában nagy eredményeket mutat is fel, ez inkább eltérésnek látszik az igazi eszménytől, annak némi megtagadásaként tűnik fel, amint ezt pl. a renaissance művészete, vagy Richelieu, Mazarin, Fráter György államférfiúi sikerei mutatják.

Így vélekednek a kereszténység ellenségei, akik csak a földi élet értékeit becsülik és egy síroninneni világnézetet vallanak. De valamikép azok is felvetik ezt a problémát, akik a világ és az ember tökéletességét az erők és tehetségek, a természet harmónikus kiművelésében látják. Leginkább a szerzetesi élet ellen szól érvelésük, melyről azt mondják, hogy nem illeti meg elsőbbség a világban folytatott tökéletes és szent keresztény élet előtt, sőt formája talán elavult a mai korban, mely nem a világmegvetés, hanem a világhódítás jegyében áll. Legalább is nem lehet lényege a szerzeteséletnek a lemondás és világmegvetés, különben helytelenül dícsérnők a szerzetekben épp a kulturális téren elért nagyszerű teljesítményeket, melyek a világmegvetés tanával ellentétben állanak.

Szembe kell nézni ezekkel a felfogásokkal és érveikkel nemcsak apologétikus szempontból, hanem a lelki élet helyes megértése végett is, s hogy teljes meggyőződéssel és igazsággal mondhassuk: *Nos autem gloriari oportet in cruce Domini nostri Jesu Christi, in quo est salus, vita et resurrectio nostra* — dicsekednünk kell a mi Urunk Jézus Krisztus keresztjében, kiben van üdvösségünk, életünk és feltámadásunk.

II. Azok felfogására, akik a síroninneni, a katolikus hitből kivetkőzött, tisztán evilági világnézetet és életfelfogást vallják magukénak, nem térünk ki; mert mi a hit alapján állunk. Csak azok felfogásával foglalkozunk, akik a hit alapján állanak és a kereszt balgaságát és lemondását egy örömteljes, a természet javait és haladását, a világhódítást szem előtt tartó tökéletesedési eszménnyel nem tudják összhangba hozni. Az újabb aszkétikus irodalomban is majd az egyik, majd a másik felfogás szószólóira akadunk. Majd hangokat hallunk, melyek az emberi erők harmónikus kifejtését s az ezzel kapcsolatos világhódítást a keresztény kultúra fegyvereivel állítják oda mint elérendő tökéletességi eszményt és a kereszt, a lemondás tanát lefokozni iparkodnak; majd ezzel ellentétben megszólalnak olyanok, akik a világmegvetés elsőbbségét vitatják s csak megfelelő megszorítással hangoztatják az emberi erők, a természetes képességek kifejlesztését s főleg a szerzetesi élet kiválóságát a világi keresztény élet fölött, épp a megengedett világi javakról való lemondásban látják. A német aszkétikus irodalomnak egyes termékei már címükben is elárulják, hogy ez a probléma foglalkoztatja őket, mint pl. Rademacher fejtegetései: Vom heiligen Diesseitsmenschen, vagy Thalhammer műve: Jenseitige Menschen, Edelmenschentum und Gnade, vagy Rahner cikke: Die ignatianische Mystik der Weltfreudigkeit. Ha az Egyház története végigvonul lelkünk előtt, nem látjuk-e a középkor világmegvetését, mely a kolostorokat benépesítette, a remetéktől kezdve, Szent Benedeken és Bernáton át Assisi Szent Ferencig, ellentétben a renaissance felfogásával, mely keresztény öltözetében is az életörömöt, a világhódítást, a lelkek és tehetségek harmónikus kiművelését hirdeti egészen a modern korig? Nem látunk-e magukban a szerzetesrendeknek célkitűzéseiben is hasonló változásokat a következő lépcsőfokokon haladva: remeteség, kolostori szerzetesség, kolduló rendek, tanítás és tudományok ápolása, lélekmentés és lelki világhódítás, sőt kereskedelem is a lélek szolgálatában?

A látszólagosan ellentétes felfogásoknak kétségkívül megfontolandó érveiből a minden szempontnak eleget tévő helyes megoldást nem azáltal nyerjük, ha az érvekből folyó következtetéseket letompítjuk s így mintegy 50 %-os kompromisszumot kötünk, hanem ha mindkét felfogás érveit szélesebb, átfogóbb alapon állva szemléljük s egymással összhangba hozni iparkodunk.

1. A *világhódítás* és az ember természetes erőinek harmónikus kifejlesztése szóvivőinek első érve, hogy Isten a természetnek és a benne rejlő erőknek is Alkotója s azért ezeknek kifejlesztése, kiművelése, szolgálatba vétele, kiaknázása, szóval az egész kultúra területe szükségkép Isten akarata. Miért is teremtette volna különben Isten ezeket az erőket és javakat s miért is adott volna az embernek képességet, tehetséget, hogy azokat felismerje, szolgálatába ejtse, felhasználja, tökéletesítse. Hasonlóképp lehet szólni magában az emberben rejlő fizikai s szellemi erőkről is. Hozzájárul még Istennek pozitív parancsa, melyet a Genezisben olvasunk, mikor a teremtő Isten így szól az első emberpárhoz: „Szaporodjatok, sokasodjatok s töltsétek be a földet s hajtsátok uralmatok alá és uralkodjatok a tenger halain, az ég madarain s minden állaton, mely mozog a földön." (I Móz. 1, 28.) Az Istentől a természetbe fektetett erők és törekvések tehát megvalósulásra törekednek, de csak az ember által juthatnak megvalósulásra és érhetik el tökéletességüket. Tehát az ember tökéletessége is abban áll, hogy Isten gondolatait saját magában és a természetben felfedezze, megvalósítsa és tökéletességre juttassa. Hogyan lehet tehát a legjobb út a tökéletességre a világ megvetése? S nem ezt tűzi-e ki magának célul épp a szerzetesi intézmény? De valamikép a kereszténység általában ugyanezt teszi, mikor Krisztus keresztjében dicsekszik, mely a világmegvetés örök jelképe.

Ennek az érvnek erejét alátámasztja még, mondják, az a körülmény, hogy az emberi képességek elcsökevényesednek, elcsenevészesednek, ha azokat nem működtetjük; a képességek visszafojtása nem lehet tehát az emberi tökéletesség Istentől akart eszménye. Sőt a kegyelem maga is feltételezi a természetet; minél tökéletesebb tehát a természet, annál alkalmasabb talajt, substratum-ot nyujt a kegyelem, a természetfölötti élet számára. Csak az egészséges, harmónikusan kiművelt természet lehet alapja a kegyelmi életnek. A szerzetek is kultúrteljesítményekkel védik a világ előtt létjogosultságukat, ezekre mutatnak rá, ami következetlenség és bizonyos farizeizmus volna, ha nem ebben, hanem inkább a világmegvetésben volna lényeges fölényük és kiválóságuk.

Igaz, hogy a bűn megrontotta a természetet, mondják továbbá; de viszont a bűn nem rontotta le a helyes, Isten kezéből jövő természetet s annak viszonyát a kegyelmi élethez. Isten terve tehát, melyet a természetbe fektetett erők és törekvések által kifejezésre juttat, nem változott meg a bűn és az azt követő megváltás által. Krisztus keresztje s az általa nyert kegyelem nem rontják le, nem semmisítik meg a természet rendjét. Nem mellőzése, hanem egyesítése a természet és kegyelem rendjének: ez a tökéletességi eszmény az ember számára. S ezt az érvelést XI. Pius pápának egy szavával is alátámasztják, melyet a keresztény nevelésről szóló körlevelében mond: „Az

igazi keresztény ember távol áll attól, hogy az evilági élet javaiért küzdő tevékenységről lemondjon, vagy hogy saját természetes képességeit visszafojtsa. Ellenkezőleg, amikor a természetfölötti élettel rendezett egységbe fűzi, fejleszti és tökéletesíti azokat, s ezzel magát a földi életet is megnemesíti és nemcsak a szellemi és múlhatatlan, hanem a földi és anyagi világnak is nagyobb értékeket szolgáltat."

2. Viszont ezekkel az érvekkel szemben a másik felfogás, főleg tekintettel a szerzetesi életre, melyet az Egyház mindíg mint a tökéletes élet példáját állította oda a hívek elé, azt hangoztatja, hogy a szerzetesi élet *világmegvetés* nélkül lehetetlen, sőt az evangéliumi tanácsok által, melyek épp a külső javakról, a családról s az önrendelkezésről való lemondásban állanak, a lemondás és világmegvetés a szerzetesi életnek, tehát a tökéletes keresztény életnek is legbensőbb mivoltához, lényegéhez tartozik. A szerzetes nemcsak a gonosz világról, hanem a világról általában lemond. Isten szolgálata képezi közvetlen és egyedüli célját, s azért oly javakról is lemond, melyek megszerzését Isten ugyan megengedi, sőt általánosságban akarja is, de nem mindenkire nézve teszi kötelezővé. A szerzetes útja nem a teremtményeken át, hanem azok mellett elhaladva egyenesen vezet Istenhez.

Mindezt alátámasztja, hogy a természetfölötti kegyelmi élet s annak javai mellett a természet élete s annak javai eltörpülnek és teljesen másodrendűekké lesznek. Azért mondja oly markáns határozottsággal Szent Pál: „Ami nyereségem volt, azt veszteségnek ítéltem Krisztusért. Sőt mindent veszteségnek tartok Jézus Krisztusnak, az én Uramnak mindent fölülmúló ismerete miatt, akiért minden kárvallást elszenvedtem és mindent szemétnek tekintek, csakhogy Krisztus legyen a nyereségem." (Fil. 3, 7—8.) A földi élet s annak javai mulandók, tehát nem érdemelnek túl nagy figyelmet, sőt az áteredő bűn következtében csábító hatalommá, Szent Ignác szerint bilincsekké, csapdákká, csalétekké lesznek; tehát csak áldozat, lemondás, önmegtagadás által érhető el az életszentség, és a természet némi megrövidülése nélkül a lelki tökéletesség nem valósulhat meg. Hozzájárul még a Krisztus keresztjében való részvétel szent kötelessége, mely még jobban rányomja a lemondás bélyegét a keresztény ember életére.

III. Ezek az érvek valóban ellentétes valóságokat látszanak bizonyítani, s mindegyik látszólag az igazság erejével lép fel. De a *megoldás* még sem lehetetlen, éspedig az érvek bizonyító erejének letörése és következetlen megalkuvások kétes kiegyenlítődése nélkül is. A megoldás menete a következő.

1. Mindenekelőtt az a tökéletességi eszmény, mely az ember összes tehetségeinek harmónikus kiépítését és a természet összes erőinek kiaknázását, szolgálatba ejtését állítja oda lelkünk elé követésre, *sohasem valósítható meg az egyén által, hanem csak az egész emberiség által.* Oly sokféle az emberi természet képessége és tehetsége, hogy azokat arányosan kimüvelni egy embernek sem áll hatalmában. Igy tehát csakis az erkölcsi, a lelki képességek és tehetségek kimüveléséről lehet szó minden embernél. Ez maga már a természetes tehetségek és képességek bizonyos, olykor nagy áldozatát jelenti, lemondással jár. Megengedhető azonban, hogy a lehetőség keretei közt azon legyünk, hogy Isten akarata szerint minden tehetségünket harmónikusan kiképezzük.

Amikor Isten az erőket a természetbe fektette s az embernek meghagyta, hogy a látható világot magának alávesse, ez a parancs nem egyaránt szólt mindenegyes embernek. Ezt a parancsot szintén csak az emberiségnek összessége képes egészében teljesíteni. Azért méltán vannak olyanok, akik elsősorban a lelki, a közvetlenül Istenbe kapcsolódó tehetségek és képességek kimüvelésére szánják magukat, s ezek az emberi természet magasabbrendű képességeit s erőit fejtik ki, magasabb törekvések képviselői, mint azok, akik csak a pusztán természeti erőket aknázzák ki s valósítják meg azokban Isten gondolatát. Ez a lelki térre való koncentrálódás nem helytelen lekicsinylése a földi értékeknek, hanem bölcs munkafelosztás és munkamegválasztás. Ezzel a koncentrálódással ismét szükségkép áldozat van összekötve, s így a bűntől és Krisztus keresztjétől eltekintve is megvan az áldozatnak a maga jelentősége még a pusztán természetes rendben is. Még a természet rendjében is végelemzésben mindennek Istenre mint végcélra kell irányulnia, s azért a dolgok, melyek egyenesen hozzá vezetnek, előbbrevalók a természeti erők kiaknázásánál és a pusztán földi javak megszerzésénél vagy csak evilági kultúrértékek előteremtésénél. Ez még a természet rendjében is lemondást és áldozatot kíván, bár a természet erőinek okos és az erkölcsi világba harmónikusan beleilleszthető felhasználása és a kultúrjavak előteremtése magában véve teljesen megfelel a tökéletességi eszménynek és nem is áll ellentétben a tisztán erkölcsi értékekkel s azokkal a törekvésekkel, melyek az embert közvetlenül Istenhez kapcsolják.

2. Megfontolandó továbbá, hogy épp az *áldozat által szabadul fel* az emberben olykor lelkének, természetének legnemesebb része, amint azt a pusztán természetes rendben is látjuk, amikor valaki életét áldozza fel hazájáért. Ezt az embert tartjuk igazán hősnek és nem azt, aki otthon harmónikusan kimüveli tehetségeit, akár a legnemesebb szándékkal is. Az alsóbbrendűnek feláldozása a magasabbrendű érdekében, még tisztán természetes nézőszögből tekintve is nagyobb érték, mint a képességek összhangzatos kifejlesztése. Annál inkább érvényesül ez akkor, amikor a kegyelmi élet magasabb értékeiért feláldozzuk a tisztán természetes javakat, melyek minket valamikép azok tökéletes elérésében akadályoznak vagy meggátolnak. Ebben rejlik a szerzetesi élet tökéletességének titka is. A vagyonról, családról, önrendelkezésről való lemondás nem önmagáért, hanem magasabb érdekekért és nagyobb értékekért történik. De tévedés volna azt hinni, hogy a szerzetesi élet eszménye minden emberi jó és érték megvetésével jár. A pénz, a házasság és az önrendelkezés javaitól való elszakadás nem jelenti, hogy minden egyéb természetes jótól is el kell szakadni annak, aki Istennek tökéletesen akar szolgálni. Hiszen, hogy csak egyet említsünk, a tudás maga is a lelki életnek és az apostoli működésnek egyik fő fegyvere. A fundamentum tantum-quantumja az, ami itt a helyes rendet és mértéket megszabja.

Épp egyesek teljes lemondása a természet bizonyos javairól, amint azt a szerzetesi élet magával hozza, azt eredményezi, hogy mások, akik azt a teljes lemondást nem gyakorolják, annál rendezettebben és erkölcsileg jobban törekedjenek a természetes javak megszerzésére — menten minden igazságtalanságtól és helytelen önzéstől, amire a tündöklő példát épp azokban látják, akik ezekről a javakról teljesen lemondtak. Sőt maguk a szerzetesek is, akik saját maguk számára egyénileg lemondtak a földi javak élvezetéről, az emberiség számára olykor a kultúrjavak legbőségesebben folyó forrását nyitják meg; mert épp Istent kereső lemondásuk helyes irányba tereli és lélekkel tölti meg a földi javak értékesítését célzó kultúrtörekvésüket. Ebből magyarázható a nagy rendek kultúrsikere a századokon át, mely Európát civilizálta, földmüvelésre tanította a barbárokat, megőrizte az ókor irodalmi kincseit: egyetemeket és dómokat épített, számtalan tudóst, költőt és művészt adott a világnak.

Már ez is feljogosít minket, hogy a cikkünk elején

idézett szentpáli mondást itt újból és már nagyobb meggyőződéssel és öntudattal ismételjük: *Dicsekednünk kell a mi Urunk Jézus Krisztus keresztjében.* Mert habár, mint láttuk, már a természet rendjében is az igazi emberi tökéletesség áldozat, lemondás nélkül nem lehetséges, sőt az áldozat sokszor a legnemesebb és legmagasabbrendű lelki erőket váltja ki és hozza működésbe az emberben, mégis leginkább valósul ez meg a természetfölötti, a kegyelmi rendben, melyet a bűnbeesés után csak Krisztus keresztje állított vissza Isten gondviselő akarata szerint. Ez a tény kettős követelménnyel lép fel az emberrel szemben: a bűn miatt Krisztussal együtt engesztelnünk kell és a szenvedő Istenember eszményéhez hasonlókká kell lennünk. Mind a két követelmény áldozatot kíván. Az engesztelés áldozatát maga a természetes ész is követeli, a hit fényében pedig ez a kötelesség még ragyogóbb megvilágításban áll előttünk. Tévednénk azonban, ha az engesztelés kötelességét úgy értelmeznők, hogy az a teljes lemondást jelenti minden természetes kultúrértékről. Van az engesztelő áldozat mellett a tettnek engesztelése is, mely épp abban áll, hogy a természet javaival úgy éljünk, hogy ezáltal a velük való visszaélést jóvátegyük. Nemcsak az engesztel, aki a mértéktelenség bűnéért bőjtöt vállal, hanem az is, aki hálaadással veszi magához a mindennapi kenyerét.

A szenvedő Krisztussal való hasonlóság pedig egészen különös eszményi magasságba emeli az áldozatot, melyet amúgy is meg kell hoznunk; sőt már nem az áldozat etikai értékelése vezérli a Krisztus szeretetétől teli lelket, amikor áldozatot hoz, hanem a szeretet ösztönzi őt egészen a hősiességig fokozódó áldozatos lelkületre. De ebben is Szent Ignác szerint a mérték mindig az Isten nagyobb dicsősége, amint azt az alázatosság harmadik fokánál ki is emeli; s azért a leghősiesebb áldozatos lelkület sem áll ellentétben az igazi kultúra haladásával, mert mindarról, ami egyenesen Istenhez vezet és az ő dicsőségét előmozdítja, az embernek a bűnbeesés után sem kell lemondania. De tagadhatatlan, hogy sok másodrendű értéknek, mely nem tisztán és egyenesen szolgálja Isten dicsőségét, áldozatul kell esnie az ember legnemesebb, legmagasabb törekvésének, a Krisztushoz való hasonulás szent vágyának. Ezért áll a szerzetesi eszmény is a keresztény életszentségre vezető úton első helyen. S ezért hangoztathatjuk most már az igazság teljes meggyőződésével újból: *Dicsekednünk kell a mi Urunk Jézus Krisztus keresztjében, akiben van üdvösségünk, életünk és feltámadásunk, aki által megmenekültünk és szabadokká lettünk.*

Krisztus győzelmének esélyei

Irta: Folláth József

Ragyogó elmék és melegszívű hittudósok immár évszázadok óta mérik és elemzik a történelmi grandiozitás mérlegén a húsvét tényleges értelmét és jelentését. Színpompás gondolatsorokban mutatnak rá arra, hogy Krisztus húsvéti diadala — a történelmi ténylegesség csodálatosságán túl — az ő végső győzelmének is prelúdiuma.

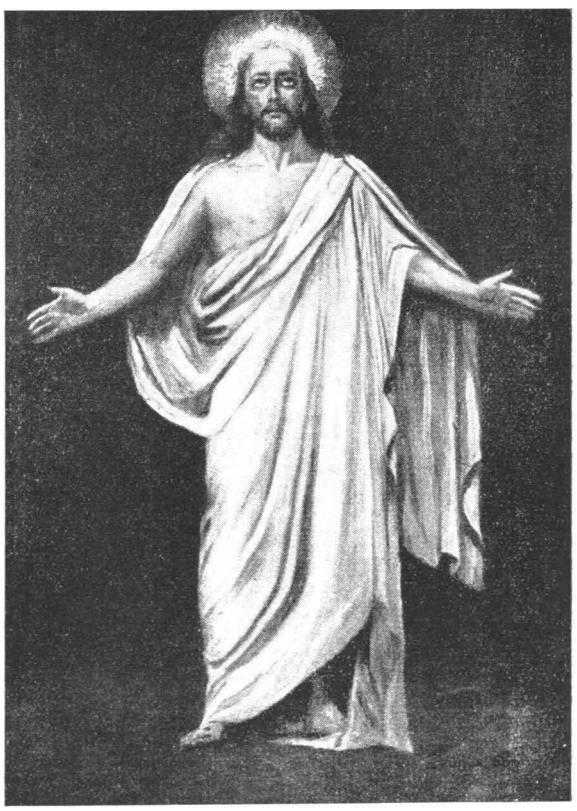
És jól van ez így! Hála mindazoknak, akik ilyen gondolatsorok által is izzítják a hithűséget Krisztus iránt.

Nem is a megfogyatkozott hűség, nem az emmausi tanítványok riadt elkedvetlenedése, hanem inkább az önvizsgáló-önkritika szükségessége késztet arra, hogy a húsvéti ünnepkör éltető és lelkesítő hangulatában felvessük ezt a problematikus kérdést: Mi az oka annak, hogy bár közel 2000 éve hirdetjük Krisztust és a krisztusi elveket, elveiben mégis krisztustalan és Krisztus-hitében mégis elvtelen ez a világ? Hol vannak hát Krisztus végső győzelmének jelei, vagy látszanak-e annak legalább már kontúrjai?

Talán sokak előtt riasztóan súlyos ez a kérdés, vagy legalább is túlságosan kemény beszédnek tűnik fenti megfogalmazása.

De nem tudhatjuk, hogy az isteni Szív meleg érzelem-áramán nem villan-e át éppen ilyen értelemben — bizonyos fokú elégedetlenség „övéi"-vel szemben?!

Nos és ha ez így van és Krisztus valóban

„Én vagyok az Út, Igazság és az Élet"

„neheztel" reánk ezért: mivel menthetjük magunkat?

Talán azzal, hogy az elváltozott életkörülmények (technikai fejlettség) elbizakodottá és a súlyos gazdasági helyzet fásulttá tették az emberiséget Krisztussal szemben.

De hát mentség ez?

A technikai fejlettség nem az ember legistenibb képességeinek: az alkotni tudásnak ragyogó eredménye-e? Elszakíthatja-e hát éppen ez a sajátos tulajdonság az emberiséget a legfőbb Alkotótól?

A súlyos gazdasági helyzet pedig nem az evangélium szociális igazságtartalmának gyakorlati megvalósítatlanságából ered-e?

— Nem! — ezzel nem menthetjük magunkat. De mással sem!

Mert minden mentegetődzés csak ellenünk szól.

Miért? Hiszen egyháziak és világiak százai hirdetik ezeket az igazságokat?!

Nos, talán éppen itt a hiba! Hirdetjük a krisztusi elveket, hirdetjük az evangélium szociális igazságtartalmát, — de csak hirdetjük! Magunkra azonban már nemigen vonatkoztatjuk.

Ez az oka annak, hogy a századok folyamán talán még soha nem volt annyira fájdalmasan valószerű Szent Bernát megállapítása: „Canales multos hodie habemus in Ecclesia, conchas vero perpaucas." Manapság az Egyházban sok a csatorna, de kevés a vízmedence! Meg akarjuk termékenyíteni és újjá akarjuk éleszteni a társadalmat a krisztusi igazságok életüdítő erejével, — amint a csatorna is megtermékenyít és újjáéleszt vizével, melyet közvetít — de mi magunk nem újulunk meg!

Ez az oka annak, hogy vallásosságunk manapság bizonyos százalékban külsőségeken rengő és szócirádákban csengő tragikomikum csupán. Mert az már egyenesen tragikus, hogy a krisztusi életelvekkel hogy komédiázunk! Csodálkozhatunk-e akkor, ha ezek az elvek rohamosan veszítik hitelüket a világ szemében!?

Csak ennek a tragikumnak komoly tudatában érthetjük meg azt, hogy azok a nemzetek, melyek elvetik a krisztusi életelveket és azokat a faj és vér mítoszával helyettesítik be — érvényesülnek, míg azok a nemzetek, melyek a keresztényi életelvekkel bibelődnek, nehezen tudnak zöldágra vergődni.

Mert „az emberek nem betűt és elméletet, hanem embert akarnak látni, hitből élő embert" — írja már Prohászka Ottokár is.

Ezért több, hatásosabb és kegyelemdúsabb annak az apostolnak — legyen az egyházi vagy világi apostol — az a halk és néma gesztusa, mellyel önmagára mutat és önmagán mutatja be az isteni életet.

Ennek az igazságkomplexumnak fényözönében azután majd meg tudjuk érteni, miben rejlett az arsi plébános lelkipásztori művészete s mi teszi Szent Istvánt és Szent Imrét minden magyar századok „reprezentatív man"-évé, mi tesz minden szentet szentté és ideállá. Egyedül a bensejükből kiverődő és az alakjukról sugárzó isteni élet. Mindezek komolyba vették a krisztusi elveket s önmagukon mutatták be az isteni életet.

Nem győzöm remegő csodálattal kísérni azt a tényt, — mely fenségével porbasujt, de egyúttal emel és lelkesít — hogy napjainkban is mennyire vonz és mennyire hat az isteni élet!

Lakásomnak ablaka arra a kis kertre nyílik, ahol a megboldogult Bogner Margit érdi vizitációs nővérnek sírja fekszik. Nappal és éjjel van ennek a sírnak látogatója: egyszerű emberek, édesanyák és édesapák, elegáns luxusautókon érkező hölgyek és férfiak, az éj leple alatt lopódzó modern Nikodémusok járnak ide.

Zarándokjárásukban van a kegyeleten túl bizonyos mérvű iránykeresés; szinte lázas izgalommal érdeklődnek Bogner Margit életének legapróbb részlete után. Minden kérdés mélyén észrevehetően ott remeg a nagy kíváncsiság: hogyan lehet napjainkban isteni életet élni? Megvalósítható-e az „ízig" modern, de „vérig" krisztusi életstílus?

De éppen ebből az iránykeresésből és éppen e kérdésekből hárul egy nagy kötelezettség mindazokra, akik a krisztusi élettel eljegyezték magukat, akár szentségi jegy által, akár a világi apostolság által, mint az A. C. harcos katonái: bemutatni ezt az életet önmagukon!

Ez a bemutatás képezheti egyedül az átmenetet a húsvéti diadal prelúdiumából azokra a mélységesen dallamtelt futamokra, melyek Krisztus győzelmének hozsannáját zengik! E győzelmi zene hangszere az emberszív! Emberszívekből kell kicsendülni e győzelmi ének minden akkordjának, szívekből, melyek a krisztusi elvek fényözönében tündökölnek, ezekkel világítanak és melegítenek!

Világítanak az iránykeresőknek!

Félre hát a kétségekkel és kérdésekkel: Miért krisztustalan a világ?

Kokinkína püspöke mondotta: „Tíz imádkozó karmelita nagyobb segítségemre van, mint húsz prédikáló misszionárius!"

Ma ezt a mélységesen igaz tételt így kell megfogalmaznunk: adjatok tíz „ízig" modern, de „vérig" krisztusi életet élő embert az Egyháznak és azután ne féltsétek a kereszténységet!

E tizek életének hatása ugyanis rövid időn belül akkora lesz, hogy Krisztus szívén a megelégedettség öröme villan át és saját életünkön és társadalmunkon fogjuk megtapasztalni a krisztusi szavak örök igazát: „Én vagyok az út, igazság és az élet!" Mert ha az általa megjelölt úton járunk, akkor uralkodik közöttünk az igazság, — ez pedig az élet teljessége és Krisztus legigazabb győzelme!

Alleluja!

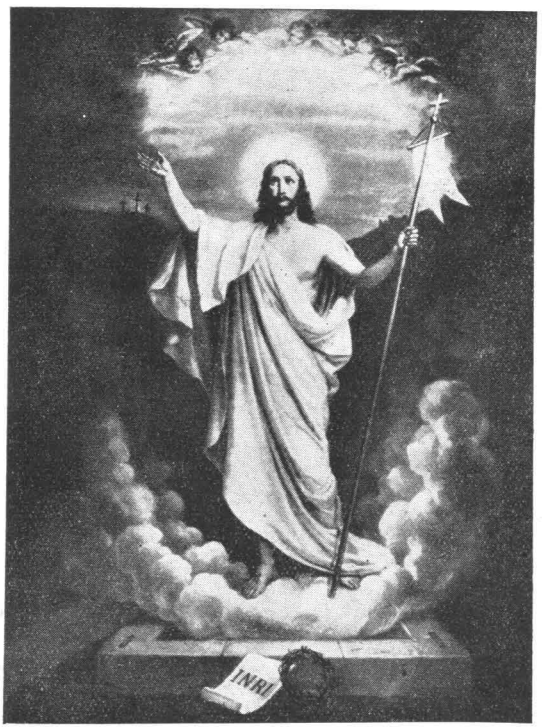
Irta: Schnattner Szigfrid O. S. B.

Két napon át a legfölségesebb és legmegrázóbb gondolatnak zengenek harangjaink.

Életünk Napja, a Názáreti mint feltámadott, diadalmas hős kilépett sírjából, hirdetvén azt, hogy e naptól kezdve minden gondolat húsvéti, ha a föltámadás felé tör. Mintha a kora áprilisi kék ég ragyogó mennyezete alatt millió templom tornyából millió piros emberszívek harangjai hirdetik a nagy igazságot, a minden igazság igazolását és próbakövét: a feltámadást. Feltámadt Krisztus e napon, Alleluja, — Hála legyen az Istennek! És az aranymonstranciában körülhordozott, diadalmasan feltámadott ötsebű Krisztus városok utcáin, falvak terein hirdeti az új és szebb életet, az igazságnak, a szeretetnek, a hitnek és az Életnek diadalát, a feltámadás többé nem titkolható, el nem zárható, le nem födhető, sírrepesztő hatalmát.

*

Harangok zúgásából, emberi ajkak énekéből és körmenet áhítatából gyermekhitünk sok emléke, üde élettavaszunk ártatlan igézete szól hozzánk, az a lélekbemarkoló erő tart hatalmában bennünket, amely még Faust kezéből is kiüti az öngyilkosság küszöbén a méregpoharat. Pedig Faust csak a húsvét, az igazi krisztusi húsvétnak csak a hangulatát érzi, csak a régi, elfeledetten alvó emlékek felébredése szól hozzája, a feltámadás húsvéti hite hiányzik lelkéből. És még így is több számára, mint a hangulat lágy emléke, több mint elmult szépség visszajáró élménye. Valami, ami az életbe visszahív, életet elviselni erőt adó képesség, melyből életet alakító energia árad. Erről a valamiről Faust nem beszél, Goethe sem beszél, nem, mert a húsvéti hangok allelujás éneke úgyis mindennél hangosabban és érthetőbben beszél, ez a v a l a m i már több mint élmény, emlék, érzés, hangulat, ez már t é n y és élő valóság. Ez pedig nem más, mint a mi Urunk Jézus Krisztus dicsőséges feltámadása, amely ténynek és élő valóságnak mérhetetlenül fontos következményeiből és kihatásaiból mind a mai napig, akár nem sejtve, öntudatlanul is táplálkozunk. Ez nem líra, nem mítosz, nem ájtatos és kenetes legenda, hanem a legnagyobb t é n y n e k, az egyedül fontos, magában döntő, végzetesen fontos nagy ténynek: a megváltásnak diadalmas, eget nyitó, földet mentő, poklot záró ünnepe. Ez a tény arra a mélységes, kétséget kizáró hitre támaszkodik, mellyel hiszek Péternek, aki alig néhány héttel a nagy esemény után bátran hirdeti, hogy „akit megöltek,

Feltámadott, Alleluja!

keresztre feszítettek, azt az Isten feltámasztotta harmadnapra és nyilvánvalóvá tette... az Istentől kiválasztott tanúk előtt, mi előttünk, akik ettünk és ittunk vele, miután feltámadt halottaiból".

Az első húsvétvasárnap reggelének nagyszerű eseményét nem lehet ledisputálni, kilopni a világtörténelemből, nem lehetett kicsempészni Spanyolország levegőjéből és nem sikerült Oroszország lelkéből. Az egy év előtti, legszigorúbb cenzúrán keresztülment szovjet jelentések is arról számolnak be, hogy a húsvéti ünnepek ideje alatt a roskadásig megtelt ájtatos hívővel, Krisztust kereső lélekkel az a néhány templom, amelyet még nem röpítettek levegőbe, nem alakítottak át múzeummá és nem szentségtelenítettek kaszárnyává. A hatalmas erőszak ellenére is, mely a roppant cári birodalomban a szakadár Isten-fogalom helyébe az istentelenséget illesztette, húsvét ünnepén, túl szakadárságon, túl istentelenségen és cseka őrületen keresztül megérzi az igazi feltámadásnak, a valódi húsvétnak nagy tényét és tiszta katolikus valóságát.

A húsvéti allelujás, örömzónás fényözönben úgy érezzük és hisszük, hogy az orosz, spanyol és a többi szenvedésre kijelölt nemzedék csak kopogtat, ténfereg és bolyong a Krisztus felé vivő emmauszi úton. A történelemkönyvek lapjai tele vannak ezekkel a kanyargó, vargabetűs útjelzésekkel, amelyeken járva keressük az írások értelmét, az élet magyarázatát, kételyeink megoldását, a keserű poharak okát és

szükségességét s a tragédiánk az, hogy nem vesszük észre az álruhába öltözöttet, mert szemeink fogva vannak és egy húsvétvasárnap reggelén rádöbbenünk arra, hogy „nemde lángolt a szívünk?"

*

Azt meg Szent Páltól tudjuk, hogy ha Krisztus nem támadt volna fel, akkor hiábavaló a mi prédikálásunk, tanításunk, hiábavaló a mi hitünk. A jelenkor egyre megismétlődő húsvétjának örömteli, ujjongó és örvendetes allelujáját az támasztja alá, amit nem a meghalt, hanem a feltámadt Mester mondott: Békesség nektek! Ne féljetek! Én vagyok! Akiknek bűneiket megbocsátjátok, megbocsáttatnak... Nem hiábavaló a ti reményetek, nem alaptalan a hitetek, mert nyilvánvaló a nagy t é n y és eleven bizonyság: a ti húsvéti örömötök. A húsvéti gyónásokban a sokezer bocsánatosztó apostol is ezt a boldog húsvéti üzenetet továbbította mindenkihez, aki jóakaratú, Istent kereső lélekkel lépett az emmauszi útra.

A kétezer éves kereszténységnek éppúgy, mint az U t u n k olvasóinak ez az ősi és változatlanul örök húsvéti hite s ez a feltámadást harsonázó apostoloknak boldogító, allelujás öröme.

Vere surrexit Dominus!

Valóban feltámadt a mi üdvözítő örömünk, Urunk és Jézusunk, Istenünk és mindenünk! Alleluja!

Légy rajta . . .

Irta: P. Ugrin Sándor S. J.

Légy rajta, hogy teljesitsd a szolgálatot... (Kol. 4, 17.)

„Férfiúi erő és állhatatosság mindent legyőzhet." — Helyesen írja ezt gróf Széchenyi István. Azonban honnan ismerjük meg?

Szent Bellarmin Róbert e sorokat írja egyik művében: „Fordíts időt a szentek életének figyelmes, buzgó olvasására! A szentek élete világos megmagyarázása mindkét szövetség isteni törvényeinek. Ha valaki látni akarja, mit és hogyan kell tenni, olvassa a szentek életét, mivel bennük a Szentlélek parancsait és tanításait tette válva találja."

Bátorság nélkül hivatásunknak még csak felét se tölthetjük be. Ebben nincs kétség.

Viszont mint *Palau* mondja: „Ha bátor harcosnak mutatod magad, győztes vagy akkor is, ha nem látszol győzni."

Nem arra van szükségem, — szól hozzánk isteni Királyunk — hogy legyőzd ellenségeimet, hanem hogy megtégy minden tőled telhetőt.

Tehát bátorság kell! Nézzünk egy szentet, pl. Berchmans Szent Jánost, miként erősíti bátorságát a mindennapi elmélkedés ihletett perceiben? A szentignáci elmélkedés valóságos remeke ez: értelem és akarat dolgozik, hogy Isten jósága, jutalmul, magához emelje imádkozó gyermeke nemes szívét.

„Az apostolok álltak Krisztussal." Ez a talaj, melyből a bátorságról szóló elmélkedés kinő.

Mi a bátorság természete? Ráfelel a Szent: „Meg nem rettenni, hanem rendületlenül állni. Állni a harcot, bármily ellenség törjön reánk, bármily akadály gördüljön hivatásunk útjába. Ha jogos, igazságos, szent törekvésünk, az akadályok lebírására keményen és komolyan vállalkozzunk."

Mi a bátorság gyakorlata? Tenni és eltürni a bátorságot igénylő dolgokat. Ellenállni a világnak, a sátánnak, a testnek. Következetesen. Állandóan. Nem engedni, hogy a bátortalanságra hangoló gondolatok elhatalmasodjanak, megrettentsenek. Pl. „Hogyan bírod te ezt vagy azt kiállni, megtenni?..."

A bátorság inditóoka. Isten mindenható és én a jó Isten napszámosa vagyok. Jézus Krisztussal együtt élek. Társa vagyok. Szent Szíve szövetségese.

Ismerjük a történelemből, hogy már a rómaiak így vélekedtek: Fortia agere Romanum est! (Rómaihoz illő a kemény, nagy tettek végrehajtása.)

A kereszténynek pedig azt kell vallania: Mala pati et bona agere christianum est! (A rosszat hősiesen elszenvedni és a jót cselekedni, igazi keresztény dolog.)

Ami lehetetlen, meg kell próbálni. Ami lehetetlennek látszik, meg kell tenni — ezt mondja Szent Ignác, Jézustársasága megalapítója.

Példa a bátorságra Aranyszájú Szent János, aki a császári udvar minden ármánykodása ellenére is hű marad Istenéhez, katolikus szent hitéhez. Emberi félelem, császárnő ígérete vagy kegyvesztése nem hat reá. Az igazságért kész számüzetésbe menni. Ő valóban a bátorság vértanúja.

Másik példa P. Pro jézustársasági atya, aki korunk egyházüldözésének viharában az önfeláldozó apostoli élet mintaképe volt. Minél jobban dühöngött körülötte Mexikóban az egyházüldözés, öbenne annál szebben ragyogott fel az apostoli bátorság. Küzdött bátran, rendületlenül, míg csak Krisztus Király jutalmul ki nem tüntette a vértanúság koronájával és pálmájával.

Ima a bátorságért.

Végezetül véssem elmémbe, szívembe Üdvözítőm szavát: „Hogy fog engem megismerni és dícsérni a világ, ha félénkségeddel a győzelmet a gonosznak engeded át?"

Gondoljak a jelenre, a jövőre. És cselekedjek!

Számadás lesz szavainkról

Irta: Pintér József

Az Isten kezéből kikerült emberen a magasabbrendűség levakarhatatlan témjele: a beszéd. Ez a csodálatos ajándék, amely minden más teremtménytől megkülönbözteti őt.

A beszéd az észnek elválaszthatatlan társa. A halhatatlan lélekneк megnyilatkozása. A társadalmi élet alapzata.

Óriási hatalom. Dönt élet, halál s vagyon fölött. Itélkezik becsületről, sorsról, mindennapi kenyérről. Tud vérforraló lenni. A meggyőződés tüzétől átfűtve milliókat fanatizál és ekkor történelmet csinál.

Lehet a beszéd remeklő művészet is. Mikor szivárványosan ragyog és gyujtogatja tüzijátékos szépségeit. Néha muzsikál. Néha úgy nyílik, mint a virág. Varázslója az érzelmek szavakra váltásának.

Sokszor pedig szamaritánus tett a beszéd. Ilyenkor az ember a lelkét osztja szét az ajkain át. Szavaival bársonyosan simogatja meg a gyötrött szívükkel, ezer gonddal és fojtogató kétségbeeséssel bukdácsoló testvéreket. Az irgalmasság nemesveretű hangja mindig embert ment.

De sokszor aztán átok a beszéd. Az emberben lapuló gonoszságok kifejezője. Alantas szenvedélyek, önző szándékok és rontó tervek miatt életek és értékek semmisülnek meg a gonosz beszéd örvényeiben. Kalandor néptribúnok, terrorista demagógok szájából felelőtlenül ejtett szavak nyomán minő véres szerencsétlenségek viharzanak!

*

Húsvét ünnepének délutánján fáradtan bandukolt hazafelé az emmauszi országúton Jézusnak két tanítványa. Ők a nagypénteki eseményeket látták, de a feltámadásról csak hallottak és így ezt — nem hitték. Szivükben mint alvadt vér sötétedett a reménytelenség, melyről útközben egymással beszélgettek. Ekkor csatlakozott hozzájuk az Úr Jézus, aki csodálatos módon elrejtette előttük igazi alakját. S mint aki semmiről sem tud, szeretettel ezt kérdezte tőlük: „Micsoda beszédek azok, melyeket egymással folytattok?" (Lk. 24, 17.)

De ne mondjuk el most végig a történetet, hogy Jézus miként csepegtette bele szomorúságukba a reménység balzsamát s támolygó lelkük alá hogyan tette mankónak az ő magyarázó szavait. Hanem inkább gondoljunk arra, hogy ez az Úr Jézus láthatatlanul mi mellénk is útitársul szegődik az élet országútján s hallgatja beszédeinket. A ritkán épületes, de sokszor gonosz beszédeinket. Képzeljük el, mi lenne, ha ilyenkor váratlanul megmutatná magát előttünk isteni felségében, reánk nézne szemeinek villámló sugarával s tőlünk nem a szíves érdeklődés lágyságával, hanem a megbotránkozó számonkérés rettentő hangsúlyával kérdezné: Micsoda beszédek ezek, melyeket egymással folytattok?

Okot bőségesen szolgáltatunk rá, hogy ezt kérdezze. Mert négyszemközt, társaságban és a nyilvánosságban keveset gondolunk arra a jótanácsra, hogy: „Őrizd meg nyelvedet a gonosztól" (Zsolt. 33, 14.) és „szavaidnak is készíts mérleget, és szádnak megfelelő zabolát" (Jéz. Sir. fia 28, 29.) Öntik az emberek a beszédet meggondolatlanul és megölik vele a maguk és mások lelkét.

Hallottunk már sátáni megszállottságban mondott beszédekről. Mikor ezekben sokan az Istenre vetik magukat, hátat fordítanak az Egyháznak s bontogatják az evangéliumi erkölcs bástyafalait. Istenkáromlások egetverő dühében lecsapnak az ártatlan és tanulatlan emberek lelkére, hogy azokat is megfertőzzék a hithagyás ragályával. Életnézetté teszik az ateizmust. A vér és faj mítoszából bálványt faragnak. Viccelődnek csodákon. Csúfot űznek dogmákból. Földalatti vagy nyilvános uszítással kirobbantják a tömegek rosszindulatát. Árad utánuk a pogány szellem hírverése s a világnak nyakába szakad a lelki rothadás zuhataga.

Ugyancsak hiányzik sokszor a „megfelelő zabola" azokból a lejtőre tévedt társalgásokból is, melyeket az emberek egymás szórakoztatására használnak. Szellemességet szívesen hallgatunk. De milyen célt szolgál az a beszéd, amely átlépi a jóízlés sorompóit s amelyből szemünk közé csak a trágárságok szennyvize fröccsen. A sikamlós beszédekkel bemocskolt zsúrok és fehér-asztalnál való poharazások csak azt bizonyítják, hogy az összejötteknek nincs tartalmasabb és erőteljesebb mondanivalójuk. Nincs bíráló érzékük s nem vesznek tudomást a katolikus közerkölcs szabályairól.

Egy vagyonos előkelőség leánya pazar teadélutánt rendezett. Az összegyűlt fiatal hölgyek és urak pompásan érezték magukat, mert teljesen szabadjára engedhették egyébként sem túlságosan finom nyelvüket. Egyszerre csak ijedten megszólalt a házikisasszony:

— Kedveseim, most valamivel finomabb tónust kérek, mert jön a cseléd!

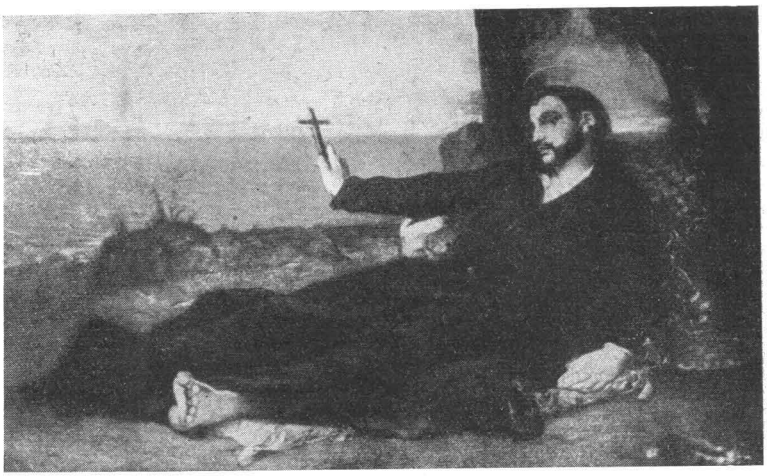
A szeretetlenség színe is milyen meghökkentően éktelenkedik az emberek beszédén. Tudatos terdítéssel tönkre teszik felebarátjuk becsületét. Rontják tekintélyét. Felrobbantják megélhetésének alapjait. Elvitatják az özvegyektől jóhírnevüket, a leányoktól tisztaságukat. A pletyka méregkeverésével elszakítanak egymástól házastársakat. Rosszmájú megjegyzésekkel, ártó szándékkal kapcsolódnak bele a társalgásba, egyre csak mások hibáit szellőztetik s jóvátehetetlen károkat okoznak. A vitatkozásoknak, szemrehányásoknak és fellobbanó dühnek perceiben a sértő szó a szíveken hányszor szakít gyógyíthatatlan sebeket. Oh, mily sok alkalmunk van elgondolkozni Szent Bernát kérdésén: „Nem vipera-e a nyelv?"

*

Tegye kezét mindenki a szívére és vallja meg, hogy eleget tett-e Szent Pál apostol örökké érvényes figyelmeztetésének: „Semmi gonosz beszéd ne kerüljön ki szátokból." (Efez. 4, 29.) Indítson mindenki vizsgálatot, hogy átjárta-e lelkét a kimondott szóért való felelősség tudata? És emelt-e gátat a krisztustalan, szennyes és szeretetlen beszédek elé? Mert ha nem így történt, akkor üssön homlokon mindenkit a Biblia bölcs mondása: „Az ajkak bűneiért romlás jő a gonoszra." (Példb. 12, 13.) Ne felejtsük el, hogy nem lehet megkerülni Krisztus kérdését: „Micsoda beszédek ezek, melyeket egymással folytattok?!" Erre Ő egykor feleletet vár tőlünk odaát.

A Szentek mint emberek

Irta: Müller Lajos S. J.

Xavéri Szent Ferenc (1506—1552)

(Folytatás)

Indiában a csalódások és az önkénytelenül is kihívott ellentmondások csak folytatódtak. Kísérői közül, akiket magával vitt, úgy látszik, csak egyetlenegy tartott ki mellette. Első kedvelt missziósállomását a pogányok támadják meg és tökéletesen megsemmisítik. Mint pápai követ és mint a portugál király teljhatalmú megbízottja jött Indiába. Ámde ez édeskeveset segített rajta. Legfeljebb annyiban vette hasznát, hogy nem merték honfitársai munkáit megsemmisíteni. Csaknem teljes sikertelensége a portugál területeken volt egyik főoka, hogy munkaterét mindinkább kelet felé tolta és Japánba kívánkozott. Nem egyszer panaszkodik, amennyire ezt tenni merte — a silány emberanyagra is, amelyet az ő megsegítésére utána küldtek. Ezért kiáltoz szinte összetett kezekkel segítség után a párizsi egyetemre és hivogatja munkába annak hallgatóit, mert ezek szerinte mit sem tesznek, lopják az időt, amikor az európai főiskolákon a tudományos babérokért versengenek, miközben itt Indiában annyi lélek megy tönkre munkaerő híján.

Mikor így évek múltak el és ő látszólag semmit sem tett, egyszer csak azt írja haza, hogy kész hátat fordítani Indiának és Abesszíniába, Arábiába vagy Madagaszkárba menni, hogy legalább valami jót is tegyen, mielőtt meghal. Hiszen amibe eddig kezdett, az mind füstbement. Testben, lélekben kimerülve — volt eset, hogy heteket rejtőzködött a goai kollégium kertjében, hogy bánatában Istennél keressen vigaszt.

De mi is volt ez a goai kollégium és milyen szerepet töltött be Ferenc életében? Ennek az intézetnek a története valóságos kulcs India nagy apostolának megértéséhez.

Ferencnek egyetlen műve sem tapad annyira szívéhez, mint ez az általa létesített, Szent Pálról elnevezett jezsuita kollégium.

Minthogy ugyanis Ferencnek arra nem volt reménye, hogy Európából megfelelő számú és készültségű munkásokat küldenek utána, itt Indiában akart hithirdetőket, munkatársakat nevelni. Vigyázott is erre az intézetre, mint a szemefényére. Azon volt, hogy a növendékeit mind a pogány, mind az olyan „keresztény" élet befolyásától óvja, aminőt azok itt, Indiában láthattak.

Bennszülött papokat és katekétákat akart nevelni, képezni, akik ismerve népük sajátosságait, jobban tudnak majd annak lelkéhez férközni. Miért is csak tiszta ázsiaiakat akart ide felvenni s őket a nyugati civilizációtól egyelőre egészen elszigetelni. Kormányzót kívánt ennek az intézetnek az élére állítani, aki vele teljesen egyetért s akire nyugodtan hagyatkozhatik. Ámde csak két páter állott rendelkezésére, akik valamiképen szóbajöhettek.

Az egyiket ezek közül délre, az ú. n. „Halászpart"-ra küldötte, hogy az ott megkezdett missziósmunkát folytassa. A második nem volt portugál. Németalföldről származott. Ferenc ismerve a portugál jellemet, nem mert föléjük idegen származású rektort adni.

Hazaírt tehát Portugáliába, küldjenek lehető gyorsan egy rektornak beváló embert Indiába. A portugál provinciális csakugyan küldött is embert Antonio Gomez személyében, aki éppen akkor érkezett meg, amikor Xavér déli Indiában járta missziós útjait. Ezt miután kinevező okmányát felmutatta, rektori hivatalába szabályszerűen be is iktatták.

Csakhamar mozgalmas élet indult meg a kollégiumban, mert az új rektor a nyugodt vizeket ott ugyancsak felkavarta. Gomez a híres coimbriai egyetemnek volt kitűnő tanítványa. Élt-halt a tudományért, és az ott elsajátított tanítási módszer mint eszmény lebegett szüntelen a szeme előtt. Hozzá kitűnő szónok volt és — mint mondják — ebben még Ferencen is túltett. Fellépése, modora kifogástalan, úri. Az összes előkelőségeket, a vicekirályt és a püspököket is beleértve, egy csapásra meghódította. Keresték a barátságát és asztalukhoz hivogatták. A nagyúri dámák gyóntatóatyjuknak választották. Rodriguez tartományfőnök ugyancsak jót akart, amikor a goai rektornak őt küldötte, aki az ő bizalmát is teljes mértékben élvezte. Csak abban hibázott, hogy Ferenc tanácsát a kinevezésben mellőzte.

Gomezben kissé túltengett az önbizalom. Hat évvel utóbb jött Indiába, mint Ferenc. Úgy érezte, hogy neki nagyobb tapasztalatai lehetnek és vannak intézetek vezetésében, mint Ferencnek, s többet is tapasztalt és sajátított el a Jézustársaság szelleméből, mint Ferenc, aki akkor hagyta el Európát, amikor a Társaság még szinte bölcsőjében ringott. Alig tette be tehát lábát a goai Szent Pál-kollégiumba, elkezdett alaposan reformálni. Mindjárt a rendtársain kezdte. Pontosan meghatározta az evést, ivást, üdülést, lelkigyakorlatokat és munkákat, úgy, ahogy ez már Coimbriában és Párizsban már dívott. Arra persze nem gondolt, hogy itt más a klíma, mások az életviszonyok és így a szükségletek és igények is. Nem tudta megérteni, hogy ami jó és célszerű Európában, miért ne lenne keresztülvihető az egészen más éghajlatú Indiában? Mikor pedig e miatt az alattvalók elégedetlenkedtek, egyszerűen

teljhatalmára hivatkozott és kihirdette, ha netán valaki ellenkezni merészelne, rövid úton Portugáliába küldi vissza, ha kell, hát bilincsekbe verve. Miután — csupa oktalan buzgalomból — rendtársaival a dolgát így alaposan elrontotta, reformmunkáját mostmár a növendékekre terjesztette ki. Ezek a fiatalokra, akik India különböző részeiből, sőt még a távolabbi Keletről verődtek össze és a fegyelembe éppen csak hogy belekóstoltak, egészen a coimbriai formát akarta ráerőszakolni. Az eredmény persze nem maradt el. Egymásután mászták át a kollégium kőfalait és kereket oldottak. A rektort ez legkevésbbé sem bántotta, sőt bizonyos értelemben még örült is neki. Hiszen meg volt győződve, hogy ő jobban tudja a dolgát, mint Ferenc. Ezek a kócos sihederek csak hadd menjenek. Így aztán sokkal könnyebb lesz a Szent Pál-kollégiumból egy második kis coimbriai egyetemet alakítani. Ekként leszen aztán méltó az intézet a Jézustársaság presztizséhez, hírnevéhez.

Ehhez persze az volt szükséges, hogy a műveletlen indus fiúk helyét az intézetben fínom úrfiak foglalják el, a portugál mágnások és előkelő, gazdag hivatalnokok gyermekei. Ki ne látná be, hogy ezeknek jó nevelése mily végtelenül fontos a gyarmat felvirágzása szempontjából s mennyi jót eredményez majd, megtermékenyítve a Társaságnak későbbi missziós munkáját. Hivatások kerülnek majd elő az intézetből, akikből jobb papok lesznek egykor, mint a jöttment indusokból.

Ferenc céljait — gondolta Gomez — sokkal inkább apróbb apostoli iskolákkal lehet majd megvalósítani, lehetőleg jó távol Goától...

Hazaérkezik Ferenc. Elképedve látja, ami távollétében végbement. Minő csalódás! Felemelte ugyan tiltakozó szavát, de hasztalan. Gomez szentül hitte, hogy őt azért küldötték Indiába, hogy ő mutassa meg a rendtagoknak, — magát Ferencet sem véve ki — hogy mi is a Jézustársaság igazi szelleme, nem pedig hogy őt oktassa ki egy — szerinte — fegyelmezetlen intézet. Mialatt Xavér otthon volt, a helyzet csak mindinkább kiéleződött. Küszöbön állott útja Japánba, amelyre már minden előkészület megtörtént. Mihez fogjon? Mit is tegyen? Ha most nem nyúl bele az ügyekbe s nem használja fel itthonlétét, akkor egész évi távolléte alatt a dolgok teljesen elmérgesednek. Elhatározta tehát, hogy Gomezt elmozdítja állásából és Ormuzba vagy Diuba küldi, ahol tehetségeit csillogtathatja és kevesebbet árthat. Helyébe a hollandi Baertz Gáspárt szánta, akiben teljesen megbízott.

Ferenc így tervezte, de sajnos, a körülmények nála hatalmasabbak voltak. Baertz könyörgött, hogy tőle tekintsenek el, mert jól látta a reá váró, szinte legyőzhetetlen nehézségeket. Hollandi elöljárót sem a rendtagok, sem a hatóságok nem szívesen láttak volna.

Más oldalról ez az intézkedés Gomezt nagyon lesujtotta volna. Gomez amúgy is kétségbevonta Xavér jogát, hogy a portugál tartományfőnök intézkedését hatálytalanítsa és őt egyszerűen elcsapja. Hogy magát védje, nem átallotta a vicekirályt és a püspököt is segítségül hívni. Ezek csodálkozásukat fejezték ki, hogy ily kitűnő embert, ilyen tüneményes szónokot, aki oly nagy és jótékony hatást fejt ki az ottani társadalomra, el akarják távolítani. Végre is Ferencnek — bár nagyon nem szívesen tette — engednie kellett. A portugál Gomez tehát maradt, míg a németalföldi Baertz Ormuzba távozott. Egyelőre azonban Gomez tekintélyét szigorúan a kollégiumra korlátozta és a misszionáriusok és missziók feletti fennhatóságot más páterre bíztà.

Ezután nehéz szívvel indult meg Xavér Japánba. Tudta, hogy ezzel a félintézkedéssel a probléma még nincs megoldva és a viszálynak a csírája megmaradt. A japáni utat későbbre halasztani azonban már nem lehetett. Ez az eset egyébként számára valami újat nem jelentett. Megszokta ő már, hogy amibe csak kap, az rosszul végződik, és azok gáncsolják el, akiktől leginkább várhatott volna támaszt és segítséget.

Két hónap alatt már Malakkában volt s innen egy hónap mulva megindult Japánba. Szívét állandóan nyomta a goai Kollégium gondja s szorongatta az aggodalom miatta. Mielőtt még Malakkát elhagyta volna, írt a portugál tartományfőnöknek: „Ön nagyon jól tudja, milyen veszélyes az elöljárói hivatal azokra, akik még nem tökéletesek. Kérem azért, küldjön rendtársaink számára olyan rektort, akinek a hivatal nem lesz lelki kárára. Antonio Gomez nélkülözi a kellő tulajdonságokat."

Hosszú időbe telt, míg Ferencnek ezt a kérését teljesítették. Két évig tartott Ferenc missziós munkája Japánban. Hosszas távolléte alatt bőven nyílott alkalma Gomeznek, hogy az ügyeket még inkább felborítsa. Mialatt Ferenc iszonyú munkában őrölte erejét, addig volt gondja Gomeznek, hogy európai elöljáróit a saját javára hangolja.

De Ferenc azért mégis szeretettel gondol rá és talál időt és módot, hogy levelével felkeresse. Többek közt ezt írja neki: „Esdve kérem önt, a mi Üdvözítőnk szerelmére, viselje magát úgy, hogy a Társaság tagjai önt megkedveljék. Irjon kérem nekem és tudósítson lelki életéről. Ha megteszi, súlyos követ vesz le szívemről."

Ez azonban mitsem használt. Gomez csak járta továbbra is a maga útját. Nem tudta kiverni fejéből azt a rögeszmét, hogy ő jobb és alaposabb tudományos és lelki kiképzésben részesült, mint Ferenc. Azt is szentül hitte, hogy az indiai missziók vezetéséhez is jobban ért, mint nagy rendtársa. Különben is a portugál tartományfőnököt érezte a háta mögött, aki — véleménye szerint — őrá bízta kizárólag a Kollégium kormányzását, ellenben Ferencnek Indiában más a feladata. Neki joga és kötelessége tehát meghatározni, hogy a Kollégium milyen elvek szerint igazodjék.

Alig hagyta el Xavér Goát, seregestül bocsátotta el a bennlakó növendékeket és helyükbe portugál ifjakat vett fel. Ezekkel aztán lehető gyors ütemben elvégeztette a teológiát és pappá szenteltette őket. Ezzel akart a jövőnek eléje vágni és igazolni, hogy az ő politikája a helyes. Sőt arra is gondolt, hogy a Kollégiumból a bennszülötteket egészen kirekeszti. Ily szomorú hírek érkeztek Ferenchez Japánba. Mindenütt az egész Indiában csak panasz, zavar és elégedetlenség uralkodott a Társaság tagjai közt. Mi egyebet tehetett Ferenc, mint hogy Indiába visszatérjen s ott rendet csináljon. Tehát 1551 novemberében hazaindult Japánból és negyven nap mulva már Malakkában volt. Itt oly nagy öröm várta, amely őt sok keserűségért kárpótolta s megerősítette a következő küzdelmekre és szenvedésekre. Szent Ignác levelét kézbesítették neki, az elsőt négy év óta. A sorok között sokat olvashatott Ferenc, ami előttünk már egészen világos. A történelemből ismerjük, hogy Ignácnak ezidőtájt mennyi baja volt a portugál rendtartománnyal és annak főnökével, Rodriguezzel. Nem ok nélkül intézte éppen akkorában híres levelét ehhez a tartományhoz a szent engedelmesség erényéről, amely a tárgyban a legklasszikusabb, amit valaha az aszkétikus irodalom produkált. Az ottani helyzet adta a közvetlen okot ennek a levélnek

a megírására. Szent Ignácnak csaknem ugyanazok a nehézségei voltak Rodriguezzel, a tartományfőnökkel Európában, mint Xavérnek Gomezzel Indiában. A nézeteltérések éppen az elöljárók tekintélye és hatásköre kérdésében voltak. Ignác nagyon jól tudta, miről van Indiában is szó. Ismerte Rodriguezt és Gomezt, aki a coimbriai szellemnek volt a megtestesítője. A panaszok, amelyek Ferenc ellen hozzá érkeztek, teljesen tiszta képet adtak neki a helyzetről. Könnyen elgondolhatta, hogy Ferencnek milyen óriási nehézségei lehetnek Indiában. Csak egy megoldást látott a generális maga előtt. Segítséget nem küldhetett neki, de megszabadíthatta őt Portugáliától. Szokott katonás határozottságával átvágta a gordiusi csomót. Indiát elszakította a portugáliai rendtartománytól, megtette külön provinciává. Ennek első fejévé Ferencet nevezte ki. A levél ezekkel a szavakkal végződik, amelyeket akkor talán csak Ignác és Ferenc értetlek meg teljesen: „Én önt sohasem feledem! Egészen az ön Ignáca."

Ezek a szavak Ferencnek egészen eleget mondottak. Hogy Szent Ignác szavaival éljünk, „a szeretetnek és jóságnak ama törvényéről beszéltek neki, amelyet a Szentlélek szokott a szívekbe írni s amelyek fontosabbak minden rendszabálynál".

Ez a szeretet, amely Szent Ignác szívét is teljesen betöltötte, Ferencet mindenért kárpótolta.

Malakkából Ferenc Cochimbe utazott. Itt új gond és szomorúság várakozott reá. Ferencnek egész indiai munkálkodása alatt — úgy látszik — csak két embere volt, akikben feltétlenül meg tudott bízni. Antonio Criminale és Baertz. Alig szállott Cochimban partra, hírül hozzák neki, hogy Criminálét a mohamedán rablók meggyilkolták. Halálával az a sok reménnyel kecsegtető missziós munka, amelyet Xavér a Halászparton kezdett és megalapított, szinte megsemmisült. Baertz pedig messze Arábiában működött. Goából is nagyon szomorú hírek jutottak fülébe. Antonio Gomez, aki hivatva volt, hogy a Szentnek jobbkeze legyen, mind rosszabb utakra tévedt. Már azzal sem elégedett meg, hogy ő a goai rektor. Megtette önmagát egész India tartományfőnökhelyettesévé. A szelíd lelkű Pált, akire Xavér India kormányzását bízta, egészen félretolta és semmibe sem vette. Egyszerűen a Rodrigueztől kapott kinevezési okmányára hivatkozott, amelyben szó sem volt az ő hatalma korlátozásáról. Mindenütt csak zavart csinált. Azokat a szokásokat, amelyeket Ferenc, tekintettel az indiai viszonyokra, bölcsen megtűrt, ő egyszerűen eltiltotta. Ami Portugáliában nem szokás, — szerinte — az Indiában is tilos. A kollégium bővítésére is javakat tulajdonított el, amelyekhez a háznak semmi joga sem volt. Templomokat, amelyeket a Társaság csak használatra kapott, egyszerűen a jezsuiták tulajdonának nyilvánította. Az összes bennszülött növendékeket eltávolította a házból. Az atyák ezek miatt szinte nyiltan lázongtak. Hiszen voltaképen azt sem tudták, hogy kinek engedelmeskedjenek. A zavart még csak növelte, amikor — kevéssel Xavér hazaérkezése előtt — Rodriguez Portugáliából Goába új rektort küldött. Mikor ez kinevezési okmányát felmutatta, méltán kifogásolták, hogy nincs rajta Ignácnak, a generálisnak aláírása. Úgy látszik, őt Rodriguez egyszerűen maga nevezte ki, jóllehet ez a jog csakis a rendi általános főnököt illeti meg.

Hozzájárult még, hogy ez, mint újonnan érkezett, az indiai viszonyokat egyáltalán nem ismerte. Az atyáknak túl bő tapasztalatuk volt már Gomezzel, semhogy kedvük lett volna egy új reformátorral szerencsét próbálni. Azt mondták neki, hogy várakoznia kell a hivatal elfoglalásával, mígnem Ferenc Goába visszatér.

Végre 1552-ben Ferenc hazaérkezett. Két hónap állott még rendelkezésére Kínába tervezett útjáig. E rövid idő alatt igen sok mindent el kellett intéznie. Csak az volt a szerencséje, hogy most már, mint tartományfőnök, önállóan cselekedhetett és nem kellett Rodriguezzel törődnie. Első teendője volt, hogy Gomezt a rektorságról letegye és India messze nyugati partjain fekvő Diube küldje. Most már nem hallgatott senkire, még a vicekirály pártfogását sem vette tekintetbe. De a Portugáliából újonnan küldött atyával sem akart kísérletezni. Állítólag, amikor először találkozott vele, ezt a kérdést intézte hozzá: „Atyám, minő készültsége van a rektori hivatal betöltésére?" Ez azt felelte: „Van hatévi teológiám és háromévi bölcseleti tanulmányom." Mire Ferenc: „Jobban szeretném, ha hatévi tapasztalatra hivatkoznék." Hogy pedig ezt megszerezhesse, Basseinbe küldötte. Minden előbbi aggodalmain magát túltéve, rektornak Baertz atyát nevezte ki, meghagyva neki, hogy amint a jövő esztendőben hajó indul Portugáliába, Gomezt bocsássa el a Jézustársaságból s küldje vissza hazájába.

Nagycsütörtökön utazott el Ferenc Goából, hogy oda többé élve vissza ne térjen. Eleinte úgy látszott, hogy jól megy majd minden. Malakkában mindenki szívesen fogadta, azzal a tisztelettel, amely őt, mint a pápa követét és a portugál király teljhatalmú megbízottját megillette. Itt levelet adott át Ferenc egyik Pereira nevű barátjának, amelyben ez hivatalos megbízást kap, hogy követi minőségben őt a kínai „királyhoz" kísérje. Most kezdődtek aztán a nehézségek. Malakka kormányzója vonakodott Pereirát elengedni. Ettől fogva Ferenc iránt ellenséges indulatot tanúsított, amelybe a többi hivatalnok is osztozott vele. Ferenc tehát újabb fájó sebbel a szívén, maga indult el Kínába, csupán két szolgának, egy kínainak és egy indusnak kíséretében. Maga így jellemzi malakkai helyzetét: „Soha életemben ily üldözésnek nem voltam kitéve, még a pogányok és a mohamedánok részéről sem". Egyik búcsúlevelében pedig ezt írja: „Kedves Gáspárom, elképzelheted, hogy milyen üldözést szenvedtem én itt." Igy vált meg a portugál területtől.

Július hónapban hagyta el Malakkát és már decemberben halálos betegen feküdt Sancian szigetének egyik domboldalán. Az a hajó, amely őt idehozta, titokban távozott, őt magára hagyva. Kunyhóban húzza meg magát, amely minden oldalról nyitott volt s a kegyetlen északi szél süvített keresztül rajta. Két szolgája ápolta, amint éppen ilyen körülmények közt lehetett. Lenn a parton horgonyzott ugyan egy portugál vitorlás, várva kedvező szeleket, de ennek személyzete feléje se nézett. Itt halt meg Ferenc, egyedül, magára hagyatva, úgy, ahogy élete legnagyobb részét töltötte. Utolsó tekintete a messziről kéklő kínai partokra esett, ahová apostoli lelke oly epedve kívánkozott. Úgy nézett feléje, mint Mózes Nébó hegyéről az ígéret földjére, amelyre nem volt szabad lábát tennie. Ez volt az utolsó, amiről le kellett mondania. Igy végzé földi pályafutását a nagy Xavéri Ferenc, minden időknek legnagyobb misszionáriusa, a katolikus missziók mennyei főpártfogója, a csodatévő Szent, annyi szenvedőnek segítője, vigasztalója. Ebből a vigaszból, amelyet mai napig oly bőven áraszt az égből a hozzá folyamodóknak, maga édes keveset élvezett. Az ő sorsa a lemondás, a csalódás volt, amely azonban mindig tökéletes megnyugvással párosult.

Utolsó sóhajában is Jézust, az oly forrón szeretett Jézust emlegette: „Jézus, Dávid Fia, könyörülj rajtam!"

Közben Goában már várta őt Szent Ignác levele, amely őt Európába hívja vissza. Ezt ő maga kérte, abban a reményben, hogy Európa eretnekeit térítve, talán többet tehet Isten dicsőségére, mint Ázsiában. De ez sem sikerült neki, amint egyáltalán semmi sem, amit ő magának kitűzött. Minden diadala mellett, amelyekről jómaga mit sem tudott, nem volt a sikerek embere, hanem a lemondásé és csalódásé. És ez az, ami őt oly hőssé és szentté teszi. A sikertelenségek okát mindig magában kereste, s ha talán nem jókedvvel, de a célratörésben állandóan kitartva, soha egy tapodtat sem hátrált. Ebben van az ő igazi nagysága.

Talán érdekel megtudnunk, vajjon mi lett az ő szemefényéből, a goai Szent Pál kollégiumból? Ha ma keressük fel Goát, elhagyott kis városkát találunk. Régi dicsőségét csak a hajdan oly szép és fényes templomainak és palotáinak romjai hirdetik. Piactere is pálmákkal van benőve. És ha az egykori kollégium nyomai után érdeklődünk, azt a feleletet kapjuk, hogy jó messze, csupán néhány rom jelzi egykori helyét, amelyet megtekinteni is alig érdemes. De ha a kegyelet mégis odavonz, ám akkor a város középpontjától mintegy másfél kilométernyi, pálmákkal szegélyezett utat kell megtennünk a tenger felé. Az út baloldalán falnak romjait látjuk, amely egy kapunak csonka, törött boltívével van áttörve. Az ember bámulja, hogyan maradt így meg minden támasz nélkül ennyi időn keresztül.

Ez a régi jezsuita templom homlokfalának maradványa. A többi romot a bozót borítja. Ha az ember ebben utat tör magának, eljut a hajdani kerti kápolna romjáig, ahol a Szent annyiszor egyedül társalgott Istenével. Mellette a kútnak maradványa, amely vizéből borogatta szívét, amikor úgy érezte, hogy a fellángoló Isten-szeretettől az már-már megreped. Maga a goai kollégium azonban nem szűnt meg, csupán helyet cserélt. Néhány évvel a Szent halála után el kellett hagynia ezt a helyet, amelyet a malária egészen megfertőzött és át kellett költöznie a tenger partjától kissé beljebb fekvő helyre. Ott ma is áll a bennszülött papságot nevelő szeminárium, hűségesen őrizve a Xavéri Szent Ferenctől örökölt drága hagyományokat. Ferenc tehát nem dolgozott, nem szenvedett, nem csalódott és nem mondott le annyiról hiába. Szívének ez a gyöngye áll s betölti az ő általa kitűzött nagy célját.

Az ő szelleme lebeg felette és a katolikus lélek és a hitélet sehol sem oly mély és élénk az egész csodálatos országban, mint éppen ezen a tájon. Sok minden elpusztult azóta, amit ő alkotott, de ez a fa, amelyet ugyancsak ő ültetett és annyi szívvérével öntözgetett, áll és termi édes gyümölcseit.

* Goodier—Sierp S. J.: „Sünder und Heiligen" című munkája nyomán. Ars Sacra, München. A szerző és kiadó engedélyével.

Árulók mindig akadnak . . .

Irta: Wimmer M. Anzelm O. S. M.

A teljes elhagyatottságban és a forrongó üldözés közepette eltürt szenvedés mérhetetlen fájdalma tárul fel előttünk, midőn az életveszélyben forgó Dávid királynak, a Zsoltárosnak az Olajfák hegyén elmondott imádságát, amely inkább a végső veszedelem által kiváltott segélykiáltás, olvassuk a Szentírásban.

Ennek az ötvennegyedik zsoltárba foglalt imaszövegnek, amely az egyházatyák általánosan elfogadott véleménye szerint, előképe az Olajfák hegyén kínszenvedésében vért izzadó Krisztus megváltói imádságának, zord és megrendítő történelmi háttere van.

Absalom forradalmat szított királyi atyja ellen és Hebronban megadta a jelet a felkelésre. A hűtlen fiú, akinek megnyerő modora volt, magával ragadta a népet, úgyhogy a túlnyomó többség Dávid ellen foglalt állást, akinek a helyzete ennek következtében tarthatatlanná vált.

A szerencsétlen atyának mégis akadt jóakarója, aki gyors futárt küldött Jeruzsálembe és értesítette a királyt a Hebronban történtekről. Dávid nemes érzelmű ember volt s mint ilyen, irtózott a felesleges vérontástól. Tehát engedett s hatszáz hű katonája kíséretében elhagyta a királyi várost. Júda szakadékokban és menedékhelyekben gazdag vadonja felé tartott s útja az Olajfák hegyén vezetett keresztül. Itt értesült arról, hogy bizalmas kebelbarátja, Achitophel szintén cserben hagyta őt és a lázadókhoz csatlakozott.

Ezzel az új fordulattal a szenvedés kelyhe a csordulásig telt meg s a Zsoltáros az imádságban keresett és talált enyhülést.

Az Olajfák hegyén, ahonnan pazar kilátás nyílik a próféták városára s az Úr templomára, térdreborult s karjait az égnek emelve egy felülmúlhatatlan szépségű zsoltárban sírta el az Úrnak elárvult lelke keservét.

*

Évszázadokkal később ugyanezen a helyen és ugyanebben a helyzetben az Isten Fia hullott térdre, hogy elhagyatottságában Atyjához forduljon és mint ember erőt merítsen a küszöbönálló kínszenvedés megváltó elviselésére.

Lelkében ugyanaz a vihar dúlt és szívét ugyanaz a fájdalom marcangolta, amelyen ószövetségi elődje és jelképe, az elárult és üldözött király ment keresztül. Az a király, aki keserves fájdalmában előre meglátta az eljövendő Megváltónak az Olajfák hegyén elszenvedett lelki fájdalmát és aki oly ellenállhatatlan kifejező erővel tudta zsoltárába beleszőni a Megváltó véres izzadásban is megnyilvánuló lelki küzdelmének vezető motívumait.

*

Az imádkozó király lábainál terül el egész szépségében a város, melynek falai között áll az elüzött megüresedett trónja, a hűtlen Absalom büszke vágyai-

nak e célpontja. A hazaszerető, a nép érdekeit önzetlenül szolgáló király nehezen szakad ki az édes anyaföld termékeny talajából, lelkét elönti a hontalanok szorongatott keserűsége és a hazavesztett, a hazátlanok oltalmazójánál keres menedéket:

„Hallgasd meg Isten imádságomat,
Ne vesd meg én fohászkodásomat.
Figyelmezz rám és halld meg sóhajom,
Gyötrelmemben bolyongok
S futván fohászkodom
Az ellenség szavától,
Gonosz szorongatástól."[1]

Nem Krisztus hangulata ez, amidön elhagyja az utolsó vacsora helyét s tanítványaival az Olajfák hegyére megy imádkozni? Nem Krisztus látomása ez, aki istenemberi mivoltában teljes világosságában látta szemei előtt kibontakozni a kínszenvedés mindenegyes mozzanatát és akinek a lelkét mint a gyilkos halál fullasztó keze érintette az a határtalan gyűlölet, amely az ő kínszenvedésének örjöngő megindítója és kegyetlenül kérlelhetetlen, véreskezü végrehajtója?

*

Tompa moraj hallatszik a hegy lábánál fekvő városból. A lárma mindig hangosabb lesz, mindig kérlelhetetlenebben és tolakodóbban tör magának utat a hegyoldal olajfái között, körülfogja az imádkozót s mint késszúrást döfi lelkébe a legújabb hírt: Jeruzsálem, amelyet úgysem védett senki, elesett, az ellenség bevonult s a lázongók már útban vannak, hogy őrült hajszában törtessenek a földönfutóvá lett menekült után.

A polgárháború, a forradalom nyugtalanító, fenyegető hangzavarán áttör a menekült imádkozó panasza:

„Mert halommal hányják a bút fejemre,
És haraggal támadnak ellenemre,
A szív bennem megháborul,
Halál borzalma rám tólul.
A rettenet szívemre száll,
És elborít a borzadály."

Nem Krisztus panaszkodik itt s önti ki lelke keservét, midön a távolban, az éj homályában feltűnik a fáklyák kormosan vörös fénye és fölzajdul a katonák s az őket vezérlő áruló gondtalan fecsegése? Nem Krisztus szívét tépdesi a fájdalom, midön az áruló már készenlétben álló csókjára gondol s nem az ő lelkét „borítja el a borzadály" a keresztrefeszítés égető kínjára?

*

Dávid lelke fáradt s lelkében felzokog a béke, a nyugalom után való vágy. Nem gyáva s nemzete érdekében, az Úr temploma védelmében minden küzdelemre képes és minden áldozatra kész. De lelke halálosan fáradt s szíve megtört abban a tudatban, hogy saját vére, hálátlan fia és nemzete, a felbujtatott nép ellen kellene fegyvert fognia. S feltűnik szemei előtt a békés nyugalom kábító csábítása, amelynek enged. S így egy pillanatra megfeledkezik királyi küldetéséről és elmerül a béke kecsegtető látomásában:

„S mondtam: Bár volna szárnyam, mint galambnak,
Hogy elszállhatnék s lelhetnék nyugalmat,
Nagy messze futnék innen hirtelen,
A sivatagban venném lakhelyem,
Ott vernék gyorsan menedékhelyet föl:
Megoltalmazna széltől, fergetegtől."

Úgyszintén az Isten Fia benső lelki harca tárul fel lelkünk előtt. A Megváltó, akinek szent embersége megremeg a végtelen szenvedés gondolata előtt és akinek emberi ereje ingadozik és roskadozik a megváltás keresztjének súlya alatt. Meghátrálás ez és nemtelen gyávaság? Nem. Csak a lélek, a magárahagyatott emberi gyengeség kínos vajúdása. Nem megfutamodás ez, csak egy a lehetőségek ködében kóválygó gondolat: Istenem, miért nem menekülhetek, mint a tovaröppenő üldözött galamb, miért van szükség minderre; Istenem, miért hagytál magamra ebben az órában, amelyben, mint látszik, csakis emberi gyöngeségemre, amely vért verejtékezik rettenetében, támaszkodhatok. Nem gyávaság ez, csak az előre megkínzott Üdvözítő a keservek mélyéből felfakadó sóhaja.

*

A lelki harc továbbfejlődik. A király király marad s keservében, szánakozásában, jogos felháborodásában azok ellen fordul, akik a népet, az Úr jegyesét és szövetségesét erre az esztelen felkelésre bírták. Nemes haragjának lángoló kitörése azok ellen fordul, kiket méltán nevezhetünk felelőtlen felelőseknek, akik a helyett, hogy a népnek vezérei lennének, az Isten kiválasztott nemzetét puszta önzésből és nemtelen politikai szenvedélyből lázadásra késztették és beláthatatlan következményekkel járó veszélybe sodorták.

A Zsoltáros ennek következtében a nép felelőtlen megrontói bukásáért imádkozik és fohászában félre nem érthető módon tér ki a „népvezérek" befolyására visszavezetendő erkölcsi romlás vázolására:

„Rontsd őket el, Uram,
S nyelvükre széthúzást hozz,
Mert bűntől és viszálytól
Visszhangzik a város.
Gonoszság virraszt éj-nap a falon,
És odabenn is bűn és borzalom.
Romlás vagyon belül,
Erőszak és csalárdság utcáin el nem ül."

Mintha a Megváltó imádkozó panaszait hallanók, aki a romlás okozói ártalmatlanná tételéért könyörög és aki fájdalomtól eltorzulva szemléli, hogy mi lett abból a népből, mennyire süllyedt az a nemzet, melyet az Úr szövetségesévé tett. De ez a panasz arra a késői utókorra is vonatkozik, mely a megváltás kegyelmét visszautasítva tiltott és veszélyes utakon halad a már majdnem fel nem tartható romlás felé.

*

A zsoltárban megnyilvánuló drámai feszültség tetőpontját éri el, midön a királyi Zsoltáros gondolata önkénytelenül is a hütlen barát felé fordul, aki a jótétemények bőségéről és a király hűséges szeretetéről megfeledkezve, elhagyta a zászlót, amelyre felesküdött és Absalom lázongó forradalmáraihoz

[1] Sík Sándor fordítása.

csatlakozott. Achitophel, akit a király önzetlen szeretetével és korlátlan bizalmával tüntetett ki, jótevője és pártfogója halálos ellenségeihez pártolt át és így méltó előképe lett egy másvalakinek, akit a történelem egyszerűen Árulónak nevez, és aki harminc ezüstért dobta oda a hóhéroknak az emberiség legnagyobb jótevője, a Megváltó életét.

A Zsoltárost Achitophel váratlan árulása végtelenül közelről érintette, habár a hűtlennek magatartása már nem sokat változtatott a helyzeten. De Dávid mégis megrendült szívében, mert feltárult előtte, hogy mire képes az emberi szív, ha egyszer túltette magát az erkölcsi korlátokon és arra a veszélyes lejtőre jutott, amely az elvetemültség posványához vezet.

Az áruló becstelen viselkedésére Dávid a következő fohásszal válaszol:

„Mivelhogy nem az ellenség gyaláz, —
Azt elviselném, —
Nem gyülölőn fuvalog ellenem,
— Azt tán titokban elkerülném, —
De te vagy az, ki egy magas velem,
Ki társam voltál és meghitt felem,
Te, kivel egymást barátságba zártuk
S az Isten házát egy lélekkel jártuk."

Mennyire megrendítő ez a panasz, amelybe Dávid nemcsak saját csalódását, de az elárult Megváltó keservét is belefoglalta! Mint sötét, hátborzongató árnyék suhan el felettünk az Áruló kegyvesztett emléke és tette hideg szorítással markol a szívünkbe. Amit megértünk és teljesen átérzünk, az a Megváltó szívfájdalma, hiszen nem jelentéktelen szolgalélekről, kufár egyénről, hanem az Úr kiválasztottjáról, az apostolok egyikéről van szó, aki lábbal tiporta kegyelemteljes méltóságát. Kevésbbé értjük azonban ennek a kapzsi, alacsony, minden kitüntetés ellenére teljesen elfajult léleknek a pszichológiáját, aki annyira elzárkózott a világosság és az éltető meleg elől, amellyel a Megváltó elárasztotta, hogy nem melegedett fel és változott jobbá annak a közelében, aki a szeretet ellenállhatatlan Istene és az elárvultak egyetlen támasza. Meghasította a Megváltó szívét és mint az Apostolok Cselekedete oly megvető rövidséggel jelenti, maga is kettéhasadt az önnönválasztotta bitófán, mely utolsó állomása volt ennek az eltévedt életnek.

Dávid gondolata az árulótól ismét azokhoz tér vissza, akikhez a szerencsétlen átpártolt és akik a nép erkölcsi romlásának okozói. S midőn felháborodásában a végromlást imádkozza le fejükre, akkor csak a nép erkölcsi megszabadulására gondol:

„Lepje meg őket a halál,
Nyelje el őket élve a pokol,
Mert a gonoszság házukban honol."

És ezzel az Isten ítéletét önti szavakba, kinek a kérlelhetetlen igazságossága mindenkit elkárhoztat, aki, mint Absalom forradalmárai, kik az Isten felkentjét üzték el trónjáról, az Úr ellen vétkeznek.

Dávid prófétikus szavait a Megváltó is használja azokkal szemben, akik, mint az Áruló, megátalkodtak elvetemültségükben és akik nem akarnak visszatérni Ahhoz, aki még a legbotrányosabb benső elfordulást és külső felkelést is kész irgalmasan megbocsátani.

*

Meghatóan szépen jut Dávid Istenbe vetett bizalma kifejezésre, amely egyébként az egyetlen erő, amely őt az elhagyatottság nehéz órájában fenntartja:

„Én pedig, én az Istenhez kiáltok
És megszabadít az Úr engemet.
Este, reggel és délben
Panaszkodom, sóhajtozom,
És meghallgatja könyörgésemet."

Nem a Megváltó magatartását ecseteli ez a zsoltárrész, aki az Olajfák hegyén véres verejtékkel fordult segítségért a mennyei Atyához és aki oly vigasztalóan talált meghallgatásra?

*

A zsoltár folytatása azoknak a jellemét ismerteti, akik Isten ellen fordulva elárulják az Urat:

„Barátjuk ellen nyujtják kezüket,
Megfertőztetik szövetségüket.
Irósvajnál szájuknak szava lágyabb,
Szívükben mégis harc lakik,
Igéik lágy olajnál olvadóbbak,
Mégis vont kardok szavaik."

Az áruló kétszínűségét találóbban feltárni és kifejezőbb formába önteni már alig lehet.

*

A Zsoltáros imája befejezésül hozzánk fordul s arra tanít, hogy minden bizalmunkat az Istenbe vessük:

„Az Úrra vessed terhedet,
Az Úr el nem hagy tégedet,
Igazt inogni vég nélkül nem enged!
Mélyére sujtod őket
A halálos veremnek:
A vérszopók, az álnokok
Nem érnek napjaik feléig, —
Én pedig, Uram, bizakodom benned."

*

Az ötvennegyedik zsoltár felülmúlhatatlan tárgyilagossággal tárja fel előttünk Krisztus Urunknak az Olajfák hegyén vívott lelki tusáját és megismerteti velünk annak legfőbb motívumait.

Ezenkívül élénken utal arra, hogy minden az Úrtól való elfordulás és máshová való átpártolás árulás, mely a Megváltó szeretetteljes Szívét sebzi meg és amely a zsoltárban oly mesterien előadott megváltói panaszra szolgáltat okot.

Arra is emlékeztet, hogy *árulók mindig akadnak*, akik megújítják az Üdvözítőnek az Olajfák hegyén végigszenvedett vértanúságát.

És a zsoltár megsegít minket abban a törekvésünkben, hogy ezt a nemtelenséget ne kövessük el s ne tartozzunk azokhoz a szerencsétlenekhez, akik az ő édes Istenüket árulták el...

Hivatás és kegyelem

Irta: Dr. Petró József

Scheeben, a mult század egyik legtehetségesebb hittudományi írója a keresztény hitigazságokról írt klasszikus munkáját e szavakkal vezeti be: „A kereszténység úgy lépett be a világba, mint egy titkokkal teli vallás." Valóban roppant sok titok szegélyezi az igazság útját, akármerre is tekintünk az örök tanok birodalmában. Nem üres sejtések, néma révedezések, kósza álmok ezek a titkok, hanem mozdíthatatlan szegletkövek, a kinyilatkoztatás fényében izzó eszmék, eszes természetünkbe beágyazott pillérek, melyeken egész lelki világunk nyugszik.

Ilyen titok a kegyelem is. A hivatás is.

Ha felvetjük a kérdést: „Isten adta-e nekem, hogy pap vagy szerzetes legyek, vagy magam határoztam el magamat erre?", a papi és szerzetesi hivatás titokzatos eredésének forrásvizéhez érünk el. Amint azonban a hegyipatak forrásánál hiába kutatjuk, hogy az előbuggyanó kristályos víznek milyen hosszú útja volt a hegy sötét testében, úgy a hivatás legvégső fínom érszálai is elvesznek a meghívást adó Isten emberi ésszel felfoghatatlan végtelenségében. Mindazonáltal vannak itt is tények, melyek értelmünk napvilágánál is megvizsgálhatók és a hivatásban élők irányítására felhasználhatók.

1. Az első és legnagyobb tény az, hogy **Isten ad mindent a hivatáshoz.** Adja a létet, az életet, az egészséget, a tehetséget, a tanuláshoz szükséges anyagi javakat stb. Ezek azonban csak a természetes rendbe tartozó értékek, amelyekben részesülhet az is, akinek nincs hivatása, sőt megkaphatja az ember a bűnös cselekedethez is. A hivatáshoz többet nyujt Isten.

Már a katekizmusból ismeretes az a hitigazság, hogy a felvilágosító és indító belső kegyelem minden üdvös cselekedethez elengedhetetlenül szükséges. Ha tehát Isten minden jócselekedetünkkel természetfeletti módon együttműködik, mégpedig minél tökéletesebb egy tettünk, annál inkább benne van Isten keze, elgondolhatjuk, mily fönséges, szuverén belenyúlás történhetik Isten részéről az emberi lélekbe akkor, mikor azt a maga szolgálatára elkülöníti.

Elmélyedéshez nem szokott lelkek nem találják meg belső világukban azt a pontot, ahol Isten megérintette őket. Mások viszont onnan mérik magasabb, öntudatosabb életük folyammedrét. Van ilyen érintés, és ez az érintés olykor a villámokat szóró Teremtő gesztusa, máskor pedig inkább selymesen gyöngéd kéznyujtás, mint a vőlegényé, mikor menyasszonyát oltárhoz vezeti. Mindenképen azonban Isten az, aki a meghívást kezdi és célhoz juttatja bennünk. Általános érvényű, sőt a hivatásra elsősorban vonatkozó Szent Pál apostol mélyértelmű mondása: „Isten az, aki bennetek mind az akarást, mind a véghezvitelt műveli." (Róm. 9, 15.)

2. De ha a hivatás egészen Isten műve, akkor **milyen szerep jut abban szabadakaratunknak.** Mert hiszen azt szoktuk mondani: „Pap akarok lenni", „Elhatároztam, hogy pap leszek."

Az isteni hívás nem szünteti meg szabadakaratunkat, hiszen mint Aranyszájú Szent János tanítja: „Akit Isten vonz, akaratánál fogva vonzza." Bármenynyire titokzatos és emberi ésszel nehezen érthető Isten együttműködése eszes teremtményének szabadakaratával, annyi kétségtelen, — mert hittétel — hogy a kegyelem a szabadakarat sérelme nélkül viszi véghez az emberben azt, amit Isten akar. „Az akarat szabadsága nem szűnik meg azért, hogy támogatásban részesül, hanem éppen azért részesül támogatásban, mert nem szűnik meg", írja Szent Ágoston. (Ep. 157, 3.) Élő hittel kell tehát hinnünk, hogy Isten kezdi, folytatja és bevégzi bennünk a hivatás művét és mégis szabadakaratunk minden erőfeszítésével kell dolgoznunk papi vagy szerzetesi lelkületünk kialakításán, hivatásunk megerősítésén.

Az Úr Jézus maga mondta, hogy a hivatás nem emberi igyekezet műve, hanem Isten kegyes ajándéka: „Nem ti választottatok engem, hanem én választottalak titeket." (Ján. 15, 16.) Ezért a hivatást a szó szoros értelmében kiérdemelni nem lehet, amint nagyszombat reggelén a húsvéti gyertya mellett a szerpap is énekli: „Isten, ki **nem saját érdememből** vettél fel engem a leviták sorába..." Az ember csak alázatosan könyörögheti a hivatás kitüntető ajándékáért.

3. A tapasztalat szerint Isten **nem mindig a legkiválóbbakat választja ki szolgálatára.** Hányszor vált ki az emberekből nagy csodálkozást az a tény, hogy egy túl élénk fiatalember az oltár szolgálatára szenteli magát, míg egy másik, aki nagyon komoly és gyermekkorától papnak készült, elfordul a papi pályától! Mennyit imádkoznak olykor vallásos szülők, hogy nagy gonddal nevelt gyermekük pap legyen és óhajtásuk nem teljesül! Viszont máskor — amint pl. Assisi Szent Ferenc, Loyolai Szent Ignác, legújabban pedig passzionista Szent Gábor élete mutatja — a világias szórakozások iránt érdeklődő ifjú hallja meg és követi az Isten szavát a papi vagy szerzetesi életre, sőt — mint a példák mutatják — az életszentségre is. Ki gondolta volna arról a Ketteler báróról, aki tanuló korában képes volt mérgében a pohárba beleharapni, fiatalember korában pedig párbajozni, hogy valamikor szentéletű pap és mint mainzi püspök

Németország egyik legnagyobb szociális apostola lesz?!

4. Az isteni hívás **nem közvetlenül történik, hanem a püspök által** (v. ö. Utunk. 1938. 2. sz.). Isten ugyan a papjelölt lelkében is kelt fel szent megmozdulásokat, fakaszt lelkesedést, vágyakat a papi élet után, de az igazi hívás abban van, hogy a püspök, vagy szerzeteseknél a szerzetes-elöljáró, a jelentkezőt elfogadja, kiképezteti, s ha méltó voltáról meggyőződött, pappá szenteli, illetve örök fogadalomra bocsátja.

De kérdezzük: **milyen alapon tekinthetjük a püspöki rendelkezést isteni hívásnak?**

Túlzás volna azt gondolni, hogy a püspök valami égi kinyilatkoztatást vagy irányítást kap arra, hogy kit vegyen fel a papjelöltek sorába, kit szenteljen pappá és kit utasítson vissza. A hittudósok véleménye szerint a püspök azáltal lesz az isteni hívás közvetítő eszközévé, hogy a természetfeletti okosság szabályai szerint ítélkezik egy jelölt alkalmassága vagy alkalmatlansága dolgában. Mikor ezt teszi, a püspök Istentől kapott rendi és a pápától kapott joghatósági hatalmát gyakorolja, ami így, közvetve, Istenre vezethető vissza. A szertartásoknál is kifejezésre jut, hogy a püspök Isten nevében hívja a szentelendőt. Az alszerpapi szentelés előtt ugyanis a püspök így szól a szentelendőkhöz: **„Az Úr nevében** jöjjetek ide!"

5. Arra a sokat vitatott kérdésre is választ kell adnunk, hogy **bűn terhe alatt kötelező-e a papi hivatás.** Másszóval, ha valaki érzi, hogy Isten hívja papi szolgálatra, és az egyházi elöljárók is alkalmasnak tartják erre, köteles-e akkor ezt az isteni hívást követni, vagy pedig bűn nélkül kitérhet e meghívás elől, s mehet világi pályára? Az a kérdés tehát: az isteni hívás parancs-e vagy csak tanács?

A mult században francia szerzők azt vitatták, hogy a papi hivatás lényege a jelölt szívében fellépő vágyakozás a papi élet után, s akinek a lelkében ez az Istentől küldött vágyakozás megvan, az bűn terhe alatt köteles azt követni. Sőt a püspök, akinél jelentkezik, köteles az ilyen meghívottat felszentelni. Mikor azonban X. Pius pápa úgy döntött, hogy a papi hivatás lényege nem a jelentkező egyéni érzelmeiben, hanem a püspök meghívásában van, a hivatás kötelező voltáról is megváltozott a szakértők véleménye.

Ma már majdnem általános az a felfogás, hogy a papi életre való hajlam és vágyakozás, valamint a püspök nyilatkozata a jelentkező alkalmasságáról nem parancs, hanem csak tanács jellegével bír.

Mindennél jobban bizonyítja ezt az alszerpapi szentelés szertartása. A szentelés előtt a püspök így szólítja meg a szentelendőket: „Most még szabadok vagytok, és szabad nektek belátástok szerint a világi életbe visszatérni." Márpedig ezek a szentelendők azáltal, hogy előzőleg a hajkoronában és a kisebb rendekben részesültek, Istennek az Egyház által is elismert meghívottjai lettek. És mégis a püspök intelme szerint szabad nekik a világba visszatérniök. A püspök így nem szólhatna, ha a hivatás elhagyása mindenegyes esetben bűnös dolog volna.

Az erkölcstan tudósainak (Lehmkuhl) véleménye az, hogy a papi vagy szerzetesi hivatás bűn terhe alatt nem kötelez, legalább is nem súlyos bűn terhe alatt. Sőt, ha erre valakinek megfelelő oka van, a legnagyobb valószínűség szerint egyáltalában nem bűn a hivatás elhagyása. Igy pl. ha valaki nem érzi magát elég erősnek a papi élet terheinek viselésére, vagy méltatlanságának élénk tudatában megriad az oltár fönséges szolgálatától stb. Kevésbbé dícséretes indok, ha valaki félénk és gyáva ahhoz, hogy Krisztus egyházának küzdelmeiben résztvegyen, annak sorsában osztozzék, vagy ha valaki túl kényelmes ahhoz, hogy a hívek lelki gondozásának fáradságos, áldozatos munkáját vállalja stb.

6. **Elveszthető-e a hivatás kegyelme?** Erre a kérdésre maga az élet adja meg a választ. Hány ifjú életútja kanyarodott már el a világ és annak örömei felé, akinek pedig annakelőtte kétségtelenül megvolt a papi hivatás! Az ok a könnyelmű életfelfogás, az imaélet lebecsülése, a veszedelmes alkalmak felkeresése és általában a hivatás nagyraértékelésének hiánya volt! Az eltékozolt hivatás olykor megboszszulja magát, sőt később keserű önvádakra, talán teljes vallástalanságra is vezethet. A könnyűvérű ifjú talán évtizedek mulva ébred igazában annak tudatára, mit veszített. Robespierre fiatal korában felvételért kopogtatott egy szigorú szerzetesrendbe. Fel is vették. A belépés előtt elment búcsúzkodni, és a búcsúzás során hivatása derékbatört. Mikor 36 éves korában kivégezték, több ezer ártatlan ember meggyilkolásának bűnterhe nyomta lelkét. A mi kommunizmusunk egyik vezető tagja, aki nagyon sokat ártott az Egyháznak és a honfitársai jó erkölcsének, valamikor kispap volt. A hivatás eljátszása könnyen veszélyezteti a lélek örök üdvösségét is. Ugyanezt kell mondanunk, de még fokozottabb mértékben, természetesen arról is, aki hivatás nélkül — talán anyagi érdekből — vállalkozik a papi rendek felvételére.

A bölcs Mercier bíboros-érsek lelkigyakorlat alkalmával így nyilatkozott papjai előtt: „Mennyi keresztény lélek fürdik a malaszt fényében és melegében, és mégis, nemcsak a világban, hanem még a szerzetekben, sőt Krisztus szolgái között is vannak, kik 20, 40 évet is átéltek a nélkül, hogy észrevennék, hogy a Megváltó egészen közel van hozzájuk, szívükhöz beszél, megnyitja előttük a Gondviselés útjait..."

Akik már Krisztus követségében járnak, mint a hivatás boldog „beérkezettjei", érezzék át magasabb kiválasztottságuk rendkívüliségét és megtisztelő voltát. Ne hordják kincsüket ráfigyelés és megbecsülés nélkül! Minden ilyen kiváltságosnak szól Szent Pál intelme: „Figyelmeztetlek, szítsd fel magadban Isten kegyelmét, mely kezem rádtétele folytán benned vagyon." (II Tim. 1, 6.)

Két életszemlélet

Irta: Róth Antal S. J.

Az életből ellesett mély titkot rögzített Mécs László e kifejező soraiban:

Egy gyermek jött hozzám levéllel
mezítláb, harmadik határból,
oly piros arccal, mintha lázban
lett volna. Szóltam: Gyalog jöttél?
— „Nem gyalog jöttem: karikáztam!"

Ki volna oly bolond: potyára
befutni jó pár kilométert??
De karikával: nem sok ötven!
Ó, öncsalások bölcse: Gyermek!
„Karikáztam, nem gyalog jöttem!"

Az egyhangú, hosszú útnak, amilyen — ritka kivételtől eltekintve — mindannyiunk élete, megvan az a veszélye, hogy fásultan, érzéketlenül rójuk lépéseinket. A poros, köves élet-országúton a vándor verejtékét törölve csak a sürgönypóznákat és kilométerjelzőket veszi számba. A tikkadt, hervadó fűben nem látja meg a vadvirágok egyszerű, de mégis szép színeit. Mit törődik ő a lila kakukfűvel, a kék zsályával; a fehér mályva és a szerény ibolya nem mond neki semmit; még a tömeges százszorszép sem tudja figyelmét magára vonni.

Az élet vándora is csak a megtett utat méri, a napokat és éveket. Az ünnepnapok csak a kalendáriumban vannak piros betűkkel nyomtatva, de nem a lelkében.

Gépiesen rakja lábait, ő csak „gyalogol". Öregesen, fáradtan vonszolja magát, mert mennie kell. Az idealizmus, a gyermekded lelkület már rég kiveszett belőle. Azért csak sajnálni, lenézni tudja azokat, akik mellette frissen, gyermekesen „elkarikáznak".

Pedig a világ, az élet éppen az érzelmi ember számára olyan, amilyennek látni akarja vagy látni tudja. Tőle függ, melyiket választja a két lehetőség közül: gyalogolhat vagy karikázhat.

Lelkülete legközelebb áll a gyermekéhez és így könnyen beleélheti magát a karikázó lelkületébe. Az élet harcai nem durvították még el és a csalódások nem törték meg. Nem könnyen sodródik az élet gyémántkemény malomkövei közé, távol tartja magát onnan, ahol életre-halálra megy a küzdelem.

Nem is az élet keménysége, de még az emberek megbízhatatlansága sem a leggyakrabbi megrontója gyermekded lelkületének, hanem, mint mondottuk, az élet egyhangúsága. A karika (az érzelmi emelkedettség, idealizmus), amellyel könnyen átszaladhatna az élet göröngyösebb útszakaszain, mindig kisebb, mindig tömörebb lesz, mígnem kerékké alakul át, amely aztán szabályosan és pontosan forog, meghatározott, percnyi fordulatszámmal valamely ember-műhelyben vagy egy közhivatal aktagyárában.

Itt van az érzelmi ember legveszélyesebb lelkitörési lehetőségel

Az élet művészéből mesterember lesz és az élet örömdalából pedig csak egyhangú gyári zakatolás.

GYALOGOSAN

Először szóljunk az élet robotosairól: a „gyalogosokról"!

Csak be kell mennünk egy nagyobb közhivatalba és első pillanatra megláthatjuk, milyen különbséggel végzik az egyesek ugyanazt a munkát. Mennyi „gyalogos" vonszolja fásultan terhét? Besavanyodottsága bélyege — érdektelenség és kedvetlenség — minden mozdulatáról lerí. Milyen kimerülten távozik az ilyen munkahelyéről? Valósággal szökik, amikor az óra a kettőt elütil Mindennap két nappal öregszik. Másnap aztán, ha lehetséges, még únottabban kezdi munkáját. Raboskodás az élete. A robotosok férfikoruk derekán, amikor teljesítőképességük a legnagyobb, már pihenni vágynak, nyugdíj után sóhajtoznak.

És mi ennek az oka? Nem visznek lelket az életbe. Csak gépies izommunkát végeznek, vagy sematikus fejmunkára használják őket. Akkord-munkások. Az ő munkájukat egy gép is elvégezhetné! A lélek, a kedély hiányzik minden cselekedetüknél. Míg tollal szántják a papirost, énjük egész idegen területen kalandozik. Az egyéniségnek sehol semmi nyoma, még az írásuk is „kiírt hivatalos írás".

Azt megengedjük, hogy az ilyen robotos becsületes ember, sőt jó hivatalnok is lehet. Néha kívánatos is az ilyen ember, manapság talán egyenesen szükség is van ilyen munkagépekre. — A szív ritmusa és a hangulatgörbe szerinti munka ugyancsak felforgatná az életet ma, a bürokrácia fénykorában.

De amint a sok aktázás, lajstromozás, százféle nyilvántartás, könyvelés nem az ember természetes életszükségleteiből fakadt, úgy a mi „gyalogosunk" is inkább többet árt, mint használ, elsősorban magának, de legfőképen olyan hivatáskörben, ahol mások lelkére alakítólag kell hatnia; ahol nem az adófizetés vagy társadalmi állás szerint, hanem egyéni sajátosság szerint kell kezelni az embereket.

Ilyen hivatások, életpályák azok, ahol ember-alakítás, nevelés, testi-lelki segítés a cél. Legroszszabbul él és a legsilányabb szolgálatokat teszi az emberiségnek, aki ilyen hivatáskörben robotnak fogja fel munkáját. Értéktelen az élete annak a tanítónak, tanárnak, papnak és szülőnek, aki a pálca használatával, az órák és erkölcsi prédikációk leadásával, hivatali ücsörgésével úgy gondolja, hogy eleget tesz hivatásbeli kötelességének.

Hisz éppen a nevelés az a sajátos ténykedése

az embernek, amikor önmagából ad, amikor a maga lelkülete szerint alakít másokat. Valósággal másodszor megalkotja, megszüli a lelket a nevelő. Lélekközelség és lélekáthasonulás a nevelés!

A robotoló ember azonban képtelen csak meg is közelíteni a lelket. Azért „lélekalakítása" nem áll másból, mint abból, hogy a maga lelkületének kubisztikus formáit nyomja rá másokra. Az ilyen „nevelői" ténykedés eredménye nagyon hasonlít a többé-kevésbbé formátlan, groteszk paprikajancsikhoz, amelyeket a vásárokon árulnak fillérekért.

Hivatalnoknál még elképzelhető, — bár ritkán! — hogy akad olyan, aki otthon a családi körben egészen más ember, mint volt a hivatal rabcellájában. Lehet, sőt igen gyakran van ennek a maszkhordásnak is hátránya, t. i. az, hogy az ilyen nem tudja azonnal letenni a „hivatalos" arcot. És így fagyos, dermesztő levegőt hoz haza. A családban az anya és a gyermekek már előre félnek attól, hogy hazajön a papa, mert akkor nem szabad ám sokat csevegni, kedélyeskedni, játszani, hanem akkor nagy csöndnek kell lenni, mert apa „ideges" és fáradt! Lábujjhegyen kell járni és komolynak kell lenni! Még jó, ha az apa nem a délelőtt felgyülemlett méreg kiadásával szerencsélteti kedves családját. Így aztán csak természetes, hogy fásultsága és türelmetlensége miatt otthon sem fogja megtalálni azt, amiről egész délelőtt álmodozott, a kedves, meghitt családi fészket. Magatartása miatt otthon is hamarosan „gyalogosítják". Családja körében egyhangúságot tapasztal és megy, menekül a kávéházba, stb. Olyanná tette környezetét, hogy maga is kénytelen elmenekülni belőle.

Míg az ilyen „magánember" életet és kedélyt fonnyasztó hatásköre szűk keretek közé van zárva, addig a nevelő széles körökben fejti ki ugyanazt a szomorú hatást. Mit törődik ő mások egyéniségével, hajlamaival és kívánságaival? A fő, hogy az „üzem" menjen! Hát megy is, de hogyan!?

Még a tudás szempontjából is mit eredményez, ha pl. a feladott leckét gyermekfelügyelő szajkóztatja be? Vagy amikor csak úgy félidőtájban vetődik be az „oktató" az órára és csengetésre úgy elrohan, mintha puskából lőtték volna? Meggondolta a szülő parancsát, mikor azt mondta: Addig nem mozdulsz ki a szobából, míg hibátlanul fel nem mondtad a leckét? Hol van itt a segítés, a tanítás?

Nevelés szempontjából egyenesen elképesztő, amikor a „pedagógus" félóránkint megjelenik az osztályban és begyakorolt műfogással végigporolja a táblára felírt „rosszakat". Az ilyen és hasonló ráhatás odajuttatja a fiatal lelket, hogy egészen másképp viselkedjék a nevelő előtt és a nevelő mögött. Kiravaszított, kétszínű fickót, de nem jólnevelt fiút kap a társadalom!

Akinek a hajlékony lelkekkel való foglalkozás az élethivatása, ha csak „bevasalja" az előírásokat, vagy látszatra éppen csak eleget tesz a törvény minimális követelményeinek, még egyáltalán nem csinálta azt, amit tennie kellett volna! Még kontármunkát sem végzett, egyenesen az ellenkezőjét tette, amit hivatása tőle megkövetelt! Joggal lehet az ilyent vádolni azzal, hogy rontja az ifjúságot! Talán éppen az ilyen robotemberek az okai, hogy időnkint annyit esik a társadalom szintje!?

Akiben nagyon könnyen elvész a fiatalos, rugalmas lelkület, ne menjen nevelői pályára! — Ha a kényszerűség mégis odahajtotta, minél előbb tegyen szert idealizmusra! De hogyan?

KARIKÁZVA

Munkásság az élet sója! Az ember hatalmában áll, hogy többet tegyen a szoros kötelességénél. A többletre való vállalkozás nagyon is egyengeti az utat az idealizmus felé. Meghozza a kedvet. Aki kedvvel dolgozik, az lelkileg megközelíti azokat, akikkel érintkeznie kell. Személyes kapcsolat fejlődik ki, mert érdeklődést mutat más gondja és baja iránt. Ilyenkor már ereje javát fekteti munkájába. Az ú. n. hivatalos érintkezésnek még a látszata is eltűnik. Már nem is a robotemberrel van dolgunk, hanem egy vállalkozó, lelkünkhöz közelálló idealistával!

Egy másik út is van arra, hogy környezetünk megváltoztatásával önmagunkat nemesítsük. Igen sok ember azzal írt ki minden kedélyes életmegnyílvánulást maga körül és teremt kopár sivatagot, mert kesernyésségében mindent leszól, lekritizál. Mindenben csak a fonákságot veszi észre! — Pedig mibe kerülne az, ha elismerné a jót is, vagy csak a jót látná meg? Nem kell ahhoz sasszem, hogy másokban felfedezze a jóakaratot! Mennyivel más a hangulat olyan társaságban, ahol kölcsönösen megértik egymást?!

Sajnos, még jó emberek is sokszor nagy adagot hordanak magukban abból az erős lélekmérgező tulajdonságból, amelyet irígységnek hívnak és amely legjobban ijeszti el az embereket egymástól.

Micsoda napsugaras, tiszta, üdítő a hangulat, ahol egymás sikereinek örülni tudnak? Összetartás, kölcsönös segítés, figyelem és szolgálatkészség hathatósan biztosítják az összmunkát. A tavaszi élet zsendülését érzi ilyen környezetben az ember és hatalmas indítást kap maga is a friss munkára. Dalolva végzi az ember a munkáját.

Csak egyszer érezzék pl. a növendékek a lelket, a szívet tanárukban, nevelőjükben; csak egyszer lássák, hogy kötelességén felül is törődik velük; csak egyszer találkozzanak áldozatos lelkülettel, hajlékony eszközökké lesznek és hajlékonyságukkal új kedvet és erőt öntenek nevelőjükbe.

Csak el kell indítani a karikát és gyors rohanással vergődik át a robotosnak induló ember az élet poros országútján!

A célnál aztán a „Gyalog jöttél?" kérdésre válasza így hangzik: Nem gyalog jöttem: karikáztam!

Karikázva, lendületes, friss munkával, jókedvvel, kevesebb fáradsággal ugyanoda érünk.

Karikázva biztosabb, gyorsabb, könnyebb a siker!

Figyelmeztető

A szenvedés problémája

Irta: Petruch Antal S. J.

Ime egy levél:

„Minél idősebb leszek, annál jobban nehezedik rám a megpróbáltatás, a kereszt, a szenvedés — vagy akárminek is nevezzük — problémája. Minél többet gondolkodom rajta, annál homályosabb és felfoghatatlanabb előttem. Minden okoskodásnál azonban világosabban szól az élet. Minthogy pedig mindenki a saját énjét, tapasztalását és megélését véli a legigazibbnak, a legsúlyosabbnak, azért szabadjon saját életem kiáltó kérdéseire feleletet kérnem.

Törvénytelen vagyok. Tehát születésemnél fogva megbélyegzett. Miért éppen én? — Anyám szegény cselédleány volt zsidó orvosnál. Alighogy megszülettem, menhelybe adott, mert neki dolgoznia kellett s keze munkájával alig bírta egymagát is eltartani. Elemiben játszva tanultam. Ezért alkalmat adtak, hogy a gimnáziumot is elvégezzem. Keserves nyolc esztendő! Mindig kegyelemkenyéren és szülői szeretet híján pólyáskorom óta! Miért éppen én? — Ha rendetlenkedtek az osztályban, föltétlenül engem büntettek, még ha ártatlan is voltam. Mellőztek, elnyomtak. Mit tehettem róla, hogy apátlan-anyátlan, más keserű kenyerére rászorult törvénytelenek születtem? Szörnyen vérzett a szívem. Egyetlen vigaszom az Oltáriszentségben lakó Úr Jézus volt. Fülemben csengett az ő szava: Engedjétek hozzám a kisdedeket! Mentem is hozzá, s ő megvigasztalt. Nem bírtam haragudni, gyűlölni. Sőt egyre hevesebb vágy fogott el: minél több jót tenni; a szenvedőknek, elhagyatottaknak angyala, vigasztalója lenni. Szerettem volna a Nappal cserélni, hogy bearanyozhassak mindent, hogy eloszlathassak minden sötétséget: bút, bánatot, szenvedést és gyötrelmet. De hogyan? Ezt csak akkor tehetem, — gondoltam magamban — ha orvos leszek! Én, aki szegényebb vagyok a templom egerénél, hogy legyek orvos? De sikerült! hogy mennyi idegölő munkával, éjtszakázással, arról jobb nem beszélni: nekem kellett előteremtenem az anyagi lehetőségeket. Bennem is élt a rejtett kívánság emberi megértés és szeretet után, felém is suttogta ködlő göndör fejecske: Anyám! Én azonban nem értem rá, nekem rohannom kellett; nekem nem tellett szép ruhára. Örültem, ha idejében előteremthettem a szükséges díjakat. Meg aztán feltűnően szeplős arcom és lángvörös hajam amúgy sem volt ajánlólevél. Magamra is maradtam. Bár nem értem rá sokat törődni önmagammal, mégis ennek ellenére égette lelkemet a kérdés: Miért vagyok épp én a jó Isten mostohagyermeke? — Gyermekkori álmom beteljesedett: orvos vagyok. De ez a kálváriának csak újabb stációja! Szeretnék jót, sok-sok jót tenni. Ez azonban lehetetlen, ha anyagilag nem vagyok biztosítva. Tudásomat tehát áruba kell bocsátanom. Őrzőangyal helyett szatócsnak kell lennem! Ha kell, — nem bánom — a cél érdekében erre is kész vagyok. De hol? Önállósításra nem gondolhatok. Amúgy pedig visszautasítanak, mert „nő" vagyok. Hát tehetek én arról, hogy csak nő vagyok? Közben pedig agyonvertek lelkileg: valaki tudtomra adta, minő áron biztosítaná érvényesülésemet. Nem! Inkább éhenhalok, ha tudás és rátermettség nem elég a boldoguláshoz!

Tetszik látni, csupa érthetetlen és keserű miért kergetőzik agyamban. S feleletet nem találok. Pedig hogy őröl, emészt ez a sok miért. Hát valóban vannak Istennek mostohagyermekei? Vagy talán el is fordult tőlem egészen?

Kimondhatatlanul hálás volnék, ha sötét kínjaimra legalább némi fényt derítene."

*

Kétségkivül a szenvedés az emberi életnek leghomályosabb problémája, melyre maradék nélkül megfelelni itt a földön nem lehet. Ez az örökkévalóság számára van fenntartva.

A szenvedésre vonatkozólag néhány pontot akarok kiemelni:

I. A szenvedés nem jele annak, hogy Isten valakit elhagyott. Mert ha igaz volna, akkor az Úr Jézus után a Boldogságos Szűzet hagyta volna el leginkább. Ugyanis Jézus Krisztustól eltekintve, kinek az életútja volt annyi tövissel kirakva, mint éppen a Boldogságos Szűznek? Kit ért annyi és akkora megpróbáltatás, mint éppen őt? S mégis volt-e valaha ember a földön, akit az Isten annyira szeretett volna, mint Jézust és Máriát? — Nem, a szenvedés, a kereszt semmiképp sem jele Isten haragjának! Ezt egészen bizonyosan tudjuk az Úr Jézus tanításából: Boldogok, akik sírnak . . ., boldogok, akik üldözést szenvednek az igazságért!

II. Ha Istennek volnának is mostohagyermekei, ezek semmiképp sem azok, akiknek „semmi sem sikerül", akikre „egyik baj a másik után szakad", hanem inkább azok, akiket „megpróbáltatás nem ér", akiknek „sikerül minden", akiknek „teljesül minden kívánságuk". Emlékezzünk csak vissza az Úr Jézus példabeszédére!

Volt egy gazdag ember, aki bíborba és patyolatba öltözködött s mindennap dúsan lakmározott. Ugyanakkor élt egy Lázár nevü koldus is, aki a gazdag ember palotájának kapuja előtt fetrengett tele fekélyekkel és majdnem éhenpusztult. Szeretett volna legalább a morzsalékkal jóllakni, mely a gazdag asztaláról lehullott. De senki sem adott neki. Lázár nyomorultan pusztult el. De a dúsgazdag is meghalt s a pokolba került, míg a koldus Ábrahám kebelébe, a boldogság honába. Amikor a gazdag látja ezt, Ábrahámhoz könyörög, de ez kioktatja: „Fiam, jusson eszedbe, hogy elvetted javaidat életedben, Lázár pedig hasonlóképen a rosszakat; ő tehát most itten vigadozik, te meg gyötrődöl." (Lk. 16, 19—25.)

Valami hasonlót tapasztalunk az emberek közt is. Vajjon nem azt operálja-e meg az orvos, akinek felgyógyulásához van még némi remény? Vajjon melyik az igazi beteg és szerencsétlen, akinek az

orvos már megenged mindent vagy pedig az, akinek szigorú diétát ír elő?

Szent Pál pedig egyenesen ki is mondja: „Fiam, ne vesd meg az Úr fenyítését és ne csüggedj el, ha megbüntet. Mert akit az Úr szeret, azt megfenyíti, és megostoroz minden fiút, akit magához fogad... Mint fiakkal, úgy bánik veletek az Isten; mert melyik fiú az, akit atyja meg nem fenyít? Hogyha fenyítésen kívül vagytok, amelyben mindenki részesült, akkor korcsok vagytok és nem fiak." (Zsid. 12, 5—8.)

III. A szenvedések csak kis hányada származik *közvetlenül* Istentől, a többi pedig az emberi rosszaságból, fékezetlenségből, zabolátlanságból, érzékenységből, túlméretezettségből, ügyetlenségből, korlátoltságból, hanyagságból, gyávaságból, helytelen gazdasági és társadalmi berendezettségből. És ki tudná megmondani, hányféle más természetes okból? S ezek részint bennünk, részint pedig másokban vannak. Aligha tévedünk, ha azt mondjuk, hogy a szenvedések 90—95 %-a közvetlenül nem származik Istentől. Erről meggyőződhetünk, ha a fenti orvosnőnek életét figyeljük. Keserű miértjei között aligha van egy is, amelyről azt kellene mondani, hogy Isten közvetlenül rendelte, egyenesen akarta.

IV. A szenvedést, melyről biztosan tudjuk, hogy közvetlenül Istentől származik, hogy egyenesen nekünk szánta, fogadjuk alázattal és szent akaratán megnyugodva. Ellenkező esetben szembekerülnénk bölcs intézkedésével. Azonban ilyenkor is forrón és buzgón imádkozhatunk az Úr Jézussal: „Atyám, minden lehetséges neked, vedd el tőlem ezt a poharat; de ne az legyen, amit én akarok, hanem amit te." (Mk. 14, 36.)

Ami a többi szenvedést illeti, mely közvetlenül nem Istentől ered: a Teremtő nem helyeselheti azt, amennyiben bűnből vagy más rendetlenségből, illetve fogyatékosságból fakad. Minthogy tehát Isten a bűnt, rendetlenséget, fogyatékosságot nem helyesli, nekünk is kell vagy legalább is szabad minden erőből a szenvedés okai ellen küzdeni, így pl. a saját és mások bűnei ellen; saját érzékenységünk, érzelmeink és fantáziánk szabad csapongása ellen, melyből annyi félreértés és ennek következtében annyi kereszt származik; szabad, sőt kell is küzdenünk a helytelen gazdasági, társadalmi és nemzetközi fonákságok ellen, melyek annyi bajnak és nyomorúságnak szülői; kell, hogy az élhetetlenséget kiirtsuk, mely miatt annyi derék ember nem bír boldogulni. Ezek ellen küzdhetünk tehát, sőt küzdenünk kell is minden erőnk és képességünk megfeszítésével, de mindamellett nyugodtan, higgadtan és Istenben bízva. Ha azonban minden törekvésünk ellenére sem sikerülne a szenvedés okát és így magát a bajt sem megszüntetni, akkor Isten azt akarja, hogy magát a szenvedést úgy fogadjuk, mintha az egyenesen a kezéből származnék.

V. Isten a szenvedéssel nem akar bennünket megkínozni. A mi Istenünk nem olyan, mint az ókori népek Molochja, akinek élő gyermekeket kellett feláldozni; nem olyan, mint a berni „Kinderfresser — gyermekevő", kinek furcsa szobra Svájc fővárosának egyik legforgalmasabb utcáján látható. Testes alakot ábrázol gyermekektől körülvéve. Az egyiket félig már elnyelte.

Nem! Nem ilyen a mi Istenünk. Neki nincs kedve a mi szenvedéseinkben. Akár közvetlenül küld ránk szenvedést, akár pedig csak megengedi azt, egészen más okból teszi ezt. Néhány okot a következőkben foglalunk össze:

1. A kegyelem állapotában elviselt szenvedés törli ideiglenes tartozásunkat. Melyikünk nem vétkeznék nap-nap után? Kinek nem volna tehát semmi a rovásán Isten előtt? Ezt a tartozást le kell vezekelni vagy itt a földön, vagy pedig a túlvilágon: a tisztítótűzben. Márpedig sokkal okosabb a szenvedések türelmes elviselésével itt a földön leróni azt, mint a túlvilágra halasztani. Ugyanis a szentek tanúsága szerint, akiknek Isten bepillantást engedett a tisztítótűzbe, a legnagyobb földi szenvedés lágy fuvallat a túlvilág legkisebb kínjához. S azonkívül ez nem is érdemszerző.

2. A szenvedés növeli bennünk a megszentelő malasztot és gyarapítja érdemeinket. Prohászka így illusztrálja a dolgot: Valaki szőllőjét jól gondozta, sok pénzt fektetett bele, sok gondot és fáradságot fordított rá. S jött egy jégeső; tönkre vert mindent. Másnap kimegy a gazda. Még ott a jég, nem olvadt el. Fölveszi s látja, hogy gyöngyök, drágakövek. Hát mi hullott, jég- vagy gyöngyeső? Ez is, az is. A természetben jég, a természetfölötti rendben gyöngy, ha keresztény szemmel nézzük. Örök gyöngyök esője... Ki nem akarna belőle? (Soliloquia, 1922 aug. 25.)

3. Az igazaknak megadó szenvedése az isteni harag villámhárítója. „Annyi gonoszságnak, a legszentebb hagyományok földúlásának láttára — írja b. e. XI. Pius pápa — nem bírjuk elfojtani keserű fájdalmunkat, nem tudunk hallgatni s apostoli szívünk minden erejével védelmére nem kelni az Isten eltaposott jogainak és az Istenre föltétlenül rászoruló emberi szív legszentebb érzelmeinek. Annál is inkább, mert ördögtől megszállott szervezetek bizony nemcsak szóval, hanem minden eszközzel igyekeznek istentelen céljukat minél előbb elérni. Jaj az emberiségnek, ha a teremtményektől annyira meggyalázott Isten a maga igazságában szabad folyást enged ennek a pusztító áramlatnak s azt ostorul használja a világ megfenyítésére!" (Caritate Christi kezdetű körlevélből.) Jaj a bűnös világnak, ha Isten szabad folyást enged igazságosságának, ha valaki föl nem tartóztatja sujtó karját... S ezt megteszik az igazak engesztelő, megkérlelő imájukkal és vezekléseikkel, melyek közt első helyen áll a keresztnek, szenvedésnek békés és türelmes elviselése. És kétszeresen jaj a világnak, ha ezek az igazak kihalnak vagy számuk megfogyatkozik, mert egész országok, sőt földrészek kipusztulhatnak: gondoljunk pl. a kisázsiai és afrikai őskeresztény tartományokra; a pogány barbárságnak milyen alacsony fokára süllyedtek volna.

4. Az igazak szenvedése a világ sója, mely lassítja vagy talán meg is állítja az emberiség rothadását, feloszlását, s a bűnösök számára kiesdi a megtérés kegyelmét.

5. Isten a szenvedéssel, csapással észre akarja téríteni az embereket. „Ne bosszankodjunk... azok miatt, amiket elszenvedünk, — mondja Judit csüggedő honfitársainak — gondoljuk meg inkább és higgyük el, hogy bűneinkhez képest az Úrnak ezek az ostorcsapásai csak igen csekély büntetések, melyek minket, mint szolgákat, csak javulásra ösztönöznek és hogy nem megsemmisülésünkre jöttek ránk." (8, 26—27.)

6. Isten kezében a szenvedés sokszor operálókés. Az Úr figyelmezteti az embereket: az egyházi és világi vezetőket parancsai, a józan ész, a jelentkező bajok, az

özvegyek és árvák jajkiáltásai által; talán prófétalelkü férfiakat is támaszt, de a vezetők valahogy nem veszik komolyan az elharapódzott vétkeket, visszaéléseket. Mintha alvajárók volnának, akik látnak is meg nem is. Csak hatalmas ökölcsapások ébresztik fel öket. „Isten erre szabadfolyást enged a pusztító áramlatnak." Igaz, sok érték, kincs pusztul el, talán térdig gázolnak vérben, de a fekélyt ki kell operálni. Gondoljunk pl. a reneszánsz kereszténységére és az ú. n. reformációra, vagy újabban Spanyolországra, ahol még közvetlenül a forradalom kitörése előtt sem hitték és megsértődtek azon, hogy külföldiek szerint nagy baj van náluk; azt a spanyol férfit pedig, aki rá mert mutatni a kóros tünetekre, annak okaira és megjelölte orvosságát, számüzték hazájából ... Ö ment és jött a vörös forradalom ...

7. A szenvedés megérleli az embert. Természet szerint türelmetlenek, nyersek, követelődzők vagyunk; kevés vagy szinte alig van bennünk megértés, vagy mondjuk ki: éretlenek vagyunk. A szenvedés azonban — föltéve, hogy megadással és Isten akaratán megnyugodva viseljük — meglágyít, türelmessé, elnézővé és megértővé tesz, vagy hogy egy szóval mondjuk: megérlel bennünket, és az isteni szeretetben nagyon előmozdít.

VI. Ha valaki a bölcsőtől a sírig egyebet sem tenne, mint betegágyán türelemmel gyötrődne, az nem élne hiába, óriási fontosságú élethivatást töltene be. Ki tudja, talán Isten előtt és a világtörténelemben — bár nevét nem emlegetik — fontosabb egyéniség volna egy pápánál és nagyobb változásokat, mozgalmakat idézne elő, mint egy Napoleon? Keresztény szempontból teljesen érthetetlen az ilyen és hasonló kijelentés: minek éljek, mikor életemnek nincs célja, mikor nincs élethivatásom s csak szenvedni tudok?

*

Befejezésül még csak ennyit a levélírónak: iparkodjék az elkerülhetetlen szenvedést Isten kezéből fogadni s mondja igazi, benső ráhagyatkozással: Atyám, legyen meg a *te* szent akaratod! S akkor a sok miért elveszíti mérges fulánkját, nem fogja örleni és emészteni; szívében pedig eddig ismeretlen biztonsági érzet, szilárdság fog kifejlődni és megfizethetetlen béke honolni.

Isten labdája vagyok

Irta: Dr. Szivós Donát O. S. B.

Sokan félnek attól, hogy — mint ők mondják — a *Sors* játékszerei legyenek. Nem is csodálkozom ezen. Akinek a lelkében a *gondviselő Isten* már *Sors*-sá, *vak, fátumszerű végzetté degradálódott,* az mindig is remegni fog ettől a kérlelhetetlenül nagyhatalmú Úrtól és irtózik attól, hogy játékszere, labdája legyen ennek a vak, könyörtelen Sorsnak. Ezért addig, amíg az élet napos oldalán járhat, részben boldogan sütkérezik a Sors kegyeinek melegén, részben azonban örökké fél, hogy mi lesz, ha majd befelhözik és viharok tépázzák az életét. Mikor pedig valóban elérkezik a viharok éjtszakája és amikor a Sorsnak ostorcsapásai alatt nyög, — akkor egy darabig lázad a Sors ellen, aztán mikor látja, hogy ez a lázadás is hiábavaló — megátkozza a Sorsot és kétségbeesik, mert nem bírja el, hogy a sors félredobott játékszere legyen.

*

A lelki ember nem így gondolkodik. Nála a gondviselő Isten nem egyenlő a vak Fátummal. És mivel a lelki ember nem fatalista, azért inkább úgy gondolkodik, mint Lisieuxi Kis Szent Teréz.

Ez a kedves Szent így beszél valahol magáról és a gondviselő Istenhez való viszonyáról:

... Labda vagyok az Isten kezében. Úgy mint a valóságos labda a gyerek kezében. A labda — ha értelme volna — örülne, mikor a gyerek kezébe veszi, szereti, becézi, fáradhatatlanul játszik, foglalkozik vele. Örülne, mert tudná, hogy szeretik, becsülik, törődnek vele. De elszomorodna, ha tudna az a labda, mikor a gyermek megúnja, mikor félredobja, mikor ásítozva sarokba gurítja, mikor félrelöki, mert már nem érdekli, már nem törődik vele, megúnta ... Ez a labda talán fel is sírna, ha tudna, kétségbeesésében, mert tudná, hogy most a magárahagyottság, a kétségbeejtő félredobottság lesz a sorsa ...

... Én is labda vagyok, de olyan, akinek értelme, akarata, hite, reménye, szeretete van. Én is labda vagyok, de nem a játékot megúnó gyerek, hanem a gondviselő Isten kezében.

... Én lelkes, szíves labdája vagyok az Istennek. Én is örülök, ha kezébe vesz, tenyerébe tesz az én jóságos Istenem. Örülök, ha úgy érezhetem, hogy az Isten törődik velem. Örülök, ha kegyelmeivel felvidítja szívemet. Boldog vagyok, ha jól megy minden a lelki életemben ... ha ízlik az imádság ... ha lélekszárnyalásaim közben áttüzesedik a szívem ... Olyan jól esik — ha az élet felhője árnyékot vetne lelkemre — Istenhez menekülni ... ott kipanaszkodom magamat és ott nála újra bízóvá, erőssé, küzdővé lenni ... Olyan jó tudni, hogy az én Istenem — még hibáim és bűneim ellenére is — szeret engem, törődik velem, a lelkemmel ... Olyan jó a lelki vigasztalások kegyelemzuhatagában napfürdőzni, hisz ilyenkor oly könnyű Jézus terhe és oly édes az élet igája ... Olyan jó szíves, lelkes labdának lenni az Isten kezében, ha tenyerén hord a gondviselő Isten és a vigasztalások kegyelmével megsimogatja lelkemet ...

... De én az Isten labdája szeretnék lenni akkor is, ha az lenne a sorsom, mint annak a labdának, melyet sarokba dobott a már játékot megúnt gyermek. Én nem lázadok, nem zúgolódok, ha kigurultam is az Isten kezéből és látszólag a félredobott, megúnt labda sorsa az én sorsom, mert tudom, hogy ez csak *látszat.* Én nem zúgolódom, ha eddig dédelgetett kegyelmeivel az Isten, most pedig magamra hagy, mert tudom, hogy csak azt akarja, hogy tanuljam meg azt is, hogy

milyen nehéz Nélküle... Én nem lázadok akkor sem, ha vigasztalások édességeit is megvonta tőlem, hisz tudom, hogy csak azért tette, hogy ezen lelki nyalánkságok helyett a kitartás és hűség komoly ételétől erősödjem... Nem félek a lelki magánosságomtól sem, hiszen tudom, hogy e magánosságomban Ő is ott van, csak nem mutatkozik, hogy kipróbálja a szeretetemet és utána nagyon megjutalmazzon... Nem félek attól sem, ha a magamrahagyottság kétségbeesés-sarkába gurított, mert tudom, hogy ha kitartok a hűséges szeretetben lázadozások, kétségbeesés nélkül, akkor eljön az idő, mikor majd újra kezébe vesz, játszik velem, törődik velem — és én újra kedvelt játékszere, szeretett labdája lehetek az Istennek...

*

A szentek gondolkodnak és beszélhetnek így — mondhatnák sokan még a lelki emberek közül is, akik már régóta szenvedik az Isten kezéből kigurult labda keserves sorsát — de egy gyenge ember az nem, mert az nem bírja sokáig a magárahagyottság, a Sorsnak való kiszolgáltatottság és a vigasztalások nélküli lelki élet száraz kenyerét. — A szentek és talán a lelki élet hősei hihetik azt, hogy az Isten még a legnagyobb magukrahagyottságukban is mellettük van és segíti őket, de nekünk, a lelki élet átlagembereinek nagyon nehéz ez a kegyelmi megvilágításokat oly sokáig nélkülöző lelki sötétség... A szentek már elbírják a lelki élet solidum cibum-át is, a vigasznélküliséget is, de mi még gyermekek vagyunk a lelki életben és kívánjuk a gyerektől is megemészthető tejes lelki eledeleket is. — Mi akarunk labdák lenni az Isten kezében, de félünk a félredobott vagy legalább is magárahagyott labdák sorsától...

*

Pedig a lelki embernek törekednie kell arra, hogy elfogadjon bármilyen labda-sorsot az Isten kezéből. Mert ha nem mer erre az elfogadásra vállalkozni, akkor nem sokat különbözik attól, aki vagy fatalisztikusan belenyugszik a megváltozhatatlan sorsába, vagy kétségbeesésében a Titánok vakmerőségével lázad az Isten ellen.

Tudom én nagyon jól, hogy nem olyan könnyű labdának lenni az Isten kezében. Elismerem azt is, hogy nehezen fogunk egyhamar eljutni ezen a téren addig, mint a szentek. Tudom, érzem én is, hogy nagyon nehéz kimondani igaz, szent meggyőződéssel azt, hogy, ha az Istentől elfogadtuk a jókat, akkor elfogadjuk a rosszat is — ugyanolyan nyugodt lélekkel.

De ha elismerjük is ezt, nem mondhatjuk, hogy nem kell tehát a lelkünket nevelnünk arra, hogy vállalhassuk a labda-sorsot — mert hiszen úgysem juthatunk el ezen a téren addig, ameddig a szentek eljutottak. Ha ezt mondanánk, akkor kiállítanánk magunkról, hogy addig, míg az élet, a lelki élet napos oldalán járhatnánk, hűek maradnánk az Istenhez, de ellene szegülnénk mindjárt, ha a félredobott labda sorsát kellene vállalnunk. De azt is tudomásul kellene vennünk, hogy ez nem a nagylelkűek, hanem a lelki szatócsok eljárása volna.

Aki a lelki élet útját akarja járni, annak legalább is komolyan törekednie kell arra, hogy Kis Teréz lelkületével vállalja a sorsot, hogy az Isten labdája legyen.

*

Milyen eszközök segítenek abban, hogy vállalhassam az Isten labdájának a sorsát?

1. *Lenyírom a vágyaim szárnyát.* Az életben is, a lelki életben is. Nem akarok a lelki életben sem olyan lenni, mint az elkényeztetett gyermek, ki követelődző, kinek minden vágyát lesik és teljesítik, és aki megköveteli, hogy mindig ő legyen a központ, mindig csak övele foglalkozzanak, mert egyébként durcás, zúgolódó, nyafogó lesz és nyűg önmagának, de méginkább környezetének.

A megnyírt szárnyú vágyak könnyebben kielégíthetők az életben és a lelki életben is — és nem tesznek követelődzővé, de nem is hajszolnak lázadásba és kétségbeesésbe még akkor sem, ha még ezek a megnyírt szárnyú vágyak sem valósulnak meg.

2. *Törekszem a szent közömbösségre* az életben és a lelki életben is. Még a vigasztalásokkal szemben is. Sőt még a csapásokkal szemben is.

De ne gondolja senki, hogy ez a közömbösség a fatalizmusból táplálkozik, hanem abból a gyermeki hitből, mellyel erősen, kételkedés nélkül hiszem, hogy ha „megölsz is engem" — Te tudod, Uram, hogy miért teszed — „s ezért reménylek Benned". Ebből a hitből táplálkozó reménynek mindegy, hogy szeretettel játszik-e az Isten az ő ember-labdájával, vagy félredobja azt — mindegy, hogy vigasztalásokkal, kegyelmekkel árasztja el, vagy pedig megvonva azokat a léleksötétségben hagyja szenvedni — mindegy, hogy sikerül-e valami az életben vagy a lelkiekben, vagy pedig nem. A gondviselő Istenbe vetett hiten alapuló közömbösség megóv az elbizakodástól, ha sikerült az élet, de megóv a kétségbeeséstől is, ha megvert az élet.

3. *Nem hangulatokra építem az életemet és a lelki életemet, hanem kitartó hűségre.*

A hangulat nem biztos bázis az élet számára még a lelkiekben sem, mert lehet, hogy a hangulat az egyik percben az égig emel lelkesedésemben, de a másik percben földre sujt kétségbeesésemben. De az, aki csak a hangulathullám tetején tudja az Istent szeretni, a hangulathullámvölgy mélyén pedig lázad vagy kétségbeesik, — nem igazi lelki ember.

A hangulat rapszódikussá tesz a lelkiekben is. A rapszódikusságot azonban nem lehet a lelkiség alapjává tenni.

A vigasztalások hangulatélete is csalékony a lelki síkon. Becsap. Vágyakat növeszt. Elbizakodottá tesz. Ha pedig kimaradnak ezek a lelki vigasztalások, akkor nyűgössé, kiállhatatlanná, türelmetlenné, követelődzővé, kétségbeesett lázadókká leszünk.

A hangulat helyett az Isten akaratában való megnyugvásból táplálkozó, kitartó hűség tesz alkalmassá arra, hogy még a hangulatok ellenére is labda lehessek az Isten kezében.

4. És ha mindez — minden jóakaratom ellenére is — nehezen akar menni, akkor gyakran letérdelek a Szentséges Szív elé és *imádkozom,* könyörgök, hogy ne dobjon félre engem mint labdát a magamrahagyottság sötét sarkába, hanem szánjon meg, vegyen újra kezébe, szeressen, adja kegyelmét, hogy érezzem, hogy szeret engem. De imádkozom akkor is, ha már félredobott és *látszólag* egészen magamra hagyott. Imádkozom, hogy adjon erőt, kegyelmet, hogy Isten jóságában bízó lélekkel tudjam elviselni azt is, ha már félredobott. Imádkozom, hogy mentsen meg a lelki sötétségtől, hogy ne próbáljon meg erőimen túl és hogy Benne bízva tudjam elviselni a félredobott labda sorsát is — kétségbeesés nélkül.

*

Uram! Szeretnék az Isten labdája lenni!

Irodalom

A szenvedés éjjele. A nagycsütörtöki éjjeli szentségimádás rövid ismertetése és vezérfonala. Korda R. T. kiadása, Budapest. Ára 26 fillér.

Az Olajfák hegyén szenvedő Jézus tisztelete régi az Egyházban. Nemcsak a nagycsütörtök éjtszakájának, hanem minden csütörtök éjtszakának egyes óráit, sőt az egész éjtszakát is az Olajfák hegyén szenvedő Úr Jézus tiszteletének szentelte. Sokfelé már évszázadokkal ezelőtt is — pl. Németországban — olyannyira el volt terjesztve ez az ájtatosság, hogy egyes protestáns községek a reformáció után tíz évvel is megtartották.

Újabban Olaszországban Bolognában egy jámbor társulat keletkezett, amely a nagycsütörtökről nagypéntekre virradó éjtszakán tartandó szentségimádási ájtatosságnak terjesztését tűzte ki feladatául. Sokfelé meg is kezdték ezt az ájtatosságot és mindinkább jobban terjed.

A füzet első részében az ájtatosság lényegével és történetével foglalkozik; a második részben pedig a nagycsütörtök éjtszakának áhítattal való kitöltésére ad imaszöveget, ájtatossági módokat.

A könyv ugyan nagycsütörtök éjtszakájára készült, de a benne levő ájtatosságot bármikor, bárki használhatja a szenvedő Úr Jézus tiszteletére és az Oltáriszentség imádására. Így tehát e könyvnek használhatósága nem tisztán erre a napra korlátozódik.

P. Matheo: **Jézus, a Szeretet Királya.** 1939. *Szalézi Művek* kiadása. Ára: 3 60 P.

A könyv története maga is érdekes. *P. Matheo* Jézus Szíve trónra emelésének ájtatosságát terjesztette és közben, főkép Spanyolországban oly óriási hírnévre tett szert, hogy egyik helyről a másikra kapkodták. Vissza akart vonulni egy hétre egyik trappista kolostorba, hogy ott önmagának lelkigyakorlatot tartson, nem is mondta meg nevét sem, hogy kicsoda. Amikor azonban odaért, az egész zárda várva-várta, hogy beszédeket tartson számukra. P. Matheo úgy egyezett meg velük, hogy az önmagának tartandó lelkigyakorlat elmélkedéseit hangosan fogja végezni körükben és azt hallgassák végig. A páterek gyorsírással feljegyezték az elmélkedéseit s P. Matheo legnagyobb rémületére könyvben kiadták. Ezek az elmélkedések képezik ennek a könyvnek a gerincrészét. Később másutt is följegyezték P. Matheo előadásait és az előbb említett könyv újabb kiadásához hozzákapcsolták. Végül P. Matheo maga dolgozta át az egészet és ebben az alakban megjelent könyvből történt a mostani fordítás.

Ez a könyv első részében a Jézus Szíve trónra emeléséről szól. A második rész pedig előadásokat tartalmaz a lelkigyakorlatos témákról, amelyek nem szorosan vett lelkigyakorlatok s azért lelki olvasmánynak is nagyon jól felhasználhatók az év bármely szakában. Ezen két részen kívül önálló, az anyaghoz hozzácsatolt más témákról is találunk benne fejezeteket.

A könyvnek értéke, bár nem egységes a gondolatmenete, hogy nagyon érdekes és használható anyag van benne. Lendületes, sőt talán túlságosan élénk munka.

Temetőnk sírjai. Irta: Egy öreg pap. Budapest, 1939. *Korda bizománya.* Ára: 1.20 P.

Több mint két évtizede szerepel már a magyar katolikus irodalomban egy papi író, aki hol *„Öreg plébános"*, hol *„Egy öreg pap"* címe alatt rejtőzik. Kevesen tudják kilétét és azok szerint papnak pap az illető, de sokáig nem volt öreg és sohasem volt plébános. Cikkei közül sok jelent meg az *„Egyházi Lapok"*-ban, a *„Szív"* ujságban, három kötete pedig: *„Egy öreg plébános levelei"* címen ismeretes.

Most **„Temetőnk sírjai"** címmel *húsz tárcát* adott ki egy csinos kötetben. Húsz lelkipásztori esetet és tanulságos típust rajzol bennük. Nem az irodalmi tökéletességre törekszik, hanem a lelkeket akarja megfogni. Mindegyes fejezete az erkölcsi életnek illusztrációja. Hol egy lélek romlását, hol pedig egy lélek tökéletesedését rajzolja igen ügyes, lebilincselő és érdekes módon. Minden fejezete az életből van és nem a képzelet alkotása.

Külön értéke az előadás módja: egy öreg pap nyugodtságával, derült humorával a legkényesebb dolgot is finoman és illően bemutató ügyességével dolgozik.

Ezt a könyvet élvezettel, de egyben lelki tanulsággal fogják olvasni egyháziak, apácák, világiak egyaránt.

Hieronymus Jaeghen: **Der Kampf um das höchste Gut.** Anleitung zur christlichen Vollkommenheit inmitten der Welt. Tyrolia Verlag Innsbruck. 275 oldal. Ára kötve 7·92 P helyett 5·95 P.

Két szempontból érdekes munka: érdekes az írója és a tartalma.

Irója 1919-ben halt meg és boldoggáavatási eljárását most kezdték meg. Bankigazgató volt és korunkban élt. Szakmájában is kiváló embernek tartották, aki a krisztusi világnézetet a becsületes és igazságos gazdasági munkával össze tudta egyeztetni.

Jaeghen 1883-ban irta meg ezt a munkáját és akkor álnéven, Julius Merkator név alatt adta ki. A munka akkor is nagy feltűnést keltett és a lelkiéletre törekvők haszonnal olvasták. Soha nem tudta meg azonban senki, hogy ki az írója, főkép nem tudta meg azt, hogy egy bankigazgató írt ily kiváló vallásos könyvet.

A munka tartalma is elsőrangú. A lelkiélet alapjain kezdi és utána a lelki tökéletesedés három, illetve négy útját tárgyalja részletes fejezetekben. Először a bűnnel való lelki küzdelemről, utána az erényes életről, harmadik helyen az Istennek adott tökéletes életről és végül az Istennel egyesülő misztikus életről szól.

Igen nagy érték könyvében, hogy lajkus irta, ámde ez a laikus szent volt, aki saját tapasztalataiból és tanulmányaiból is teljesen ismerte anyagát. Úgy irta le azért könyvének minden fejezetét, hogy mindenki megértheti: gyakorlatiasan irta, mert az egészet magán végigpróbálta; tökéletesen irta, mert Istennel egyesülve volt a lelke.

Marietti-féle Breviarium Romanum totum in fasciculos divisum in 32, 8×14 cm, 1 kötetben, magyar propriummal.

(Egy alapkötet és betoldható füzetekkel. Jó nagybetűs.)

No. 1. Fekete bőrkötésben, pirosmetszés **28.— P**
No. 2. Fekete bőrkötésben, aranymetszés **32.50 P**

Húsvéti üdvözlőlapok:

Borítékkal együtt, 18 féle változatban, barna és zöld nyomással, szép, bronzírozott kivitelben, darabonként **4 fillér**, 100 drb.-nál **3 fillér.**

Húsvéti levelezőlapok:

Világi tárgyúak, sok változatban. Ára darabonként **6 fillér.**
Vallásos tárgyúak, szép, finom fényképszerűek.
Ára darabonként **20 fillér.**

Rózsafüzérek:

Gyermekolvasók:

Fehér: 24, 30, 36, 44, 56, 78, 80 fillér, 1.— és 1.20 P árban.

Színes: 24, 30, 50, 60 és 80 filléres árban.

Felnőtteknek:

Fekete: —.40, —.56, —.68, —.78, —.90, 1.— és 1.30 P-s árban. Ritkára fűzött fekete: 1.— és 1.20 P árban. Cocos olvasók 1.20, 1.80, 2.50, 2.80 és 4.— P árban. Gyöngyházolvasók: 2.50, 3.— és 3.50 P árban.

Alkalmi vétel:

VARGHA DAMJÁN:

TOLLE, LEGE!

Kis imakönyv alakú.

Az egyházi év minden ünnepére 1—2 oldalas, a liturgiából vett szöveget ad, amely az illető ünnepnek lelkületét fejezi ki. A nagyböjti részben ott van a virágvasárnapi passió teljes szövege is.

Leszállított ára, amíg a készlet tart: **30 fillér.**

Falra akasztható feszületek:

Világos tölgyszínű, sötétbarna és fekete fényezett fa, fém corpussal:

23	cm	nagyságban	ára	P 1.80
30	„	„	„	„ 3.20
40	„	„	„	„ 4.50
50	„	„	„	„ 6.—
60	„	„	„	„ 7.50

Müller Lajos S. J.:

A KERESZT DIADALA

Húsvét vasárnapjától pünkösd nyolcadának befejeztéig ad minden napra teljesen kidolgozott elmélkedéseket. A gondolatokban mély és gazdag tartalom, a közvetlen, világos előadásmód, a nagy gyakorlatiasság és az egész munkát áthevítő nagy Isten- és lélekszeretet együttesen biztosítják a könyv sikerét.

Ára kartonkötésben **P 4.—**
Vászonkötésben **P 5.50**

Új német könyvek:

Josef Thome: **Einführung in der Geist der Messe.** Ára **2.81 P** helyett **2.11 P.**

H. J. Steuart S. J.: **Das innere Leben mit Christus.** Ára **3.55 P** helyett **2.67 P.**

Ludwig Kuck: **Fundamente des Glaubens.** Laikus katekizmus. Ára **1.98 P** helyett **1.49 P.**

Strömer O. S. M.: **Herolde des grossen Königs.** Életképek a Szent Ferenc-rendből Észak-Brazíliából és Dél-Amerikából. Ára **2.23 P** helyett **1.67 P.**

van Acken: **Die Eucharistie.** Az Oltáriszentségről, a nit titkáról és a szeretet szentségéről. Ára **2.97 P** helyett **2.23 P.**

Dr. Felder: **Jesus von Nazareth.** Zweite Auflage. Tizennyolc tudományos előadás Krisztusról. Ára **11.22 P** helyett **8.43 P.**

Új magyar könyvek:

A szenvedés éjjele. A nagycsütörtöki éjjeli szentségimádás rövid ismertetése és vezérfonala. Ára **26 fillér.**

Jámbor László S. J.: **A nevelés fontossága és módja.** II. kiadás. Sok példával teleszőtt kis könyv a nevelésről. Ára **40 fillér.**

Rozmán János S. J.: **Töretlen hittel.** Vallásos versek. Túlnyomólag szűzanyás és miszsziós tárgyúak. Ára **2.— P.**

Közi-Horváth József: **Örök vezérünk Szent István.** Ára **3 fillér.**

M. Fittler M. Róza: **A Casciai csodarózsa.** Szent Rita rövid élete. II. kiadás. **1.50 P.**

Csizmadia József: **Adoro te Devote.** Elmélkedések a legméltóságosabb Oltáriszentségről. Ára **1.— P.**

Dr. Ziegler Adolf: **Az Eucharisztia az Egyház egységének a szentsége.** Ára **1.40 P.**

P. Mateo: **Jézus a szeretet Királya.** Első részében Jézus Szíve trónraemelését ismerteti, második részében lelkigyakorlatot ad a trónraemelés apostolai részére. **3.60 P.**

P. Takács Ince dr. O. F. M.: **Szeráfi tüzek.** Assisi Szent Ferenc és számos ferencrendi szerzetes és harmadrendi életrajza. **2.60 P.**

Perlaky: **A ma életművészete.** II. kiadás. Ára **5.— P**

Dr. Király: **Tanuljunk könnyen, gyorsan olaszul.** Ára **6.— P.**

Imakönyvek:

Felnőtteknek:

Bangha Béla S. J.: **Imakönyv. 3.60, 4.50, 10.—, 11.— és 12.— P.**

Dr. Czapik Gyula: **Férfiimakönyv. 1.40, 2.— P;** börkötésben **4.50** és **5.50 P.**

Prohászka Ottokár: **Szentlélek hárfája. 6.50, 7.50 P;** börkötésben **13.50** és **15.50 P.**

Misekönyv. Vászonkötésben **8.40, 9.40 P;** börkötésben **16.—** és **18.— P.**

Örökimádás. Félvászon: **12.— P,** vászon: **13.— P,** bőr: **18.—** és **20.— P.**

Lelki Manna, Égi Manna, Orgonahangok. Vászon: **2.— P,** párnázott vászon: **3.80 P.**

Új Lelki Manna, Ajtatosság gyöngyei. Vászonkötésben **3.30 P.**

Szent vagy Uram! Félvászonkötésben **1.80 P,** kottás **2.— P.**

Gyermekimakönyvek:

Blaskó Mária: **Imádságos képeskönyvem.** Fűzve **2.— P,** kötve **2.80 P.**

Blaskó Mária: **Cseréljünk szívet! 1.40, 1.80, 2.—, 2.20, 3.—, 3.40 P.**

Zoványi: **Gyermekimák. —.80 P.**

Tárkányi: **Lelki manna. 1.90 P.**

Sík—Schütz: **Imádságoskönyv. 5.— és 6.— P.**

Blaskó Mária: **Imádság és élet. 5.50, 6.— és 12.— P.**

Vargha Damján: **Adoremus Dominum. 6.80 P.**

Jellemnevelő életrajzok:

Csávossy Elemér S. J.: **Egy sír a Duna felett.** A néhány évvel ezelőtt elhúnyt Bogner Mária Margit érdi vizitációs-rendi apáca életrajza. Ára **2.20 P.**

Csávossy Elemér S. J.: **Egy élet Jézusért.** Kongreganista életrajz. Fiatal leányoknak lelkiolvasmányként igen jó. Ára **—.70 P.**

Gerely Jolán: **Egy élet egy lélekért.** Hősies lelkű fiatal tanítónő élete. Minden sora áldozatos szeretetre tanít. Ára **1.20 P.**

Müller Lajos S. J.: **Benigna Consolata nővér élete.** A szentéletű nővér életét, naplóját, áhítatgyakorlatait ismerteti. Tanulságos. Ára **2.50 P.**

Deésy Géza S. J.: **Krisztusba öltözötten.** Oltárraemelt jezsuiták a rend első négy századában. Modern stílusban megírt életrajzok. Ára **3.— P.**

Endrődy László S. J.: **P. Petit hajója.** A világháború előtt szentség hírében elhúnyt jezsuita atya életéből apró kis epizódok. Második részében lelkigyakorlatot is közöl. Ára **2.40 P.**

Müller Lajos S. J.: **Farkasok között.** Regényszerűen megírt életrajz. Korunk szociális problémáinak megrázó, hű rajza. Ára **1.50 P.**

Pécsi Tamás: **Tűz és kard felett.** Szent Cecília regényes alakban feldolgozott életrajza. Ára **1.50 P.**

Blaskó Mária: **Mária és Márta.** A bibliai Mária és Márta életének nevelő értékű leírása. Ára **1.20 P.**

Wagner: **Az élet kis művészei. — Lángoló szívecskék. — Nagy Király katonái. — Mai lányok életstílusa.** — A két első: kis fiúk és kis leányok, a két második: ifjak és nagy leányok rövid élete. Valamennyi napjainkban élt, szentség hírében húnyt el. 1—1 darab ára **1.50 P.**

Elsőáldozási képek:

A külföldiekkel versenyképes színes, dús aranyozású, hét színben.

I. nyomott offset áldozási képek:

28×19 cm nagyságban 18 féle változatban 22 fillér
18.5×13.5 cm „ 13 féle „ 14 „

II. két színben készült barna és zöld mélynyomásban, sárga alapnyomással, részben bronzírozott, elsőrendű kivitelben:

24×16 cm nagyságban 16 féle változatban 8 fillér
19×12 cm „ 10 féle „ 6 „

Képes prospektussal szívesen szolgálunk!

XII. Pius pápa képek különböző nagyságban:

Szentkép, hátlapján imával, darabja 2 fillér, 100 darab 1.50 P
Finomabb szentkép, hátlapján imával, 3 fillér, 100 drb. 2.— P
Levelezőlap nagyságban, fínom fénykép kivitelben, darabja 20 f

Az ifjúság nagy problémája a tisztaság kérdése.

Krisztus a kegyelmi életet adta a tisztaság támaszául és arról is gondoskodott, hogy ha valaki az élet útján besározza magát, újra tisztára moshassa a lelkét. Ennek a két gondolatnak gyönyörű regénybe foglalt története olvasható a

Piowói vészkiáltás

című könyvben, amelyet a híres DROUVEN páter írt és KÁKONYI ISTVÁN S. J. fordított magyarra.

Serdülő ifjaknak és azok nevelőinek, papoknak, tanítóknak, szülőknek kitűnő tanulságul szolgál. Kellő alkalommal nagy eredménnyel adhatja növendékeinek kezébe. Ára fűzve **P 1.20,** kötve **P 1.90**

Faliképek keret nélkül:

25×33 cm külmérettel, belméret 15×23 cm, barna vagy fekete színben . . . . P **1.50**
25×33 cm külmérettel, belméret 15×23 cm, kézi színezéssel . . . . . P **2.—**
36×50 cm külmérettel, belméret 23×31 cm, barna vagy fekete színben . . . . P **5.—**
36×50 cm külmérettel, belméret 23×31 cm, kézi színezéssel . . . . . P **6.—**
44×58 cm külmérettel, belméret 28×40 cm, barna vagy fekete színben . . . . P **12.—**
44×58 cm külmérettel, belméret 28×40 cm, kézi színezéssel . . . . . P **12.—**

Fenti képekhez való keretek:

25×33 cm nagyságú képhez, arany- és barna színben, üveggel . . . . . P **2.40**
36×50 cm nagyságú képhez, arany- és barna színben, üveggel . . . . . P **5.50**
44×58 cm nagyságú képhez, arany- és barna színben, üveggel . . . . . P **12.—**

A könyvek megrendelhetők a Korda könyvkereskedésében, Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 3. szám.

Nyomatott: Korda R. T. nyomdájában, Budapest, VIII., Csepreghy-utca 2. Igazgató: Dr. Czapik Gyula.

1939. május 1. V. évf. 9. szám.

pál györgy 34

Utunk

A lelkiélet havi folyóirata

A tartalomból:

Dr. Szivós Donát O. S. B.: Béke királynéja. — Folláth József: Az anyaszív a Gondviselés szolgálatában. — Schnattner Szigfrid O. S. B.: Máriáról sohasem elég . . . — P. Szalóczi Pelbárt O. F. M.: Csak nem akarsz szent lenni? — Dr. Petró József: Hivatás és imádság. — Wimmer M. Anzelm O. S. M.: Judea hegyeiben. — Müller Lajos S. J.: A Szentek mint emberek. — Kertész Kálmán: Prédikáló virágok. — Pintér József: Menjünk hazafelé! — Dr. Tóth Kálmán: Miképen mi is . . . — Csávossy Elemér S. J.: Betegek hivatása. — Petruch Antal S. J.: Figyelmeztető. — Róth Antal S. J.: Vallásos természet? — Melau Ferenc: Árnyak az úton . . . — Irodalom.

Korda R.-T. Kiadása Budapest.

„Utunk“ **szakétikus folyóirat. Megjelenik a szünidő kivételével minden hó 1-én. — Felelős szerkesztő: dr. Czapik Gyula. — Kiadja: a Korda Rt. (Igazgató: dr. Czapik Gyula.) — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 4. szám. Csekkszám: 42,881. Telefon: 1—361—85. Fiókkiadóhivatal: Korda-fiók, Szeged, gróf Apponyi-utca 20. szám. — Csehszlovákiai főbizományos: Szent József könyvkereskedés, Pozsony. Előfizetése portóval 28 cseh korona. Romániai főbizományos: Magyar Lapok Kiadóhivatala Oradea. Str. Regele Carol II. No 5. Románia. Előfizetési ára 175 lei.**

Előfizetési ára félévre 1 P 80 fill. — Egyes szám ára 40 fill.

XII. Pius pápa májusi szózata úgy hatott a vallásos világra, mint verőfényes, harmatot szárító májusi napsugár a nagy természetre. Melegségére felpattan a bimbó, levélbe nyilik szét a rügy, zöldelnek a gallyak, tágabbra nyilnak az emberi szemek, hogy feligyák azt a szépséget, üde kedvességet, amit az istenalkotta tavaszi természet tár eléjük.

Épp így örül a sok küzdelemben, viaskodásban és tusakodásban már belefáradt ember a béke említésének is. Hiszen amúgy is harc az élet, még a lelki élet is folytonos küzdelem az üdvösség és ellensége: a test gyarlósága, a világ csábitása ellen. Miért legyen ebből a harcból még több, sőt sok?

XII. Pius pápa májusi szózatának különlegesen örül minden igazi szív. A pápa nemcsak egyszerűen békét kér és követel, hiszen a béke hirdetését jó idő óta nevetségessé tették azok, akik róla beszéltek és folyton csak fegyverkeztek. Mi, vallásos emberek, tudjuk, hogy béke és béke között különbség van. A pápa nem azt a békét sürgeti, amelyik csak az erőn és túlerőn alapszik, hanem azt a békét, amely az igazságon és szeretetен épül föl.

XII. Pius pápa májusi békeszózatának azért is örül a vallásos lélek, mert Istenhez annyira hathatós közbenjárónak, a Boldogságos Szent Szűznek segitségét kivánja kiesdekelni. Amint a gyermek látatlanban is ahhoz az ügyhöz csatlakozik, amelyben édesanyja is szerepel, éppen úgy lángol a magyar szív, ahol Krisztus Anyjáról van szó, aki nekünk patrónánk.

Az Utunk *folyóirat a maradéknélküli, fenntartásnélküli katolicizmusnak alapján áll és elvből tudja, hogy amit Krisztus helytartója hirdet vagy kér, az csak helyes lehet. Meggyőződésből áll a pápa békeszózatának megértői, lelkes propagálói és áldozatkész hivei közé. De ezenkivül büszke önérzettel örvend, hogy amit megindulása óta hirdetett: a jogosról való lemondásról, de a gyűlölettől fűtött erőszakoskodástól is távol álló békét hirdeti most a pápa s igy felfogásának és irányának helyességét köszöni XII. Pius májusi szózatának. Hiszi is ez a lap, hogy olvasói és előfizetői úgyis örülnek, mert hiszen öt esztendős szellemi kapocs egy lelki családdá formálta át az Utunkat és olvasógárdáját. Ha valamit kér, hát nem azt kéri, hogy továbbra is maradjanak hűek hozzá, mert erről meggyőződött, hanem igenis azért kopogtatunk, hogy a lapnak mindenegyes előfizetője szerezzen legalább még egy előfizetőt az „Utunk“-nak. Ezt megérdemli az Utunkban hirdetett Krisztus igazsága s kérvekéri a szeretet.*

Béke királynéja

Irta: Dr. Szivós Donát O. S. B.

A Királynő hónapja van. Szeretnék költő lenni... Ez a legszebb évszak. A természet hódol a Királynőnek. Virágtói roskadoznak a Mária-oltárok. A harangvirág majdnem főpapi lilában harangoz — és hívja az embereket. A gyöngyvirág ezüstcsengővel csenget, hogy az emberek térdeljenek le a Királynő előtt. A zümmögő méhecskék egyik része harmóniumozik a májusi litánián, a másik csoport virágról-virágra száll, meglopja virágporukat, de csak azért, hogy e lopott virágporból készült viaszukkal gyertyás kivilágítást rendezzenek május Királynőjének. A rózsa sem marad ki a hódolatból: pompázó szépségével odaül a „misztikus rózsa" lábai elé. A liliom meg egyenesen az „égi szűz virág" kezeibe vágyódik, mintha vakító tisztaságával nem is érezné jól magát máshol. A többi virág is odafurakodik: ezer színben, ezer formában hódolnak — és illatuk tömjénfüstként száll a Királynő trónusához, jobbágyi szolgálatul.

Acélkék fecskék repülő parádét rendeznek május Királynőjének...

De mi ez? Egyszerre csak megnőnek a fecskék: Európa májusában óriás-fecskék röpködnek a kék égbolt alatt: dübörgő bombavetők készülődnek... Mindent legázoló tankok és páncélkocsik dübörgése nyomja el a májusi orgonák „Avé"-s hódolatát... A föld gyomrában a tudomány készülődik: mérgeket, robbanószereket, gyilkos gázokat terveznek és próbálgatnak ki nagy titokban... A Maginot-vonalakban és mögött ugrásra feszülten vár az ember, hogy vadállatként egymásra rontson... A lázban őrjöngő Európa frakkos kuruzslói pedig nem adják meg a betegnek az egyetlen segítő orvosságot: az igazságon, krisztusi szereteten nyugvó békét, hanem gyönyörködnek pokoli örömmel, mikor ez a lázas Európa lázálmában: drótakadályokról... pergőtűzről... repülőtámadásról... gránáttölcsérekben haldokolva hörgő édesapákról... kitépett karú, megvakított, idegsokkot kapott fiatal gyerekemberekről őrjöng...

Otthon pedig alig-asszony fiatalok öltenek gyászruhát... sebesültszállító vonatok robognak... hadiárvák sírnak... és egyre több letarolt életet hiába várnak vissza, mert az egykor virágos mezőkön hollók és keselyűk kárognak és vijjognak és boldogan turkálnak a húsnélküli, fehéredő embercsontok között.

Talán ezt a modern Ezekiel-látomás borzalmasságát látta lélekben a haldokló XI. Pius pápa és ezért hörögte még haldokolva is: Pace! . . . Pace! . . . Béke!... Béke!...

A felelősség és a háború borzalmaitól való irtózás mondatta el XII. Pius pápával az idei húsvéti beszédet, melyben a béke megmentésére kérte a világot akkor, amikor már súroljuk a háborút.

De még ez sem volt elég. A békét mindenáron meg kell menteni — a háborút mindenáron meg kell akadályozni. Ezért XII. Pius pápa most e napokban felszólítja a világot, hogy ha már a diplomácia nem tudja megmenteni a békét, imahadjáratot kell indítani az egész katolikus világban. A május hónapot találja a legmegfelelőbbnek, hogy a béke Királynőjétől kérjük a béke megmentését. És mivel a Szentatya tudja, hogy az ártatlan gyermekszív imája a leghathatósabb, azért azt kívánja, hogy ezek az ártatlan szívű gyermekek ostromolják most május hónapban a béke Királynőjét, hogy ha kell, csodával is mentse meg a békét és kímélje meg a világot egy újabb világháború borzalmaitól.

*

Ez az intézkedés hamarosan nyilvánosságra jön és talán akadnak még mindig vakok és rosszakaratúak, akik majd ezzel az intézkedéssel kapcsolatban fáradt pacifizmussal, sőt — speciális magyar viszonyokat tekintve — hazafiatlansággal vádolják az Egyházat és a magyar katolicizmust.

Nem ijedünk meg ettől a vádtól, sőt már előre felelünk is rá: A Szentatya igazságos békét akar, mert tudja, hogy az igazságtalan béke csak újabb háború magvát hinti el. De ha a Szentatya ilyen igazságon nyugvó békét akar, akkor ebben benne vannak a mi nemzeti aspirációink is. Tehát ha mi most májusban megkezdjük az imahadjáratot, nem leszünk kevésbbé magyarok, mint azok, akik csak a

háborút látják egyetlen megoldásnak a magyar vágyak teljesüléséhez.

De fáradt, mindenbe belenyugvó pacifisták sem vagyunk.

Ha az igazságos béke megteremtéséért háborúba hív a haza, ott lesznek a katolikus magyarok is, mint ahogyan eddig is hűségesen teljesítették kötelességüket, ha a haza hívta őket.

De ha nem is vagyunk destruktív pacifisták, ki tilthatja meg a fiáért, öregsége támaszáért remegő édesanyának, hogy imádkozzék a Szűzanyához, hogy a fia ne legyen a háború áldozata? Ki tilthatja meg az uráért aggódó, a családfenntartó feleségnek, hogy letérdeljen Szűz Mária oltára előtt és zokogva azt kérje: Béke! Béke!... mert mi lesz, ha a gyermekeim atyja, a kenyérkereső, a háború Molochjának áldozata lesz?!... Ki merné hazafiatlansággal vádolni azt a kisgyereket, aki csókot szór a Szent Szűz felé és így imádkozik: Nem akarok hadiárva lenni... Ne vigyék el a háborúba az édesapámat, mert ki ad akkor kenyeret nekem?... ki vesz ruhát?... ki csókol meg engem minden este?...

Pacifizmus `ez?

*

Tudom, hogy jön hivatalos intézkedés, hogy a katolikus világ hogyan álljon be ebbe a békéért való imahadjáratba — különösen most május hónapban.

De talán nem lesz hiábavaló, ha egy-két eszközre felhívjuk a figyelmet, hogy mit tehetünk magunktól is, hogy a Szentatya szent gondolatát szolgáljuk.

Tehát:

1. Legyen zsúfolt az idén minden májusi litánia. Hívjunk az idén olyanokat is oda, akik egyébként nem szoktak elmenni. Vigyük el gyermekeinket is a Szűzanya oltára elé.

2. Virágtól pompázzék és gyertyák dicsfényében ragyogjon az otthonok házioltára és a templomok Mária-oltára.

3. Imádkoztassuk minden este gyermekeinket az igazságos békéért.

4. Vigyük el gyermekeinket a Béke Királynőjének oltárához és kulcsoljuk imára kezüket, mert a tiszta gyermekszív imája égbe hatol.

5. Biztassuk gyermekeinket arra, hogy szentáldozásaikat ajánlják fel a békéért.

6. A katolikus iskolákban közösen imádkoztassuk tanítványainkat a békéért és kérjük őket, hogy a május havi szentáldozásaikat ajánlják fel ugyanezért.

7. Mi felnőttek pedig, kik már ismerjük a háború borzalmait, boruljunk térdre e május hónapban sokszor, igen sokszor a Béke Királynője előtt és kérjük, hogy mentse meg a világot a háború borzalmaitól... Kímélje meg országunkat a háború pusztításaitól... hagyja meg az anyának a gyermekét, a feleségnek a férjet, a gyermeknek az apát... Tegyük szenvedéseinket, önmegtagadásainkat, a segítő szeretet jóságát a Béke Királynőjének oltárára és kérjük, hogy mentsen meg bennünket a háborútól.

*

A diplomácia mesterkedései csak a háborút készítik elő — az imádkozó szívek a béke munkásai.

A kettős szentévünkben a Patrona Hungariae meghallgatta imáinkat és sokban teljesítette magyar vágyainkat. Ha most a Szentatya szándéka szerint imahadjáratot kezd a katolikus Magyarország, a Béke Királynője meghallgatja gyermekeink hő imáját és megadja nekünk az igazságos békét.

Az anyaszív a Gondviselés szolgálatában

Irta: Folláth József

Minden korok minden emberének csodálatát és tiszteletét kiérdemelni az a bölcseségteljes tevékenység, mellyel a gondviselő Isten irányítja a világ- és emberélet történelmét. Mert ez az „irányítás" valóban magasiskolája a legnemesebb veretű diplomáciai művészetnek és előrelátásnak, mely nem csupán remeklő gondolatokban mutatkozik meg, hanem ezek a gondolatok remek és meleg tényekké testesülnek. Tényekké, melyeknek nagy a jelentősége és hatóereje.

E ténnyé testesült bölcseségteljes isteni gondolatoknak, talán legművészibb és emberi elménk által szinte már felülmúlhatatlannak látszó remeke az anyai küldetés mint eszme és mint meleg valóság!

Sok, nagyon sok előrelátó bölcseség rejlik abban a tényben, hogy az Úr Jézus nem igéző tündöklésbe, nem megfélemlítő fenségbe, hanem a csendesség bájába és szende csillagcsillámlásába öltözötten, egy édesanya karjainak meleg ölelő fészkében pihegve mutatkozott be egykor a világnak. Mert amilyen sok ebben a nagy egyszerűségben is a megható motívum, ugyanolyan sok és ugyanolyan mély a jelentősége is!

Az évezredekben gondolkodó Isten ugyanis minden kétséget kizáróan előre látta, hogy lesz egy nemzedék, mely majd annyira elveszíti az erkölcsi értékek iránt való tiszteletét, hogy nem tiszteli még az édesanyát sem és megcsúfolja a nőnek ezt a legszentebb küldetését is.

Előre látta, hogy lesz egy kor és lesz egy nemzedék, melynek életét e küldetésnek megcsúfolása megrendíti és végzetes katasztrófák felé sodorja.

Ezért már előre szentté tette ezt a küldetést, hogy megbüntethesse azokat, kik megcsúfolják, de soha meg nem szűnő erkölcsi értékké is magasztosította, hogy ez az érték legyen egyúttal az az „erő", mely azt a katasztrófák felé sodródó kort meg is mentheti!

Előre látta, hogy lesz egy kor és lesz egy nemzedék: a mi korunk, a mi nemzedékünk! Mert az emberiség történelmének hullámvonala tulajdonképen az erkölcsi értékek tiszteletének vagy megvetésének mindenkori vetülete, s ha napjainkban e hullámzás

sötét völgyfázisába jutottunk, ez csak szomorú bizonysága annak, hogy baj van az erkölcsi értékek s így a legszentebb erkölcsi érték tisztelete körül is!

Valóban nekünk jutott osztályrészül az a tragikus „dicsőség", hogy mozink, színházunk és sajtónk szinte propagandisztikusan csúfolja meg az anyai küldetést. Igaz ugyan, hogy nekünk jutott osztályrészül ennek következménye: a katasztrófák felé való sodródás is. De felismerve e katasztrófák felé való sodródás eredőjét, a mi szent kötelességünk annak feltartóztatása, az erkölcsi értékek tiszteletének és megbecsülésének visszaállítása által.

Nagyon okosan mutat rá erre Bougaud Emil, amikor azt írja: „Megjavíthatjuk a nevelést, a gyermeket, az ifjúságot, az emberiséget és *megmenthetjük társadalmunkat a szörnyű vallási válság nyomása alól, ha sikerül megváltoztatnunk az anyák lelkületét!*"

Nem hiába s nem érzelmi hatásvadászat alapján hangsúlyozza tehát az Anyaszentegyház: teremtsünk olyan gazdasági miliőt, mely lehetővé teszi, hogy visszaadjuk az otthonnak a nőt mint édesanyát, mert a legmodernebb átlagnő is megváltozik az anyaság igájának édes terhe alatt. Nem öncélúságtól, hanem évszázadok termelte tapasztalati tanúságától vezérelve hirdeti az Egyház: adjuk vissza az anyaság eszméjének azt a tiszteletet, amely tisztelet mellett maga az Úr Jézus is oly ékes és édes tanúbizonyságot tett. Mert az anyák tisztelete és a tiszteletnek fényözönében zavartalanul végbemenő tevékenységük, társadalmunk boldogulásának egyetlen ígérete és biztosítéka!

E mélységesen igaz és velejéig katolikus gondolatnak horderejét ismerte fel a hitleri Németország is, amikor a német nőnek hivatását és munkaterét elsősorban a „Kirche—Kinder—Küche" hármas fogalmában határozta meg.

Milyen külső eszközökkel, milyen gazdasági és szociális vonatkozású rendelkezésekkel kellene körülbástyázni az anyaság eszméjét és az anyai küldetést, hogy minden nő igézetes, szent valláserkölcsi és nemzeti kötelességének tartsa e hivatás lelkes vállalását és betöltését, — nos, ez nem egészen politikamentes probléma és ezért ennek taglalására az Utunk nem vállalkozhat.

Mi most, — május havában — amikor az Égi Anya és benne és általa minden édesanya tisztelete szinte szent szertartássá magasztosul, más vonatkozásban és más szemponttól vezéreltetve foglalkozunk ezzel a kérdéssel.

Az Égi Anya és az édesanyák tisztelete ugyanis nem merülhet ki merő hangulatokban, hanem észre kell vennünk és meg kell hallanunk azt a néma, de mégis megrázó erejű intelmet, melyet az anyaság eszméje önmagában hirdet!

Hirdeti az adakozó és áldozni tudó szeretetnek legszentebb erényét, melyből oly igen-igen kevés csillámlik mai életünkben, pedig oly igen-igen nagy szükségünk lenne éppen erre az erényre.

Nos, az anyaszív ennek a szeretetnek titokteljes, soha ki nem merülő mesebeli kincsesháza. Nagyon találóan jellemzi Büki György egyik novellájában az anyaszívnek ezt a vonását, amikor azt írja: „Az emberi élet egyetlen igaz adakozója az anya. Mindig úgy ad, hogy észre se veszi senki, talán ő maga legkevésbbé. Az anya ajándéka az anyatejtől az utolsó csókig a világ szemében kötelesség s nem tudja senki, hogy amikor az anya ad, lelkében világokat rombol és teremt a szeretet."

Ezüstössé válik a haja az értünk való aggódásban — és nem törődik vele. Gondoktól barázdálttá válik az arca az értünk való virrasztásban — és nem törődik vele. Töpörödötté lesz a keze az értünk való munkában — és nem törődik vele. Elgyengül a szíve az irántunk való szeretet állandó izzásában — és nem törődik vele.

Jóságot, vigaszt, bátorítást, derűt, lelkesítést, életkedvet nyujt a végkimerülésig — és nem törődik vele.

Ad, amíg önmagát egészen oda nem adja és csak akkor nyugszik meg, ha önmagát már teljesen odaadta!

Minő benső érzelmek lelkesítik és kényszerítik az édesanyát az adakozó szeretetnek eme mártíromságig magasztosuló gesztusára — nehéz szavakba fogni. Kevés ehhez emberi gondolatainknak kifejező gazdagsága és szavainknak jelentéssel bíró ereje.

Minden gondolat, mely jellemezni akarja az anya szeretetét és érzelmeit, csak gyenge, tehetetlen, vergődő próbálkozás.

De talán nem is fontos eme érzelmek elméleti jellemzése és elemzése. Sokkal fontosabb az a nagy következmény, mely ebből ered.

Ha az anyaszívben megvannak ezek az érzelmek, megvannak minden szívben, csak elő kell hozni, ki kell lopni azokat belőle.

Amint a szénből — e fekete gyémántból — ki lehet hozni és vissza lehet lopni mindazt a fényt, színt és napmeleget, melyet évezredekkel ezelőtt mint valamelyik őserdő zöldelő fája szívott magába és rejtett rejtelmes mélyébe, úgy az emberből is ki lehet hozni a jóságos szeretetnek ama sokszínű fényét és melegét, melyet a Teremtő rejtett az emberszív rejtelmes mélyébe.

És ki is kell hozni belőle!

Mihelyt a női szív belekerül az anyai küldetés felelősségteljes, komoly és szent kötelességeinek hevületébe, azonnal feltör és kitör mélyéből az adakozó és áldozni tudó szeretetnek fénye és melege.

Minden embernek van küldetése (a mennyei boldogság kiérdemlése; az utat, módot és eszközöket általánosságban és részleteiben az Isten szabja meg!) *és e küldetéssel járó kötelessége.*

Nem másodrendű kötelesség az sem, hogy a szívünkbe rejtett jóságérzelmeket felszínre hozzuk és uralomra juttassuk egyéni és közösségi életünkben. Hiszen ez a miatyánki Isten országát földünkre esdő fohásznak bennünk rejlő fénycsilláma.

De ennek feltétele, hogy beleálljunk küldetéstudatunk átérzésének és átélésének hevületébe.

Erre az átélésre pedig ragyogó példa és útmutatás minden küldetését betöltő és hivatását teljesítő édesanya élete.

Tanuljunk tőlük! És ez a „tanulás" lesz az anyaság eszméjének legszebb tisztelete.

De addig is, míg megtanuljuk tőlük mindezeket, minden csókos gyermekajk és emberajk hajoljon a neki kedves anyai kéz fölé szívében Madách szavaival: „Csak hódolat illet és nem bírálat!"

Hódolat! ebben a hódolatban benne reszket az isteni Gondviselés iránt való csodálatunk, hogy az anyaszívben őrizte meg azokat az erőket, melyek által jobbá lehetünk; de benne rejlik az anyaszív iránt való köszönetünk is, hogy e Gondviselés adta küldetését mindíg töretlenül betöltötte...

Mert így lett számunkra minden anyaszív örök érték, drága kincs és édes intelem!

Máriáról sohasem elég . . .

Irta: Schnattner Szigfrid O. S. B.

Szent Bernát mondta Róla valamikor.

Különösen aktuálisak az utolsó egyházatya szavai éppen az Ő hónapjában, májusban. Most mintha fokozottabb tisztelettel, nagyobb szeretettel és melegebb áhítattal tudnánk Feléje fordulni.

Az egész világon május, virágzó május van.

A fokföldi misszióstelep kis barakk-kápolnájától az északi norvég szükségoltárokig, a lourdes-i grottától a beuroni merev Madonna-szoborig, a lisieux-i Kármel Mária-képétől a csácsborsoki Szűzanya-oltárig mindenütt, de mindenütt virágok és a virágok mellett szívek szoronganak Körülötte. Szép ez az évről-évre visszatérő, mindig szebben megismétlődő májusi tengelyfordulása a világnak — Mária felé. Ha más haszon nem is származnék ebből az emberiségnek, csupán az, hogy a gyertyafényes és virágillatos oltárok magasságában éppúgy, mint az erdei tisztások Mária-képe előtt egy Édesanyára ismerünk, aki maga a fehérség, a gyöngédség, a vonzó életszentség — máris elég lenne és a május sokszorosan meghálálná nekünk létét.

A májusi Mária-tiszteletünk a mariológiát éltető források között a leggazdagabb és egyúttal a legbájosabb is. A május minden különösebb pirosbetűs ünnep nélkül beleilleszti a Szent Szűzet a világtörténés kereteibe, az üdvösség történetébe és a termékenység üde hónapjában gyengéden céloz arra a szerepre, amely a Szentlélek Úristen szentségi közreműködésével Neki jutott. Májusban mintha egészen közelünkbe jutnának és egyszersmind erősebb aktivitást nyernének a Szűzanya apró életmozzanatai. A mindennapi máriás litániák szentbeszédei szinte kényszerülnek leszállni a Mária-tisztelet forrásainak a legmélyére. Mennyire kézzelfogható valóság lesz elmélkedéseink fonalán a Szentíráson alapuló hitünk Máriáról, és szükségszerűen fakad fel nyomában az az erkölcsi érzés, amely ösztönszerűen hódolattal illeti azt, Aki annyira közel jutott az Istenhez, és minden májusi szépségnél felülmulhatatlanabbul szebb! Szépségében lesz viszontszeretetet keltő, mert nem magánosan és elvonatkoztatva imponáló, hanem mint lelkünknek kegyelmes, szépséges és hatalmas Anyja.

Mennyiszer elismételt hasonlat: a lélek kegyelmi életének tündöklő szépsége és a természet májusának pompás ragyogása. Pedig csak gyenge sejtés és erőtlen egybevetés indítja el képzeletünkben a megközelítő párhuzamot. Emberek vagyunk és emberi képekben gondolkodunk. De a földi elképzelésnek el kellene jutnia a szem, fül és tapintás felfogó erejének legmagasabb határáig, hogy csak kissé is sejtesse velünk a május kegyelmes Asszonyának szépségét. Mária a kegyelmi élet princípiuma, első zsengéje, legtisztább megjelenése a földön. Örök tavasza, friss üdesége, soha el nem múló májusa: k e g y e l m i é l e t e. Ez az élet — Isten jóvoltából — nem ismer, szükségképen nem ismerhet más évszakot. Boldognak hirdet engem majd minden nemzedék — énekli Mária magáról, mintha kifejezetten tudná, hogy romolhatatlan és hervadást nem ismerhető májusi szépsége az emberiség történetében beláthatatlan honfoglalás és hódítás előtt áll. Még októberben is, melyet szintén Neki szentelünk, májusról beszélünk Előtte és keservesen panaszoljuk fel, hogy Anyánk, mi — sajnos — ismerjük a lélek őszét, néha még a telét is, melyeket Te méhed Gyümölcsének jósága folytán nem ismerhettél.

Valami lenyűgözően vonzó és hihetetlenül megigéző a mi májusi Mária-tiszteletünk. Ezzel is úgy vagyunk, mint sok mással: ha nem volna, hát ki kellene találnunk; annyira életszerű, kedves és ami fő: nagyon emberi. Emberiségében van sok aktualitás, amit a zsenge évszak kölcsönöz neki. Igy válik Szent Ágoston és Szent Tamás dogmatikája nehézveretű Mária-fejezeteinek bájos szegélyévé a mi máriás tiszteletünk. A nehéz dogma május minden napján annyi sok elhitető, élettel alátámasztott, valószerű igazolást talál. Bizonyító erő: minden Üdvözlégy, minden szál virág, minden fohász, minden ének, mely Hozzá száll májusban. Hitünk súgja, hogy Ő közvetíti számunkra az igazi, a természetfölötti élet elvét, a kegyelmet és így lesz misztikusan mély értelemben Anyánk. Csodálatosan elénk tárul rejtett életének csendes meghúzódása és úgy találjuk, hogy ez a Kegyelmes Asszonyunk nagyságának, királyian hősi és gyermekien alázatos lelkének egyetlen titka. Földi anyasága oly szoros kapcsolatba jut istenanyaságával, mint kegyelmes szépsége a májusi természet szépségével. Alázatos visszavonulása — a májusi virág igénytelensége. Ha egyetlen liliom szebb, mint Salamon minden pompája, május Asszonya ékesebb, mint az ég és föld minden ragyogása. Földön élő, örök májusban pompázó égi szűz Virág.

A földi élet májusa a nap csodálatos erejének, fényének és melegének gyönyörű illusztrációja. Az illusztráció mindig alázatos, készséges és művészi lelket követel. Szomorú, földi tragikuma: magában hordja a hervadás és pusztulás halálos csíráját. Csak az alkonyatot soha nem ismerő Örök Nap szentségi kegyelmének illusztrációja lehet az elmúlásról nem tudó május: Mária lelkében. Ez teszi őt hibátlan szépséggé, május Királynőjévé.

Csodálhatjuk, magasztalhatjuk, de soha eléggé! Tisztelhetjük, üdvözölhetjük, de soha eléggé!

Mennyire igaza van Szent Bernátnak: Máriáról sohasem elég!

Csak nem akarsz szent lenni?

Irta: P. Szalóczi Pelbárt O. F. M.

Olyan az emberiség élete, mint a legyező: szétterülő, szeszélyes, sokszínű. Ezt a legyezőt Isten tartja kezében s azon a ponton van a vég, a cél. Mindnyájan eljutunk ehhez a csúcshoz. Ott vár ránk a földi élet befejezése után az örökkévalóság kezdete. Hogy milyen lesz, az kinek-kinek itt viselt dolgaitól, a földön megküzdött harcaitól függ.

Omnes eodem cogimur. Nem tudom magamban elcsitítani ezt a fogalmazást, igaz, hogy más tartalmat gondolok bele. Régi pogány költő kifejezése. Tömör és teljes. Nem sérti a mi kegyelmi életünket sem. Megyünk, sodródunk az örökkévalóság küszöbe felé. Mindannyian. Azok is, akik félnek és méltán: azok is, akik boldog epedő vágyakozással sóvárogják a pillanatot, amikor a szeretettől ellankadva hanyatlanak Isten karjába.

De addig milyen az élet? Nem az emberiségé általában, hanem egyeseké. A gazdag változatból egy szálon futtassuk végig tekintetünket s meg-megmozduló gondolatainkat szavakba rögzítve, íme ez fakad belőlük.

Az emberi élet tele van végességekkel. Minduntalan tökéletlenségbe ütközünk, befejezetlenség érzése-tudata zavar. A földi élet készülődés, nem pedig tökéletességig csiszolt életforma.

Ezt látjuk a komolyan igyekvő lelkeknél. Mennyi fogyatkozást tapasztalnak önmagukban, sok nekikezdést gondolnak elengedhetetlennek s a fejlődést szükségesnek. Míg munkálkodhatnak óriási feladatot kell megoldaniok. Hogy törekszenek és egyik-másik mégis mily kevéssé jut előre.

Ennek a legértelmesebb küzdelemnek harcosait vagy csöndesebb, de szívós résztvevőit sokszor éri támadás. Ha durván rázúduló, azt még könnyebben elviselik. Ha habzó szájjal, tajtékzó dühvel tombolnak ellenük, ez többnyire egy csakazértis nekifeszülést vált ki belőlük és le nem véve tekintetüket a célról, mennek az Isten útján előre.

De vannak csípősebb, bár finomabbnak látszó támadások. Ezek a gúny, az ölő nevetségesség formájában pattantják el nyilaikat. Mélybe fúródnak s fájóbban sebeznek. Kínzóbbak. Egy-egy hetykén odavetett kérdés: Csak nem akarsz szent lenni? Mit szenteskedsz? — bizony talán lelket öl meg. A bátortalanét, a gyöngéét. Mert bántja, hogy legszentebb törekvéseit ily könnyen szembefordítják vele. Talán nem is veszi észre az orozva támadó, alattomos szándékot. Az ilyen pökhendien elcsattanó kérdés legalábbis egy pillanatra a legtöbb lelket megzavarja. S kezd bizonytalankodni, tépelődni. Feleletet keresőn tekinget széjjel s riadtan vár megoldást. A felelet lényegében nem lehet más, ha formailag változó is, mint ez: A célt Isten tűzte elém, Istent akarni s érte élni, minden áldozatot megérdemel. Önmaga ellen tesz, aki nem mer bátran előretörtetni. Én megyek, te máris lemaradtál s hátracsúsztál, ha ugyan végleg le nem tértél a jó útról.

Az ilyen kérdés, akár gúnyolódón, akár csak könnyelműen hangzik el, a kérdezőről sokat mond. S nem előnyére. Elárulja azt, hogy nincs tisztában a katolikus élet lényegével, nem tudja, mit jelent a szentté avatottaktól emberi iparkodással és isteni közreműködéssel a multban megvalósított élet. A szent élet felé törekedni mindnyájunk feladata. Nem tudja, hogy nem a csodák tesznek szenttè s hogy a szent élet nem sápadt világkerülés, hanem vidám, szeretetteljes Istenfelé lendülés az isteni és felebaráti szeretet parancsának szárnyán. Mint például Assisi Szent Ferenc élete. Tehát a kérdező tudatlan. Ha nem, akkor pedig gyáva és érzéketlen. Nem képes felfogni a legszebb életforma ihletését, vagy pedig gyáván meghátrál a kötelességteljesítés elől. Ilyen a legremekebb szépséget nem ismerő tompultság, vagy durva bátortalanság természetesen vállal valamilyen életformát. De milyen az?!

A túlvalókat kizárón elmerül a földi szépségekben és örömökben, melyeken ott a mulandóság foltja. Felkarolja s áhítva-áhítja ennek az életnek boldogságát, nem gondolva a végességre — s fel nem ismerve az örökkévalóságból ide kinyúló boldogság tündérszigetét s tájékozatlanul bolyongva nem is sejti a közelében fakadó tiszta örömök forrását, zuhogását, édességét.

Mit tegyen hát a megtámadott jó lélek? Rúgjon vissza? Nem. Merítse meg magát még jobban Istenben. Menjen tántoríthatatlanul előre. Gondolatot és vigaszt magától Istentől kap erre a kemény vállalkozásra. A föntiekből is meríthet érvet. De lelkesítést, erőt az Isten szavai adnak igazában, a Szentírásból felénk hangzó igék: „Nem békét, hanem kardot hoztam." Harcolni kell. Nem kényelmes, tespedő életre hívott minket. Máshonnan pedig ez cseng egyre: „Akik jámborul akarnak élni Krisztusban, üldöztetést fognak szenvedni." Kicsit vagy nagyot, sebzőt vagy halálosat, mindegy. De koronát csak az kap a célnál, aki szabályszerűen küzd s mindvégig.

Valójában az igazi élet munkálója nem is a földi elismerést keresi. Ha megkapja, örvend neki, de nem bizakodik el, nem ezért dolgozik. Többet jelent neki az Istennel való részesedés ott túl s az a megtetézett elégtétel, ami az ítélet napján az egész emberiség előtt őt fogja igazolni. Akkor majd ócsárlói, kicsinylői, gúnyolódó bosszantói is az ő igazát ismerik el s a maguk helytelenségét és felsír lelkükből valami irigykedő vágy, önszégyen s késő bevallás. Engedjük ismét magunkra hatni a Szentírás szavait, figyeljük meg az elkárhozott bűnösök beszélgetését egymással, amint a Bölcseség könyvében olvashatjuk: „Ezek azok, kiken egykor nevettünk, kikből csúfot űztünk! Mi ostobák, életüket őrültségnek és végüket dicstelennek véltük. Íme, mint számláltatnak Isten fiai közé s a szentek között vagyon részük! Valóban letértünk az igazság útjáról, az igazság világa nem fényelt nekünk s az értelem napja nem kelt fel számunkra! Az igazságtalanság és romlás útjain elfáradtunk, bejártunk kietlen utakat, az Úr útjáról azonban nem tudtunk." (4, 3—7.)

Hivatás és imádság

Irta: Dr. Petró József

A kastély kápolnájának hangtalan csendjében, a puszta földön térdepelve, a szentek áhítatával imádkozik Vaughan bíboros édesanyja. Szorosan összekulcsolt keze szíve forró vágyainak tanúja. A reggeli szentmisén, napközben is többször itt térdepel, hogy nagy kérésével ostromolja a szentségi Úr Jézust. Az a vágyódása, hogy gyermekeit Isten szolgálatára nevelhesse. Ezért 23 éven keresztül mindennap egy órát imádkozott a szentségház előtt. A bíborost olykor könnyekig meghatotta, mikor édesanyját az oltár előtt mélységes áhítatba merülve találta.

Milyen boldog lehet ez a hőslelkű édesanya a mennyországban, mert hiszen nyolc fia közül hat pap lett, ezek közül három püspök, sőt egy kardinális; öt leánya pedig szerzetbe lépett!

*

Mindazok, akik valaha is hivatásért imádkoztak, a lelkek sorsáért aggódó isteni Üdvözítő nagy parancsára hivatkozhatnak.

Megváltói útjának egyik fölötte terhes napján ugyanis, gyógyulásra váró betegek láttán feltört az Úr szívéből a forró vágy lelkipásztorok után. Egy szemtanú, Máté apostol, így írja le ezt a jelenetet:

„Látván a sereget, szíve megesett rajtuk, mert el voltak gyötörve és lesujtva, mint a pásztor nélkül való juhok.

Akkor így szólt tanítványaihoz:

Az aratnivaló ugyan sok, de a munkás kevés. **Kérjétek azért az aratás Urát,** hogy küldjön munkásokat a vetésébe." (Máté 9, 36. sk.)

Az Úr Jézus egyszerű emberek nyelvén szól és két roppant találó hasonlattal mutatja be a megtérésre váró lelkek seregében a lelkipásztor fájó hiányát. Ki ne szomorodnék el, ha egész nyájat lát remegő juhocskákból s nincsen pásztoruk? Ki ne bánkódnék, ha aranyos búzakalászoknak beláthatatlan tengere hullámzik előtte s nem lát senkit, aki learassa?

Mit kell tennünk, hogy ezt a kiáltó hiányt megszüntessük? Az Úr csak egy módot ajánl: „Kérjétek az aratás Urát, hogy küldjön földjére munkásokat. Vagyis imádkozzatok, hogy minél több ember megkapja a hivatás kegyelmét és abban kitartson.

*

Az tehát nem kétséges, hogy a hivatásért lehet, sőt kell is imádkoznunk. Felmerül azonban az a kérdés, **milyen eredményt várhatunk a hivatásért végzett imától?**

Gyermekei sorsáért aggódó édesanya áll előttünk, akinek minden álma az volt, hogy fia jövőjét a papi állásban biztosítva lássa. Nem is szűnt meg fia figyelmét a papi élet előnyeire, a lelkipásztori hivatás magasztosságára felhívni. Imádkozott is, hogy fia majdan megelégedett legyen papi működésében, sikeres munkálkodásával a szülők nevének tisztességet szerezzen és talán öreg korukban nekik támaszuk legyen. Mily fájdalmas ébredés az édes álmok után, mikor a fiú mégis távozik a papnevelőből, mert nem érzi magát elég erősnek a papi élet terheinek vállalására!

Ha a szülők kilépett kispap-fiukra megneheztelnek, őt esetleg házuktól el is tiltják, ez a legjobb bizonyíték arra, hogy nincs világos fogalmuk a papi hivatásról és szándékuk sem volt tiszta. Fiuk pályaválasztásában inkább saját érdeküket keresték.

Vannak azonban esetek, mikor a szülők nem anyagi érdekből, nem hiú szempontoktól vezettetve, hanem igazán az oltár iránt való buzgalomból, a lelkek megtérésének forró vágyától ihletve imádkoznak fiuk papi meghívásáért. Szent papot akarnak nevelni gyermekükből, akár a pogány missziókba is hajlandók őt elbocsátani, vagy szigorú szerzetbe beadni, csak hűséges szolgája legyen az isteni Üdvözítőnek. Ha az ilyen önzetlen imádság sem talál meghallgatásra, arra kell utalnunk, hogy a papi és szerzetesi hivatás Istennek ingyen adott ajándéka. Annak adja, akinek akarja. Az apostoli munkára nem mi választjuk ki magunkat, hanem az Úr választ ki minket.

Mindazonáltal a papi hivatásokért végzett imádságnak rendkívül nagy hatása van. Hogyan szólíthatna fel bennünket az isteni Üdvözítő arra, hogy kérjük az aratás Urát hivatásokért, ha ennek az imádságnak nem volna számbavehető eredménye? Imádkozhatunk-e fönségesebb szándékra, mintha Isten országának terjesztésére és megalapozására szentéletű apostolokat kérünk? Hány buzgó pap vallotta meg már könnyes szemmel, hogy imádságos lelkű édesanyjának, gyakran áldozó édesatyja példájának köszönheti, hogy pap lett? Egy plébános meghatott és hálás lélekkel mutatja meghalt édesanyjának imakönyvét. Az az oldal van benne legjobban elhasználva, amelyen ez a felírás áll: Az anya imája gyermekéért.

*

Az Anyaszentegyház a papokért és papi hivatásokért való imádságot rendszeresítette a hívek lelki életében.

Elsősorban **a kántorbőjti napok** szolgálnak e célra. Az Egyház bűn terhe alatt kötelező bőjtöt rendelt ezekre a napokra, hogy a hívek annál lelkesebben és eredményesebben imádkozhassanak e fontos szándékra.

Hosszú volna elmondani a kántorbőjti ájtatosságoknak eredetét. (V. ö. Artner: Az egyházi év stb. 31. sk. l.) Keletkezését egyesek az apostoli korra viszik vissza. Annyi kétségtelen, hogy már ezerötszáz év óta fennáll s a buzgó hívek örömmel tartják.

Magyar földön már Szent István korában meg-

tartották. Milyen szigorúan vették, mutatja Szent István rendelete, mely szerint „ha valaki a kántorbőjtöket húsevés által megszegné, egy álló hétig bezárva bőjtöljön". A bőjtölés célja papi hivatások kieszközlése volt, amint ezt az 1629-i nagyszombati zsinat világosan tanítja: „Leginkább arra irányulnak az Egyház eme bőjtjei és imái, hogy a Szentlélek irányítsa a püspököket a papok kiválasztásában, és hogy a felszentelendők a Szentlélek kegyelmével beteljenek."

Az új egyházi törvénykönyv a papszentelésre rendelt napok között elsősorban a kántorbőjti napokat említi. (1006. can. 2. §.)

Ha e napok liturgiájában ez a szándék nincs is megemlítve, annyi kétségtelen, hogy az Egyház az egész földkerekségen buzgó papokért könyörög e napokon, és forrón óhajtja, hogy a hívek magánimádságaikban is minél inkább támogassák ezt a fönséges, apostoli szándékot.

A papokért való imádkozás szükségességére mutat, hogy **XI. Pius pápa új miseszöveget** állított be a misekönyvbe e célra. A katolikus papságról szóló, 1935 dec. 20-án kiadott gyönyörű apostoli körlevelét e szavakkal végzi: „Maradandó emléket óhajtunk állítani annak az örök papságnak, melyben való folytatólagos részesülés a Mi papságunk, valamint a tiétek és a világ összes papjainak papi hatalma is. Ezért a szertartások kongregációjának meghallgatása után Jézus Krisztus, az örök Főpap tiszteletére külön votivmisét szerkesztettünk s azt jelen körlevelünkkel együtt közöljük. Ezt a misét a liturgikus szabályok korlátai között csütörtöki napon lehet mondani."

Ez a „Juravit Dominus" kezdetű miseszöveg tulajdonképen imádságos összefoglalása a pápai körlevél nagyszerű tanításának a papságról. Az evangélium a papság alapítását mondja el. (Lk. 22, 14—20.) A szentlecke Jézus Krisztust, a Főpapot állítja elénk, mint minden földi pap örök mintaképét. (Zsid. 5, 1—11.) Az Introitus meghirdetése az újszövetségi papságnak: „Megeskűdött az Úr, és nem fogja megbánni. Te pap vagy mindörökké, Melchizedek rendje szerint." (109. zs.) A többi ének a papot mutatja be az oltárnál és a lelkipásztorkodásnál, pl. a Graduale: „Az Úr lelke pihen rajtam. Felkent, hogy a szegényeknek vigyem az örömhírt. Elküldött, hogy meggyógyítsam a megtört szíveket." (Lk. 4, 18.) Az imádságok a papok megszenteléséért könyörögnek, hogy fenséges hivatásukat méltóképen betöltsék.

Ezt a miseszöveget minden olyan napon lehet mondani, amikor a liturgikus szabályok szerint magánvotivmise mondható: vagyis minden semiduplex s annál kisebb rangú napon, kivéve a kiváltságolt nyolcadokat, a kiváltságolt feriákat, a nagyobb feriákat, a saját miseszöveggel bíró vigiliákat és azokat a napokat, amikor az elmaradt vasárnapi misét kell pótolni.

Mint ünnepélyes votivmisét, nagyobb papi ünnepségek alkalmával lehet mondani a püspök engedélyével. Nem végezhető azonban első osztályú vasárnapokon és ünnepeken, első osztályú vigiliákon, kiváltságolt feriákon és halottak napján. (Ezeket a liturgikus szabályokat a Szív ujság misenaptárát használó hívek kedvéért említjük meg.)

Ez a miseszöveg a papot figyelmezteti állásának magasztosságára, másrészről pedig a legfőbb Pásztor hő óhaját szólaltatja meg, hogy a hívek ne szűnjenek meg imádkozni a papokért.

Míg ezt az imádkozási módot felülről rendelték el, addig egy másik igen kedves áitatossági gyakorlat a papokért először a nép között terjedt el s csak azután nyerte el a Szentszék jóváhagyását és legmelegebb ajánlását. Ez az ú. n. **papok szombatja.**

Ez abban áll, hogy a Jézus Szíve péntekét követő szombaton minden imádságunkat — elsősorban a szentmisét és szentáldozást — és áldozatunkat felajánljuk arra a célra, hogy az Úr a Boldogságos Szűz közbenjárására adjon Egyházának szentéletű papokat és papnövendékeket. Ez egészen tágkeretű imaapostolkodás, melyet mindenki végezhet a nélkül, hogy valamilyen vallásos egyesülethez tartoznék.

A Salvator-atyák általános főnöke 1934 nov. 21-én XI. Pius pápától személyesen kérte e gyorsan terjedő imaapostolkodás jóváhagyását. A pápa így szólt: „Szívből üdvözöljük és megáldjuk ezt a vállalkozást. Ismételjük, hogy ez a gondolat nagyon tetszik nekünk és szívből adjuk rá áldásunkat."

Ez az imagyakorlat élő hitből táplálkozik. Nem csoda, hogy néhány év alatt egész Európában elterjedt. Közel száz német, magyar, olasz, lengyel stb. püspök a legmelegebben ajánlotta híveinek. Vannak buzgó lelkek, akik minden szombatot felajánlanak erre a célra.[1]

*

Imádkozzunk-e tehát papokért? Lesz-e alázatos fohászkodásunknak hatása?

Szent Ágoston, a nagytudású hippói püspök így emlékezik meg Isten előtt Vallomásaiban (V. 10.) édesanyjának, Szent Monikának érte végzett szakadatlan imádságairól, könnyes éjtszakáiról:

„Tiszta és egyszerű özvegy volt. Sokalamizsnás szegényeidnek figyelmes szolgálója. Egy nap sem mulasztotta el az oltár áldozatát. Napjában kétszer, reggel és este, kivétel nélkül megjelent a templomban.

El tudtad volna-e vetni egy ilyen anyának könnyeit?

Aranyat, ezüstöt, állhatatlan, mulandó kincset nem kért. Fiáért könyörgött, s Te, aki kegyelmeddel magad alakítottad őt ilyenné, ki tudtad volna-e rekeszteni segítségedből?

Lehetetlen, Uram!

Vele voltál, meghallgattad és teljesítetted kérését örök határozatod rendjében. Nem engedhetted, hogy csalódjék a Tőled vett látomásokban és biztatásokban..."

Mit köszönhetett a „könnyek gyermeke" édesanyja imáinak!

Bár támadnának közöttünk is Monikák, hogy Ágostonjaink is lennének!

[1] **Erre a napra szóló szép felajánló imádság 4 fillérért kapható a Kordánál.**

Judea hegyeiben*

Irta: Wimmer M. Anzelm O. S. M.

A Szentszűz az angyal látogatása után elhagyta Názáretet és rokonához, Erzsébethez sietett.

Szent Lukács az evvel kapcsolatos eseményeket a következőképen vázolja:

„Útra kelvén pedig Mária ama napokban, sietve méne a hegyek közé, Júda városába. S beméne Zakariás házába és köszönté Erzsébetet. És lőn, hogy amint meghallotta Erzsébet Mária köszöntését, repese méhében a magzat és betelék Erzsébet Szentlélekkel. És nagy szóval fölkiálta, mondván: Áldott vagy te az asszonyok között és áldott a te méhednek gyümölcse! De hogyan jutok én ahhoz, hogy az én Uramnak anyja jön hozzám? Mert íme, amint fülembe hangzott köszöntésed szava, örömtől repese a magzat[1] méhemben. És boldog vagy te, ki hittél, mert be fog teljesedni, amiket mondott neked az Úr."[2]

*

Nem állunk rejtéllyel szemben, ha a Szentszűz elhatározását vizsgáljuk, aki a nagy esemény megtörténte után sietve útra kelt, hogy rokonát, Erzsébetet, aki áldott állapotának már hetedik hónapjába lépett és minden bizonnyal segítségre szorult, meglátogassa.

Kiindulópontja ennek az elhatározásnak minden kételyen kívül a Szentlélek sugallata volt, aki a Megtestesült és annak kiváltságos Anyja jelenlétével akarta már az anyaméhben megszentelni az Előfutárt, Keresztelő Szent Jánost. Ez egyébként, mint a fenti evangéliumi szöveg bizonyítja, meg is történt. A Szentszűz, minden valószínűség szerint, nem volt tisztában a Szentlélek szándékával; ezt a helyszínen, a történtekkel való kapcsolatban ismerte meg. Ő csak annak a benső sugallatnak engedett, mely arra késztette, hogy útra keljen és a hegyekben lakó rokonhoz siessen.

Mert Erzsébet, mint minden asszony, akinek közeledik a nagy órája, segítségre, egy gyengéd női szív tapintatos megértésére és egy meleg női kéz megnyugtató jelenlétére szorult. A Szentszűz, aki minden elvonultsága ellenére sem távolodott el az élet valóságától, ezt nagyon jól tudta. Mi sem volt tehát természetesebb, mint hogy kész örömmel engedett szíve hajlamának és annak sietett segítségére lenni, akihez a Szentlélek őt sokkal fontosabb okokból küldötte.

Szerénységében nem is sejtette, hogy ez az út milyen nagy szerepet van hivatva játszani az ő életében és mily kihatással lesz azokra, akik Őbenne, a „legjobb anyában"[3] keresik a tökéletes élet emberi megvalósulását.

*

A Szentszűz tehát útnak indult.

Ez az út, amely Faulhaber elgondolása szerint körülbelül harminc órát vett igénybe,[4] Szamarián át Judea hegyeibe vezetett.

És ha elfogadjuk Baronius közismert nézetét, akkor végcélja a Szentföld legmagasabban fekvő városa, Hebron volt,[5] amely a szakadékokban gazdag és a keleti oldalon egész kietlen judeai hegyvonulatnak legmagasabb és egyszersmind legszebb részén fekszik.

Názáret és Hebron között sok a történelmi emlék, úgyhogy az előtt, aki ezt az utat járja végig, a kiválasztott népnek a multja, mint egy nyitott képeskönyv tárul fel és visszaidézi azokat a nagy emlékeket, amelyek mind a megváltás előtörténetének ugyanannyi jelentőségteljes mérkövei.

A Szentszűz előtt — alighogy kikanyarodott a Názáretet koszorúként körülfogó dombokból és az első síkságra ért — máris feltűnt balról a Tábor-hegy kupolaformájú alakulata, amely őt a hősies Debora idejére emlékeztette.[6] Ezdrelon síkságától a Jordán partjáig húzódó hegyvidékben meglátta a legyőzhetetlen Bethulia falait, melyet Judit védett meg élete kockáztatásával.[7] Még alig apadtak el a Judit emléke nyomában fakadt érzelmek, máris új kép tűnt fel szemei előtt: Jákob kútja,[8] amely Rachel és Lia alakját elevenítette meg emlékezetében. Ugyanez történt vele Sichem láttára, ahol Rachel a bálványképet rejtette el.[9] Silo mellett római Annára, Sámuel édesanyjára gondolt,[10] aki itt énekelte háladalát, az ószövetségi „Magnificat"-ot.[11] Jobbra a karaván útjától a Gabaoni vesztő-

* Jelen cikket a szerző sajtó alatt lévő „A megváltás bölcsődala" című könyvéből vesszük, amely ősszel kerül könyvpiacra.

[1] Keresztelő Szent János.

[2] Lukács 1, 39—45.

[3] Szent Anzelm (in oratione ad B. V.).

[4] Faulhaber, Characterbilder, Schöningh, Paderborn, 1935, S. 222.

[5] Dr. A. E. Mader S. D. S., Die Landesnatur Palestinas. Kepplerhaus, Stuttgart, 1936, II. 2.

[6] Bir. 4, 4.

[7] Jud. 13, 6. stb.

[8] Genes. 29, 3.

[9] Genes. 31, 33.

[10] I Sam. 1—2, 10.

[11] Lásd a függeléket.

helyet pillantotta meg, ahol Respha,[12] a hősies királynő virrasztott kivégzett fiai holttestei felett. Az úttól balra Ráma feküdt, ahol Sámuel, az ószövetség legmarkánsabb egyénisége született.[13] Nemsokára Jeruzsálem falai bontakoztak ki a messzeség homályából: a Szent Sion-hegy, melyet már olyannyiszor körülzengett a hívő zarándokseregek zsoltáréneke és amelyet az évszázadok folyamán milliók üdvözöltek kitárt karokkal, mint az üdvösség szimbolumát.

Útja azután Judea hegyeiben szakadékok mellett vezetett el, és a mélységben eltűnő, tajtékzó hegyipatakok morajlása kísérte immár minden lépését. A változatosságban gazdag természet nem volt fukar: teljes szépségét tárta fel a szűz Vándor előtt. Az útnak egy-egy kanyarulata új, a megszokottól eltérő képet varázsolt elé és megmutatta neki a teremtésnek méltóságteljes komolyságát, kimeríthetetlen változatosságát.

És Ő, a Theotokos, magát az Istent, ennek a pazar szépségében felragyogó mindenségnek a Teremtőjét és Alkotóját hordozta magában, vezette végig ezen a hosszú úton, amely a megváltást megelőző történelem emlékei mellett haladt el és amelynek végkicsendülése a pompás hegyvidékben az Isten teremtő hatalmának ellenállhatatlan megdicsőítése volt.

És ennek az útnak is megvolt a maga különös jelentősége. A kihalt, sziklás, szakadékokban bővelkedő országrész, amelynek különösen a keleti oldala, a Jordán és a Holt-tenger felőli része kietlen, nagyon is emlékeztette a Szentszűzet arra, amiről az előbb említett történelmi emlékek is hangos szóval beszéltek: az ószövetségi, a megváltás előtti idők kietlenségére, sivárságára és az Üdvösség után való vágyakozására.

A természet ölében, mely a továbbhaladó, sátort nem ütő vándort könnyen varázsolta el, a szépség elbűvölő, de átlátszó fátyola mögött az örök, az ősvétek beteljesülése óta folytatott ádáz küzdelem rejtőzött, melynek ugyanaz az alaptörvénye, mint az emberek a történelmi emlékek által is dokumentált küzdelmének: az Isten által felállított világrendnek az ősvétek következtében való eszeveszett felbomlása!

És Ő, a Szűz, méhében hordotta a Megoldást, a Választ, az új Rendet, a kivezető Utat, a világ Üdvösségét, Krisztust!

Mennyit fohászkodhatott ezen a hosszú úton Krisztushoz és mennyit beszélhetett Vele!

Mily ellenállhatatlan őserővel, az anyaság egész odaadó képességével áradhatott a Szentszűz, a fiatal anya szerelme méhének gyümölcse, a Megváltó felé, aki itt, a hegyek homályában járta végig első, másokat megszentelő útját és amelyre még oly számtalan vándorlásnak kellett következnie!

[12] II Sam. 21, 10. Lásd „Respha" című bibliai tanulmányomat az „Ave Maria" folyóirat II. évfolyamában a 12. oldalon.

[13] I Sam. 1, 20.

E vándorlás és ennek nyomában keletkező élmények, lelki gerjedelmek fakasztották fel azokat az erőket, melyek a Szentszűz bensejét a pattanásig feszítették meg. És ezek teremtették meg azt a pazar, elgondolhatatlanul gazdag és a legszebb színekben pompázó lelkiséget, amely a „Magnificat"-ban találta meg az őhozzá méltó költői formát és a mindenkit meggyőző kifejezést.

A kipattanásnak közvetlen oka Erzsébetnek köszöntő szavai voltak, amelyek tanúságot tettek arról, hogy a nagy Király szakramentumát, az Ige megtestesülését a világ elől elrejteni, mint az egyelőre a Szentszűz szándéka volt, nem lehet. Erzsébet szavaiból a Szentszűz megtudta, hogy maga az Isten gondoskodott a nagy Titok megdicsőítéséről, amennyiben azt vagy a személyes kinyilatkoztatás, vagy oly események révén, amelyek szembeötlöttek, az embereknek a tudomására hozta.

Erzsébetnek, akit kétségkívül a Szentlélek világosított fel arról, hogy az Istenanyával áll szemben, az elragadtatása átáramlott a Szentszűzre is, aki már nem tudta tartóztatni magát, és aki a benne keletkezett boldog feszültségnek lelke áradásával, a „Magnificat" énekével vetett véget.

E dicshimnusz, amely Erzsébet házának a tornácán hangzott el, a Szentszűz „lelki életének tükre és azon dicsőségnek a visszfénye, mely a 44. zsoltár szerint a Királynő bensejét ékesíti".[14]

És midőn a Szentszűz belekezdett himnuszába, akkor Dávid királynak a zsoltárai csendültek ki ezen történelmi esthajnalban, melyben Judea hegységének körvonalai mindinkább elhalványultak, hogy végleg eltűnjenek a sarjadzó éj gyorsan terjedő sötétjében.

A távoli leszármazottban, a Szentszűzben még egyszer szóhoz jutott Dávid királyi vére, még egyszer megszólalt a királyi költő, hogy a „Magnificat"-ban önmagát felülmúlva és a kinyilatkoztatás legszebb himnuszát megalkotva, örökre elnémuljon.

És örökre tovább éljen azoknak a százezreknek és milliónak a lelkesült istendícséretében, akik a „Magnificat" időhöz nem kötött magasröptű szárnyalásával akarják megközelíteni az Urat.

[14] Faulhaber u. o. 223. oldal.

Aki hisz a mennyországban, annak soha életében igazán boldogtalan pillanata nem lehet. Aki hiszi, hogy nála és benne van az Isten, az soha egyedül nem érzi magát. Ha Istenben látunk és tekintünk meg mindent, akkor az egész mindenség, a természet és a nemes földi örömök is egészen más színben tűnnek föl; ami magában véve mulandó, mintegy örökkévalóvá lesz; akkor van csak igazán értelme az életnek, akkor ébred fel csak valóságban az életöröm és akkor zengi a mi szívünk és ajkunk is: „Örvendezz lelkem üdvözítő Istenemben."

(P. Csávossy: „Ave Maria" könyvéből.)

A Szentek mint emberek

Irta: Müller Lajos S. J.

Keresztes Szent János (1542—1591)

Feltűnő és érdekes dolog, hogy hosszú századoknak kellett elmúlniok, míg Keresztes Szent Jánosnak tudományos szempontból is kielégítő életrajza végre a legutóbbi időkben napvilágot látott. Nemcsak a nagyvilág könyvpiacain, de még saját hazájában is hiába keresünk ilyet. Hasonlóképen vagyunk az ő kitűnő irataival is, amelyek pedig neki az egyházdoktori díszes címet megszerezték. Ezeknek kritikai szempontból is helytálló kiadására az utolsó időkig kellett várakoznunk. Ez a tény annál kirívóbb, mert hiszen kor- és munkatársa, Szent Teréz, távolról sem részesült ily mostoha sorsban. Szent Teréznek akadt kitűnő életírója és életrajz-fordítója csaknem minden művelt nyelvre. Iratai is mind újabb és újabb kiadást érnek s közkedveltségnek örvendenek.

Ennek a szembeszökő ellentétnek valami mélyenjáró lélektani okának kell lennie. Azt hisszük, nem járunk messze az igazságtól, ha ezt abban látjuk, hogy habár Teréziának is sok nehézséggel kellett életében küzdenie, de távolról sem volt annyi és oly nagy ellentmondásnak és üldözésnek kitéve, mint az ő nagy barátja és reformátortársa, Keresztes Szent János.

De ez még nem fejtené meg egymagában a problémát, ha nem tudnók azt, hogy Jánosnak kikkel kellett küzdenie és kiktől kellett mérhetetlen sokat elszenvednie! Ezek nem az istentagadóknak, egyházüldözőknek, hanem azoknak a táborából kerültek ki, akik maguk is javarészt jót akartak, s azt vélték, hogy Jánost megsemmisítve, szolgálatot tesznek a jó ügynek. János életrajzát természetesen nem lehet megírni a nélkül, hogy ezekre valamelyes árny ne esnék. Nagyon világos tehát, hogy ilyen körülmények közt valakiről életrajzot írni nemcsak sok tapintatot és tárgyilagosságot, hanem bizonyos időtávlatot is igényel. Ami pedig János iratait illeti, el kell ismernünk, bármily értékesek is, sőt költőileg szépek is azok, de oly szigorú és tövises aszkézist hirdetnek, amely az átlagembert — és ilyen a legtöbb — szinte kétségbeejti és szinte kísértésbe hozza az apostolokkal együtt a kérdés felvetésére: „De hát Uram, akkor ki üdvözül?" Elismerjük ugyan valamennyien, hogy az általa hirdetett életforma volna az eszményi. De hát a gyakorlati élet mindig az eszmény mögött marad. Ezzel a megállapítással meg is szoktuk magunkat nyugtatni és a dolog felett napirendre térünk. „A Kármelhegy útját" s „A lélek sötét éjtszakáját" ritkán olvassa el valaki kétszer is. Az „Élő szeretetláng" és „Szellemi párosének", amelyek több lelki élvezetet is nyujtanak, természetesen szorgalmasabb olvasókra, sőt tanulmányozókra is akadnak.

János aszkézise csakugyan szigorú, sőt talán zordnak is tünik fel, ha azt a Szent életétől, egyéniségétől különválasztjuk. Ámde ezt az aszkézist egészen más szemszögből is tekinthetjük és akkor sokkal érthetőbbé, sőt vonzóvá válik. Tudnunk kell ugyanis, hogy János iratait úgyszólván a saját élete termelte ki. Könyveiben — mondhatnók — a saját önéletrajzát adta ki. Műveiben tulajdon, mérhetetlen küzdelmeinek, szenvedéseinek, üldöztetésének, megaláztatásainak emlékét örökíti meg. Mikor ezek felett elmereng, költői lelkével föléjük emelkedik és megénekli azt a mérhetetlen szépet és jót, amely azokból reá áradt. Mikor élményeit mások számára is lerögzíti, csak lekottázza az ő fájdalmas, de mégis oly elragadó életdalát.

Ha szabadna talán magam így kifejezni, János könyvei elsősorban saját maga számára íródtak s csak másodsorban a nagyközönségnek. A vérbeli Szent és a nagyközönség között pedig mégis csak óriási ür tátong.

Mikor tehát János műveivel foglalkozunk, lássuk belőlük a pályáját futó óriást, akit, bár mindenben talán nem utánozhatunk, de akitől mindenesetre megtanulhatjuk, hogy milyen végtelenül jó és nagy az Isten, aki szentjeiben az ő csodadolgait műveli. Ez aztán minket szárnyalásra serkent a kegyelemnek nekünk juttatott mértéke szerint.

Ebben adtuk rövid, vázlatos életrajzunk célját.

Juan de Yepes — ez a családi neve Jánosunknak — 1542-ben, a Toledo közelében fekvő Foniveros nevű községben született. Atyja szegény takácsmester volt, aki bár nemes családból származott, de éppen rangján aluli házassága miatt rokonaival nem érintkezhetett. Anyja ugyanis, a szegény szülőktől származó Alvarez Katalin, egyszerű szobalány volt, akivel Szentünk atyja, Gonzale Yepes, egyik üzleti kirándulás alkalmával ismerkedett meg. Hogy azonban ez az asszony nem közönséges lélek volt, abból is látszik, hogy Szent Teréz, ez az oly nagy és finom lélek, barátságával tüntette ki, és hogy olyan nagy embert nevelt, mint amilyen a mi Jánosunk. Gonzale Yepes, aki egyébként a mesterségében sem vitte valami sokra, az életgondoktól megtörten hamarosan meghalt, s feleségét s három gyermekét, akik közt János volt a legfiatalabb, nagy szegénységben hagyta hátra. Ennek aztán megvoltak a kedvezőtlen következményei a gyermekek fejlődésében és nevelésében. A megfelelő táplálék hiánya erősen éreztette hatását. János minden nemes származása ellenére, még arcvonásaiban és magatartásában is egész életén keresztül a fejlődésben hátramaradt ember benyomását kelté s maga Szent Teréz egyik iratában „félembernek" nevezi őt. Medinában, ahova az édesanya gyermekeivel együtt költözött, János a szegények iskoláját látogatta. Aztán mesterségre fogták, de csakhamar kitűnt, hogy erre nem való. Most aztán a városi kórházban inaskodik. Közben azonban, amennyire az idejéből gyéren tellett, a jezsuiták iskoláját is látogatta. Itt villant fel a tehetsége. A művészet minden ágában nem kis talentumot árult el. Nagyon szerette a zenét. Szépen énekelt és játszott hangszeren. De szerette a „csendes zenét" is, ahogy azt később nevezé, amelyet játszanak a zsongó patakok és csendes éjt-

szakákon a ragyogó csillagok. Kitűnő érzéke volt a rajzoláshoz, a festéshez, sőt a szoborvéséshez is. De leginkább mégis a költészet vonzotta, és ebben valóban később halhatatlan műveket is alkotott. Született költő volt. Fantáziája ragyogó és érzelmeinek legfínomabb árnyalatait is pompásan tudja kifejezésre juttatni. Hozzá még megvan benne annak az állandó nyugtalanságnak s bizonyos elégedetlenségnek hullámzó, emelkedő, lüktető ösztöne is, amely a költőkre annyira jellemző. Újabban elég sok szó esik a misztika és a költészet viszonyáról.*

Jánosban a kettő csakugyan nagyszerűen párosult, éspedig oly fokban, mint talán senki másban a misztikusok közt. Idők folytán János a karmeliták rendjébe kapott felvételt. 1563-ban Medinában lépett a rendbe. Elöljárói a salamankai egyetemre küldik, amely akkor éppen virágkorát éli. A költészetben ezidőtájt éppen új tavasz kezdett kibontakozni. Az ifjú kasztíliai költők új utakat keresnek és formafínomság és szépség dolgában valóban kiválót alkotnak. Hatásuk Jánosra sem maradhatott el. Költészetében ez könnyen kimutatható. Szereti a titokzatos, misztikus, képes beszédet, amely azonban nála éppen nincs a világosság rovására. Több mint valószínű, hogy egyes költeményeit, mint a „Krisztus dalát a lélekhez" a szalamankai tartózkodásakor ily hatások alatt írta. Ez a költemény egészen az akkori szerelmi dalok jellegét viseli, csakhogy Krisztus és a lélek viszonyára alkalmazva.

Valami belső nyugtalanság hajtja Jánost, amikor lírai ömlengéseinek páratlan szép költői formában ad szabad folyást. Valami magas, szinte elérhetetlen ideál után sóvárog és eped. Minél inkább megközelíti ezt az ideált, annál inkább nő ez az ő szemében, de egyúttal vágya is utána. Ez Jánosunknak egyik jellemző vonása.

Lemondott a világról és karmelita lett. De ez sem volt már neki elég. Mint költő, a legjavát akarta adni, az igazságot pedig annak ősforrásából kívánta meríteni. Erre — úgy vélte feltétlen magányra van szüksége. Miért is át akart lépni a karthauziakhoz. Ez volt a lelki hangulata, amikor tanulmányait Szalamankában bevégezte (1567). A Végtelen után sóvárgott és úgy érezte, hogy azt nem tudja megtalálni jelen helyzetében. Ekkor történt, hogy a Gondviselés egy ugyancsak nagyratörő női lelket vezérelt útjába. Ez Szent Terézia volt. Mintegy harminc évvel volt idősebb Jánosnál. Ő is már jóval előbb, mint János, tapasztalta, hogy a magány, a hallgatás és a világtól való elzárkózás hatalmas eszközök, hogy az ember a „belső várkastély" örömeit élvezze. Hallott Jánosról és arról is, hogy ez az ifjú szerzetes miről álmodozik.

Találkozott vele és nagyon meg volt emberével elégedve. Előadta terveit Karmel reformjáról. János bevallotta, hogy az ő ideálja, céljai, úgy nagyjában fedik Terézia terveit. Meg is ígérte, hogy erőit ennek a szellemes és buzgó szerzetesnőnek szolgálatára bocsátja, s közösen dolgozik vele Karmel ősi szellemének megújításán. Egyiküknek sem volt hőbb vágya, mint magános életben Istennel együtt lenni. Csakis Istenre akartak ők gondolni, Istennel foglalkozni és egyedül Őt szeretni. A külvilágnak, sőt magának az életnek lassan meg akartak halni és Istenben így felolvadni.

* V. ö. Müller: Misztika: „Adottság és előkészület a gyakorlati misztikára." 106. l.

Keresztes Szent János

Mikor aztán egyszer János célját, feladatát világosan megismerte, minden erejével hozzálátott annak megvalósításához.

Ez a jelentéktelennek látszó, gyenge emberke oly életmódra adta magát, amelyet még Szent Teréz is túl szigorúnak ítélt. Ez a fínom érzékű művész úgy bánt magával, hogy rendtársai csak a fejüket rázták és tréfálkoztak felette. Még a parasztnép is, amely pedig akkorában sem volt elkényeztetve, bámult ennek a „különcnek" szigorú életmódján, nem tudta felfogni, hogy ilyen tudós ember hogyan érheti be azzal a kenyérhéjjal, amelyet eléje dobnak.

Hiszen Jánosban élt a művész, a költő, minden szépnek lelkesült barátja, a nemes ember, s mindez lázongott benne az ilyen kíméletlen szigor ellen. De János mindezen felülemelkedett, mindezzel nem törődött, hanem haladt útján a cél felé, amelyet maga elé tűzött.

A Terézia által tervezett reform ellen csakhamar heves vihar tört ki. Jönnek a farizeusok, akik az okosság címén igyekeznek Jánosunkat a közreműködésről lebeszélni. Rendtársai ráfogják, hogy eszét vesztette, vádolják, hogy szégyent és gyalázatot hoz rendjére, hogy katolikusabb akar lenni magánál a pápánál, mert még a római határozatokkal és engedélyekkel sincs kibékülve. Hajtogatják, hogy Isten maga sem szereti, ha a dolgokat túlhajtják, annál is kevésbbé, hogy ebben eszményt lássanak.

Mikor pedig ennek ellenére is, Jánosnak utánzói kezdtek támadni, akkor az elöljárósága határozottan fellépett ellene. Úgy kezelték, mint rendje elleni összeesküvőt, forradalmárt, akit meg kell fegyelmezni. Ha másként nem megy, ám a végsőt is meg kell vele szemben ragadni, mert jobb, ha „egy hal meg a népért, mint hogy az egész nép elvesszen".

A János ellen kitört üldözés és hajsza napról-napra mind hevesebbé lőn. Mily kín volt ez reája, igen éppen őreá, aki úgy epedett szeretni és szeretetni és akinél senki sem énekelt szebben a szeretetről.

Akkorában 35 éves. Túl van már tehát az ifjú éveken és az érett férfikor elején áll, amikor már a tervek megvalósulására kerül a sor. És íme, gúny, gyalázat, bizalmatlanság gáncsolja el szent és nemes szándékait.

Csakhamar más természetű nehézségek is léptek fel. Mikor rendje azt látta, hogy a megszégyenítéssel és megalázással nem boldogul Jánossal szemben, az erőszakhoz nyúlt. 1577 egyik december estéjén Jánost Teréziának egy kolostorában elfogják, zárdájába visszaviszik és ott bebörtönzik. Engedetlensége miatt meg-megostorozzák, rossz táplálékot kap és semmi italt sem adnak neki. Aztán biztonság okáért Toledóba szállítják át. Itt 9 hónapon keresztül tartják elzárva. Az a hely, amelyet neki cellának kijelöltek, voltaképen nem is szoba volt, hanem egy a falba vájt odu, szűk, sötét és olyan félreeső, hogy oda friss levegő sohasem férkőzhetett. Táplálóknak csak kenyérhéj és silány halmaradék jutott neki. Minden pénteken felhozták az étterembe, ahol nyilvánosan vezeklést kellett tartania, amely az összes jelenlevők szemeláttára megostorozással végződött. Ennek nyomait Szentünk egész élete végéig megőrizte testén.

De ez még nem volt minden. Elöljárói keményen támadták, vádolták s megtiltották neki, hogy a szentségekhez járuljon. Tömlöce közelében, úgyhogy ő is hallhassa, mindenféle hamis híreket beszéltek el. Nevezetesen azt, hogy Terézia reformterveit a pápa elvetette, és a követői s mindazok, akik ennek a pápai határozatnak magukat alá nem vetik, kemény büntetésben részesülnek.

János mindezt hallotta és nem volt semmi bizonyítéka, amellyel ezt önmaga előtt megcáfolhatta volna. De mégis a szíve azt súgta neki, hogy azok az álmok, amelyek a lelkében egy jobb jövőről éltek, Istentől vannak és egyszer még majd megvalósulnak.

Teljes elhagyatottságában idejét az imának szentelte és úgy érezte, hogy Istennel annál bensőbben egyesül, minél inkább el van hagyatva az emberektől.

Ami akkor lelkében lejátszódott, azt megrögzítette és költői formába öntve „Szellemi páros" és „A lélek sötét éjtszakája" címen láttak napvilágot s emelték szerzőjüket a misztikusok és költők közt az elsők közé.

Amit ezekben ír, csupa személyes élmény. Nem annyira szenvedéstörténetét akarja adni, mint inkább azokra a forrásokra akar rámutatni, amelyekből oly világosság áradt lelkébe, aminőről azelőtt sejtelme sem volt.

Mindenétől megfosztották ugyan, de éppen ez a nélkülözés adott meg neki mindent és tette őt mérhetetlenül gazdaggá. Az a rengeteg keserűség, amelylyel torkig tömték, benne mind csupa édességgé változott. Ami teher volt számára, az könnyítette meg életét, ami nehezére esett, abból fakadt a gyönyörűsége. A szenvedésből merítette vigaszát, a munkából a nyugalmát. A legalávalóbb dolgok, amelyekkel kínozták, tekintetét abba a messzeségbe irányították, ahol feltárult előtte a nagynak és a szépnek egész világa.

Mikor tehát ő másoknak az önmegtagadásról beszél, nem azért teszi, hogy nekik valami emészthetetlen aszkézis által az életet savanyítsa, hanem inkább, hogy azt az utat és módot bemutassa, amely őt új, boldog világ felfedezőjévé és az igazi élet szerelmesévé tette. Ez voltaképen „A sötét éjtszaka" értelme. Felhívás ez, hogy mások is nekimenjenek ennek a kemény és nehéz útnak s így ők is, mint a könyv szerzője, *igazán boldogok legyenek.*

(Folytatjuk.)

Prédikáló virágok

Irta: Kertész Kálmán

Tavasz. Kikelet. A természet újabb megifjodásának időszaka. Új élet zsendülése a földön. Az egyházi és világi poézis hava a május. A virágok hónapja. Kedves, bájos évszak; az Égi Szűz Virág, a Titkos értelmű Rózsa hónapja. Kertek, mezők, ablakok száz színben virulnak ki. Virág, virág mindenütt; a föld flórája uralkodik mindenfelé.

Virágba borult kikeletkor Palesztina is, az Úr földi hazája. Zsendült a vetés ott is; aranyló hullámzásban ringottak a Szentföld mezői is; és Ő sokat járt a mezőkön és szeme gyönyörködve pihent el a búzatábla szépségében, a virágok kedvességén. És ha „aki a virágot szereti, rossz ember nem lehet", mennyire szerethette Ő, a Legjobb! És milyen jó lehetett Ő, aki bizonyára a legjobban szerette Atyjának e legbájosabb teremtményeit, hiszen megdicsőítette, felmagasztalta őket a királyok fölé:

„Nézzétek a mezők liliomait!... Mondom nektek, hogy Salamon minden dicsőségében sem volt úgy öltözve, mint egy ezek közül!"

Csodaszép szavak! Isteni igazság, isteni bölcseség és isteni poézis van bennük. Igen, a királyok minden pompája mind emberi kéz műve; egy piciny virág: Isten kezének műve! Aranytrónus, gyémántos korona, bíborpalást, ragyogó díszkíséret, ez mind lehet szemkápráztató, de a kis ibolya, a hullámzó kalásztenger, a sudár fenyő, vagy egy rózsabokor szebb, igenis szebb, kedvesebb. A királyi pompa lenyűgözheti a nézőt, a kicsiny virág — fölemeli! Amaz csak a szemre hat, akár félelmes, akár kábító erővel, emez a szívre hat,

édesen, szelíden. A fejedelmi dísz csak arra taníthat, amire a pápakoronázáskor elégetett kóc: „Így múlik el a világ dicsősége!" De egy búzakalász, egy szál árvácska teológiát tanít: hittant és erkölcstant, bibliát és egyháztörténelmet. A virágok, a növények a legkedvesebb hitoktatók, bájos teológiai tanárok. Csak meg kell érteni néma tanításukat!

*

Először is tanítanak *Isten teremtő hatalmáról.*

A fizika és a technika, a biológia és az orvostudomány „csodái" valóban nagyszerűek, csodálatraméltóak, néha megdöbbentő hatásúak. Az új elektromos mikroszkóppal százezerszeres nagyításban nézhetünk egy növényi sejtet, egy atomot, s láthatjuk ámulatos szerkezetét, működését, életét. Szénből tejet, tejből vasúti kereket csinál a német technika és fizika. Az orvostanár kiveszi az élő szívet, megreparálja és visszateszi helyére. A biológus emberi szerveket oldatba tesz és még hetekig működteti. A milliméter milliomod részét is méri a tudomány. „Csinál" ehető tojást. Fölrepül a sztratoszférába. De álljon össze minden emberi tudomány és hatalom, és hozzon létre egy *élő* ibolyát, csak egyetlenegy *élő* kalászt! Csak egyetlenegy *élő* fűszálat! Csak egyetlenegy *élő* növényi sejtet!

Nem, erre nem képes. Mert ez már *teremtés!* Ezt Isten magának tartotta fenn és aligha fogja valaha átengedni az embernek. Lehet, megengedi majd egyszer, hogy a Föld és a bolygók közt menetrendszerű légijáratok közlekedjenek; hogy kitalálják a gravitáció ellenszerét; hogy egyik ember szívét átültessék a másik emberbe, lehet; ez mind csak fizika, technika, sebészet. De hogy az emberi tudomány *életet* adjon, azt nem hiszem, hogy Isten valaha megengedje.

*

És milyen *bölcsen* teremt az isteni hatalom! Létrehozta az *első* növényt, fát, virágot; szaporítását aztán rábízta a szélre és a rovarokra és — az emberre. A szél és a rovar széthordja a magot, a hímport, az ember ültet, plántál és vet... És mennyi és hányféle növény van a világon! Megszámlálhatatlan. Bizonyosan van még növény, virág, fa a földön, melyet az ember még föl sem fedezett. Még a hó alatt, a szirtek között is terem növény.

Nos, te okos, tudós ember, fejtsd meg azt a titkot, hogyan van az, hogy a fehér őszirózsa magva tökéletesen olyan, mint a liláé, de az előbbiből sohasem lesz lila virág, és a lila őszirózsa magvából sohasem lesz fehér virág?! Fejtsd meg azt a titkot, hogyan tud megteremni ugyanabban a kis kertben egymásmellett az ibolya, mely édes illatot áraszt, a gomba, melyben gyilkos méreg rejlik, a szőllő, melyből édes bor lesz, és a kalász, melyből kenyér lesz? Mit és hogyan vesz ki ugyanabból a földből, esőből, napfényből az egyik, mit és hogyan a másik? Miért nem kerül az ibolyába gombaméreg és a gombába ibolyaillat? — Nos, te tudós, hatalmas ember, úgy-e, nem tudod?! — Nem ám, mert ez a teremtő Isten titka!

*

De prédikálnak a növények Isten teremtő *művészetéről* is. Nézd, hány ezer és százezer fajtában teremti őket! És mennyi formát, szerkezetet, nagyságot, színt, illatot és rendeltetést adott nekik! Nincs az a rajzoló-művész, aki annyi *formát* ki tudott volna eszelni, amennyit a növényvilág felmutat! És a *méretek*, az óriásitól a láthatatlan kicsinyig! Az őserdő fa-matuzsálemeitől és fa-góliátjaitól a pici nefelejcsig! A vadon százméteres folyondárjától a mikroszkópikus élősdi gombáig. Hasonlítsd össze a fa évgyűrűs, gyökér-, törzs-, ág-, levélszerkezetét a kis margarétáéval! Coty és Houbigan parfőmgyárai még tizedrészét sem érték el annak a tömérdek féle *illatnak*, mellyel Isten művészete megajándékozta a növényeket, virágokat. És ki tudta megszámlálni a *színeket*, melyekben a Föld flórája dúskálkodik? Micsoda hallatlan *változatosság*, mennyi leírhatatlan szépség és gyönyörűség az ormak, a szemnek! „Salamon minden dicsőségében sem volt úgy öltözve, mint egy ezek közül!"

És milyen s hányféle *rendeltetést* adott Isten *jósága* nekik! Igen, Ő ezt egyrészt a maga dicsőségére teremtette, de másrészt *az ember hasznára és gyönyörűségére.* Ez a növény csak dísznek való, amaz táplálóknak. Ez orvosságot ad, amaz ruházatot. Ez bútoranyag, amaz festékanyag. Ez embert táplál, amaz állatot. Ebből mézet szív a méh, amabból madár épít fészket. Lakásunk, öltözetünk, közlekedési eszközeink, táplálékunk, gyógyszereink jórészét a növényvilág szolgáltatja; hová lennénk nélküle?!

És akárhány növény, főkép a virág, mi másra szolgál, mint *gyönyörködtetésünkre?* „Aki a virágot szereti, rossz ember nem lehet." Hogyan örül a jó ember az első hóvirágnak, az első ibolyának, az első gyöngyvirágnak! Micsoda öröm az, mikor ablakunkban a cserépből kidugja fejét a virág! Milyen gyönyör a földművesnek, mikor az elvetett mag hihetetlen erővel, még a fölötte levő követ is fölemelve, kitolja a földből pici zöld csíráját! Van-e ünnepély, esküvő, de még temetés is virágdísz nélkül?! Betegünknek, halottainknak virágot viszünk; nekik kedves ez a figyelem. És minden *jó* embernek jól esik a virág-ajándék, sokszor jobban esik, mint egy ékszer.

Hát nem ékesen szóló tanítása-e ez a növényeknek Isten *jóságáról?*

*

De ők a *lélek útját* is megmutatják. Arra tanítanak, hogy mi is, miként ők, *föllelé, Isten felé* emeljük tekintetünket. A legtöbb növény, fű, fa, virág, föl, az ég felé, Isten napja felé nyujtja fejét; menj a kertbe, a mezőre: hány virágot látsz ott, mely kis sárga virágszemével az ég felé néz áhítatosan, mint ahogy az ártatlan kisgyermek bámul az ég felé. A napraforgó folyton a nap felé fordítja arcát. És éjjel, meg nappal is, ha nem süt a nap, a legtöbb virág lehorgasztja fejét, sőt van, amelyik még kelyhét is bezárja... Ó, lelkem, kövesd a virágok példáját, fordítsd arcodat mindig föl, Isten felé, kegyelmeinek napja felé, onnan árad az élet sugara.

És a *Gondviselés* melege is onnan özönlik az emberre — ezt tanítja Üdvözítőnk a virágok példájával: Salamon minden dicsőségében sem volt úgy öltözve, mint egy virág. Sőt, — folytatja az Úr — „ha a mezei füvet, mely ma van és holnap a kemencébe vetik, az Isten így ruházza, mennyivel inkább titeket, kicsinyhitűek!? *Ne aggódjatok tehát,* mondván: Mit eszünk vagy mivel ruházkodunk?... Hiszen tudja a ti Atyátok, hogy mindezekre szükségtek vagyon!"

Fejezte-e ki valaha valaki poétikusabban az isteni Gondviselést? És ez a hivatkozás nem felmagasztalása-e a növényvilágnak az Úr ajkain?!

*

Azonban *erkölcstant* is tanítanak a virágok. Mégpedig az *erényekről* szóló tant illusztrálják saját

példáikkal. Sok erénynek van kis professzora a virágok közt; a népek ősi érzése és a költők szíve nevezte ki őket professzorokká. Az *ibolya* tantárgya az *alázat*, a szerénység. A *liliomé* a *tisztaság;* a *mimóza*, mely lekonyul és bezárul, ha megérintik, tökéletes példája a *bűntől irtózó*, tiszta léleknek. A *hóvirág* és a *kövi rózsa* azt tanítja, hogy a legmostohább körülmények közt is kivirulhat a lélek virága. A *ciprus* ősi jelképe a *gyászban* is egyenesen álló léleknek. Az *olajfa* a lelki termékenység képe; az *olajág* a *béke* jelképe; *a babér* a *dicsőségé*. A *mustármag* az Anyaszentegyház csodás elterjedését példázza az Úr szavai szerint. A *fenyőfa* talán a legkedvesebb fa, mert legkedvesebb ünnepünk dísze, mint karácsonyfa, sok szép jelentésével. Sőt még a fagyöngy is szóhoz jut, mint a karácsonyfa helyettesítője némely országban.

Két oltáriszentséges körmenetünk, húsvétkor és Úrnapján: vajjon nem örömünnep-e a virágoknak is? Nem boldogok-e ők, hogy e gyönyörű ünnepek legbájosabb díszéül ők szolgálhatnak, ők ékesíthetik Krisztus diadalmenetét?! Sőt még az egyszerű falombok is büszkén és boldogan szakadnak le törzsükről, hogy az úrnapi sátrakat ők alkothassák! És így *liturgiánkban* is szép szerepet kap a növényvilág.

És nem a növényvilág megdicsőítése-e az a bűbájos legenda, hogy Krisztus születése éjjelén a közeli erdő tavaszi virágzásba borult, és azóta is minden karácsony éjjelén valahol egy erdő kizöldül, kivirul... De csak a tiszta lelkek láthatják ezt a karácsonyi csodát!...

*

Tantárgya a növényvilágnak még a *Biblia* és az *egyháztörténelem* is. Mily gazdag kapcsolatuk van ezekkel!

Az *Éden* mi volt? Gyönyörű, óriási *kert!* És benne volt az egyetlen növény, melynek gyászos szerep jutott az emberiség történetében: a *tiltott fa!* A bűnbeesés eszköze! ... De már jó hírt jelez Noé galambjának csőrében az *olajág*, mely azóta a *béke* jelképe.

Aztán sok-sok évszázadon át az emberrel együtt szomorú rabságba süllyed a virágok népe is: a *bálványimádás* a hamis istenek szolgálatába kényszeríti őket, úgyhogy „minden teremtmény" között ők is „epednek a megváltás után". És az ő Uruk csakugyan megváltotta őket is és átszentelte őket az Ő Egyházának szolgálatára: ők lettek díszítői a keresztény templomoknak, oltároknak, körmeneteknek, temetőknek, sőt még az útszéli kereszteknek is. Ó, az Egyház nagyon szereti a virágot! Annyire szereti és becsüli, hogy az *ál-virágot*, a művirágot, mint prózai és méltatlan paródiát, kitiltja a templomból!

Aztán ismét *fa* adja a betlehemi jászol anyagát, a jászolét, mely első megtöröje a tiltott fa átkának. Végül teljesen megszünteti ezt az átkot a harmadik fa: a *keresztfa!* Így szentelte meg a fát Krisztus kínhalála. Sőt, egy virág is van, a *passiflora*, vagy *golgotavirág*, mely meglepő módon ábrázolja kelyhében a kínszenvedés eszközeit. Az Üdvözítő holttestét is *növényi* fűszerekkel akarták megóvni a jó asszonyi kezek, s a drága *keneteket* is a növényvilág adja.

És mennyi kedves Krisztus-*legendában* szerepel a növény: a lehajló kókuszpálma, az öt piros rózsa az alvó Gyermeken...

Az Úr Jézus is földi életében gyakran vette példabeszédeit a növényvilágból.

A *Szentek életében* is számtalanszor találkozunk növényekhez fűződő eseményekkel, legendákkal. Áron és több újszövetségi szent száraz botja kivirágzik; Szent Imre sarka nyomán piros rózsa fakad; Szent László füve gyógyít; Szent Erzsébet kenyerei rózsákká változnak. És ki ne tudna Kis Szent Teréz rózsaesőjéről!

És végül ott ragyog az *Égi Szűz Virág*, a titkos értelmű Rózsa! Neki van szentelve a virágok hónapja, a május, ő a *Május Királynője*. Kedves imádsága a *rózsafűzér*. Sírjában, mennybe fölvétele után *rózsák* illatoznak.

*

De most következik a növényvilág legszebb tanítása:

A világ Megváltója, mikor búzaföld mellett ment, így szólt: „*Én vagyok az élő Kenyér*..." És mikor szőllőskert mellett vitte útja, azt mondotta: „*Én vagyok a szőllőtőke, ti a szőllővessző.*" És aztán a legnagyobb megtiszteltetésben és megdicsőítésben részesítette a növényvilágot, amikor kiválasztott belőle kettőt: a *búzát* és a *szőllőt* arra, hogy ők adják az anyagot az Ő örök jelenlétére az Oltáriszentségben, a *Kenyér* és a *bor* külső színe alatt! Azt mondta a Kenyérre: „Ez az én testem", a borra: „Ez az én vérem". És ezzel feloldotta az emberek miatt a földre kimondott átkot is és már nem volt többé érvényes, hogy „átkozott legyen a föld miattad!" A növény természetes mivoltában testileg táplálja az embert, az Oltáriszentségben ama két növényből készült kenyér és bor táplálja az embert lelkileg. A növények meghalnak, hogy minket tápláljanak, Krisztus meghalt és két növényi termék színe alatt táplál minket. És e két növényben az egész növényvilágot dicsőítette meg. A búza és a szőllő által kötötte magát a természethez, mint ahogy embersége által kötötte magát az emberiséghez. Az Oltáriszentség ünnepei a növényvilág ünnepei is.

*

Azt prédikálják a növények:

Nekünk legfőbb célunk és szeretetünk abban áll, hogy az éhezőket tápláljuk, az éhes embert és az éhes állatot. Mi meghalunk, hogy táplálékul szolgáljunk, még azoknak is, akik minket megölnek. De nézd, ó ember, Üdvözítőd nem engedi, hogy őt szeretetben felülmúlja valaki. Meghalni mások életéért, táplálékká, enyhüléssé, gyönyörűséggé lenni másoknak, még megölőinknek is: ez a legnagyobb szeretet, mely bennünk és Megváltónkban él! Mivel pedig ezt a legnagyobb szeretetet a legnagyobb mértékben a búza és a szőllő gyakorolja, azért akart a Megváltó is a kenyér és a bor alakjában a világ tápláléka és élete lenni!

Ezért, ó ember, ha búzát és szőllőt látsz, gondolj az Oltáriszentségre és gondolj az Isten legkedvesebb teremtményeire: mireánk, növényekre, virágokra! Szeress minket, becsülj, ápolj minket! Tanulj tőlünk! Tekints szét tavaszi reggel a kertedben, vagy a mezőn. Ott látod csillogni rajtunk a harmatot, miként az Oltáriszentség csillogó aranytartóját; látod kelyheinket, mint megannyi misekelyhet, kerek, lapos tányérfejeinket mint paténákat tündökölni. Látod a piros virágban a vértanúk vérét, a fehér virágban a fehér ostyát.

Díszítsd az Oltáriszentség lakását és az Égi Szűz Virág képét velünk! Vigyél minket azoknak, akiket szeretsz; vigyél minket betegeidnek, vigyél minket halottaid sírjára! És ne bánts minket!

Ne feledd, hogy Salamon minden dicsőségében sem volt úgy öltözve, mint egy közülünk!

Menjünk hazafelé!

Irta: Pintér József

Szent Osvát yorki érsek egy alkalommal papjai társaságában beszélgetett. Egyszerre csak elhallgatott és tekintetét mereven az égre függesztette és mélyen elgondolkozott. Megkérdezték, hogy mit néz olyan erősen. Ő így felelt:

— Azt vizsgálom: hová megyek? Ősrégi és mindig új kérdés ez a: hová megyek? Nem egyéb, mint az életcél problémájának felvetése. Olyan kérdés, amely nem hagyja nyugodni az embert. És a sorsdöntő feleletet mi magunk adjuk meg rá az életünkkel.

*

Ott áll Krisztus az Olajfák hegyének középső csúcsán. A suttogó szellő erdők-mezők tavaszi illatát sodorja feléje. Hetekkel előbb ennek a hegynek tövénél kezdte meg az emberiség megváltásáért elvállalt nagy szenvedéseit. Akkor a szorongattatások éjtszakáján a félelmek kinjai szaggatták véresre az ő arcát. Most azonban ezen az arcon túlvilági fények sugárzása rezeg.

Így akarta a világnak feltűnő módon bemutatni az összefüggést a földi élet szenvedései és az örök boldogság között. Ennek megértéséért vezette ki ide a hegyre szeretteit is: édesanyját, apostolait, betániai barátait, benne bízó híveit. Most mindezeknek a szeme rajta függ. Ő pedig felemeli karjait, megáldja őket s isteni hatalmától mozgásba hozva, méltóságteljesen emelkedni kezd az égfelé.

Az itthagyott kis csapat könnyes szemekkel néz utána. Hozzá tapadó gondolatokkal követik őt az eltakaró felhőkön túl is az Isten trónusáig érő útján. Az Atya, ki harmincharom évvel előbb elküldte őt a földre, most visszavárja és jobbjára ülteti.

Jézus tehát visszatért diadallal és dicsőséggel mennyei Atyjának szentháromságos otthonába. Hazament . . .

*

Hát mi hová megyünk? Melyik úton járunk? Azon-e, amelyik a mennybeszállott Krisztus nyomában Isten-Atyánkhoz visszavisz, vagy pedig azon, mely a sátán útmutató ujja után a boldogság Potemkin-falvai mögé kanyarodik? Sajnos, ez utóbbin nagy tömegek taposnak egymás sarkára veszett tülekedésben. Az előbbin pedig kevesen törik az ösvényt. Ezt az igazságot maga Krisztus állapította meg. Híres hegyibeszédében így nyilatkozott: „Tágas a kapu és széles az út, mely a pusztulásba viszen és sokan vannak, akik azon bemennek. Szűk a kapu és keskeny az út, mely az életre viszen és kevesen vannak, kik azt megtalálják." (Mt. 7, 13—14.)

A sátán valóban tágas kaput nyitott a kárhozatba vivő széles útnak. A szegélyét pedig megrakta a csábításnak pokolian kitervelt eszközeivel, módjaival és helyeivel. A közöttük sodródó emberek az élvezetkeresés nagy hajrájában észre sem veszik, hogy lassankint minden belső értékeiket elszedték tőlük: Vénusz leányai, Bacchus csaposai, a becsület hamiskártyásai, meg a lélek-kincsek zsebmetszői. A pokol keritői megtévesztő rábeszéléssel csalják be a gonosz kívánságoktól ostorozott s esztelen vágyakat hordozó embereket a pogány bálványok tébolyodott kultuszának lebújaiba.

És hogyan kerülnek ki innét? Úgy, hogy élvezetük csömörbe csap át. Nevetésüknek hamis csengése van. És keserű csalódottságtól gyűrődött arccal kóborolnak a bűntanyák között.

Oh, szerencsétlen emberek, ha majd egyszer a kétségbeesés szakadékaiból, a kitagadottság messzeségéből sírva nézitek az örök boldogság hegycsúcsait, — hát magatokra vessetek! Nem fordultatok vissza s nem tértetek le idejében a bűn országútjáról s nem is kerestétek az igazi boldogság hazájának nagy útjelzőit: templomot, keresztet, Krisztust, gyóntatószéket, Eucharisztiát.

A szűk kapus, keskeny ösvényen másféle emberek iparkodnak. Olyanok, akik előtt a lelkekhez beszélő Jézus jár keresztúton is, meg mennybevonuló diadalmenetben is. Ezek az emberek életüket Krisztus nyomaiba horgonyozzák le.

Sokszor járnak a szenvedések forró talaján, lépésük gyakran süpped a kisértések homokjában és megsiklanak az ösztönélet jeges útján, — de mindig megkapaszkodnak Krisztusnak feléjük nyujtott segítő kezében, szent kegyelmeinek bőségében. Így fokozzák magukban az ellenállást a habozás és megtántorodás ellen. Soha ki nem esnek a Krisztus-követés buzgó igyekezetéből. Éber lelkiismeretük mindig leadja a riasztójelet, ha a belső fegyelemmel kiverekedett nagy lelki sikerük értékére veszély leselkedik.

Egy jól berendezett, tisztánlátó életfelfogás és a Krisztus ígéreteiben való hitük ad nekik erőt arra, hogy ne lépjenek le egy tapodtat sem erről az útról, még ha nagy erőfeszítéseket és tehervállalásokat követel is tőlük. Nem állanak meg ábrándozásra. Nyakára hágnak az egyéni önzés kicsinyes ravaszkodásainak. Tudják, hogy az égért folytatott küzdelem csak az önmaguk legyőzésével juthat diadalhoz. A harcban sok sebet kaptak. De e sebeknek helyei lesznek az az isteni vizum, szent láttamozás, mely sorompót nyit nekik az örök boldogság határállomásán. Innét aztán szelíd mosollyal néznek vissza könnyes keserűségeire annak az útnak, mely tovább már csak Istenhez vezet.

*

Az igazi életbölcseség leszűrődése a keskeny úton történik. Ez az út tiszta szándékot és sok önfegyelmezést kiván. De érdemes vállalni, mert ennek az útnak a végén ott vár reánk az a mennybement Krisztus, aki kezese Isten örök boldogságot igérő váltójának.

Ennek az útnak akarok lenni én is céltudatos utasa, aki hazafelé igyekszik, — nem pedig otthontalan csavargója annak a másik széles útnak, amely késő bánatok közt a pokolba torkollik.

„Mily nagy az Isten háza!" — mondja Baruch próféta. (3, 24.) S ebben a házban Krisztus szavai szerint: sok lakóhely van, ahová Ő előrement szállascsinálónak. (Ján. 14, 2.) Ő fogad majd minket mennyei Atyánk házának küszöbén, hol átvehetjük kezéből azt a jutalmat, mely az örök boldogság csonkitatlan teljességét jelenti.

Menjünk hát vággyal és örömmel — hazafelé!

Miképen mi is . . .

Irta: Dr. Tóth Kálmán

Certosa di Paviában, melyet *Mussolini* visszaadott régi jogos tulajdonosainak, a karthauzi szerzeteseknek, egy látogatás alkalmával megkérdezte a Duce a perjelt: Nem zavarja-e önöket semmi a tanulmányaikban és imáikban? — Nem zavar bennünket senki és semmi, felelte a perjel, mert mi sem háborgatunk senkit... Istenem, — sóhajtott fel elmélázva a nagy államférfiú — mily boldog emberek! Ha mindenki elmondhatná magáról: nem zavar senki és mi sem háborgatunk senkit, mennyire másként állana az egész világ ügyedolga.

Sajnos, a nagyvilág egészen megfordított képet mutat. Mindenütt összeütközések, vadság és barbárság szenvedélyes kitörései zavarják meg az emberiség békéjét, nyugalmát. Mintha folyton vulkánok felett járnánk, sohasem tudjuk, mikor törnek reánk olyan lélekrengések, aminők még az ördögnek is szégyenére válnának, annyira lealacsonyítják az emberi nemet. A Nemzeti Ujság 1937 ápr. 23-i jelentése szerint Leridában (Spanyolországban) egy katolikus fiatalembert ráncigált végig a vörös csőcselék az utcán s a piactéren „törvényszék" elé állították, s itt istenkáromló módon a szenvedő Megváltó és Poncius Pilátus közötti jelenetet parodizáltak ki. Szörnyű kegyetlenkedések után a fiatalembert egy asztalra tették és kihallgatták. Mikor arról kérdezték, hogy mi a foglalkozása, honnan jön, nyiltan és hangosan mondotta, hogy a barbastrói szemináriumban tanul. Erre a csőcselék halálos ítéletet követelt, s miután a FAI (Ibériai Anarchista Szövetség) komisszáriusa megmosta kezeit, a teológust keresthalálra ítélték. A fiatal mártírt azután megfosztották ruháitól és valóban a keresztre szögezték. Ezekkel a szavakkal halt meg: Jézus, iránt való szeretetből és Spanyolország üdvéért halok meg. Végül a tomboló csőcselék a holttestet sárral és kövekkel dobálta meg.

Ilyen és ehhez hasonló borzalmas jelenetek lebeghettek az Üdvözítő lelki szemei előtt, amidön a Miatyánkba beleiktatta azt a kérést: Bocsásd meg a mi vétkeinket, miképen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek. Ha a pokol minden gyűlöletét kiönti is reánk, mikor ránk uszítja — okkal vagy ok nélkül — földi cimboráit, a gyülölködő embereket, a bocsánat igéivel kell válaszolnunk a legvadabb gyűlölet dühös kitöréseire is, hogy méltóknak mutatkozzunk isteni Mesterünkhöz, aki haldoklásának szörnyű kínjai között is így imádkozott üldözőiért a keresztúton: Atyám, bocsásd meg nekik, mert nem tudják, mit cselekszenek!

A szenvedett bántalom megbocsátását olyan fontosnak tartja az Ur, hogy ettől teszi függővé saját bűneink bocsánatát az Isten részéről. Isten is csak úgy bocsátja meg a mi vétkeinket, ha mi megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek.

Szinte emberfeletti, valósággal isteni dolgot kívánt Jézus híveitől, midön a megbocsátást és az ellenség szeretetét előírta nekik még a Miatyánkban is. „Mert ha megbocsátjátok az embereknek vétkeiket, nektek is meg fogja bocsátani mennyei Atyátok a ti bűneiteket. Ha pedig meg nem bocsátotok az embereknek, Atyátok sem fogja megbocsátani nektek a ti bűneiteket" (Mt. 6, 15.) — hangoztatja Urunk a Hegyibeszédben. Hogy mennyire emberfeletti nagy dolognak, menynyire isteni tulajdonságnak tartja Jézus a megbocsátást és az ellenségszeretetet, kihangsúlyozza azzal, hogy az ellenségszeretetről szóló tanítását így zárja le: „Legyetek *tehát* tökéletesek, miként a ti mennyei Atyátok tökéletes." (Mt. 5, 48.) Nem bármiféle isteni tulajdonság követésére érti Jézus ezt a kijelentését, hanem mint a *tehát* kötőszó világosan mutatja, az ellenségszeretetre. Az ellenségszeretetben látja Isten tökéletességének tetőfokát, az jelenti tehát az emberre nézve is a tökéletesség csúcspontját. Ebben utánozni a nagy Istent, ez a tökéletesség csúcspontja, melyet megmászni még sokkal nehezebb, mint megmászni az Alpok örök hóval fedett csúcsait (pl. Eiger-t vagy a Himalája gleccsereit, amelyek megmászása már eddig is annyi emberéletbe került és még eddig senkinek sem sikerült. Legalábbis a Himalájáé; az Eiger csúcsát 1937 nyarán végre mégis megmászták életveszéllyel is dacoló turisták).

A természetes ösztönök járszalagján járó ember a bosszúállásban kéjeleg. A természetfeletti gondolkozású ember ellenben Krisztus tanítása szerint és az ő példájára a megbocsátás isteni művészetében igyekszik utánozni Isten tökéletességét.

Krisztus Urunk kortársa, *Octavianus Augustus* császár „egy elítéltnek, aki arra kérte, hogy legalább temettesse el, azt felelte: Ez a keselyük dolga. A lemészárlásra szánt perusiabelieknek, akik kegyelemért könyörögtek, odakiáltotta: Meg kell halnotok! Quintus Gallius praetornak, mielőtt — puszta gyanú alapján — megfojtatta volna, tulajdon kezével tolta ki a szemeit. Miután megkaparintotta a birodalmat, lekaszabolta és szétszórta ellenségeit." (Papini: Krisztus története, 37.)

Ellenben az Üdvözítő, mielőtt apostolára ruházta volna a bűnbocsátás hatalmát, előbb szívükre kötötte, hogy az ellenségnek, a megbántóiknak necsak hétszer, hanem hetvenszer hétszer, vagyis minden alkalommal szívből megbocsássanak.

Jézus igazi tanítványai minden időben így is viselkedtek. Nem szükséges e végből *Szent Ciprián* példájára hivatkoznunk, aki hóhérának 25 arany jutalmat adott át kivégzése előtt azért, hogy a mennyországba segíti. A mi időnkben is ezer számra akadnak a megbocsátásnak és ellenségszeretetnek hősei Jézus táborában. Ezek egyike napjainkban dicsőítette meg a keresztény nevet hősies viselkedésével a vörös Spanyolországban, ahol tudvalevőleg kb. 11,000 papot végeztek ki a spanyol vörösök Jézus neve miatt. Ezek egyikét, *a matarói plébánost* a vörös hatóságok halálra ítélték. Amikor már a katonák fegyvere előtt állott, amikor már éppen tüzelni akartak, kezével intett, hogy szólni akar. A plébános így szólt a kivégzést vezető tiszthez: Testvérem, mielőtt ezek megölnek, engedje meg nekem, hogy barátaimat megöleljem. Azután odament a katonákhoz, mindegyiket külön-külön megölelte és végül ezeket mondotta: Testvéreim, az én vallásom a szeretet és a megbocsátás vallása. Ezért ölellek át benneteket ebben az utolsó pillanatban és nagy szeretettel gondolok rátok. Később talán lelkiismeretfurdalást kaptok, amiért engem megöltetek. Ne felejtsétek el, hogy én benneteket átöleltelek és megbocsátottam nektek. Köszönöm nektek, hogy megszeretétek nekem a mártír-

ság nagy kegyelmét. Aztán visszatért helyére és vezényelt: Kész vagyok, és most lőjetek. Összekulcsolta kezeit, szemét az égre emelte és gyilkosaiért mondott imával az ajkán esett össze. (Világpósta, 1937 aug., 184.)

Minden elfogulatlan szemlélő láthatja és a gondolkodó elme átértheti, hogy az ilyen ember nagyobb hős a városok meghódítójánál, országok és népek letiprójánál. Annál szükségesebb ezt hangoztatni, mert a világszerte feltünedező újpogányság követői a felebaráti szeretetben és különösen az ellenségszeretetben és megbocsátásban gyengeséget, sőt gyávaságot látnak. — Ezek egyike, *Ludendorff* tábornoknak germán faj- és vérimádó és Krisztus-gyülölő felesége minden írásában így sziszeg a felebaráti szeretetről: „A válogatás nélküli emberszeretet *borzalmas* tana." Borzalmasnak mondja azt a tant, amely egyedül teszi lehetővé embereknek, társadalmaknak, nemzeteknek és országoknak valamiképen is türhető együtt vagy egymásmelletti életét, amely nélkül sziszegő kígyók tanyájává változnék az emberi társadalom élete.

A modern germán fajimádat prófétái a felebaráti szeretetet hangoztató és a megbocsátást a kereszten függő Krisztus példájára gyakorló kereszténységet a gyöngék, dekadensek vallásának hirdetik, amely csak hátráltatja a germán faj erőteljes kifejlődését. A krisztusi erkölcstan rabszolgamorál, a gyávák, gyámoltalanok és nyomorékok, csordaemberek számára való szerintük. *Nietzsche-re* esküsznek, akinek ideálja volt az Übermensch, az emberfeletti ember, aki mások, a gyöngék, gyámoltalanok legázolásával emelkedik a magasba. Ez a vérbajos antikrisztus tébolydában halt meg, miután a téboly küszöbén így írta alá utolsó levelét: a „keresztrefeszített". Vajjon mi vár ennek a megtébolyodott Übermenschnek rajongó követőire? A Szentírásban Isten azt mondja magáról: „Enyém a bosszúállás, én majd megfizetek."

Annyi bizonyos, hogy a Nietzsche—Rosenberg-féle ellenséggyülölő és kérlelhetetlenül letipró programm diadalrajutása esetén visszajutna az emberiség abba a barbár kultúrfokba, amikor a fustélyok és dorongok szabályozták az életet és az állati vadságra lezüllött emberek egymáshoz való viszonyát. Még elgondolni is szörnyűség az elvadulásnak olyan eseteire, melyek a vörös Spanyolországban napirenden vannak, mikor a Krisztus által és egyedül csakis ő általa emberi méltósághoz jutott nők úgy elállatiasodnak, hogy tulajdon kezükkel fojtják meg Krisztus szolgáit és tulajdon fogaikkal harapják át tiszteletreméltó papok torkát, mint ezzel a spanyol vörös démonok fejedelemasszonya, Uraburias asszony dicsekedhetik.

1871 május 26-án a párizsi communardok agyonlövetésre ítélték *Olivaint* és *Canbert* jezsuita atyákat Darboy párizsi érsekkel együtt. Az agyonlövetést vezényelte egy katonaruhás nő: *Louisse Gimet* (Le capitaine Pigerre). Mikor az érsek három golyótól találva is még mindig áldásra emelte kezét, ez a női bestia puskatussal verte széjjel Isten szolgájának fejét és így ütötte agyon. Később ugyan megtért, mint az arsi szent plébános, Vianney Szent János ezt neki megjövendölte és Montpelliersben, zárdában vezekelte le bűneit. De ezt a ritka kegyelmet az általa agyonvert érsek megbocsátó jóságának és áldó imájának köszönhette.

Akár a harctéren, akár a diplomácia mezején kivívott győzelem után a legemberibb és legkeresztényibb kötelesség az őszinte kibékülés a legyőzött ellenféllel.

Nem hágai „Békepalotákra" van szüksége az emberiségnek, ahol hitetlen szabadkőművesek rontják-bontják az emberiség békéjét a Zsoltáros szava szerint: „Nincs békéjük az istenteleneknek... Torkuk nyitott sír, nyelvük járása álnok, kígyóméreg van ajkukon, szájuk telve keserű átokkal. Lábuk gyors a vérontásra, utaikon a romlás és a szerencsétlenség: a béke útját nem ismerik, szemük előtt nincs Isten félelme" (Zsolt. 13, 3—4). A világ békéjének megóvására minél több béketemplomra volna szükség, amelyekben minél több jó ember, krisztusi ember nevelődnék, akiknek lelkében a Szentlélek szelleme dolgozik. Örökös Pünkösdöt kellene bevezetni és ünnepelni, akkor ünnepelne a békesség, mert győzne a barbárság felett a megbocsátó jó lélek.

A japán katonák kormányuk rendeletére ezentúl mind selyemruhában járnak. De mit használ a selyemruha, ha barbár lelket takar? Márpedig hogy a japánoknál a selyemruha az ökölkorszak barbár emberét takarja, bizonyítja egyik legnépszerűbb közmondásuk, amely szerint *„a legkitünőbb nagykövet: a hadihajó"*. Mindent fegyverrel, erőszakkal, a gyengébb elnyomásával elintézni: az ősemberi barbárságnak bizonyítéka. Durva, nyers, anyagias és önző emberekkel van tele a világ: innét ered az emberiség bajainak javarésze.

Miért ünnepel a katolikus Egyház évenként még most is Pünkösdöt? Hogy legyen minél több jó ember, aki átérzi az emberiség iránti felelősséget és nem zavarja meg mások békéjét. Minden jó az Isten Lelkétől, a Szentlélektől származik. Sok ember mintha csak azért léteznék, hogy minél jobban meggyötörje az emberiséget háborúkkal, diplomáciai bonyodalmakkal, nagyzási hóbortokkal, nemzeti és vallási viszályok szitásával. *Maxvell* szerint: sokkal boldogabb volna az emberiség, ha arra tanítanák: Boldognak lenni kötelesség. Erre tanít minden katolikus templom, amelyben a Szentlélek lakozik. Arra tanít a Szentlélek: Alapítsd meg legalább akkora körzetben Isten országát, vagyis a béke és öröm uralmát, ameddig az árnyékod elér. (Schmiedt Béla.)

Elvarázsolt kastély a világ az ember számára. S hétzáras kapuihoz a kulcsot neki magának kell hoznia. S ez a kulcs az ő sajátos világnézete. (Schütz A.) A legboldogítóbb világnézete van egy katolikus embernek, akit a hite Isten gyermekének mond, embertársait pedig testvéreknek, akiket magával együtt boldogítania kötelesség. Legalább tehát annyira kell vinnie mindenkinek a Szentlélek iskolájában, hogy szándékosan meg ne rontsa senkinek élete boldogságát, készakarva és ellenséges szándékkal ne keresztezze senki boldogulásának tisztes útját.

A hindus köszönetet mond a koldusnak, hogy alkalmat adott neki az alamizsnálkodásra és a jótett boldogító érzésének megtapasztalására. A Szentlélek iskolájában nevelkedett katolikus ember is hálára kötelezve érzi magát embertársai iránt, akik neki alkalmat adnak, hogy jót tehet, hogy jó lehet velük szemben.

Annyi bizonyos, hogy a Szentlélek iskolájában nevelődött katolikus ember nemcsak háborúskodni nem kíván és nemcsak viszályt és ellenségeskedést nem hajlandó szítani, hanem még halálos ellenségének is hajlandó megbocsátani Jézus példájára, aki haldoklásában is ellenségeiért imádkozott és a Miatyánk Isten mintájára, aki napját felkelti a jókra és ellenségeire, gyülölködő káromlóira egyaránt... Midőn *Remarque* hírhedt regényét: Nyugaton minden csendes c. filmben bemutatták Párizsban egy moziban, azon jelenetnél, midőn egy francia katona rá akar lőni a fedezék mögül kibúvó és pillangó után szaladó né-

metre, egy a háborúban fiát vesztett francia anya felsikoltott a nézőtérről: Ne pas tirez, ne lődd le. Ebből a francia anyából a mindenkinek megbocsátó krisztusi hit csalta ki az ellenséget is féltő, rémült kiáltást. Ugyanezen krisztusi szellem diktálta egy francia katonának a kórházban, hogy mellette haldokló német bajtársának e szavakkal nyujtotta kezét: Pas ennemis! Pas ennemis! — Nem vagyunk ellenségek. (Stadt Gottes, 1932. Heft 10, Nicht Schiessen, Leopold Schwarz.)

Sajnos, az ilyen mindent megbocsátó krisztusi szeretet aránylag elég ritka. *Egyiptomban* látni, hogy égretörő pálmafák gyönyörű lombkoszorúja alatt nílusi iszapból, agyagból összetákolt nyomortanyákon él riasztó szegénységben a lakosság zöme. A vallási igazságok égretörő pálmáinak árnyékában is ily riasztó lelki szegénység nyomortanyáiban él az emberiség, még a keresztény embereknek is a zöme. E lelki nyomortanyák éppúgy, mint az egyiptomi vályogviskók, televannak állati gondolatokkal, férges érzésekkel. Ilyen férges lelki nyomortanyák épülnek világszerte a bolsevizmus, közeli német szomszédságunkban pedig az istenített vér és faj mítosza nevében és égisze alatt.

Betegek hivatása

Irta: Csávossy Elemér S. J.

Nem egyszer panaszkodtak már magasabb lelki életre vágyódó lelkek, hogy vágyaik teljes megvalósulásának és szerzetesi közösségbe való lépésüknek egyedüli akadálya gyenge egészségük. Érzik és lelkükben minden a mellett tanúskodik, hogy Isten hívja őket. Ha pedig vágyaikat lelkiatyjuk előtt feltárják, ez más vigasztalás híján azzal vigasztalja őket, hogy lelki megérzésük nem igazi hivatás; mert ha Isten hív, akkor megadja a külső lehetőséget is, hogy hívását követhessük. A hivatáshoz ugyanis két dolog szükséges: a belső elhivatottság és a külső lehetőség. Ha a testi erők hiányoznak, akkor nem lehet senkinek sem igazi hivatása oly intézménybe, melyhez egészség és munkaképesség is megkívántatnak.

Mindaz, amit eddig mondottunk, tökéletesen igaz. Csak az a kérdés, nem volna-e lehetséges az Egyháznak mindíg termékeny törzsén, mindíg új meg új sarjakat termő ágain oly intézmény létesítése, amely épp azok vágyait volna hivatva kielégíteni, akiket a gyenge testi egészség, vagy mondjuk ki nyiltan: a betegség akadályoz meg vágyaik teljesülésében? Az Egyház, mely már annyi karitatív intézményt létesített, nem volna-e képes oly szeretetházat megépíteni, mely azok számára nyitná meg kapuit, akik betegen is az evangéliumi tanácsokat követni akarják?

Vagy talán maga a betegség akadálya a tökéletességnek és életszentségnek? — Száz meg száz, a munkában beteggé lett és betegségét hősiesen viselő szerzetes és szerzetesnő cáfolja meg életével, halálával ezt az állítást. És hány szent szenvedőt ismernek a családok csendes rejtekei kint a nagyvilágban!

De nem inkább a családi otthon az alkalmas helye a szenvedőknek és betegeknek? Észszerű dolog-e betegen szerzetbe lépni? — Mindenesetre nem észszerű dolog, ha nem oly intézményről van szó, amely a betegek lelki igényeinek kielégítésére létesült. De ha van intézmény, amely épp a betegeket és gyengélkedőket akarja tervszerűen és intézményesen a keresztény tökéletességre felsegíteni, akkor ez az ellenvetés önmagában összeomlik.

Hány beteget akadályoz rossz, világias környezete abban, hogy magát egészen Istennek és a lelkieknek szentelje! Hányat akadályoznak a külső körülmények, hogy a szentségek vigasztalásában rendszeresen, sőt naponkint részesüljenek! Hány betegnek nincs rendszeres lelki vezetése! Hányan szeretnék életüket az engedelmesség fogadalma által megszentelni és a közös élet áldásaiban részesülni!

Mindez javasolja oly intézmény létesülését, amely a betegeknek az evangéliumi tökéletességre való felemelését tervszerűen szolgálja.

Ennek a gondolatnak tervszerű és céltudatos megvalósítása természetszerűen magával hozná, hogy az intézménynek kétféle tagjai lennének: *egészségesek*, akik hivatásszerűen vállalkoznak a gyengélkedők és betegek gondozására és vezetésére, *gyengélkedők s betegek*, akik viszont hivatásszerűen Istennek akarják szentelni életüket az engedelmesség vezetése alatt az evangéliumi tanácsok útján. Ez utóbbiak épp a betegek sajátos erényei által: a türelem és önfeláldozás áldozatos, apostoli élete által akarják lelküket megszentelni, gondozóikért imádkoznak és egész életüket szenvedéseik felajánlásával a nagy apostoli célok, a lelkek üdvössége szolgálatába állítják.

Az ilyen intézmény elgondolása természetesen nagy anyagi eszközök nélkül nem lehetséges. De nem akad-e valahol egy főúri kastély, nem akad-e egy városban vagy a vidéken ház és birtok, amely sokkal érdemesebben szolgálna ilyen célt, mint sok más, kevésbbé szent, sőt világias, földi célokat? Talán csak a figyelem nem irányult még az ilyen célkitűzésre. Ha valahol, akkor itt van helye a nagylelkű alapítványoknak. Egyébként azonban minden nagy művet kicsi kezdet szokott megelőzni. Ez Isten műveinek rendes menete. Maguknak a betegeknek hozománya is elősegíti a mű létesülését. Imádkozzunk, hogy itt is megihlesse a Szentlélek sugallata és Jézus Szívének irgalmas szeretete a lelkeket, és fölöslegüket oly célra áldozzák, melynek megvalósulása kétségkívül időszerű és sok léleknek nagy vigaszt, lelki kincseket és az örök boldogság nagyobb fokát jelentené.

Figyelmeztető

A Szűzanya igásállatai . . .

Irta: Petruch Antal S. J.

Ki nem görnyedne a munka terhe alatt? Olykor talán szinte földre nyom s az emberen csüggedés vesz erőt. Ilyen fáradt és már-már csüggedő lelkek bátorítására közöljük boldogult P. Biró Ferencnek következő gyönyörű sorait.

*

Egy laikus testvér életében történt meg ez a szépséges eset.

Magyarországon a Jézustársasága eltörlése előtt a 18. században az egyik kollégiumban élt egy Simenes nevű testvér. Ennek az volt a dolga, hogy mindennap korán reggel, lelki dolgainak elvégzése után kiment a majorba dolgozni. Az út oda jó háromnegyed órai gyalogút volt. Ott dolgozott egész nap és este megint gyalogosan ment vissza, úgyhogy a vacsora előtt kb. félórával előbb otthon volt.

Egyik nap igen fáradt volt, mert nagyon kemény munkát végzett. Mikor így hazafelé ballag, különös gondolat lepte meg. Felébredt benne az önző szeretet. A következő gondolatok fűződtek lelkében:

„Te, Simenes, ha te most hazaérkezel, mint már máskor is előfordult, a kapus testvér jól megvárakoztat. Aztán alighogy belépsz a kapun, jön a P. Miniszter (helyettes házfőnök) és azt fogja mondani, jó hogy látom, testvér. Vegye csak a két hordót és hozzon hamar vizet. Vacsorára még itthon lehet."

Tovább szövi magában:

„Nem fogok én ma a P. Miniszterrel találkozni... Ugy-e, Jézuskám, nem fogok vele találkozni? Ugy-e, Jézuskám, nem engeded ezt meg? Hisz én ma már annyit dolgoztam s alig várom már, hogy leülhessek. Alig várom, hogy Téged az Oltáriszentségben meglátogathassalak. Jó Jézusom, ugy-e teljesíteni fogod kérésemet?

Erre elmondott egy pár Üdvözlégyet.

Mindez azonban hiába. Lelkében nem kapott választ a fölvetett kérdésre. Gondolatai újra meg újra visszatértek. Hiába akart tőlük szabadulni.

„De hát, Simenes, — hallotta magában a hangot — gondolkozál komolyan. Meglátod, ha majd becsengetsz, a P. Miniszter, aki tudja, hogy mikor szoktál hazajönni, várni fog. Sőt elébed jön és azt fogja mondani, hogy ne is menj föl a szobádba, hanem eredj azonnal a kis házban levő istállóba, tedd a szamár hátára a két hordót és menj a város kútjára és hozz hamar vizet. Ejnye, Jézuskám, tudod, hogy máskor szívesen megteszem, csak ma, kérlek, irgalmazz nekem... Tudod, hogy nagyon fáradt vagyok... Uram Jézus, kérlek, kímélj meg ma..."

Lelkében azonban megint nem kapott választ. Szegény, megint elmondott néhány Üdvözlégyet, gondolataitól azonban mégsem tud szabadulni. Ezért kérdi:

„Jézusom, mit jelent ez, hogy annyiszor visszajönnek gondolataim? Hiszen már imádkoztam is, hogy maradjanak el. Mit akarsz, Uram Jézusom, hogy tegyek?... Csakugyan azt fogja nekem parancsolni?... Hát csakugyan olyan kíméletlen lesz, hogy meg sem kérdi, vajjon fáradt vagyok-e, vagy sem?... Hiszen most igazán olyan vagyok, Uram, mint az elcsigázott állat, azonkívül öreg is vagyok már... Én Jézuskám, megérdemlem már a nyugdíjamat... Ugy-e Jézusom, nem lesz ez így?..."

Lelkében ismét nem kap választ. Tovább gondolkodik:

— Te, Simenes, hát miért is lettél te jezsuita? Hát nem hallottad-e, hogy mindnyájan, még a páterek is, kik pedig szellemi munkát végeznek, az Úr igásállatai vagyunk, kik az ő kocsijába vagyunk befogva. Ugyan ki is ül a kocsin?

— A Szüzanya!

— Hát szereted-e őt? — kérdi tovább.

— Hogy ne szeretném?

— Hát az Úr Jézust szereted-e? Hisz Ő is a kocsin ül... Hátha Ők este is kocsikázni akarnak, meg tudnád-e tagadni kérésüket?

— Nem! Sőt még szaladnék is velük... Tehát, mihelyst szól a P. Miniszter, mindjárt összeszedem minden inamat és nemcsak, hogy megyek, hanem még szaladni is fogok, hogy öröme legyen a Szüzanyának és az Úr Jézusnak. Azért ma este vágtatva viszem Őket.

Közben beért a városba. Megfogta a csengőt, de a keze — megremegett. Végre is meghúzta azt. Benyit és tényleg szembetalálja magát a P. Miniszterrel és valóban mondja neki:

— Testvér, már várom magát. Úgy látszik, megérezte ezt, mert ma kissé megkésett...

Úgy látszik, amint küszködött gondolataival, csakugyan lassabban ment.

— Menjen gyorsan, — intézkedik a P. Miniszter — épp most jelentették a konyhából, hogy kifogyott a vizük...

Simenes fogta magát és szó nélkül, mint a nyúl, úgy szaladt. A P. Miniszternek sem kerülte ki figyelmét, hogy milyen gyorsan eltűnt és máris itt volt a vízzel.

*

Ha érezzük, hogy nehéz a teher, ha érezzük inainkban is a fáradtságot és a fájdalmat, vigasztaljuk magunkat mindnyájan azzal, hogy Istennek igásállatai vagyunk s hogy a szent személyek kocsikázni akarnak... Nem akarjuk-e azt akkor is húzni, ha fáradtak vagyunk? Ha szeretjük a Szűzanyát és az Urat Jézust, akkor összeszedjük utolsó erőnket is és húzzuk a kocsit, mert ezzel nekik örömöt szerzünk. Igy aztán vigasztalódunk is...

Volt már eset itt Budapesten, hogy az emberek megbolondultak: ifjak, öregek, egyszerűek és előkelők egyaránt, és kifogták egy-egy színésznőnek kocsijából a lovakat és húzták a kocsit!... Itt az emberek igazán igásállatok lettek. Ez lealacsonyító! Mikor Wekerle lehozta Bécsből a királytól a polgári házasságra vonatkozó törvényt, az emberek — legtöbbnyire zsidó lányok — kifogták a kocsijából a lovakat és húzták a kocsiját, amiért ezt az átkot az országra hozta. Ez igaz, megtörtént eset. Ezt a lapokban olvastam.

A 20. században is így vetették el az emberek emberi méltóságukat. Ez lealacsonyító! De az én Uram Istenem, az ég és a föld Urának kocsiját húzni gyönyörüség, dicsőség. Ez megtiszteltetés, és világos, hogy ezért jutalom jár...

Vigasztaljuk magunkat ilyen gondolatokkal, ha érezzük, hogy minden nehezül...

Vallásos természet?

Irta: Róth Antal S. J.

Két közelebbről meg nem határozható emberrel történt úgy naponkint a következő eset. Reggelenkint, amikor piacra mentek, — csodák csodájára! — ugyanannál az utcaszögletnél találkoztak. Éppen csak „egy-két" szót váltottak egymással.

„Fontos és halaszthatatlan eszmecseréjük" közepén tartottak, amikor elhaladt mellettük, ugyancsak naponkint, egy harmadik valaki, aki szentmisére ment. Ez visszajövet még mindig együtt találta őket. „Könnyű ennek templomba járni és ájtatoskodni, — jegyezte meg a világeseményeket (!) tárgyaló emberpár — olyan vallásos természete van!"

Nem kutatjuk tovább szereplőink magánéletét! Azt sem, hogy elkészült-e mindegyik idejében munkájával? Hogy egyformán rendet tartottak-e otthon? Csak a mentegetődző, vagy talán sajnálkozó, gúnyolódó mondatot boncolgatjuk: vajjon *tényleg létezik-e vallásos természet*, amely egyeseket vallásosságra kötelez; másokat viszont, mivel ilyen természet híjával vannak, felment bizonyos vallási kötelezettségek alól.

Annál is inkább érdemes erről is egyszer gondolkoznunk, mert *akadnak, akik a vallásosságot adottságnak fogják fel.* Ez annyit jelent, hogy amint vannak nyelvtehetségek, akik könnyen tanulják a nyelveket; amint vannak matematikai tehetségek, akik egyszeri hallás után, tanulás nélkül is tudják a matematikát; úgy vannak, akik a vallási élet iránt mutatnak tehetséget (!) és így ösztönösen vallásosak, templombajárók, imádkozók. Sőt ezekből a vallásos tehetségekből (!) kerülnek ki a hivatások: papok, szerzetesek, betegápoló apácák és misszionáriusok.

Ez a mai pogányság, racionalizmus a kegyelmi behatást és kegyelmi fejlődést egyáltalán nem veszi figyelembe és annyira érthető magyarázatot ad, hogy egyébként jóakaratú emberekkel is elfogadtatják a vallásos természetről vagy tehetségről szóló, „a gyakorlat általi is beigazolt, szigorúan tudományos" tételt.

Hogy is állunk e vallásos természettel vagy tehetséggel?

A természet

A vallási élet gyakorlásában találunk egyéni vonásokat, egyéni megnyilatkozásokat. De kétségtelen az is, hogy pl. a vérmérséklet is rányomja bélyegét az egyének vallásosságára. Típusok fejlődnek ki. És úgy látszik, mintha egyik-másik csoport tényleg vallásosabb volna.

1. *A vérmes,* temperamentumos ember röviden, hangulat szerint és így rendszertelenül végzi vallási kötelességeit. Templomban végigüli a misét, kényelmes, testhezálló padokat keres. Alig várja, hogy a pap az utolsó evangéliumhoz érjen, de már sokszor áldozás után siet ki a templomból.

Időközönkint, amikor valami rendkívüli látnivaló van, pl. nagyhéten vagy zenés nagymise van, a vérmes emberek töltik meg zsúfolásig az templomot. A szagos-misék közönségének legnagyobb részét ők alkotják. Persze mindez nem éppen mindig a vallásosság folyománya, hanem néha, vagy sokszor is, inkább csak szórakozáskeresés.

E temperamentumos ember hangulat szerint járul a szentségekhez. Ha imádkozik, szép imakönyvből teszi, amely tele van színes szentképekkel. Mindegyik kedves emlék egy jóbaráttól, ismerőstől. Kedves emlékein éldelegve fűszerezi rövid imádságait.

2. *A kolerikus* sem szereti a hosszú imádságot. Megvan a meghatározott imamennyisége, amelyet következetesen végez el. Imakönyvének elkoptatott oldalain könnyen megtalálhatjuk kedvenc imáit. Ezekben kevés az egyéni vonás és melegség. Kis merevség, katonás feszesség található Istenhez való viszonyában.

Megadja Istennek, ami Istené. Nem távozik a templomból, mielőtt be nem fejeződött a szentmise. Csak a vallási kötelesség viszi a templomba. Azért inkább a korai misékre jár, hogy ne kelljen bosszankodnia a nagymisék hangversenyei és a késői misék divatbemutatói miatt. Rendszeresen végzi vallási kötelezettségeit. Nem éppen gyakori áldozó, de itt is rendet tart.

Nagy hátránya, hogy nem sok kell, hogy évekig, vagy egy életre is távol maradjon a templomtól és az Istentől is.

3. *A mélykedélyű* ember bensőségesen és mélyen vallásos. Igazi imádságos ember, akinek kedvesebb az elmélkedő, szemlélődő ima a szóbeli imádságnál. Nemcsak a templomban imádkozik, hanem otthon is, éspedig többször. Könnyen meglátja mindenben Isten rendelkezéseit vagy megengedéseit.

Akad köztük nagy lázongó is, de legtöbb odasímul Isten kezéhez, ha ostoroz is.

Istenbe merülő lelke a misztikus magaslatokig emelkedik. Szemlélődéseiben az Isten nagysága és a saját kicsinysége játssza a főszerepet. Így aztán a kegyelem jól előkészített talajra talál.

Mégsem mondhatjuk az utóbbit kizárólagos vallásos természetnek. A mélykedélyűeket a kislelkűség és aggályosság kínozza, könnyen elkeserednek. Viszont a kissé hidegnek látszó kolerikusokból kerülnek ki Isten országának nagy hódítói és a vérmes emberek az Isten fennkölt, szeráfi

dalosai, akik szintén légiókat vonzanak Isten táborába.

Mindegyik vérmérsékletnek megvan a maga sajátossága, de egyikre sem mondhatjuk, hogy vallásos természet. Az ember élettani adottságai (természete) nem hajtják *ösztönszerűen, vakon* a vallásosság felé, legföljebb a vallásosság módját határozzák meg és némikép az intenzitását is.

Éppen így nem találunk embereket, akik a velük született *természet miatt fordulnának el* a vallástól, *az Istentől.*

A csalódások, sorscsapások, sötét foltok és bűnsorozatok stb., amelyek a vallási közöny leggyakoribb okai, nem az ember természetéből fakadnak, legalább is nem kizárólag és elsősorban.

Elsősorban egészen mástól, és nem a természettől függ, hogy valaki vallásos, vagy kevésbbé vallásos lesz!

Vallásosság

Eddig csak külső megnyilatkozását érintettük a vallásos életnek. Pedig a vallásos élet nemcsak ima, az is; nemcsak templombajárás, az is; sokkal több, komolyabb, *teljesebb valami!*

A vallásosság nemcsak ünnepi ruha az emberen, hanem élet, egész és teljes, keresztényi és katolikus élet!

Nem igazán vallásos az, aki, akár minden vasárnap *csak* misére jár! De még az sem, aki, akár naponta többször is, *csak* imádkozik!

Hanem vallásos az, akinek egész élete: imádsága és munkája, pihenése és szórakozása, öröme és bánata, értelme és akarata, szíve és vágyódása Isten felé irányul. De ez az irányulás a legalsó foknál sem egyenlő azzal, amit egyesek bigottságnak mondanak, hanem annyit jelent, hogy az ember nem kerül ellentétbe legfőbb rendeltetésével.

Az a vallásos ember, aki mindig szem előtt tartja legfőbb függését az Istentől, és ha csetlikbotlik is, elvben és meggyőződésben kitart és sajátmagának is igazságos bírája és elítéli magában, amit helytelenül tett.

Az ember e metafizikai rendeltetésének, Istentől való abszolút függésének elismerése az élet minden vonatkozásában, megvalósítása a gyakorlati életben, *ez a vallásos élet.*

A vallásos élet tehát erény, a legnagyobb erény az isteni erények (hit, remény, szeretet) után, amely arra ösztönöz, hogy Istennek, mint legfőbb Úrnak, megadjuk az Őt megillető tiszteletet és hódolatot.

Minden természeti hajlamtól eltekintve áll mint alapigazság, hogy az ember köteles elismerni függését az Istentől és így ilyen értelemben minden embernek vallásos a természete. Az isteni parancstábla első három paragrafusa, mely felöleli a teljes vallásosságot, nemcsak kőtáblára, hanem az ember csontjába, húsába is be van vésve.

*

De most kanyarodjunk vissza az élet gyakorlati oldalára és adjuk meg a választ feltett kérdésünkre!

Ha *a vallásosságot erénynek tekintjük,* aminthogy nem is lehet másnak tekinteni, amely egységesen, Isten felé való irányulásunkban foglalja össze életünket, akkor ugyanaz áll rá, ami más erényre.

Úgy kell ezt is elsajátítanunk, mint más, pl. az okosság erényét. És akkor lesz szolíd bennünk a vallásosság, ha teljesen beidegződött életünkbe, második természetünkké vált.

A vallásosságnak is megvan *a maga* televény *talaja,* ahol könnyen fejlődik. És van szikes, futóhomokos terület, ahol bizony nehezen, vagy egyáltalán nem fejlődik. De itt nem az egyén természete a döntő csak, hanem főképen az, *milyen körülmények között kell kifejlődnie.*

Kivételek természetesen itt is vannak, de ezek kivételek maradnak!

Igen súlyos gyakorlati következtetést szeretnénk a mondottakból levonni.

Roppant felelősség terheli a szülőket, mert éppen a családi tűzhely az, ahonnan az ifjú emberpalánta magába szívja a melegséget, legfőképen és elsősorban a vallási élet melegségét egy egész életre. És kár, nagy kár, hogy akadnak szülők, akik nem gondoskodnak gyermekeik, illetőleg ma már csak gyermeküK lelki fejlődéséről legalább is úgy, mint testi jólétéről.

Pedig *az élet igazolja* annak a nevelésnek az értékét, amelyben a még beszélni nem tudó csecsemő a Jézuska névre felnéz az égre és mosolyog. Ebből a mosolyból fakad az életderű és lelkierő a küzdelmes napokra. Kis kacsóit összetevő és az Üdvözlégyet hiányosan elgügyögő gyermekből az élet hőse és a megpróbáltatások bajnoka lesz.

Az ilyen gyermek ugyan nem hozza magával a világra, de *mégis örökli a vallásos természetet,* mert valóságos második természetévé lesz e nagyon becses erény a szoktatás folytán.

Bárcsak sejtené a szülő, mit jelent az élet nehéz küzdelmeiben és elhagyatottságában gyermeke számára az, hogy kétségbeejtő helyzetben is szilárd kapaszkodót mutatott gyermekének!

A szülők e mulasztását 8—10 évi szerzetesi intézeti nevelés, jó lelkiatya sem tudja pótolni.

Mégha szerzetessé, jó szerzetessé is lesz, hiányozni fog valami vallásos életéből, amint a gyermeknek az élete is egy árnyalattal sötétebb, aki anya nélkül nőtt fel.

Tehát mégis beszélhetünk vallásos természetről, amely az okos szülői oktatásból fejlődik!

*

Emberileg szólva így értjük meg, hogy Isten miért tekint annyi szeretettel és megbocsátással a földre. Hisz az emberiség jórésze azon fáradozik, hogy Istennek biztosítsa a lelkeket, Isten felé egyengesse az utat a fejlődő istenfiainak.

Ez adta talán Isten ajkára a szót: Gyönyörűség az emberek fiai között lennem!

Árnyak az úton . . .

Irta: Melau Ferenc

Különösek vagyunk mi, emberek. A nap aranyló bíborában olyan a kedélyünk, mint szalonok fényében tündöklő drágakő. Színes, szikrázó és diadalmas. Úgy járunk-kelünk, mint koronás királya az életnek és megmosolygunk minden félelmet. A nagy életkacagásban nem látjuk a fények árnyékát és nem halljuk a toronyóra tompa kongását.

Aztán az este lehajlik a világ fölé. Az izzó fehér nap fénye elpirosodik s olyan a földhegyek pereme, mint egy lángoló tűzcsík. Majd ellobban az égi fény és mély árnyékok nyúlnak meg a sötétben. És a csend fölénk borul nyomasztóan, súlyosan, mint vihart rejtő felhők fekete teste.

Egyszerre hogy megváltozott körülöttünk az egész világ. A színek elfakultak és ijesztő formát ölt minden. Akármerre nézünk, sötét árnyak kelnek, imbolyognak, nyúlnak és lopakodnak körülöttünk s mi úgy érezzük, hogy minden ellenünk tör, minket les. És megtorpanunk, félünk, mert úgy érezzük, hogy valami titok lopakodik felénk.

Az élet egy nagy országút. Rajta halad az ember. Meg- megtorpan az élet útján egy-egy feléje nyúló árnyék előtt. Pedig milyen boldog és gondtalan az életindulása. Gyöngyöző kacagással muzsikál lelkében az élet. Mint barackvirág-eső a kertek pázsitjára, hull köréje a rózsaszínű öröm. Boldog, mert gyermek. Édenből hozott tiszta öröm orgonál benne. Nem ismeri még az élet furcsa tréfáit és nem érzi frissenácsolt keresztfáit. Mert gyermek, hát még tiszta, nyugodt az álma. Szervezetét még nem őrölte fel a gond és életét még nem osztotta be másodpercekre a kenyér...

De már kinyujtja felé kezét a fájdalom. Kegyetlen kézzel töri össze a játékát és felfakasztja szeméből a könnyek patakját. Ott áll a gyermek a kis romok mellett kesergő szívvel és tanácstalanul, mint akit mérhetetlen igazságtalanság ért. Mi volt ez? Mért bántottak engem? — fordul magába hangtalan fájdalommal. Nem döbben még rá biztos tudattal, hogy kis játékával együtt összetört valami más is, valami, ami sokkal több: — a gyermekkor felhőtlen, gondtalan nagy bizakodása. Csak olyan szomorúnak látja egyszerre a világot. És gyermek-lelke megsejti először az életúton az árnyékot, mely föléje sötétlik, mint barna felhő a napfény után vágyó virágok fölé.

Nagy ajándéka az életnek a könny. Ez mossa ki lelkünkből az aranyat, de sokszor a bánatot is. Sokszor úgy érezzük, hogy a hulló könnyel kihull lelkünkből a fájdalom is. Vannak, akik nem tudnak kifelé sírni. Ezeknek is hullanak a könnyeik, de befelé. Rá a szívre, azért lesz olyan nehéz. A gyermek még tud sírni. Azért tudja elfelejteni a meglátott „árnyat az úton". Új álmai színesednek, de ezekre — sajnos — új árnyékok lesnek. Úgy érzi, ő megtalálta Maeterlinck „kék madarát" és megoldotta a boldogság titkát. Ő az ifjúság szemüvegével néz és lát, — ez pedig rózsaszínű. Ha öregszünk, nem jó a régi szemüveg s szemünkre a szarkalábakkal új meglátások kerülnek. Az élettapasztalat nem hoz mindíg boldogságot. De míg ifjak vagyunk, nincsen sem szarkalábunk, sem élettapasztalatunk. Azért minden ifjú úgy érzi, hogy a boldogság nincs is messze tőle. Körülötte repked. Néha olyan közel hozzá, hogy szinte felnyúlhat érte. Keze már-már érinti is a selymes szárnyakat ujjongó boldogsággal: most... eléri ... övé lesz... Ám a madár magasba libben s csakhamar el is tűnik. Ekkor félelem nyűgözi le, mert a kék madár eltűnésével a nap ragyogása is megfakul. Sötét hull reá... Jaj, nem tovább, egy lépést sem tovább, mert vége... Vissza akar fordulni, menekülni arra, amerről jött, de mozdulni sem bír. Olyan érzés bénítja, mintha valami lassan a lábára tekerőznék..., aztán tovább egészen a lelkére. Ez a valami a bűn. Pedig az ő életaranyának, színének és illatának gondolta. Árnyék az úton. Első találkozás a bűnnel. És e találkozástól a lélek fénye megfakul s az ember arca árnyékba torzul. Mert ez a legfájóbb és legsötétebb árnyék. Ez a legkitartóbb rossz-barát. Olyan, mint a saját árnyékunk. Hányszor megijed az ember a saját árnyékától és hányszor fut a saját gonoszságától, bűnétől. És sokszar hiába. Mert hozzánk szegődött a paradicsomban és azóta ott jár mindíg a nyomunkban.

És mi ott állunk életünk országútján, mint tó partján az ember, aki kavicsokat dobál a vízbe és nézi, hogyan szélesednek a gyűrűk. Mint az élet... Egy kis kavics mennyi vizet zavar meg... Egy bűn mennyi eseményt indít meg...

A paradicsom napsugarában az első ember testének nem volt árnyéka s lelkének nem volt foltja. Megdicsőítette és fénybe ölelte az Isten szeretete. Aztán leszakadt a gonosz-tudás fájának gyümölcse és ráhullott az ember életére a fának megfeketült levele. S azóta ott jár mellettünk az árnyékunk, mint második énünk, amelyet a bűn szült. Ott leskelődik életutunkon — néha az út közepén állva, néha az árok szélén meghúzódva — a sok árnyék: fájdalom, betegség, csalódás és sír. Azóta és azért van az állandó panasz ajkunkon: „Megyünk előre és életünk romjain járunk, a szívünk darabokban hűl ki, míg meg nem mozdul a vén ásó, mely minden élőt göröngyök alá temet." (Byron.)

Ezért van, hogy sokan meghasonlással járják az életet. Vannak nagyszellemű és jólelkű emberek, akik soha el nem jutnak az igazi lelki békéhez, nyugalomhoz.

Milyen furcsa,... az ilyen emberben mennyire vakon tapogatódzik előre az élet. Keresi, ami betöltse

a szívét..., de bárhol jár, ráesteledik a fájdalom.

A kereszt a nagy vízválasztó. Rajta innen tanyáznak a sötét árnyak: a meg nem nyugvó fájdalom, a keserűség, összeomlás és halál. Ott a fekete vizek mellett. Az élet nagy kérdéseire, a sötét árnyak misztériumára kereszténység nélkül nincs válasz, kereszt nélkül nem hull fény. A keresztet nem néző ember olyan, mint a megvakított Gloster, aki a doveri meredek sziklán csüggve kaprot szedett. Milyen sötét szomorúságokat hordanak így az emberek...

A nagy szomorúságban néha az ablakra támaszkodik valaki és kinéz az éjtszakába. A szem az ablak, melyen a lélek kinéz a világba, de aki befelé néz, az többet lát. Az egész világon nincs annyi néznivaló, mint a belsőségeken — mondja Gárdonyi. Aki így néz, az meglátja, hogy a vízválasztó felől „Fulget crucis mysterium". Odaát a kereszt misztériuma tündöklik és a kereszténység énekel.

A kereszt az egyetlen valósága életünknek, amelynek nincsen árnyéka. A keresztet le lehet dobni, lehet rá haragudni, gyűlölni, lehet tőle félni, — de árnyékot hiába keresünk rajta. Árnyéka csak a bűnnek van és amit a bűn megárnyékoz. A keresztnek sugárzó, boldog arca van... A keresztről a legáldottabb, a legsimogatóbb és megnyugtatóbb evangélium zendül bele a világ minden kis zugába: „Úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adá érette..." Ezek a szavak világítva röppennek fel előttem a mosolygó égre, ezeket hallom megkondulni a harangszóban és ezeket súgja felém naponként a kereszt Krisztusa.

Mennyire kell nekünk a sugárzó, árnyéknélküli kereszt! A remény, a szeretet izzik, lángol a mysterium crucisban. A Golgota azért lett kereszttel koronázott és a világ lelke azért lett megáldott, mert Krisztus nagyon, végtelenül szereti a világot. „Szomjasan tapad rá tekintetem erre a fénylő keresztre és az én gyarló lelkemből, ebből a tépett húrozatú hárfából is felzeng az ének: „Ó szent kereszt áldott fája..." És átölelem lelkemmel a keresztet, mint megszentelt asylumot az élet árnyai és kísértetei ellen. És hálás akarok lenni... megmutatni szeretetemet...

Raleigh lovagnak egyebe sem volt, mint egy foltos bársonyköpönyege. Történt, hogy ott álldogált a vízparton, mikor a királyné megérkezett, hogy csónakba szálljon. Az út azonban igen sáros volt. Mindenki zavarba jött, nem tudta, mit tegyen, de a lovag, akinek semmije sem volt, csak foltos köpönyege, ezt az egyetlen kincsét a királyné lábai elé terítette.

Ne sokat ácsorogjunk az élet országútján, de terítsük oda az életet, ezt a foltos köpönyeget, hadd vonuljon át rajta a kereszt Királya, aki Királya az életnek és az árnynélküli fénynek — hisz Ő maga az.

Irodalom

Wimmer Anzelm O. S. M.: **A Szentszűz szolgálóleánya és az Eucharisztia.** Falconieri Szent Julianna élete. 200 oldal. 16 illusztrációval. Ára fűzve 2.— P, kötve 3.50 P. A szervita rend kiadása.

A közkedvelt szerző az Eucharisztia jegyese, Falconieri Szent Julianna életét tárja fel az érdekes történelmi háttér bevonásával. A modern olvasó nagy örömmel olvassa ezeket a fejezeteket, melyekből a nagy Szent eucharisztikus és máriás lelkisége sugárzik feléje, hogy hasonló benső kultúra alakítására késztesse.

Schmiedt Béla dr.: **Tükör előtt.** Korda ipari és kereskedelmi r. t. kiadása. Budapest, 1939. 240 oldal. Ára 3.90 P.

A vallásos női irodalomnak szenzációja lesz e könyv. Azzá teszi a tárgya, azzá teszi az anyaga és azzá teszi a feldolgozásmódja.

A könyv tárgya a nők lelki életének fonáksága. Nem a nagy bűnöket veszi elő, amelyeket az aszkétikus munkák eléggé megvilágítanak és amelyek elől gyengéd természeténél fogva megriad a női lélek, hanem azokat a fonákságokat, hibákat, tökéletlenségeket választotta ki a szerző, amelyeket mindenki lát, hibának is nevez, de kiindulópontját és gyökerét nem ismeri, kiirtási módját pedig nem tudja. Profán nyelven: a *lelki élet kozmetikája* ez a munka.

Szenzációs lesz az anyaga miatt is. Az életet mutatja be úgy, ahogyan van: kerüli a túlzásokat, különösen az ízléstelenségeket és a torzításokat. Az emberi élet gyarlóságaiból származnak ezek a tökéletlenségek és éppen ezért nem vádol miattuk. Senkit nem korhol, annál kevésbbé pellengérez ki, hanem a lelkiatya részvevő és fínom kezével rajzolja le őket. Magára ismer benne minden olvasója, de nem haragszik, sőt nem is szégyenkezik, hanem a belátás és a hibára való ráeszmélés következik benne.

A szerző nem elégszik meg azonban megállapításokkal, hanem elsősorban a javításokra törekszik. Kitünő tanácsokat ad, utat jelöl meg, módokat tár elő; mindebben az emberi erő végességét és gyengeségét szem előtt tartja. Nem követel túl sokat, nem kíván hősies erőlködéseket, hanem könnyen követhető tanácsokat ad. Amint az életben sem szeretik a drága, veszedelmes operációkat, ritka és sok pénzért megszerezhető orvosságokat előíró kozmetikai munkákat, hanem a természet és a mindennapi élet kéznél levő olcsó háziszereit ajánlókat kedvelik, ilyen Schmiedt Béla könyve is: a női lelkek fonáksságainak javítására háziszereket ajánl.

A szerzőt előnyösen ismeri már a magyar aszkétikus irodalom. Stílusa egyéni, előadásmódja: fordulatos, élénk. Sehol sem az elmélet embere, mindenütt a példákat, történeteket, az élet eseményeit hozza elő és olyan vonzóan írja le őket, hogy a legelvontabb kérdésről írt fejezetei is egy regénynek, mégpedig lendületes eseményű, érdekes élvezetét nyujtják.

A munka egész biztosan nagyon kedvelt könyve lesz a női társadalomnak. Serdülő leányok, meglett korú nők, világi és szerzetesnők egyaránt olvashat-

ják. A női lelkigyakorlattal foglalkozó papok, a női iskolák hittanárai, mind elsőrangú segédeszközt találnak benne.

Csávossy Elemér S. J.: **Elmélkedés a szent Vérről.** Kilencnapi ájtatosság keretében. Korda kiadása, Budapest, 1939. Ára 60 fillér.

A szent Vér tisztelete a legrégibb népájtatosságok egyike. Úgy dogmatikai, mint pszichológiai alapjai mélyrehatók.

A hittan tanítja, hogy az Úr Jézus egész emberi teste és annak minden része imádásunknak tárgyát képezheti. Emberi testének alkotórészei között pedig nagy szerepe volt Vérének, melynek hullásával mutatta be az Atyának a megváltói áldozatot.

Pszichológiai alapja is van a szent Vér tiszteletének. A valóságban is, tehát az emberi felfogás szerint a vér az életnek egyik hordozója, a szervezetnek egyik lényeges része, éspedig nemes része. Krisztus az Ő tiszta, szűzi tiszta Vérét ontotta ki értünk.

P. Csávossy S. J. ennek az ősi ájtatosságnak kitűnő, új beállításával ajándékozta meg az imádságos, vallásos közönséget. Az elmélkedésnek alakját választotta, amelynek Csávossy nagy mestere. Ebbe beledolgozta a szent Vérhez kapcsolódó hittani anyagot és kiformálta belőle a Krisztus követéséhez és szeretetéhez vivő meggyőződést. Imarészében pedig mintaszerű, tartalmas fohászokat, könyörgéseket készített.

Kühár Flóris O. S. B.: **A legszentebb családfa utolsó virága.** Árpádházi Boldog Erzsébet élete. Korda r. t. kiadása, 1939. Ára 1.30 P.

Ezt a könyvet szeretnénk odaadni minden serdülő magyar katolikus leánynak. Több okból jogos ez a kívánságunk.

Először azért, mert egy teljesen elfelejtett, sőt alig ismert gloriolás magyar királyleánynak életrajza. Világszerte ismerik a nagy Szent Erzsébet, II. Endre király Németországba szakadt leányát és talán senki sem tud III. Endre regényes életű és rendkívül vonzó leányáról: Árpádházi Boldog Erzsébetről. A magyar katolicizmusnak bizony szégyenkeznie kell a miatt, hogy a külföldi szenteket ismerjük, a magunkéit pedig nem. Ebbe nem lehet belenyugodni, főként nem nyugodhatnak bele a magyar ifjúság nevelői, elsősorban a szerzetes iskolák tanárai és tanárnői.

A második ok pedig, amiért nagyon ajánljuk ezt a munkát, hősünk érdekessége és egyéniségének tanulságai.

III. Endre királyunk leányát, a kornak szokása szerint még gyermekéveiben eljegyezte Vencel cseh király hasonnevű fiával. III. Endre királyunk halála, a politikai élet alakulása úgy hozták magukkal, hogy ebből a házasságból nem lett semmi. Nagy megpróbáltatás és csalódás volt ez Erzsébetre, aki szívében nemes értelemben vonzódást érzett jegyeséhez. A gyenge, mostohája terveinek kiszolgáltatott leány az érdekek labdájává lett. Mostohája ugyancsak érdekből később a saját öccsével jegyezte el, kinek útját akarta előkészíteni a magyar trónra. A viszonyok azonban változtak és a magyar trón legesélyesebb jelöltje Róbert Károly lett. Az érdekeit szem előtt tartó mostoha nagyobb hasznot remélt Róbert Károlytól és ezért összetörve saját öccsének boldogságát, aki szerette jegyesét, Erzsébetet, leányát zárdába adta és ott idő előtt örök fogadalmat tétetett vele. Erzsébet szívesen ment zárdába, mert első jegyességének felbontása után már többé nem akart tudni a világról.

A zárdában nem a királyleányok kiváltságos életét élte, hanem a szenvedésnek és megpróbáltatásoknak időszaka következett rá. A rengeteg cselszövés, kísértés, megaláztatás eseményei között lelke kifínomult, Jézus tökéletes szeretetében fényessé vált.

Kühár Flóris különleges ügyességgel és érdekességgel írta meg ezt az életrajzot. Nem legendáriumot állított össze, hanem a történelmi hátteret az események kritikus megállapításával dolgozta fel és mindenhol — főkép a munka második részében — érdekes, szinte dramatikusan, regényszerűen állította be az eseményeket. A könyv első része komoly olvasmány, a második rész pedig érdekes és hasznos, lebilincselő nevelő történet.

Világi leányok, szerzetesnők egyformán olvashatják. Nagyobb leányok számára vizsgai jutalomkönyvül is nagyon alkalmas.

Az Eucharisztikus Világkongresszus felújításának idejére lelkiolvasmányul, elmélkedésül ajánljuk:

Bangha Béla S. J.: **Eucharisztia.** Az Oltáriszentség tanának legnagyobb magyar összefoglaló munkája. Dogmatikai alapját, liturgiáját, történelmét, lelki hatását, a művészetekre gyakorolt inspiráló hatását öleli fel. A könyv minden fejezetét más és más kiváló magyar szaktekintély írta. A 300 oldalas munkát sok művészi illusztráció díszíti.
Ára kartonkötésben az eddigi **P 6.50** helyett **P 4.50**, díszkötésben **P 8.50** helyett **P 6.—**

Hajdók János S. J.: **Királyi élet, királyi vér.** A legnagyobb ifjúsági eucharisztikus munka. Példáiban, hasonlataiban, problémáinak felvetésében, stílusában, hangjában is a modern és az ifjúság lelkét megfogó új irányzatot képviseli. A négy felsőbb osztály tanulói számára elsőrendű ajándékkönyv. Hittanárok, nevelők szintén nagy haszonnal forgathatják.
Ára kartonkötésben **P 2.50** helyett **P 1.80**, díszkötésben **P 4.—** helyett **P 3.—**

Csávossy Elemér S. J.: **A szeretet nagy titka.** Ez a könyv az eucharisztikus lelkigyakorlat, tríduum, szentóra és elmélkedés anyagát adja. A nagy író kiváló képességgel dolgozta fel benne az Eucharisztia tanát. Lelki olvasmánynak kitűnő és elsőrendű prédikációs anyag.
Ára kartonkötésben **P 2.—**, díszkötésben **P 4.—**

Rab Pál S. J.: **Eucharisztikus példák.** Régebbi, mint a modern korból vett mindenkor aktuális, érdekfeszítő elbeszélések, történetek az Eucharisztia tanának illusztrálására. Jutalomkönyvnek is alkalmas.
Ára **P 1.80**

P. Plus S. J.—Kákonyi S. J.: **Égből szállott...** A világhírű francia aszkétikus írónak — a franciák Prohászkájának — eucharisztikus munkája magyar átdolgozásban. P. Plus szelleme származó, írásművészete szinte utolérhetetlen. Elmélkedésre, főleg lelki olvasmányra különösen intelligens emberek számára páratlan munka.
Ára kartonkötésben **P 1.50**, díszkötésben **P 2.90**

Müller Lajos S. J.: **Jertek, imádjuk...** Az Eucharisztia tanának valóságos remeke ez a munka. Anyagát novéna alakjában dolgozta fel. Elmélkedéseit szilárd dogmatikus alapokra fektette, de oly közvetlenek, könnyedek, hogy valósággal megnyitják az ajtót az eucharisztikus Jézus benső ismeretéhez és szeretetéhez.
Ára kartonkötésben **P 1.20**, díszkötésben **P 2.70**

Új magyar könyvek:

Dr. Schmiedt Béla: **Tükör előtt.** Márton Lajos rajzaival. A szerző e könyvet a női társadalomnak szánta. Apróbb hibákat, fonákságokat tár elő s ezek megjavítására ad elsőrangú utasításokat, tanácsokat. Élénk, fordulatos stílusa miatt mindenki szívesen fogja olvasni. Ára kartonkötésben **3.90 P.**

P. Csávossy Elemér S. J.: **A Szent Vér tisztelete.** A Szent Vér tiszteletét, ezt az ősrégi ájtatosságot kitűnő, új beállításban adja a neves szerző a közönség kezébe. Két szép kilencedet dolgozott ki e kis könyvben. Ára fűzve —.**60 P,** kötve **1.50 P.**

Dr. Kühár Flóris: **A legszentebb családfa utolsó virága.** Árpádházi Boldog Erzsébetnek, az utolsó Árpádházi király leányának hősies életét ismerteti e könyv. Mint korrajz s mint aszkétikus könyv is értékes. Ára **1.30 P.**

Zsámár Jenő S. J.: **Az isteni Jegyes keresése és megtalálása a keresztúton.** Az Istennel egyesülés kis kézikönyve. Ára **1.— P.**

Wimmer Anzelm O. S. M.: **A Szentszűz szolgálóleánya és az Eucharisztia.** Falconieri Szent Julianna élete. A könyvet 16 művészi kép is díszíti. Ára **2.— P.**

P. Lukács Mansyét O. F. M.: **Kövess engem.** 34 elsőrangú missziós beszéd. Ára **6.50 P.**

Radó Polikárp—Varga Ottó: **A Biblia története a magyar nép számára.** Ára kötve **20.— P.**

Egy öreg pap: **Temetőnk sírjai.** Húsz, életből vett, eredeti nyelvezettel megírt, élvezetes történet. Ára **1.— P.**

Sutter—Pogány: **Exorcismus. II.** A sátán hatalma és működése két megszállott gyermekben. Ára **1.60 P.**

Magyar Cél. **Az erkölcsi forradalom programmja.** Ára **1.30 P.**

Szenthelyi Molnár István: **Az édesanya és a gyermek szolgálata.** Katolikus szülésznők, anya- és csecsemővédőnők könyve. Ára **1.— P.**

Tower Vilmos: **Illemkódex.** II. kiadás. Papok és szerzetesek számára. Ára **4.— P.**

Szendrey Miklós: **Eszményi házasság.** Tárcák, életképek, humoreszkek. Ára **3.— P.**

Kézdy Vásárhelyi Zoltán dr.: **A magyarok útja Indiától Pannonhalmáig.** Magyar őstörténeti tanulmány. Ára **3.50 P.**

Szvatkó Pál: **A visszatért magyarok.** A felvidéki magyarság húsz éve. Ára **3.60 P.**

Somogyváry Gyula: **A város meg a sárkány.** Regény. Sopron város történetének izgalmas, szép regénye. Ára **2.80 P.**

Cronin: **A kalapkirály.** I—II. kötet. Regény. Ára **7.— P.**

Új német könyvek:

Weismantel: **Die Anbetung des Lammes.** Ajándékkönyv elsőáldozóknak, bérmálkozóknak. Ára 5.28 P helyett **3.97 P.**

Dander: **Christus alles und in Allen.** Ára 5.61 P helyett **4.22 P.**

Dander: **Herz Jesu Verehrung.** Ára 1.98 P helyett **1.49 P.**

Hilger: **Kleine Lehre von Gottes grosser Welt.** Vallásos elbeszélések gyermekek részére. Ára kötve 5.28 P helyett **3.97 P,** fűzve 3.80 P helyett **2.85 P.**

Kamp: **Der Kommunionkinder Glück.** Életrajzok és tanítások elsőáldozók részére. Ára 2.48 P helyett **1.86 P.**

Nopfel: **Die neue Pfarrei.** A plébánia megújításáról. Ára 6.93 P helyett **5.21 P.**

Knap: **Priester des Herrn.** Szent papi példaképek. Ára 7.26 P helyett **5.46 P.**

Meyer: **Gestaltkräfte Lebensnaher Seelsorge.** Lelkipásztori könyv, a németnyelvű papság részére kitűnő útmutatások. Ára 10.56 P helyett **7.94 P.**

Menke: **Das Heldenlied vom Alkazar.** Spanyol hőstettekről. Ára 6.27 P helyett **4.71 P.**

Hilker: **Das Ziel des Lebens.** Az élet céljáról. Ára 2.31 P helyett **1.74 P.**

Burgardsmeier: **Religiöse Erziehung. III. rész.** Az ima és az Oltáriszentség hatásai a nevelésben. Ára 7.43 P helyett **5.57 P.**

Brinktrine: **Offenbarung und Kirche.** Alapvető teológiai olvasmányok. Ára 3.96 P helyett **2.98 P.**

P. Csávossy nyugtája Mária Margit nővér boldoggáavatására küldött adományokról: 20·— P bajai Kis Szent Teréz Mária-kongregáció, özv. Herr Ödönné Baja, Mester Sándorné, Alberti-Irsa „Stella", 10·— P dr. Zitkovszky Istvánné Baja, N. N. Budapest, 7·— P N. N. Szeged, Tamás (angol), 5·— P Isteni Megváltó Leányai Budapest, N. N. Szeged, 3·— P özv. Kéri Józsefné Budapest, Pusztay Józsefné, 2·70 P dr. Nyáry Béláné Kalocsa, 2·— P N. Tamás, 1·— P Elefánt Irén, Polyák Irén Szeged, N. N. Szeged, N. N. Szeged, Vajda Etelka Szeged, N. N., Molnár Rózsi.

A KIADÓHIVATAL

külön borítékban befizetési lapot küldött a Kedves Előfizetőknek, melyen az 1939 június 30-ig esedékes előfizetési díj van feltüntetve. Igen szépen kérjük ezen összegnek szíves befizetését.

Szűz Mária hónapjára könyvek:

Elmélkedésül:

Boldog Grignon Lajos: **Szűz Mária titka.** Fordította P. Csávossy Elemér. Első részében Szűz Mária tökéletes tiszteletét magyarázza, másik részében 12 elmélkedést közöl a csillagkoszorús Szűzről. Mély lelki könyv a Szent Szűz tisztelői számára. Ára **P —·90.**

Boldog Grignon Lajos: **A tökéletes Mária-tisztelet.** Fordította P. Csávossy Elemér S. J Ára **P 2·—.**

Soós István: **Krisztus Anyja.** Május hó minden napjára közöl 1—1 szép elmélkedést a Szűzanyáról. A szerző angolból dolgozta át könyvét Ára **P 2·30.**

Czumbel Lajos: **Május Királynője.** Napi elmélkedések a Szent Szűzről. Ára **P 2·50.**

Május hónapja. A hó mindenegyes napjára rövidke elmélkedés, utána pár sornyi ima és ének. Ára kötve **P 1·60.**

P. Szeghy Ernő: **Elmélkedések a Boldogságos Szűzről.** Mély, a Szent Szűz szeretetétől áthatott elmélkedések. Ára **P 2·—.**

Vermeersch S. J.: A kiváló szerző három szép dogmatikus könyvet írt a Szent Szűzről:

Szűz Mária hónapja. Május minden napjára ad értékes elmélkedést. Ára **P 1·20.**

Szűz Mária napja. Az esztendő 52 szombatjára közöl 1—1 elmélkedést. Ára **P 2·60.**

Szűz Mária ünnepei. Az összes Mária-ünnepekre tartalmaz elmélkedési anyagot. Ára **P 2·—.**

Dr. Mihályfi Ákos: **Szűz Mária az ószövetségben.** Szűzanyánk ószövetségi előképeiről hoz elmélkedési pontokat, az Istenanyára vonatkoztatva. Ára **P 2·40.**

Gyöngyszemek. Harminc rövid elmélkedés. Ára **P —·50.**

Lelkiolvasmányul:

Csávossy S. J.: **Ave Maria.** Valóságos himnusz a Szent Szűzről ez a művészi képekkel illusztrált könyv. A Szűzanya nagyságát, szépségét, erényeit stb. ismerteti és ragaszkodást, bizalmat ébreszt az olvasó szívében iránta. Ára kartonkötésben **P 3·50,** díszkötésben **P 5·—.**

Spirágó: **A Boldogságos Szűz.** A közkedvelt író a Szűzanya életét írta le színesen, megszokott könnyű nyelvezettel. Ára **P 3·—.**

Mária gyermeke. A huszonöt képpel illusztrált kis zsebalakú könyvecske Mária gyermekének életét és halálát mutatja be. Ára **P 1·—.**

Várkonyi Fidél: **Szűz Mária.** Értékes eszmefuttatások. Ára **P —·70.**

Liguori Szent Alfonz: **Szűz Mária dicsősége.** A szent szerző a „Salve Regina" imádságot magyarázza értékes művében. Ára **P 1·50.**

Megyesi—Schwartz: **Az isteni kegyelem Anyja.** Egyike a legszebb szűzanyás könyveknek. Ára **P 2·40.**

Valori: **Szűz Mária és a Szíve.** Miniatűr alakú Szűzanya-könyv. Ára **—·60.**

Szentbeszédek Szűz Máriáról:

Csávossy Elemér: **Ave Maria.** Kitűnő beszédanyag úgy májusi beszédek tartásához, mint egyéb Mária-ünnepekre. Ára **P 3·50.**

Tóth Mike S. J.: **Májusi virágoskert.** 31 beszédanyag Szűz Máriáról. Ára **P 2·—.**

Tóth Tihamér dr.: **Hiszek Jézus Krisztusban.** Ez a kötet a „Hiszekegy" idevágó ágazatának magyarázatán kívül nyolc szebbnél-szebb, példákkal ellátott Mária-beszédet is közöl. Ára **P 8·—.**

P. Marcell: **Mária ruhájában.** Szentbeszédek jórészt a skapulárés Szent Szűzről. Ára **P 2·—.**

Marton: **Szűz Mária dicsősége a rózsafűzérben.** I. és II. kötet. Mindkét kötetében különféle szerzők Mária-beszédeit hozza. Ára kötetenként **P 2·—.**

Németnyelvű szűzanyás könyvek nagy választékban kaphatók!

Imakönyvek

Reiners A.: **„Mária segíts!"** Imakönyv Szűzanya tisztelőknek. Ára **P 1·—.**

Ágoston: **Mária hű leánya.** Egyszersmind kongreganista kalauz. Ára **P 5·—.**

Bőle Kornél: **Rózsafűzér királynéja.** Sok énekkel, imával. Ára **P 3·60.**

Soós István: **Kármelhegyi rózsabimbó.** Több szentmisével, énekkel. Ára **P 4·—.**

Szűz Mária zsolozsmáskönyvek. (Kis officium.) Ára **P 1·10, 2·50 és 3·—.**

Egy kedves kongresszusi emlék
leszállított áron:
olvasó, bakelit tokban
1 P helyett most 60 fillér.

Levelezzünk eucharisztikus levélpapíron!
Tíz szebbnél-szebb változatban, művészi modern kivitelben
10 borítékkal:
fehér és drapp színben 80 fillér
csontpapíron . . . 90 fillér

A Szentszűz szolgálóleánya és az Eucharisztia
Falconieri Szent Julianna élete.
Irta: P. Wimmer M. Anzelm O. S. M.

Az Eucharisztia szelleme és a Szentszűz-kultusz terjesztőinek különösen ajánljuk.

A könyv 200 oldal terjedelmű s 16 szövegenkívüli illusztrációval van ellátva.

Ára kartonkötésben **P 2.—,** díszkötésben **P 3.50**

Csávossy Elemér S. J.:
AVE MARIA
Az elismert szónok máriás beszédei.

Kitűnően tagolt, példákkal illusztrált, klasszikus értékű beszédek. Lelki olvasmányul, elmélkedésül is kiválóan alkalmasak. A könyvet művészi képek díszítik.

Ára kartonkötésben **P 3.50**
díszkötésben **P 5.—**

Gyönyörű kivitelű, a külföldiekkel versenyképes első szentáldozási emlékképeinkről kívánatra szívesen küldünk képes árjegyzéket!

A KONGRESSZUSI UJSÁG
leszállított áron még kapható.
A három szám
90 fillér helyett most 30 fillér.
A pénz bélyegben is beküldhető.

A könyvek megrendelhetők a Korda könyvkereskedésében, Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 3. szám.

Nyomatott: Korda R. T. nyomdájában, Budapest, VIII., Csepreghy-utca 2. Igazgató: Dr. Czapik Gyula.

1939. június 1. V. évf. 10. szám.

pál györgy 34

Utunk

a lelkiélet havi folyóirata

A tartalomból:

Csávossy Elemér S. J.: Az öröm kettős nyolcada. — Petrucz Antal S. J.: Hűséges az istenI Szív. — Wimmer M. Anzelm O. S. M: Nézzünk körül a századokban . . . — Pintér József: Lelkek réme. — Müller Lajos S. J.: A Szentek mint emberek. — Kertész Kálmán: Újkori nők Isten útjain. — Dr. Tóth Kálmán: És ne vigy minket a kisértésbe. — Schnaffner Szigfrid O. S. B.: A Szüzanya méhében a Szentlélektől alkotott Szív. — K. K.: Tengerálldás. — Rótt Antal S. J.: Pitzenés . . . pangás . . . — Pákozdy József: Öröm után sóvárog a világ. — Irodalom.

Korda R.-T. Kiadása Budapest.

„Utunk“ szakétikus folyóirat. Megjelenik a szünidő kivételével minden hó 1-én. — Felelős szerkesztő: dr. Czapik Gyula. — Kiadja: a Korda Rt. (Igazgató: dr. Czapik Gyula.) — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 4. szám. Csekkszám: 42,881. Telefon: 1—361—85. Fiókkiadóhivatal: Korda-fiók, Szeged, gróf Apponyi-utca 20. szám. — Szlovákiai főbizományos: Szent József könyvkereskedés, Pozsony. Előfizetése portóval 28 cseh korona. Romániai főbizományos: Magyar Lapok Kiadóhivatala Oradea. Str. Regele Carol II. No 5. Románia. Előfizetési ára 175 lei.

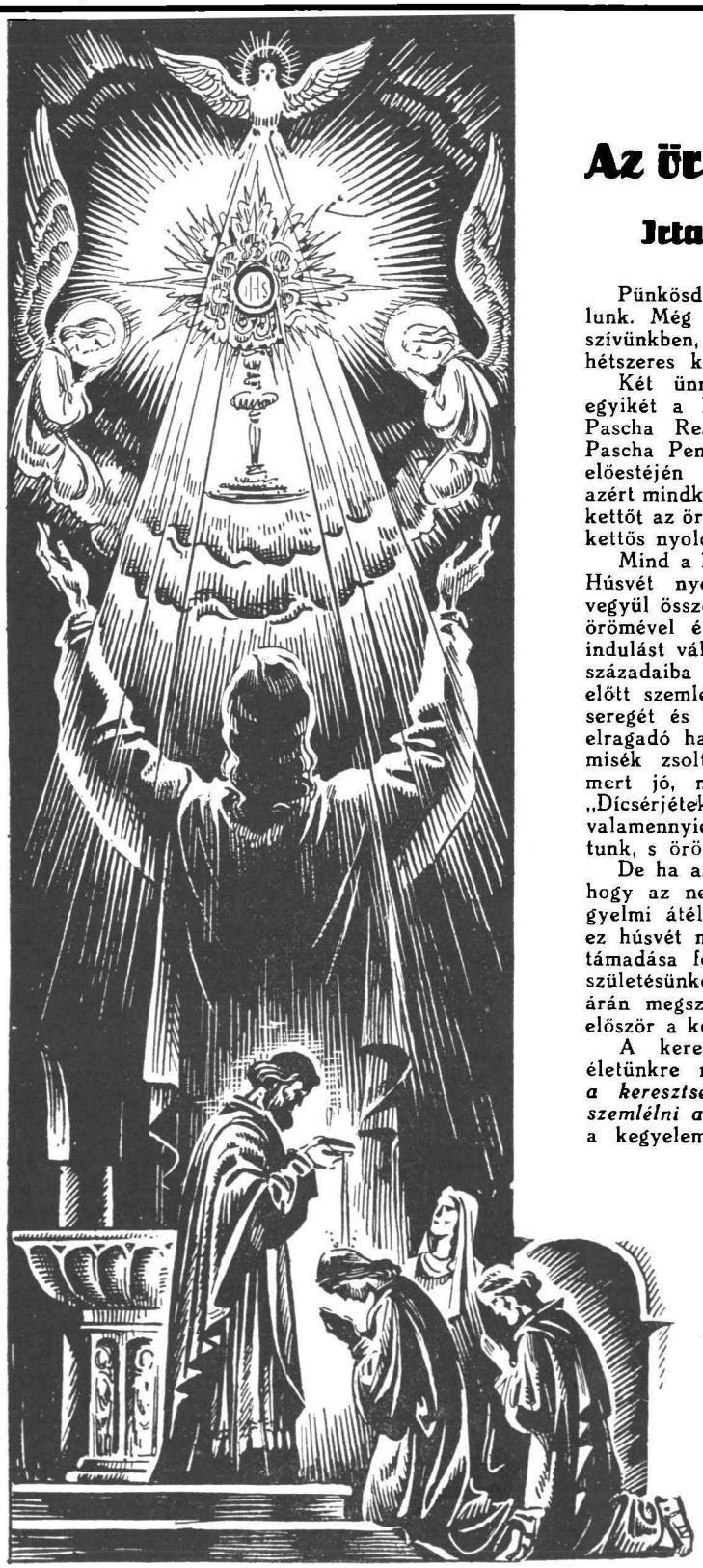
Előfizetési ára félévre 1 P 80 fill. — Egyes szám ára 40 fill.

„Egymagamban nem birom!“ ezt kiáltotta két évvel ezelőtt egy vértanú spanyol pap, amikor a vörös hordák ellen védeni akarta a templomát. Hivei azonban a káplán buzditására segitségére siettek és tiz perc alatt fehér kezekben voltak a vörös fegyverek, megtisztitották a templom terét az Isten ellen hadakozó tömegtől.

Ez a megtörtént eset mutatja, hogy a mai, Isten ellen dühöngő gyűlölettel szemben a papok egymagukra hagyatva tehetetlenek, de Krisztus ügye győzni tud, ha a papok mellé odasereglenek a hivek is, s vallják, hogy Krisztus az ő Istenük és Egyháza anyjuk.

Ma nem mondhatjuk, hogy személyileg erőtlen s e tekintetben megfogyatkozott az Egyház és azt sem, hogy nincsenek ragaszkodó és tettre kész hivei. A panasz azonban az, hogy a hivek jobbára csak jóakaratúak, de nincs nivós hittani tudásuk. Az Egyház dolgaiban járatlanok és bizony igy az Egyház küzdelmében alkalmatlanok. Azért mindenki, aki szereti az Egyházat és ismeri annak szükségleteit, erősen hangoztatja, hogy ma a hivek lelki kimüvelésére, az Egyház szellemébe való bevezetésére van szükség. Meg kell szereztetni velük azt a katolikus érzéket, amely minden bonyodalmas kérdésben megtalálja a krisztusi eligazitást. Ehhez két dolog szükséges: az egyik a Szentlélek felvilágositó kegyelme, amely megmutatja a helyes irányt, feltüzeli a lelkesedést és erőt ad az emberi gyengeségnek, a másik pedig nemcsak a tanitás, a hivek kioktatása, hanem a hiveknek tanuló készsége is. Az Egyház végzi tanitó kötelességét, a prédikálás mellett ott a rengeteg sok könyv és folyóirat, melyek Krisztus igazságát tartalmazzák, a katolikus eligazitást és irányitást megadják. Ámde lelkek kellenek, kik odatárják magukat, hogy ezen igazságoknak magvát a könyvek és folyóiratok beléjük vessék és a Szentlélek kegyelme meghozza azután a növekedést és a tetté való érést.

Az Utunk *folyóirat igen szerény munkása akar lenni a Krisztus igazsága hirdetésének és a katolikus irányzat szolgálatának. Munkájából azonban csak úgy lesz eredmény, ha olvasói lesznek, de nemcsak olvasói, hanem eszméinek elfogadói és megvalósitói. Bárcsak minél többen lennének ilyenek! Ez azonban nem a laptól függ, hanem attól, hogy vannak-e lelkes terjesztői, akik nem elégszenek meg azzal, hogy maguk olvassák, szeretik és becsülik a lapot, hanem megmutatják Krisztusért lángoló ismerőseiknek, rábeszélik az előfizetésre.*

Az öröm kettős nyolcada

Irta: Csávossy Elemér S. J.

Pünkösd ünnepi nyolcadának kellős közepén állunk. Még a húsvéti feltámadás öröme visszhangzik szívünkben, de máris betöltötte lelkünket a Szentlélek hétszeres kegyelemajándékával.

Két ünnep van az Egyházban, melynek mindegyikét a Pascha szóval jelöljük meg; az egyik a Pascha Resurrectionis: húsvét ünnepe, a másik a Pascha Pentecostes: pünkösd ünnepe. Mindkét ünnep előestéjén kiszolgáltatták a keresztség szentségét; azért mindkettőnek liturgiája is egészen hasonló. Mindkettőt az öröm nyolcada követi. Ezért szólunk az öröm kettős nyolcadáról.

Mind a két ünnepi nyolcad egészen sajátos jellegű. Húsvét nyolcadában a feltámadás dicsőséges öröme vegyül össze az újonnan megkereszteltek ujjongó lelki örömével és egészen sajátos, egyedülálló lelki megindulást vált ki lelkünkből, mely a kereszténység első századaiba vezet vissza bennünket. Mintha magunk előtt szemlélnők a fehérruhás megkereszteltek hosszú seregét és hallanók ajkukról a hálaéneket, melynek elragadó hangjai valamikép megcsendülnek a húsvéti misék zsoltárrészleteiben: „Magasztaljátok az Urat, mert jó, mert irgalma örökkévaló." (117. zsolt.) „Dícsérjétek az Urat mind, ti nemzetek, dícsérjétek valamennyien népek! Mert bőséges az ő irgalma irántunk, s örökre megmarad az Úr hűsége!" (116. zsolt.)

De ha az egész egyházi év ünnepkörére nézve áll, hogy az nemcsak a mult emléke, hanem annak kegyelmi átélése, megismétlődése a jelenben, akkor áll ez húsvét nyolcadára nézve is, melyben Krisztus feltámadása fényében saját lelki feltámadásunkat, újjászületésünket is ünnepeljük Krisztus vére és keresztje árán megszerzett kegyelem által, melynek birtokába először a keresztség szentsége által jutottunk.

A keresztség szentségének jelentőségéről egész életünkre nézve külön könyvben szólottunk.[1] Most *a keresztségi kegyelem visszatükröződését akarjuk szemlélni a húsvét nyolcadi liturgiában* s ezzel együtt a kegyelem hatásainak ki akarjuk tárni lelkünket. Hiszen, ha igazán lelki életet élünk, akkor ezeket a hatásokat voltakép naponként érezzük és tapasztaljuk; mert a lelki élet igazában nem egyéb, mint a keresztségben közölt természetfölötti élet folytatása, mélyítése, tökéletesítése és betetőzése.

A keresztség szentségét az első századokban pótlólag pünkösd előtti szombaton is kiszolgáltatták. Természetesen pünkösd nyolcadában inkább a Szentlélek kegyelmi eljövetele lép előtérbe, mely a keresztséget kiegészítő és tökéletesítő bérmálás szentsége által megy végbe a lélekben. Húsvét nyolcadának liturgiájában inkább a

1 Az újjászületés szentsége. (Korda kiadása.)

lelki feltámadásnak a bűn sírjából, az újjászületésnek gondolata az uralkodó Krisztus feltámadásával kapcsolatban; pünkösd nyolcadában a Szentlélek lakozása a lélekben, a kegyelem által közölt ajándékai töltik be lelkünket.

A húsvéti liturgia mindjárt a nagyszombati és húsvétvasárnapi szentleckében a keresztség által bekövetkezett *lelki feltámadás fenségét és vigasztaló örömét,* boldogságát varázsolja lelkünk elé, amikor elsősorban az újonnan megkereszteltekhez intézi Szent Pál szavait: „Ha feltámadtatok Krisztussal, keressétek az odafentvalókat, ahol az Isten jobbján ülő Krisztus vagyon. Az odafent való dolgokat keressétek, ne a földieket. Hiszen meghaltatok, és életetek el van rejtve Krisztussal az Istenben. Amikor Krisztus, a ti életetek megjelenik, akkor majd ti is megjelentek vele együtt a dicsőségben." (Kol. 9, 1—4.) „Él a régi kovásszal, hogy új tésztává legyetek, aminthogy kovásztalanok vagytok! Mert a mi húsvéti bárányunk, Krisztus, megöletett. Üljünk tehát ünnepet, de ne régi kovásszal, sem rosszaság és gonoszság kovászával, hanem egyenes lelkület és igazság kovásztalanságával. (I Kor. 5, 7—8.) Ezt a gondolatot füzi tovább a húsvétszerdai áldozás utáni imádság: El a régi emberrel, alakuljunk át a szentség vétele által új teremtménnyé!

Ez a lelki feltámadás a keresztség által lényegben *felszabadulás a bűn sírjából* és szolgaságából, megmenekülés a halál torkából. A keresztségi kegyelem az igazi lelki szabadsággal ajándékozza meg az embert. S itt a liturgia végigvezeti az Egyiptomból való szabadulás hasonlatát, mely a húsvéti báránnyal és a Vörös-tengeren való átkeléssel együtt előképe Krisztus szenvedésének, feltámadásának, de egyúttal a keresztvíz szimbolumában a lelki feltámadásnak és felszabadulásnak is. Egyiptom a bűn országa. A húsvéti bárány vére és a felszabadító angyal átvezetik a választott népet a Vörös-tengeren s így eljut az ígéretföldjére, Kánaánba, mely tejjel-mézzel folyó föld. Krisztus is halála és feltámadása által megszerezte nekünk a keresztség kegyelmét, mely bennünket a sátán és a bűn országából kivezet és az igazi ígéretföldjére helyezi lelkünket, az Egyházba, mely viszont útja és kapuja a túlvilági Kánaánnak, a mennyországnak.

Az egész húsvétpénteki szentmise voltakép ennek a lelki felszabadulásnak dicsőítő himnusza. „Biztos kézzel vezette ki őket, zengi a kar bevonuláskor, és tenger borította el ellenségeiket." Ez a vers a 77. zsoltárból van véve, mely költőien írja le Izrael felszabadulását az egyiptomi fogságból. Hasonló a húsvétszombati bevonulási ének is, mely a 104. zsoltár szavait idézi: „Kivezette népét ujjongással, választottait vigassággal." A pénteki mise azután az evangéliumban ennek a lelki felszabadulásnak nagy „carta magna libertatis"-ét göngyölíti fel előttünk, amikor Szent Máté evangéliumának ünnepélyes szavait énekelteti az újonnan megkereszteltek előtt: „Hozzájuk menvén Jézus, szóla nekik, mondván: Minden hatalom nekem adatott mennyben és a földön. Elmenvén tehát, tanítsatok minden népet, megkeresztelvén őket az Atya és Fiú és Szentlélek nevében." (Mt. 18, 18—19.) Ez a nagy lelki felszabadulásnak evangéliuma. Jézus küldi apostolait a világ meghódítására, sátán kezéből; a lelkeket felszabadító nagy hadjárat ez, mely széttöri a sátán birodalmát és a keresztség által Krisztus országát állítja fel a lelkekben. Ez a felszabadulás a bűntől egyúttal lelki gyógyulás is, melyért a húsvéthétfői imádság esedez: „Isten, ki a húsvéti ünneppel gyógyulást hoztál a világ számára, juttasd kérünk népednek mennyei ajándékodat, hogy elnyerje a teljes lelki szabadságot és az örök életre eljusson."

Ezt fejezi ki a pénteki szentlecke is, melyben a pokol tornácában fogva tartott lelkek felszabadulását állítja az Egyház a megkereszteltek elé Szent Péter apostol szavaival s figyelmezteti őket, hogy ugyanabban a kegyelemben van részük most a keresztség szentsége által: „Krisztus is meghalt egyszer a mi bűneinkért, az igaz a bűnösökért, hogy minket Istennek bemutasson, megöletvén ugyan test szerint, de megelevenítettvén lélek szerint; melyben elmenvén azoknak a lelkeknek is, kik a börtönben voltak, a megváltást hirdette; kik valamikor hitetlenek voltak, midőn Isten béketürését várták Noé napjaiban, mikor a bárka épült, melyben kevés, azaz nyolc lélek menekült meg a víz által. Hasonló módon ment meg titeket is most a keresztség nem a test szennyének lemosása, hanem a jó lelkiismeretnek megkérdezése Isten előtt Jézus Krisztus feltámadása által, aki az Isten jobbján van." (I Pét. 3, 18—22.)

Egészen önként fakad tehát a lelki öröm e felszabadulás fölött az újonnan megkereszteltek lelkéből, mely a húsvéti misék egész szövegéből, de épp a pénteki misének a többinél is gyakoribb allelujaénekéből felcsendül és egészen különös kifejezést nyer az offertoriumban, mely Mózes szavaival emlékezteti a megkereszteltelket, hogy ezt a napot, keresztségük napját, melyben a bűn járma alól felszabadultak, sohase felejtsék el: „Legyen ez a nap emléknap nálatok; üljétek meg ünnepül az Úrnak, nemzedékről-nemzedékre, örök szertartásként." (Ex. 12, 14.) Nekünk is figyelmeztetés ez, hogy necsak első áldozásunk, necsak pappászenteltetésünk és primiciánk, hanem keresztségünk napját is, mely mindezeknek alapja, életünk nagy és emlékezetes napjai közé sorozzuk és meg ne feledkezzünk róla.

A szabadság országa, az ígéretföldje, melybe a keresztség szentsége a bűn egyiptomi fogságából bevezeti a lelket, *az Egyház.* Erről zengi a hétfői mise bevonulásra ugyancsak Mózes szavaira támaszkodva: „Bevezetett titeket az Úr a tejjel-mézzel folyó földre, hogy az Úr törvénye legyen mindig ajkatokon!" (Ex. 13, 5 és 9.) Az Egyház a valódi lelki Kánaán, mely tejjel-mézzel folyó ország, hiszen az igazság tejével és a szentségek édes mézével, lelki kenyérrel és a lelkeket megrészegítő, szűzeket nevelő borral táplálja és üdíti a lelkeket. Mindezekhez, a hit kincseihez és a szentségek hétágú forrásához az utat a keresztség nyitja meg. „Ünnepetek napján beviszlek titeket a tejjel-mézzel folyó földre" — zengi húsvétcsütörtökön a felajánlási ének.

Melyek azok a kincsek, melyeket ez az ország, a lelki Kánaán magába rejt? — Első *az igazi hit.* „Szerzett nép, hirdessétek annak erényeit, aki sötétségből hívott titeket az ő csodálatos világosságára!" (I Pét. 2, 9.) Zengi az Egyház ugyancsak a csütörtöki mise áldozási versszakában. Ez a mennyei világosság, a hit fénye bölcseséget és csodálatos ékesszólást ad még a gyermekeknek is, mely által a pogányság legbölcsebbjeit is legyőzi szavával és tudományával. „A bölcseség vízével itatja őket és támaszra találnak benne és meg nem inognak; felmagasztalja őket mind-

örökké." (Sir. f. 15, 3—4.) A vértanúk százada tesz tanúságot e szavak mellett. Oly erős volt a keresztségi kegyelem által nyert hit, hogy legyőzték a pogányok bölcseségét és a királyok és császárok hatalmát hitük erejével és semmiféle fenyegetés, erőszak, kínzás vagy áltudomány nem tudta megingatni bennük a hitet Krisztusban. „Egyetértve magasztalták, Uram, győztes kezedet; a bölcseség ugyanis megnyitotta a némák száját és a gyermekek nyelvét ékesszólóvá tette." (Bölcs. 10, 20—21.) Ezek a szavak hangzanak fel kedden és csütörtökön a megkeresztelteknek ajkán.

De a hit a *cselekedetekben* válik teljessé és a keresztség világossága a világosság cselekedeteit követeli meg a megkeresztelttektől. A keresztségben nyert megszentelő kegyelem olyan, mint a mag, melyből élet fakadt: virágok és gyümölcsök. A keresztségi kegyelem nem lehet meddő, azért az életszentség gyümölcseit kell, hogy teremje. Ezért könyörög a húsvétkeddi szentmise imája: „hogy életükkel megtartsák azt a szentséget, melyet hittel vettek". S ugyanezt kéri a pénteki könyörgés is: „hogy amit külső szertartással ünnepelünk, cselekedeteinkkel is utánozzuk". A keresztség külső jele, a vízzel való lemosás, a lélekbe vésett eltörölhetetlen jegy, a keresztény név, minden ezt az életszentséget követeli tőlünk. Ezt már a nagyszombati könyörgés is hirdeti: „Tartsd meg családod új nemzedékében az örökbefogadás szellemét, mellyel őket megajándékoztad, hogy testben-lélekben megújhodva tisztán szolgáljanak neked." A legmarkánsabban azonban a pünkösdhétfői csendes imádság fejezi ki e szavakkal: „Szenteld meg kegyesen, Urunk, kérünk, ezeket az adományokat, és e jelképes áldozatnak felajánlását elfogadva, fogadj el minket magadnak örök áldozati ajándékul."

A keresztség valódi *Krisztusba-öltözés*, átalakulás Krisztusba. Lényegben az a megszentelő kegyelem és az eltörölhetetlen jegy által megy végbe a lélekben, de ennek a lényegi átalakulásnak meg kell felelni az ember életének is. Erre figyelmeztet a húsvétszombati szentlecke ismét Szent Péter szavaival: „Levetvén tehát minden gonoszságot és minden álnokságot és képmutatást, irigységet és minden rágalmazást, mint most született kisdedek, hamisítatlan szellemi tej után vágyódjatok, hogy ezáltal növekedjetek az üdvösségre, ha ugyan megízleltétek, hogy édes az Úr."

Ez a Krisztusba való átalakulás követeli, hogy egész életünk Krisztusra, mint alapra, mint szegletkőre legyen felépítve: „Járuljatok hozzá, mint élő kőhöz, kit az emberek elvetettek ugyan, de Isten kiválasztott és megtisztelt; és ti is, mint élő kövek épüljetek fel rajta lelki házzá." Azért részt kell vennünk Krisztus áldozatában is. Ez tesz minket lelkileg papokká még akkor is, ha nem lennénk felszentelve: „Szent papsággá, lelki áldozatok bemutatására, melyek kedvesek Istennek Jézus Krisztus által." Így leszünk mindnyájan Szent Péter befejező szavai szerint, „választott nemzetséggé, királyi papsággá, szent nemzetté, szeretett néppé, hogy hirdessük annak erényeit, aki sötétségből hívott minket az ő csodálatos világosságára." (I Pét. 2, 1—10.) Mindezt a szombati áldozási ima Szent Pál egy szavába foglalja össze: „Mindnyájan, kik Krisztusra megkeresztelkedtetek, Krisztust öltöttétek magatokra." (Gal. 3, 27.)

A Krisztusba való átalakulás tökéletesítésének főeszköze az *Oltáriszentség*. Ennek a szentségnek előkészítője a keresztség. A húsvétszerdai és pünkösdkeddi felajánlási versszak azért így énekel: „Az Úr megnyitotta az ég kapuit és mannaesőt bocsátott a földre, hogy egyenek; az angyalok kenyerét ette az ember." (77. zsolt. 23—25.) Előbb isteni életet ad nekik, hogy aztán isteni táplálékkal táplálja őket: „A búza zsírjával táplálta őket és jóllakatta mézzel a kősziklából" (80. zsolt. 17.) — énekli a pünkösdhétfői versszak a bevonulásra. A húsvétszerdai csendes imádság pedig így könyörög: „Húsvéti örömmel ajánljuk fel áldozatunkat, mely az Egyházat csodálatos módon növeli és táplálja."

Az Oltáriszentség vételének hatásai *a béke és az egység*. A keresztség által fűződnek a tagok Krisztushoz, a fejhez és egymáshoz Krisztus alatt, mint fej alatt. A keresztség kegyelme által lesznek Krisztus titokzatos testének tagjai s kapcsolódnak egymásba mint társtagok. Ez a Krisztusba-kapcsolódás eszközli, hogy belőle mint fejből, mint szőllőtőből, mint szegletkőből és alapból az élet vizei, az erő és szilárdság belehatoljanak a lelkekbe, éltessék és megerősítsék azokat a természetfölötti életben. De ennek az életközösségnek tökéletesítője, betetőzője, megszilárdítója és megőrzője az Oltáriszentség. S ha a hívek már a keresztség által is egyek Krisztus titokzatos testében, akkor valóságos testének vétele ezt az egységet teljessé teszi. Erről a keresztség által létesített és az Oltáriszentség által tökéletesített egységről mondja oly szépen az Egyház imája húsvét csütörtökén: „Isten, ki a népek különféleségét a Te neved megvallásában egyesítetted, add, hogy akik a keresztség forrásából újjászülettek, egyek legyenek a hitben és egyek a jámbor cselekedetekben." A pünkösdhétfői könyörgés pedig azt kéri Istentől, hogy akiknek az igaz hit kegyelmét megadta a keresztség által, adja meg nekik a békét is.

A *keresztség hatásait* mint hatalmas záporesőt, vízáradatot, égi harmatozást írja le a pünkösdi liturgia tekintettel a keresztséget tökéletesítő bérmálás szentségére, mely a Szentlélek hatásait közli lelkünkkel. Azért idézi a pünkösdhétfői felajánlási versszak a 17. zsoltár szavait: „Dörgött az Úr az égből, hallatta hangját a Fölséges, láthatóvá lettek a vizek forrásai." (17. zsolt. 14. és 16.) Az Egyház szereti a keresztség és a keresztségben működő Szentlélek hatásait a viharral összehasonlítani. Hiszen a Szentlélek pünkösd napján is hatalmas szélvész jelképében szállott az apostolokra. Azért nemcsak az imént idézett pünkösdhétfői felajánlási versszakban, hanem a felnőttek keresztelési szertartásában is a viharban megnyilatkozó isteni erőt állítja elénk mint a Szentlélek hatásainak szimbolumát. Ott a 17., itt a 28. zsoltár szavait idézi: Az a hatalom, mely az elemek eget megrázó fergetegében nyitja meg a menny csatornáit és tüzes nyilakat lövel a földre, nem kisebb akkor, amikor a szélvész zúgásának képében a Szentlelket önti ki az emberre, vagy csendes leheletként száll a lélekbe a víz természetfölötti megtisztító ereje által. A vízözön Isten büntető haragjának vizével törli le a földről a bűn szennyét; a keresztség vize szerető atyai kegyelmével mossa tisztára a lelkeket a vétek mocskától. „Zeng az Úr szava a vizek fölött, ott van az Úr a nagy vizek fölött" — mondja a 28. zsoltár a felnőttek keresztelése előtt. „Zeng az Úr szava erősen, az Úr szava fenségesen. A Libanon cédrusait összetöri az Úr." Letöri a kevélység magas fáit a lélekben, mikor a keresztség alá hajtja büszke fejét

a pogány. „Mitis depone colta Sygamber!" Hajtsd meg büszke nyakadat Krisztus szent igéi alá! szólt a szent püspök a frank királyhoz, mielőtt a keresztséget fejére öntötte.

A pünkösd-szerdai bevonulási ének pedig a 67. zsoltár szavaival kezdődik: „Isten, mikor néped élén kivonultál, utat készítettél nekik és köztük lakoztál, megremegett a föld, csepegtek az egek. Keljen fel az Isten, és széledjenek el ellenségei, fussanak előle, kik őt gyűlölik." Ez a zsoltár, mely a pünkösdi papi zsolozsmában is szerepel, a pogány népek meghódolásáról beszél az igaz Isten előtt. Ez teljes mértékben az újszövetségben vált valóra, amikor a keresztség által a népek az Egyházba tértek. Ennek örömére zengi az Egyház az idézett versszakokat s ezzel egyúttal apostoli hévvel is tölti be újonnan megkereszteltjei szívét, hogy azért a hitért, melyet a keresztségben kaptak, készek lesznek dolgozni, fáradni, szenvedni, s ha kell, meg is halni. Hálából a nyert kegyelemért legyenek ők is annak hirdetői, hírnökei s apostolai példájuk, szavuk és imádságuk által. Ezt az apostoli lelkületet kell, hogy felkeltse bennünk is keresztségünk emléke húsvét és pünkösd nyolcadában.

A keresztségi kegyelem által bennlakozó Szentlélek *az ég felé irányítja* a lélek vágyait. Azért mondja a húsvét-keddi áldozási versszak Szent Pál szavaival: „Ha feltámadtatok Krisztussal, keressétek az odafentvalókat, ahol az Isten jobbján ülő Krisztus vagyon. Az odafentvaló dolgokat keressétek. Ezek a vágyak a mennyországra irányítják a lélek figyelmét, melynek a keresztség az előkészítője, az Egyház a kapuja. „Jöjjetek, Atyám áldottai, zengi a szerdai bevonulási ének, vegyétek birtokba az országot, mely a világ kezdetétől nektek készíttetett." (Mt. 25, 34.) A mennyország boldogsága valóban a keresztségi kegyelem végső kivirágzása, betetőzése. A világ kezdetétől választotta ki Isten az övéit erre a nagy boldogságra, azért hívta meg őket Egyházába, isteni életét közölte velük a keresztség szentségében és előkészíti őket a mennyei boldogságra. Ezért könyörög is az Egyház az újonnan megkereszteltek számára a csütörtöki csendes imában: „Fogadd, Uram, kegyesen híveid ajándékait, hogy szent neved megvallása és a keresztség szentsége által megújulva elnyerjék az örök boldogságot."

De ez a mennyei boldogság részben már itt a földön kezdődik. Szépen mondja Origenes a keresztség szentsége által megigazult lélekről: „Coelum es et in coelum ibis!" Mennyország, vagyis a mennyországba visz utad. A háromszemélyű egy Isten a keresztségi kegyelem által máris ott lakik a megigazult hívő lelkében. A mennyország már szívében van. A halál után csak az a különbség áll be, hogy a lélek ezt a jelenlévő Istent színről-színre látni és élvezni fogja s hogy őt többé soha el nem vesztheti. De a *bennlakozás* a lélekben már a keresztség által kezdetét veszi. Azért a megigazult lelke igazi mennyország: „anima iusti coelum est", mondja Szent Gergely pápa. Ezért könyörög a pünkösdszerdai egyházi ima, hogy a Szentlélek lejövetele tegyen minket kegyes bennünklakozása által dicsőségének templomává. A pünkösdszombati bevonuláskor pedig így énekel a kar: „Isten szeretete kiáradt szívünkbe a Szentlélek által, aki nekünk adatott." (Róm. 5, 5.)

Az isteni kegyelemnek mindezek a fenségei, melyeket a keresztség és bérmálás szentségei velünk közölnek s melyek a húsvéti és pünkösdi ünnep nyolcadának liturgiájában előttünk feltárulnak a legtisztább, a legmélyebb, a legszentebb *lelki örömben* csendülnek meg, melynek ugyancsak a nyolcadnak liturgiája ad bensőséges kifejezést. Gyönyörűen festi ezt a lelki örömet már a húsvét-csütörtöki szentleckében elénk állított esemény, mikor Fülöp apostol az ethiops udvari tisztet a keresztség szentségében oly csodálatos módon részesíti. Ennek a férfiúnak megkereszteltetése voltaképen típusa annak a csodálatos útnak, melyen Isten a lelkeket vezeti, míg csak az igaz hit országába és a keresztkútból folyó élő vizek forrásához el nem jutnak. Ennek a csodálatos vezetésnek gyümölcse az a mélységes lelki béke és öröm, mely az Apostolok Cselekedeteinek idevágó részében az ethiops udvari tiszttel kapcsolatban kifejezésre jut: „Amint pedig feljöttek a vízből, az Úr lelke elragadá Fülöpöt. Az udvari tiszt nem látta őt többé s tovább megy vala örvendezve az útján." (Ap. csel. 8, 39.)

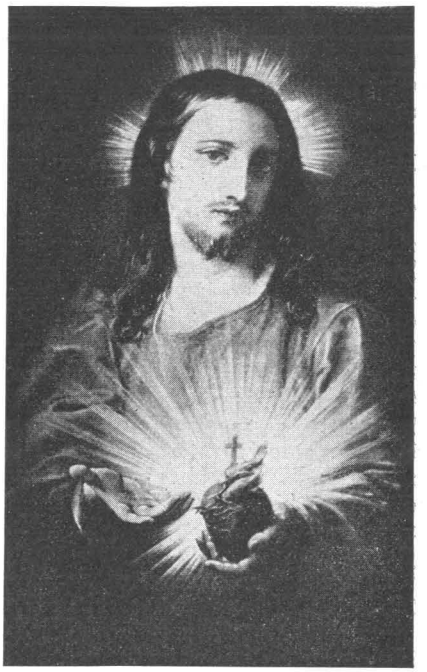
Ennek az örömnek ad kifejezést a pünkösd-keddi és pénteki bevonulási ének is: „Dicsőségtek örömébe öltözzetek és adjatok hálát Istennek, ki titeket a mennyországba meghívott." (4 Ezd. 2, 36—37.) „Teljék el szájam dicsérettel, hadd énekeljek; örvendezik ajkam, ha neked énekelek." (70. zsolt. 8, 23.) A fehérvasárnapi csendes ima pedig fenséges és mélységes egyszerűséggel könyörög: „Fogadd, Uram, örvendező Egyházad adományait, és ha oly nagy öröm forrását nyitottad meg számára, add, hogy örömének gyümölcsét örökké élvezze."

Ennek a lelki örömnek kell betöltenie most is minden keresztény ember lelkét, aki a keresztség és bérmálás szentsége és még inkább az Oltáriszentség által Istent magában hordozza. Ez az öröm nem meddő érzelem vagy futó megilletődés, hanem erény és az erénynek gyümölcse, mely a legnagyobb, a leghősiesebb, a legkitartóbb erénygyakorlatra készteti azokat, kik magukban hordják, s egyúttal könnyűvé, kellemessé, édessé teszik azt, ami magában véve a természetnek keserű és nehéz. Ez a lelki öröm a Szentlélek gyümölcse Szent Pál szava szerint: „A lélek gyümölcse szeretet, öröm, békesség." (Gal. 5, 22.)

*

Minden lelki megújulásnak is, mely voltaképen a keresztségi fogadalom megújítása és tökéletesítése, ezt a lelki örömet kell felkeltenie és megerősítenie szívünkben. Akkor fogunk Isten útján, a tökéletességre vezető meredek ösvényen, P. Roothaan egy szavát idézve nemcsak járni, hanem futni is, sőt esetleg szárnyalni fogunk Isten felé, ha az ő kegyelme szárnyakat ad lelkünknek. De e szárnyaknak egyike épp az a lelki öröm maga, mely az isteni kegyelem fenségének szemléléséből és birtoklásából lelkünkbe árad és azt ég felé emeli. Ránk is vonatkozik Vetonai Zeno szava „húsvét ajándékáról": „A keresztkutat új szent élettavasznak kell tekintenünk. A keresztkút anyaöléből a Szentlélek termékenyítő erejénél fogva az Egyház legszebb virágai sarjadoznak... A boldog hit isteni életárama sugárzik belőlük... Boldog az, aki mindig rágondol arra, hogy újjászületett. Még boldogabb az, aki már nem tudja, milyen volt az újjászületése előtt, vagyis aki annyira kivetközött a régi emberből, hogy elfelejtette, hogy milyen volt újjászületése előtt. És legboldogabb az, aki mindig Isten gyermeke marad."

Hűséges az isteni Szív

Irta: Petruch Antal S. J.

Istenben boldogult P. Biró 1905-ben Kalocsára került az ottani nevelőintézetbe, a Stefáneumba aligazgatónak. Elődje alatt az intézet valahogy lecsúszott az ideális magaslatról. Mikor megérkezett, az intézet igazgatója, P. Molnár László, pár szót váltott vele s ezt mondta neki:

— Fölkérem komolyan, reformálja meg a konviktust!

— Meglehetősen szorult a szívem, — beszélte el később P. Biró, — hogy mit fogok csinálni... A kalocsai konviktusban nem voltam soha. Valami sejtelmem volt ugyan róla, de hogy miként megy, azt nem tudtam.

Miként fogjon neki a reformnak?

— Amikor egy nagy konviktus élére kerültem, — így mondta el ezt ő maga 1926-ban — főleg a nagyfiúkat azzal akartam megnyerni, hogy igen nagy bizalmat mutattam és gyakoroltam irántuk, azután a szeretet sok megnyilatkozásával halmoztam el őket, nevezetesen több felüdülést, több dohányzási engedélyt s egyéb kiváltságokat adtam nekik. Azt gondoltam, hogy ők, látva és tapasztalva a kitüntető szeretetet, azt viszonozni fogják, kedvemben járnak, tanulnak, az intézet szabályait betartják, a többi alsóbb elöljárók iránt is jók lesznek.

Szinte meglepődtem, amikor az ellenkezőjét kellett mindjobban tapasztalnom. Alig telt el másfél hónap, és már dorgálásokhoz, büntetésekhez, a hálátlanság és szeretetlenség miatt fenyegetésekhez kellett nyúlnom, kijelentve, hogy vigyázzanak, mert tudok én ám más is lenni.

Érdekes, hogy tettben úgy viselkedtek, hogy szavaimnak nem hittek; nem hitték, hogy én más is tudok lenni, mint csak jó, szelíd, szerető lélek.

Sokat tépelődtem, mit tegyek. Természetemnél fogva nekem nehéz rendőrnek lennem s a külső fegyelmet erőszakos eszközökkel keresztülhajszolnom. Én a külső fegyelmet is a belső nagyobb szeretet által szerettem volna megteremteni. Igy telt az idő folytonos herce-hurcában karácsonyig.

Igen szomorú voltam.

Karácsony után még rosszabb lett a helyzet. Elégedetlen voltam én, mert folyton dorgálnom, büntetnem kellett, de még mindig enyhébben tettem azt. Elégedetlenek voltak a nagyfiúk is, mert már nem tapasztalták úgy szeretetemet, mint azelőtt. Elvontam sok bőkezű kiváltságot tőlük. Azonfelül tudták, hogy rossz véleménnyel vagyok eltelve irántuk.

Végre — egyet gondolva és rászánva magam, illetve nagy erőszakot gyakorolva az én túlságosan jó természetemen — kemény, erőszakos, katonai és rendőri fegyelem alá vettem őket. Nem is tágítottam. A legerősebben elővettem a VII. és VIII. osztályt...

Ez így ment kisebb-nagyobb változással az év végéig.

Nagyon tanulságos volt ezen esetben az év végén egy VIII. osztályos nyilatkozata:

— Páternek a felfogása teljesen igaz és helyes, úgy kellene lennie. De ezt mi öregek már nem bírtuk bevenni. Ezen elvek szerint tessék a kicsinyeket nevelni s akkor a nagyobb korban is mások lesznek s megváltozik az egész konviktus.

A kiváló jezsuita provinciális, R. P. Schwärzler pedig ezt mondta ugyanakkor nekem:

— A nevelőnek úgy kell bemutatkoznia, hogy neki fogai is vannak, amelyekkel harapni tud, hadd féljenek tőle, s csak azután mutassa meg, hogy van szíve, szeretete, szelídsége, jósága, türelme. Te fordítva csináltad, azért volt annyi bajod.

Szegény P. Biró! A legjobbat akarta és teljesen felsült. Mihez kezdjen? Csak a jó Isten a megmondhatója annak, hogy hányszor kérte a Szentlélek felvilágosító kegyelmét. Egyszer ismét ott térdelt, szíve tele fájdalommal és keserűséggel, fejét tenyerébe hajtva imádkozott. Ki tudja, hogy meddig ostromolta az eget? Amint felemelte a fejét, tekintete az imazsámolyon álló egyszerű Jézus Szíve-képre esett, és hallotta a szemrehányó szót:

— Ferenc, miért feledkeztél meg rólam?

Erre szégyenpír borította el, hogy időfolytán ellanyhult a Jézus Szíve-ájtatosság gyakorlásá-

ban. Ezt a hibát jóvá kell tennie. Ezentúl Jézus Szíve jegyében fog lefolyni egész élete, a nevelésben is a Jézus Szíve-ájtatosság lesz legfontosabb eszköze.

Az intézetben a nevelés Jézus szentséges Szívének jegyében folyt. És mi volt az eredmény?

Amikor P. Biró 1910-ben búcsút mondott Kalocsának, túlzás nélkül vethette papírra ezt a szép szót: „Jézus, a jó Gyermekbarát, vezetett ide, ő ment fel hivatalomtól s küld egy másikat, — világos, hogy *jól sikerült, kitűnően sikerült minden.*" Hogy ez nem hiú szó, álljon itt az a néhány sor, melyet a kalocsai gimnázium értesítője egy évi fáradozás után írt a konviktorokról: „Az igazi krisztusi szellem és élet szárnyakat növesztett s megkísérelte a repülést olyan régiókba, amelyekre azelőtt nem is gondolhattunk. A szív finomabb, az ész világosabb, a kedély melegebb s bizalmasabb. Az egész ifjú magasabb horizonton áll, — felszállt az idealizmus napja a lelke egére."

P. Birónak közvetlen utóda szintén erről tanúskodik. „Soha a tízpercekben délelőtt, — írja ő — a délután bármely órájában, nem láttam a kápolnát a nélkül, hogy egy-két konviktor ott ne térdelt volna." „Valóságos liliomos rózsáskert az a konviktus, melyben az isteni Kertésznek nagy kedve telik." — Olvassuk a Stefáneum folyóiratában.

Valóban, „kitűnően sikerült minden!" P. Birónak valóban sikerült tehát Jézus szentséges Szívének tiszteletével a konviktust megreformálnia.

— A stefáneumi nevelés — mondja ő — eredménye nagy és feltűnő percenttel szökött a magasba, amióta benne a növendékek rendszeres és fokozottabb buzgalommal gyakorolják Jézus Krisztus, az Isten-ember szentséges Szíve iránti ájtatosságot.

Habár helyénvaló volna — folytatja ő — ezen közkedveltségű ájtatosság történetét, jogosultságát, áldásos voltát, főleg pedagógiai erejét e helyütt bevitatnom, de annyira még sem terjeszkedhetem ki. Csakis két megjegyzést teszek még...

A nevelés súlypontja az akarat, a kedély, a belső ember kiképzésében van. Ha jellemet nem neveltünk, akkor tulajdonképen semmit sem értünk el. Az akarat, a kedély, a belső ember értékét, magasztosságát vagy törpeségét, jellemét vagy jellemtelenségét szíve határozza meg. Kiki olyan és annyi, úgy egyéni, mint társadalmi becslés szerint, amilyen és amennyi szíve van. A jó szív kialakítása az egész nevelés művészetének centruma... Ha a *jó szív* beleteremtése az ifjú keblekbe az egész nevelés művészetének lényeges végső célja: akkor a stefáneumi nevelés az eszményiség zenitjén áll; mert a nevelendők eszményképe a végtelenül jó és szent isteni Szív, állandó törekvésük szíveiket ezen minta szerint átalakítani, vagyis inkább — szellemi értelemben — szíveiket az isteni Szívvel kicserélni. A nevelők egész működése pedig abban összpontosul, hogy az ifjaknak eme magasztos újjáalakulásában segédkezzenek. Jöjjön el mentül előbb a boldog óra, melyben kedves gyermekeink elmondhatják: élek ugyan én, de már nem annyira én élek, hanem él bennem Krisztus.

Másik megjegyzésem. — Növendékeink ezen szellemi megújhodása, az élő Krisztusnak bennük való kialakulása — hosszú évek során, habár lassan, de mégis elég rohamos gyarapodással valóban megtörtént. A zőme egészen más, mint volt. Távolról sem állítom, hogy befejezett munka előtt állunk. Még nincs kész a paradicsomi palota. De hogy sürgős munkával építünk, az bizonyos. Csakis az, amit személyesen látott, jogosíthatta fel az intézet vezetőségét, hogy a növendékeknek fokozatos átmenettel a jól értelmezett szabad nevelés és önkormányzat mezején az életrevaló jellem fejlesztése szempontjából függetlenebb mozgást adjon. Erről tanúskodik az ú. n. Respublica Sanctissimi Cordis Jesu 5 kerülettel... Ilyet csakis „jószívű" fiúkkal merészelt az elöljáróság megkezdeni. S a jó szívekben félévi gyakorlat után nem csalatkozott.

A szép siker, amellyel Jézus szentséges Szíve csekély közreműködésünket évek hosszú során koronázta; a hála őszinte érzete, amely a Szent Szívtől kapott számtalan jótétemények szemléleténél szíveinket telítette, azon gondolatot érlelte meg az intézet vezetőiben és jószívű növendékeiben, hogy az idén hosszú évek áldásai után a Stefáneum mint *egy intézet* ajánlja fel magát Jézus szentséges Szívének, kössön vele örökös szent frigyet. Ez meg is történt f. é. (1908) június 26-án, Jézus szentséges Szíve ünnepén d. u. 6 órakor, a feldíszített udvaron.

„Nem hiú dicsekvés, hanem az alázatos hála érzete sugallta e cikk minden szavát." (Kalocsai J. T. Stefáneum Levelező Lapja 3. szám (1908) 49—50.)

*

„Ferenc, miért feledkeztél meg rólam?" Ezt a szemrehányást tette az isteni Szív P. Birónak, mikor keservesen szenvedett munkájának sikertelensége miatt. Ettől kezdve ismét buzgó tisztelője lett a Megváltó szent Szívének, és az Üdvözítő valóban megáldotta munkáját.

Ezen szemrehányás óta P. Biró házról-házra magával vitte azt a nevezetes képet, mintegy figyelmeztetőül, hogy soha el ne lanyhuljon Jézus szentséges Szívének tiszteletében. Még halála után is ott állt asztalán az egyszerű, elfakult kép, hirdetve, hogy mennyire hűséges az isteni Szív ígéreteinek teljesítésében, melyeket buzgó tisztelőinek tett: „Minden dolgukat, vállalatukat megáldom. Megadom nekik mindazon kegyelmeket, melyekre állapotuk szerint szükségük van; minden szükségükben segítségükre sietek."

Nézzünk körül a századokban . . .

Irta: Wimmer M. Anzelm O. S. M.

A Szentlélek eljövetele kiindulópontja volt Krisztus alapítása, az Egyház életének.[1] Szent Péter, az apostolfejedelem bátor és magával ragadó beszéde[2] az ifjú Egyház első apostoli, lelket mentő, embereket nevelő ténykedése volt. Ettől kezdve az Egyház nem szűnt meg Krisztus evangéliumát hirdetni, a megváltás kegyelmét közvetíteni. A mustármag[3] a földbe került, gyökeret vert és a századok folyamán terebélyes fává fejlődött, melynek lombozatában húzódnak meg az ég madarai, ha érzik a vihar közeledtét. A tizenkettő megkezdte munkásságát, s midőn ők vértanúhalállal sírba szálltak, a szent örökséget az utódok vették át s így kialakult az a folytonosság, amely az Egyházban sohasem szakadt meg, mindig erősebb, kiterjedtebb és ellenállhatatlanabb lett, míg be nem teljesült a krisztusi küldetés[4] és a nemzetek oda nem találtak a megváltó kereszthez, amely egyedül volt képes problémáikat megoldani.

A Zsoltáros prófétai intuícióval érezte meg ezt a folyamatot és az eljövendő évszázadok szemléletében elmerülő pillantása meglátta a jövőben dicsőségesen kialakuló Egyházat. Látomását a negyvenhetedik zsoltárban örökítette meg, amely kétségkívül egyike az Anyaszentegyház győzelmét és szentségét magasztaló legszebb dicshimnuszoknak.

*

Ennek a zsoltárnak, ami a keletkezését illeti, megvan a maga történelmi háttere, amellyel többek között azért is érdemes foglalkozni, mert a rajta végigzajló eseményeknek is megvan a maguk, a világegyházra vonatkozó szimbolikus jelentősége.

A háttér a következő: Jozafát király (872—849) uralma alatt a pogány ammoniták, lusabiták és edomiták Júda birodalma ellen szövetséget kötöttek és csapataik már Engaddiban és Thekoa sivatagjában állottak, a szent várostól, Jeruzsálemtől csak egypár órányi távolságban. A veszély láttára Jozafát a népközösséggel együtt nyilvános könyörgéssel fohászkodott az Úrhoz és az Úr meghallgatta az imát: Izrael győzött a nélkül, hogy egy kardcsapást is tett volna. A szövetségesek ugyanis meghasonlottak egymással, a rend felbomlott, az egyes nemzetek egymás ellen vonultak, kegyetlen mészárlással gyilkolták le a nemrég még szövetséges, most már ellenséges csapatokat, úgyhogy midőn Jozafát vezérkarával egy dombról széjjel tekintett, csak hullákat látott. A király serege élén visszatért a szent városba, ahol ünnepélyes hálaadó-istentiszteletet tartott, míg a szomszéd pogány nemzeteket rettegés fogta el Izrael Istenének korlátlan hatalma miatt.[5]

A negyvenhetedik zsoltár erre a rendkívüli alkalomra készült és az énekkarok harsonakíséretével valószínűleg az ünnepélyes istentiszteletnél énekelték először.[6]

A Zsoltáros ebben a himnuszban nemcsak a szent város, Jeruzsálem dicsőségét énekli meg. Zsoltára ívelése túlemelkedik a próféták városa — amely egyébként az Egyház ószövetségi szimboluma — jelentőségén és Krisztus Egyháza felülmúlhatatlan szépségének hódol.

*

A Zsoltáros elragadtatásában így énekel:[7]

„Nagy az Isten és áldott szerfelett
Ő szent hegyén, a szent város felett.
Magasba szökken az erős Sion,
És úgy tovább az éjszak oldalon.
Gyönyörűsége a világnak,
Szent városa nagy Királynak.
Ismerik Istent palotáiban:
Mivelhogy oltalmukra van."

Valóban nagy az Isten, és „ha dicsőítjük, meddig jutunk el? Hisz Ő hatalmasabb minden művénél! Félelmetes az Úr és szerfölött hatalmas, csodálatos az Ő ereje! Dícsérjétek az Urat, amennyire tőletek telik, mert Ő még többre méltó, és csodálatos az Ő fensége! Áldván az Urat magasztaljátok Őt, amennyire tudjátok, mert nagyobb minden dícséretnél",[8] és ez a Hatalmas lakozik „Sion hegyén, a szent város felett", él és uralkodik földi birodalmában, az Egyházban.

A város északi részében fekvő Sion-hegy ugyan nem kimagasló pontja Judea hegyeinek és nem vetélkedhetik a büszke Hermon hólepte bérceivel. De mégis, minden külső szerénysége ellenére is „gyönyörűsége a világnak", mert az Úr lakóhelye, a Teremtő trónusa. Mennyire illik ez az Egyházra, amely szintén nem vetélkedhet a földi nagyhatalmak büszke gazdagságával. Nincs hadserege, nincs hajóhada, nincs nemzeti bankja, pincéiben dúsgazdag aranykészletekkel, nincs világrészeket átkaroló kereskedelme és mégis a „világ gyönyörűsége", félelmetes nagyhatalom, melynek erkölcsi

[1] Ap. Csel. 2, 1—12.
[2] U. o. 2, 14—36.
[3] Mk. 4, 31.
[4] Mt. 28, 19—20.
[5] 2 Chron. 20.
[6] Miller O. S. B.: Einführung in die Psalmen. II. Die Psalmen und der alttest. Kultus. Herder, Freiburg, 1924. 83. old.
[7] Sík Sándor fordítása.
[8] Sir. 43, 30—34.

jelentősége előtt mindenki feltétlenül meghajol. S ezt csak annak köszönheti, hogy benne tovább él Krisztus, a Megváltó, s általa tovább működik a Lélek, a Pneuma, a megszentelő Isten. Lámpája ugyan nincs a legmagasabb bércre kitűzve, és mégis mindenhová bevilágít úgy, hogy hivogató, szelíd fényét mindenki meglátja.

*

„Ime: királyok seregeltek,
S a város ellen hadrakeltek.
Jöttek, látták, megzavarodtak,
Megremegtek és megfutottak.
Rettegés szállott tagjaikba
És gyötrelem, mint a vajúdó kínja.
Kelet szelét reájuk küldted,
S Tarzis hajóit összetörted.
Amit hallottunk, látta enszemünk:
A seregek Urának városát
Mindörökké megóvja Istenünk."

A királyok és velük a nemzetek valóban összesereglettek és már annyira megközelítették a szent várost, hogy szabadszemmel láthatták tornyait és falait. De ujjongó csatakiáltásuk túl korai volt. Az Úr vaksággal sujtotta őket, hogy ne lássák közös érdekeiket. Az egyenetlenség, a vetélkedés, a kölcsönös féltékenykedés felbomlasztotta soraikat, egymás ellen korbácsolta őket, s hullákkal lepte el a csatateret a nélkül, hogy a szent várost egy kardcsapással kellett volna védeni. Mint az üvöltő keleti szél, amely végigsüvölt a tengereken s darabokra töri a tarzisi mintára[9] épített nagy óceánjárókat, úgy söpörte el az Úr haragja a szent város támadóit.

Itt kézzelfoghatólag nemcsak Jeruzsálem esete lebeg a Zsoltáros szeme előtt, hanem az Egyház küzdelmekben gazdag története. Az egyháztörténelem mindenegyes százada bővelkedik hasonló esetekben és nem egyszer fordult elő, hogy nemcsak királyok, de az egész világ összefogott Krisztus Egyháza ellen. Úgy is látszott, hogy már nincs segítség, s a kárörvendők idejekorán — sőt mint csakhamar kiderült, elhamarkodva — megkongatták a halálharangot. De az Úr, aki Egyházában tovább él és tovább szenvedi el az ellentmondásokat, idejekorán gondoskodott arról, hogy az ádáz terv meghiúsuljon. A dühtől tajtékzó Voltaire-oknak idejében némult el a kiáltása és ügyes kezű, síma képű diplomaták saját cselszövényeiknek lettek nevetséges és szánalomra egyáltalán nem méltó áldozatai: „Jöttek, láttak, megzavarodtak, megremegtek és megfutottak", mert az az isteni Kéz tépte szét irgalmatlanul gonosz elgondolásuk ragadós pókhálóját, mely azért építette fel az Egyházat, hogy a változatosságok esélyeitől teljesen függetlenül mindig legyen.

*

[9] Tarzis, feniciai település Spanyolországban, mely gazdag kereskedelme és kiváló tengerjáró hajói által lett nevezetes.

„Dícsérjük, Uram, kegyességedet
Templomod közepett.
Neved, ó Isten, és dícséreted
A föld legvégső végéig kiárad,
És igazsággal teljes jobbkezed.
Sion hegye hát vigadozzék;
Júda lányai hadd ujjongjanak,
Uram, a te ítéleted miatt."

A zsoltár gondolatmenete ügyes fordulattal vezet el minket az agyarkodó s végül mégis csak egymást felfaló ellenféltől, hogy feltárja előttünk a hálaadó istentisztelet minden szépségét. Azok, akik járatosak az ószövetség liturgiájában, tudják, mily ragyogóan pompás, színekben gazdag és mozdulatokban változatos kulturális cselekedet áll ezen egyszerű és mégis tartalmas szavak mögött.

*

„Köröskörül járjátok meg Siont
És minden tornyait számbavegyétek,
Minden sáncait felmérjétek,
Menjetek végig minden palotáin
S mondjátok el a késő nemzedéknek:
Ime, ez az Isten a mi Istenünk!
Ő mindörökké megmarad velünk!"

Fínom intuícióval s nem kevésbbé fínom iróniával felel meg a Zsoltáros azoknak, akik nem akarnak hinni Sion épségében s kételkednek, ami a szent város érintetlenségét és fölényes győzelmét illeti. Ezeket körülvezeti Jeruzsálemben, megmutat nekik mindent: az erődítményeket, a palotákat, a közhelyeket, a sikátorokat, minden zeg-zugot s így bizonyítja be nekik a szent város sértetlenségét.

Ennek a vezetésnek még megvan az az előnye is, hogy nem szorítkozik az ószövetségre, hanem kiterjed az újszövetségre is s arra szólít fel, hogy a történelemmel való kapcsolatban „körüljárjuk az Egyházat", megvizsgáljuk minden intézményét, ellenőrizzük sértetlenségét és arra a kérdésre feleljünk meg, de a tapasztalt tények alapján és teljes őszinteséggel, hogy az évszázados egyházellenes támadások mozgalmas folytonosságában tulajdonképen ki húzta a rövidebbet és kinek kell jelentékeny veszteségről beszámolnia!

*

A negyvenhetedik zsoltárt, ami a liturgián kívüli magánhasználatot illeti, a legszívesebben a pünkösd utáni időszak légkörében, az apostolfejedelmek ünnepe (június 29.) közeledtével szeretem imádkozni.

Éspedig azért, mert van benne valami megnyugtató, feltétlen biztonságot fakasztó és az idők veszedelmes forgatagában fölényes és céltudatos keresztény, egyházi magatartásra nevelő.

Talán azért is, mert felráz a kétellyel és a bizonytalan habozással már-már megegyezőfélben levő renyhe tunyaságból és arra kényszerít, hogy az apostolfejedelmek éleslátásával, a keresztény lélek intuíciójával k ö r ü l n é z z ü n k a s z á z a d o k b a n, melyek mind Krisztus Egyháza győzelmének a dicsőségét hirdetik.

Lelkek réme

Irta: Pintér József

Maszlagot, aki egész életében rossz ember volt, elvitte az ördög. Beállított a műhelyébe, ölbe kapta és vitte.

Útközben találkoznak Nyakiglábbal, aki megkérdi Maszlagtól:

— Hát veled mi van?

— Látod, — feleli Maszlag — visz az ördög a pokolba.

— Hát ez bizony, nagy baj!

— Lehetne még nagyobb is.

— Hogy-hogy?

— Hát úgy, ha ráadásul még nekem kellene őt vinnem!

Csak az akasztófahumor tud ilyen különbséget kitalálni. Lényegében azonban a dolog egyre megy. Mindegy, hogy az ördög ölében viszi-e áldozatát, vagy pedig ennek a hátán lovagol ő a pokol felé. De mindenképen baj.

Mégpedig valóban nagy baj. Mert különben Szent János apostol Apokalipszisében az ég zenitjén repülő sasmadár nem kiáltotta volna: „Jaj a földnek, mert leszállt hozzátok az ördög!" (Jel. 12, 12.)

Hát csinál is itt annyi bajt, hogy nem csoda, ha ijesztően emelkedik fel az ember lelki szemei előtt a bűn sugalmazójának alakja. Ki tudná számba venni azokat, kik hatalmába kerültek!

Ne kicsinyeljük le hatalmát. Ne mondjuk, hogy a sátánveszedelem csak régi idők babonás képzeletének maradványa, vagy lázas agyvelők rémképe. Az ördöggel, az égnek e kivetettjével számolnunk kell az életben. Krisztus „e világ fejedelmének" nevezi őt (Ján. 12, 31.) és a „hazugság atyjának". (Ján. 8, 44.) E megállapítás ellen nem használ sem a tagadás, sem a gúnyolódás, sem a lekicsinylés.

„Hisszük, hogy a bukott angyalok, mint ördögök léteznek" — mondja Aquinói Szent Tamás. Folytassuk azzal, hogy amikor ezek a mennyei székekből kiestek, a kegyelemmel együtt nem vesztették el lángelméjüket, hatalmas akarati erejüket és fizikai képességeiket, hanem mindezeket megtartották és arra használják, hogy megbillentsék az emberi lélek egyensúlyát. Tudják, hogy ennek következtében az ember elszakítja magát az Istennel való összefüggéstől és így e világ fejedelmének gyehennájában ég el.

De azért ne túlozzuk a sátánnak, a lelkek rémének hatalmát. Karja csak addig ér, ameddig Isten engedi. És amennyire mi hagyjuk közel férkőzni magunkhoz. Bizony sokkal kevesebb volna a beavatkozása sorsunkba, ha mi nem adnánk alája lovat a behódolásunkkal. A sátán hatalma csak akkor erősebb, ha az ember is hajlandó követni őt. A mi segítségünkkel könnyen boldogul. Közvetlenül nem nyúlhat értelmünkhöz és akaratunkhoz. Ezek ellen csak úgy veheti fel a harcot, ha előbb az érzéki vágyak izgató szálait rágombolyítja a szívünkre s ezeken keresztül felgyujtja fantáziánk őserdejét.

Hogy céljaikról elterelje a figyelmet, a lélekbe való hatolásnak első kísérleteit hízelgéssel kezdi. „Megállj, kecses hölgy, engedd egy percre, hogy csodáljalak!" — szól Madách Luciferje a futásnak eredt Éva után. És Éva megáll. Tömjénezett hiúsága hangolni kezdi a széptevő iránt való rokonszenvre és bizalomra. A sátán még Ádámot is meg tudta fogni. Mikor ennek férfias bátorságát kétségbe vonta e szóval: „Ádám, te félsz?" — akkor ez sértett büszkeségében és nagy önbizakodásában „csak azért is" meghallgatta a ravasz beszédét.

Így indul el mindig az ember szerencsétlensége: szóba áll a sátánnal! A többi már gyorsan megy. A nagy csábító kételkedést támaszt az emberben Isten parancsaival és büntető szigorúságával szemben. Ezzel együtt a rosszat a jónak látszata alatt kínálja. És az ember megszédül a mindent ígérő fellegváraktól. Túlzott hiszékenységgel fogadja a sátán beszédét. Ez a magyarázata annak, hogy az ember nem csinál lelkiismereti kérdést abból, mikor a látszatok és formák ügyes megtartása közben eleinte csak kissé görbe utakon, apró csalásokkal és sunyi kis mesterkedésekkel próbálkozik. De a sátán ekkor már jól őrzi a lélek küszöbét és lesi, hogy mikor surranhat be véglegesen. Közben ígéző erővel egyre ömleszti az ember gondolatkeringésébe a túlfűtött vágyakat, melyek mind mélyebbre vájják a szívben a bűnök kavernáját. És... és egyszer csak az ősi terheltségtől, az eredeti bűntől amúgy is beteg ember ott találja magát a lélekprédáló utakon. Kábultan tántorog erkölcsi lerongyoltságával a pokol jelzőlámpásai irányában. A sátán pedig a káröröm hahotáját küldi a becsapott, kisemmizett ember után.

De a lelkek e rémét le is lehet győzni. Krisztus Urunk mondotta, hogy ezt a fajtát távol lehet tartani, — de csak imádsággal és önfegyelmezéssel. (Mk. 9, 28.) E kettőnek páncéljára darabokra törik a nagy szélhámos minden csábításának agyagfazeka. Aki erélyesen és öntudatosan elutasítja magától Krisztus példájára: „Távozzál sátán!" — azzal nem történhetik meg, hogy a bűn iszapjába fullad bele. Azon fordul meg a dolog, hogy elmondhatjuk-e nyugodt lelkiismerettel: Nem adtam helyet az ördögnek (Efez. 4, 27.) és „én bennem semmije sincsen". (Ján. 14, 30.)

Napoleon katonái a Moszkva ellen vezetett végzetes kimenetelű téli hadjáratban az orosz cár egyik elfogott katonáját árulásra akarták rávenni. Mikor minden kísérletük sikertelen maradt, az orosz katonának balkarjába beleégették Napoleon nevének kezdőbetűjét, hogy legalább az egyik karját foglalják le Napoleon tulajdonául. A hűségében meg nem rendült orosz azonban habozás nélkül levágta a megbélyegzett karját, hogy egyedül csak törvényes uráé, a cáré lehessen.

Testvér, ha az orosz katonához hasonlóan, ijedtre tágult szemmel meglátnád te is lelkeden e világ fejedelmének monogrammját, a sátán ujjlenyomatát, — vágd ki azt magadból az Istenhez húzó hűségedet bizonyító bűnbánatnak megtüzesített késével. Ha emberi gyarlóságból megesnék veled az, hogy szíved fut a sátán után, hát akkor a Krisztusban való nagy hited vesse magát elébe úgy, hogy azon ne tudjon átgázolni. Ellenállási energiádat minden módon fokozd fel. Vedd észre, hogy a szédítés eszközei közül kilóg a lóláb. Vigyázz, nehogy... az ördög vigyen el!

A Szentek mint emberek

Irta: Müller Lajos S. J.

Keresztes Szent János (1542—1591)

(Folytatás)

Mikor az ember János írásaiban a kétségbeesés sötét éjeiről olvas, amelyekben már csak a puszta, hideg hit vet fénysugarat, vagy pedig a minden emlék behomályosodásáról, amelyek a lelket valahogy mégis fenntartják, vagy az undorról, amely ily körülmények közt minden lelki dolog iránt feltámad, avagy arról az ellenkezésről, amelyet a természet kifejt a szabadakarat ellen, akkor tudjuk meg, hogy a Szent magáról beszél, a saját lelki állapotát festi. Magáról ír, éspedig oly modorban, amely mások szenvedését a sajátjához hasonlítva, jelentéktelennek tünteti fel. De egyben azt is megérthetjük mindebből, hogy ez az éjtszaka vezet a világosságra. Sőt ebben az éji homályban találja meg a lélek azt a fényt, amely mellett minden földi világosság elhalványul, s szinte kialszik. A vázolt, kemény szenvedéseket tehát — János ezt akarja — ne mint keserves penitenciát fogjuk fel, hanem mint diadalmas felfedezést. Mint igazságot, amelyet csak a költő és próféta tud elénk festeni s az is csak akkor, ha maga is mindezt átélte. Célja pedig a Szentnek az, hogy kiki az ő példájából megtanulja s elsajátítsa, amit csak tud és kövesse őt, amennyire csak ereje telik. Minderre azonban csak akkor vagyunk képesek, ha magunk előtt, magunk számára tökéletesen meg tudunk semmisülni. Mindent oda kell adnunk, ha mindent meg akarunk nyerni, igen, meghódítani minden igazságot, minden szépet, minden világosságot, minden szeretetet. Amikor azokat a lelki élményeket olvassuk, amelyeket János börtönfala ajtajának hasadékán keresztül szüremlő gyér világosság mellett összeírt, akkor némileg megértjük, hogy a Szentek szemében a szenvedések, még a legkeservesebbek is, egészen más színben tűnnek fel, mint ahogy azokat a közönséges világi ember látja.

Kilenc hónap multán végre Jánosnak alkalma nyílott, hogy tömlöcéből megszökjék. Mielőtt szökési tervét végrehajtotta volna, nehéz problémát kellett lelkében megoldania. Maradjon-e, vagy pedig távozzék erről a kínpadról? Ha marad, ám kétségkívül sok mennyei megvilágításban lesz még része; ha távozik, akkor a Terézia által megalkotott reformterven még sokat dolgozhatik s másokat is oktathat arra az útra, melyen őt 9 hónapig oly jóságosan kalauzolta a Gondviselés. Habár már csak csont és bőr volt testileg, de szíve, lelke még mindig meleg, sőt lelkesedése és tettvágya csak fokozódott.

Mikor kegyetlen perjele még Nagyboldogasszony napján sem akarta megengedni, hogy a szentmisét bemutassa, a kockázatos szökésre végleg rászánta magát s azt egy pokrócból font kötél segítségével az ünnepet megelőző éjtszaka szerencsésen végre is hajtotta. Útja a karmelita nővérek zárdájába vitte, akik egy súlyosan beteg nővér meggyóntatása címén őt a klauzúrába beengedhették, és így üldözői elől, kik már nyomában voltak, megvédhették. Innen aztán egy jóindulatú kanonok zárt kocsin Almodovárba vitte, ahol éppen történetesen az ő pártján levő sarútlan testvérek káptalanja ülésezett. Elgondolhatjuk, hogy milyen óriási örömmel fogadták ezek Jánost és hogy üldözői elől megoltalmazzák, a messze vadon vidéken fekvő Calvarióba küldték perjelnek. Itt írta meg a „Szellemi párosének" magyarázatát, itt szerezte mint könyvet „A lélek sötét éjtszakája" című művét, sőt — úgy látszik — „Karmelben útjának" vázlatát is itt fogalmazta. Még két évnek kellett elmúlnia, míg aztán a Terézia által tervezett és előmozdított reform végre győzelmet aratott. A király pártjára állott, és a pápa javára döntött. 1580-ban kelt a Breve, amely Terézia sarutlan kármelitáit független tartománnyá avatta. Terézia meghalhatott, mert életművét befejezte. Két év mulva csakugyan el is ment, hogy koronáját elvegye az igaz Bíró kezéből. János még itt maradt. Újabb szenvedések és küzdelmek vártak reá, amelyek elől ki nem térhetett. Még egy utolsó próba és áldozat várt reá, amely annál fájdalmasabb volt számára, mert azok készítették neki, akik Terézia reformjának voltak hívei. János akkorában granadai prior volt. Teréziának hozzá intézett leveleit mint drága ereklyét őrizgette. Jólesett neki ezek kapcsán a multon elmerengeni s emlékeit szent barátnőjére vonatkozólag olykor felfrissíteni. De aztán gondolt egyet. Szinte hősi áldozattal tűzbe dobta a leveleket. Milyen kár ez reánk nézve!

De János úgy érezte, hogy ezzel is szál szakadt el s ő most még inkább és egészen az Istené lehet. Ez az áldozat nem is maradt jutalmazatlan. Isten élte alkonyán még egy éles szenvedéssel, keresztjének egy hatalmas partikulájával gazdagította. Néhány év mulva Terézia elköltözte után ugyanis szakadás állott be maguk a sarutlanok közt is. Egyeseket közülük megszállott a féltékenység ördöge. Éppen azok ellen támadtak, akik Teréznek, ennek a nagy asszonynak, egészen különösen kedves emberei voltak. Beledobták a lelkekbe azt kérdést, amely azóta már az újabb időkben is felbukkant, vajjon nem volna-e jobb, ha a kármeliták imádkoznának ugyan, mint eddig, de aztán többi idejüket a külső apostolkodásra, a prédikálásra és a betegek gondozására stb. szentelnék? Ez teljesen eltért Terézia felfogásától és Isten szándékától, aki bizonnyal azt akarja, hogy mindenki az legyen és maradjon, ami. Magány, ima és vezeklés, ez volt Teréziának terve, gondolata a karmelitákkal. Ezekkel kell a Karmelnek mint kontemplatív szerzetnek fenséges hivatását az emberiség érdekében betöltenie. Ez az irányzat az eddig annyi fáradsággal és szenvedéssel elért eredményt kétségessé tette volna.

Egyideig mégis ez a felfogás kezdett túlsúlyra jutni, ami ellentmondásokra és áskálódásokra szolgált

alkalmul. Azok, akik a tisztán szemlélődő életben látták Karmel hivatását, lépésről-lépésre visszaszorultak. A támadások leghevesebb tüze természetesen János ellen irányult, aki Terézia örökségének legkitűnőbb örököse és védelmezője volt és maradt. Az emberi okosság, meg a hasznosság ürügye alatt támadtak rá az újítók azokra, akik velük együtt Teréziát vallották közös anyjuknak. János öt évig bátran küzdött, többnyire egyedül és támogatás nélkül, hogy Terézia gondolatát ez újabb veszélyen átmentse. E végből lemondott annyira szeretett nyugalmáról és magányáról is, zárdáról-zárdára vándorolt, prédikált, írt, tanított, hogy meggyőzze rendtársait arról, hogy annak a szent álomnak, amelyet Terézia a karmelita jövőről álmodott, valósággá is kell válnia. Azokat a dolgokat, amelyeket „A lélek sötét éjtszakájában" megírt, megismétli, bővebben magyarázza. Így váltak a Szentnek művei szélesebb körben ismertekké és általuk a legmélye annak, amit a misztika feltár.

Eredményt azonban nem tudott elérni. A rendtartomány új vezetőséget kapott, amely már nem teljesen a Teréz-féle reform alapján állott. Erre a vihar János és pártja ellen megint kitört. János ekkor segóviai prior volt, miután Granadából eltávolították. Számára tehát megkezdődött a „segóviai éjtszaka", amely a toledói „sötét éjtszakának" volt a folytatása és bekoronázása. Toledóban megtanult mindenről lemondani, ami a természetes ember kívánságainak csak megfelel. Segóviában pedig meg kellett tanulnia mindentől megválni, ami nem Isten, még a legszentebbtől is, amit Istenen kívül szeretett s amiért Isten dicsősége érdekében lelkesedett. Nem maradt tehát már számára egyéb, mint csupán csak az Isten. Ezzel elérkezett ahhoz a tökéletes önmegsemmisüléshez, amelyben az életszentség csúcsosodik ki. Ide már mi őt csak úgy messziről követhetjük s legfeljebb sejthetjük azt a magasztos eszményt, amelyet a költő és Szent megvalósított. Ám ha nem is tarthatunk vele ily magasba, de legalább ne kérdezzük tőle a zsidókkal: „Kemény beszéd ez, ki hallgathatja azt?"

„Az istenszerető lélek — írja valahol a Szent — tele van szelídséggel, alázatossággal és türelemmel." És ehhez az alapelvhez hű maradt János a halálig a legnehezebb órákban is, amelyek csakhamar elkövetkeztek.

A zűrzavar a rendben egyre fokozódott, a helyzet egyre rosszabbodott. Hogy ennek egyszer már végére járjon, Róma alaposan rendet akar csinálni. Az összehívott káptalanban a tartományfőnököt leszavazták, amit ő János mesterkedésének tulajdonított és azt nem tudta neki megbocsátani. Majd aztán hírek kerültek forgalomba Jánosnak viselt dolgairól. Forrásukat senki sem tudta megjelölni. De azok csak tartották magukat és egyre élesbedtek és szaporodtak. A vádak oly alacsonyak voltak és oly makacsok, hogy végre is János ellen kánoni vizsgálat indult meg. Apácákat is tanúknak idéztek. Akadt ezek közt, akihez oly kínosan kényes kérdést intéztek, hogy a feleletet megtagadta. Ezt a vád megerősítésének tekintették. A hitvány rágalmakat maga a tartományfőnök is visszautasította. A cél az volt, hogy a Szentet a rendből kidobassák. Ha erre a sor nem is került, de a tartományfőnök a béke kedvéért azt ajánlotta, hogy János váljon meg hivatalától, valami magányba vonuljon vissza. Ezt János szívesen meg is tette és penuélai pusztaságban húzta meg magát. Ez ellenségei malmára hajtotta csak a vizet. Hirtelen eltűnését a vád beigazoltságának tartották. Most már mindenki azt beszélhette róla, amit akart. Eddigi barátai és hívei is hűtlenek lettek hozzá. Embernek tartották, akiben a vidám lelkület csupa képmutatás. János a küzdelem porondján hevert mint legyőzött és megsemmisített ellenfél. Számára itt a földön nem volt többé feltámadás és megdicsőülés. Alig hitt benne még egyik-másik rendtársa. A többi jónak látta őt, mint veszélyes embert kikerülni. Sokan azt vélték, hogy a rend jó hírnevének érdekében jobb volna, ha más országba, vagy világrészbe költöznék.

Míg János így az élet Szaharáját járta, egészsége is összeroppant. Láz lepte meg. Egy hétig szó nélkül tűrte. Erre aztán két zárdát ajánlottak neki, ahol egészségét helyreállíthatja. Egyik Baeza, a másik Ubeda volt. Baezát ő maga alapította, miért is ott még bizonyos tisztelettel fogadták volna. Ubedában senkit sem ismert a prioron kívül, aki neki kimondott ellenfele volt. János tehát Ubedát választotta. Amint előre várni lehetett, csak nagyon nem szívesen fogadták itt be őt. Úgy tekintették, mint akit a zárdára erőltettek, mint felesleges terhet, s ezt nagyon érezték is vele. Egy, a ház végén levő cellába szállásolták el, amely oly kényelmetlen volt, hogy már hosszabb idő óta oda atyát elhelyezni nem is mertek. Senki sem törődött vele, senki sem kérdezte, vajjon nincs-e valamire szüksége. Egyes rendtestvérek szánakoztak rajta, s szerettek volna vele kissé foglalkozni. A prior megtiltotta nekik.

Olykor maga a prior is meglátogatta, de csak azért, hogy szemrehányásokkal, vádakkal illesse. Kijelentette előtte, hogy most teljesen az ő kezében van s elérkezett valahára a megtorlás ideje.

E közben a betegség mindinkább súlyosbodott. Végre is orvost kellett hívni. Ez eret vágott a betegen, de oly ügyetlenül, hogy kése egészen a csontig hatolt. Néhány nap mulva — 1591 december 13-a volt — a Szent egyszer csak így szólott a betegápolóhoz:

„Ma éjfélkor a zsolozsmát már az égben zengedezem."

Erre a kijelentésre, mint varázsütésre, egyszerre minden megváltozott. Rendtársai ágya köré gyülekeztek. Maga a prior is térdenállva kért tőle bocsánatot. És csakugyan, mikor ütött az éjfél, János kinyitotta szemét és ajkát:

„Dícséret legyen az Istennek!" — szólott és erre elhúnyt. Még nem volt 50 éves. Mint az elején mondottuk, mindezeket a tényeket kell szem előtt tartanunk, ha János irataink igazi értelmébe hatolni akarunk.

Akkor világosan áll majd előttünk, hogy mennyire egyéni élmény az, amit írásaiban megrögzít, és mily fenséges az a tan, amelyre őt ennyi üldözés, megaláztatás és szenvedés tanította.

Szent Teréz teste eddig ép maradt és köztiszteletnek örvend. János tetemeiről senki sem tudja, hol is nyugszanak. A sírját is teljesen elfelejtették. Az okát magunk is sejtjük.

Ezekután megértjük azt is, miért maradt élete egészen napjainkig annyira rejtett Krisztusban. Hiszen látjuk, hogy Krisztus sebei is mily hatalmasan belemélyedtek testébe.

Újkori nők Isten útjain

Irta: Kertész Kálmán

Hatalmas gyártelep. Központ: irodák, itt folyik a szellemi vezetés és igazgatás. Műhelyek: itt végzik a fizikai, anyagi munkát; mindegyikben más-más munka folyik, mindegyikben más-más géprészt készítenek. A részletmunkás nem is ért más rész készítéséhez, nem is kívánják tőle; de amely munkára kijelölték, azt aztán jól el is kell végeznie. Akkor jön az az *egyvalaki*, aki az *egész* gépet ismeri és tudja, hogyan kell összeállítani s az ő tudása és akarata irányítja, miként az egyes részek gyártását, úgy azoknak egy tökéletes egésszé való összeállítását is. Baj volna, ha egy alkalmazott mást akarna dolgozni, mint amihez ért és ki van jelölve; és baj volna, ha csak egy pici csavar is hiányoznék a gépből. Igaz, hogy az egyesek munkája abban is különbözik, hogy az egyik az eszével, a másik a kezével dolgozik és az egyiknek dolga nehezebb, a másiké könnyebb. De aztán mindegyik megkapja megérdemelt bérét.

Prózai a hasonlat, de azért ne vessük el. A gyártelep: a világ, az emberiség; az az *Egyvalaki*, akinek tudása és akarata irányítja a munkát: Isten. Az alkalmazottak: mi vagyunk, emberek. A főfővezető, Isten, mindegyikünkre rábízott valamely munkát, különbözőt, különfélét; azt mindegyikünknek jól el kell végeznie. Nem kell, nem is volna jó, ha mást akarnánk dolgozni, mint amit Isten ránk bízott. Az ezernyi ezer részből az egészet összeállítani: Isten dolga. Ő adja elénk a feldolgozandó anyagot, műhelyt és szerszámot; a mi dolgunk: ezeket lelkiismeretesen felhasználni, akármilyen csekély, sőt az emberek szemében néha szinte értelmetlen is. Ő aztán megadja kinek-kinek a megérdemelt bért.

Ámde miként az igazi gyárüzemekben, úgy Isten földi üzemeiben is (bocsánat e prózai szóért) akadnak egyének, akik kivételes, különleges képességeikkel többre, nagyobbra válnak hivatottakká, mint ugyanolyan munkakörben a többiek. Ezek a kanonizált és nem kanonizált szentek. „Nem kanonizált" szenteket mondunk, mert az egyháztörténelem nem jegyzi fel mindegyiküknek nevét, minthogy életük és munkájuk nem vált közismertté, bár a kanonizált szentekével egyenlő értékű volt Isten előtt. Sőt olyan egyének is sorozhatók ide, akik nem értek el ugyan a szentség magaslatára, de közel jutottak hozzá; mondjuk ismét prózai szóval: „majdnem szentek".

Talán a *nők* közt vannak ilyenek többen, mint a férfiak közt. Ez érthető is, mert a nők élete rendszerint zártabb körű, kevésbbé nyilvános, mint a férfiaké s ennek folytán szentségük vagy „majdnem szentségük" is szükebb körben marad ismeretes, mint a férfiaké.

Néhány ilyen női életet mutatunk be az újkorból a következőkben. Nőket, akikről hallottunk és tudjuk is, hogy Isten útjain jártak és nőket, akiknek mi még nevüket sem hallottuk, pedig éppúgy érdemesek a megörökítésre, mint amazok. Nemcsak azért mutatjuk be őket, hogy megismerjük, hanem azért is, hogy lássuk, miként, mily képességekkel, mily küzdelmekkel, mily eredményekkel járták Isten útjait.

*

Nem állhatjuk meg, hogy mielőtt az újkoriakat ismertetjük, meg ne emlékezzünk egy-két *középkori* nagy női alakról is. A *„sötét"*-nek hazudott középkor csillagai ők és éppen ők cáfolnak rá (a többi, nagyszámú szentekkel és boldogokkal együtt) erre a hamis és ostoba „sötét" jelzőre.

Már maga a *magyar* történelem egén is mily páratlanul sok szent vagy legalább is ragyogó nagy nő csillaga ragyog! Némelyiküket külföldön is ismerik (pl. Kingát, Erzsébetet, Hedviget), mert magyar hazájukból idegen országba plántálódtak át. Különösen Szent Erzsébetünknek nagy a dicsősége odakint, csak az a kár, hogy ott nem „Magyarországi", hanem „Thüringiai" Erzsébet néven ismerik.

De más nemzetek is adtak szent és nagy nőket a trónusra. *Matild* és *Adelheid* német császárnők, *Margit* skót királyné, *Erzsébet* portugál királyné és más nem éppen szent, de a szentséghez közel álló nők, egyrészt saját hazájuk javán munkálkodtak, de másrészt Isten országának javán is. Nemcsak az uralkodásban voltak nagyok, nemcsak ellenségek és gonosz emberek fölött arattak diadalt erényeik fegyverével, hanem a lelkek ősellensége, az ördög felett is. Különösen a felebaráti szeretetben tűntek ki példaadóan. Nem voltak mentek a szenvedéstől; ó, éppen ők a legkevésbbé! Nem élték le életüket nyugodt királyi kényelemben, hanem sokat és keményen harcoltak a gonosz emberekkel és saját lelkükkel is!

Bemutatunk még egy középkori szentéletű nőt is. Nevét bizonyára most hallja először talán valamennyi olvasónk. *Poroszországi Dorottya* ez, Danzig város nagyasszonya, akinek szentségét 1394-ben bekövetkezett halála után számos csoda és imameghallgatás tanúsítja. Megrendülve olvashatjuk ennek a polgári asszonynak életrajzát: jómódú parasztok gyermeke volt; feleségül adták egy durva férfiúhoz; hét gyermeket hozott a világra; végül férje halála után zárdába vonult. Ez volt külső élete. Közönséges polgári élet. De belső élete az, ami megrendít: misztikus együttléte Istennel, szakadatlan vezeklés és hallatlanul szigorú önmegtagadások, izzó látomások, csodálatos emberismeret. Hatalmas erővel tudta az embereket bűnbánatra indítani. Szenttéavatása folyamatban van.

*

Menjünk át most az újkorba.

Mi magyarok talán igen kevesen tudjuk, hogy *Mária Terézia* királynőnk és osztrák császárnő is mily magasan járt Isten útjain. Mint uralkodónő bizony sok nehéz küzdelmet vívott birodalma ellenségeivel és sok keserű, könnyes órát szenvedett át azért, hogy országait, népeit megvédelmezhesse. A legnagyobb Habsburgnak nevezik őt ezért is, meg egyéb tereken végzett nagy munkájáért is. Uralkodói erényeivel

egyesítette a női, hitvesi és anyai erényeket. Nem éppen erős jellemű férjét sokszor kellett fölemelnie a saját lelki magaslatára; hitvesi hűségét a pletykaáradat sem tudta elhomályosítani. Tizenhat gyermekéért anyai szíve minden hevével dobogott; levelei, melyeket hozzájuk és nevelőikhez írt, a katolikus nevelés eszményi elveiről tettek tanúságot. Igaz, vérzett ez az anyai szív, midőn egyik-másik gyermekét népei jóvoltáért politikai érdekekből kellett házasságra adnia, de ő az egyén boldogságát mindíg alárendelte a közjónak, a békének. Karolina nevű leányának, akit a gyenge elméjű nápolyi királyhoz kellett férjhez adnia, gyönyörű intelemben kötötte lelkére, hogy egy királynénak csakis az a kötelessége, hogy Isten és népei szolgálatában saját személyét teljesen háttérbe szorítsa.

Az újkor állít elénk két nagy rendalapító nőt is. Az egyik *Ward* Mária, az angolkisasszonyok szerzetének alapítója. Az angol katolikus-üldözés korában ez a főrangú hölgy apostoli bátorsággal és buzgósággal, törhetetlen szívóssággal és hivatása tudatának erejével, rengeteg nehézségen és akadályon keresztül is véghez tudta vinni eszméjének megvalósítását. Pedig akkoriban hallatlan merézség volt *női* szerzetesrend alapítására gondolni! Még az inkvizíciós bíróság elé is kellett állnia és elítélését megérnie! Mikor 1645-ben meghalt, művét éppen a teljes kudarc és megszűnés sujtotta. Ő pedig Isten dícséretével ajkán, alázattal és mégis bizalommal telt szívvel hagyta el e siralomvölgyét. És ma? — Ma az ő műve teljes virágzásban szolgáltat neki teljes elégtételt és igazolást.

Százötven évvel később *Barat* Magdolna Zsófia viszi diadalra egy új női szerzetesrend, a *Sacré Coeur* alapításának eszméjét. Ő megérte, hogy 111 rendháza virult már a földkerekén. De ezt a kegyelmet neki is sok-sok szenvedés árán kellett kiérdemelnie. E szenvedéseket saját teste okozta leginkább, melyet mindíg betegen, de mindíg hurcolt országról-országra ügye érdekében. Lelkileg pedig alázatossága volt az, mely szinte hallatlan fokot ért el.

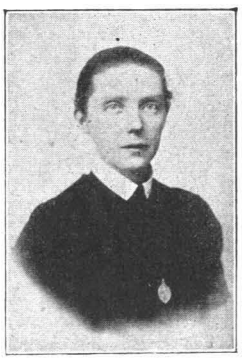
Csak tizenegy éve, hogy meghalt *Stolberg* Eleonóra grófnő, a német katolicizmus tündöklő alakja. Atyja, Stolberg Frigyes Lipót, a jeles költő, konvertita volt. Eleonóra az emlékezetes német kultúrharc idején indult a küzdelembe Isten országáért; akkor, amikor Németországból már kiűzték a szerzeteseket és elvették vagyonukat. Eleonóra grófnő ügyesen és gyorsan átvette szilézíai birtokaira a Hedvig-nővérek intézeteit, mielőtt az állam elragadhatta volna azokat és fenntartotta addig, míg a nővérek vissza nem térhettek. És ez nevelte ki benne életcélját: a katolikus karitászt. Egyik árvaházat és nevelőintézetet alapította a másik után. Két rendtársulatnak kivívta a letelepedést Szilézíában. Szükségkápolnák, szükségoltárok tömege sarjadzik ki buzgalmából. Pedig a kultúrharc küzdelmein kívül saját magával is sok

Barat Magdolna Zsófia

harcot vívott: le kellett győznie tulajdon jellemhibáit: indulatosságát, önfejűségét és parancsolni szerető hajlamát. Ez a belső harc nevelte ki éppen nevelői tehetségét és sikereit. Sok száz növendéke személyileg szerette rajongva ezt a fennkölt nőt, a karitász és a katolikus akció előharcosát.

Ellentétben a főrangú Stolberg Eleonórával, *Fromm* Dorottya bajor parasztcsaládból származott. A hitbuzgó családi nevelés és rendkívüli éleselméjűsége: ez vezette őt Isten útjára. Mikor mindenki elhalt mellőle, keserves anyagi viszonyok közt ugyan, de erős akarattal folytatta tanulmányait, majd Párizsba ment s ott előkelő házaknál nevelőnősködött. Látta a párizs-külvárosi gyermekek szomorú sorsát és ez adta meg az indítást életcélja felé. Hazament és nevelőintézeteket alapított, szegény és gazdag gyermekek számára. Halálakor, 1887-ben már öt nagy intézet állott, pedig a német kultúrharc izzott még. És ő mégis, Szent Józsefben bízva, „szent könnyelműséggel" vágott neki az alapításoknak — és Szent József mindig megsegítette. Nyugodt természete, rendkívüli okossága és kedves humora növendékeinek és a tanítónőknek szívében felejthetetlenné tette; pedig tudott szigorú is lenni. Az anya eszményképe testesült meg benne.

Ledóchowska Mária Terézia grófnőt a *Kláver Szent Péter Társulat* alapítása emeli az újkor kiváló nőalakjai közé. A Salzburgban élő Alice, toszkánai hercegnő udvarhölgye volt s ott, egy hegyi faluban ismerkedett meg Lavigerie bíborossal, aki ott üdült. Lelke tüze oly gyorsan vitte lábait a magasba vivő hegyi úton, hogy fiatal vadász kísérője alig bírta utolérni. De a grófnő érezte, hogy élete fordulópontját jelenti neki ez az út Afrika nagy bíborosához és — Istenhez. Ilyen heves, erélyes volt egész működése is; sőt még saját benső lelki élete is. Nagy műve, Afrika pogányainak mentőhajója, a Kláver-Társulat, tudjuk, ma már világszerte virul. Munkatársai szentnek nevezték.

Egészen más életviszonyok közt, látszólag külső munkatér nélkül, inkább saját tökéletesedésének szentelve élt *Sémer* Magdolna, a francia polgári társadalom gyermeke. Élete regényszerű. Már 14 éves korában, 1888-ban a „felvilágosultak" szelleme telíti meg; elegáns úrihölgy lesz belőle, aki semmiben sem hisz. Ekkor felbomlott házasságában lelke hajótörést szenved. Sanyarú anyagi viszonyok közé süllyed, még szeretett fiától is elszakítja a kenyérkereset szüksége. Kegyetlen külső és belső életet él sok évig: keresi Istent. Egy aranyszívű zárdafőnöknő vezeti őt Isten útjára. A lövészárokban katonáskodó fiához írt levelekben gyönyörűen megnyilatkozik lelke, melyet főkép az a vágy sarkal, hogy fia lelkében is életre keltse a hitet, melyet a jólét idején elvont gyermekétől is. Lelki harcaiban, megpróbáltatásaiban egy derék pap vezetése alatt végre győz. 1924-ben halt meg, e szavakat suttogva: „Egyenesen az igazságba! Már látom a világosságot!"

Sauer Mária, a rajnavidéki leány, ellentéte Sémer Magdolnának. Igénytelen, beteges, érzékeny, mélabús természet; tanítónő szeretne lenni, de nem sikerül. Szívében ez a kudarc más távlatokat nyit meg: „Szent akarok lenni!" Lelkiismeretesen beszámol naplójában harcairól, melyeket főkép kishitűségre való hajlama ellen vívott. Testi szenvedéseit hősiesen viselve, már csak lelke üdvére munkálkodott 28 éves korában bekövetkezett haláláig. Nem alkotott semmit, mint ahogy Sémer Magdolna sem; de szívében méltó lakóhelyet alapított Istennek és szenvedett ő is, — másokért, mások helyett.

A Távol-Keleten is nyílt egy bájos virág Isten útjának szélén, 90 évvel ezelőtt, a Názáret melletti Abellinben. *Miriám*, szerzetnevén a megfeszített Jézusról nevezett Mária ez a kedves arab leányka. Tizenkétéves korában egy mohamedán rokona majdnem vértanúvá tette; de a Boldogságos Szűz megjelent neki és meggyógyította. Akkor a betlehemi kármelita apácák közé lépett és ment tovább Isten útján. Természetes vadságát és gyöngeségét megrázóan szigorú vezekléssel fékezte; időnkint a megszállottság kínjait is át kellett szenvednie. Miért szenvedett éppen ez a szegény arab leány? Isten titka ez, aki különben a legmagasabb szemlélet boldogságával néha meg is jutalmazta. 1878-ban halt meg. Szenttéavatása valószínű.

*

„A Lélek ott fúj, ahol akar...", nemcsak az Egyházban, hanem az Egyházon kívül is. Zu Eltz Zsófia, akinek írásaiban találtuk ezt a képsorozatot, bemutat két *protestáns* nőt is, akik valóban Isten útjain jártak. Életük azt bizonyítja, hogy a kereszténység ereje a (nyilván csak külsőleges) eretnekségben is tud hatni, tud annyira hatni, hogy a katolikusokkal egyenlő rangú életszentségre emel néhány kiváltságos lelket.

Tiele Winckler Éva bárónő jámbor sziléziai protestáns szülők gyermeke volt. Fiatal leánykorában egyszer kinyilatkoztatásszerű kegyelmi órát élt át, amikor Isten megmutatta neki az utat, amelyre küldi: az irgalmasság cselekedeteinek hivatását. Engedelmeskedett és bár nagyon sok belső és külső akadályt kellett legyőznie: testi betegeskedéseit, családi büszkeségét, osztálya előítéleteit, — de lassankint mind legyőzte. Igaz, hogy csak idős korában ért el az út végére. Istenes működése a diakonissza-intézmény terén folyt; az irgalmasság szelleme elhagyott és árva gyermekek, aggok, betegek, rabok gyámolításában lángolt benne. „Éva anya" lett népszerű neve.

Sturzenegger Katalin gyermekévei (a mult század hetvenes éveiben élt) egy svájci protestáns takácsotthon szövőszéke mellett folytak le, elég szegényesen. De kemény, gyakorlatias természetével kiküzdötte, hogy tanítónővé lehetett, de ezt a pályát éppen emberbaráti fáradozásai következtében szerzett betegsége miatt oda kellett hagynia, míg sok sanyarúság után végre egy szerény póstamesteri álláshoz nem jutott. Pályatársainak nyomora fellázította, úgyhogy sorsuk javításáért kezdett harcai miatt felsőbbsége elbocsátotta. Kórházba került s itt megismerkedett Dunant Henrikkel, a Vörös Kereszt apostolával. És most talált rá igazi útjára, melyen bár nem fénylik a szentség glóriája, de a nagy keresztény lélek kiismerszik rajta. Már deresedett a haja, mikor mint haditudósító az orosz-japán és a szerb-bolgár háborúban tetteivel és tudósításaival világszerte ismertté tette nevét és mint ápolónő a lövészárkokban és kötöző-

helyeken Krisztus Szívével járt-kelt, „mindenütt jót tevén". Szerbiában sohasem felejtik el nevét. A mellett mint írónő, a világbéke apostola volt. Kemény, heves vérmérsékletével sokat kellett harcolnia még hetven éves korában is. Ha szabad e szót használnunk: „kalandos" életére egy Vörös Kereszt-kórházban Krisztus tette a legnagyobb győzelem koronáját: megadta neki a kegyelmet, hogy kórágyán felismerje az Ő egy igaz vallását! Halálos ágyán tért vissza a katolikus egyház kebelére, ahová tudat alatt bizonyára egész életében tartozott.

Ime, a Péter sziklájától elszakadt sivár szirten is nőnek virágok!

*

...És ha végigtekintünk ezeken az itt vázolt női életeken, meglepően kivillanni látjuk belőlük azt a tanulságot, amely közös vonásként rajzolódik ki belőlük: azt t. i., hogy úgyszólván minden ilyen nagy, vagy szent, vagy „majdnem szent" női élet a nőnek Istentől kitűzött, legszentebb hivatásában gyökerezik vagy abba torkollik bele: az *anyaságba*. A gyermekek, a szegények, a betegek, az elhagyottak szeretete: az anyaság nyílt vagy rejtett érzése. Még azok is, akik nem működtek az irgalmasság, a felebaráti szeretet nyilvános terein, akik csak önmaguk lelki üdvén munkálkodtak, azok is, főkép szenvedéseikkel, öntudatlanul is anyai hivatást szolgáltak: imádkoztak, szenvedtek másokért, mások helyett, mint ahogy az anya imádkozik és szenved gyermekeiért!

És ne vígy minket a kísértésbe

Irta: Dr. Tóth Kálmán

A modern, embergyilkolásra berendezkedett technikának legborzalmasabb találmányai közé tartoznak az ú. n. *„halálsugarak"*, melyek egy láthatatlan központból kiindulva sok kilométernyi körzetben képesek minden élőlényt irgalmatlanul és válogatás nélkül elpusztítani. Hatásuk elől csak teljesen gázmentes fedezékekbe való rejtőzéssel lehetne némi védelmet találni, ha egyszer tényleg alkalmazásba hozza a minden emberiességéből kivetközött emberi gonoszság ezeket a láthatatlan halálsugarakat. Az emberi test épségét és életét fenyegető halálsugarak szerencsére egyelőre még nem léptek működésbe.

Ellenben az emberi lélek épségét és életét kioltani hivatott láthatatlan halálsugarak, sajnos, már azóta működnek, éspedig éjjel-nappal állandóan, mióta az első emberpárt sikerült az ördögnek bűnre csábítania. Ezeket a lélek vesztére törő láthatatlan halálsugarakat úgy hívjuk: kísértések. Ezek is az emberi szem részére láthatatlan és egyéb emberi érzékszervek számára felfoghatatlan sugarak módjára szálldosnak és röpködnek, és irgalom nélkül ölnek, gyilkolnak mindenütt, ahol Isten képére teremtett, kegyelmes emberi lelkek léteznek. Szétröpíti pedig őket az ősgonosz, a hazugság atyja: az ördög, akit bánt és kínoz saját bukása. És hogy saját bukását megbosszulja és saját kárhozatát az emberekkel is megossza, Szent Péter apostol tanítása szerint szüntelen munkában van az emberek körül. Mint az Apostol magát kifejezi: „az ördög, mint ordító oroszlán körüljár, keresvén, akit elnyeljen." (I Pét. 5, 8.) Nem a keresés módjára érti az apostol az ordító oroszlánról vett szóképet. Hiszen, mint mondottuk, nagyon is láthatatlan és érzékeink számára észrevehetetlen a bűnre csábító ördögnek ebbeli működése. Az Apostol az ordító oroszlánról vett képpel az ördögnek ugyanolyan dühét, lélekéhségét akarja jellemezni, aminő mohóság jellemzi az éhes oroszlánt a maga kiéhezettségében. Az ördög nem karmaival, fogaival és vérengző torkával dolgozik a maga lélekvadászatában és emberéhségében, mint az oroszlán. Neki vannak ezeknél megejtőbb és sikeresebb vadászeszközei, a láthatatlanul ható kísértések, melyek ugyan mind kívülről indulnak ki az ördög láthatatlan rejtekhelyéről a megejtésre kiszemelt emberi lélek ellen, de erejüket mind magából az emberből veszik. Addig nem hatnak, míg a lélek ellenük védekezik, éspedig mint Szent Péter mondja: „erős hittel, józansággal és vigyázással". (u. o.) De ha beleütközhetnek, illetve érintkezésbe léphetnek a lélek vigyázatlansága folytán azokkal a gyujtóbombákkal, melyek magában az emberi természetben vannak elrejtve, akkor a robbanás és lélekpusztulás elkerülhetetlen. Ezeket az emberi természetben lappangó gyujtóbombákat Szent János apostol így nevezi: a szemek kívánsága, a test kívánsága és az élet kevélysége.

Ha ezekkel a vészes villamos battériákkal érintkezésbe léphetnek a sátán láthatatlan halálsugarai, akkor a lélek veszte meg volna pecsételve, hacsak Isten segítő és óvatosságra intő, megvilágosító kegyelme segítségére nem megy a veszélyben forgó lélleknek. Ezekért a megvilágosító és segélyt jelentő kegyelmekért imádkozunk a Miatyánkban, midőn lelkünk alázatában így esedezünk mennyei Atyánkhoz: Ne vígy minket a kísértésbe.

Ámde, helyes-e, jogos-e így imádkozni a jó Istenhez, akiről Szent Jakab azt tanítja: „Senki se mondja, mikor kísértetik, hogy Istentől kísértetik, mert Isten maga senkit se kísért (rosszra)? Hanem mindenki a saját kívánságától félrevezetve és elcsábíttatva kísértetik meg. Azután a kívánság, mihelyt fogant, bűnt szül, a bűn pedig, ha végbevitetik, halált okoz." (Jak. 1, 13—15.) Szent Jakab tanításából nyilvánvaló, hogy Isten senkit sem visz kísértésbe, vagyis nem csábít rosszra, bűnre. Miért mondatja velünk mégis Urunk Jézus az Atyának: ne vígy minket a kísértésbe? A Szentírás egyéb helyeiből nyilvánvaló, hogy Isten a kísértésekkel szemben csak megengedőleg viselkedik, vagyis nem mindíg távolítja el az ember elől a kísértésre szolgáló életkörülményeket, melyek alkalmat adhatnak az ördögnek arra, hogy láthatatlan halálsugaraival kirobbantsa bennünk az érzékiség (test kívánsága, kapzsiság, szemek kívánsága) és kevélység

gyujtóbombáit. Azt kérjük Istentől, aki az élet és események szövőszékénél ül és azok szálait kezeiben tartja, ne engedje, hogy olyan körülmények közé jussunk, hogy a kísértések pókhálószövedékének mélyén leselkedő ördögnek hatalmába jussunk bűnbeesés, a bűnbe való beleegyezésünk által. Azt kérjük Istentől, hogy ne engedje, mint Szent Pál írja a korintusi híveknek, hogy „emberi kísértésnél, vagyis ember által elviselhető kísértésnél (egyéb, nagyobb) ne érjen bennünket és Isten ne engedje, hogy erőnkön felül szenvedjünk kísértést, hanem a kísértéssel együtt a kimenekülést is megadja, hogy elviselhessük." (I Kor. 10, 13.) Csakis a mi mennyei Atyánk kegyelmes segítségével sikerül eltiporni magunkban az állandó kísértések folyton burjánzó gilisztatelepeit. Csakis a Miatyánk támogatásával sikerülhet a testnek és léleknek nevezett két ellenséges szomszédvár harcában a győzelmet a léleknek biztosítani.

És a mi mennyei Atyánk hajlandó is erre. Hiszen a Jelenések könyvében azt olvassuk, hogy a mi Urunk Jézus kezében tartja, tenyerében hordozza csillagok gyanánt az egyes egyházak vezetőit elsősorban, de egyszersmind az egyházak tagjait is, hogy védje, oltalmazza őket a rájuk záduló megkísértések idején és a mennyei Atyának bemutassa őket a lelki szenvedések óráján. (Jel. 1, 16.)

De természetesen csak akkor várhatja a megkísértett lélek Isten atyai támogatását, ha maga részéről is mindent megtesz a kísértések távoltartására, vagy ha azok mégis jelentkeznek, legyőzésükre.

Hollandiában láttam, hogy ott már tíz szem meggy kedvéért is tüllhálókkal fedik be a fák termőágait, védelmül a madarak ellen. A földiepret hasonlóképen védelmezik a kártevő madarak ellen. *Palesztinában* ugyanazt teszik a szőllőfürtök védelmére. Tőlünk is elvárja a nagy Isten, hogy ne engedjük, hogy a pokol madarai, az ördögi kísértések férgei lecsipkedjék a kegyelem érett gyümölcseit védtelenül hagyott lelkünk fáján. Ez a védelem elsősorban azt kívánja, hogy ne keressük, hanem kerüljük a kísértő alkalmakat. Tréfás képen láttam, hogy egy kis gyerek túlságosan közel férkőzött az állatkerti óriás elefánthoz. Az őr szeretettel figyelmeztette: Fiacskám, nem szabad olyan közel menni az elefánthoz! — De hiszen én nem akarom bántani, felelte naívul a pajkos gyerek. — Ugyanilyen rossz tréfát csinálnak azok az emberek is, akik túl közel férkőznek a kísértések alkalmaihoz, azon hiszemben, hogy mivel ők nem akarják bántani az ördögöt, az ördög sem bántja majd őket.

A bibliai Lótné asszony megmenekült a büntető isteni ítélet elől, mely rászakadt a bűnös Szodomára és Gomorrára. De kíváncsian visszanézett az isteni büntető ítélet tűzfészkére és erre maga is elpusztult. A legjobb lélek is, mely szakít a bűnnel, ha kíváncsian visszatekinget az elhagyott veszedelem színterére és kacérkodik a kísértő alkalmakkal, kíváncsiságának áldozatává válhatik. Ebben a pontban tanácsos a különben önistenítésben szenvedett *Nietzsche* példáját követni, ki azt mondotta magáról: „Tüskés élősövényt ültettem lelkem kis kunyhója elé, hogy be ne törhessenek oda a disznók és fenevadak." *Prohászka* mondotta: „Némely lelkek olyanok, mint az előkelő paloták; mindíg és mindenkinek zárva vannak, egyedül Istennek nyitva. Mások útszéli csárdák: mindíg és mindenkinek tárva-nyitva."

A gőgös *Richelieu* címerében a földön kúszó kígyó felett a magasban lebegő sas szárnyaira ez van írva: Non deseram altart. Mit a gőg diktál ennek a francia államférfiúnak, diktálja ugyanazt a helyes önszeretet és boldog önérzet az Isten gyermekének, a kegyelem fiának, a kísértésekkel küszködő katolikus kereszténynek: nem hagyom el az istengyermekség magasságait semmiféle alávaló földi öröm és élvezet kedvéért.

Lissabonban a portugál királyok régi palotájának kertjében láttam, hogy a pálmák az Óceán felől fújó heves viharok következtében majdnem mind meggörbültek. De azért nem tagadják meg pálmatermészetüket, melynek velejárója a büszke, egyenes testtartás és ég felé tartó merész törekvés. Minden erejükkel igyekeznek ellenállani a szörnyű nyomásnak és ég felé fordítani koronájukat. A kísértések viharaiban álló keresztény lélek is igyekezzék kiegyenesedni és gondolatainak, érzelmeinek lombkoronájával az ég felé tekinteni abban a fölséges tudatban, hogy az égnek a gyermeke, nem pedig a sáros földé. A diadal csak akkor ér valamit, ha meg kell érte verekedni. A lélek nem a kényelmesség harcmentes légkörében mutatkozik be igazi értékében, hanem a kísértésekkel vívott harcaiban. A Szentírás tanítja: hogy csak az kap győzedelmi koszorút Istentől, aki mindvégig kitart a lelkéért vívott harcokban az Isten hűségében. „Aki pedig állhatatos marad mindvégig, az üdvözül" (Máté 10, 22), mondja az Úr. „A versenyző is csak akkor nyer koszorút, ha szabályszerüen versenyzik", tanítja Szent Pál (II Tim. 2, 5.) „Megremegett testem a küzdelemtől, melynek a lelkem őt kitette" mondja egy angol közmondás. Megremeg a keresztény lélek is a küzdelmektől, melyeknek kiteszi magát kísértések idején, de meg nem inog, mert nem ő maga okozta ezeket magának.

Egy kínzó, csúzos fájdalmakban szenvedő olasz emberről írták az ujságok, hogy bajától úgy akart szabadulni, hogy erős kötélen lebocsátkozott egy vulkánnak a kráterébe, mert annak meleg párájától, gőzeitől várta a gyógyulást gyötrő bajára. Az a keresztény lélek is, aki szintén gyötrődik a testies kísértések csúzos bántalmaitól, nagyon helyesen teszi, ha néha-néha legalább lélekben a bizalom erős kötelén lebocsátkozik egy tüzes kráterbe, a pokolnak tüzes szájába. A pokol tüzének látása és lélekben átszenvedése éppúgy meg fogja szabadítani a kísértések csúzos bántalmaitól. Az Etna egyik újabb kráterjét Mussoliniről nevezték el. Ő maga valóságban még sohasem járt ott ezen Mussolini-kúp kráterjén, hanem csak gondolatban, mióta róla nevezték el. A keresztény lélek is jól teszi, ha a pokolnak azt a kráterjét, mely kísértés idején lelki szeme előtt megnyílik, kiválasztja önmaga számára és önmagáról nevezi el, hogy lélekben minél többször bejárhassa és megtapasztalhassa, hová jutna, ha valósággal is belejutna ebbe a tüzes kráterbe: akkor aztán biztosan el fogja kerülni a valósággal odajutás veszedelmét.

A pokol szemléletére felébred az emberben saját nyomorúságának tudata és kifejlődik benne az alázatosság, melynek a kísértések elleni erejét egy kiváló író így aposztrofálja: „Az alázatos lélek sohasem törődik sokat az ördöggel és kísértéseivel, biztos lévén abban, hogy éppen kicsinysége által bújik ki az ördög hálójából." (Georges Bernanos.)

Maeterlinck szerint: az ártalmas hernyók irtóznak

az egészséges fától, de annál inkább rárajzanak a beteg fára: a kísértések is a beteg lélekre. Ezért kell féltő aggodalmassággal vigyázni a lélek épségére. Akkor lényegesen lecsökken a kísértések száma.

A ránk szakadó szenvedéseket is igyekeznünk kell úgy felfogni és úgy értékelni, mint a kísértések hathatós ellenszerét. *Musset Alfred*, a hányatott életű francia költő mondja: L'homme est un appranti, la douleur est son maitre; pour murir il a besoin de pleurs. La joie a pour symbole un fleur brisée: humide encore de pluie et couvert de pleurs.

Az Istenben bízó, önmagára vigyázó alázatos lélek úgy megy át a kísértésekkel teli világon, mint a csillag a sötét éjtszakán, mint a napsugár tél fagyán.

Az ilyen lélek számára csakis egyetlenegy kísértés lesz megengedett, sőt kívánatos kísértés: a szentség kísértése. *(Leor Bloy.)* Vagy ami ezzel egyértelmű: szabad, sőt kötelesség vágyódni a megdicsőülés Tábor-hegyére. A *Tábor-hegyére* hajdan 4340 kőlépcső vezetett fel. De idővel mind elhordták őket a mohamedánok, úgyhogy nyomuk sem maradt. S minő nehéz azóta a feljutás a meredek szerpentin utakon a 604 m magas hegycsúcsra! A Tábor-hegy a mennyország jelképe. Oda is számtalan hit- és erkölcsi igazság fényes, márványlépcsője vezet fel. A hitetlenek és bűnös életű keresztények lerontják és elhordják ezeket a biztonságot nyujtó márványlépcsőket és ezzel nemcsak a maguk, de mások számára is megnehezítik a feljutást az égbe. Élő hittel és penitenciális lelkülettel kemény munkában újra ki kell építenünk ezeket az égbe vezető lépcsőket.

Az emberi lélek olyan, mint az építési telek: tele kövekkel, homoktorlaszokkal, mészgödrökkel, vastraverzekkel és gerendákkal, állványokkal és építési eszközökkel. Csak a halálban leszünk egészen készek lelkünk palotájával. Mindezekből nekünk magunknak kell Isten kegyelmének segítségével felépítenünk az életnek égig érő babiloni tornyát. „Az isteni kegyelem meg tudja tenni általunk, ami a Szennár síkjára egybegyűlt bábeli toronyépítőknek nem sikerült: tud bajból, betegségből, gyarlóságból, széthúzásból, kudarcból tornyot építeni, mely égig ér, sőt égbe ér — virtus in infirmi tate perficitur". (Schütz A. Theologia. 1937, 1. sz. 5.)

Amerika nagyvárosaiban, minthogy nagyon drága a telek és abból mindenki csak kevéssel rendelkezik, nem a földön terjeszkednek a házépítéskor, hanem a magasba, az ég felé építenek ú. n. felhőkarcolókat 30, 50, 75, sőt 104 emelet magasságig.

A keresztény léleknek is meg van engedve, sőt parancsolva, hogy ne a földön akarjon terpeszkedni és elnyujtózni, hanem minél kevesebbel rendelkezik a földiekből, annál magasabbra építse az ég felé gondolatainak, érzelmeinek és cselekedeteinek felhőkarcoló palotáit.

A legborzasztóbb kísértés az Istentől való elhagyatottság érzete, mely néha még a szenteket is előveszi. Az ószövetségi *Szent Jóbnak története* éppen erre a kérdésre akar feleletet adni, hogy a belső és külső kísértések között milyen lélektani folyamaton megy végig az ártatlanul szenvedő jámbor lelke és hogyan emelkedik fel lépésről lépésre az Isten akaratában való megnyugvásig. Jób a szenvedő jámboroknak ad példát a megnyugvásra a szenvedés kísértései között. Jób „barátai" itt a sátán öntudatlan képviselői. Az ő korholó, vádaskodó beszédeik a sátán próbáinak csúcspontját jelzik. Nincs nagyobb szenvedés, mint ártatlanul a bűnösség vádjával terhelten szenvedni az Istentől való elhagyatottság hiedelmében.

Az ő vádjuk által, hogy Isten csak a bűnöst bünteti, tehát ő biztosan nagy bűnös, mert Isten csak a legnagyobb bünösöket bünteti a poklossággal, az ártatlansága tudata dacára ennyire sujtott és ennyire megvádolt Jóbban az a borzasztó és kétségbeejtő gyanú támad, hogy Isten elhagyta és elvetette magától, az Isten és közte való barátságnak boldogító és áldásos köteléke egyszersmindenkorra elszakadt. Isten úgy kezeli őt, mint ellenségét, hasonlóan a legnagyobb istenkáromlókhoz. Ez volt a kétségbeejtésre kísértő szenvedésnek elgondolhatólag legnagyobb fokozása és támadása. Barátai okozzák neki e kísértő szenvedést az ő túlzott és egyoldalú visszafizetés-tanukkal.

Ártatlansága tudatában Jób a maga szenvedő állapotát tényleg kénytelen úgy magyarázni, hogy Isten elhagyta őt és ellenségének tartja. Élettapasztalata és hite azonban azt mondatják vele: ez lehetetlen. Hiszen az élet sokszor mond ellene barátai állításainak: ártatlanok is szenvednek, bűnösök pedig nagy jómódban élnek. Hite pedig a másvilág és feltámadás kilátásaival biztatja őt.

Ártatlansága tudatában átszenvedett kínjai és élettapasztalatoktól támogatott hite között fejlődik ki az összeütközés, a bonyodalom, a tragikum. A büntetésnek szigorú és ellenséges érzületűnek látszó Istenétől szinte a jövő szerető Istenhez veszi menedékét. S ettől megnyugszik nem szűnő szenvedéseiben. Ettől kezdve ő a győztes, bár szenvedései fokozódnak és barátai támadásai is tetőpontjaikat érik el Sophár kíméletlen beszédében. (20. rész.) „Ha meg is öl engem (Isten), benne reménykedem." (Jób 13, 15.) Ezzel a jelszóval győzött Jób belső vívódásaiban.

Az életnek ezt a legsötétebb kísértését, az Istentől való elhagyatottságnak szívettépő kínját Urunk Jézus is átszenvedte, midőn a keresztfán haldoklásában felsóhajtott: „Istenem! Istenem, miért hagytál el engem?" Mert mindenben — a bűnt kivéve — hozzánk, emberekhez hasonló kívánt lenni és példát mutatni az isteni Mester, ezt a legborzalmasabb kísértést, az Istentől elhagyatottság kísértését is önként vállalta magára, hogy aztán abban is példát mutasson minden megkísértett emberi léleknek, hogyan kell ennek a szívettépő kísértésnek súlya alatt is ráhagyatkozni a mennyei Atyára. Mert ezen sziklákat megszaggató és emberi szíveket megtépő sóhaj után is volt ereje arra, hogy felkiáltson: „Atyám! kezedbe ajánlom lelkemet." Jézusnak ez a példaadása az Istenben való bizalomra lesz örök időkre az a mentődeszka, amelybe a szinte erejükön felül megkísértettek belekapaszkodhatnak éppen abban a pillanatban, amikor már elmerülni készülnek a kétségbeesés zavaros és fojtogató hullámaiba.

A dunai mentőőrség 10 éves jubileumán meginterpellált Balogh József rendőrfőfelügyelő elmondotta (1937), hogy 3650 nap alatt 2083 életünt mászott fel a Duna-hidak korlátjára öngyilkos szándékkal. A 2083 kimentett közül csak 30-an köszönték meg a rendőrök fáradságát. Urunk Jézus is rendelt ilyen mentőőrséget azok számára, akik kétségbeesésükben akár a testüknek, akár a lelküknek vesztére a legvégsőkre készek elszánni magukat. De Jézus mentőőrsége, a papság kiszabadítja a halálraszántságból, a kísértések hullámaiból és visszaadják őket az élet-

nek, munkakedvnek, örömnek, hősi küzdelemnek, a világnak és mennyországnak. A naponként a kísértések piszkos hullámaiból kimentett lelkek közül vajjon hányan köszönték meg kétezer év alatt Jézus papjainak fáradozását? Illenék legalább minden gyónás után hálás köszönetet mondani az Isten mentőőrségének lélek — és életmentő tevékenységéért.

A londoni Tower börtön foglyai, akik többnyire előkelőbb egyénekből kerültek ki, a szívtelen sziklafalakra karcolták bele körmükkel szenvedéseiket és keserveiket, melyektől rendesen csak a halál szabadította meg őket. Most is ott olvashatók ezek a századok alatt bekarcolt fájdalmas írások. Az Istentől elhagyatottság kísértésének emésztő kínja is a lélek falaira marad belevésve örökre, hacsak a szenvedő Jézus gyöngéd keze el nem tünteti onnét e szomorú nyomokat és ki nem égeti e gyászos szenvedések emlékét saját vérével.

A Szűzanya méhében a Szentlélektől alkotott Szív

Irta: Schnattner Szigfrid O. S. B.

Már az első Gyümölcsoltókor megvalósult ez a názáreti házban. Azóta sem tudunk betelni áhítattal és megrendült ámulattal és nem tudjuk, mit csodáljunk e tényben jobban: Isten határtalan bölcseségét, vagy jóságát, vagy irgalmát?

Végtelenül b ö l c s előrelátással kiválaszt egy Szűzet, akit kezdettől fogva magának foglal le és mentesíti a minden embert sujtó átok alól; a természet rendjében Éva leánya marad, de a bűnbeesés előtti Asszonynak minden természetfeletti szépségével. A halandók sorában Ádám utódainak egyike, de azoknak áteredő és személyes bűne nélkül. Ugyanakkor az isteni j ó s á g n a k milyen határtalan megnyilvánulása, hogy nem alacsonyítja le, hanem inkább hallatlanul felemeli gyarló emberi természetünket azáltal, hogy vérünkből alkotja a Szentlélek teremtő ereje által Jézusnak, Urunknak és Üdvözítőnknek Szívét, amely azóta minden szív királya és központja és amely bennünket kimondhatatlanul szeret! Lehetetlen lenne azonban Isten végtelen i r g a l m á n a k csodálata nélkül elsiklanunk a fölött, hogy mindez a mi megváltásunkra, régi adósságunk eltörlésére s bűneink kiengesztelésére történt Mária közreműködésével Krisztus által, „ki test szerint Dávid nemzetségéből lett". (Róm. 1. 3.)

A Jézus Szíve-kultuszban Mária útján a Szentlélek által az isteni bölcseség, jóság és irgalom találkozik és ölelkezik.

*

A Szentlélek ereje árnyékoz meg Tégedet — hirdette Máriának az égi hirnök a gyümölcsoltónapi szózatában. A szeretet isteni ojtógallya csak folytatja itt azt a munkát, amelyet a szeplőtelen fogantatás pillanatában már megkezdett. Ez egyúttal Jézus Szívének első dobbanása a földön. A Szűzanya liliomtiszta kelyhében képződik ki a szeretet lángoló tűzhelye, az élet és szentség forrása: Jézus Szíve; Isten dicsőségére, az ég gyönyörűségére, a földnek megmentésére.

I s t e n d i c s ő s é g é t a földön senki úgy nem szolgálhatta és nem hirdethette, mint Jézus Szíve. Ő az Isten legszebb temploma, amelyet nem emberi kéz épített; állandó tabernákulum, mely az Urnak legszentebb hajléka; örökmécses, Isten kezétől gyujtva a világ világosságára. A Jézus Szíve-tisztelet és az Isten dicsősége egyazon forrásból táplálkozik és így egy cél felé visz: az ég felé. Amióta Jézus itt a földtekén harmincegynéhány éven át végighordozta gyönyörű istenemberi testét, amelyet a legszentebb Szív éltetett, azóta van értelme életünknek, célja létünknek. Életem minden mozzanata Istent áldja, szívem minden dobbanása Istent dícsérje. Jézus nyomdokaiba lépek, Jézus szándékait osztom, Jézus érzelmeiben osztozom. Jézus Szíve és az én szívem — az Isten dicsőségének síkjában!

Ami a földnek legnagyobb értéke, Egyházunk legszentebb kincse, Isten jókedvének tárgya — a z é g n e k i s l e g n a g y o b b g y ö n y ö r ű s é g e. Elképzelhetetlen, hogy szentebb Szív fölé borult volna valaha az ég kupolája, mint Jézus Szíve. Ki nem fogyó, örök öleléssel tart az a gyönyörűség, a millió és millió tabernákulumban dobogó eucharisztikus Szív miatt. A harminchárom év kevés volt Jézusnak, mivel szeretett bennünket, hát mindvégig akart szeretni bennünket és Ő, akinek Szíve a mindenszentek gyönyörűsége, az égi lakók imádatának szentséges objektuma — a földnek is szüntelen öröme, örökös gyönyöre. A Szűzanya első örömét átveszi az ég, átadja a földnek és mindketten imádják a Szentlélektől alkotott Szívet.

Jézus Szívének legszentebb műve — a f ö l d m e g m e n t é s e. Amit az első Ádám könnyelműen eltékozolt, a második Ádám jóvátett. Te megmenteni akartál s ezért értünk meghaltál. Nem azért jött e Szív közénk, hogy hódolatunkat fogadja, hanem hogy váltságunkat megadja. Első határkő: a legelső szívmoccanás a Szűzanya méhében és a zárókő: a nagypénteki, lándzsával átdöfött Szív. E kettő határolja a szentséges Szív földi életpályáját s e pályának minden mozzanata a megváltás isteni művének végrehajtása. Ezt a Szívet csak szeretni és imádni lehet! Ezért a Szívért élni és halni kell! Jézus Szíve-tiszteletben értem az Isten dicsőségének szenvedélyes óhajtását, az ég gyönyörűségének kimondhatatlan boldogságát, tapasztalom a saját megmentésemnek áldását!

*

Az Isten alázatos szolgálóleányának Fia — csak alázatos lehet. Annyira, hogy egyedül Ő mondhatta el magáról teljes igazsággal: Tanuljatok Tőlem, mert szelíd vagyok és alázatos szivű. (Mt. 11, 29.) A názáreti ház igénytelenségében nő fel, egyszerű embereknek engedelmeskedik, nevtelen munkatársakat választ és mégis utána fut az egész világ...

Szelíd és alázatos Szívemnek titka ez.

E Szív példaképünk, iskolánk, célunk és életünk.

Példát adtam nektek. (Ján. 13, 15.)

Tengeráldás

Irta: K. K.

„Benedicite maria et flumina Domino!" Áldjátok az Urat, ti tengerek és folyók!

„Ambulavit super aquam." Jézus járt a vizen.

„Imperavit ventis et mari." Parancsolt a szeleknek és a tengernek.

Igen, az Úr ura az elemeknek és az elemek magasztalják az Ő dicsőségét és engedelmeskednek Neki. A tengerek is, a folyamok is.

Ez a kapcsolat ösztönzi az eucharisztikus kongresszusok rendezőit arra, hogy (ha a színhely tenger vagy folyam mellett fekszik) az Eucharisztia tiszteletére vizi ünnepséget is rendezzenek s ez a kapcsolat adja meg a varázsát is ezeknek a vizi ünnepségeknek. Igaz, hogy ezek csak látványosságok; mégis maradandó, felejthetetlen emlékekké válnak; sőt talán némely gyengébb lélekben mély lelki hatást is keltenek és gyümölcsöt teremnek. Varázs van bennük, az tagadhatatlan: Jézus a vizen jár! Jézus a vizek Ura! Emlékezzünk csak a mi tavalyi kongresszusunk hajós körmenetére!

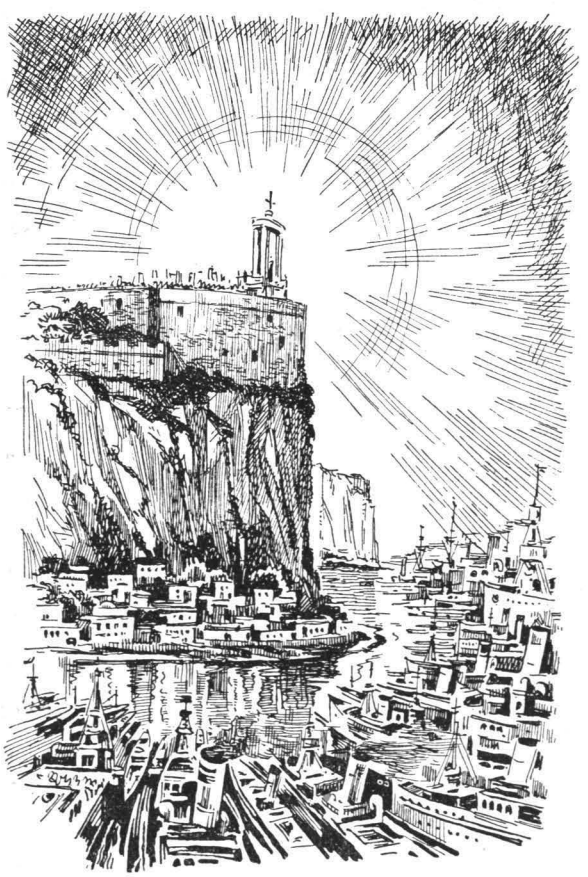
Ez a körmenet támasztja fel bennem emlékét annak a vizi ünnepélynek, melyet szerencsés voltam látni 1913. április 26-án Lavalettában, *Málta*-sziget fővárosában. Szent emlékű X. Pius pápánk fínom érzékkel Málta-sziget színkatolikus lakosságát akarta kitüntetni és megjutalmazni azért a hithűségért, melyet a pún eredetű kis nép tanúsított tizenkilenc évszázadon át, azóta, hogy Szent Pál őt Krisztushoz vezette. E kitüntetés és jutalom abban állt, hogy X. Pius pápa az 1913-ban esedékes Eucharisztikus Világkongresszus színhelyévé *Málta* szigetét jelölte meg.

Ennek a máltai kongresszusnak is egyik fénypontja volt a *tengeráldás*, „benedictio maris". De ez egészen másképp folyt le, mint a mi hajókörmenetünk. Nem is éjjel volt, hanem nappal. Megpróbálom leírni, mert érdemes.

Az ünnepség elképzeléséhez tudni kell, hogy Málta-sziget fővárosa és kikötője, Lavaletta, egy öböl partján fekszik, de ez az öböl olyan, mint a széttárt emberi tenyér: öt kisebb öböl nyúlik be a szárazföldbe. Ezeket az öblöket veszi körül a festői város; de a nagy öböl bejárójánál a 60—100 méter magas, beugró sziklanyúlványok tele vannak erődítményekkel s ezeknek bástyái meredeken esnek a tengerre.

Az egyik ilyen bástya (80 méter magas) fönt szép terasz-parkká van kimüvelve. Ezen állítottak föl egy bíbordíszes oltárt, valósággal függőlegesen a tenger fölött.

1913 április 26-án, szombati napon, délután 5 órakor már az egész nagy öblöt és valamennyi fiók öblöt úgy ellepte a vízi járművek minden fajtája, hogy a vizet sem lehetett látni közöttük. Az óriási vaskolosszusoktól: az angol „dreadnought" hadihajóktól kezdve, a kereskedelmi és kisebb hadihajókon, közlekedési gőzösökön, halászbárkákon át a kis csónakokig és lélekvesztőkig: száz és száz ilyen jármű áll a tenger színén

(áll, mert nem is tud mozogni egymástól), és valamennyi díszben, kivéve a komor hadihajókat. És valamennyi zsúfolva emberrel. De a partokon is, minden háztető (ezek már itt laposak), minden bástya, minden talpalatnyi hely tele emberrel; minden vonal emberfejekkel szegélyezve. És az egész képet mindenki mindenünnen láthatja, akárcsak egy óriási amfiteátrumban, alulról fölfelé és felülről lefelé egyaránt.

Az ezernyi ezer ember a vizen és a szárazföldön úgy zsong, mint a méhraj; a zsongásba innen vagy onnan énekkar hangjai szállnak a vizek fölött. Hébe-hóba egy-egy hajósíp sippanása hangzik fel. Az énekeket valahol a parton megtapsolják; a taps mint a gépfegyver vagy jégeső cserregése, s a bástyák ötszörösen visszhangozzák. Egy nagy ház lapos tetejét mintha hó takarná: apácák fehér fökötői. Fényképezők, filmfelvevők kattantják el néha gépüket.

A délutáni tavaszi meleg napfényben káprázatos színjátékot játszik az öböl.

Mi, tizenhárman magyarok (élünkön Mikes püspök úrral) egy gőzösön kaptunk helyet. Öt órakor teával kedveskednek a máltai úrinők.

Senki sem unatkozik és nem türelmetlenkedik a hosszas várakozásban.

Aztán egyszerre csak elnémul minden hang az öbölben: fönt, az oltáros bástya felől zene hangjai szűrődnek lefelé. Minden szem, minden távcső, minden fényképezőgép oda szegeződik a magasba.

Csend.

A tenger figyel, az ember figyel.

A zene onnan felülről egyre erősebben hallik.

A bástya tetején, az árkádok alatt zászlók, lobogók jelennek meg lassan, egyházi öltönyök, fehér karingek, aranyos ornátusok, infulák hosszú sora mozog lassan a kiugró bástyafok oltára felé. A zene pillanatnyi szüneteiben csengettyűk csilingelését is hallani.

A szívek feszülnek, a szemek tágulnak, a százezernyi tömegen áhítatos izgalom kezd átrezdülni. És egyszerre a százezernyi tömeg elkezd tapsolni, s ez a taps e pillanattól fogva szakadatlanul ropog a nagy ünnep végéig, mint mikor erős zápor veri a vizet.

A nagy bástya odafent már egészen arany, lila, fehér és piros szegélyt kapott az egyházi ruháktól.

Végül feltűnik az árkádok alatt az aranyos mennyezet, tömjénfüstnek közepette. Lassan halad, jön kifelé, az oltár felé, a tenger felé... lassan... lassan...

Jézus jön — hogy megáldja a tengert...

A taps orkánná dagad s elnyomja a zenéket, az énekeket, minden hangot. A tenger és a föld — tapsol.

Arany napsugár aranyfényt hint a meseképre...

A mennyezet az oltárhoz ér. A pápa bíborosküvete az emelvényre lép, kezében csillog a szentségtartó. Leteszi az oltárra. Letérdel.

Jézus lenéz a tengerre...

A láthatatlan bűvészi rendező (ki az? az érzés? a hangulat? mely parancsolva egyformán dolgozik a százezer emberben?) egy varázsütéssel elnémít minden hangot. *Jézus egy pillanat alatt lecsendesiti a taps viharát.*

Félpercnyi csönd. Aztán onnan, felülről halk moraj, talán litánia hangjai.

Minden hajó és csónak mereven áll, csak a kisebbek libegnek a vizen s alattuk meg-megcsobban a víz.

Ott fenn elnémul az ima moraja.

A bíboros feláll, fellép az emelvény legmagasabb pontjára, kezében az Eucharisztiával.

Szinte szétpattan a keblünk. Szemünk odatapad a magasba.

A bíboros magasra emeli a Nagy Szentséget villogó tartójában. *Jézus megáldja a tengert.*

E pillanatban egy nagy hajó, nem messze tőlünk, sivítva sípolni kezd. Felháborodunk mi, idegenek. Ez már mégsem járja! Belesípolni ebbe a fölségesen csöndes pillanatba!

De rögtön rá elbődül egy másik hajó mély basszus kürtje is, meg egy másik visító síp, meg egy jajgató sziréna, meg egy nagy hajócsengő, és a másik, harmadik, tizedik, századik síp, kürt, sziréna, csengő... minden hajónak minden jelzőhangszere... százféle hangon, hét oktáva valamennyi hangján... valahol ágyúk bömbölnek bele... valahol rakéták ropognak... szirénák sírnak... a tapsorkán nem is hallik, pedig szól... rettenetes és fölséges zenekar ez... fülünk zúg, szívünk zúg s őrülten zakatol...

...Nem lehet állni... térdre *kell* hullni... mindenki térdre esik, ki hol áll... könnyek folynak le az arcokon... fehér zsebkendők villognak, kalapok lengenek... egy-egy halkabb pillanatban idehallik a vizen át egy gyermekkar...

...Odafent a pápa követének kezében az Úr, *a tengerek Ura, megáldja a tengert*... és a tenger a maga nyelvén köszöni meg az áldást és így hódol Neki... talán már félórája is tart ez a lenyűgöző, rettenetes és fölséges hang-káosz... vagy csak pár perce?... nem tudjuk... könnyeinktől nem látunk jól, de azt látjuk, hogy *Christus vivit, Christus regnat, Christus imperat*...

Soha nem láttam, soha nem hallottam, soha nem képzeltem, soha nem éreztem ilyet...

Sohasem felejtem el...

Benedictio maris... Tengeráldás...

Pihenés . . . pangás . . .

Irta: Róth Antal S. J.

A szünidő, nyaralás közeledtével felelevenedik egy találó, igaz mese; a két ekevas története: a fényes dolgozóé és a rozsdás heverőé. De nemcsak a vas és szerszám birodalmában igaz ez a mese, hanem az emberek életében is.

Sőt, egészen szellemi tehetségeinkkel is úgy vagyunk, hogy ezek is „berozsdásodnak", ha nem használjuk, gyakoroljuk őket. Hogy eltompul és milyen lassan jár az ész, ha hosszú időn át nem foglalkoztatjuk; milyen lomha, béna lesz az akarat is, ha elhagyjuk magunkat!

Nem is kell mondanunk, hogy a lelki életben sokkal igazabb a két ekevas története, mint a mesében. Nemcsak azért, mert emberileg elsősorban az értelem és akarat együttes tevékenységének eredője a lelki élet (talán ez a megállapítás kissé elméletinek és tudálékosnak tetszik), hanem mert saját bőrünkön is tapasztalhattuk, hogy amikor elhagytuk magunkat, micsoda erőlködésünkbe került visszajutnunk oda, ahonnan lecsúsztunk.

És nem sokan vannak-e, akik ilyenkor nyáron kelleténél jobban megengedik a gyeplőt? Így a pihenésre szánt időhöz szinte szükségképen hozzákapcsolódik a pangás ideje, mintha csak ikertestvérek volnának.

Pihenni kell. De hogy miért jelent a legtöbb pihenés egyúttal pangást is, arra szeretnénk feleletet adni.

A fejlődés.

Minden lelki élet kibontakozásának megvan a biztos vonalvezetése. Annál is inkább, mert autodidakta ezen a téren alig található, legalább is a közönséges halandók között nem. A kezdők, a komolyan törekvők tapasztalt vezető tanácsait keresik, utasításait követik, vagy legalább is jóváhagyását kérik. Ha a vezetett nem is látja, ismeri fejlődése irányát, mégis céltudatosan halad előre, mert a tanácsok, utasítások egy pontra mutatnak, határozott cél felé terelik.

A tökéletességre vezető utak, vagy ha úgy tetszik, rendszerek, legyenek ezek szentferenci, szentignáci, szentterézi, *szerves egészet alkotnak*, szorosan összefüggő szakaszból állanak. És mindegyik rendszer tökéletes a maga nemében, hisz az Egyház „plácet"-je, jóváhagyása van mindegyiken. És bármelyik rendszer tökéletes, követőit a szentek glóriájával ékesíti fel és oltárra emeli.

Megtorpanás.

A megtorpanások, siralmas elfejlődések, a soksok vadhajtás és vackor oka nem a rendszerben van, az elmélet mindíg ideálist szokott nyujtani, — hanem *az egyénekben*, akik *az elveket* önmagukra *alkalmazzák*.

A lelki fejlődésben a legtöbb és legnehezebb munkát *mindenkinek magának* kell elvégeznie. A klasszikus hasonlat szerint: mindenkinek magának kell kifaragnia lelke „márványtömbjéből" a szentet. Így egyéniséget és eredetiséget hord magán minden „szent"-szobor. A szentferenci módszer a víg dalolókat, a szentignáci a minden izmukat megfeszítő munkásokat, a szentterézi a végtelenségbe néző szemlélődőket mintázza. De még a nyárspolgároknak csúfolt szürke tömeg is csak annyiban mutat hasonlatosságot, hogy ők ülő, vagy fekvő alakok kontúrjain dolgoznak.

Az akarat szabad cselekvésével alkotja a műremeket, de a fejetlen és ormótlan tömegnek is ő a szülője.

Az alkalmazás nehéz és ezért marad abba az önnemesítés kemény munkája!

Tévedések, félrefogások.

Nem rosszakaratról és emberi gyengeségről akarunk szólni, hanem a jó emberek *jószándékú mellétfogásairól.*

A diszkréció hiánya, a helyzetek újszerűsége leginkább a haladókat arraviszi, hogy *minden* szépet és *jót felkaroljanak. Önmagában nézik* a jót és *nem azt, hogy beleilleszkedik-e* az új erénygyakorlat, ájtatossági mód, ima, erénygyakorlat eddigi fejlődési irányukba. *Egységes* erénycsokrot akarnak, de abba *minden tarka,* szép lelki virágot belekötnek.

Hasonlóan cselekszenek ezek ahhoz az asztalosinashoz, aki sorsjegyével többezer pengőt nyert és hogy jól felszerelje leendő műhelyét, az ekevas és kaszától a finom orvosi műszerekig összevásárolt minden „szerszámot". Hogy mit kaszált a műhelyben, vagy hogy kit operált, arról már nem szól a történet. Ilyen suta-munkát végez pl. az a mélykedélyű ember is, amikor gyüjti, felhalmozza a szebbnél-szebb ájtatossági gyakorlatokat, imádságokat. Aggályossága így új táplálékot kap, a gyötrő kérdések szaporodnak: mind elmondtam? jól végeztem? kellő időben imádkoztam? stb. A tűzes temperamentumú, élénk képzelőtehetségű egyén is parketten kaszál, amikor szemlélődő életet akar élni.

Az ilyen buzgó, törekvő lelkek, mint a lepkék, egyik virágról a másikra szállnak, ide-oda röpködnek. Mindez csak egy röpke nyáron át tart, az első hűvös éjtszaka véget vet életüknek. — Szomorú képe ez egy félbemaradt életnek, amelyben volt törekvés, volt erény. De mindez csak rövid csillogás, tiszavirághlét, tarka pillangószárny és hosszú halódás.

Szervetlen fejlődés.

Szükségképen ide kell jutnia mindazoknak, akiknél *nem belső szükség*, vitalis principium építi, fej-

leszti a lelki élet organizmusát, hanem esetlegesen, *külső formájuk miatt* tapadnak ólomsúlyok, idegen anyag a lélekre, nyomorítják és lehetetlenné teszik a fejlődést és kibontakozást.

Mindaz, ami nem tartozik szerves fejlődésünkhöz, a legelső akadálynál megállít minket. Azaz a mellékesen felszedett terhek súlya alatt összeroskad a lélek, mert ezekkel a terhekkel nem képes előbbre, följebb jutni. De mégis előbbre akar jutni, hisz ég benne az Isten utáni vágy, mögötte egy szépen leélt élet van, azért — és most jön a tragédia — nemcsak a béklyókat hányja el, nemcsak a kölöncöket rakja le, hanem **elhagyja azt is, ami lényeges, ami nélkülözhetetlenül szükséges a lelki élet még tengődésszerű fenntartásához.**

Az elhányt kincsekből saját igazolására, vigasztalására még egy-két *üveggyöngyöt* megtart. De ez már csak tiszta önbecsapás: a látszat megőrzése. Hajótöröttünk csak a szalmaszálba kapaszkodik, amelylyel menthetetlenül elsüllyed.

Pihenés.

De hogy függ mindez össze a pihenéssel?

Nyáron, ha nem is megy mindenki kies helyre nyaralni, igyekszik magát kiszakítani az idegörlő, egyhangú évközi foglalkozásból. De éppen a buzgó lelkek, akik talán naponkint szentmisét hallgattak és áldoztak, akik áldozatot nem sajnálva, az irgalmasság testi-lelki cselekedeteit gyakorolták, talán rendszeresen elmélkedtek is, *nem tudják megállapítani azt, mit lehetne nekik elhagyni.* Még ha másutt töltik is a nyár egy részét, görcsösen ragaszkodnak egyes dolgokhoz, de persze a lehetetlennel ők sem tudnak megbirkózni és mivel kettővel nem tudnak osztani, mindent eltörölnek. Talán egy litánia miatt egyszerre vagy apránkint majdnem minden elmarad.

Így lesz a pihenésből pangás!

A lényeg.

A mai embernek szüksége van a pihenésre. Ezzel tartozik az 5. parancs értelmében egészségének. A lélek is megkívánja a pihenést.

Azonban a tökéletességre való törekvésünkben akkor sem szabad megállnunk, mikor testileg-lelkileg pihenünk, mert beteljesedik rajtunk az Evangélium szava: aki nem gyüjt Velem, szétszór...

De mégis más képe lesz a lelki életnek a pihenés idején, mint évközben. Valamit másképen kell végeznünk, valamit el kell hagynunk!

Mi az a legkevesebb, a leglényegesebb, amit soha el nem lehet hagyni?

Ne higgyük azt, hogy a napi elmélkedés, a hosszú, buzgó imádság, a szentmise és szentáldozás, a szentségek vétele a lényeg a tökéletességre való törekvésben! — Mindez csak eszköz, hogy könnyebben Istenhez emelkedjünk, hogy Krisztusnak fenntartsuk szívünk trónusát, **hogy mindenekelőtt** *és mindenekfölött szeressük a Szeretetet.*

Ez a lényeg!

Ezt a legmostohább körülmények között is meg kell tartanunk. Ezt az Isten-szeretetet az orvosilag előírt abszolút pihenésben is gyakorolnunk kell!

A szellemi felfrissülés, pihenés nem más, mint könnyebb, másirányú foglalkozás, változatosság a munkában.

Erre a változatosságra a lelki életben is szükség van.

Szép, sőt hősies tett, ha valaki naponkint kilométereket gyalogol, hogy hozzá tudjon jutni a szentmiséhez, szentáldozáshoz. De ha nyaralás közben ezt valaki nem teszi meg, nem kell önmagát vádolnia azzal: így kezdődik a pangás!

Ha valaki imakönyvből gyönyörű félórás reggeli ájtatosságot végzett és a nyári üdülés idején ezt egy „Dícsértessék"-kel, „Mindent érted, Jézusom"-mal cseréli fel, igazán nagyon lelkiesen él és semmivel sem rövidítette meg az Istent.

Csak a legszentebb dolgokat hoztuk most fel példának. De fokozottabb mértékben áll ez a többi, ú. n. lelki dolgoknál.

Az aztán már komoly hanyatlás jele volna, ha valaki azért maradna el az áldoztató padtól, mert a nyaralók más érzelmüek. Itt már az istenszeretet szorul háttérbe.

De azt sem szabad gondolnunk, hogy nem lehet könnyű és mégis gyümölcsöző elmélkedési módot találni. — Amikor az emberen a könyviszony, megkötöttségtől való szabadulás vesz erőt, forduljon a természethez!

A faóriások és nagyvizek érzékeltessék az Isten nagyságát és fönségét! A tarka virágszőnyeg legyen a teljes Szépség visszfénye! A madárdal lelki vidámságra hangoljon! A mélycsöndü, nagy erdő megérezteti az örökkévalóság fenséges nyugalmát, üzenet hazánkból, felszólítás a megnyugvásra. A természet reggeli ébredése a teremtést utánozza, amikor az Ür csendesen átlebeg az Ürben és fény támad nyomában, világok születnek és élet csírázik. De még a futóbogarak is a tevékeny Fönntartót juttatják eszembe. Ma be is fejeztem elmélkedésemet. Igazi lelki üdülés volt ez számomra. „Istenem, de sok szépet adtál! Köszönöm."

De nem lesz ez unalmassá? Nem, mert másnap elnézegetem a hangyákat és második Tamerlánná formálódom. Harmadik nap a gyümölcsfa alatt állok és gondolok a sok jóra, amit másoktól kaptam és másoknak adtam. Majd követem a rohanó patakot, a hegyek meg egyenesen a végtelenbe emelnek fel.

Hisz még a legkevélyebb hitetlenek is Istenhez emelkedtek a természet szemléleténél, hát hogyne tudnék én is minden erőlködés nélkül is Hozzá repülni földi követei útmutatásai nyomán?!

A legkönnyebb és legtermészetesebb módja ez az elmélkedésnek.

Ez pihenés, de ima is és lelki gyarapodást is jelent!

Közelebb jutottam az Istenhez, gyarapodott bennem az, ami lényege a lelki életnek, az istenszeretet.

Nem szórtam szét a keserves fáradsággal szerzett kincseket.

Friss erőt gyüjtöttem, hogy újra tudjak majd adni azoknak, akiknek nincs.

Öröm után sóvárog a világ

Irta: Pákozdy József

A királyfi nem érezte jól magát aranyos palotájában. Pedig mindene megvolt, amit csak szem és száj kívánhat. Körülötte fény, pompa ragyogott mindenütt. Aranytányérról mosolygott rája a világ legjobb szakácsainak remek készítménye. Díszes ruhába öltözött szolgák serege leste minden kézmozdulatát. Táltos lova gyorsabban száguldott a szélviharnál. Messzeföldek gazdag kereskedői neki szállították a legértékesebb drágaköveket. Smaragddal, türkizzel kivert kardja szikrázott a napfényben, mint a tűz. Mindenki neki kedvezett s ha lepihent, lábujjhegyen járt az egész ország, hogy ne háborgassák álmait. És a királyfi mégis boldogtalan volt. Egy vadászat alkalmával zápor támadt s a közeli fák alatt keresett menedéket. Innen gyönyörködött az égen lassan tovakúszó fellegekben. Végre elállt az eső. A hátamögötti felhő alól előbukkant a napsugár és színpompás szivárványt varázsolt szeme elé az esőfelhős égboltozatra. A királyfi nézte. Nem tudta levenni szemét róla. Eddig még sosem látott ilyen gyönyörűséget. Elhatározta, hogy megszerzi magának. Hazavágtatott. Előhivatta szolgáit és megparancsolta nekik, hogy azonnal üljenek lóra és hozzák el neki a szivárványt. A szolgák szánakozva néztek rá. Azt hitték, szegény királyfi elvesztette az eszét. Végre előállt a főudvarmester és mosolyogva mondta: Ha kívánod, a Távol-Kelet legragyogóbb tollú, legszebb dalú madarát, ha óhajtod a tenger legmélyebb fenekének drágagyöngyeit, vagy a Sarkvidék szűzfehér havát, ha akarod a Nyugat végtelenbe nyúló mezőinek legüdébb harmatát, mi elhozzuk neked; de a szivárványt soha meg nem szerezheted, mert az csak látszat, csalóka tünemény, ezerszer szertefoszlik, mire eljutunk odáig. És a királyfi lehorgasztott fővel ment vissza szobájába. Nem tudott többé örülni semminek. Hiába volt tömérdek kincse, gazdagsága, szomorúan rebegte maga elé: Mit ér az egész, ha még a szivárványt sem tudom megszerezni vele.

Eddig a mese. Látszólag semmitmondó szavak, de mögöttük meghúzódik az emberi szív egész története. Az emberé, akinek lelkében olthatatlan vágy él a boldogság, az örömök után. Ezekért verejtékezik, küzd, szenved egész életében szakadatlanul. Sokszor elvakítja a káprázat, hajszolja a haszontalan látszat-értékeket, amiket a rozsda és moly megemészt. Éjet-napot egybevéve dolgozik és amikor már mindent elért, amikor már mindene megvan, ami emberi számítás szerint boldogságot adhat, mikor már fenékig ürítette az élvezetek kéjes, mámoros poharát, csak akkor látja csalódott szívvel, hogy szivárvány után futott és nem találta meg az igazi boldogságot. Pedig ott volt mellette, csak észre kellett volna vennie. A hamisan csillogó talmi kincsek közt meg kellett volna látnia az igazi örőm, igazi boldogság végtelen kincsű tárházát, az isteni Szívet.

A legtöbb embernek fogalma sincs arról a szívet-lelket teljesen kielégítő gazdagságról, amit akkor nyilatkoztatott ki számunkra az Úr, amikor rámutatott Szent Szívére: „Ime a Szív, amely annyira szereti az embereket!" Sokan még most is csak az ótestamentom büntető Jehováját, az utolsó ítélet szigorú bíráját látják még az átszúrt szívű Istenfiúban is. Különösen ha hitünk súlyos igazságainak mélyére tekintenek. Szemük előtt lebeg a nagy ítélet drámai jelenete, amikor az Isten szava olyan szívdermesztően dörgi a bűnösök felé: „Távozzatok tőlem átkozottak!" Aztán meggondolják a pokol rémséges szenvedéseit. Szemükig csapnak az örökké égő lángok perzselő nyelvei. Hátborzongatóan fülükig hatol az elkárhozottak panaszos jajgatása. Beleremeg a lelkük és erőt vesz rajtuk a féltő reszketés. Elröppen ajkukról a kétségbeesés szava: Mi lesz én velem? Mi lesz az én sorsom, akinek szintén van félelemre okom? Csak felületes hátranézés az elmult évek letűnt napjaira és máris seregestől jönnek az ijesztő árnyak, az Istent sértő bűnök beláthatatlan tengerei. S mögülük kárörvendve vigyorognak elő a gúnyos arcú kerítők, a pokol csatlósai: Igen, az lesz a te sorsod is. Hiába minden, a te utad is csak ide vezet. El nem kerülöd szörnyű sorsodat!

És a boldogságra vágyó ember nem mer az Isten jóságos arcába tekinteni. Úgy érzi, ha rá néz, mindig nyomorult szerencsétlenségét juttatja eszébe haragvó szemének szikrázó tüze. Más úton keresi az örömöket, amikre szíve szomjazik, mert az Istenben csak a szigorú urat látja, akinek öröme telik abban, hogy a lába alatt kúszó férget eltaposa és szétmorzsolja, mint a porszemet, tehetetlen játékszerét az ember.

Ezért tartotta szükségesnek az Úr Jézus, hogy felhívja az egész világ figyelmét az isteni Szívre. Erőt, bátorságot, bizalmat akart önteni a csüggedő, vergődő lelkekbe, hogy az oktalan félelem el ne szakítsa őket Szívétől, a boldogság egyetlen forrásától. Rámutat Szívére, amely olyan vigasz-

talóan dobogja felénk: Ne félj, barátom! Nézd, nekem szívem van! Szív, amely mindenkit végtelenül szeret. Szív, amely szeretne magához ölelni minden embert. Szív, amely mindenki számára örömet rejteget. Szív, amely mindenkinek megbocsát. Szív, amely nem elégszik meg azokkal, akik aranylélekkel hódolnak előtte, hanem tekintete mindig a távolba néz az eltévedt bűnösök szerencsétlen tábora felé. Nem tud leülni nyugodtan 99 igaz híve közé, hanem felkel, nekivág a kemény, tövises hosszú útnak, hogy megkeresse a századik bárányát, amely nyájából elcsavargott és eltévedt a bűn sötét éjtszakájában, a hamis élvezetek süppedékeny ingoványai között. Nem tud örülni 99 aranyának, hanem elindul felkutatni a századikat, amely a többi közül messze gurult és elveszett a porban, a kétes örömvirágok lehullott, szeméttévált szirmai között.

Jézus Szíve az örömök tiszta kútja, amelynek üdítő vize felfrissíti a lelket és nyomában sosem jár a kiábrándulást szülő, mámoros kábulat. Örömmel adja nekünk Szívének minden kincsét. Kiüresíti önmagát és mindent bőkezűen miránk pazarol, csakhogy a mi örömünk teljes legyen.

Öröm után sóvárog a világ. Az emberi elmék nap-nap után fáradoznak a boldogság ismeretlen területeinek felfedezésén. Találmányok születnek, amik hivatva volnának megkönnyíteni, örömtelibbé, boldogabbá tenni a földi életet. De minden erőlködés hiábavaló. Tiszta, léleküdítő, emberi szívet teljesen kielégítő örömet nem tudnak adni senkinek. Ez csak ott terem a júniusi oltárok tövében. Onnan harmatozik alá a lelkekbe az Úr Jézus szent Szívéből. Isteni Szívét, az örömök forrását nekünk kínálja Jézus. Cserébe nem kér semmit, csak a mi gyarló, bűntől tépett, gondtól, bánattól megsebzett szívünket. S ha mi készek vagyunk a nagy cserére, szent keblén megtaláljuk az örömöket, amik után vágyódik szívünk. És örömünket senki nem veheti el tőlünk.

Irodalom

Müller Lajos S. J.: **Szeretett minket!** Elmélkedések. Korda kiadása. Ára fűzve 3.60 P, kötve 5.— P.

Müller Lajos S. J. elmélkedései megnyerték az intelligens magyar közönséget. Eltalálta, hogy mire van szükségük, mély és komoly anyagot adott bennük, a nélkül azonban, hogy nehézkes lett volna. Magasztos gondolatokat adott, válogatott stílusban a nélkül, hogy szóvirágot adna csupán és a nélkül, hogy túlmagas lenne. Megtalálta a terjedelemben a középutat, mert meditációi sem nem hosszadalmasak, de nem is nyúlfarkúak. Megtalálta a kedélyre való hatás helyes alkalmazását, mert sehol sem érzelgős, de távol áll a szárazságtól is. Megtalálta a gyakorlatiasság követelményének mértékét, mert minden meditációja után könnyen megállapíthatja az elmélkedő, hogy a saját egyéni életében mit tegyen.

P. Müller e kötetében a pünkösd utáni hat hétre, illetve annak mindenegyes napjára ad meditációt.

„Szeretett minket!" címet adta neki, mert e részben Jézus életének azok az eseményei uralkodnak, amelyek Szívének az emberek iránti szeretetét mutatják. Így szól: az Oltáriszentségről, Jézus csodatetteiről, betegek gyógyításáról.

P. Müller ezen elmélkedési könyvét sokan várják, akik pedig nem ismernék, azoknak melegen ajánljuk figyelmükbe.

Lantos-Kiss Antal: **Tiszta munkás élet.** Rákospalota, Szalézi Művek kiadása. Ára 1.20 P.

Ugyanaz akar lenni munkásifjak számára, mint ami dr. Tóth Tihamér: „Tiszta férfiúság" c. kötete a diákoknak. A tisztaság erényéről beszél. Igyekszik eltalálni a hangot, amellyel ezt az erényt a sok veszély közt élő, egyszerűbb felfogású, de mégis nagyon kritikus munkásifjúsághoz közelebb hozhatja. Keményen, nyiltan szól, de mindenhol illedelmes és a szemérmet sehol sem sérti.

P. Pál: **Tél, nyár, ősz, tavasz.** Korda Rt. kiadása. Budapest, 1939. Ára 50 fillér, kötve 80 fillér.

P. Pál közkedvelt ifjúsági elbeszéléseinek legújabb kötete. Megvan benne minden, ami többi könyveiben is vonzóerővel bír: érdekes a meséje, világos a stílusa és ami a legfontosabb, ismeri a gyermeklelket s tud nyelvükön beszélni.

A könyv a magyar-ruszin barátságot teszi tárgyává s azért most aktuális. A nemzetek között fennálló ellentétek csak megértéssel, egymás segítésével küzdhetők le. A könyv nemcsak érdekes olvasmány, de nevelőhatású is s ezért igen fontos szolgálatot tesz. Iskolás gyermekek számára igen ajánljuk. Tanítónők és tanítók is sok jó anyagot találnak benne.

Tower Vilmos: **Illemkódex. II. kiadás.** Szerző kiadása, 1939. 432 lap. Ára 4.— P.

A munka első kiadása két hónap alatt teljesen elfogyott. Már maga ez a tény bizonyítéka nemcsak a mű szükségességének, hanem kiválóságának is.

A külföldi irodalomban számos egyháziak részére íródott illemtan van, de ezek egyike sem éri el Tower munkájának az értékét. Vagy csak praktikus utasításokat adnak, vagy pedig csupán az illemnek lelki és aszkétikus elveit fejtegetik. Tower összekapcsolta mind a kettőt, de ennél még jóval többet ad: példákkal, az életből vett történeti eseményekkel fűszerezi a munkát és mesteri ügyességgel tudja meggyőzni olvasóját; amit az élet külsőségeken követel, megvan a lelki alapja is s az illemtan minden szabálya az erénynek magaslatára is felemelhető.

A második kiadásnak ára valamivel drágább, mint az elsőé volt. A szerző ugyanis több ezer pengőt fizetett rá az első kiadásra, melyet az egyházi személyek nívója emelésének hozott áldozatul. A második kiadáson sem lesz haszna, mert a könyv hatalmas kötet, kiállítása is elsőrangú.

Modern lányok, modern asszonyok könyve:

Schmiedt Béla dr.: TÜKÖR ELŐTT

című munkája.

Így még aligha mondta meg valaki az asszonyi nemnek az igazat!

Olyan érdekesen állítja be, hogy milyennek kellene lennie a leányoknak és asszonyoknak tulajdonképen, hogy elejétől végig leköti az olvasót. Könnyedén, anekdótázva, fordulatosan csevegve, sziporkázó szellemességgel mutatja be a nők hibáit és rávezeti őket, hogy milyen szép lehet a nő, ha jótulajdonságait iparkodik kifejteni.

A könyv könnyed olvasmány, de mélységes lelki hasznot hoz. Márton Lajosnak egész sereg művészi rajza külön élmény benne.

Ára kartonkötésben **P 3.80,** díszkötésben **P 5.30.**

Nem ismerik a magyar kincseket!

Ki tud például arról, hogy a magyar vallásos élet egén nemcsak Szent Erzsébet tündöklött, hanem van az Árpádháznak még egy másik, ugyanilyen nevű, a boldogok gloriolájával ékesített alakja: Árpádházi Boldog Erzsébet. Ennek a regénynél is érdekesebb és mozgalmasabb életét eleveníti föl mesteri tollal

KÜHÁR FLÓRIS bencés házfőnök:

A legszentebb családfa utolsó virága

című művében.

Szerelmi csalódás, egy mostohaanya házassági mahinációja, a zárda boldogsága, a lelki élet küzdelmei, néha bizony sebei, valóságos eseményfilmben peregnek le. — A könyv elején ugyan kissé mély és komoly tanulmányba menő képet ad a szerző a korról, de utána annál inkább tudja élvezni az olvasó a kiváló magyar léleknek életregényét.

Ára kartonkötésben **P 1.30,** díszkötésben **P 2.50.**

Július hava

a régi vallásos szokás szerint a szent Vér tiszteletére volt szentelve. Sajnos a magyar aszkétikus irodalomban mindeddig nem volt e tiszteletnek igazán komoly és egészséges szellemű vezetője. Ezt a munkát végzi most:

P. Csávossy Elemér S. J.:

Elmélkedések a Szent Vérről

című kitűnő munkája, amely elmélkedéseket és imákat közöl erről az ájtatosságról. Ára **60** fillér.

A KONGRESSZUSI UJSÁG

még mindig kapható:

a darabonkinti 30 fillér helyett

összesen 30 fillérért kiadóhivatalunkban.

Adományok Bogner Mária Margit boldoggáavatására: 50 dollár (472·50 P) Bertha nővér, Elisabeth. U. S. A. 25·— P Michel Katalin, Budapest. 10·— P Baár Kálmán, Tapolca, Janositz Pál, Törökbálint, „Margitasszony" Michel Júlia, Budapest, Motisz Ilona, Dombovár, Szalay Pálné, Dunaharaszti, Sz. Domonkos, Nővérek I. polg. o., Hódmezővásárhely. 5·20 P Molnár Lajosné, Alap. 5·— P Hamar Pálné. 5 P Kern Aranka Eger, Tatatóváros, Irgalmas Nővérek, Fót, „Pestszenterzsébeti", Tóth Lajos, Hódmezővásárhely. 3.— P Auffenberg Rezsőné, Kispest, Bánáti János ny. tábornok, Szeged, M. Relindis, Kiskunfélegyháza. 2·50 P Voyle Tamás, Budapest. 2.— P Gmits Ilona, Cegléd, Kovács Ferencné, Budapest, Külifay Mihályné, Székesfehérvár, M. Henriette, Jánoshalma, Pleyer Erzsébet, Kispest. 1.— P Jeges Lászlóné, Székesfehérvár, Vértes Erzsébet, Murarátha, N. N., Hódmezővásárhely, N. N., Szeged, N. N., Eger.

Új magyar könyvek:

Dr. Müller Lajos S. J.: **Szeretett minket.** Elmélkedések a pünkösdi ünnepkörre. Ez a könyv az ötödik a Müller-féle elmélkedési sorozatban. Jézus csodáiról ad a Mester követésére buzdító, szebbnél-szebb elmélkedéseket. Ára **3.60 P,** kötve **5.— P.**

Dr. Schmiedt Béla: **Tükör előtt.** A nők hibáiról ír, de egyúttal utat jelöl azok leküzdésére s így igazi értéket ad olvasói számára. Leányoknak, asszonyoknak egyaránt kitűnő. Ára **3.80 P,** kötve **5.30 P.**

Dr. Kühár Flóris O. S. B.: **A legszentebb családfa utolsó virága.** A lelki életre törekvők, szerzetesek, a szenvedőknek egyformán nagy értéket fedeznek fel benne. Ára **1.30 P,** kötve **2.50 P.**

Pál: **Tavasz, nyár, ősz, tél.** Ifjúsági könyvecske a híres és általános kedveltségnek örvendő Pál-sorozatból. Fiúknak, leányoknak egyformán megfelelő. Ára **50 fillér.**

Horváth Géza: **Égi hullámok.** Ötven szentbeszédet hoz neves rádiószónokok tollából. Ünnepi és alkalmi szónoklatok. Ára **4.80 P.**

Beltrami A.: **A bocsánatos bűn.** Megfontolásokat és példákat hoz fel a bocsánatos bűnnel kapcsolatosan. Ára **90 fillér.**

Lantos-Kiss Antal: **Tiszta munkáskéz.** Önnevelési útmutató a munkásifjúság számára. Ára **1.20 P.**

Dr. Halász Árpád: **Budapest húsz éve. 1920—1939.** A keresztény Budapestről ír, 20 év munkájáról mindenféle téren. Sok kép díszíti. Ára **4.— P.**

Bartha Miklós: **Kazárföldön.** Miért volt szükség zsidótörvényre? Ára **2.50 P.**

Fendt Edith: **Az Eucharisztikus Kongresszus eszméje és örök lényege.** Ára **1.50 P.**

Dr. Halász Árpád: **Budapest húsz éve. 1920—1939.** Fejlődéstörténeti tanulmány. Műnyomópapíron készült, sok képpel illusztrált munka: Budapest kultúrájáról, a szociális Budapestről, városfejlesztés, lakosság ellátása, igazgatás stb. Ára **15.— P.**

Magyar Népviseletek. Könyvnapi könyv. Sok színes képpel s szöveggel. Ára **3.80 P.**

Német újdonságok

Dr. Joseph Gross: **Im Lichte Christi.** A vallásos önnevelésről. Ára kötve **4.95 P** helyett **3.72 P.**

Joh. Hatzfeld: **Gottesfrühling.** Kitűnő vasárnapi exhortációs könyv gyermekek részére. Ára **6.60 P** helyett **4.96 P.**

P. Wunnibald Roetzer O. S. B.: **Geheiligte Jugendzeit.** 52 ifjúsági szentbeszédet tartalmaz. Ára **8.91 P** helyett **6.70 P.**

J. Jungmann S. J.: **Christus als Mittelpunkt religiöser Erziehung.** Ára **1.32 P** helyett **99 fillér.**

Jungmann: **Die liturgische Feier.** Liturgikus könyv. Ára **4.29 P** helyett **3.22 P.**

Anton Koch: **Homiletisches Handbuch IV. Band.** Das Menschenleben, das Leben der Vollkommenheit. Ára **18.81 P** helyett **14.14 P.** Legalább az első kötetre való előjegyzés esetén ára **15.84 P** helyett **11.90 P.**

Kalt: **Biblische Reallexikon. II. rész.** Ára **36.30 P** helyett **27.28 P.**

Viller—Rahner: **Aszese und Mystik in der Väterzeit.** Rövid összefoglalása a Szentatyák-korabeli aszkétikának és misztikának. Ára **15.18 P** helyett **11.40 P.**

Stolz—Keller O. S. B.: **Manuale Theologiae Dogmatice.** Fasciculus II. De Sanctissima Trinitate. Ára **4.60 P** helyett **3.46 P.**

Joseph Höfer: **Dombau in heiligen Geist.** Nagy emberekről ír és műveikről (Szent Tamás, Dante, Kolping, Scheeben, Gerhard stb.). Ára **5.45 P** helyett **4.09 P.**

Stehle: **Katechismus der Werktagsheiligkeit, für die christliche Familie.** A szeretet parancsáról tárgyal. Kérdéseket tesz fel s azonnal megadja a feleletet rá. Ára **2.89 P** helyett **2.18 P.**

Ursula Breutz: **Von Gottes Wohnhaus.** A templomot s a benne látható dolgokat magyarázza. Értékes és hasznos. Ára **2.97 P** helyett **2.23 P.**

Zenzen O. S. B.: **Heilige Stunden.** 12 szentórát tartalmaz, közös ájtatosságra. Kétféle kivitelben jelent meg. A-kiadás ára **1.49 P** helyett **1.12 P.** B-kiadás ára **1.65 P** helyett **1.24 P.**

Zeugen des Wortes. A vallásosság elmélyítésére szolgáló sorozatnak 4 újabban megjelent füzete a következő:

Cyrill von Jerusalem: **Reden der Einweihung.**

Hamann: **Biblische Betrachtungen eines Christen.**

Charles de Condren: **Geistliche Briefe.**

Kardinal Newman: **Traum der Gerontius.**

1—1 kis kartonkötésű könyv ára **1.98 P** helyett **1.49 P.**

Ettensperger O. S. B.: **Der Dienst des Zeremoniars.** Erstes Beiheft zum Ministrantenbuch. Ára **—.66 P** helyett **—.50 P.**

Alfred Beer: **Heinrich Herrscher und Heiliger.** II. Henrik, a szentéletű német császár élete. Ára **5.28 P** helyett **3.98 P.**

Jézus Szíve nyomtatványok tömegterjesztésre:

Családfelajánlás Jézus Szívének, Jézus Szívének nagyígérete, Kegyelemkilenced Jézus Szívéhez, Engesztelő imádság Jézus Szívéhez,

darabonként 4 fillér

Elsőpénteki nagy kilenced 5 fillér

Bizalomima Jézus Szívéhez kétféle, Jézus Szíve ígéretei, A teljes önátadás imája, Vianney Szent János felajánló stb. stb. hátiratolt szentképek,

darabja 3 fillér

Évvégi jutalomkönyvekről

fiúk és leányok részére,

katolikus szellemű regényekről tessék árjegyzéket kérni!

Nefelejcsek iskolámból

Útravaló

Mindkettő sok gyakorlati jótanácsot tartalmaz az iskolát elhagyó gyermekek számára.

Az első 20 fillér, utóbbi 14 fillér.

Kegytárgyak, szentképek,

írószerek,

irodai és levélpapírok

nagy raktára:

KORDA

Ipari és keresk. r. t., Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 4.

Jézus Szíve-imakönyvek:

Liguori Szent Alfonz után: St. Omer—Farkas Geizáné: **Jézus Szíve-imakönyv**

Június minden napjára elmélkedések és szebbnélszebb imák. Ára **P 4.—**

Jézus Szíve, a szeretet lángtengere . . . . P 2.—

Hübner S. J.: Jézus Szíve imakönyv . . . . P 2.—

Alacoque Szent Margit: Szívünk napja

A Szent imáival és oktatásaival . . . . **P 1.20**

Jézus Szívének kis breviáriuma

fűzve **P 1.40**, kötve **P 2.—**

Czékus Géza dr.: Jézus Szíve kilenced. Ára **28 fillér**

A könyvek megrendelhetők a Korda könyvkereskedésében, Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 4. szám.

Nyomatott Korda R. T. nyomdájában, Budapest, VIII., Csepreghy-utca 2. Igazgató: Dr. Czapik Gyula.